

uus loc^o gñat. imo i eodē loco i q̄ vna res corrupit: i eodē loco gñat alia res. si enim sp̄i gñatiōe remaneret loc^o p̄oz. z et nou^o loc^o gñaret: oporteret necessario locū eē i actu iſi^m. z et corp^o sensible actu iſi^m. qm̄ si sp̄ fieret gñatio: z nihil corruperet ex oī b^o reb^o gñatis tādē fieret aliqd actu iſi^m. ¶ Intelligēdū ē q̄ ponēdo pl'es fozas subales i eadez mā sil' sic aiaz intellectiua ul' sensitiua z forma mixti. nō erit ul' uer^o q̄ gñatio vni^o sit corruptio alteri^o. qm̄ i introductiōe aīe nō corrupit aliq̄ foza subalis p̄cedēs. z ita ē gñatio sine corruptiōe. illa igit' pp̄o. s. gñatio vni^o ē corruptio alteri^o ē itelligēda de gñatiōe z corruptiōe formaz subaliū p̄riaz. s. q̄ gñatio vni^o foze ē corruptio foze p̄rie p̄xistis i eodē s̄b iecto. Nec ē ad itētione p̄bi. q̄ oīs gñatio vni^o est corruptio alteri^o. suffic̄ enī q̄ aliq̄ gñatio sit alteri^o corruptio ad h̄ q̄ videat' iſi^m nō eē actu. ¶ Intelligēdū ē q̄ ex illo loco pōt accipi q̄ gñatio z corruptio s̄t vna mutatio. gñatio enī t̄mini ad quē mutatiōis: ē corruptio t̄mini a q̄. vñ sic idē ē mor^o quo aliqd recedit ab vno loco: z q̄ tēdit ad aliū locū: ita est eadē mutatio q̄ vna foza gñat: z q̄ foza p̄ria corrupit: q̄uis enī gñatio alicui^o: z corruptio eiusdē sint p̄ria. tñ gñatio vni^o z corruptio alteri^o nō sunt p̄ria. sed sunt eadem mutatio ut visum z determinatum est supra p̄^m de gñatione.

Notabile secundum.

Notabile tertium.

L. cō. 4.

Solutio q̄r te rōnis.

L. cō. 25.

Ampli^o tāgi z finiri altey est. Hoc q̄dez enī ad aliqd z cuiusdā. Tāgit enim aliqd oē z finitoz alicui accidit. Finitū āt nō ad aliqd ē: neq̄ tāgē tāgēti cōtignens est.

¶ Nec ē 3° ps p̄n^o hui^o capli. i q̄ soluit 4° rō p̄bas in s̄i^m eē i actu. z rō est illa. oē corp^o finitū finit ad aliqd z tūc q̄rit aut illō aliō ad qd̄ finit ē finitū ul' iſi^m nītū. si iſi^m habet' p̄po^m. si vō finitū oīz q̄ finiat ad aliqd aliō. z q̄rēdū ē de illo sic p̄us. z sic ul' eēt p̄cedē i iſi^m. ita q̄ ex oē corp^o finitū est dare aliō corp^o. z sic habet' p̄positū. s. q̄ aliqd ē actu iſi^m: uel opz dare q̄ illō corp^o ad qd̄ corp^o s̄i^m finit sit actu. z h̄ ē p̄positū. ¶ Hac rōne soluit p̄s. d. q̄ nō est idē finiri z tāgē aliō siue icludi ab alio. nā cōtact^o dī ad aliō. qz oē tāgens tāgit aliqd altey: z requirit aliqd extrisecū qd̄ tāgat. s. finitas rei dī respectu suiipsi^o. z nō i respectu alteri^o. ¶ Uñ illō corp^o dī finitū qd̄ p̄tinet ab vno t̄mio: ul' a t̄minis q̄ s̄t siue superficies: z nō superficies corp^oz ex̄neoz. z ex h̄ patet q̄ p̄tact^o nō ē idē qd̄ finitas. z iō nō opz q̄ oē corp^o finitū tāgat aliō corp^o z finiat ad aliō corpus ex̄ ip̄m: qz corp^o dī finitū: qz p̄tinet terminis p̄p̄iis: z nō qz finit ad aliō corp^o extrisecū. Ad formā igit' cū dī q̄ oē finitū finit ad aliqd. Dico q̄ ē uer^o: uel ad aliqd sui: ul' ad aliqd aliō extrisecū. s. nō opz q̄ oē finitū finitē ad aliō extrisecū. Et si q̄rat de illo qd̄ finit ad intrisecū ad qd̄ illō intrisecū finit. Dico q̄ finit p̄ seip̄m: z nō finit ad aliō cū sit ultim^o termin^o. qm̄ ultim^o termin^o nō requirit terminū ulteriore ad quē finiat. sed seip̄so finitur.

Intelligētie āt credē icōueniēs ē. Non enī i re abūdātia z defect^o ē: s̄ intelligētia. Anūqd̄z enī nr̄z itelliget aliqs multiplr seip̄o augmētās i iſi^m. S̄z nō pp̄ h̄ ex aliqd ē: aut ex̄ tātā magnitudinē quā habemus: q̄uis itelligit aliqs. sed qm̄ est:

hoc aut accidit.

¶ Nec ē 4° ps p̄n^o hui^o capli. i q̄ soluit 5° rō p̄bas iſi^m eē i actu q̄ rō fuit illa. Contingit imaginari ex̄ mūdū aliqd corp^o uacū. z ex̄ illō corp^o ul' uacū p̄tingit imaginari aliō corp^o. z sic in infinitum. cū igit' imaginatio nō decipit. sequit' q̄ ex̄ oē corp^o sit aliqd corp^o aliō. z p̄ p̄ns aliqd ē iſi^m i actu. ¶ Huic rōni r̄idet p̄s. d. q̄ icōueniēs ē credē in telligētie. i. imaginationi. qm̄ aliqs pōt imaginari vñquēqz nr̄m eē maiore q̄ sit. nec pp̄ h̄ sequit' q̄ aliqs nr̄m sit maior q̄ ē. vñ imaginatio sequit' rem ex̄: ita q̄ quāta res pōt eē tāta pōt imaginari. sed res nō sequit' imaginationē. qz opz q̄ quanta res pōt imaginari q̄ tanta sit in re.

Solo gñe rōnis

Tempus aut z mor^o infinita sūt z itelligētia nō p̄manente accepto.

¶ Cū p̄s narrauit q̄ res nō sequitur imaginationē ul' narrat q̄ s̄t illa q̄ s̄t iſi^m in eē sicut z in imaginatiōe. d. q̄ t̄ps z motus sūt iſi^m fm̄ eē: sicut sūt iſi^m in imaginatione. s. q̄ ista cōueniāt. s. imaginatio z esse: hoc est p̄ accūs.

Magnitudo āt neq̄ diuisione neq̄ itelligibili augmētationem infinitum.

¶ S̄z magnitudo nō ē diuisibilis. supple i p̄tes eius dē q̄titatis nec ēt i eē. nec i imaginatiōe vā. q̄uis in eē sit diuisibilis i iſi^m i p̄tes eiusdē p̄portionis. vñ aliq̄ dicūt q̄ p̄s soluit hic p̄^o rōne z 2° q̄ sunt de t̄pe z de diuisione magnitudinis. s. siue soluit eas hic: aut nō: nō est ad p̄ns curādū: qz solutiones illarū rōnū patēt ex̄ p̄cedētibus.

Sed de infinito quidem quō est: z quō nō est: z quid est: dictum est.

¶ Huic p̄s recapitulat. z posset poni. 5° ps p̄n^o hui^o capli in qua dicit p̄hūs sic. q̄ de infinito quō est: z quō nō est: z qd̄ est: satis dictum est.

¶ Incipit liber quartus in quo p̄scrutat' de loco uacuo z t̄pe.

¶ Tractat' p̄m^o i q̄ p̄scrutat' de loco an loc^o sit: z quō est: z quid est. Capl'm p̄^m an locus sit.

L. cō. p̄m

Imitr aut necesse est p̄hiscū z de loco sic z de infinito p̄siderare si est: aut nō: quō est: z quid est.

¶ Iste ē liber q̄rt^o in q̄ p̄scrutat' de uacuo z t̄pe. z p̄tinet tres tractat^o. qm̄ in p̄ determinat' de loco. In 2° determinat' de uacuo. z incipit ibi. Eodē āt mō. In 3° vō tractatu definat' de t̄pe. z incipit ibi. p̄ns āt. ¶ Prim^o tractat' p̄tiet. 7. capl'a. i p̄ igrif an loc^o sit. In 2° ibi. Qm̄ āt qd̄. ¶ Inquirē disputatiue qd̄ sit locus. In 3° ibi. Post hoc aut. ¶ P̄scrutat' de modis dicēdi i: ut p̄ hoc videat' quot modis eēndi in: corp^o dī eē in loco. In 4° ibi. Qz aut forme. ¶ Ponunt sup̄pōnes de loco. z alianētia ad iuestigādū diffōne loci ut p̄ h̄ pate at quō loc^o ē. In 5° vō ibi. Jā igit' māifestū. ¶ Inuestigat' z cludit' diffō loci de loco. In 6° ibi. Cū qd̄ igit'. ¶ Qndit' quō diuersa diuersimode sūt in loco. In 7° ibi. Manifestū aut ē ex̄ his. ¶ Soluit' qd̄ā dubitatio circa eē loci. ¶ Primū igit' ca^m i q̄

quirit an loc^o sit. continet tres ptes pⁿle. qz i p^o pbs
 ponit itentione sua z difficultates q accidit circa i
 tentione ei^o. In 2^a ibil q qdē igif loc^o ē. Jponit rō
 nes pbates locū eē. In 3^a ibil at vō hēt defectū. J
 ponit rōnes pbates locū nō eē. p^o igif ps ē pti de
 claratiua z p^oim narratiua. Scda vō ps ē pti ing
 sitiuua z pti declaratiua. Tertia autē est ing^o sitiuua.
 C In p^o igif pte pⁿle hui^o capli. pbs pponit itētio
 nē suā. z continet duas p^oiculas. qm in p^o declaraf q
 determinādū sit de loco. In 2^a ibil h^oabet eni mul
 tas. J Narrat difficultatē circa locū. In p^o igif pti
 cula hui^o p^ois pbs pponit itentionē suā dices q si
 cut nālis hēt p^osiderare de infinito: ita z de loco. z p
 ponit tria que p^osiderāda sūt de loco. q^o rū p^om ē an lo
 cus sit. Secūdu est quō loc^o sit. z h^o q^o rū ad p^oditio
 nes z p^oprietates ei^o. Tertiu vō est qd sit loc^o. Sic
 igif appet q in determinādo de loco est p^osiderādū
 de tribus. s. de esse loci. z de proprietatibus z con
 ditionibus loci. z de quiditate loci.

tria sunt cō
sice. de loco
z p^oimū.

Secundus.
Tertium

cōclusio
huius libri.

Primum
otian.

Secūm.

Tertium.

Quartum.

Et ea nāqz que sunt: omnes opinantur
 alicubi esse. Qd eni nō est: nusqz est. Abi
 enim est tragelaphus aut phlegias.

Cū pbs pposuit eē determinādū de loco declat
 q ad nālē p^oinet p^osiderare de loco. z hec ē p^o h
 ius libri q pbat duplr. z p^o p^o rōnē famosa. 2° vō p
 rōnē nālē. Rō igif famosa ē illa. q oēs antiq op
 nati sūt locū eē necius in eē cuiuslibet entis. nā dire
 rūt q oia que sūt alicubi. i. i aliq loco. z illoz rō
 fuit illa. qz oē qd nō ē: nō ē i loco ut pater: qz trage
 laphus z phlegias: qz nō sūt: nō sūt in loco. cū igif
 oē qd nō ē: nō est i loco. sequit hz eos q oē qd ē sit
 in loco. z per p^ois opz nālez cōsiderare de loco ex
 quo locus est necessarius in esse cuiuslibet entis.

Et de motu qui cōis marie z magis p
 pri^o hz locū ē quē uocam^o loci mutatiōez.

Scdo pbat eadē p^o rōnē nālē sic. nālis hēt p^oside
 rare de motu z marie hēt p^osiderare de motu q ē
 cōissim^o cuiusmodi est mot^o localis. oē eni mobile
 q^ocuqz motu ē mobile motu locali. z nō ecōuerso.
 iō mot^o localis ē cōissimus: z sine eo nō ē aliq res
 nālis. est ēt p^oz ceteris motib^o. s. hz tps z hz cās ut
 dicit^o p^o. s. mot^o localis nō pōt eē sine loco. q nālis
 hēt p^osiderare de loco. Un pōt sic argui. q^ocuqz hēt
 p^osiderare de motu locali hēt p^osiderare de loco. s.
 nālis hēt p^osiderare de motu locali. igif ēt hēt p^oside
 rare de loco. C Notāda sūt hic qtuor. P^oio est no
 tādū fm p^o q pbs nō itēdit p^oscrutare de esse loci
 hz demōstrationē. s. hz rōnes dialeticas. z huius
 rōnē assignat. z ē. qz locū eē ē p se notū. z illō qd ē
 p se notū nō dz demōstrari. pōt tñ rōne dialetica
 psuaderi. C Scdo ē notādū hz p^o q aliq sūt en
 tia q nō sūt i loco ut sube sepate a mā. z iō opio an
 tiq^o rū erat flā. q. s. opinati sūt q oē qd est: ē i loco.
 C Tertio notādū ē q antiquoz rō nō ualet. v3 il
 la. oē qd nō ē: nō ē i loco. q si aliqd ē illō ē i loco. qz
 arguit eodē ordie affirmatiue z negatiue. z iō est
 fallacia p^ontis arguēdo ab opposito a^ontis ad oppo
 sitū p^ontis. vñ rō antiq^o rū erat hipothetica p^oditio
 lis: z erat talis. si aliqd nō ē: illō nō ē i loco. igif si
 aliqd ē: illō ē i loco. s. hic ē fallacia p^ontis. s. arguē
 do a destructiōe a^ontis ad destructiōne p^ontis ut p3
 manifeste. C Quarto notādū ē q hz vītate si loc^o
 eēt necius in eē cuiuslibet entis q ex h nō sequit q

nālis hēat p^osiderare de loco. s. magis se q^oret q p
 mus pbs hēret cōsiderare de loco. tñ qz antiq po
 fuerūt q nulla sūt entia nisi sēsibilia z nālia. z sic q
 scia nālis ē p^o p^obia hz opionē antiq^o rū. bñ sequit q
 si oē entis idigeat loco q nālis hz p^osiderare de loco.

Hēt aut multas dubitationes qd forte
 sit loc^o. Nō eni eadē v^o p^osideratib^o ex oī
 bus q isūt. Ampli^o aut neqz hēm^o nihil
 ab alijs neqz predubitatum. neqz bene
 exquisitum de hoc.

Tex. cō. 2.

Hec ē 2^a p^oicula p^o p^ois pⁿle hui^o capli i q narranf
 difficultates circa locuz. z cāe difficultat. z dicit
 pbs sic. mltē sūt dubitatiōes z difficultates i p^oscru
 tādo qd ē loc^o. z hui^o difficultat. dup^o ē cā. v3. vna
 itriseca. alia vō extriseca. cā itriseca est ex ipa nā lo
 ci. qz ex qbusdā que cōpetūt loco pōt appere locū
 eē aliqd. z ex alijs q ei cōpetūt pōt appere locū nō
 eē talē. z sic ex his q cōpetūt loco itrisece accidūt
 difficultates. s. cā extriseca pp quā accidit difficul
 tas circa p^oscrutatiōne de loco ē: qz nullus antiq^o rū
 aut tps A^oz. dixit aliqd mltū de loco nec disputati
 ue. nec dubitatiue. nec sbitr. nec ueracit ingredo
 nāz loci. z hec ē cā extriseca difficultat. i p^oside
 ratiōe loci. qz si aliq q p^ocesserūt aristotelē mltū ing^osi
 uiser de nā loci facili^o fuisset p^obo determinare de
 loco. z hec ē cā extriseca. qz nō est ex ipa nā loci. s.
 ex negligētia antiq^o rū q nihil dixerūt de loco. neqz
 qd faceret dubitare de ei^o eē. nec iuenerūt aliquid
 de cognitiōe sube ei^o. C Notāda sunt hic duo fm
 p^o. p^o q loc^o nō ē vñū dem vniuoce i oib^o corpib^o
 nālib^o s. dz mltiplr. z scire qditate h^o entiu. s. mul
 tiplr dictoz ē difficile. qz appropinqt ei qd nō hēt
 rōnē uerā: z iō latet nos. s. dffō cōis declarat hāc
 nāz cōez. C Intelligēdū tñ q loc^o nō ē aliqd dem
 equoce: qz loc^o hēt vñā diffōne cōez ut dic hie p^o
 s. eē i loco attribuit corpib^o nālib^o qst equoce. vñ
 p^o nō itēdit q loc^o sit dict^o multiplr. s. qz eē in lo
 co attribuit corpib^o nālib^o qst equoce. qz suprema
 spera ē equoce i loco cū alijs corpib^o. qz nō p^orinef
 a loco sic alia corpa ut videbit postea. s. si p^o itel
 ligit q loc^o dz multiplr nō dz itelligi q loc^o sit p
 prie equocū. s. ē analogū dictū de diuersis hz p^ous
 z posterio. C Scdo ē notādū hz p^o q h^o diffōnes
 s. ambigue de difficili iueniunt p regulas dantes
 diffōnes q sūt tres. v3. dīsiō. cōpositiō z demōstra
 tiō. z ita habet hic q tres sūt vie iuestigādi diffō
 nē. s. dīsiō cōpositiō z demōstratiō. z p demōstra
 tiōem nō itelligit demōstratiōne simplr q est simplr
 ex p^orib^o. s. p demōstratiōne itelligit demōstratiō
 nē que dz signū que est ex posteriorib^o z accūtib^o.
 qm sube z qditates rez nāliū nō pōt sciri a nobis
 nisi a posteriorib^o z accūtib^o ut dicit p^o 6° meth.

Notādum
p^oimū.

Etide. 6.
me. c. p^oio. z
p^o de aīa. c.
5. de regulis
dīsiū.

Metandus
secūdu.

Tex. cō. 3.

Qd qdē igif loc^o sit: vñ ex trāsmutatione
 manifestū eē. Abi nāqz nūc ē aq: hic exeū
 te sicut ex uasentez aer iest. qm at eūdē lo
 cū hūc aliō aliqd corpoz detinet: hoc ab
 his q isūt z cōmutant alterū oib^o eē vñ.
 In q eni aer ē nūc: aq i h p^o erat. Quaf
 manifestū est q erat loc^o aliqd z recepta
 culum altez ab utrisqz in quod z ex quo
 mutatū est.

Hec est prima pars huius capituli quod quod est tota inquisitio in qua philosophus probat locum esse. et continet quatuor particulas prout quatuor rationes non probat suum propositum. 2^a ibi [Amplius autem loci.] 3^a ibi [Amplius uacuum.] 4^a ibi [Uideatur autem.] In prima igitur particula huius partis philosophus probat locum esse aliquid distinctum a corporibus locatis. et ita probat locum esse aliquid. et sic. Illud in quo corpora sibi inuicem succedunt est aliquid distinctum ab eis. sed in loco corpora locata sibi inuicem succedunt. ergo locus est aliquid distinctum a corporibus locatis. et per consequens locus est. maior est manifesta. et minor appetit: quod in eodem loco in quo nunc est aqua postea erit aer. Dicit igitur philosophus quod manifesta est ex transmutatione locali quod locus est. nam ubi est aqua nunc aliquid exiit aqua de loco illo sic de uase itrat aer: et aliquid itrat aliud corpus. sed illud quod sic diuersa recipit successiue quod sibi mutuo succedunt in eodem loco est aliud ab illis. igitur locus est aliquid aliud a locato. id est ab illo quod recedit. et ab illo quod de nouo recipit. Unde ex hoc loco accipit unum eorum deinde. scilicet quod transmutatio localis fecit scire locum esse. Et ex isto eodem loco accipit unum aliud famosum deinde. scilicet quod diuersa corpora sibi inuicem succedunt in eodem loco secundum numerum. sed illa propositio cum hoc quod est famosa est et falsa ut postea videbitur. nec sunt omnes propositiones de quibus philosophus in parte inquisitiua seu disputatiua utitur. nec sunt omnes signade in parte inquisitiua. nam philosophus in gredendo et disputando probat utraque partem conditionis. et impossibile est utraque partem contradictionis esse in demonstrationem. quod sic utraque pars conditionis esset falsum uel quod est impossibile. id est in parte inquisitiua non signo omnes. Sed quod dicitur 2° hic. quod idem locus nunc recipit successione duorum corporum et hoc cum hoc quod est famosum est et notum per se. Dicendum quod accipiendo locum pro ultimo corporis continentis: sic non est uerum quod idem locus nunc recipiat diuersa corpora successiue ita quod maneat idem locus nunc quod ad omnes eius partes: tamen idem locus nunc manens idem est per partes recipere diuersa corpora successiue. et hoc est per se notum. Et sicut accipiendo locum pro corpore locante sic est famosum et notum per se quod idem locus recipit successione duorum corporum. et hoc forte intellexit 2° hic.

Prima ratio probans locum esse aliquid.

Expositio comen. Intellectus huius expositionis

2. co. 4.

Amplius autem loci mutationes philosophorum corporum et simplicium: ut ignis: et terre: et talium: non solum ostendunt quod aliquid est locus: sed quod et habet quandam partem loci. Fert enim unumquodque in sui locum non prohibetur. Hoc quod est sursum: illud autem deorsum. De autem sunt loci partes et species: sursum et deorsum: et reliqua sex distantiarum.

Secunda ratio probans locum esse.

Hec est prima particula 2^e partis huius capituli. id est quod ponit 2^a rationem probans locum esse. et continet duas partes. quoniam in prima ex diuersitate motuum naturalium ad locum probat locum esse. In 2^a ibi. Sunt autem hec. Declarat quod sunt species loci naturalis. In prima parte huius particule ponit 2^a rationem quod accipit ex diuersitate motuum naturalium corporum simplicium. quod ratio est illa. Illud ad quod mouentur corpora naturalia tanquam ad aliquid ueniens et saluatiuum eorum est in rebus naturalibus. sed ad locum mouentur corpora naturalia tanquam ad aliquid ueniens et saluatiuum eorum. igitur locus est aliquid in rebus naturalibus. uel potest formari ratio sic. Illud ad quod mouentur corpora naturalia est aliquid in rebus naturalibus. sed ad locum mouentur corpora naturalia ut patet manifeste. nam ignis sursum mouetur et terra deorsum. ergo. Intellegendum hic quod ex diuerso modo translationis corporum simplicium philosophus concludit tria. primum locum esse in rebus naturalibus. Secundo quod opus locum habere partem naturalem ueniens ei quod mouetur ad ipsum. Tertio ex hoc quod aliquid corpus simpliciter mouetur sursum. et aliquid inferius: concludit quod sursum et inferius sunt diuersae partes loci

ei in quo locus ostendit sic in duas diuersas. Dicit igitur philosophus quod transmutationes corporum naturalium simplicium ut ignis terre et talium non solum ostendunt quod locus est aliquid. sed et ostendunt quod locus habet partem naturalem et uirtute seruatiua corporum. quoniam habet transmutationes ut ignis sursum et terre inferius ostendunt locum esse aliquid ut ostendit: quod illud ad quod corpora naturalia mouentur naturaliter est aliquid. sed locus est habitus. Ostendunt et locum habere quandam partem naturalem ueniens ei quod mouetur ad ipsum. quod unumquodque corpus naturale non prohibetur non ferri in suum locum proprium nisi per quandam ueniens quam habet ad locum suum magis quam ad alium. ut ignis sursum et terra deorsum. sed corpus naturale non magis fertur ad unum quam ad alium nisi per ueniens quam habet magis ad locum suum quam ad alium. ergo. Locus igitur proprius corporis est magis ueniens eius corpori quam alio loco. sed hec ueniens non est nisi per partem naturalem exiit in isto loco. igitur locus habet partem naturalem ratione cuius est ueniens locato et perfectio eius. quoniam aliter non magis moueretur corpus naturale ad unum locum quam ad alium. Tertio uero ex hoc quod aliquid corpus simpliciter mouetur ad sursum. et aliquid ad inferius: concludit philosophus quod sursum et deorsum sunt reliquae quatuor distantiae. scilicet dextrum et sinistrum. ante et retro sunt partes et species loci in quo ostendit sic generatim ostendit in suas specificas distantias. et hoc 3° ubi sequitur 2°. quod ex quo locus habet partem naturalem ueniens corpori simpliciter quod mouetur ad ipsum. et cum corpora simplicia. ut puta ignis aer et cetera. distinguantur specificiter: quod in locis eorum corporum simplicium sunt uirtutes secundum species distincte seu parte. et sic sic corpora locata distinguuntur specie ita loca eorum ut sursum et deorsum ante et cetera. distinguuntur specie. et sic sursum et deorsum sunt distincte species loci. **N**otandum secundum 2° hic quod philosophus dicit hic quod sursum et deorsum ante et cetera. sunt partes et species ne aliquis per partes intelligat partes quantitativas et non partes secundum formam. unde iste sex distantiae. scilicet sursum et deorsum. ante et retro dextrum et sinistrum sunt species loci. et partes secundum formam. et non sunt partes quantitativas.

Ex hoc ratio ne philosophus concludat tria. Primum.

Secundum.

Tertium.

2. co. 5.

Sunt huiusmodi non solum ad nos: dextrum sursum et sinistrorsum: sursum et deorsum. Nobis quidem enim non semper idem: sed habet partem naturalem quod uertitur in mur sit: pro quod idem motiones dextrum et sinistrum et sursum et deorsum: et ante et retro. In nam autem determinatum est deorsum unumquodque. Non enim quoniam contingit sursum est. sed ubi fertur ignis et leue sicut ante et deorsum: non quod contingit ubi habetia grauitate et terrena tanquam non ponere solus differentia: sed potentia.

Hec est 2^a pars 2^e particule 2^e partis huius capituli in qua philosophus declarat quod sunt species loci naturalis ostendens quod sursum et deorsum. ante et cetera. que sunt species loci naturalis non sunt illa que sunt respectu ad nos. sed sunt habitus esse naturaliter. hec igitur pars continet duas particulas secundum quod dupliciter philosophus probat propositum suum. 2^a ibi. Ostendunt autem. In prima igitur particula huius partis philosophus probat quod sursum et inferius. dextrum et cetera. que sunt species loci naturalis non sunt illa que solum dicitur in respectu quo ad nos. hec est 2^a huius libri quod probat dupliciter. et per sic. sursum et deorsum dextrum et cetera. que sunt species loci naturalis semper manent idem. sed sursum et deorsum et cetera. que dicuntur solum in respectu quo ad nos non semper manent idem. quoniam illud quod nunc est sursum in respectu ad me iam me mutato erit deorsum in comparatione ad me. et illud idem quod nunc est dextrum in comparatione ad me iam me mutato in comparatione erit sinistrum. et sic illa que sunt species loci naturalis

2ª conclusio huius libri eius 2ª ratio

nō sūt illa q̄ dñr i respectu q̄ ad nos. Deide narrat p̄bs q̄s loc⁹ ē loc⁹ nālis sursū: z q̄s deorsū: dicens q̄ nō oīs loc⁹ idifferēter ē loc⁹ nālis sursū. sed loc⁹ nālis sursū ē loc⁹ ad quē nāliter ferī ignis: nec oīs loc⁹ idifferēter ē locus deorsū. s̄ solū ad quē nālitē ferunt̄ graua. ē loc⁹ deorsū. z ex hoc appet q̄ loc⁹ sursū z loc⁹ deorsū nō dñt solū pōne z situ s̄ et dif ferūt pō z vtute. ¶ S̄ hic sūt q̄dā notāda z q̄dā dubitāda. notāda sūt tria. Primo est notādū fm̄ p̄būz q̄ iste dñe pōnis. s̄. sursū z deorsū z ē. sumū tur duplici. v̄z. nāliter z absolute. z i respectu ad nos. vñ iste dñe accepte nālitē z absolute semp ma nēt eedem: nec trāsmutant̄ ad nr̄am trāsmutatio nē. s̄ semp manēt i eodē situ. s̄ iste dñe accepte re spectu ad nos uariant̄ fm̄ trāsmutationē nr̄az. qm̄ illō qd̄ nūc ē sursū i cōparatiōe ad me pōt eē de orsu respectu mei p̄ mutationē meā. ¶ Sc̄do ē no tādū fm̄ p̄būz q̄ supius z inferi⁹ sunt dupl̄. qm̄ aliq̄ s̄ q̄ sūt i respectu ad nos absq̄ eo q̄ hñt eē ex̄ aiaz i se. z alia q̄ hñt eē nālitē. z sic v̄z p̄būz dicit q̄ sursū z deorsū. q̄ dñr i resp̄cū ad nos nō hñt eē ex̄ aiaz. s̄ tñ pōnēdo q̄ relatio hēat eē ex̄ aiaz pōt eē q̄ p̄or̄ itelligit q̄ sursū z deorsū. q̄ dñr i respectu ad nos nō hñt eē ex̄ aiaz nāliter z absolute: z sic itelligit p̄or̄ qm̄ dicit q̄ sursū z deorsū i respectu ad nos nō hñt eē ex̄ aiaz i se. Un̄ p̄ hēre eē ex̄ aiaz i se itelligit hēre eē ex̄ aiaz nāliter z absolute. z sic ha bere eē i se distinguīt p̄ hēre eē i cōparatiōe ad illud. qz sursū z deorsū sic accepta solū hñt eē i cō paratiōe ad alia. iō nō hñt eē ex̄ aiaz i se. ¶ Ter tio ē notādū fm̄ p̄būz q̄ illa loca nālia. s̄. sursū z de orsum nō sūt tm̄ p̄ria fm̄ positionē. q̄ p̄rietat̄ attē ditur ex hoc. qz sūt i duob⁹ extremis vni⁹ linee re cte lōgissime. s̄ cū hoc sunt p̄ria fm̄ pōm. res enīz quarū sube sunt silēs p̄rijs hñt s̄stātias p̄rias ali quo mō. vñ qz loc⁹ sursūz hēt pōm nālē silēs corpi leui rōne cui⁹ saluat̄ ip̄m. z locus deorsū hēt pōm nālē cōueniētē corpi p̄rio. s̄. graui. iō illa loca sunt p̄ria fm̄ pōs que hñt pōs p̄ueniētes z silēs loca tis p̄rijs. ¶ Sed circa dicta p̄bi z p̄or̄ pōt dubita ri. p̄ circa hoc qd̄. d. p̄būz q̄ sursūz z deorsū sunt spēs loci. hoc nō v̄z uey. qz loc⁹ est sup̄ficies p̄tinēs z circūdās corpi locatus. sed sup̄ficies que sūt sur sū. z sup̄ficies q̄ sunt deorsū nō differūt spē. qz sup̄ ficies est spēs spālissima nō hñt sub se aliq̄s spēs igit̄ locus sursū z loc⁹ deorsū nō sūt spēs p̄rie lo ci. cui⁹ tm̄ oppositū dicit p̄bs hic. ¶ Dicēdū q̄ loc⁹ pōt tripl̄ accipi. vno mō p̄ corpe locante. quē ad modū dicim⁹ q̄ ignis ē loc⁹ aeris. z aer loc⁹ aque z aqua loc⁹ terre. Alio mō accipit̄ loc⁹ pro vtute cō seruatua locati. Tertio mō accipit̄ locus pro uli mo corpi p̄tinētis. Dico igit̄ q̄ accipiēdo locū p̄ ultimo corpi p̄tinētis sic loc⁹ nō hēt spēs. imo oīa loca accipiēdo locū illo mō sūt eiusdē spēi spālissi me. sed accipiēdo locū p̄ corpe locate ul̄ pro vtute p̄seruatua locati. sic loc⁹ sursūz z loc⁹ deorsū sūt spēs loci. qz corpi locāt̄ sursū. z corpi locāt̄ deorsū dñt spē. z et̄ vtus p̄seruatua leuis sursū. z vtus cōseruatua grauis deorsū dñt spē. z sic intelli git p̄bs. sed de illa vtute p̄seruatua locali q̄lis sit postea videbit̄. ¶ Sc̄do dubitat̄ circa illō qd̄ d̄z s̄. q̄ loc⁹ ad quē ferī ignis ē loc⁹ simpl̄ sursū. s̄ nō v̄z uey qz sup̄ma spera est maxie sursū cū maxime distet a cētro. qd̄ ē simpl̄. z maxie deorsū. igit̄ lo cus ignis nō ē simpl̄ sursū cū sit aliqd̄ supius eo.

¶ Itē dubitat̄ circa illō qd̄ d̄z p̄or̄ q̄ sursū z deor sū. i. loc⁹ ignis z loc⁹ terre sūt i duob⁹ extremis vni⁹ recte linee lōgissime. s̄ nō v̄z uey. qz est aliq̄ linea recta lōgior: q̄ linea p̄tracta iter locū ignis z locū terre. qm̄ linea recta cui⁹ extremitates sūt cētrū z circūferētia sup̄mi orbis: ē lōgior q̄ linea recta cui⁹ extremitates sūt loc⁹ ignis z loc⁹ terre. s̄ illa li nea recta cui⁹ extremitates sūt loc⁹ ignis z loc⁹ ter re nō ē lōgissima linea recta. Itē diameter mūdi ē lōgissima linea recta. igit̄ linea recta cui⁹ extremi tates sūt loc⁹ ignis z loc⁹ terre nō ē lōgissima linea recta. ¶ Ad p̄or̄ hōz ē dicēdū q̄ simpl̄ z nālitē sur sum ē duplex. s̄. simpl̄ sursū. qd̄. s̄. maxie distat a cētro. z illō ē simpl̄ sursū i toto mundo q̄ p̄stituit̄ ex corpi⁹ celestib⁹ z eoz motorib⁹. z ex oib⁹ elis z mixtis. z illō simpl̄ sursū ē circūferētia sup̄mi orbis. Aliō ē simpl̄ z nālitē sursū i s̄ mūdo inferio ri: p̄stituto ex his solū q̄ sūt ifra sperā lune. z illud simpl̄ z nālitē sursū ē locus ad quē nālitē ferunt̄ le uia. s̄. loc⁹ ignis. Dico igit̄ q̄ circūferētia sup̄me spere ē maxie sursū i toto mūdo p̄stituto ex oibus corruptibilib⁹ z incorruptibilib⁹. qm̄ loc⁹ ignis est simpl̄ sursū i s̄ mūdo inferiori. ¶ Ad aliō dubiūz cū d̄z q̄ loc⁹ ignis z loc⁹ terre nō sūt i duob⁹ extre mis linee recte lōgissime. Dico q̄ loc⁹ ignis z loc⁹ terre: itelligēdo p̄ locū terre cētrū idiuisibile qd̄ ē mediū toti⁹ mūdi: sūt i duob⁹ extremis vni⁹ linee recte lōgissime i s̄ mūdo inferiori. cui⁹ linee recte vni⁹ min⁹ ē cētrū. Un̄ nō ē maior linea recta ichoa ta ul̄ termiata ad cētrū i s̄ mūdo inferiori: q̄ illa li nea recta i cui⁹ extremis sūt loc⁹ ignis z loc⁹ terre. z itelligit p̄or̄. d. q̄ diameter hui⁹ mūdi ē maior q̄ illa linea recta i cui⁹ extremis ē loc⁹ ignis z loc⁹ terre. z iō illa linea nō ē simpl̄ lōgissima linea re cta s̄ ē lōgissima linea recta que pōt describi p̄ mo tū nālium grauium z leuium.

¶ Quidū aut̄ z mathematica. Cū enī nō sūt i loco: tm̄ fm̄ pōnē ad nos hñt dextra z sinistra. Quare solū ē itelligē ipoz po sitionē nō hñtia nā hōz vni⁹ quod q̄.

¶ In ista pte pōit̄ 2^a rō p̄bas sc̄dam p̄nē hui⁹ libri su peri⁹ positā. s̄. q̄ sursū z deorsū añ z ē. q̄ sūt spēs lo ci nālis nō sūt illa q̄ dñr solū i respectu ad nos: z accipit̄ ista rō ex dñia iter res nāles z res mathe^{ca} q̄ rō ē talis: illa q̄ hñt illas dñas solū i cōparatiōe q̄ ad nos sūt res mathe^{ca}. res enī mathe^{ca} nō hñt illas dñas pōnis distinctas nāliter ex se. s̄ solū ha bēt eas distinctas p̄ cōparatiōe ad nos. si igit̄ res nāles nō hērent sursū z deorsū añ z ē. distincta nā liter. s̄ solū i cōparatiōe q̄ ad nos. seq̄ret̄ q̄ nul la eēt dñia iter nāles res z mathe^{ca} qd̄ ē ip̄o^{le}. reli quit̄ igit̄ q̄ ille dñe que sūt spēs loci nālis nō sunt ille dñe que dicuntur solū i respectu quo ad nos. Uel pōt illa rō formari sic. Ille dñe positiois alr̄ cōpetūt reb⁹ nālib⁹ z alr̄ cōpetunt reb⁹ mathe^{ca}. sed res mathe^{ca} habēt uel habere pñt illas dñas p̄ respectū ad nos z nō nāliter. s̄ res nāles hñt illas dñas aliter q̄ solū per respectū ad nos: igit̄ res nā les hñt illas dñas pōnis. z p̄ p̄ns ille dñe pōnis que sūt spēs loci nālis nō sunt ille que dñr solū i cōparatiōe quo ad nos: qm̄ si sic eēt. tūc ille dñe que sunt spēs loci nālis inessent nāliter mathe^{ca} si cut z nālib⁹ quod est falsū. ¶ Sed hic sunt tria notāda. Primo q̄ res mathe^{ca} sunt ille que non

Primum no tandum.

Secundus notan.

Tertium no.

Primum ubi circa dictū p̄bi.

Ad primū

Sc̄dm̄ vii.

Tertium vii. circa d̄z. ta cōmen.

Ad sc̄dm̄.

Ad tertius

Sc̄dm̄.

Primum no tandum.

Determinat sibi qlitatez sensibile: tñ nunq̄ sepanē ab aliqb̄ ul' ab oib̄ qualitib̄ sensibilib̄: qz per q̄ litates sēsbiles corpa nālia det̄minat sibi locū. ut ḡue p̄ ei' ḡuitatē det̄minat sibi locū deorsū. z leue p̄ leuitatē det̄minat sibi locū sursū. iō res mathe^{ca} nō det̄minat sibi certas d̄ias pōnis: sic nec det̄minat certas qlitates sensibiles. tñ corpa mathe^{ca} det̄minat sibi locū cū nō abstrahūt a loco s̄z p̄^{ca} p̄ de ḡuitatē. s̄z nō det̄minat sibi certā d̄iaz loci. qm̄ magnitudo ul' figura nō magis det̄minat sibi locū sursū q̄z locū deorsū. z hec est d̄ia iter corpa mathe^{ca} z iter corpa nālia. qz corpa nālia det̄minat sibi certā d̄iaz pōnis. sed corpa mathe^{ca} q̄uis necio sūt i loco nō tñ det̄minat sibi certā d̄iam pōnis ul' loci. z p̄ corpa nālia itelligo subaz corpo reā det̄minatē sibi certas qlitates sensibiles. ut sūt elā z corpa mixta. z p̄ corpa mathe^{ca} itelligo q̄ titatē lōgā latā z pfundā q̄ abstrahūt ab oi qlitate sensibili. C Et si dicat qz nālis p̄siderat de dimē sionib̄ de qb̄ p̄siderat mathe^{ca} ut patet ex 2° hu ius. igit̄ res mathe^{ca} s̄ res nāles. z p̄ p̄ns res mathe^{ca} det̄minat sibi certā d̄iam pōnis sic z res nā les. Dicēdū qz res nālis pōt accipi duplr̄. s̄ cōiter z pprie. vñ accipiēdo res nāles cōiter: sic oē illō ē nāle de q̄ nālis quoq̄ mō p̄siderat. z sic cōcedo qz res mathe^{ca} s̄ res nāles. z illo mō sumēdo rē nāle. ista ē flā. v3. ois res nālis det̄minat sibi certā d̄iaz pōnis. sed accipiēdo rē nāle pprie: sic solū illō est res nālis qd̄ fm̄ qz h̄ icludit i se p̄m̄ mot^o z getis. z isto mō loquēdo res mathe^{ca} nō sūt res nāles. z sic loquēdo ē uey qz ois res nālis det̄minat sibi cer tā d̄iaz pōnis. z nulla res mathe^{ca} det̄minat sibi d̄iaz pōnis. C Itelligēdū qz q̄uis res mathe^{ca} z res nāles pprie loquēdo differāt: tñ q̄titas nā lis z q̄titas mathe^{ca} nullo mō differūt realr̄. imo vna ē linea nālis z mathe^{ca} z sup̄ficies nālis z sup̄fi cies mathe^{ca}. z corpeitas q̄ ē q̄titas eadē manēs. z ē nālis z mathe^{ca}. z ita ē de oib̄ alijs de qb̄ utra qz scia p̄siderat. nā eandē lineā quā nālis p̄siderat put ē in mā sensibili eadē p̄siderat mathe^{ca} put abstrahūt s̄z itellectū a mā sensibili: z eodē mō est de sup̄ficie z corpe qd̄ ē q̄titas. z et̄ de figuris z de oib̄ alijs q̄ p̄nt p̄siderari. put sūt i mā z put abstra hūnt a mā. C Scdo ē notādū s̄z p̄^{ca}. qz i corpib̄ aiatis regrunt̄ sex ptes distincte fm̄ nās. v3. sursū z deorsū. ante z retro. dextrū z sinistrū. s̄z in aiatis nō inueniunt̄ sex ptes distincte s̄z nās. s̄z solū s̄z esti mationē: ita qz nō sūt ex̄ aiaz sic sūt in aia: z eodez mō sic dicit̄ 2° est de corpib̄ mathe^{ca}. s̄. qz in illis nō sūt ille sex ptes ex̄ itellectū fm̄ qz s̄ ma the^{ca}. z manifesta est snia 2°. Et itelligo qz neqz in corpib̄ nālib̄ inaiatis. neqz i mathe^{ca} s̄ ille sex d̄ie nāliter distincte ex̄ itellectū. sūt tñ ptes realr̄ disticte in cōparatiōe ad nos. z in cōparatiōe ad celū. nulla tñ vna ps in aiatis: nec in mathe^{ca} est de nā sua magis dextra q̄z sinistra. sed quelibet ps pōt indifferēter eē dextra ul' sinistra in cōparatiōe ad nos. z in cōparatiōe ad celū. C Tertio est notā dum fm̄ 2° hic qz nō eodē mō inueniunt̄ iste d̄ie s̄. sursū z deorsū i corpib̄ nālib̄. z alie q̄tuor d̄ie s̄. ante z retro. dextrū z sinistrū. qz dextrū z sinistrū ante z retro solū inueniunt̄ in mūdo fm̄ qz sūt ptes nō fm̄ qz sūt ubi. sed sursū z deorsū inueniunt̄ in mūdo fm̄ qz sūt ptes z fm̄ qz sūt ubi. z 2° dic̄ qz ph̄s expōit̄ s̄ in cap̄lo de infinito. Ad cuius cui-

dētia itelligēdū ē qz in mūdo sunt duo loca extre ma distincta q̄ loca nō sūt partes alioz locoz. sed uterqz est loc^o cōplet^o ut locus sursū z loc^o deorsū ē tota sup̄ficies cōcaua orbis lune: z loc^o deorsū ē lo cus terre. iō oē corp^o nāliter mouet̄ sursū ul' deor sū. sed dextrū z sinistrū. aī z retro. nō sūt loca to talia. sed sūt ptes locoz. Et pp̄ hoc ad istas d̄ias pōnis. s̄. ante z retro. dextrū z sinistrū nō mouent̄ corpa nāliter. cū ille d̄ie nō s̄ loca totalia. sic igit̄ apparet qz aī z retro. dextrū z sinistrū sūt disticte realr̄. s̄. fm̄ qz sūt ptes. nō s̄z qz sūt ubi. s̄. totalia. s̄z iferi^o z sup̄ius distinguunt̄ s̄z qz sūt ptes mūdi. z et̄ fm̄ qz sūt totalia. nā dextrū z sinistrū. aī z retro. sūt ptes loci. sed sursū z deorsū sunt loca totalia. vñ vna determinata ps cōcaua orbis lune est aī z alia retro. sed vna ē dextra z alia sinistra: sed totū cōcauū orbis lune ē loc^o sursū: z tot^o locus terre ē loc^o deorsū. z et̄ vna ps loci terre ē dextra. s̄. illa q̄ situat̄ vsus ptē celi dextrā. z alia sinistra. ut illa q̄ situat̄ vsus sinistrā ptē celi. z eodē mō ē de aī z retro. C S3 dubitat̄ qz sic dextrū z sinistrū. aī z retro sūt ptes det̄minate i celo: ita sursū z deorsū. sūt det̄minate ptes i celo. vñ nō qlibet ps orbis ē sursū. sed vna det̄minata ps ē sursū. z alia deor sū. ut patet ex 2° celi. ḡ sursū z deorsū distinguunt̄ s̄z qz sūt ptes. qz nō sūt nisi ptes orbis. C Dicēdū qz i mūdo p̄tingit duplr̄ assignare sursū z deorsū. vno mō fm̄ qz mūdos ē aiāt^o siue s̄z qz p̄ncipalioz ps mūdi. s̄. celū ē aiātū. z illo mō sursū z deorsū di cunt̄ fm̄ qz sūt ptes. z nō fm̄ qz sūt ubi. qz fm̄ qz ce lū est aiātū vna ei' ps det̄minata ē sursū. z alia de orsum. z vna dextra z alia sinistra. z nulla illarūz p̄tiū ē loc^o totalis. sed qlibet illarūz p̄tiū est ps loci. Alio mō accipiunt̄ sursū z deorsū fm̄ qz sūt t̄mi ni motuū nāliū rectoz. z illo mō i celo nō ē loc^o de orsum. s̄z loc^o deorsū ē loc^o t̄re. z loc^o sursū ē tota sup̄ficies cōcaua orbis lune. Dico igit̄ qz sursū z deorsū q̄ sūt ptes celi s̄z qz celū ē aiātū nō magis sūt loca q̄z dextrū z sinistrū. imo sūt ptes loci sursū q̄ ē t̄mi n^o mot^o nālis ignis. z illō sursū qd̄ ē t̄min^o mot^o nā lis ignis ē loc^o totalis z nō ē ps loci. ē tñ ps mūdi Cñ possēt z breuiter sub alijs v̄bis dici qz sursū est duplex ut sursū qd̄ ē loc^o z sursū qd̄ ē ps. dextrum v̄o z sinistrū. aī z retro nō sūt loca. s̄z solū sūt ptes ut visū ē. C Sciēdū tñ ē qz i reb̄ aiatis q̄ sūt h̄ ille ser d̄ie sūt ptes disticte. z i illis p̄tib̄ sūt disticte si ue diuerse ptes ubi isti^o totū. z nulla istarūz p̄tiū est ubi. nec i aliq̄ istarūz p̄tiū ē totū ubi. s̄z totū ubi ē in toto aiato. z ptes ubi sūt in p̄tib̄ aiati: z eodē mō est i celo fm̄ qz celū ē aiātū. s̄. qz ille ser d̄ie s̄ par tes ubi siue loci. sed fm̄ qz celū qd̄ ē ps vniuersi cō tinēs hūc mūdū iferiore: sic tota sup̄ficies cōcaua orbis lune ē sursū: z sic patet diuersitas iter sursū celi qd̄ est locus z sursū celi qd̄ ē ps. qm̄ pars celi que est circa polū meridionalē est sursū qd̄ est ps. z tota cōcauitas est sursū qd̄ est loc^o. vnde de h̄ijs d̄ijs pōnis multa alia dixi in capitulo de infinito. ideo hic pertransio.

Ampl^o vacuū affirmantes locū dicunt esse. Vacuū enim erit utiqz loc^o p̄natus corpe. Quod quidē igit̄ sit aliqd̄ loc^o p̄ter corpa z omne corpus sensibile in loco ē: p̄ h̄ aliquis concipiet.

Res nāles possūt accipi duplici.

Secundum notandum.

3dē. 3. ph. 1. 34. 2. 2. ce. 10. 9.

Tertū not.

Dubium.

2. cō. 38. Soluio.

Notanda.

2. cō. 6. Vacuū ē locus p̄natus corpe.

Hec est 3^a particula 2^a ptis pⁿ hui⁹ capli. i q^o ponit 3^a rō famosa pbās locū eē q^o rō est ista. uacūū ē. sed uacūū ē loc⁹. igit⁹ loc⁹ ē. maior est famosa: minor vō pbat per diffōnē famosam uacūū. que est q^o uacūū est loc⁹ p^uat⁹ corpe. **N**otāda sunt h^o duo s^z 3^a rōm p q^o illa rō est famosa z ei accidit q^o fuerit nō uera. sed sic nō accidit duab⁹ rōnib⁹ pcedētib⁹. qz cuz h^o q^o sunt famose sunt etiā uere. hec 2^a rō. **U**n illa rō ē famosa nō uera. qz accipit duo falsa. v3. q^o uacūū ē z q^o uacūū est loc⁹. s^z alie due rōnes sunt uere. ga nō accipiūt nisi ueras ppōnes fm intellectū supi⁹ expositū. **S**cdo ē notādū s^z 3ª rōm h^o q^o q^ouis flz sit uacūū eē. tū ponētes mūdū fm se totū de nouo gñari: necio hñt pcedē uacūū eē. z q^o uacūū pcedit mūdū. **U**n dic⁹ 2^a rō q^o loquētes sue legis dicūt uacūū eē. qz gñant mūdū de nouo. **I**ntelligēdū tamē q^o si mūdus s^z se totū eēt in loco p se pⁿēte totū mūdū ut posuerūt saraceni de quoz lege fuit 2^a rō. tūc eēt necē ponē uacūū. qz si tot⁹ mūdus gñaret de nouo. z nihil aliō gñaret nisi mūdus z ptes mūdi: cū nec tot⁹ mūdus: nec aliq^o ps mūdi possit eē loc⁹ tot⁹ mūdi. segt q^o loc⁹ tot⁹. s. mūdi pcessit mūdū. cū nihil gñaret de nouo nisi mūdus z ptes ei⁹ ppositū. s^z añ gñationē mūdi nō fuit aliq^o cor p⁹ replēs totū in q^o modo est mūdus. g^o añ gñationē ei⁹ fuit loc⁹ p^uat⁹ corpe: z p⁹ pⁿs fuit uacūū. sic igit⁹ appet q^o ponētes totū mūdū eē p se in loco: z eēt de nouo gñari hñt ponē uacūū. sed recte pban- tes z loquētes nostre legis q^o ponūt totū mūdū nō eē p se in loco s^z solū p ptes ul⁹ p accūs nō hñt ponere uacūū: qz nō ponūt locū pcedē gñationē mūdi. s^z dicūt locū s^z gñari cū mūdō. **S**ed dubitatur qz ponētes mūdū de nouo gñari hñt dicē q^o si cut de⁹ creauit mūdū discōtinuū i pⁿib⁹ pp⁹ quarū discōtinuationē ptes mūdi sūt p se in loco: ita de⁹ potuit creasse vnū cor p⁹ cōtinuū oino in oib⁹ pⁿib⁹ ita q^o nihil aliō creasset q^o illō rotūdū pⁿinuū. ponam⁹ igit⁹ q^o de⁹ q^o creauit istū mūdū creasset loco ist⁹ mūdi vnū corpus rotūdū oino pⁿinuū. z cū oē cor p⁹ sit in loco illō cor p⁹ rotūdū etiā fuisset i loco z nō p ptes: qz nulla ps eēt i loco. cū loc⁹ sit pⁿēs diuisū z illō cor p⁹ est oino pⁿinuū. g^o relinqtur q^o illud cor p⁹ sit in uacuo. z sic gñantes mūdū hñt ponere uacūū. **D**icēdū q^o loquētes cuiuslibet legis dicūt q^o de⁹ posset creare vnū tale cor p⁹ rotūdū oino pⁿinuū replēs oē spatiū hui⁹ mūdi. q^o supposito loquētes pbice hñt dicē q^o illō cor p⁹ nō eēt i loco qz posset eē in loco p ptes. nec p⁹ ulti^m cor p⁹ pⁿēs. qz supponit q^o nihil sit e^x pⁿēs. vñ nō ē de rōne cor p⁹ eē in loco. **E**t si dicat q^o de⁹ posset mouere illō cor p⁹ local⁹. z h^o circularit⁹ ul⁹ motu recto trāsferēdo illō ad illō spatiū. z ois mor⁹ local⁹ regrit locū. igit⁹ posito tali corpe solo opz ponē locū z nō nisi locū q^o p⁹ erat uacūū. qz supponim⁹ q^o de⁹ creat tale cor p⁹. z nil aliō. z sic nō creat locū talis cor p⁹. z p⁹ pⁿs ille loc⁹ p⁹ fuit p^uat⁹ corpe. **D**icēdū q^o ponēdo tale cor p⁹ cōtinuū. z nihil e^x illō cōtinuū de⁹ nō posset illō cor p⁹ mouē motu recto nisi crearet locū nouū ad quē moueret. nec eēt de⁹ posset mouē illō cor p⁹ motu circulari. ul⁹ si moueret illud circularit⁹ ille mot⁹ nō eēt localis sed magis si- tualis. **D**ifficile tū ut mihi videt ē vitare qn loquētes nre legis. z gñantes mūdū habeāt ponē uacūū z e^x mūdū. qz ipsi dicūt q^o sic de⁹ creauit hūc mūdū ita pōt creare aliū mūdū. ponam⁹ igit⁹ q^o creat

aliū mūdū: quero aut iter p^ueritates suaz spariū il loz mūdorū ē aliq^o mediū ul⁹ nihil. si aliq^o illō ē uacūū cū sit q^o dā distibile in q^o nō ē cor p⁹. est tū re ceptiuū cor p⁹. si aut⁹ nihil est mediū. aut igit⁹ tangēt se in pūcto tū nel in aliq^o distibili: nō ipūcto tū qz sic iter q^o tūqz nō distibilia istarū circūferētiarū ē aliq^o distibile mediū z nō nisi uacūū. g^o si vō d⁹ q^o tagūt se in aliq^o distibili h^o nō pōt dari. qz ipo⁹ ē spi cū tagere spericū fm distibile. qz superficies tagens superficie p^uerā in aliq^o distibili q^o tū ad illā pte fm quā tagit ē p^ucaua: z sic ultima superficies spe eēt cō- caua q^o est ipo⁹ z sic v⁹ q^o loquētes nre legis hē- ant necio ponē uacūū. s^z de h^o magis dcm ē i p⁹ celi

Vidēt aut⁹ z Hesiodus recte dicē faciēs pⁿmū chaos. **D**icē quidē igit⁹ oium primū chaos factū. postea h^o terrā latā tanq^o indigeret primū eē receptaculū his q^o sūt: pp id quod opinati sunt. quē admodū m⁹ ti omnia alicubi z in loco esse.

Hec ē 4^a particula 2^a ptis pⁿcipalis hui⁹ capli. in qua ponit 4^a rō pbās locū eē: z pⁿinet duas ptes. qz i p⁹ ponit rō. **I**n 2^a vō ibi. **S**i aut⁹ h^o. **I**mproba- tur vnū cōe dictū antiq⁹. **I**n p⁹ igit⁹ pte huius pⁿicule ponit rō famosa fūdata sup loco ab aucte Hesiodi qui fuit vn⁹ de antiqs poet⁹ qui posuit p⁹ factū eē chaos. i. quoddā receptaculū cor p⁹. **E**x quo pōt rō formari sic. añ oia fuit factū receptacu- lū ipso⁹ ut patet p Hesiodū. s^z q^o est receptaculū eorū est loc⁹. igit⁹ loc⁹ fuit añ alia oia. z p⁹ pⁿs loc⁹ est. **U**n Hesiodus ponit q^o necē est eē receptaculū cor p⁹ añ ipsa cor pa. z h^o ipse posuit qz credidit ut multi alij q^o oia que sūt. sūt i loco. z fm expōnē 2ª rōm hec ē 4^a rō famosa pbās locū eē. z hoc sic. oē q^o nō est: nō est in loco. g^o oē q^o est est in loco. g^o lo- cus est. **E**t 2^a rō. d. q^o h^o est vnū eorū q^o mouet ho- merū ad dicēdū hoc. tū illō q^o maxime iduxit eū fuit estimatio cōis oib⁹. s. q^o uacūū debet pcedere gñationē mūdi. vñ fm illā expōnē. **Q**uarta rō fa- mosa nō est rō fūdata sup auctoritatē Homeri ul⁹ Hesiodi. s^z est rō nūc dicta. v3. q^o nō est: nō ē i lo- co. g^o oē q^o est: est in loco. igit⁹ loc⁹ est. sed pp illam estimationē z pp rōnē cōem oib⁹ generatib⁹ mūdū dixit Homerus q^o ante omnia chaos fuit factum. z dixit q^o postea terra facta est lata. s. ampla z spa- tiosa in illo chaos.

Si aut⁹ huiusmodi est: mirabilis quide⁹ utiq⁹ erit potentia loci: z prima omnium: z prima omnibus. **S**ine quo nanq⁹ alio- rum nullam est: illud autem sine alijs ne- cesse est primū esse. **N**on enī pⁿditur loc⁹ his que sunt in eo corruptis.

Hec est 2^a ps hui⁹ pⁿicule in qua iprobat illa esti- matio cōis. s. q^o loc⁹ pcedit gñationē oium entū. z hoc sic. si loc⁹ pcedat gñationē omniū entū. z sit necessari⁹ in gñatione oium. ut dixerūt antiq⁹: tūc mirabilis erit potētia loci. qz tūc loc⁹ nāliter erit p⁹ or omnib⁹ entib⁹ z pⁿm oium entū. sed illō pⁿs est incōueniens. ergo z antecedēs. psequētia probat. qz illō sine quo nullū alioz pōt esse z illud pōt esse sine alijs est nāliter pⁿm oium. sed loc⁹ est h^o. g^o z nō solū segtur q^o locus est p⁹ or nāliter oibus alijs entibus. sed etiā segtur q^o locus est p⁹ or tpe oib⁹

Tertia rō p dās locū eē

Primum notū.

Secundus notū.

Dubium.

Solutio.

Quarta rō famosa pro bās locum esse.

E. cō. 2.

alijs que sūt in illo. sed oē qd̄ pōt esse sine alijs est uel potest esse prius tempore illis. igitur locus est uel pōt esse prior tempore omnibus alijs.

Tex. cō. 8.

Circo hēt defectū: si ē qd̄ ē. Atq; eni moles qd̄a corpis aut qd̄a altera. Querendū est eni gen^o ipsi^o p̄mū. distātijs qd̄ez igit hēt tres lōgitudis: latitudis: et p̄funditatis: quibus determinat corp^o oē. Impossibile est aut corpus esse locus. In eodem nāq; essent duo corpora.

Prima rō famosa pro bās locum esse.

Chec ē 3^a p̄ticiā hui^o capli. i q̄ ponitur rōnes famose pbates locū nō eē. et p̄tinet sex p̄ticiās s; nūmez sex rōnū q̄s adduc. 1^a ibi Ampli^o si vō. 2^a ibi Ampli^o et tpe. 3^a ibi Ampli^o si oē. 4^a ibi Ampli^o et tpe. 5^a ibi Ampli^o si oē. 6^a ibi Ampli^o et tpe. In p̄ticiā hui^o p̄tis ponit rō hec. si loc^o sit et loc^o est eglis locato tūc loc^o hēret tres dimēsiōes s; et locatū. s. latitudinē lōgitudinē et p̄funditatē. s; oē habēs tres dimēsiōes ē corp^o. s; si loc^o ē: loc^o ē corp^o. s; hoc ē ipolē. s. locū eē corp^o. q; sic duo corpa eēt s; penetratiōe et adeq̄te qd̄ ē ipolē. **C**Notandū s; 3^a p̄ticiā q; hec rō ingrit de ḡne loci. i. i q̄ ḡne loc^o sit utrū sit corp^o ul' sup̄ficiēs. Un' dicit sic. Opz p̄ p̄scrutari de ḡne s; q̄ collocat loc^o qd̄ sit. qm̄ res q̄ sūt igit diffōnis p̄scrutādū ē p̄ de ḡne ei^o et postea de d̄ia qm̄ utraq; ps diffōnis fuerit igit. s. gen^o et d̄ia sic ē dispō i loco. **C**Notādū etiā q; hec rō p̄ bās locū nō eē nō cōcludit nisi s; ponētes locū eē sp̄tiū inter latera corpis p̄tinent; quoniam ponētes hoc: habent concedere q; duo corpora sunt s; p̄m penetratiōem ut postea videbitur.

Tex. cō. 9.

CAmplius si nere corpis loc^o est receptaculū: manifestus q; et sup̄ficiēs erit: et reliq̄rum terminoz. Eadē eni cōsonat ratio: ubi nāq; prius erat aque planities: erunt itez que sunt aeris. At nō differētiā neq; vnā hēmus puncti et loci puncti. Quare si neq; ab hoc est locus alter: neq; ab aliorum nullo: neq; est aliqd̄ p̄ter vnum quodq; istorum locus.

Secda rō p bās locū nō esse.

Chec ē 2^a p̄ticiā 3^e p̄tis p̄ncipalis hui^o capli. i q̄ pōit 1^a rō pbās locū nō eē. q̄ rō ē hec. si loc^o ē: loc^o ē receptaculū corpis. s; loc^o nō est receptaculū corpis. s; loc^o nō ē. maior de se patet: et minorē p̄bat p̄hs sic. si loc^o ē receptaculū corpis eadē rōne loc^o eēt receptaculū lineē sup̄ficiēs: et p̄cti. q; nō ē alia rō p̄p̄tē quā loc^o ponit receptaculū corpis nisi q; i eodē loco i q̄ ē aq; succedit postea aer ul' aliō corp^o. s; illa eadē rō ē de sup̄ficiēs lineis et p̄cti. q; ubi p̄ ē planities. i. sup̄ficiēs aq; postea erit sup̄ficiēs aeris. sic de lineis et p̄cti. igit q̄ rōne loc^o ē receptaculū corpis eadē rōne erit receptaculū lineē seu ē receptaculū sup̄ficiēs lineē et p̄cti. et h; p̄bat p̄hs: q; si p̄cti hēret locū: loc^o p̄cti supponeret p̄cto. s; qd̄ supponit alteri ē idē illi. s; si p̄cti hēret locū. loc^o p̄cti eēt idē cū p̄cto. et sic idē eēt loc^o sui ipsi^o et p̄ p̄ns idē eēt i seipo tanq; i loco qd̄ est ipolē. igit p̄cti nō hēt locū et eadē rōne nec sup̄ficiēs nec lineē erit loc^o: q; ille loc^o supponeret eis. et p̄ p̄ns eēt idē cū eis. **C**Intelligēdū s; 3^a p̄ticiā hui^o q; i mathe^o nō ē d̄ia iter p̄tigua et p̄tina. s; in nālib^o d̄int p̄ti-

Tex. cō. 22.

nua a p̄tignis. qm̄ i nālib^o rōne foie nālis q̄ sepat termiat et distiguit: remanēt duo ultima corpus se t̄gētū seu p̄tignoz. s; i mathe^o duo ultima reuertunt i vni. ita q; i mathe^o illa q̄ sūt imediata hnt idē ulti^m. et p̄ns sūt p̄ti. et h; appet sic. q; mathe^o matici s; q; h; nō hnt formā nālē terminatē et distiguet. Illō igit dcm̄ p̄bi. s. q; illa q̄ supponunt se bi uicē se idē: ē uey i mathe^o. s; nō ē uey i nālib^o. **C**Notandū ē s; 3^a p̄ticiā q; i illa rōne famosa ē Deceptio. q; accipit illō qd̄ ē p̄ accēs loco illi^o qd̄ qd̄ ē p̄ se. qm̄ sup̄ficiēs et alij termi. s. lineā et p̄ctā nō mouent nisi p̄ accēs et iō nō hnt loca nisi p̄ accēs. et si i eodē loco p̄ accēs i q̄ ē corp^o p̄ se cui^o sūt termi. et iō nō opz q; si sup̄ficiēs lineē et p̄ctā mouent localr q; p̄ h; hēant loca p̄pria eis adeq̄ta. et h; iō ē q; nō mouent nisi p̄ accēs. sed sic non est de corporibus. q; corpora mouent per se localr. et iō opz q; habeant loca p̄pria eis coequata.

Notabile

Tex. cō. 10.

CQuid eni forte exponem^o eē locū. Neq; elemētū eni: neq; ex elemētis possunt eē huiusmodi hntia nāz: neq; corporeoz neq; incorporeoz. Magnitudinē qd̄ eni hēt loc^o. corp^o aut nullū. Adhuc aut sensibiliū qd̄ corporeoz elemēta corpea. Ex itel ligibiliū^o at elemētis nllā magnitudo sit.

Tertia rō p bās locū nō esse.

Chec ē 3^a p̄ticiā 3^e p̄tis p̄ncipalis hui^o capli. i q̄ ponit 3^a rō pbās locū nō eē. q̄ talis ē. De qd̄ ē ul' ē corpū uel incorpū. sed loc^o nō ē aliqd̄ corporeū uel incorporeū. s; loc^o nō est. maior de se patet. et minorē p̄bat q; tū ad utraq; p̄tē. p̄ q; loc^o nō ē de nūo incorporeoz. q; loc^o habet magnitudinē et incorporea nō habēt magnitudinē. s; loc^o nō ē de nūo incorporeoz. Probat scdo q; loc^o etiā nō sit de nūo corporeoz. q; si sic. nūc loc^o aut eēt corp^o aut elemētū corporeoz: non corp^o. q; si eēt corp^o: et cū loc^o sit s; cū corpe locato seq̄ q; eēt duo corpa s; adeq̄ta. nec etiā elemētū corpis. q; qd̄ est elemētū corporeoz est corp^o. q; ex elemētis in talibus que nullā hnt magnitudinē nō sit aliqua magnitudo: sed locus non est corp^o s; locus nō est elementum corporeoz.

Tex. cō. 11.

CAmplius cui^o utiq; q; ponet his q̄ sūt cāz eē locū. Neq; vna cā iest ipsi de q̄tuor. Neq; eni sic mā eoz q̄ sūt. Neq; ex ipso p̄stituta sunt. Neq; sic spēs et rō eoz que sunt: neq; sicut finis. Neq; sic mouens ea que sunt.

4^a rō pbās locū nō eē.

Chec est q̄rta p̄ticiā 3^e p̄tis p̄ncipalis hui^o capli. i qua ponit 4^a rō pbās locū nō eē q̄ rō est illa: si locus est: opz q; sit aliq̄ cā de nūo quatuor cārū: sed locus nō est aliq̄ cā de nūo q̄tuor cārū. s; loc^o non est. maior est manifesta. q; loc^o ul' est cā uel effect^o: sed loc^o nō est effect^o. qm̄ mot^o corpis est ad locum tanq; ad p̄tines ipm̄ et p̄ficiēs ipm̄ in eē. sed ille nō est aliq; effect^o. sed magis videt eē opatio cāe. et hec est rō Alberti magni. et sic patet maior. s. q; si loc^o est: est aliq̄ cā de nūo quatuor cārū. minor nō p̄batur. q; loc^o nō est cā mālis. q; ex mā p̄stituitur res in eē. sed ex loco nō cōstituit locatū: igit locus nō est cā mālis. nec est cā formalis. q; si sic tūc qm̄ corp^o mutat de loco ad locū corrupet res sicut res corrupit qm̄ mā trāsmutatur de vna forma subali

Rō alberti magni.

in alia forma. s. h. e. icoueniens. v. q. res corrupat
 qm trāsmutat de vno loco i aliu locū: z ad h icoue
 niēs deducit 2° b. C Sed expositores postero
 res ut sanct^o Tho. z dñs Egi. de Roma deducit
 ad aliū icoueniēs. s. q. si loc^o eēt cā formalis. tunc
 oia eēt eiusdē spēi q̄ hnt vñū locū. z h icoueniēs
 segtur qz pñ^m pstitues aliqd i spē e ei^o foia: z q lo
 e^o nō sit cā efficiēs manifestū ē p se ut dic^o 2°. Ex
 positores tñ supdicti pbāt q loc^o nō ē cā efficiēs
 p h. qz loc^o ē tmin^o mot^o. z p pñs nō ē efficiēs mo
 tū. nec loc^o ē cā finalis. qz finis ē foia. z loc^o nō ē for
 ma. ḡ z c. Expositores pbāt q loc^o nō ē finis. qz ut
 vī loc^o est magis pplocata q̄ locata ppter locū.
 C Notādū fm 2° c^m qz finis ē dup^l. s. finis intrisec^o
 ut foia z finis extrisec^o. z h negat q loc^o sit finis in
 trisec^o. sed loc^o ē hñ finis extrisec^o. s. i corpib^o sim
 plicib^o nō autē i cōpositis ut declarabit postea.

pō facti omi. et idij.

is ē du/ c.

5. 12.

Ampli^o z ipse si ē aliqd eoz que sunt ali
 cubi erit. Zenonis enī opio queret q̄ daz
 rōnē. Si nāqz oē quod ē i loco ē: manife
 stū qm z loci loc^o erit. z h i infinitū pcedet.

5 pbāo i nō esse

Hec ē 5ª ptiela 3^e ptis pñ^{is} hui^o capli i q̄ ponit 5^a
 rō pbās locū nō eē q̄ rō ē illa si loc^o ē tūc loc^o ē de
 nūo eoz q̄ sūt alicubi. z tūc difficile ē vitare rōnē
 zenonis q̄ fuit illa: oē qd ē i loco ē. igit si loc^o ē: z lo
 cus erit i loco. z eadē rōne ille loc^o erit i alio loco:
 z sic erit pcessus in infinitum qd est incoueniens.

co. 13.

Ampli^o sicut oē corp^o in loco ē sic z i oī
 loco corp^o. Quō igit dicemus de his que
 augmētatur. Necessē ē ex his sil augmē
 tari locū cū ipsis. Neqz enī minor neqz
 maior loc^o ē vnicuiqz. Per h qdēz igit
 nō soluz qd ē: s. ēt si ē dubitare necessē ē.

5 pbāo nō eē.

Hec ē 6ª ptiela 3^e ptis pñ^{is} hui^o capli i q̄ ponit 6^a
 rō pbās locū nō eē. rō ē ista. si loc^o sit ita qz oē cor
 p^o sit i loco. z i oī loco sit corp^o ut ponit dicētes lo
 cū eē z negātes uacuū tūc opz qz loc^o sit eqlis loca
 to. ita qz neqz maior neqz minor: s. h. ē ipo^{le}. qz tūc
 corpib^o augmētāf nece eēt eoz loca augmētari. z
 ex h segtur icoueniēs. s. qz loc^o ē corp^o. qm oē qd
 augmētāf ē corp^o. z sic duo corpa eēt sil ut prius
 deductū ē. Ex h segtur aliū icoueniēs. s. qz totum
 vniuersū augmētāf p augmētū vni^o corpis q̄tū
 cūqz parui. qm si loc^o sit corp^o z augmētāf: z qd
 augmētāf hēt maiorē locū qz pri^o. tūc ille loc^o ha
 bebūt maiorē locū. z eadē rōne loc^o illi^o loci augmē
 tabif. z itez loc^o illi^o loci augmētāf. z sic ēt vni
 uersū augmētāf p augmētū vni^o corpis q̄tūcū
 qz pui. qd ē icoueniēs. Et pōt ista rō poni sub hac
 foia. si loc^o ē. loc^o ē eqlis locato. z si sic. tūc augmē
 tato corpe augmētāf ei^o loc^o. ex q̄ sequitur duo
 icoueniētia. v. qz loc^o ē corp^o. z qz totū vniuersum
 augmētāf p augmētū vni^o pui corpis. Un ex po
 sitores deducit ad h icoueniēs qz si loc^o augmen
 tabif. cū loc^o sit imo^{le}: z imo^{le} augmētāf. z p se
 quēs imo^{le} mouerē. qd ē ipo^{le}. C Ultio vō phūs
 epilogat dicēs qz pp p̄dicta ē nece dubitare nō so
 lū qd sit locus. s. etiā est nece dubitare an sit loc^o.

co. 14.

Caplm 2^m pmi tractatus in quo Aristoteles ing
 rit quid sit locus.
Quoniam autē aliud qdē fm se: aliud
 hō fm aliud dicit: similiter z locus

ali^o quidē communis: quo oia corpora
 sunt. alius hō pprius in quo pmo. Dico
 autē qm tu nunc in celo es. qz in aere. hic
 autē in celo z in aere. qz in terra. Simili
 ter autem z in hac. quia z in loco. qui con
 tinet nihil plus q̄ te.

Istō ē 2^m caplm hui^o tractat^o i q̄ phs iquirit qd sit
 loc^o. z p̄tinet q̄tuor ptes pñ^{is}. qz i p^a p̄mittit vna
 distinctio necia ad ppositū. i. 2ª ibi. Si igit loc^o.
 Ponitur rōnes pbātes locū eē mām ul formāz.
 In 3ª ibi. Spēs qdē. Ponitur rōnes pbātes qz
 loc^o nec ē foia nec mā. In 4ª ibi. Ex qb^o qdēz.
 Epilogat determinata. p^a ps ē narratiua. 2ª ingiti
 ua. 3ª declatiua. 4^a vō narratiua. C In p^a igit pte
 pñ^{is} hui^o capli phs p̄mittit vna distinctiōne neciam
 ad suū ppositū. q̄ distinctiō ē illa. qz qdā est loc^o p
 se ut loc^o ppri^o: z qdā p accūs ut loc^o cōis. Un sic
 ē i entib^o. s. qz qdā ens ē p se: z qdā p accūs. ita
 ē i locis. s. qz qdā loc^o ē p se. z qdā p accūs. Locus
 ppri^o ē ille q nō cōtinet plus q̄ locatū. s. loc^o p ac
 cidēs. s. loc^o cōis ē ille q cōtinet oia aut plura loca
 ta. loc^o ppri^o ē ille q locat fm se z nō fm aliū. s. lo
 c^o cōis ē ille q locat rōne alteri^o p̄tēti i eo. qm loc^o
 cōis nō locat nisi mediāte locato pprio p̄tēto i eo.
 vbi grānos dicim^o qz aliqd ē i celo. qz ē i aere: qui
 aer est in celo. z qz est in aere. qz est in terra p̄tēta i
 aere. z qz est in terra. qz est in hoc loco q nō p̄tinet
 amplius q̄ ipm locatū q loc^o ē ēt terra. ex qb^o ap
 pet qz loc^o ē ultimū p̄tines z terminās rē locatam.

Duplex est locus p se: z p accūs.

Sugitur est loc^o p̄muz p̄tines vnum qd
 qz corp^o: termin^o qdē utiqz erit. Quare
 videtur spēs z forma vniuscuiusqz loc^o
 esse quo determinatur magnitudo z mā
 magnitudis. hoc enim est vniuscuiusqz
 terminus. Sic quidem igitur considerā
 tibz locus vniuscuiusqz spēs est.

2. 15.

Hec ē 2^a ps pñ^{is} hui^o capli i q̄ ponitur rōnes p
 bātes locū eē mām ul formā. z p̄tinet tres ptielas
 qz i p^a pbāt qz loc^o ē foia. In 2ª ibi. Scdm autēz
 qd videt. Probāt qz loc^o ē mā. In 3ª ibi. Dicūt
 qdē. Narrat q̄tū habuerūt antig de cognitione
 loci z difficultate p̄siderationis de loco ponēdo. s.
 locū eē mām ul formā. C In p^a igit ptiela huius
 ptis ponit qdā rō famosa pbans locū eē formā q̄
 talis ē. loc^o ē ultimū terminās z p̄tines rē. sed foia
 ē ultimū terminās z p̄tines rē. igit loc^o est forma.
 C Notādū fm 2° c^m qz i hac rōne ē dup^l deceptio
 p qz finis dicit de loco z de foia equoce. qz forma
 est finis intrisec^o: z loc^o ē finis extrisecus. z sic est de
 ceptio. qz in hoc fmone est fallacia equocatiōis. 2^a
 deceptio est. qz arguit ex omnibus affirmatiuis in
 secūda figura. z sic est fallacia consequentis.

Rō quorū dā pbās lo cū eē fōmā.

Notabile.

Scdm autē qd videt eē loc^o distātia ma
 gnitudis mā. Hec nāqz altera ē a magni
 tudine. hec autē est cōtenta sub specie z
 diffinita: sicut sub plano z termino.

Hec ē scda ptiela scde ptis pñ^{is} huius capli in q̄
 probāt qz locus est mā. z p̄tinet tres ptes p̄z qz tri
 p̄tē pbāt qz loc^o est mā. 2ª ibi. Est aut h^o. 3ª ibi
 Un z plato. In p^a igit pte huius ptielle pbāt

p^a rō pb. lo cū eē mām.

Quod locus est materia. et hoc sic. Locus nihil aliud videtur esse quam distantia inter latera corporis continetis secundum quod multi dicunt. nunc autem distantia inter latera continetis non est aliquid de se determinatum in actu. sed determinatur per superficies corporis in actu. et per ultimum terminum corporis que determinatio est a forma. ex qua arguitur sic. materia est quoddam de se indeterminatum: et non determinatur nisi a forma. et cum locus sit distantia inter latera corporis continetis determinatur a forma et est de se indeterminatum. ergo locus est materia. igitur et cetera. **C**onceditur secundum philosophum primum **B**ertrando primo. quod qui existimat quod locus est res. per dimensionem non quam preexistit in materia nihil habet pro loco nisi materiam quam defert dimensionem. et cum in hoc est. quoniam qui existimat dimensionem esse locum: habet existimare quod materia est locus. cum ergo quoniam dimensionem in se non sunt corporis determinatum. et forma est determinans dimensionem et materiam. scilicet dat eis terminum et ultimum. ubi gratia superficies continentes corporis: et sic existimat quod dimensionem sunt materia. quod conveniunt in hoc quod determinatur a forma. et in se non sunt determinate. hec primo. **C**um intelligitur quod ponentes locum esse dimensionem inter latera corporis continetis imaginantur quod sex dicitur loci. videlicet sursum et deorsum. ante et retro. dextrum et sinistrum. sunt quoddam distantie de se determinate et in preteritum ad recipiendum quocumque corpora. et per corpora recepta determinantur. sicut materia est de se indeterminata. et in preteritum ad quocumque formam per quam determinatur et per hoc posuerunt quod locus est materia. **C**um dicitur primo hic quod necesse est quod materia sit dimensio in preteritum. quoniam cum abstruleris a materia ultimum et figura non remanebit in ea nisi dimensio non determinata. scilicet que est corpus in preteritum: et cum determinatur per ultima. scilicet per superficies sit corporis in actu.

Idem pro ca. de sba orbis

Est autem huiusmodi materia et infinitum. Quia enim remoueantur termini et passiones spe relinquitur nihil preter materiam.

Scha. ro. Q. loc. sit ma. pbat q. qda. sll.

Hec est 2^a pars 2^e particule 3^e partis primi huius capituli in qua ponitur una similitudo inter locum et materiam per quam existimat quod locus est materia. quod similitudo talis est. proprium est materiam ut habeat dimensionem in preteritum. scilicet locus antequam existat in eo locatum est dimensio in preteritum. et per illam similitudinem existimat quod locus sit materia. **U**n de hoc est 2^a ratio probans locum esse materiam. quia materia habet dimensionem in preteritum. scilicet locus antequam existat in eo locatum est dimensio in preteritum. ergo locus est materia. **N**otanda sunt huius duo secundum philosophum primum. per quod primo dicitur sic. Et debes scire quod cum vidit Aristoteles quod dimensio non separatur a materia in magnitudine ne dicitur esse. quoniam quoniam a materia auferuntur superficies nihil remanet nisi dimensio. scilicet ista dimensio est in ea in preteritum: et cum determinatur per superficies sit dimensio in actu. scilicet corporis. et cum auferuntur superficies sit dimensio in preteritum. hec primo. **U**lt igitur primo dicitur quod dimensio nunquam separatur in esse a materia nec in quantitate: quoniam quanta est dimensio tanta est materia et e converso: et cum dimensio est terminata in actu materia est terminata in actu eodem termino. et cum dimensio est terminata in preteritum. materia est terminata in preteritum. **I**ntelligitur quod primo **B**ertrando per dimensionem in preteritum intelligit illud idem quod intelligit per huius. et in de sba orbis. et tam per dimensionem in preteritum quam per dimensionem interminatam intelligit profunditatem quam potest terminari per diuersas latitudines siue diuersas superficies. profunditas autem est corporis de genere quantitatis. et sic primo **B**ertrando intelligit per dimensionem in preteritum corporis de genere quantitatis secundum quod potest terminari alia superficie quam illa quam terminatur. **I**ntelligitur etiam quod ipso est esse corporis non terminatum superficie. quod sic esse corporis sine termino. et sic esse corpus in se. **U**n sic materia nunquam est priuata omni forma. sed cum priuatur una: necio in forma alia. ita corporis cum ab eo au-

Primum no. tandum.

fertur una superficies statim terminatur alia superficie. scilicet pro tanto dicitur corporis dimensio in preteritum seu dimensio interminata. quod est idifferens. et in preteritum ad diuersas superficies quibus potest terminari. **S**ecundo est notandum secundum philosophum primum quod proprium materiam est ut habeat dimensionem in preteritum. et locus antequam existat in eo locatum secundum Aristoteles. et secundum veritatem est dimensio in preteritum. hec primo. **U**n secundum philosophum primum proprium subm dimensionem in preteritum. scilicet corporis ut est in preteritum ad diuersos terminos est materia. quoniam materia per se et corporeitas de genere quantitatis sunt sicut et se eodem termino terminantur. nec separantur in esse nec ista imaginatio. scilicet locus non habet dimensionem in preteritum. scilicet est dimensio in preteritum antequam locatum existat in eo. **E**t dico quod antequam locus contineat locatum: locus est in preteritum ad existere sicut antichristus est in preteritum ad existere. quod si locus existeret sine locato oporteret ponere uacuum. **D**ico igitur quod materia est secundum dimensionem in preteritum: et non est dimensio in preteritum. sed locus antequam contineat locatum est dimensio in preteritum et non habet dimensionem in preteritum. **E**t si inueniatur quod materia est dimensio erit predicatio malis. quia materia est secundum in quo sunt dimensionem. et secundum veritatem est dimensio.

Secundus notan.

Cum plato materiam et locum dicit esse idem in thimeo. **R**eceptiuum enim et locum unum et idem dicit. **A**lio modo ibi dicens receptiuum: et in dictis non scriptis dogmatibus tamem locum et receptiuum idem retulit.

Ecclia. 16.

Hec est 3^a pars 2^e particule 2^e partis primi huius capituli in qua ponitur 2^a ratio probans locum esse materiam. et accipitur huius ratio ex similitudine inter locum et materiam. et ratio est hec. materia recipit transmutationem et successionem formarum. et locus successionem corporum recipit: siue corpora successiue. igitur locus est materia. **E**t per hanc rationem posuit philosophus quod locus est materia. **U**n philosophus dixit quod omne quod est alterius receptiuum est locus. cum igitur materia sit aliorum receptiua: sequitur quod materia sit locus. **U**n quis philosophus sit diuersimode locum de receptione: quod in thimeo dixit receptiuum et materiam esse oino idem. et in dogmatibus dictis et non scriptis que uerbotenus dixit in scolis: dixit receptiuum esse magnam et paruum que etiam ex parte materie ponebat. tamem cuiusque attribuebat esse receptiuum semper dixit quod receptiuum et locus sunt idem.

Eccl. 16.

Dicitur quod enim omnes esse aliquid locum. **Q**uid autem est: hic solus conatus est dicere.

Hec est 3^a particula secunde partis primi huius capituli in qua philosophus declarat quantum antiqui habuerunt de cognitione loci: et narrat difficultatem considerationis loci. et dicit quod omnes antiqui dixerunt locum esse aliquid: et nihil dixerunt de loco nisi ipsum esse. quod autem locus sit: plato solus conatus est dicere.

Eccl. 17.

Merito autem ex his intendentibus videtur utique difficile cognoscere quid est locus: siquidem horum quodcumque est: siue materia: siue species. hec enim altissimam habet speculationem et seorsum ab alijs non facile est cognoscere ipsa. **A**t modo quod impossibile sit quodlibet horum esse locum non difficile videre.

Cum philosophus narrauit quantum habuerunt antiqui de cognitione loci narrat difficultatem considerationis de loco. ponendo locum esse materiam uel formam. et quasi in hoc excusat platonem. quod per illam difficultatem est magis excusabilis in suo errore. et assignat philosophus duas causas

Prima ca
Difficultas
quo ad p^o.
de loco.

1. ca difficul
tatis.

Prima no
audum.

Decidam.

69.
Terium.

locus ne
e ma ne
forma.
Dica ppo
tio.

Secda ppo
tio.

Tertia pro
pfitio.

Quarta p
pfitio.

difficultatis in consideratiōe de loco: ponēdo locū
eē mān uel formā. Prima igit̄ cā difficultatis est
qz tā mā q̄s foza difficilis est ad cognoscēdus. qm̄
mā z forma sūt p^a pⁿ entiu naliū. z ualde est diffi
cile scire qditates p^moz pⁿoz. z iō ponēdo locū eē
māz uel formā difficile est scire qd sit loc^o. Alia cā
huius difficultat̄ est. qz nō ē facile scire mān sine
oi forma: nec ecōuerso: iō est difficile cognoscere
utrūqz. s. tā mān q̄s formā. z iō si loc^o sit mā ul' for
ma difficile est scire qd sit loc^o z c. Notāda sunt
h tria p^moz. Primo qz cōsideratio de qditate
loci hoc mō. s. ponēdo locū eē mān ul' formā idu
cit nos ad sciēdū q̄ sūt ultime cāe entiu. qm̄ mā z
foza sūt pⁿ simplicia entiu. z scire qditates p^moz
pⁿoz ē difficile. Secōdo est notādū p^moz qz sci
re formā absqz mā z māz absqz forma est ipolē. Et
intēdit p^o qz altez scire nō pōt eē sine scia alteri^o
ex quo notabili appet qz falsū dicit q̄ iponūt p^o
in p^o hui^o qz ipse possit dicē qz forma mālis de se ē
cognoscibilis ab intellectu. z qz mā ē tm̄ scibilis per
analogiā ad formā. Nā p^moz hic nec mā est co
gnoscibilis sine forma. nec ecōuerso. Un̄ sic forma
mālis z mā mutuo a se inuicē depēdēt i eē: ita z i co
gnosci. h tm̄ magis appet in p^o hui^o. Tertio ē no
tādū p^moz qz ista difficultas que accidit in p^o
deratiōe loci est p accūs. qz nō accidit ex intrinseca q
ditate loci. s. accidit ex hoc qz ponit loc^o eē mā uel
forma que sūt oīno extrinseca a qditate loci. vñ le
uiter pōt sciri qz locus nō est alterum illoz.

**Species quidē enī z materia nō separā
tur a re: locū autē contingit. In quo nan
q̄ aqua erat in hoc iterū aer: sicut dixim^o
p^ois sit: transmutatis ad inuicem: aere
z aqua z alijs corporibus similiter.**

Hec est 3^a ps pncipalis hui^o capli. z est declatiua
in qua declat qz loc^o nec est mā nec forma. z p^oinet
quqz p^oiclas. qz in p^a declat cōiūcti z gñalr qz lo
c^o nec est mā nec forma. In 2ª ibi | Qm̄ qdē igit̄. |
Declatur diuisim z spāliter qz loc^o nec est mā nec
forma. In 3ª ibi | Platoni igit̄ dicēdū. | Fac p^ois
q̄dā disgressionē icrepādo platonē. i 4ª ibi | Am
pli^o quō ferunt. | Declat qz loc^o nō ē mā nec foza
cōiūcti. In qnta ibi | Ampli^o autē. | Reuertit̄ ad
declandū qz loc^o aut nō est mā uel est foza. In
p^ama igit̄ p^oicla hui^o p^ois declatur qz loc^o nec est
mā nec forma. vñ ad euidentā hui^o p^oiclae z etiaz
scōde est sciēdū qz quatuor sūt p^oones sup quibus
p^ois fundat^o est hic. quarū p^ama est qz forma non
sepatur a mā. Un̄ p^ois dicē qz vñ eoz q̄ ponit nā
lis est qz forma nō sepaf p se. ita qz mutet̄ de mā i
māz put corpa mutant̄ de loco ad locū. s. sepatio
forme a mā ē ei^o corruptio. hec p^ois. Et itelligo qz
hoc sit gñaliter uerū de formis iaiatoz que pprie
nō augent̄. s. in augmētatiōe vā p^moz qz opinoz ea
dē forma p^oicit diuersas māz successiue ut decla
tū ē p de gñatiōe. Secda p^ois est qz loc^o sepaf a lo
cato loco manēte. qz i q̄ loco nūc est aer: in illo eo
dē loco iā erit aq̄: aere p^moz locū trāsmutato. Tertia
p^ois est qz loc^o nec ē ps locati: nec passio. nec qd
cūqz aliqō aliō accūs ei^o. z hec 3^a p^ois sequit̄ ex
2^a ut patet. 4^a p^ois ē qz loc^o est aliqd sicut uas p^o
nēs locatū. sic uas p^oinet illō qd ē in uase: nec dif
ferūt nisi in h qz uas ē p^oinēs mobile z loc^o ē p^oinēs

immobile. Nōndū p^moz qz p^ois dicē h. s. qz lo
cus ē sic uas ad notificādū qz ē nota p se dīa inter
collationē rei ad locū. z collationē foze ad mān. lz
utraqz collatio demōstret̄ p hāc p^oone in. qm̄ for
ma ē i mā sic rōnabilitas i hoie. z sicut figura i scā
no. sed corp^o est in loco sic aq̄ i uase. Ex trib^o igit̄ p^o
mis p^oonib^o p^ois i p^a p^oicla qz loc^o nec ē mā nec
forma: z hec est 3^a p^ois hui^o libri q̄ p^ois duplr. z p^o
sic. nec mā nec foza sepatur ab eo cui^o est. qm̄ foza
nō sepatur a mā ut dicit p^ois in p^a p^oone. sed lo
cus sepatur ab eo cuius est. i. a locato. ut dicē pro
positio scōda. q̄ locus nec est mā nec forma.

**Quare neqz pars neqz habitus: sed se
parabilis est. locus ab vnoquoqz. Et vi
detur enim huiusmodi aliquid esse. loc^o:
ut uas. Etenim uas locus transmutabi
lis. Uas autem nihil rei.**

Secōdo p^ois eadē p^ois ex 3^a p^oone cū alia. z h sic. tā
mā q̄s forma sunt ptes illi^o cui^o sunt mā z foza. i. ipi
us cōpositi uel corporis. sed locus nec est pars ei^o
cui^o est locus. s. corpis locati cū sit sepabilis ab eo
q̄ locus nec est materia nec forma.

**Secōz quidem igitur qz separabilis a re
sic quidem non est species.**

Hec est 2^a p^oicla 3^a partis pncipalis hui^o capli i
qua declatur diuisim z spāliter qz loc^o nec est mā
nec forma. z p^o declatur qz locus nō est foza. z hec
est 4^a p^ois hui^o libri que p^ois p^ois p^oone z scōdas
sic. locus est separabilis ab eo cui^o est. s. a locato ut
patet ex 2^a p^oone. sed forma nō ē sepabilis ab eo
cui^o est. s. a mā ut patet per p^a p^oositionē. ergo
locus non est forma.

**Secōm autē qz cōtinet: sic qdē altez a mā
Aidet autē semp qd est alicubi p^m eē ali
quid z alterum aliquid extra ipsum.**

Probato qz loc^o nō est forma. p^ois qz loc^o non est
mā. z h est 5^a p^ois hui^o libri. que ex 4^a p^oone cū qua
dā alia nota p^ois sic. loc^o est cōtinēs illō cui^o ē lo
cus. qz loc^o est sicut uas ut patet ex 4^a p^oone. sed
mā nō p^oinet: sed p^oinet. qz loc^o nō est mā. vñ est no
tādū qz p^ois mouet dubiū sup h qd dī. s. qz loc^o est
sepabilis a locato. qm̄ nō uidet̄ separi nisi hz opio
nē dicētiū uacū eē. sed p^moz opinionē p^ois nō sepaf
a locato. sed corrupit̄ p sepationē. qm̄ ultimū aeris
in q̄ est aq̄: qm̄ aq̄ trāsmutat̄ ab eo: z itrat in ipsum
aliō corp^o: corrupit̄ illō ultimū. z fit aliqd aliud.
Est igit̄ dubitatio. loc^o est ul^o corpis p^oinētis hz
p^ois z p^moz vitatē. sed p^moz vitatē diuersa corpa nō
sucedūt sibi in eodē ultimo corpis p^oinētis. qz cū
vñ corp^o recedit ptes corpis p^oinētis p^ocurrunt z
destruit̄ illud ultimū. z si aliō corp^o ingrediat̄ cā
tur nouū ultimū. qz loc^o nō sepaf a locato ita qz pos
sit manere sine ipso locato. Ad illā dubitationē rñ
det p^ois dicēs qz cū ita sit. s. qz loc^o corrupit̄ p^ois
sum corpis locati. illa p^ois. loc^o est sepabilis: ita qz
possit manē sine locato: est famosa z nō uera. z h ē
qd dixi sup^o qz illa p^ois. diuersa corpa succedunt
sibi inuicē in eodē loco. si p locū intelligam^o ultimū
corpis p^oinētis sic nō est uerū qz diuersa corpa suc
cedāt sibi in eodē loco p^moz totū. ita qz tot^o loc^o ma
neat idē nūo. pōt tamē manē idē p^moz ptē ut patet.
qz duo corpa p^ont sibi inuicem succedē in eodē uase.

3. cōclusio
huius libri.

Prima pro
ba. eiusdem
cōclustōis.

2. c. 13.

4. cōclusio
huius libri.

5. cōclusio
huius libri.

Dubium.

Solutio.

igitur superficies concava illius uasis manet eadem. et illa superficies est pars loci. et ideo loquendo de loco ut est ultimū corporis continentis sic diuersa corpora non possunt sibi uicē succedere in eodem loco secundum totū. sed solum per partē. et hoc loquendo de loco inferiori. locus tamen ignis in concauo orbis lune spiritus manet idē secundum totū. Si uero per locū intelligimur corpus locans: sic bene est possibile quod duo corpora succedat sibi uicē in eodem loco. Sed tunc occurrit dubitatio. uiz. quomodo philosophus in demonstrando dicit uerā quā itēdit utitur propositione falsa. uiz. quod locus est separabilis a locato. Ad illud respondet philosophus quod philosophus itēdit quod quibus utriusque. id est tamen locus quod forma corrumpantur apud separationē eius cuius est. est tamen diuersa iter separationē forme a materia et loci a locato. quoniam corruptio forme est corruptio locati: sed corruptio loci non est corruptio locati. unde per hoc habet expōnē philosophus arguunt philosophus est illud separatio locati a loco non est corruptio. sed separatio locati a sua forma est eius corruptio. igitur locus non est forma. Unde illa 2^a propositio. scilicet locus separatus a locato: uel est famosa non uera: ut si intelligat quod idē locus nullo maneat post separationē locati ab eo. uel intelligat sic quod locus separatus a locato: locato tamen manente. sed loco corrupto. et sic est uera. et satis sufficit ad propositum. scilicet ad probandum quod locus non est forma.

Platoni igitur dicendum est: si oportet transgredientes dicere quare non in loco species et numeri sunt. et hoc si uere participatiuum est locus: siue magnitudinis et paruitatis participatiuum siue materie: ut in thimeo scripsit.

Hec est 3^a particula 3^e partis principalis huius capli. in qua philosophus facit quodam disgressionē increpando platonē qui posuit locū et materiam eē oīno idē ut uisū est supra. posuit et quod locus est res cōis philosophus separationē oīb⁹. et participata ab omnib⁹. Dicit igitur philosophus quod dicendum est platoni. id est platoni. sed oportet transgredientes a proposito dicere et ingrere quare species habet idee et numeri non sūt in loco. ex quo ponit quod locus est uere participatiuum habet eē oīb⁹. et hoc siue ponat illud eē magnum et paruum. siue ponat illud eē materiam sicut dicere uiz in thimeo. hoc est illud quod dicit philosophus contra platonē. quod ex quo ipse posuit locū eē cōis oīb⁹ entib⁹ ipse habuit ponē ideas et numeros eē in loco. quod tamen ipse negauit. et sic ipse sibi ipsi contradicit. Notandum tamen quod philosophus uocat illā dictionē non secundum re sed secundum uocē: quod philosophus non reprehendit platonē ex nā rei. sed solum ex dictis suis. si enī ponatur idee non oportet quod sint in loco. nec oportet ponē quod numeri sint in loco. secundum tamen uocē platonis dicentis quod locus est res cōis oīb⁹ oportet ponē quod idee et numeri sint in loco nisi uocauerit locū eē cōem secundum trāsumptionem. quod assimilā materie tunc erit diffō rhetorica non demonstratiua.

Amplius quomodo ferentur in sui locū: si locus eēt materia aut species. Impossibile est enī cuius non est motus: neque sursum neque deorsū locū eē: quare querendus in huiusmodi locus est.

Hec est quarta particula 3^e partis principalis huius capli. in qua probat quod locus nec est materia nec forma cōiunctim. et hec est 3^a superius posita. hec igitur particula continet duas partes secundum quod duas rationes adducit. 2^a ibi. Si autem in ipso. In prima igitur parte huius particule ponit talis ratio. locus est illud ad quod est motus naturalis sed res non

mouent ad suā materiam nec ad suā formā. igitur locus nec est materia nec forma. maior est manifesta. minor uero probat dupliciter. per quod nec ad materiam nec ad formā est motus. quoniam materia et forma sunt partes. et res non mouet ad illud quod est pars eius. quoniam cum res non habeant materiam nec formā: tunc non sunt. et per consequens non mouent. Secundo probat eadē minor. quod ad illud non mouet res naturaliter cuius differentie non sunt sursum uel deorsū. sed sursum uel deorsū nec sunt diuersie nec materie nec forme. igitur res non mouet naturaliter ad suā materiam nec ad suā formā. Dicit igitur philosophus. Amplius quomodo feruntur corpora in sui locū si locus esset materia uel forma. quod d. nullo modo. cuius ratio est. quod impossibile est illud ad quod non potest esse motus localis nec habet sursum nec deorsū eē locū. sed nec ad materiam nec ad formā potest eē motus localis. et similiter nec forma nec materia habet sursum uel deorsū. igitur quare in his in quibus est motus localis: et que habet sursum et deorsum querendus est locus. Et dicit philosophus hoc quod locus non debet queri nisi in genere entium cui attribuitur motus et pars. scilicet superius et inferius.

Si autem in ipso locus est: oportet enim siquidem aut forma aut materia est: erit locus in loco. Transmutantur enī simul cum re: et mouentur species et infinitum non semper in eodē sed ubi utriusque res.

Hec est secunda pars parte particule tertie partis principalis huius capli. in qua ponit alia ratio probans quod locus nec est materia nec forma. que ratio est illa. Si locus sit materia uel forma: tunc tamen materia quod forma mouerent localiter ad motū locale cōpositi cuius sunt partes. et sic sequitur quod si locus sit materia uel forma quod locus mouet localiter. sed oē quod mouet localiter est in loco. igitur si locus sit materia uel forma. sequitur quod locus est in loco. sed hoc consequens est inconueniens et impossibile. uiz. quod locus sit in loco. igitur et aliter est impossibile. uiz. quod locus sit materia uel forma. impossibilitas consequens. scilicet quod locus sit in loco probat sic. si locus est in loco aut igitur est in seipso uel in alio. sed utrunque illorum est impossibile. quoniam locū esse in seipso est impossibile. quod nihil potest eē in seipso tanquam in loco cum nihil possit esse extra continēs seipsū. et similiter est impossibile locū esse in alio loco. quod eadē ratione ille locus esset in alio loco. et sic procederet in infinitū. quod est impossibile. quoniam sic eēt plura loca actu si. imo infinita. quod est inconueniens. Notandum quod philosophus mouet hic talē dubitationē. uidet enī quod illa propositio. scilicet materia et forma mouentur per motū corporis cōpositi ex ambob⁹. uel sit falsa aut non sit ad propositū philosophi. et sic illa ratio philosophi non uideat ualere. quod aut intelligit quod materia et forma mouentur per se ad motū cōpositi sic quod sunt in loco per se. aut intelligit quod materia et forma mouentur ad motū cōpositi per accūs: sic quod sunt in loco per accūs. si deus per se habetur propositū. scilicet quod propositio est falsa. uiz. oē quod est per se trāsmutabile. et etiā oē quod est per se in loco eē corpus. sed nec materia nec forma est corpus. igitur non mouentur per se: nec sunt in loco per se. Si autem intelligitur secundo modo. uiz. quod materia et forma mouentur per accūs: et sunt in loco per accūs. sic non est ad propositū philosophi. quod sicut materia et forma sunt in loco per accūs. ita non est inconueniens quod locus habeat locū per accūs et moueatur per accidēs. quoniam ex hoc quod subiectū loci inest loco per se. locus erit in loco per accūs. cum igitur locus sit per accūs in loco non potest probari quod locus non sit forma nec materia per hoc quod materia et forma sunt in loco. scilicet per ac-

Aliud du.

Solutio.

2. cō. 20.

Tertia rō p bano candē cōclusionē.

Dubiu m.

Notandus

2. cō. 19.

Secunda ratio probans ternā cōclusionem.

cidens, et sic locus non est in loco, quia eodem modo quo materia et forma sunt in loco, scilicet per accidens: eodem modo locus est in loco. **C** Ad istam igitur dubitationem 2° ponit opinionem Alexandri. Ratio igitur 2° est illa, videlicet quod illud quod est per accidens est dupliciter, vel semper vel raro, et illud quod est semper intrat demonstrationem quoquo modo, nunc autem quibus materia et forma moueantur per accidens ad motum compositum: tamen semper mouentur ad motum compositum, et ideo semper sunt in loco, per accidens tamen, si igitur locus esset materia vel forma: locus semper esset in loco, quod non est verum, quia locum habere locum est de genere accidentis quod accidit raro, vnde quando accidit ultimo continentis relocalata moueri per motum corporis cuius est ultimum tunc potest attribui loco motu per accidens, sed illud accidens est raro. Vult igitur 2° dicere quod ratio per se est demonstratiua, sed non essentialis est enim demonstratiua, quia ex necessarijs, sed non essentialis, quia accipit illud quod est per accidens non per accidens raro, sed quod est per accidens et semper. Demonstratio igitur per se est illa, materia et forma semper mouentur ad motum eius cuius sunt et semper sunt in loco sed per accidens, sed locus non semper mouetur ad motum illius cuius est, scilicet locati, sed solum ad motum sui sibi, et hoc est raro, igitur locus nec est materia nec forma. Ex quo loco potest plane videri quod de intentione 2° est quod locus sit mobilis localiter sed per accidens. **E**t si dicatur quod 2° dicitur primum in fine huius quarti, nam dicitur quod locus secundum quod locus per se est immobilis naturaliter et essentialiter. Dico quod 2° intelligit hoc negatiue, quia negatio in hoc quod dico immobile negatiue essentialiter et naturaliter per se: et est sensus, locus non est mobilis naturaliter et essentialiter, et hoc magis videbitur postea. **S**ed hoc est vniuersum dubium, quia videtur quod locus semper mouetur ad motum corporis continentis locatum, quia accidens se mouet ad motum sui sibi, quia ipso est accidens gescere et suum subiectum moueri. **S**icut videtur quod locus semper sit in loco, quia locus semper est sibi in corpore quod est per se in loco, nunc autem accidens semper est in eodem loco per accidens in quo est suum subiectum per se, si enim sibi loci gescat per se in loco oportet locum per accidens gescere in loco, et si subiectum loci moueatur per se localiter oportet locum per accidens moueri, et sic locus semper erit in loco per accidens, cuius primum dicitur 2° B. **D**icendum quod materia et forma se mouentur ad motum compositum ex eis, et semper eum compositum ex materia et forma acquirunt per motum nouum locum, tamen materia quod forma acquirunt nouum locum per motum compositum. **E**t ratio est: quia a composito materia et forma inseparabilia sunt ipso manente, sed non est sic de loco et de corpore locante cuius locus est ultimus: quia non semper imo raro mouetur locus ad motum corporis cuius est ultimus: imo frequenter cum mouetur corpus continentis in quo est locus corrumpitur, et hoc vel per cursu partium corporis in quo erat locus: vel per hoc, quia est aliud ultimum quod pars. **U**n infraspera actiuorum et passiuorum raro mouetur locus ad motum sui sibi, quia non mouetur ad motum sui sibi nisi quando locatum sit mouetur cum locante, tamen locus ignis, scilicet coccaui orbis lune semper mouetur ad motum sui sibi. Dico igitur quod aliter mouentur materia et forma ad motum compositum, et aliter sunt in loco per accidens quam ipse locus, quia materia et forma semper mouentur ad motum sui compositum, et semper sunt in loco acqesito per motum compositum, sed locus non est semper nec vltra mouetur ad motum sui sibi, nec vltra in omnibus est in loco acqesito per motum sui sibi, sed raro, id est in paucioribus, et hoc sufficit ad probandum quod locus nec est materia nec forma. **P**ostea 2° ponit aliam expositionem, scilicet Alexandri qui dicit quod ratio per se est illa si materia vel forma sit locus cum locus sit quantitas, et quantitas moueatur, sequitur quod cum locus mouetur quod locus sit equalis locato in quo mouetur, et oportet quod est equalis loco, est in lo-

co essentialiter, igitur si materia vel forma sit locus: sequitur quod materia vel forma sit per se in loco, sed hoc est falsum, igitur et illud ex quo sequitur, scilicet quod locus sit materia vel forma. **U**n 2° dicit quod illud quod dicit Alexander non est sine dubitatione, quoniam locus secundum quod est quantitas non mouetur, quia quantitas abstrahit a motu: sed locus secundum quod locus est immobilis essentialiter et naturaliter, hoc est, non est mobilis naturaliter et essentialiter.

Amplius cum ex aere fit aqua: perditus est locus siquidem spiritus inerat, non enim in eodem loco sit corpus. **Q**ue igitur corruptio.

Hec est 5^a particula 3^e partis principalis huius capituli, id est quod per se reuertitur ad declinandum vel quod locus non est materia: vel quod locus non est forma. **U**n ista littera exponitur dupliciter nam secundum vnam expositionem probatur quod locus non est forma sic. **C**um ex aere generatur aqua aut e converso corrumpitur forma, si igitur locus esset forma, locus corrumpitur, oportet igitur eos dare eandem partem quam locus debet corrumpi, non enim videtur quod aliquid eandem partem assignari. **U**ltra potest ratio formari sic, si locus esset forma: aqua non posset esse in eodem loco in quo est aer, quia forma aque est alia a forma aeris. **U**n si locus esset forma, tunc oporteret quod quicunque aqua mutaret locum quod mutaret formam, sed quod mutat formam corrumpitur, igitur quicunque aqua mouetur localiter: ipsa corrumpitur, sed hoc est impossibile, igitur locus non est forma. **S**ecundum vnam aliam expositionem probatur quod locus non est materia, quia si ex aere fiat aqua aut e converso corrumpitur locus quoniam maiorem locum occupat aer quam aqua cum generatur ex aere sed cum ex aere generatur aqua vel e converso, non corrumpitur materia, quia materia est ingenerabilis et incorruptibilis, igitur locus non est materia.

Ex quibus igitur necessarium est locum esse aliquid et iterum ex quibus utique dubitabit aliquis de substantia ipsius dictum est.

Hec est quarta pars principalis huius capituli, in qua per se epilogatur facies rememorationem de predictis dicens quod dictum est quod ex aliquibus rationibus appetitur quod locus sit: et per alias rationes contingit dubitare de ipsius substantia, videlicet, an ipsam sit: vel ipsum non sit.

Capitulum 3^m tractatus primi, in quo perscrutatur de modis essendi alicuius in aliquo.

Ost hoc autem accipiendum est quot modis aliud in alio dicitur.

Istud est tertium capitulum huius tractatus in quo perscrutatur de modis essendi in, id est de significatione huius propositionis in. **E**t ista perscrutatio est necessaria ad investigandum nam et diffusionem loci. **I**stud capitulum continet tres partes principales. **Q**uonia in primo per se narrat modos quibus aliquid dicitur esse in aliquo. **I**n 2° ibi **D**ubitabit utique aliquis. **M**ouet per se et soluit vnam dubitationem de quodam modo essendi intransumptiue dicto. **I**n 3° ibi **Q**uod autem apposuit genero. **S**oluit quasdam dubitationes que faciunt dubitare de esse loci. **I**n prima igitur parte principali huius capituli per se narrat quot modis aliquid dicitur esse in aliquo. **E**t primo ponit per se intentionem suam, deinde ponit modos dicens, quod post predicta accipiendum et considerandum est quot modis dicitur aliquid esse in alio, et sic distinguende sunt significationes huius propositionis in. **U**n dicitur 2° quod per se enumerat modos secundum quod quod aliquid dicitur esse in alio secundum quod artifex demonstratiuus distinguit nomina equoeca. **D**einde cum dicit,

Uno quidem igitur modo sicut dicitur in materia

Solutio,

Replica,

Solutio,

Illud cum

Solutio,

Expō ale,

pra Alex,

L. cō. 21.

Prima ex ostio.

S. da expō,

L. cō. 22.

L. cō. 23.

nu et oino pars in toto est. Alio modo sicut totum in partibus. Non enim preter partes est totum. Alio modo sicut homo in animalibus et oino species in genere. Alio modo sicut genus in specie et oino pars speciei in speciei ratione. Adhuc autem sicut sanitas in calidis et frigidis et oino species in materia. Adhuc sicut in rege que grecorum et oino motum in primo motivo. Amplius sicut in optimo et oino in fine. Hoc autem est cuius causa fit. Omnium autem maxime proprium est sicut in vase et omnino in loco.

¶ Ponit modos quibus aliquid dicitur esse in aliquo. et ponit octo modos. Et primo ponit quatuor modos scilicet totum et partem. id est secundum uniuersale et particulare. Deinde ponit alios quatuor secundum causas quatuor. Unus primus modus eandem in: est sicut pars in suo toto ut digitus in manu. Secundus modus est secundum quod totum est in suis partibus. Tertius modus est sicut species in genere. ut homo in animalibus. Quarto modo dicitur aliquid esse in aliquo sicut genus in specie. et ultra sicut pars speciei dicitur esse in diffinitione seu in ratione speciei. et isti quatuor modi accipiuntur secundum totum et partem. id est accipiuntur secundum uniuersale et particulare. reliqui uero quatuor modi sumuntur secundum causas. unus modus est scilicet quod forma dicitur esse in materia: ut sanitas dicitur esse in calido et frigido. et oino forma in materia. et iste est quintus modus. Sextus modus est. scilicet secundum quem aliquid dicitur esse in aliquo sicut res dicitur esse in agente et motum in primo motore. et sic constitutiones et possessiones que sunt grecorum dicitur esse in rege. et uniuersaliter effectus dicitur esse in suo causa efficiente. Alio modo dicitur aliquid esse in aliquo sicut in suo optimo et in suo fine. unde istos tres modos ultimos: quod sumuntur secundum causas: ponit philosophus. Et primo addit alium modum acceptum scilicet causas materialem. et est modus secundum quem aliquid dicitur esse in aliquo sicut materia dicitur esse in composito ex materia et forma. Unde dicitur primo quod philosophus dimisit materiam quod est propinqua parti et toti. quoniam materia est in composito sic pars in suo toto. Octauus uero modus quem ponit philosophus est secundum quod aliquid dicitur esse in aliquo sicut in vase et sic in loco. et iste modus est propinquissimus. et maxime ad propositum. ¶ Notanda sunt hec duo scilicet primo. Primo quod omnes isti modi preter ultimum sunt transumptiue dicti. sed illud quod dicitur principaliter et uere: est sic esse in vase et in loco. Alii uero modi dicitur per similitudinem ad istum modum. et propinquior illorum modorum huic modo. scilicet quo aliquid dicitur esse in loco sic in vase: est modus quo forma dicitur esse in materia. Deinde modus propinquo est ille quo pars dicitur esse in toto. et modus qui postea est propinquo est ille secundum quem particulare est in uniuersali. quoniam ista assimilatur ad aliquid esse in vase. sed totum esse in partibus: assimilatur modo per quem forma dicitur esse in materia et ultra esse in particulare. quod totum dicitur esse quasi forma partium: et ultra dicitur esse forma particularium. et modus remotior est ille quo res dicitur esse in suo agente. ut dicitur bonum esse in rege et bonum in forma. ¶ Secundo est notandum scilicet primo quod philosophus narrat illas intentiones ad distinguendum nam de qua perscrutatur. et est aliquid esse in loco: et aliquid esse in vase. Uidet enim dicere aliquid esse in loco et aliquid esse in vase: sicut in eodem ordine secundum ipositionem idiomatis. Et narrauit hec duo et accipit alterum. scilicet aliquid esse in vase loco alteri. scilicet aliquid esse in loco ut non acci-

Primo modus eandem in.
2º modus.
3º modus.
4º modus.

5º modus

6º modus.

7º modus

8º modus

Primum notan.

Secundum notandum.

per in expone latetioris secundum famositate. hec primo.
¶ Dubitabit autem aliquis: utrum unum et idem aliquid esse in seipso contingit aut nihil. sed omnia aut nusquam aut in alio esse.

¶ Hec est prima pars principalis huius capituli. in qua philosophus mouet et soluit unam dubitationem de quodam modo eandem intransumptiue apud grecos usitato. et continet tres particulas. quia in prima mouet dubitationem. In secunda ibi [Duplex autem.] Narrat quando quomodo et de quo contingit dicere quod est in seipso. In tertia ibi [Primum autem quod non contingit.] Declatur quomodo est impossibile aliquid esse in seipso. ¶ In prima igitur particula huius partis philosophus mouet talem dubitationem. scilicet utrum contingat aliquid unum et idem esse in seipso uel non. sed omnia aut nusquam sunt. aut in alio. ¶ Notandum secundum primo hic. quod postquam philosophus distinxit primo modos secundum quos dicitur aliquid esse in aliquo secundum quod artifex demonstratiue distinguit nomina equoeca: perscrutat de quodam modo transumptiuo quo utebatur apud eos. scilicet apud grecos. dicebant enim aliquid esse in seipso: ut hominem esse in se et dolium esse in se. et quod ille modus fuit famosus apud eos. idem philosophus mouet dubitationem. scilicet an aliquid possit esse in seipso. et iste modus est alia a modis primo enumeratis. et hoc facit ut ostendat quod nihil est in seipso sicut in loco.

¶ Duplex autem hoc est: aut secundum se: aut secundum alterum. cum enim sint quedam partes totius et hec in illis: et ille in hoc: diceretur totum in seipso esse. Dicitur autem et hec partes ut album: quod superficies alba. et sciens quod rocinatum.

¶ Hec est prima particula scilicet partis principalis huius capituli. in qua narrat quod et quoniam est possibile aliquid esse in seipso. et quoniam et quod est impossibile. et de quo potest uere dici esse in seipso. Dicit igitur philosophus primo quod aliquid esse in aliquo potest intelligi duplex. uel potest duplex esse. uel. unum quod est in illo primo et non pro hoc quod aliquid aliud est in illo. sicut aliquid dicitur esse in loco sibi proprio: non quod aliquid aliud est in illo loco. Alio modo dicitur aliquid esse in aliquo. quod aliud. scilicet sua pars est in illo. ubi gratia homo potest dici esse in aqua. quod pedes sui sunt in aqua. qui tamen pedes non sunt homo. Sic igitur patet quod aliquid esse in loco contingit duplex. scilicet primo uel secundum partem. Dicit igitur philosophus quod quoniam contingit aliquid esse in seipso gratia partis. sed est impossibile aliquid esse in seipso primo. Et quare contingit aliquid esse in seipso ratione partis. narrat philosophus. d. quod cum totum sit in partibus et partes in toto: dicitur quod totum est in toto et hoc ratione partium. et hoc etiam persuadet ratio dicens quod totum quandoque denominatur a dispositione partis. ut homo dicitur album: quod eius superficies est alba. et similiter homo dicitur sciens. quod anima que est eius pars est sciens. et sic totum denominatur a dispositione partis. et eodem modo contingit dicere quod totum est in toto. quod eius pars est in eo. et ita apparet de quo potest dici quod est in seipso. quod de toto habere partes potest dici quod est in seipso. quod non dicitur nisi ratione partis. scilicet quod pars est in seipso toto de illo uero quod est simpliciter non habet partes non dicitur quod est in seipso. ueritamen dicere totum esse in toto quod pars est in toto: est propinquissimus modus accipiendi esse in.

¶ Amphora quidem igitur non erit in seipso: neque uinum. Uini autem amphora erit. Quod namque est: et in quo est: utraqque eiusdem partes sunt. Sic quidem igitur contingit idem aliquid esse in seipso. ¶ Cum philosophus narrauit quomodo et de quo potest dici quod

Ter. 14

Secundum

Aliquid esse in aliquo potest intelligi dupliciter.

Primo nota.

Ter. 14

est in seipso et quomodo non. quia ratio partis vel partium et non ratio totius de quo. quoniam de composito ex partibus contingit vere dicere quod est in seipso si hoc non debet concedi de simplicibus carere partibus: nunc narrat quando de toto habente partes debet concedi quod est in seipso et quando non. siue de quo toto debet hoc concedi. scilicet quod est in seipso. et de quo non. et intendit dicere quod quando est aliquid totum habens partes contiguas adiuicem quando una est in altera tunc illud totum potest vere dici esse in seipso. quia pars una est in altera: sed quando non habet tales partes contiguas quarum una non est in altera: tunc non debet hoc concedi. scilicet quod tale totum est in seipso. ubi gratia. nam amphora vini. id est totum aggregatum simul ex amphora et vino: est aggregatum ex duabus partibus contiguis scilicet ex amphora et vino quarum una est in altera. quoniam una vini est in amphora. ideo dicimus quod amphora vini est in amphora vini. sed quoniam amphora non habet tales partes. quarum una est altera. nec etiam vinum: ideo nec concedimus quod amphora est in amphora nec quod vinum est in vino. sic igitur contingit. quod aliquid est in seipso propter alterum. scilicet propter partes: sed quod aliquid sit in seipso primo non propter aliquid sed non contingit. et quod aliquid vere possit dici esse in seipso propter aliud ut propter partem apparet frequenter. quia illud quod competit parti attribuitur toti. quia albedo quae est in superficie attribuitur corpori. quoniam dicimus corpus esse album. quia superficies est alba. Sic sciam quod est in anima attribuitur homini. nam dicimus quod homo est sciens. quia anima est sciens. scilicet anima est pars hominis. cum igitur vinum sit in amphora: potest dici quod amphora vini sit in amphora vini. et sic patet quod cum aliquid componitur ex duabus partibus contiguas adiuicem quarum una est in altera: potest dici quod totum est in seipso propter hoc: quia pars est in illo toto. et pars dicitur esse in illo toto. quia est in parte illius totius. sicut vinum dicitur esse in amphora vini. quia est in amphora. si vero amphora et vinum sunt seorsum sic quod sunt ab iuicem diuisa ita quod non constituunt unum totum. nec contiguas adiuicem. tunc non debet dici quod amphora vini est in amphora vini. quia tunc non est una pars in altera. nec constituit unum totum.

Cum notanda sunt hic quaeque. primo quod philosophus videtur inuenire duos modos quibus aliquid dicitur esse in seipso improprie et transumptiue. primo modus est quoniam aliquid dicitur esse in seipso toto. quia una pars vel quae partes sunt in illo toto. et illo modo omne compositum potest dici esse in seipso: quia partes eius sunt in illo toto. et hunc modum tangit philosophus in principio huius particulae dicens. Cum enim sunt partes totius et habentur in illis. id est totum in partibus: et ille in hoc. id est partes in toto dicitur totum in seipso. sed modus ille improprius simus erit. Alio modo aliquid dicitur esse in seipso improprie quando una pars est in alia tanquam in continente diuiso non continuo. et illo modo non omne totum debet dici in seipso. sed solum totum habens partes contiguas: quarum una est in altera. et hunc modum tangit philosophus dicens. Amphora quidem et cetera. Secundo est notandum quod cum philosophus dicit quod totum denominatur a dispositione partis ut corpus ab albedine que est dispositio superficies: non intelligit philosophus quod superficies sit pars corporis quia hoc est impossibile. quia sicut linea non componitur ex punctis. ita corpus non componitur ex superficiebus ut patet ex sexto huius. sed quia adhuc non est determinatum quod corpus non componatur ex superficiebus. ideo dicitur exemplificando. quoniam exempla ponimus non ut ita sint. sed ut sentiatur adiscentes. Tertio est notandum secundum philosophum quod ille modus transumptiuus. scilicet quod aliquid dicitur

in seipso gratia partis usitata in omnibus ideomatibus. sed illa transumptio non est usitata apud arabes. scilicet dicere totale esse in se. et si secundum ideomata diceret esse quoniam totum apud eos disponitur per dispositionem partis. hec philosophus. Ex quo apparet quod duplex est transumptio. id est una qua totum denominatur a dispositione partium. et hec usitatur in omnibus ideomatibus. Alia est transumptio qua aliquid dicitur esse in seipso. et hec non usitatur in ideomate arabum quibus non possit esse usus conueniens. quoniam in ideomate arabum totum disponitur per dispositionem partis et sic apparet quod considerandum est ad usum loquendi quando debemus attribuere toti quod attribuitur parti et quando non. Contingit enim quod aliquid in uno ideomate aliquid attribuitur parti quod etiam attribuitur toti. et tamen in alio ideomate illud idem attribuitur parti et non toti. sic est in toto in aliquo ideomate ut in ideomate grecorum attribuitur parti et etiam toti gratia partis. tamen in alio ideomate ut in ideomate arabum est in toto attribuitur parti et non attribuitur toti. quia apud arabes non dicitur quod totum est in seipso. Quarto est notandum quod semper totum denominatur a dispositione partium vel simpliciter vel cum determinatione. quoniam si ita sit quod dispositio que est in parte non est nata iesse cui libet parti: sed solum uni parti. tunc illa dispositio iherens parti denominatur totum simpliciter et absolute. ut quia crispitudo non est nata iesse nisi capiti. ideo si caput sit crispum: dicimus absolute quod homo est crispus. sed si illa dispositio que iest parti sit nata iesse cuilibet parti equaliter: tunc illa dispositio iherens uni parti denotat totum. non simpliciter. sed cum determinatione. ut si tamen dentes alicuius sint albi non dicimus absolute quod illud est album: sed quod est album secundum dentes. Quinto est notandum quod cum conceditur aliquid esse in se: ut cum conceditur quod amphora vini est in amphora vini. ille terminus amphora vini non supponit pro eodem a parte subiecti et a parte predicati. quia tunc essent oino falsa. sed talis terminus significans totum habens duas partes quarum una pertinet aliam potest indifferenter supponere pro parte continente vel pro parte contenta. sed hoc est improprie et transumptiue. Cum cum dicimus quod amphora est in amphora vini: subim supponit pro toto. scilicet pro vino. et predicatum supponit pro continente id est pro amphora. Quia autem tale totum possit supponere ex usu loquendi pro toto et et pro continente appet. nam dicimus quod aliquid biberunt doletum vini quibus non biberunt nisi contentum in dolio. scilicet vinum. dicimus et quod dolium vini pertinet tot sextaria cum tamen vinum non pertineat. sed vas solum. et sic dolium vini potest supponere tam pro vino quam pro dolio

Primum autem contingit ut album in corpore. superficies enim in corpore. scientia autem in anima. Secundum hoc autem sunt appellationes: cum partes sint: sicut in homines. Amphora autem et vinum cum seorsum sint: non partes. Similis autem cum sint partes: erit idem in seipso ut album in homine: quoniam in corpore. et in homine quoniam in superficie. In hac autem amplius. quoniam secundum aliud est. Et altera specie hec sunt et alteram naturam habet unumquodque et potentiam ut superficies et album.

Hec est particula prima philosophi huius capituli in qua philosophus declarat modum secundum quem ipse est quod aliquid sit in seipso. et conti-

Quarta no.

Quinta no.

Primum an.

Secundus an.

Tertius no.

net tres ptes. qm̄ in p̄ p̄s narrat quō impossibile ē aliquid esse in seipso. sed fm̄ partē bene contingit. In sc̄da v̄o ibi. **N**eq̄ igit̄ inductive. **P**onit 2^a rō pbans eadē rōnē. In 3^a ibi. **A**t v̄o neq̄ p̄ accidens. **P**robat q̄ impo^{le} est q̄ aliqd sit in seipso p̄ acc̄ns sicut in loco pp̄rio. **I**n p̄ma igit̄ pte hui⁹ p̄ticule narrat p̄h̄s quō impo^{le} est aliquid esse in seipso z quō est possibile dicēs q̄ p̄ z p̄ncipalit̄ nō cōtingit aliqd eē in seipso. sed fm̄ p̄tēb̄ cōtingit ut albedo est in corpe non p̄ p̄ncipalit̄. sed est p̄nc̄ in superficie z superficies cui p̄ncipalit̄ inest albedo est in corpe. Similit̄ scia que est in aia est p̄ in aia. sed non est p̄ in hoie. z fm̄ h̄. i. fm̄ superficie z animā fiunt appellationes. i. denoiationes. qm̄ hō denoia tur alb⁹ ab albedine que est in superficie. z denoia sc̄s a scia que est in aia. cū igitur totū denoia a dispositiōe p̄tis cōtingit dicere q̄ aliqd totū ē in seipso. qz vna pars ei⁹ est in ipso toto. z ps dicit eē in toto. qz est in pte totū. vbi gr̄a. cū amphora z vinū sint sicut cōtinens z cōtentū cōtingit vere dicere q̄ amphora vini est amphora vini. z vinū dī esse in amphora vini. qz vinū est in amphora. sicut hō dicit esse alb⁹ qz ei⁹ corpe est albū. z corpe eius dicit albū qz superficies est alba. nō qz aliqd aliō est albū. sed superficies est p̄mo z per se alba. Sic igitur narratū est q̄ impossibile est aliqd eē in seipso p̄. qz illud qd̄ p̄ est in aliq̄ est alteri⁹ nāe ab illo in q̄ est p̄. ut superficies in qua est p̄ albedo est alteri⁹ nature ab albedine. **I**ntelligēdū est h̄ q̄ q̄uis gr̄a exēpli dicat p̄s superficie eē. p̄ albā. tamē h̄ nō est verū qz albedo p̄ est in corpe. qz sicut qualitates p̄ me. s. calor. frigus. humiditas. z siccitas extendūtur fm̄ longū latū z p̄fundū. ita qualitates sc̄de resultatēs ex p̄mis extendūtur fm̄ longū latū z p̄fundū. z ideo dico q̄ albedo nō inest superficie nisi fm̄ apparentiā. z ideo illud qd̄ p̄h̄s dicit h̄ z in multis alijs locis. s. qz color p̄ est in superficie: h̄ dicit tanq̄ famosum non tanq̄ verum.

Notabile

L. cō. 26.

Neq̄ igitur inductive considerantibus nihil in seipso videmus s̄z nullum determinatorum modorum.

Hec est sc̄da ps sc̄de p̄ticule sc̄de p̄tis p̄ncipalis huius capli in qua declat̄ q̄ impossibile est aliqd eē in seipso p̄. z hec est 6^a q̄ hui⁹ libri que pbatur tripl̄r p̄ p̄ inductionē. sc̄do z tertio p̄ diffōnē. **P**rio igit̄ pbatur q̄ sic. nihil est in seipso p̄ sic ps in toto. nec sicut totū in p̄tib⁹. nec sicut genus in specie. nec sic species in genere z sic de omnib⁹ alijs modis p̄s enumeratis. ergo nihil est p̄ in seipso. p̄ p̄positio est nota per se. 2^a v̄o patet per inductionem.

6. cōclusio huius libri.

Et rōne manifestū est. qz ipote est. **O**p̄z eni utraq̄ utrūq̄ eē: ut amphora vasq̄ z vinū eē. **V**inū aut̄ vinū z amphora. si nō p̄imum contingit: ip̄m in seipso esse.

Secunda probatio.

Sc̄do pbat̄ eadē q̄ p̄ diffinitionē. s. illius qd̄ est p̄ in alio z per diffinitionē eius in quo est p̄ aliō. **L**irca qd̄ est sciēdū q̄ illud qd̄ est p̄ in aliquo: est illō qd̄ nō per aliud est in illo. verbi gr̄a. sor. p̄ est in aliquo loco. s. in loco suo pp̄rio. qz nō est in loco suo pp̄rio. per h̄ q̄ aliud est in illo. sed sor. est in celo qa aliud est in celo. ut aer in quo est sortes est in celo. z aer est in celo. qz ignis est in celo. hec igit̄ ē diffō ei⁹ qd̄ est p̄ in aliq̄. s. eē in aliq̄ nō p̄ se aliō. z diffō

ei⁹ in q̄ est aliqd p̄ est eē in q̄ est aliō nō p̄ aliō sic loc⁹ pp̄rio sortis est in q̄ sortes p̄ est. qz nō p̄ aliō: s̄z p̄ se. sed celū est in q̄ est sortes per aliō. qz p̄ hoc q̄ ignis est in q̄ est sortes: z ignis in q̄ est sortes per h̄ qz aer ē in q̄ est sor. z c̄. istis igit̄ diffōnib⁹ sic st̄tib⁹ pbat̄ q̄ nihil est in seipso p̄. qz si aliquid esset in seipso p̄. ut si amphora vini eēt p̄ in amphora vini. sequit̄ qz utrūq̄. s. tā amphora q̄ vinū sit utrūq̄. s. tā amphora q̄ vinū. p̄sequēs est impossibile. igitur z antecedēs. hec igit̄ est cōsequētia p̄bi. si amphora vini esset p̄ in amphora vini. sequit̄ qz amphora est amphora z etiā qz amphora est vinū. z etiā sequit̄ qz vinū est vinū z etiā qz vinū est amphora. cōsequēs est impossibile. igitur z antecedēs. cōsequētia p̄t̄ p̄bari sic. suppono qz amphora p̄mo est cōtinēs vinū ita qz amphora est p̄m̄ in q̄ est vinū z vinū est p̄ cōtentū in amphora sic qz vinum sit illō qd̄ p̄ est in amphora. z ista sunt per se nota. **E**t ulterio⁹ suppono v̄nū dictū per se notū. v̄z. qz si amphora vini est p̄ in amphora vini. tūc amphora vini est illō qd̄ p̄ est in alio. z etiā amphora vini est illō in q̄ est aliqd p̄. ita qz amphora vini est p̄m̄ cōtinēs. z etiā p̄m̄ cōtentū. z hoc est per se notum qm̄ sit ita qz. a. z. b. sint noia sinonima z significēt idē qd̄ amphora vini. bene tūc sequit̄ si. a. p̄ est i. b. a. est p̄ in. b. z. b. est illō in q̄ p̄ est. a. z sic si. a. sit p̄ i. b. a. erit p̄ cōtinēs. z etiā p̄m̄ cōtentū. z sic patet qd̄ segtur qz si amphora vini ē p̄ in amphora vini amphora vini erit p̄m̄ cōtinēs. z etiā p̄m̄ cōtentū. **E**x his igit̄ arguetur sic. si amphora vini est p̄ in amphora vini: amphora vini est p̄m̄ cōtinēs. z etiā p̄m̄ cōtentū. sed p̄m̄ cōtinēs est amphora per p̄m̄ suppositionē. z p̄m̄ cōtentū est vinū p̄ sc̄dam suppositionē. z sic amphora erit amphora z etiā vinū ex quo segtur qz amphora est vinū. z qz vinum est amphora. z per cōsequēs utrūq̄ est utrūq̄ illoz. cōsequētia patet. qz quecūq̄ sunt idē nūo: sunt eadē inter se. s̄z si amphora sit idē qd̄ amphora vini z etiā vinū sit idē qd̄ amphora vini: sequitur qz vinū z amphora sunt idē. z ex hoc sequitur qz utrūq̄ est in utroq̄. qz si amphora z vinū sunt idē si vinum est in amphora z amphora erit in vino.

Quare si quidē maxie in alterutris eēt amphora quidem accipiet vinū: non fm̄ qz vinū: sed iquātū illa. **E**t vinum ierit in amphora non iquātū amphora ipsa: s̄z fm̄ qz illud amphora. **S**c̄dm̄ quidē igit̄ qz alterz sit manifestū est. **A**lia nāq̄ est rō ei⁹ quod in quo: z alia illius quod in hoc.

Sc̄da ratio pbans eandē cōclusionē per diffinitionē talis est. **I**llud qd̄ cōpetit alicui non inq̄tūz tale non cōpetit ei p̄mo. sed si idē dicatur eē in seipso hoc nō erit inq̄tū idē. ergo idē non est in seipso p̄mo. maior est manifesta per se. z minor pbatur. quoniā alia est diffinitio eius qd̄ est in alio. z alia est diffinitio ei⁹ in quo est aliud ut manifestus est. igit̄ si idē recipet se nō erit eadē ratio recipientis z recepti. sed alia erit ratio seu diffinitio recipientis z recepti. ut cū vinūz est in amphora. amphora non recipit vinum inquantum amphora est vinum sed inquantum amphora est amphora. nec vinum recipit in amphora inq̄tum vinū est amphora. sed inq̄tū vinū est vinū. igitur alia est diffō re-

Terita probatio eiusdē

7. conclusio
huius libri.

capitulis in qua declaratur quod impossibile est idem esse in se-
ipso per accidens sicut in loco. et hoc est 7° huius libri quod
probat sic. si aliquid est in seipso per accidens sicut in lo-
co: sequeretur quod duo corpora essent simul in eodem loco
consequens est impossibile. et antecedens. prima probatur sic. si
aliquid recipiat se per accidens sicut locus locatum: oportet quod
recipiat per accidens illud quod est in eo. quoniam oportet quod reci-
pit recipiens recipit aliquid quod recipit in recipiente. et
si aliquid recipit se per accidens sequitur quod illud quod recipit
se est aliquid corporis quod est in eo et sic erunt duo corpora
simul. ubi gratia. si deus quod amphora sit in se per accidens si-
cut in loco: oportet quod illud quod est in amphora sit in am-
phora sicut in loco: quod in quocumque est corpus continentis
sic in loco in eodem est corpus continentis sicut in loco. et per
hoc amphora et vinum erunt in eodem loco adequato. et
sic duo corpora erunt simul in eodem corpore adequato. quod est
impossibile. Et notandum quod intentio philosophi est probare quod
impossibile est quod aliquid sit in seipso sicut in loco proprio per
accidens. scilicet per hoc quod aliquid est in eo tanquam in loco proprio.
ubi gratia. impossibile est quod amphora sit in seipsa tanquam in lo-
co proprio per accidens. id est per hoc quod vinum est in amphora
tanquam in loco proprio per se. quod tunc sequeretur quod duo
corpora essent simul in eodem loco quod est impossibile. Sed du-
bitatur. quod dictum est prius quod aliquid est in seipso per se.
sed quod competit alicui secundum partem: competit ei per accidens. et
aliquid est in seipso per accidens. Et philosophus concludit in fi-
ne huius quod impossibile est aliquid esse in seipso per se. igitur philosophus pro-
bat quod nihil est in seipso. et idem non probat hoc quod nihil est
in seipso per accidens. Ad primum dicendum est quod nihil est in se-
ipso per accidens sicut in loco proprio per aliquid quod est in eo sicut in
loco proprio per se. ubi gratia. amphora non est in seipsa per ac-
cidens per hoc quod vinum est in amphora sicut in loco proprio per
se. quare dico quod aliquid est esse in seipso per partem. et aliquid est esse
in seipso per accidens per hoc quod philosophus loquitur hoc de se in seipso per
accidens. quoniam esse in seipso per accidens est esse in seipso per hoc quod
totaliter aliquid quod non est illud ipsum nec pars eius est in ipso per se:
et illo modo loquendo non est verum dicere quod aliquid quod uest
secundum partem: inest secundum accidens. Ad 2um dico quod philosophus in-
telligit quod impossibile est aliquid esse in seipso per tanquam in loco
proprio. unde philosophus vult quod nihil est in seipso per accidens
tanquam in loco proprio. id est adequato.

Primum du-
bium.

Secundus.

Ad primum

Ad secundum.

Quod autem Zeno opposuit: quod si locus est aliquid
in aliquo erit: solvitur non est difficile. Nihil enim
prohibet in aliquo esse per locum: non tamen in illo
sicut in loco: sed sicut sanitas quod est in calidis et hu-
midis: calor autem in corpore sicut passio est.
Quare non necesse est in infinitum abire.

Hec est 3^a pars principalis huius capituli. in qua philosophus
remouet quasdam dubitationes que faciunt dubita-
re de esse loci. et continet duas particulas secundum duas du-
bitationes quas soluit. Secunda ibi. Illud autem ma-
nifestum. In prima igitur particula ponitur prima du-
bitatio. que est dubitatio Zenonis. et est talis. si lo-
cus est. necesse est ut sit in aliquo: sed oportet quod est in ali-
quo. est in loco. et ideo si locus est: locus est in aliquo
loco. et eadem ratione ille locus est in loco et ille in alio
et sic erit processus in infinitum. sed hoc est impossibile.
ergo locus non est. Illa dubitatione soluit philosophus. d.
quod locus proprio est in aliquo. sed non in aliquo ut in
loco. sed est in aliquo sicut sanitas in calido et frigi-
do. id est in temperantia calidi cum frigido et hoc est esse in.
sicut accidens in substantia. Hec igitur est ratio philosophi.

Tria dub.

Solutio.

qd esse
ri pro e
st.

x. co. 27.

xx. co. 28.

At vero neque secundum accidens contingit. sicut enim
duo corpora in eodem erunt. Ipsa quoque am-
phora in seipsa erit: si eius natura recepti-
ua est: hoc contingit in seipso esse. Et ad-
huc illud cuius receptivum est: sit si vini
vinum. Quod quidem igitur impossibile sit
aliquid in seipso esse primo manifestum est.

Hec est 3^a pars 3^e particule secunde partis principalis huius

Adhuc autem omnem locum habere sursum & deorsum.

Quarta suppo seu conditio est illa. q. ois locus habet sursum & deorsu: ita q. differentie loci sunt supius & inferi. & fm 2^{em} per hoc differt loc^o a uacuo qz in uacuo nec est superius nec inferius naturalr.

Et ferrina & manē vnūqđqz corporū in proprijs locis. hoc autem facere sursum aut deorsum.

Quinta suppo de loco est illa q. vnūqđqz corpus naturale naturaliter fert in suū locū & naturaliter qescit in illo: ut leuia sursum & grauia deorsu. & h^o demonstrat q. locus nō est uacuu. & dicit 2^{or} q. uacuu nō facit motū in actu. sed loc^o facit motū in actu ita q. ē cā finalis ei⁹ ut dicit 2^{or}. **I**ntelligēdū q. ista suppo siue pprietas ultima nō est cōis oī loco sed est cōis oī loco ex quē est corp^o qđ natū est esse in eo. & ita ista pprietas nō cōpetit loco corporis celestis. s. solū cōpetit locis corporū gñabiliū & corruptibiliū.

Intelligēdū etiā q. per illas suppones remouētur false opiones de loco. Un tres erāt errores circa locū. vn^o error erat q. loc^o est mā. secundus erat q. loc^o est forma. tertio^o vō q. loc^o est spatium iter corporis p̄tinētis latera. vn^o p^o h^o q. loc^o cōtinet & nō est ps: habet q. loc^o nō est forma. qz foza est ps. & per h^o q. loc^o est sepabilis a re habet q. loc^o nō est mā. & per h^o q. loc^o habet sursum ul^o deorsu. & etiā p^o h^o q. corpora naturalia mouentur ad sua loca & quiescūt i illis habet q. loc^o nō est spatium inter latera corporis continentis nec uacuum.

Suppositis autē his reliq̄ considerāda. opz autē tētare itentionē sic fieri: ut quid sit reddatur: & quecūqz opposita soluant & que vidētur loco inesse insint: & ampli⁹ discolie cā & oppositorū circa locū manifesta erit. Sic enim utiqz pulcherrime demonstratur vnūquodqz.

Hec est 2^a ps p̄n^o hui⁹ capli in qua narrat qualis debet eē diffō loci ex p̄dictis supponib⁹ uestiganda. & narrat p̄hs q̄tuor que regunt ad h^o q. diffō loci sit p̄fecta & cōplete uestigata. Quorū p^o ē ut p̄ illā diffōnē ostēdat qđ sit loc^o. 2° est ut p̄ illā diffinitionē soluant oēs difficultates & questiōes circa locū. 3° est ut p̄ illā diffōnē appeat cā pp quā pprietates & accntia q̄ sensibili⁹ appent iesse loco: insint ei. qm p̄ diffōnē p̄fectā debent appere cāe pprietatū & accntiū sensibiliū q̄ insint diffinito. 4° ē ut p̄ illā diffōnē pateat cā difficultatē & discordie i opionib⁹ circa locū. & qm habet talis diffō tūc pulcherrime diffiniē vnūqđqz. **N**otāda sūt h^o tria fm 2^{em}. Primo circa 3° q̄sūtū est notādū h^o 2^{em} q. diffōnes cōplete sūt inate reddē cās oīuz accntiū in re exntiū. s. nō p̄uertit. s. q. oē ex q̄ reddunt cāe accntiū est uera diffō. & iō extimat q. hec ē regula destruēs diffōnes nō vificās. hec 2^{or}. Unde bñ seqtur destructive. si aliqd nō reddit cās accntiū exntiū in re illō nō est diffō. s. nō sequit affirmatiue. v. q. si aliqd reddit cās accntiū q. pp h^o illō sit diffō. Et itelligo q. p̄ diffōnē cōpletā reddant oēs cāe accntiū eēntialiū q̄ insint diffinito. q. qđ accntia p̄nt demonstrari de diffinito p̄ istā diffōnē tanqz p̄ mediū: tñ cāe accntiū p̄ accntō q̄ insint

diffinito p̄tingēter nō cogscūtur p̄ diffōnē cōpletā

Secdo est notādū circa 4° regitū fm 2^{em} q. h^o est ppriū rez diffinibiliū diffiniri. s. ut p̄ eaz diffōnē appeat cā difficultatē & soluat oēs difficultates & obiectiōes circa diffinitū. Et itelligo p̄ diffōnē cōpletā illō p̄ qđ p̄nt solui oēs difficultates q̄ accidūt pp ignoratiā diffōnis. nō tñ credo ul^o q. oēs difficultates possūt solui cognita diffinitione.

Tertio est notādū h^o 2^{em} q. illa tria. s. q. p̄ diffōnē soluant questiōes accntes circa diffinitū: & per diffōnē appeant cāe accntiū. s. sensibiliū in diffinito: & q. p̄ diffōnē appeant difficultates q̄ accidūt circa diffinitū. Ista tria sūt necia in diffōne q̄rēda i h^o loco: qm si vnū illoz diminuit: aut oīno nō erit diffinitio: aut si erit: p̄fecta nō erit. hec 2^{or}.

Primū quidē igit opz intelligere q. nō quereret locus: nisi motus aliqs eēt fm locū. pp hoc enī & celū maxime in loco esse opinamur: qz semp in motu est. **M**odiusmodi aut aliō qđ est loci mutatio: aliud vō augmētū & decemētū. Et nāqz in augmēto & decremento trāsmutatū: & qđ prius erat hic iterum trāsmutatū est in maius aut minus.

Hec ē 3^a ps p̄n^o hui⁹ capli. i q̄ p̄mittunt qđā necessaria ad uestigādū diffōnē loci. & p̄tinet q̄tuor p̄tictas: qm i p̄^o p̄hs narrat qz mot^o fac scire locū eē. i. 2^a ibil. Est aut qđ mouet. I p̄hs p̄mittit qđā neciū qđ ē qđā diffictio mot^o. i. 3^a ibil. Qm autez dicim⁹. I p̄onit 3° neciū qđ ē qđā diffō de loco. i. 4^a ibil. Lū qđē igit. I p̄remittit 4° neciū. & est q. loc^o nō ē p̄tinū⁹ cū illo qđ ē i loco. s. ē p̄tinēs diffō.

In p̄^o igit p̄ticta hui⁹ p̄tis p̄hs narrat qz mot^o fac scire locū eē. & dicit q. mot^o localis fac scire locū eē. qm si nō eēt mot^o localis nō p̄cipet locū eē. & p̄pter h^o opinant antiqz q. celū maxie sit i loco qz celū semp mouet. Silr mot^o augmētatiōis & dimiutiōis fac scire locū eē. qz qđ augmētā & ēt qđ dimiuit mutat fm locū. sic igit appet q. mot^o faciūt scire locū eē qm mot^o localis & mot^o augmētatiōis & dimiutiōis faciūt scire locū eē. **N**otāda sūt h^o duo fm 2^{em}. Primo q. p̄hs dicit motū facē scire locū eē & nō getē h^o utraqz significēt locū esse. qz mot^o ē notioz gete. qz ges ē p̄uatio: & mot^o ē habitus. **S**ecdo ē nōndū fm 2^{em} q. auicēna opinat⁹ ē q. celū nō mouet i loco. qz qđ mouet i loco obet mutare locū fm totū: s. celū nō mutat locū h^o totū iō dixit q. celū nō mouet i loco. Alij vō dixerūt celū moueri fm p̄tē: nō aut fm totū. **L**ōtra q̄s dicit 2^{or} q. ponē celū moueri h^o p̄tē & nō h^o totū ē iopinabile. & iō negauit q̄no ip̄s moueri ut postea dicit. **I**ntelligēdū tñ q. celū mouet h^o p̄tē & h^o totū. qm celū fm se totū mutat locū fm formaz non fm subiectū. sed partes celi mutant locū h^o formā & fm sōm ut patet sexto huius.

Est aut qđ mouet: aliō quidē per seipsuz actu: aliud vō fm accntō. Ipsiū autē qđ fm accidēs est: alia quidē contingētia moueri per se: ut p̄tes corporis: & in nauiclaū. Alia vō nō cōtigētia: sed sp̄ fm accntō: ut albedo & scia. **H**ec enī sic trans-

Secūda.

Tertium.

Tex. c. 32.

Primum necessarium ad uestigandum qđ sit mot^o.

Primum notan. Sed vide l. stantiam. 8. p̄hy. c. 2. fm auicē.

Quinta suppositio.

co. 33.

d hoc qđ sit loci sit et. quat. & regitū p̄tinūm cōm.

tertium.

quartum.

primum notan.

mutant locū: quid in quo sunt trāsmutat.

Secundus
necessarius

Hec ē 2^a p^ricta 3^e p^ris p^r hui⁹ cap^ri. i q̄ p^rmittit
2^m neciū ad iueſtigādū diffōnē loci qd̄ ē qd̄ a diſti
ctio mō^l q̄ talis ē. Mō^l qd̄ dā p^r ſe: qd̄ dā p^r accūſ
Mō^l p^r accūſ ē dup^r. qd̄ dā qd̄ ē aptū natū per ſe
moueri. ut p^r corp^ris z clauis fix⁹ in nauī. ſi enī ſe
pant: p^rnt p^r ſe moueri. Et qd̄ dā ē mō^l p^r accūſ qd̄
ſ. ipō^l ē moueri p^r ſe. z h⁹ ſūt accūſtia. qz accūſtia nō
p^rnt ſepari a ſbo. Un̄ dic^r q^r illa ē diſpō oīum
formaz exiſtū in ſbo. ſ. q^r nō p^rnt p^r ſe moueri. Dic^r
ēt q^r p^r p^r illā diſionē mō^l itēdit iuenire q^r
motum qd̄ de necite hēt locū: ē motū eēntialr. z h⁹
ſcē hoies p^rcipe locū eē eēntialr. ſed mō^l p^r accūſ
nō facit p^rcipe locū eſſe niſi accidentaliter.

2. cō. 33.

Quā autē dicim⁹ eē ſicut i loco i celo: qz
in aere: hic autē in celo: z in aere autē non
oī: ſed p^rpter ultimū ipſi⁹: z cōtinēs in ae
re eē dicimus. ſi enī oīs aer locus: nō eē
lis erit vniuſcuſqz locus z vnumqz
locatum. videtur autē hui⁹ p^rmū in q̄ eſt.

2. certum ne
ceſſarium.

Hec ē 3^a p^ricta 3^e p^ris p^r hui⁹ cap^ri. i q̄ ponit 3^m
neciū qd̄ ē qd̄ a diſio de loco. q̄ diſio ē iſta. qz loco
rū aliqz p^r aliqz ſecūdu. i. locorū ali⁹ ē cōis ali
us ē p^rri⁹. z tres dī eē i loco cōi qz ē i loco p^rri⁹.
vbi g^ra. aliqz dī eē i celo qz ē i aere. z vī eē i aere p^r
illā p^rte aeris q̄ p^rinet locatū: z vī eē i illa p^rte aeris
qz ē i ultio ei⁹. ſz qz ſinis aeris ē dup^r. ſ. ali⁹ p^rri⁹:
ut ille q̄ p^rinet locatū z nō p^r. z ali⁹ cōis ut ille qui
p^rinet locatū z ēt ali⁹ cui⁹ ē ſinis toti⁹ aeris. iō p^rſ
declat qz ſinis ul⁹ qd̄ ultimū nō eſt loc⁹. z p^rbat qz
nec tot⁹ aer nec ſinis cōis ē loc⁹ p^rm⁹. z hec eſt 8^a p^r
hui⁹ libri q̄ p^rbat ſic. loc⁹ p^rm⁹ ē eēlis locato. ſz nec
tot⁹ aer nec ſinis cōis ē eēlis locato. g^r z c. ex illa p^r
ne ſz expōnē p^r deducit alia p^r. ſ. qz ultim⁹ ſinis ē
locus z h⁹ ſic. loc⁹ eſt equalis locato z ultim⁹ ſinis
ē eēlis locato. igi^r ultim⁹ ſinis ē loc⁹. z ille ſill⁹ eſt
ex duab⁹ affirmatiuis i 2^a figura. qz locū eē eēle lo
cato ē p^rriū loco. hec p^ror. vī ille ſill⁹ ē bonus q̄
uis ſit ex oīb⁹ affirmatiuis i 2^a figura qz termi ſill⁹
ſūt p^ruertibiles. Aliā expōnē ponit p^ror. ſ. qz p^rū
nō itēdit declare qz p^rm⁹ loc⁹. ſ. ultim⁹ ſinis aeris
ſit loc⁹ in rei vitate. ſed itēdit declare qz p^r p^rit lo
cū eē ultimū ſinē cōcedit ei illa p^ro. ſ. locū eē eēle
locato z nō negat ei ſic accidit dicētib⁹ locū eſſe to
tū aerē. z per hoc intendit notificare qz illa oīa p^r
cipia non conceduntur niſi ponētib⁹ locū eē ulti
mū ſinē aeris continentis locatum. hec p^ror.

3^a cōcluſio
huius libri.

Prima ex
pō cōmem

S. da. expō,

2. cō. 34.

Cū quidē igi^r nō diuiſū ſit p^rinēs ſz p^ri
nuū: nō dicim⁹ eē i illo ſicut in loco: ſz ſic
p^r in toto. cū hō diuiſū ſit z cōactū: in p^r
mo quodā ultimo cōtinentis quod neqz
p^r eſt ipſius quod eſt in ipſo: neqz maius
diſtātia ſz eēle. In eodē enī ultra p^rigētū

Quarū ne
ceſſarium.

Hec ē 4^a p^ricta 3^e p^ris p^r hui⁹ cap^ri i q̄ p^rſ
mittit 4^m neciū ad iueſtigādū diffōnē loci. z eſt qz
loc⁹ nō ē p^rinuū locato ſz ē diuiſū ab eo. i. qz loc⁹ de
bet eē p^rinēs diſū. hec p^ricta p^rinet duas p^rtes qz
i p^r narrat ill⁹ qd̄ p^rare itēdit. In 2ª ibi. Et cū cō
tinuū. Ideclat intētū. C^r In p^r igi^r p^rte hui⁹ p^rictē
narrat p^rſ. d. qz cū p^rinēs nō fuerit diuiſū a cōtē
to. ſz p^rinuū nō dī cōtētū eē i illo ſic i loco. ſed ſicut

p^r i ſuo toto: qm̄ ubi cōtinēs ē p^rinuū p^rcto ſibi nō
ē accipe ulti^m i actu. qd̄ tñ requit ad locū ut ſup^r ha
bitū ē: ſz cū p^rinēs fuerit diſū a p^rcto tūc p^rctū dī
eē i p^rinēte ſic locatū i loco. C^r Nōndū ſz p^rem^r hic
p^r qz Ari. p^r hūc ſmonē itēdebat diſtiguē iter loca
tū eē i corpe qd̄ ē ubi ei⁹ z p^rtes eē i toto. hec p^ror z
itelligit qz ubi ip^r locati ē corpe⁹ locās z p^rinens lo
catū. nec ē ue^r qz corpe⁹ locās ſit ue^r ubi de p^rdica
mēto ubi. nec h⁹ itēdit p^ror. C^r Nōndū 2° ſm p^res
qz p^rinēs dī de trib⁹. ſ. de ſine p^ragēti. i. de ſine tan
gēte ſeu imediato. dī ēt de ſine z nō p^ragēti. i. de ſi
ne mediato nō tūgēti. z ēt dī de foīa. Adhuc cōti
nēs dī de p^rinēti p^rinuo. z de p^rinenti diuerſo. lo
quēdo de p^rinēti nō p^riguo nō ē ue^r qz tale p^rinēs
ſit eēle locato qz ultim⁹ toti⁹ ignis ē cōtinēs me: ſz
nō tūgēs: z iō ultimū ignis nō ē eēle mibi: ſz de ul
timo p^ragēti ē ue^r qz ē eēle ſine ſit p^rinuū ſiue di
uiſū: ſed dicē aliqz eē i loco ſic aq̄ in uafe ē ue^r de
p^ragēti ſine z nō p^ragēti: ſz nō ē ue^r de foīa. locus
igi^r p^rri⁹ hēt tres diſpōnes. p^r ē qz loc⁹ ē p^rinēs z
p^r h⁹ dī loc⁹ a uacuo qd̄ imagiat eē inter ſup^rficies
uafis p^rinētis aquā qd̄ imagiat eē locū ap^r dice
tes uacū eē. Alia diſpō eſt qz loc⁹ eſt p^rinēs ime
diatū locatū ſiue cōtūgēs locatū: z hec p^rrietas
p^ruenit loco p^rri⁹ nō cōi. Alia ē qz res ē in loco ſic
aqua in uafe. i. loc⁹ debet eē p^rinēs diuiſum: z hec
diſpō ē cōis loco p^rri⁹ z loco cōi: ſed nō cōpetit
forme nec toti⁹ p^rinuo cōtangēti partē nec ſup^rfi
cici cōtangēti partes corpe^ris adiuicem.

Primum
notan.

Secundum.

Et cuz cōtinuus qd̄ ſit: nō in illo mouet
ſed cum illo. Diuiſum autē in illo. Et ſi
ue moueatur cōtinēs ſiue nō: nihil min⁹.

Hec ē 2^a p^r 4^e p^ricta 3^e p^ris p^r hui⁹ cap^ri. i qua
declarat qz loc⁹ eſt p^rinēs diuiſū a locato ſic qz nō
eſt p^rinuū cū locato z hec eſt 9^a p^r hui⁹ libri q̄ p^rbat
dup^r. p^r ſic. ill⁹ qd̄ eſt p^rinuū alicui nō mouet i eo
ſed cū illo. ſed locatū pōt moueri in loco. g^r loc⁹ nō
eſt p^rinuū locato. z cū locus p^rineat locatū ſegtur
qz locus eſt cōtinēs diuiſum a locato.

9. cōcluſio
huius libri.

Amplius cum nō diuiſum ſit: ſic p^r i to
to dicit ut ſicut in oculo viſus: z in corpe
manus. cum autē diuiſum eſt: ut in cado
aqua: z in ſcipho vinum. Adan⁹ qd̄ enī
cum corpe mouetur: aq̄ autē in cado.

Scdo p^rbat eadē p^r ſic. qm̄ cōtētū nō eſt diuiſum
a cōtinēte tunc dicitur eſſe in eo ſicut pars in to
to ut viſus in oculo z manus in corpe: ſed qm̄ cō
tētū eſt diſū a cōtinēte tūc dicit eſſe in eo ſicut aq̄
in uafe z non ſicut p^r in toto. g^r ſi locatū ſit in loco
ſicut aqua in uafe z nō ſicut pars in toto: ſegtur qz
locus eſt p^rinens diuiſum a continente.

Capl^m g^rntum p^rmi tractatus in quo ex p^rdictis in
ueſtigatur z p^rcluditur diſſinitio loci.

2. cō. 35.

Am igitur manifeſtus ex his qd̄ lo
cus eſt. Vere enī qm̄oz ſunt: quo
rum necē eſt cuz vnuz aliqz eē: aut
enī forma aut mā eſt: aut ſpatiu⁹ aliqz
in medio extremoz: aut extrema: ſi non
eſt ſpatium ullum p^rter impoſitū corpe
ris magnitudinem.

Iſtud ē g^rntū cap^rl^m hui⁹ tractat⁹ i q̄ ex p^rdetermi

natis inuestigat et concludit diffō loci de loco. istō ca
plm ptinet duas ptes pncipales qm i p^a declatur
qd nō est loc^o. In 2^a ibi Si igit nībil hoz triū. J
Declat qd ē loc^o. p^a ps ptinet 4^{or} pticlas qz in p^a
ponit dīfio qdrīmēbris i cui^o aliq mēbro opz locū
ptineri. In 2^a ibi Eoz at. J pbat q loc^o nō ē foza.
In 3^a ibi s ex eo qd mutat. J pbat q loc^o nō est
spatiū ul' dimēfio iter latera corporis ptinēt. In
4^a ibi Et mā. J pbat q loc^o nō ē mā. C In p^a igit
pticla hui^o ptis ponit talis rō. loc^o ul' ē mā ul' spa
tiū iter extrēa corporis ptinēt. ul' si nullū tale sit spa
tiū iter extrēa corporis ptinēt pter magnitudinē cor
poris ptētū opz dicē q extrēa corporis ptinētis sint
loc^o. hec igit ē dīfio. loc^o aut ē mā ul' foza aut spati
ū iter latera corporis ptinēt seu ultim^o corporis ptinēt

C Horū autē qd tria nō cōtigat eē: manife
stū ē. s p id qd cōtinet: videt forma esse.
In eodē eni sunt extrema ptinētis et con
tēti. Sūt qdē igit utraqz termi: s nō eius
dē s spēs qdē rei: loc^o at cōtinētis corporis.

C Hec ē 2^a pticla p^e ptis pⁿ hui^o capli i q pbat q
loc^o nō ē foza. p m pbs ponit silitudinē iter locū et
formā ex q silitudinē appet q loc^o est foza. silitudo
igit ē talis qm foza ptinet et loc^o ptinet. et pp hāc si
militudinē iter locū et formā appet q loc^o sit foza:
s rō illa nō ualet qz loc^o ptinet tanqz termin^o extri
sec^o ad locatū: sed foza ptinet tanqz termin^o extrise
cus. vñ pbat pbs q loc^o nō ē foza sic. loc^o ē termi
n^o corporis ptinētis et locatū. sed foza ē termin^o loca
ti et ptētū: s loc^o nō ē forma. et hec est vna q supi^o po
sita et pbata. vñ. 2^a 4^a. et credo q pbs p formā b nō
itelligat formā sbalē q ē altera ps cōpositū: sed in
telligit figuram uel superficiem corporis locati cō
tinētē ipm locatum. et sic innuit 2^{or}.

C Sed ex eo qd mutat multonēs manēre
ptinēte cōtētū et diuisū: ut ex uase aq: ipm
mediū videtur esse aliqō spatiū: tanqz ali
quid sit preter corpus qd transfertur.

C Hec ē 3^a pticla p^e ptis pⁿ hui^o capli. i q pbat q
loc^o nō ē spatiū iter latera corporis ptinētis. et p pōit
rōnē ul' silitudinē pp quā pt appere q loc^o ē spati
um. 2° soluit illā rōnē. 3° vō pbat q loc^o nō ē spati
um. et fm h ista pticla ptinet tres ptes. qz i p^a ponit
tur rō pbas q loc^o ē spatiū. In 2^a ibi J Hoc autē
nō ē. J Soluit illā rōnē. In 3^a ibi Si eni aliqd. J
pbat q loc^o nō ē spatiū. C In p^a igit pte hui^o pti
cule ponit silitudo iter locū et spatiū ex q silitudinē
appet q loc^o ē spatiū seu dimēfio iter superficies cor
poris extrise. vbi grā. dimēfio q ē iter superficies ua
sis. ista eni opio ē magis appens qz notū ē q aliqd
eē i loco ē sic aq: eē i amphora ul' i ciphō. sed utrū
loc^o sit superficies ciphī aut uacūū qd itercipit inter
superficies ciphī hēt pseruationē. qm silitudo ppē
quā extimat q loc^o ē spatiū talis ē qz loc^o extimat
eē imo^o et manēs idē: exeūte vno corpe a loco et
alio igrediēte. extimat eni q i eodē loco s3 nume
rū i q nūc ē aq postea erit aer. Jllō igit i q recipiū
tur diuersa corpa successiue vī eē loc^o s3 eadē distā
tia iter latera corporis ptinētis videt manē cōtinue
i diuersis corpb^o sibi iuicē succedētib^o i eodē loco
et qm aq exis i ciphō trāfferē ad aliū locū et aer in
trat: eadē distātia vī pmanē iter latera ciphī. et i il

la distātia recipiunt diuersa corpa successiue. et pp
illā silitudinē vī q loc^o sit spatiū siue distātia iter
latera corporis ptinētis. Un rō pt fieri sb hac foza. il
lō qd ē manēs idē nūo et recipit diuersa corpa suc
cessiue vī eē loc^o. sed int latera corporis ptinētis est
qdā spatiū manēs idē nūo i q recipiunt diuersa
corpa successiue. s vī q spatiū inter latera corporis
ptinētis sit loc^o. Un isti antiq extimabāt q int la
tera corporis ptinētis ē qdā spatiū dimēfionatū
manēs et hīs alias dimēfioes a dimēfioib^o locati.
et dixerūt q spatiū illō ē loc^o. C Intelligēdū q il
la opio ē magis appens et ē opio vulgaris. s. q lo
c^o ē qdā spatiū iter latera corporis ptinētis. et illō
spatiū qdā uocabāt uacūū. qdā vō uocat illō spati
um dimēfioes sepatas q sūt lōgitudō. latitudō. et
pūditas siue oi corpe nāli. nō eni illō determinat
sibi aliqz qualitātē sensibilē nec aliqō corpnāle. s3
ipm recipit diuersa corpora nālia successiue.

C Hoc at nō ē: s3 ptigēs icidit corpn^o eoz q
trāfferunt: et q se apra nata sunt ptingē.

C Hec ē 2^a ps 3^e pticla p^e ptis pⁿ hui^o capli. i qua
pbs soluit rōnē iā positā. d. q nō ē tale spatiū nec
sē tales dimēfioes q sp manēt eadē iter latera ua
sis qz dimēfioes locatū. vñ qm vntū corpn^o exist. aliō
cōpn^o igredit. et sic corpa nālia q sibi iuicē succedūt
nō sūt eadē. ita dimēfioes int latera uasis nō sunt
eadē. q dimēfioes faciūt latera distare. nec ē h cor
pn^o qd sepaf a corpe nāli sicut illi extimabāt. s3 oia
corpa tāgūt se et nō sunt sil' nec diuidunt nec pene
trant adiuicē sic illa opio pōebat. et h apparet de
āphora et de alijs ut dic h 2^{or}. In h igit breuit^o pti
stīt solō. s. q iter latera corporis ptinētis nō sūt alie
dimēfioes a dimēfioib^o corporis nālis ptētū int late
ra ptinētis. et diuersē dimēfioes diuersoz corpn^o
nāliū faciūt successiue latā ptinētū vniformit^o et eq
lit^o distare. C Intelligēdū q 2^{or} iduc h vna rōnē
pbi q i h loco nō habet i trālatiōe nra ad pbādū
q loc^o nō ē tale spatiū. q rō ē illa. si loc^o eēt tale spa
tiū sepātū et abstractū a qlitatib^o sēfibilib^o cū illō
spatiū si ponat sit silē i oib^o suis pūib^o seqret q qli
bet loc^o idifferent^o eēt loc^o nālis cuiuslibet corporis.
qz ex q illō spatiū ē silē i oib^o ptib^o nō ē maior rō
qre vna ps illi^o sit loc^o alicui^o corporis qz alia. et sic lo
c^o ppr^o ignis nō magis eēt supi^o qz inferi^o. qd ē flz
qm ut dic 2^{or} fines corporis diuersificānt s3 diuersi
tatē nārū corporū. nā i eis iuenit supius et inferi
us et ideo illa corpora mouent ad sua ultima pro
pria ut perficiantur per illa et ut tangant illa.

C Si aut aliqd eēt spatiū aptū natū et ma
nēs i eodē loco: i finiti utiqz eēt loci. di
stante eni aere et aqua idē faciēt oēs ptes
in toto: quod qdem ois aqua in uase.

C Hec ē 3^a ps 3^e pticula p^e ptis pⁿ hui^o capli i qua
declat q loc^o nō ē spatiū. et ptinet duas pticlas. qz
i p^a pbat q itēta. In 2^a ibi Ad ē at ali^o loc^o. J Re
mouet qdā dubiū. p^a pticla ptinet duas ptes s3
numez duarū rōnū qz adduc. 2^a ibi Si autē. J
C In p^a igit pte hui^o pticla pbs pbat q loc^o nō ē
spatiū. et hec ē 10^a q hui^o libri q pbat duplr. et p
sic. si loc^o sit spatiū uel dimēfio sepata seqtur q i fi
nita sūt loca sil'. pns est ipo^o igit et ancedēs. C Cir
ca hāc rōnē pbs sic pcedit. qm p ponit illā cōdi
tionālē. si loc^o ē spatiū igit i finita loca sē sil'. Secū

Solutio ra
tionis.

Notandum

2. cō. 37.

Prima rō
et c. o. con
clusio h^o li.

36.

q loc^o
paciū.

do pbat eā s3 facilitatē pntis nō pbat qz est mani-
 festa p se. igit pnam pbat sic. si loc^o sic spatium qua-
 le imaginat iter latera corpis pntēris tūc sic oīs
 aq. i. sicut tota aq est in uase siue in loco p se ita q-
 libet ps totū eēt in loco p se et in loco alio a loco cu
 inslibet ptis. s3 infinite sūt ptes totū g infinite eēt
 loca p se in qb^o recipent ille ptes infinite locati sil. et
 oia ista loca in qb^o recipent oēs ille ptes foret sil:
 qz loc^o est sil cū locato. Qz aut oēs ille ptes i qz to-
 tū didit: eēt sil appet qz ille ptes eēt idisibiles et
 induisibile tāgēs iduisibile est sil cū eo. nā iduisi-
 bile additū idisibili nō facit illō mai^o. et sic segtur
 qz infinite loca eēt sil. Un rō illa fūdat sup septē
 ppōnes. quartū p^a est qz ps diuisa a toto ē p se i lo-
 co sic et ipz totū. et h appet qm cū ps diuisa est a to-
 to: est p se et adequate in ultimo pntēris diuiso ab
 eo et p pns ē in loco per se. 2^a ppō est qz due dimē-
 siones corpeē nō pnt eē sil nec vna pōt igredi aliā
 nisi vna penetraret aliā. qd patet. nā qz clauus ha-
 bet aliā dimēsiōē a dimēsiōib^o ligni nō pōt clau^o
 igredi lignū nisi penetraret lignū. 3^a ppō est qz lo-
 c^o si ponat tale spatium cū sit imo^l nō pōt penetra-
 ri. Ex qz ppōne tertia segtur qzta. s. si locus sit tale
 spatium: est necesse qz locatū ingrediēs locū vndiqz
 penetret. et h segtur qz ex quo spatium qd ponit esse
 loc^o hēt dimēsiōes corpeas alias a dimēsiōibus
 corpis locati: nō pōt corp^o igredi h spatium nisi di-
 mēsiōes corpis penetrent vndiqz a dimēsiōib^o
 spatij ul' ecduerso. qz ex qz sūt vndiqz sil. s. totū cuz
 toto et ptes cū ptib^o opz alterz penit^o penetrari et c.
 S3 dimēsiōes spatij nō pnt penetrari: ut patet p
 ppōne 3^a. g opz corp^o locū penit^o et vndiqz pene-
 trari. Quia ppō est qz si corp^o vndiqz penetretur
 opz qz diuidat i iduisibilia. et hec ppō appet. qz
 si aliqd diuisibile ipi^o corpis maneret nō diuisuz:
 corp^o nō eēt vndiqz penetratū s3 qz libet pte. qz nō
 eēt penetratū fm illā pte diuisibile qz manet. Sex-
 ta ppō. iduisibilia iter qz nō est mediu: sūt sil ade-
 qte. qd sic pz. qz iduisibile additū idisibili nō facit
 mai^o. Septima ppō est qz si loca sūt sil: opz eoruz
 locata eē sil. et h appet ex h. qz locatū et loc^o sūt sil.
 id qd sil ē cū locato: est sil cū loco. Et istis seg-
 tur qz si loc^o sit spatium qz infinite loca sūt sil: qz si lo-
 cus sit spatium opz qz corp^o ingrediēs locū vndiqz pe-
 netret. et ita oēs ptes corpis locati erūt diuisē et p
 pns eoruz loca sūt sil adeqte. s3 sic ptes corpis sūt i-
 finite. ita eoruz loca sūt infinite. g si sint sil infinite loca
 erūt sil. sil r adhuc pōt pbari illa pna. loc^o est spati-
 um. g infinite loca sūt sil. et h sic. si loc^o sit spatium. g
 hēt tres dimēsiōes. et p pns eēt corp^o. ex qz segtur
 qz loc^o hēret locū. et eadē rōne ille loc^o hēret alium
 locū. et sic i infinite. cū g loc^o et locatū sint sil. segtur
 qz infinite loca erūt sil. Et Notādū est qz 2° nō so-
 lū duc ad h icōueniēs qz sūt infinite loca corrden-
 tia sil infinite ptib^o totū. s3 etiā duc ad h qz sūt infi-
 nita loca eiusdē corpis. et h sic. si totū sit i loco habē-
 te tres dimēsiōes. tūc qlibet ps totū erit i loco hē-
 te tres dimēsiōes. sic loc^o ptis erit ali^o a loco totū:
 et loc^o ptis nō ē ps loci totū. cū g loc^o ptis sit in lo-
 co totū et nō est in eo sic ps in suo toto. g opz qz lo-
 cus ptis sit in loco totū sic locatū i loco. eadē rōne
 loc^o totū erit in alijs dimēsiōib^o sic locatū in suo
 loco. et ille dimēsiōes erūt in alijs dimēsiōib^o sicut
 locatū in loco. et sic in ist^o. cū g locatū ē i loco illo i
 qz ē su^o loc^o. sequit qz eiusdē corpis locati erūt infini-

ta loca. Qz at dimēsiōes qz sūt loc^o ptis nō sint ptes
 dimēsiōnū qz sūt loc^o totū. ita qz loc^o ptis nō sit ps
 loci totū: pbat 2° sic. si dimēsiōes qz sūt loc^o ptis
 eēt ps loci totū. tūc ps nō eēt i loco p se. qz nō eēt
 nisi i pte loci: et si ps nō eēt in loco p se. pp h qz lo-
 c^o ptis ē ps alteri^o loci: eadē rōne totū nō erit i lo-
 co p se qz loc^o totū ē ps alteri^o loci. s. loci pntēris illō
 totū. et ē illō totū ē ps alteri^o. s. totū mūdi. et ita pti-
 geret qz nullū totū eēt p se i loco. qz qdlibet totū ē
 ps mūdi. et qlibet loc^o totū ē ps alteri^o loci. et sic ni-
 bil eēt p se i loco. hoc pōt sic argui. si loc^o sit spatium
 tūc sic totū ē i loco ita qlibet ps totū erit i loco alio
 a loco totū. hec pna patet ex pcedētib^o. tūc arguit
 sic. Loc^o ptis ē i loco totū. aut erit i illo sic locatū i
 loco. aut sic ps i suo toto. si p mō. eodē mō dimen-
 siōes qz sūt loc^o totū erūt i alijs. s. dimēsiōib^o alte-
 ri^o totū cui^o illō totū ē ps sic locatū i loco. et sic i infi-
 nitū. et erūt infinite loca eiusdē ut deductū ē. si def
 qz loc^o ptis sit i loco totū sic ps i suo toto. eadē rō-
 ne loc^o totū cū sit i alijs dimēsiōib^o erit i illis sicut
 ps i suo toto. sed illō qd solū ē i loco. qz ē i loco qz ē
 ps alteri^o loci: est in loco per se. ergo nec ps nec to-
 tū eēt p se in loco: et sic nihil esset per se in loco. s3 h
 est icōueniēs. g illō ex qz segtur. s. qz loc^o ē spatium.
Sil aut erit et locus trāsmutās qz te erit
 loci alius locus. et multi loci sūt erunt.
Nec ē 2^a ps isti pte i qz ponit 2^a rō pbas qz loc^o
 nō ē spatium int latera corpis pntēns. qz rō est talis
 qm trāsmutato aliq corpe: ut puta amphora: trāsmu-
 tat illō spatium qd ē iter latera amphore. s3 illō
 spatium fm opionē eoruz ē loc^o. g loc^o p se trāsmuta-
 bit localr. tale aut recipit p se i loco. g loci erit lo-
 c^o. et sic i ist^o. et sic infinite loca erūt sil. Et intelligē-
 dū qz illa rō fūdat sup gngz ppōnib^o hypotheticis. **Quaz** p^a ē qz si sit tale spatium iter latera corpis cō-
 tinētis semp manēs idē. opz illō spatium trāsmuta-
 ri ad trāsmutationē corpis. et h pz. qz eadē distan-
 tia pntue vī manere iter latera uasis trāsmu-
 tato fm locū. **Secda** ppō ē qz si loc^o sit spatium:
 oportebit aggregatū ex uase et ex aq et ex spatio cō-
 tēto iter latera uasis qm trāsmutat recipi i alijs di-
 mēsiōib^o. i. i dimēsiōib^o qz sūt iter latera pntēns il-
 lud totū aggregatū. **Tertia** ppō est. qz totū ag-
 gregatū ex uase et ex pntēto et ex spatio exite int la-
 tera uasis si recipiat in alijs dimēsiōib^o oportebit
 qlibet pte illi^o aggregati p se recipi i ptib^o illaz di-
 mēsiōnū i qb^o recipit totū. et h patet ex pcedētib^o.
 qz si loc^o sit spatium oportebit illō qd recipit in loco
 diuidi et penetrari. ita qz sicut totū ē in illo p se. ita
 oportebit qlibet pte eē i loco p se. **Quarta** ppō
 ē qz si loc^o sit spatium et mutet p se fm locū: eadē rō-
 ne spatium i qz recipit poterit mutari fm locū et reci-
 piet in alio spatio. et h appet sic. qz sic trāsmutato
 uase trāsmutat spatium iter latera uasis. ita trāsmu-
 tato corpe i qz recipit uas trāsmutatū: trāsmutat
 spatium pntēnt iter latera ipi^o corpis. **Quia** ppō
 ē qz si talia spatia sint loca: oportebit illa remanē i
 ter latera corpis pntēns. et sic cū latera corpis cō-
 tinētis trāfferūtur de loco ad locū: illa spatia trāf-
 ferent de loco ad locū. **Ex** qb^o ppōnib^o sequit
 qz infinite loca erūt sil. qz ex quo illa spatia sūt loca
 i actu et pmanētia in quocūqz istāti tps mēsurant
 motū sit trāsmutatio i nouū locū et istātia i tpe sūt
 infinite. et oia ista alia manēt sil sic spatium int latera

Talis rō
 fundat sup
 septem pro-
 pones.
 et prima.
 Secunda,

Tertia
 Quarta

Quinta

Sexta.

Septima.

Notandus.

Talis rō fū-
 dat sup qz
 qz ppōne
 qz pna. e.

Secunda

Tertia

Quarta

Quinta.

nas manet uase trāsmutato. igitur sequitur q̄ in finita sunt loca simul.

¶ Non est autē alius locus partis in quo mouetur: cū totū uas trāsmutat. s̄ idēz.

Remouet q̄dā dubiū

¶ Hec est 2^a p̄ticula 3^e p̄tis 3^e p̄ticule p̄e p̄tis p̄n^l hui⁹ cap^li in qua p̄tis remouet q̄dā dubiū tale. qm̄ posset aliq̄s dicē q̄ s̄m opinionē p̄bi sequit̄ q̄ sunt infinita loca simul: q̄ q̄libet p̄s corp̄is est in loco. ⁊ alia ⁊ alia in alio ⁊ alio loco. cū igit̄ cuiuslibet corp̄is sint infinite p̄tes. sequit̄ q̄ erūt infinita loca i q̄b⁹ locātur iste p̄tes corp̄is. **¶** Ista dubitationem remouet p̄tis dices q̄ nō est ali⁹ loc⁹ p̄tis q̄ loc⁹ in q̄ mouet totū. i. q̄ loc⁹ totū. sed idē est loc⁹ totū ⁊ p̄tis. qm̄ in eodē loco in quo est totū p̄ se sunt p̄tes p̄ acc̄is. nec corr̄ident p̄tibus loca p̄pria. q̄ loc⁹ p̄p̄ri⁹ est continēs diuisum. ⁊ p̄tes p̄tinui non h̄nt cōtinēs diuisum eis p̄p̄rium ⁊ adequatum.

¶ In quo enī est cōmutat̄ aer ⁊ aqua: aut p̄tes aque: sed nō in quo s̄nt loco: qui p̄s est loci: qui est locus totius celi.

¶ Sed adhuc est dubiū. q̄ si nō est ali⁹ loc⁹ totū ⁊ p̄tis. tūc qm̄ totū trāsmutat̄. ubi gr̄a. qm̄ uas plenuz aq̄ trāsmutat̄ p̄s ut aer aut aq̄ ex̄is in uase trāsmutaref̄ ad locū totū uasis. q̄d est falsū. **¶** Hec igit̄ est dubitatio q̄ si p̄s nō sit in alio loco a loco totū. tūc qm̄ totū trāsmutat̄ ad aliquē locū p̄s trāsmutaref̄ ad eūdē locū. ⁊ ita aq̄ ex̄is in uase trāsmutaref̄ ad locū totū uasis. **¶** Hoc remouet p̄tis. d. q̄ q̄uis idē loc⁹ in q̄ cōmutat̄. i. trāsmutat̄. supple uas uel corp⁹ i q̄ est aer uel aq̄ aut p̄s aque aut aeris. nō tū trāsmutat̄ ad illū locū q̄ est p̄s loci totū mūdi. s̄ ad locū totū uasis. tanq̄ supple ad locū p̄p̄riū. s̄ tanq̄ ad locū cōez. q̄ idē est loc⁹ totū ⁊ p̄tis. **¶** Solutio igit̄ est illa. s̄ q̄ p̄s mutat̄ ad eūdē locū ad quē mouet totū. sed nō trāsmutat̄ ad illū locū tanq̄ ad locū p̄p̄riū: s̄ tanq̄ ad locū cōmunē. **¶** Uel forte p̄tis itelligit q̄ p̄tes trāsmutant̄ ad locū totū tanq̄ ad locū cōez. i. ad sup̄ficiē imediate p̄tinētē totū. s̄ nō trāsmutat̄ ad locū q̄ est p̄s loci totū mūdi. q̄ talis loc⁹ nō est loc⁹ q̄ est p̄s loci totū mūdi. **¶** Pro q̄ in telligēdū q̄ ponēdo q̄ loc⁹ sit sp̄tiū. tūc loc⁹ in q̄ est uas est p̄s loci in q̄ est tot⁹ mūduz. q̄ si tale sp̄tiū ponat̄. tūc op̄z q̄ sp̄tiū in q̄ est uas sit p̄s sp̄tij in q̄ est tot⁹ mūduz. s̄ ponēdo q̄ loc⁹ sit ultimu⁹ corp̄is p̄tinētis. tūc nō debet poni q̄ loc⁹ in quo ē uas sit p̄s loci in quo est tot⁹ mūduz uel celū. qm̄ ultimū totū aque in quo est terra nō est p̄s concaua orbis lune in quo est totus iste mūduz iferioz.

Dubium.

Solutio.

Notabile.

Ec. 38.

¶ Et materia autem uidet̄ utiq̄ esse locus s̄ in quiescenti aliquis cōsideret: ⁊ non in separato: sed continuo.

¶ Hec est 4^a p̄ticula p̄e p̄tis p̄n^l hui⁹ cap^li in q̄ declarat̄ q̄ loc⁹ nō est mā. ⁊ p̄tinēt duas p̄tes. qm̄ in p̄a ponit̄ rō p̄p̄ quā aliq̄b⁹ v̄z q̄ locus sit mā. In 2^a ibi **¶** Sed mā. **¶** Probat q̄ loc⁹ nō est mā. **¶** In p̄ma igit̄ p̄te hui⁹ p̄ticule p̄tis inuit̄ duas rōnes ul̄ s̄ilitudines p̄p̄ q̄s v̄z q̄ loc⁹ sit mā. ⁊ soluit illas rationes. **¶** P̄ria igit̄ rō talis est. sic in gr̄atiōe s̄bali ē ali q̄d s̄m in q̄ succedūt sibi forme s̄bales q̄d est mā. ita in motu locali est aliq̄d vnū in q̄ corp̄a sibi inuicē succedūt q̄d est loc⁹. ⁊ p̄p̄ h̄ v̄z q̄ mā est loc⁹. q̄ mā est illō in quo succedūt sibi diuerse res. hoc est diuerse forme. ⁊ loc⁹ est illud in quo succedūt sibi i

Prima rō p̄ locus v̄z p̄ mā.

nicē diuerse res siue diuerse corp̄a. ⁊ marie s̄ aparet. s̄ q̄ loc⁹ sit mā qm̄ vnū corp⁹ trāsmutatur in aliud in eodē ubi: sicut si in eodē uase p̄ sit aer: postea trāsmutef̄ ille aer in aquā. ita q̄ aqua fiat i eodē uase ⁊ in eodē loco. tunc enī uidet̄ q̄ illō q̄d est mā illarū formarū recipiēs eas successiue: sit etiāz locus earum recipiens eas successiue.

¶ Sicut enim si alteretur: est hoc quidem nūc utiq̄ albū: nunc autēz nigrū: ⁊ tūc q̄ dē durū: olim autēz molle. **¶** Unde dicim⁹ aliquid esse materiam: sic ⁊ locus per talem quādam uidet̄ esse fantasiam.

¶ Alia rōne ad idē ponit̄ p̄tis talē. q̄ illō idē q̄d p̄ ē albū: est postea nigrū. ⁊ illō q̄d p̄ est durū: postea est molle. p̄p̄ hoc ponim⁹ q̄ aliq̄d est mā eoz recipiēs ea successiue. sicut cū loc⁹ recipit diuerse corp̄a successiue: v̄z p̄p̄ h̄ q̄ loc⁹ sit mā. v̄n p̄t rō formari sic. Illō q̄d recipit diuerse corp̄a successiue ē mā illorū. s̄ loc⁹ recipit diuerse corp̄a successiue. s̄.

Secūda rō

¶ Aer utamē p̄p̄ illud quidē. qm̄ q̄d nunc est aqua: prius erat aer. locus autē q̄ ubi nūc est aqua: ibi erat aer.

¶ Hic p̄tis soluit illas rōnes. ⁊ solutio stat i h̄ q̄ mā recipit successiue diuerse formas s̄bales. sed loc⁹ recipit diuerse corp̄a ex̄itia in actu: ⁊ h̄ ē q̄d p̄tis dicit. uerūtū illō. i. dissimilitudo est in h̄ iter locuz ⁊ mā. q̄ illud. s̄ mā sic recipit q̄ illō q̄d nūc est aq̄ prius erat aer. sed sic non est in receptione loci. q̄ in receptione loci non est trāsmutatio s̄bali sicut in receptione materie.

Solo dicta rōnū.

¶ Sed materia quidem sicut dcm̄ est in p̄oribus neq̄ diuisa est a re: neq̄ cōtinēt rē: locus autem utraq̄.

¶ Hec est 2^a p̄s q̄rte p̄ticule p̄e p̄tis p̄n^l hui⁹ cap^li i qua declarat̄ q̄ loc⁹ nō est in mā que est vna p̄ p̄ri⁹ posita ⁊ probata. tamē hic aliter p̄batur per talem rōne. mā non sepatur a re neq̄ cōtinēt ipam. s̄ locus continēt ⁊ separatur. s̄ locus non est mā.

¶ Si igitur nihil horū triū locus est: neq̄ sp̄s: neq̄ materia: neq̄ sp̄tiū aliq̄d: sed semp̄ est alterū p̄ter id q̄d est rei distantia: necesse est locum esse reliquū quatuor terminū p̄tinētis corp̄is. **¶** Dico autē p̄tētū corpus: q̄d mouet̄ s̄m loci mutationem.

Ec. 39.

¶ Hec est sc̄da p̄s p̄ncipalis hui⁹ capituli in qua declarat̄ q̄ loc⁹ non est: declarat̄ qd sit loc⁹ iferēdo ex p̄declaratis diffinitionē loci. hec p̄s cōtinēt tres p̄ticulas. q̄ in p̄ma inuestigat̄ ⁊ cōcludit̄ gen⁹ loci de loco. In sc̄da ibi **¶** Est autē sicut uas. **¶** Inuestigatur vna differētia ponēda in diffōne loci. In 3^a autē ibi **¶** Quare termin⁹ cōtinēs. **¶** Cōcludit̄ diffinitio loci siue gen⁹ loci. **¶** Prima p̄ticula p̄tinēt duas p̄tes: qm̄ in p̄ma cōcludit̄ diffinitio loci. In sc̄da ibi **¶** Uidet̄ autē magnū. **¶** Narrat p̄tis causas difficultatis in cognitiōe loci. i. que sunt cāe p̄p̄e quas est difficile cognoscere qd est loc⁹. In p̄a igit̄ p̄te hui⁹ p̄ticule cōcludit̄ q̄ loc⁹ est ultimū corp̄is cōtinētis. ⁊ hec est 11^a p̄ huius libri que p̄bat̄ per sillogismū hipotheticū diuisū sic. loc⁹ autē ē mā ul̄ forma siue sp̄tiū uel corp̄is cōtinētis ultimū. loc⁹

Ec. 39. huius libri.

¶

nec est materia nec forma nec aliquid spatium medium inter extrema continentis quod semper alterum est et distinctum per ter illud quod est rei distantis. id est a distantia hoc est a quantitate contenti quod potest habere partes distantes. et relinquitur quod locus est ultimum corporis continentis siue terminus corporis continentis quod idem est. Unde breviter ex quo locus vel est materia vel forma vel spatium inter latera corporis continentis distinctum a quantitate potestati. sed nec est materia nec forma nec spatium tale. sequitur quod locus est terminus vel ultimum corporis continentis. Et ne aliquis intelligat per potestatem vel locatum aliquid spatium medium subiungit dicens quod corpus contentum dicitur illud quod est natum moveri secundum loci mutationem.

Tex. co. 40 **¶** Videtur autem magnum aliquid et difficile accipere quid locus: et propter hoc quod apparet materia et forma.

Prima causa quare locus sit difficile ad cognitionem.

¶ Hec est prima pars prime particule prime partis prime huius capituli in qua narratur causa propter quam difficile est cognoscere quod est locus et narratur tres causas propter quas difficile est cognoscere et accipere quod est locus. et dicitur per quod videlicet aliquid magnum et difficile accipere quod est locus propter hoc quod locus appet esse materiam vel formam. et hec est prima causa difficultatis. Unde propter similitudinem inter locum materiam et formam est difficile cognoscere quod est locus: quia consideratio de materia et forma est difficilis. et ideo quia locus videtur esse materia vel forma ut prius visum est difficile est cognoscere quid sit locus.

¶ Et propter hoc quidem quod in quiescenti: et continenti sit transmutatio eius quod fertur. contingere enim videtur spatium medium: aut aliud aliquid a motis magnitudinibus.

Secunda causa.

¶ Secunda causa propter quam est difficile cognoscere quod est locus. est illa. quia corpora videtur transferri in continente et gescere ut aqua in caphura gescere quam caphura gescere transmutatur aqua que est in caphura et ingreditur aliud corpus. et quia caphura gescit transmutato corpore extimatur quod est medium inter latera caphure quod gescit corpore transmutato et ita extimatur. quod est aliquid spatium medium inter latera caphure quod manet et gescit diversis corporibus sibi iuncte succedentibus in caphura. sed loco gescere possunt diversa corpora sibi iuncte succedere in illo. ideo videtur quod locus sit quoddam spatium medium inter latera corporis continentis quod est valde difficile ponere. id est quod locus sit tale spatium ut patet per supra declarata. et hec est secunda causa difficultatis cognoscendi locum quia locus videtur esse spatium quod est valde difficile ponere.

¶ Proficit autem aliquid et aer: et apparet incorporeus esse. Videtur enim non solum terminus uasis esse locus: sed quoddam est medium tanquam vacuum.

Tertia causa.

¶ Tertia causa difficultatis cognoscendi quod sit locus est: quia aer propter quod est invisibilis extimatur quod aer qui est inter latera uasis sit spatium vacuum. et hec est extimatio vulgi. quam dicimus omnes caphuras esse vacuum si nec sit in illo vinum nec aqua nec aliquid aliud corpus a nobis sensibile: et propter hoc appet quod locus sit vacuum. sed ponere locum esse vacuum est valde difficile ut patebit in sequentibus. id est in capitulo de vacuo. ideo difficile est cognoscere quod est locus. Prima igitur causa difficultatis cognoscendi locum. est quia locus videtur esse materia vel forma. Secunda causa difficultatis est quod locus videtur esse spatium gescens inter latera corporis continentis. Tertia causa est quod locus videtur esse vacuum et causa quare hoc appet est quia ubi est aer videtur esse vacuum.

¶ Est autem sicut vas locus transmutabilis: sic locus vas immobile. unde cum quidem in eo quod movetur moveatur: et mutetur quod in ut in flumine navis: tanquam vase. et magis quam loco contineri: vult autem immobilis locus esse.

Tex. co. 41

¶ Hec est secunda particula prime partis principalis huius capituli in qua investigatur distantia ponenda in diffinitione loci que est immobilitas essentialiter. Unde probatur hec per quod locus est immobilis. et hec est prima pars huius libri. et intelligitur sic. quod locus est immobilis per se. sic quod negatio importata per ly in: cum dico immobilis cadat super totum hoc quod est immobilis per se ita quod illa equaliter huic negative locus non est mobilis primo et essentialiter sic intellecta per probatur. Secundo ibidem. Unde omnes. Jiferet quoddam correlativum. C. Primo igitur probatur per sic. Illud competit loco tanquam distantia eius per quod locus differt ab alijs cum quibus videlicet maxime convenire. sed per esse immobile per locus dicitur a vase: cum quo tamen videtur maxime convenire: sed per se esse immobilis per locus dicitur a vase: cum quo tamen videtur convenire ut dictum est supra. quam locus in continente maxime assimilatur vase ut prius visum est. sed immobilitas per competit loco tanquam distantia eius et per prius locus est immobilis per se. maior patet de se. quia illud per quod una species differt ab alia specie eiusdem generis primi cum quo tamen maxime convenit est distantia eius. minor declarat quia locus maxime convenit cum vase ut supra dictum est. sed locus differt a vase per hoc quod vas est immobilis essentialiter et locus non est mobilis essentialiter. Unde sic vas est locus transmutabilis ita locus est vas immobile. cum igitur locus differt a vase per hoc quod locus est immobilis essentialiter et per sequitur quod esse immobilis per se est distantia loci. et sic sequitur per se. quod locus est immobilis et quod locus differt a vase per hoc quod locus est immobilis per se. appet per exemplum quia cum aliquid movetur in continente moto: ut cum navis movetur in flumine magis utitur continenti moto tanquam vase quam tanquam loco. et hoc ideo quia illud continens essentialiter movetur. ex quo appet quod competit loco non movetur essentialiter. sed vase competit essentialiter moveri. et ita appet quod locus differt a vase per hoc quod locus est mobilis primo. quia aliter navis mota in flumine per se mota non magis uteretur flumine tanquam vase quam tanquam loco.

et conclusio huius lib.

¶ Unde omnis fluvius magis locus est: quam immobilis omnis.

¶ Ex hac divisione probata concluditur per hoc quod correlativum quod quod aliquid manet immotum in flumine ut navis gescens in flumine vel aliquid aliud corpus: est magis dicendum quod totus fluvius est locus illi quam pars fluvij sit locus illi. et ratio huius est. quia ex quo est locus immobilis primo: illud quod est immobile primo magis debet dici locus. nunc autem totus fluvius est immobilis essentialiter quia non movetur nisi secundum partes sed partes fluvij movetur per se ideo totus fluvius seu terminus totus fluvij magis debet dici locus quam pars fluvij vel terminus partis. C. Et hoc concludit per hoc dicens. videlicet omnis terminus magis locus est quam immobilis omnis. hoc est terminus omnis. id est totus fluvius magis est locus quam terminus partis fluvij quia immobilis omnis. hoc est quia res totus fluvij est magis immobilis quam res partes fluvij. et ideo quantum ad immobilitatem magis debet dici totus fluvius locus quam pars. quantum ad tamen ad continentem pars fluvij magis debet dici locus quam totus fluvius. quia totus fluvius non continetur nisi ratione partis. C. Notandum quod probatur per hoc quod locus est immobilis essentialiter dicens. Et significat quod locus est immobilis essentialiter per hoc quod locus est illud ad quod movetur res et gescit in eo. et si aliquid movetur ad rem motam tunc motus eius est ociosus et hoc apparebit in alijs locis. C. Intelligendum est quod si ali

Correlativum

co. 41

Notandum

Notandum

qd moueret ad re mota eade spe moti z eade uelocitate: motus qd eet ociosus nunq possit attigere re mota. tame no opz ei si aliqd moueat ad re mota alia spe moti uel alia uelocitate qd pp hoc eius moti sit ociosus. vbi gratia. moti ignis ad cocauu orbis lune no est ociosus z tñ est ad re mota. sed qz est ad re mota alia spe moti no opz qd sit ociosus.

Quare terminus continentis immobilis primum hic est locus.

Hec e 3ª pticula 2^e ptis pñ^{is} hui⁹ capli i q^o pcludit diffõ loci de loco. z ptinet duas ptes: qm i p^o pcludit pbs diffõne. In 2ª ibi | Et pp hoc mediũ. | reuertit ad declandũ qd loc⁹ no est mo^{l^{is}} essentialr. **In p^o igit pte hui⁹ pticule pbs cõcludit diffõne loci. d. qre termin⁹ cõtinẽtis imo^{l^{is}} p^m. i. loc⁹ e termin⁹ corpis p^otinẽtis imo^{l^{is}} p^m. z hec e 13^a q^o hui⁹ libri q^o ex pcedẽtib⁹ pbafic. loc⁹ e termin⁹ corpis cõtinẽtis ut patet ex 11^a q^one. z loc⁹ e imo^{l^{is}} p^m ita qd no est mo^{l^{is}} eẽntialr ut patet ex q^one imediate pcedenti. ex qb⁹ seqtur qd loc⁹ e termin⁹ corpis p^otinẽtis imo^{l^{is}} p^m. **Notandũ h³ 2^e p^o pbs p ultimũ intelligit supficiẽ cõtinẽte corp⁹ locatũ. z p p^m intelligit suppositũ corpis. h³ est equalr positũ sup corp⁹ sic qd nec e excedẽs corp⁹ sup qd ponit nec excessũ ab eo. Un qd e suppositũ alicui est egle illi. **Et addit 2° d. p^m igit est dĩa p quã differt p^otinens egle ab ineqli. z p h³ qd dixit imo^{l^{is}} eẽntialr dicit finis exne⁹ a fine nãli. h³ e finis p^otinẽtis q^o extrinsec⁹ a locato. z a fine intrinsec⁹ locato. s. a supficie locati q^o sit est cũ locato: qm supficiẽs locati eẽntialr. h³ e semp. mouet cũ mouet locatũ: s. supficiẽs exnea q^o est subiectiue in ipso cõtinẽte no semp mouet ad motũ locati. sed qmz mouet. raro tamẽ iõ z p accidẽs mouet ad motũ locati. Intellect⁹ igit diffõnis est iste. loc⁹ e ultima supficiẽs corpis cõtinẽtis supposita. i. eqli corpis locato imo^{l^{is}} eẽntialr. Un itelligẽdũ qd p^m istã expõne illa duo. s. immobile z p^m sunt due dĩa posite i diffõne loci sic qd imo^{l^{is}} õbet itelligi illõ qd no e mo^{l^{is}} eẽntialr. z p p^m debet itelligi suppositũ siue adeqũ uel egle. p^m tñ aliam expõne illud totũ imo^{l^{is}} p^m est vna dĩa ita qd negatio iportata per ly in: cadit sup totũ hoc qd dico immobile p^m ita qd immobile p^m intelligatur illud qd dico p h³ no est mo^{l^{is}} p^m sic qd no e mo^{l^{is}} eẽntialr.******

13 cõclusio huius libri,

Notandũ,

106.42.

Et pp h³ mediũ celi: z ultimũ ad nos circularis loci mutatiõis videt eẽ: h³ qdẽ sursum: illud h³o deorsũ marie oib⁹ pprie: qz qdẽ hoc semp manet. Circa locũ eniz ultimũ similiter se habens manet.

Hec e 2^a ps 2^e pticule 2^e ptis pñ^{is} hui⁹ capli. i. qua pbs reuertit ad declandũ qd loc⁹ no est mo^{l^{is}} eẽntialr. z qd dca diffõ cõpetit spẽbus loci. z cõtinet tres pticulas: qm in p^o ponit rõ famosa ad declarandũ qd loc⁹ e imo^{l^{is}}. In 2ª ibi | Quare qd leue. | Declat qd dicta diffõ loci cõpetit duab⁹ spẽb⁹ loci ut loco superiori z loco inferiori. In 3ª ibi | Et pp h³. | Dñdit qd loc⁹ e cõtinẽs sicut uas z no sicut uacuu. In p^o igit pticula hui⁹ ptis ponit rõ famosa p bãs qd loc⁹ est imo^{l^{is}} q^o e 2^a r^o supi⁹ posita. Rõ igit est talis. Illa q^o maxime z pprie ponunt eẽ loca sũt imo^{l^{is}}. s. mediũ celi. i. loc⁹ terre z ultim⁹ q^o ad nos loci mutatiõis circularis. s. cocauũ orbis lune quoz vnũ est marie iferi⁹. s. mediũ celi ul⁹ mediũ mũdi.

Ratio facta loca dca locus est nobilita,

z aliõ e marie supi⁹. s. cocauũ orbis lune. ista eniz duo sũt imo^{l^{is}} qm mediũ mũdi seu celi e oino imobile ultim⁹ corpis moti circulariter. s. cocauũ orbis lune e sic imo^{l^{is}} qd no mouet ad supi⁹ nec ad iferius q^ouis moueat circulariter. Nec igit vñ eẽ rõ qd illa marie ppria ponunt eẽ loca q^o sũt imo^{l^{is}}. q^o vñ qd locus debet eẽ imo^{l^{is}}. nã pp h³ qd ista sũt imo^{l^{is}}. s. mediũ mũdi z cocauũ orbis lune ponuntur eẽ loca ppriissime. qd no eẽt nisi loc⁹ eẽt imo^{l^{is}}. **Notandũ fm Lynconiesẽ h³ qd loc⁹ no e oino imo^{l^{is}}. s. ut no possit desinere actu eẽ qz pprie loc⁹ no est nisi supficiẽs cocaua celi. z si plures celi sũt no p^otinui sed cõtigni tot sũt loci oino imo^{l^{is}} q^o celi z no plures. ultie nãqz supficiẽs eltorũ eo qd elta imutant itra z ex suas spãs. z no sp sũt vniformis figuratiõis z magnitudis. z iõ no penit semp manet vn⁹ z idẽ loc⁹ terre z aque. no tñ cõsuenim⁹ dicẽ ea eẽ i alio loco nũc q^o p^o p^o h³ qd pua e z isensibilis hec dĩa. loc⁹ igit oino imo^{l^{is}} no est nisi ultimũ celi circũdãs. nec repũtur dĩa locales immobiles nisi ultimũ z circũdãs cẽtrũ ei⁹. vñ cũ oia nãliter mota moueantur ad dĩa loci immobiles nece e nãliter mota moueri ul⁹ ad ultim⁹ celi qd e ultim⁹ q^o ad nos. hoc e fursũ. uel ad cẽtrũ celi z h³ deorsũ e p Lyn. igit z c.**

106.42.

14. cõclusio huius libri

Quare qm qd leue quidẽ sursum fert. natura. qd h³o graue deorsum. qd qdem enim ad mediũ continens trium deorsũz est z ipm mediũ: quod h³o ad ultimũ sursum est z ipsum ultimum.

Hec e 2ª pticula hui⁹ ptis i q^o declat qd dca diffinitio loci cõpetit duab⁹ spẽb⁹ loci. i. loco superiori z loco inferiori. vñ pbaf qd loc⁹ fursũ z loc⁹ deorsũ sunt termi corpõrũ cõtinẽtiũ. z hec e 14^a q^o hui⁹ libri: z hac q^one pbata eẽ sit manifestũ qd illa loca sũt imo^{l^{is}} seqtur qd tã loc⁹ fursũ qz loc⁹ deorsũ e ultim⁹ corpis cõtinẽtis immobile eẽntialr. pbaf igit illa q^o vñ qd loc⁹ fursũ z loc⁹ deorsũ sũt termi corpõrũ p^otinẽtiũ. z h³ sic. De illõ ad qd trãssert leue nãliter e loc⁹ fursũ. z oẽ illõ ad qd trãssert graue nãliter est locus deorsũ. sed leue trãssert nãliter ad terminũ corpis supi⁹ cõtinẽtis. s. ad cocauũ orbis lune. z graue nãliter trãssert ad terminũ corpis cõtinẽtis deorsũ. q^o loc⁹ fursũ z loc⁹ deorsũ sũt termi corpõrũ cõtinẽtiũ. sed manifestũ e qd isti termi. s. corpis fursũ cõtinẽtis z corpis deorsũ cõtinẽtis sũt immobiles eẽntialr. q^o tã loc⁹ fursũ qz loc⁹ deorsũ sũt termi corpõrũ p^otinẽtis immobile eẽntialr. cõstruit tñ sic. Quare h³ loc⁹ e q^o loc⁹ e ultim⁹ corpis cõtinẽtis z c. qd leue e. i. corp⁹ leue fert fursũ nã. i. fert fursũ ad locũ nãliter. qd h³o graue. i. corp⁹ graue deorsũ. i. fert deorsũ ad locũ nãliter. z p h³ pt itelligi maior s. qd illõ ad qd nãliter fert corp⁹ leue e loc⁹ fursũ. z illõ ad qd nãliter fert corp⁹ graue e loc⁹ deorsum. deide ponit minore cũ dicit. qd qdẽ eni ad mediũ h³ e illõ qd e cõtinẽs ad mediũ. i. illõ qd e p^otinens terrã qd e ad mediũ mũdi. z illõ qd cõtinet ipsũz mediũ mũdi ad qd mouẽtar graua est terminus deorsũ. i. termin⁹ siue ultimũ aque vsus deorsũ. z illõ qd e p^otinẽs ad ultimũ fursũ. h³ e illõ qd p^otinet ultimãtũ fursũ z p^otinet ipm corp⁹ ultimũ. qd. s. ultimũ fursũ iter illa gũia z leuia ad qd cõtinẽs mouẽtur leuia illõ supple est termin⁹ corpis cõtinẽtis. i. cocauũ orbis lune. z sic appet qd illõ ad qd nãliter

14 ii

Notabile

Notandum

feruntur graua & leuia sunt termini corporu contineti. & hec fuit mior. C Intelligedum e h q quis orbis lune contineat igne no tu continet ultimo. s3 mediate superficie pcaua q supponit igni. & id dicit pbs q illd qd e ad ultimū supple continēs sursū & continēs corp ultimo sursū e supple termino corporis continētis. C Notadū fm p^o B q pbs cū dicit q illud qd continet ad mediū. s. vsus mediū ipz mediū. s. terra e termino. i. finis aque. s. cōcauū aque. qd pbs dicit mediū: qm graue qrit hūc sine h3 q e mediū totū. nō fm q e finis aque. & si nō eēt ita tūc terra moueret ad aquā ubiqz fuerit ubi eēt finis ei^o si cut ferrū mouet ad magnetē. & h nō sentit de aq. vñ si terra moueret ad cōcauū orbis aque fm q e aq sequeret q si aq eēt in spera ignis q terra moueret ad cōcauū aque fm q est ultimū continēs vsus medium mūdi fm qd est medium mundi.

Et propter hoc planū videtur esse quōdam & sicut vas locus & continens.

C Hec est 3ª pticula hui^o ptis in q ex pdictis ondit q loc^o e continēs sic vas & nō sicut uacuū. & hec est 15^a q hui^o libri q pbat duplr. p pcedētia & h sic. Corpa trāsserūt nāliter ad ultima corporū cōtinētū ipsa & gescūt in eis nāliter fm cōueniētiā & similitudinē. s3 corpa nō mouent nāliter nisi ad sua loca cū qb^o hnt cōueniētiā & similitudinē. s3 loca sunt ultima corporū continētū. sed ultimū corpū continētis e continēs sic vas nō sicut uacuū qm uacuū nō continet sicut ultimū s3 sic mediū iter ultima. de hac rōne ponit q in textu. vñ corpa nālita mouēt ad ultima corporū cōtinētū q continēt sicut vas: ideo pbs pcludit dicens q pp h videt q loc^o sit quōdā planū. i. qdā superficies. & etiā locus videt eē continēs sicut vas & nō sicut uacuum.

Amplius simul cū re quodammodo loc^o est. simul enim finis est & locus.

C Scdo pbat eadē q sic. loc^o quodammodo est sil' cū re locata qz finis corpū locati & loc^o sūt sil' adeqte. s3 finis corpū locati & uacuū nō sūt sil' adeqte. s3 locus nō est continēs sic uacuū s3 magis sicut vas. Alr tñ exponit p^o r. s. q pbs itēdit. s. q loc^o & locatū sūt rel'a sic q loc^o & locatū sūt sil' sicut rel'a sūt sil': ita q ablato loco auferet locatū & ecōuerso. sed h nō iuenit nisi i loco q est finis. & finis nō iuenit nisi qm iuenit illd cui^o e finis. & desit p suū defectū. & si loc^o eēt iane nō eēt necessariū in suo loco eē locatū & tūc iueniret loc^o sine locato. Et forte iducit hac rōne qz declarat q loc^o dī eē pmanēs cū pmanētia corporis i eo. hec p^o r. vñ p^o r itēdit sic arguere. loc^o & locatū sūt sil' ita q posito vno pōit & reliquū & ecōuerso. nā seqt loc^o e. s3 locatū e & ecōuerso. s3 locatū & uacuū nō sunt sil' sic q vno posito necessario ponat reliquū. nō enī sequit locatū e igit uacuū e. nec seqtur ecōuerso uacuū e igit locatū e. s3 magis seqtur oppositū. qz si uacuū e nō e corp^o locatū in eo. Et si corp^o locatū e ibi nō e uacuū. & cū p^o r dicit q loc^o e pmanēs cū pmanētia corpū i eo: nō itelligit q semp pmanēte eodē corpe manet idē loc^o ul' ecōuerso. s3 q ista sil' pmanēt tanqz pvertibilia. loc^o e. igit corp^o e i loco. qm semp seqtur q si loc^o est q aliq^o corp^o sit in loco & ecōuerso. ut si aliq^o corp^o e in loco loc^o e. s3 nō opz q manēte eodē corpe maneat idē loc^o nec forte ecōuerso. C Sed circa istā ptē & et pp pcedētia cōtingit dubitare. vñ moueo

15. edicti huius libri

Expō cō.

Edo prima

aliq^o dubia. & p de qditate loci qredo utrū loc^o sit ulti^o corpū continētis: & vñ q nō qz ulti^o corpū cōtinētis e superficies. si q loc^o eēt ulti^o corpū continētis seqret q loc^o eēt superficies qd e p p b m i libro pdicamētōrū dicētē q loc^o & superficies sūt spēs qstītātis discrete. Itē corpa nālita mouēt nālita ad sua loca pp cōueniētiā quā habēt cū suis locis. s3 corpus nāle nō hēt aliqz cōueniētiā nālē magis cum vna superficie qz cū alia igit loc^o nō e superficies & per pns nō e ulti^o corpū cōtinētis. C Itē loc^o e sil' cū superficie locati. qz superficies cōtinēt totū locatū. sed ulti^o corpū cōtinētis nō e sil' cū superficie ultima locati cōtēti a loco. qz ulti^o corpū continētis e superficies & ipol^o e duas superficies eē sil'. qz superficies e qz titas & sola qstītās fac distare fm p^o r. s3 loc^o nō est ulti^o corpū continētis. qz sic due qstītātēs eēt siml' adeqte qd vñ ipol^o. In oppositū e pbs dices q loc^o e ulti^o corpū cōtinētis. C Ad hac igit qstionē qdā de nouo icipiētes philosophari dicūt q loc^o nō e ulti^o corpū cōtinētis. vñ de vtute pmonis debet dici q loc^o e corp^o continēs & circūdās aliō corp^o vndiqz ita q qlibet ps corpū continētis q e ultima vsus locatū tāgit aliqz ptē locati & ecōuerso qlibet ps locati q e ultima vsus locū tāgit aliqz ptē loci. vñ qlibet ps corpū locātis imediate tāgēs locatū h3 oēs ptē ultimā locati dī loc^o illi^o locati. vnde breuit dī q loc^o nihil aliō e qz corp^o locās circūdās locatū vndiqz. & q ulti^o corpū locati non sit loc^o pbat p h qz nō e dare aliq^o tale ulti^o qm nō e dare aliqz superficie hntē lōgitudinē & latitudinē carētē pfūditate: ut imaginant ponētes pūcta lineas & superficies eē res distinctas. Qz autē nō sit aliq^o tale lōgū & latū carēs pfūditate. pbat qz si eēt aliq^o qd tale & cū oē accūs hēt s3 adeqte: illud latū carēs pfūditate eēt i aliq^o sbo adeqte. & sic oporteret ponē aliqz sbam latā carētē pfūditate. s3 h e ipol^o. qz oīs sba corpea hēt lōgitudinē. & oīs sba corpea hēt pfūditatē. igit nulla sba corpea hēt lōgitudinē sine pfūditate. vñ hac rōne decl'auerūt isti diffuse sed tñ tota vt^o hui^o rōnis cōsistit i h. q accūs adeqte alicubi sbo i nulla dimēsiōe excedit ipz nec eēt excedit ab ipō. & oē accūs extēsū i sbo hēt subm adeqte ei. s3 nullū e s3 latū sine pfūditate. s3 nullū e accūs latū carēs pfūditate. & sic cū loc^o nō pos sit eē vñ tale ulti^o corpū continētis qd qdē ultimū caret pfūditate. id dicit q loc^o est corp^o continēs imediate tāgēs & circūdās vndiqz ipm locatū. Alias rōnes adducit ad destruēdū lineas superficies & h^o. q oēs posite sūt & solute sup p mū hui^o. sed tñ magis patebūt i sexto hui^o. id nūc trāseo & arguo q illā opionē & p sic. Si loc^o eēt corp^o continēs & ultimo tāgēs locatū seqret q corp^o locatū posset moueri localit^o motu recto. & tñ continue eēt i eodē loco pprio & cōi. sed h vñ icōueniēs qz idē corp^o qd e cōtinue i eodē loco gescit fm locū. qz se hēt eodē mō sic pus qstū ad locū. & sic idē moueret sil' & gesceret gete opposita illi motui. qd est ipol^o. pbatio p^o pñe facte. nā si loc^o sit corp^o continēs. s. aer uel aqua cū manifestū sit q aliq^o corp^o pōt moueri localit^o in aere uel in aq motu recto. & tñ ille tot^o aer idem nō semp tangit & circūdat illud corpus motū. & sic istud corp^o motū continue mouet localiter motu recto & tamē semp manet in eodē loco. vñ rō pōt formari formaliter sic. Sit. b. corp^o locatū & sit. a. loc^o ppri^o ipi^o. b. certū e tūc q. a. e mai^o q. b. ponam^o

Primum dubium. In pcedentibus. Secm.

Tertium.

Primo alio quoru.

Primo rō sic dicitur.

Secda ratio sic dicitur.

Rō ptra sic dicitur.

Quarta rō

Quinta rō,

Confirma-
eiusdē ra-
tionis,

Sexta rō,

prim^o locus
est vltia sup-
ficies corpo-
ris continēns.
Ad secūda
rōnem,

Quō secūda.
Etrū locus
sit vltima su-
plices cor-
poris ime-
diate conti-
nentis,

Primars

ius alteri^o. sed se toto locat et hec ē itētio pbi. Itēz adduco alias rōnes sūdatas sup auctoritatē pbi et p^o. et p arguo sic. Illō qd ē vltim^o corpis continēns nō ē corp^o continēs. s; loc^o ē vltim^o corpis continētis. s; loc^o nō ē corp^o continēs. maior patet qz idē nō ē vltimū. et illō cui^o ē vltim^o. minor vō patet p p^o hic. Itē loc^o ē eqle locato s^o p^o s; corp^o continēs nō ē eqle corpi p^o tēto. igit^o corp^o continēs nō ē loc^o totius corpis p^o tēti. qz autē corp^o continēs nō sit eqle corpi p^o tēto patet. qz cū int^o illa nō sit mediū segtur qz cor^o p^o continēs et corp^o p^o tēti eēt in eodē loco p^o et p^o nō eēt eqlia. Hec rō p^o firmat qz p^o s; dicit qz si tot^o aer eēt loc^o p^o rei q^o dī eēi aere. tūc loc^o rei et res q^o dicitur eēi in loco nō eēt eqles. qd p^o s; hēt pro in cōueniēti. Et idē argumētū ē de q^o cūqz corpe locatē. s; nullū corp^o ē loc^o p^o alicui^o rei. Itē s^o p^o p^o loc^o nō ē mo^o nisi p accūs. s; corp^o ē p se mo^o. igit^o tur loc^o nō ē corp^o. Dico igit^o p istas rōnes et auctoritates qz nullū corp^o ē p^o loc^o alicui^o rei. sed p^o loc^o ē vltima superficies corpis continētis ut patet p p^o s; et p^o. Ad rōnes vō i p^o dīco ut dicitū ē sup p^o hui^o. Qn dī qz oē accūs hēt s; adeq^o tū. dico qz illō ē vlt^o s; de oi accūs qd ē vltim^o termin^o alicui^o q^o ti. nā termin^o q^o ti ul^o q^o titat^o ē i eodē s^o p^o accūs i q^o ē p se illō accūs cui^o ē termin^o. et iō nullus termin^o vltim^o q^o ti ul^o q^o titat^o hēt s^o sibi adeq^o tū. Cū vō qz loc^o cui^o q^o ditatē p^o s; iquirat h nō ē corp^o: vidēdū ē utrū loc^o sit superficies vltima corpis imediate continētis locatū. et ad istō dīco qz loc^o pōt dupl^o accipi. s. ul^o p eo qd significat. vel p eo qd denoiat. Vn loquēdo de loco p^o mō: sic ille termin^o loc^o p^o significat idē qd ille termin^o continēs corp^o adeq^o tū dīfū ab eo ul^o idē qd vltim^o corpis p^o continēs. et iō sic ille termin^o. s. continēs corp^o adeq^o tū pōt accipi dupl^o ul^o p eo qd denoiat ul^o p eo qd significat: ita ille termin^o loc^o pōt accipi dupl^o. s. vel p eo qd denoiat ul^o p eo qd significat. et illa dīfctio cōit^o hēt locū i oib^o termin^o p^o s; accūs. Vn si accipiat loc^o p eo qd significat p^o et adeq^o tē: sic dīco qz loc^o ē aggregatū p accūs ex superficie corpis continētis et ex ipsa continētia. q^o cōtinētia dīc respectū ad cōtētū et illō appet. nā significatū orōnis ul^o uocis cōposite ē aggregatū ex significatū p^o tū. nūc at hec orō cōposita. s. vltimū corpis continētis cōponit^o ex duab^o uocib^o q^o sūt vltim^o corpis continētis. et iō si significatū hui^o tot^o uocis q^o ē vltimū corpis continētis cōponit^o ex significatū p^o tū. Et iō dico qz h nōmē loc^o significat aggregatū ex vltimo et continētia siue ex vltimo et corpe continēte. P^oncipale tū qd ē i significatiōe uocis ē illō qd iportat i recto vltimū Sic igit^o si q^o rīf qd ē loc^o accipiēdo locū p eo qd significat: dcm ē qz ē aggregatū ex superficie et continētia corpis et sic ē qd dā aggregatū p accūs. s; sic nō ē magna difficultas circa q^o ditatē loci. s; difficultas ē circa illō qd ē loc^o. hoc ē circa illō qd hoc nōmē loc^o denoiat dicēdo h ē loc^o: sumēdo s; s; p^o hēt sup^o nē psonalē. et dico ad illā difficultatē qz illō qd ē loc^o et de q^o vō p^o dīcat h nōmē loc^o ut supponit psonal^o ē sola superficies. nō tū est ois superficies loc^o: qz superficies plana nō ē loc^o. s; solū est illa superficies loc^o q^o est vltim^o corpis continēns. qd qdē vltim^o est circūdās totū locatū et continēt ip^o adeq^o tē. Qz at loc^o put^o h p^o s; loq^o tur de loco sit superficies appet qz s; s; i p^o dīcamētū et etiā s^o hui^o termin^o lineē ē pūct^o. et termin^o superficie ē lineā. et termin^o corporis

Instant.

Solutio.

Alia solō.
p corp^o nā
i locus cō-
nēs. p^o s;
i rōnibus.

Quinta rō

Quarta rō

Quinta rō

igit^o qz b. scipiat moueri vsus vnā extremitatē ipi^o s. manifestū est qz b. nō pōt puenire ad extremitatē ipi^o. a. remotissimā ab eo nisi p motū. s; duz. b. mouet vsus extremū ipi^o. a. remotissimū ab ipso b. semp cōtinue p^o tinetur. b. ab ipso. a. quousqz puenit ad illō extremū: et sic. b. mouebit p^o tinue motu recto et semp erit i eodē loco p^o prio et et in eodē loco cōi. Cū vō possit istari qz idē vō seq^o ponēdo qz loc^o sit superficies vltima corpis continētis. qz si doliū plenū aq^o moueat motu recto illa aq^o mouet et motu recto. et tamē semp ē i eodē loco p^o prio qz in eodē vltimo corpis continētis. C Sed ista instantia nō v3. qz aq^o mota ad motū doliū nō mouet p se s; p accūs. et sic nō ē icōueniēs qz aliqd manēs in eodē loco p^o prio moueat p accūs. sed qz aliqd per se moueat local^o motu recto et tamē semp sit i eodē loco p^o prio et cōi ē ip^o. qz sic p se moueret et per se gescēt qete opposita illi motui. sed posito casu p^o dīcto. s. qz b. moueat p se vsus extremū ipi^o descēdēt ipso. a. tūc semp. b. erit i ipso. a. qz i loco p^o prio qz usqz. b. deuenerit ad extremū ipi^o. a. et sic i eodē loco p^o prio et cōi p^o tinue et tū semp mouet s^o m locum. Al^o forte diceret huic rōni pcedēdo qz aliqd corp^o p^o tinue mouet motu locali recto et tū p^o tinue ē in aliq^o eodē loco p^o prio. sed nō ē p^o tinue in oi eodē loco p^o prio i q^o p^o s; qz si moueat motu recto continue circūdat alia et alia pte corpis continētis et q^o libet ps corpis continētis circūdās locatū ē loc^o p^o prio us illi^o locatū. C Sed illō arguit sic. vni^o locatū ē tū vn^o loc^o p^o m^o. qz ē p^o m^o loc^o p se et p^o loco et nō rōne alicui^o alteri^o qz si locaret rōne alicui^o nō locaret p^o qz nō locaret nisi qz illō aliō locaret. si igit^o loc^o sit corp^o continēs. et cū illō corp^o continēs sit mai^o corpore locato poterit corp^o locatū moueri in illo loco p^o gescēte illo loco p^o. et cū nō sit nisi vn^o loc^o p^o m^o vni^o corp^o segtur qz aliqd corp^o pōt moueri localiter motu recto. et tamē p^o tinue manē i eodē loco p^o prio et p^o in q^o p^o fuit. et ita possit aliqd moueri localit^o motu recto nō mutādo aliquē locū suū. Itē si q^o libet ps corpis continētis q^o imediate tāgit et circūdat locatū vndiqz eēt loc^o p^o prio ipi^o locatū seq^o ret qz idē corp^o nūo eēt s^o i i finit^o locis p^o prio qd ē ip^o. s; nō ē dare locū p^o prio qz sit corp^o imediate continēs et circūdās locatū vndiqz. et p^o bo qz seq^o tur qz eēt i finita loca eiusdē corpis p^o prio: qz det aliqd corp^o locās ul^o cōtinēs aliō corp^o: illō corp^o locās ē dīfctibile i finitū s^o p^o fūditatē ei^o. s; illi^o corpis sūt i finite ptes q^o rū q^o libet tāgit locatū et circūdat ip^o vndiqz et q^o libet tale p se ē loc^o p^o prio. igit^o idē corp^o nūo ē i finit^o locis p^o prio. C Et si pcedit qz arguit qz p^o bo qz s; h corp^o locatū nō hēt aliquē locū p^o prio. et arguo sic. Illō qd non locat nisi qz aliqd ei^o locat nō ē loc^o p^o m^o. et p^o p^o nō ē loc^o p^o prio: sed si sint infinite loca p^o prio ut infinite ptes tot^o corpis continēns: tūc nullū illoz locoz locat nisi qz aliq^o ei^o ps locat. et p^o p^o nō nullus erit loc^o p^o prio. et p^o bo qz nullū corp^o locat nisi qz aliqd ei^o locat qz p^o s; dīc qz aliqd ē i celo qz ē i aere. et ē i aere qz ē i pte aeris. et eadē rōne ē i illa pte aeris qz ē i pte illi^o p^o s;. et ita arguo de q^o libet ei^o pte et sic si sit dare locū p^o prio p^o: opz qz illō nō sit aliqd corp^o nec ps corpis. qz nec corp^o nec ps corpis locat nisi qz aliqd ei^o locat. qz ut dīc p^o s; aliqd ē i loco qz ē i aere. et ē i aere qz et c. et p^o p^o nō nullū tale ē loc^o p^o m^o et iō ē necē qz p^o m^o loc^o sit vltim^o corpis qd qdē vltim^o nō locat rōne alicui

est superficies. nunc autem idem est superficies et ultimum. cum igitur superficies sit terminus corporis: sequitur quod superficies sit ultimum corporis. Item locus est quantitas per philosophum. aut igitur est quantitas continua vel discreta. non discreta ut patet de se. igitur est quantitas continua. aut igitur est quantitas continua successiva aut permanens. non successiva quia sic omne corpus existeret in loco fieret in alio et alio loco continue quod est falsum. igitur est quantitas permanens. sed omnis quantitas continua permanens vel habet unam dimensionem terminum vel duas terminum aut tres ut per philosophum celi. sed locus vel est quantitas continua permanens habens unam dimensionem terminum. quod non contingit. quia sic locus esset linea. quod nullus ponit. vel habet tres dimensiones. quod est non contingit quia sic locus esset corpus quod est impossibile et per philosophum improbatum. igitur reliquitur quod locus sit quantitas continua permanens habens duas dimensiones terminum. sed omne tale est superficies igitur locus est superficies. Et si dicas quod solum probatur quod locus est superficies materialiter. et hoc procedit. Dico quod accipiendo locum per eo quod habet nomen loci denotat: sic locus non includit materialem et formalem. sed est quodammodo forma simpliciter simplicitate opposita componi ex materiali et formali. et sic dico quod accipiendo locum formaliter sic locus non est aliud quam superficies. quoniam locus secundum philosophum hic loquitur per se et pertinet locatum. sed illud quod per se et essentialiter pertinet locatum seu corpus: est per se et essentialiter quantitas. quoniam quantitati per se competit pertinere sicut sibi competit habere partem post partem sive esse partem. locus igitur formaliter acceptus est quantitas. et non alia quantitas quam superficies ut patet per deductionem iam factam. et hoc dico accipiendo locum per eo quod habet nomen loci denominat. Si vero locus accipiat per eo quod significat sic dico quod est aggregatum per accensum et habet formalem et materialem: quia habet in sua descriptione aliquid loco generis et aliquid loco diversitatis. Unum illud quod ponitur in recto ponitur loco generis. et illud quod ponitur in obliquo ponitur loco diversitatis vel e converso. sed de hoc non curo. quia non loquitur hic philosophus de loco nisi accipiendo locum per eo de quo locus predicat denotative dicendo hoc est locus. Sed si istud potest argui multipliciter. et per hoc. Ultima superficies corporis continetur est sicut ad eam ultimam superficiem corporis locati. sed quoniam aliquid duo sunt sicut ad eam: quia ratione unum pertinet aliud eadem ratione reliquitur pertinet illud idem. sed quia ratione ultimum corporis continetur est locus eadem ratione extrema superficies corporis continetur est locus. quod est falsum et per omnes. Nec ratio confirmat sic. Illud quod est locus alicuius corporis per se est locus per accensum accensum illius corporis continetur. sed si ultima superficies illius corporis continetur est locus est locus extreme superficies corporis continetur. sed hoc est falsum quia quoniam non sunt aliquid sicut ad eam non est maior ratio quare unum est locus alterius quam e converso. propterea vero quod philosophus determinat de loco accipiendo locum per eo quod significat: quia philosophus hic determinat de loco cuius est hec distinctio. scilicet ultimum corporis continetur. sed hec est distinctio loci accipiendo locum per eo quod significat. Item probatur quod locus non sit superficies. quia si sic tunc unum et idem locatum posset esse sicut in diversis locis quod est impossibile. quoniam probatur sic. nam unum et idem corpus sicut est superficies terre et in superficie aeris ut patet de arbore cuius radix est in terra et residuum in aere et cetera. Item si locus esset superficies: locus non esset equalis locato quod est per philosophum. probatio patet quoniam superficies est indistincta secundum profunditatem. et corpus est distinctum secundum profunditatem. sed nullum indistinctum est equalis distinctum. Item locus est in genere relationis et superficies non. igitur locus non est superficies. minor patet. et probatur maior: quia locus est ultimum. sed ultimum refertur ad illud cuius est ultimum. Item locus est terminus motus localis. sed superficies ultima corporis continetur non est terminus motus localis. sed maior patet. probatur minor. nam terminus

motus dicitur esse intrinsecus motus. sed ultimum corporis continetur non est intrinsecus locato sive motus. Item ad hoc illorum quoniam dicitur quod ultima superficies corporis continetur est sicut ad eam ultimam superficiem corporis locati. concedo. Et quoniam dicitur quod tunc quia ratione superficies corporis continetur est locus: eadem ratione superficies corporis continetur est locus. dico quod non est eadem ratio. quia locus est continens distinctum. hoc enim est de ratione loci. scilicet quod sit distinctum a locato. et quia superficies corporis continetur est distinctum a locato et superficies corporis continetur non est distinctum a locato. igitur superficies corporis continetur est magis locus quam superficies corporis continetur. Ad confirmationem quoniam dicitur quod illud quod est per se locus corporis est per accensum loci accensum eiusdem corporis: concedo. Et quoniam dicitur quod superficies corporis continetur non est per accensum loci superficies corporis continetur. istud est negandum. Et cum dicitur quod illa quod sit sicut ad eam neutrum est magis locus alterius quam e converso. dico quod neutrum est magis per se locus alterius quam e converso. tamen unum est magis locus alterius per accensum quam e converso. quia unum est locus alterius per se. id est locus accensum eius per accensum magis quam e converso. Ad aliam rationem dico quod philosophus determinat de eo quod habet nomen loci significat secundum philosophum quod supponit personaliter. et ita determinat de eo quod supponit per eo quod denotat. et idem proprietates et alia quae hic attribuitur loco: attribuitur per his de quibus habet nomen loci dicitur denotative. Ad aliam rationem cum dicitur si locus esset superficies tunc unum et idem corpus esset in diversis locis. dico quod impossibile est quod unum et idem corpus nisi sit sicut semel in duobus locis totalibus ad eam totum corpori. tamen unum et idem corpus potest esse simul in diversis locis partialibus secundum diversas partes eius quae loca partialia sunt partes totius loci. Et si dicitur quod corpus existens parti in aere et parti in terra: non habet locum totale quia ex illis superficiebus non sit aliquid unum. dico quod tale corpus sic locatum non habet locum tale simpliciter unum. habet tamen unum locum unitate contiguatidis vel aggregatidis. nec oportet quod omne corpus simpliciter habeat locum unum unitate simplici. Ad aliam rationem cum dicitur si locus esset superficies: tunc locus non esset equalis locato. dico quod bene sequitur quod locus non esset equalis locato secundum omnes dimensiones. quia locus non est equalis locato sed profunditate. tamen locus est equalis locato secundum duas dimensiones. scilicet secundum longitudinem et latitudinem. unum locus est equalis locato secundum continentiam et non secundum dimensionem ut postea videbitur. Et quoniam dicitur quod indistinctum non est equalis distinctum. dico quod indistinctum secundum illam dimensionem quae est indistinctum non est equalis distinctum secundum eandem dimensionem. tamen indistinctum secundum unam dimensionem potest esse equalis distinctum secundum aliam dimensionem. Ad aliam quoniam dicitur quod locus est in genere relationis. nego illud accipiendo locum per eo quod habet nomen loci denotat. Et quoniam dicitur quod ultimum est in genere relationis. dico quod ultimum potest accipi dupliciter. scilicet vel per eo quod hoc nomen ultimum significat. et sic est verum quod ponitur in genere relationis. vel potest accipi per eo quod habet nomen ultimum denominat. et sic non est in genere relationis. Et cum dicitur quod locus est ultimum. dico quod verum est accipiendo ultimum per eo quod denotat. sed illud non est in genere relationis. Ad aliam cum dicitur quod locus est terminus motus localis. dico quod non est terminus immediatus et intrinsecus. sed ubi quod capitur in mobili a loco circumscribente est terminus intrinsecus et immediatus motus localis. et idem ubi est in mobili. et locus non. nec dicitur motus localis esse ad locum nisi quia est ad ubi quod capitur a loco. Et quoniam dicitur quod locus et superficies sunt species distinctae ut patet in predicamentis. dico quod non est verum. sed philosophus ibi loquitur secundum opinionem famosam antiquorum ponentium locum esse spatium separatum. et si locus esset tale spatium differret specificiter a superficie. unum ratio quare philosophus loquitur secundum opinionem famosam potest esse quia non dicitur declaverat quod est locus. et idem locus est

Secunda ratio

Primum argumentum

Confirmat

Secundum

Tertium

Quartum

Quintum

Sextum

Ad primum

Ad confirmat

Ad secundum

Ad tertium

Ad quartum

Ad quintum

Ad sextum

Ad secundum principale prime que ratio.

Loco accipitur multis modis.

Ad tertium principale, quod dicitur.

ur pl'es q'usq; declabit qd e' loc'. z illo mo' loq'tur in pl'ib' locis p'bie. ¶ Ad alia' rone' qm' d' q' corpa n'alia n'alit' mouent' ad sua loca z c'. d' sic p' q' lo- e' p't accipi' mltipl'r. s. ul' p' ultio' corp'is z c'. ul' pro vtute p'seruatiua locati. ul' p' corpe locate. Dico igit' tur q' accipiedo locu' p' ultimo' corp'is p'tinetis: sic corpa n'o mouetur n'alit' ad sua loca nisi iquatu' s'it i' t'ata ul' i' t'ata dist'atia ab orbe. Dico igit' q' q'uis corp' n'ale n'o heat c'otin'etia' magis cu' vna sup'ficie q' cu' alia. absolute t'n' s'z q' sup'ficies e' i' tali ul' i' tali dist'atia ab orbe: maior' p'ueni'etia' h'et cu' vna su- p'ficie q' cu' alia. qm' n'lti' aq' ul' ip'a aq' s'm q' e' i' ta- li dist'atia ad orbe' c'oservat terr'a. z s'm q' e' i' tali di- st'atia h'et vtute' sibi i'flux'a a celo p' qua' vtute' p'ser- uat terr'a. z sic e' de alijs el'tis. ul' p'ot' dici q' corpa n'alia mouetur n'aliter ad sua loca accipiedo locu' p' vtute' c'oservatiua locati. Un' e' sciendu' q' loc' ac- cipit' mult' modis. z accipio q'q; ul' sex modos q' faciunt ad p'positu' nostru' q'uis s'it m'lt'o pl'es. v'n loc' vno mo' sumit' p' corpe p'tin'ete. z sic loquedo de loco p'hs dic' q' ignis e' loc' aeris. z aer loc' aq' z c'. Alio' accipit' loc' p' origie loci p'prie dicti. z il- lo mo' dic' q' i' h' q'rt'o q' c'etru' e' loc' celi. z e' p' celi z m'udi dic' q' mediu' m'udi e' loc' celi. z h' dic' p' ta- to q' c'etru' qd' e' mediu' m'udi e' origo loci celi uel e' ill'o p' qd' celu' e' i' loco q'uis n'o sit locas celu' sed e' ill'o q' celu' locat'. z de isto loco loq'tur auctor sex p'n' dic' q' loc' simp' e' origo z c'ostitutio loci c'o- positi: itelligedo p' locu' simplic' aliqd' idisibile cu- iusmodi e' c'etru' m'udi qd' est origo cuiuslibet loci. qd'libet t'n' corp' m'udi e' i' loco p' c'etru'. ul' p' cert'a di- st'atia a c'etru'. 3' mo' d' loc' alicui' circa qd' h'et fie- ri ei' opatio. z sic loq'tur p'hs 8' hui' z e' p' celi di- ces q' celu' ul' sup'ma spa' e' loc' dei. z illo mo' dicit' q' 8' hui' q' p'm' motor' q' n'o e' corp' n'o e' i' loco ni- si q' motu' ex eo e' i' loco. z his trib' modis d' loc' i' p'prie z t'rasu'ptiue. Al'r accipit' loc' p'prie z h' du- pl'r. q' loc' p'prie accept' ali' p' se ali' p' acc'ns. loc' p'prie z p' se accept' e' ulti' corp'is p'tin'etis: loc' v'o p' acc'ns e' s'biue ex'ns i' imo' c'atu' ex' opp'one ad c'e- tr'u' m'udi. Un' dicit' aliq' q' loc' p' acc'ns est i' p'dica- m'eto ubi. v'n Simpli' sup' p'dicam'eta dic' q' loc' s'z p'p'riu' caracter' e' i' p'dicam'eto ubi: itelliges per ca- racter' forma'. z de loco sic dicto p'ot' exponi illud qd' dic' i' p'dicam'etis. s. q' p'tes loci copulant' ad eu' d'e terminu' c'om ad que' copulant' p'tes corp'is. z q' p'tes loci p'tinet' singlas p'ticlas corp'is. z de lo- co sic dicto dic' Boeti' q' loc' p' p'te' corp'is: z p' spa- tiu' e' diffinit'. v'n loc' illo mo' dicit' est cert' sit' que' h'et corp' z oppositio z dist'atia ad c'etru' m'udi qd' e' origo cuiuslibet talis loci. z de loco sic dicto for- te itelligit p'hs. d. q' mor' e' ad locu'. z q' loc' e' t'mi- n' mor': qm' certu' e' q' termin' mor' localis: q' acq- rit' mo': h'et e' s'biue i' mo'. z sic loc' s'm q' e' t'min' mor' localis e' i' locato tanq' i' s'bo. z adhuc p't loc' accipi' p' vtute' c'oservatiua locati ex'ntis i' locate q' buscuq; modis accipiat' loc'. Dico igit' q' loc' s'm q' p'hs diffinit' locu' e' sup'ficies ut d'c'm e'. ¶ Ad ali- am rone' p'ncipale' cu' d' q' loc' e' sil' cu' sup'ficie loca- ti. p'cedo. z qm' d' q' due sup'ficies n'o p'nt e' sil'. Di- co q' due sup'ficies ex ea p'te q' s'it disibiles n'o p'nt e' sil' adeq'te. qm' si sup'ficies addat' sup'ficiei ex p- te l'ogitudis ul' ex p'te latitudis t'nc vna sup'ficies ponit' iuxta alia'. z n'o s'it sil' adeq'te cu' ea. uerum' ex ea p'te q' sup'ficies e' idisibilis p'ot' vna sup'ficies

e' sil' cu' alia. z q' sup'ficies e' idisibilis s'z p'fudita- te ille due sup'ficies p'nt e' sil' ex p'te p'fuditat'. qm' si vna sup'ficies supponat' alteri ibi e' additio sup'fi- cieri' adiuic'e ex ea p'te q' s'it idisibiles. z i'o b'n' p'nt e' sil'. Lu' g' d' q' sola q'ntitas fac' distare. Dico q' sola q'ntitas ex ea p'te q' e' disibilis fac' distare. t'n' q'ntitas ex ea p'te q' e' idisibilis n'o. z q' corp' e' disibi- le ad o'ez p'te. z s'z o'ez dim'etioez. i'o e' ipo' duo cor- pora e' sil' adeq'te. s'z n'o e' sic de sup'ficieb' z lineis. ¶ S'z adhuc restat' duo dubia. q' n' v' q' loc' sit so- la sup'ficies. qd' p'bat' mltipl'r. z p' sic. Ill'o qd' diffi- nit' p' sup'ficie n'o e' sup'ficies. s'z stati patet. q' id'e n'o diffinit' seip's. s'z loc' diffinit' p' sup'ficie. g. maior' est manifesta z minor' p'bat' p' p'hs i' textu q' diffiniens locu'. d. q' loc' e' termin' corp'is p'tin'et'. s'z t'min' loci p'tin'et' e' sup'ficies. g. It'e loca n'alia corpus simpli- ciu' distiguunt' spe. patet p' celi t'ctatu de ist'o z 2'or' id'e dic' exp'ise sup' p'm' de celo z m'udo. s'z vna sup'fici- es n'o distiguif' specific'e ab alia. g. loc' n'o e' totalit' id'e qd' sup'ficies. It'e ubi catur effectiue a circ'uscri- p'tioe loci. s'z ubi n'o catur a circ'uscriptioe sup'ficiei g' loc' n'o e' id'e qd' sup'ficies. maio' patet p' auctore' sex p'n'oz. mior' v'o patet p' 2'or' sup' h'ic 4' m' dicit' q' q'ntitas n'o e' de pot'et'is actiuis. It'e p'hs. d. q' cor- p' n'ale n'alit' fer' ad suu' locu' n'ale p' p'pingtat'e. z q' si vnigeneitat'e loci n'alis ad ip'm. s'z sup'ficies n'o h'et p'pingtat'e nec vnigeneitat'e magis ad vnu' cor- p' q' ad ali'o. g. loc' n'o e' sola sup'ficies. ¶ Ad istas dic'edu' q' accipiedo locu' p' eo qd' denoiat' h' nome' sic dic'edo. ist'o e' loc' ul' ist'o e' locas sic loc' e' sola su- p'ficies. ¶ Et ad p'm' i' s'ri'u' dico q' sup'ficies e' sup'i' q' loc'. q' ois loc' e' sup'ficies: n'o t'n' ois sup'ficies e' loc' ut d'c'm e' p'us. i'o sup'ficies ponit' i' diff'one loci z n'o e' ic'oueniens. sup'i' eni' p'oit' i' diff'one i'ferioris. Un' si i' diff'one sup'ficiei i' spe ponat' sup'ficies i' c'oi- er' h' n'o accidit' aliqd' mal'u. Et cu' d' q' id'e n'o dif- finit' seip's. p'ot' dici q' id'e alicui' c'ouertibil'r n'o dif- finit' ill'o id'e. t'n' id'e alicui' aliq' mo'. i. eo mo' q' sup'i' e' id'e i' i'feriori b'n' p't i' illi' diff'one. ul' posset sic dici q' ead'e res q' c'ouertit' z adeq'tur s'b alio z alio p'ce- ptu' e' diffiniens z diffi'm. sic patet q' h'o diffinit' per aial' ronale: qm' e' ead'e res cu' hoie s'b alio z alio c'o- ceptu'. z sic e' p'ot' loc' diffiniri p' ulti' corp'is c'oti- nent'. q' ali' c'occept' ipo'rtat' noie loci. z ali' p'cept' ipo'rtat' noie ulti' corp'is p'tinent'. ul' si uelis dic'e q' diff'o c'oponit' solu' ex c'occeptib'. s. uocib'. t'nc est dic'edu' q' id'e n'o diffinit' p' seip's. cu' ead'ez res sub vno p'ceptu' diffiniat' p' aliu' p'ceptu' eiusd'e rei. z sic id'e n'l'o mo' diffinit' p' seip's. s'z p' suu' p'ceptu'. ali' t'n' e' p'cept' diffiniens ip's. z ali' e' p'cept' diffiniti. ¶ Ad 2' m' cu' d' q' loca n'alia corp'oz simpliciu' distiguunt' spe. Dico q' loc' n'alis p't accipi' duplr. s. p' eo qd' si- gnificat' ul' p' eo qd' denoiat'. Dico igit' accipiendo locu' n'alez p' eo qd' significat. sic est uer' q' loc' n'a- lis ignis est ali' a loco n'ali aq'. z sic de alijs el't'. q' hec uox n'alis loc' significat ulti' corp'is c'otinens h'nt' vtutes p'seruatiua locati p'teti: ita q' ille uoces s. loc' n'alis z ulti' corp'is p'tinent' h'nt' vtutes p'ser- uatiua locati id'e s'it. n'e' at' manifestu' est q' tota o'ro loc' z c'. n'o significat' sola sup'ficie imo i' suo signifi- cato icludit' p'tin'etia' corp'is locati. z vtute' p'seruati- ua p'tinent'. z illo mo' loquedo de locis n'alib': p'ce- do q' loca n'alia distiguunt' spe. Si v'o loc' n'alis ac- cipit' p' eo qd' hec uox. s. loc' n'alis denoiat: sic dico q' loca n'alia n'o distiguunt' spe. imo loc' n'alis est h'

Loc' n'o ha' sola sup'ficieo. p'ntin'et'.

Secundum

Tertiu'

Quartum

Ad primu' istozum

Ad scdm.

illud quod est locus naturalis. scilicet sola superficies continetis. Unde accipiendo superficiem cavam ignis ut ambit totum aerem uerum est dicere quod hec superficies est locus naturalis aeris. scilicet hoc est in predicacione accidentaliter. Quod autem illa distinctio sit bona quod terminus uel uox potest accipi pro eo quod significat uel pro eo quod denotat appetitum. quoniam hec est uerba. hoc albus est ens per accensum accipiendo homines albus pro eo quod significat. ga certum est quod ille terminus hoc albus significat unum ens per accensum. et ista similiter est uerba. hoc albus est homo. et est substantia accipiendo illum terminum pro eo quod accidentaliter denotat. quod fortiter cui accidit quod sit albus est homo et est substantia. et sic patet quod hoc distinctio est bona. et habet locum in omnibus terminis per se accidentibus. et est in terminis aggregatis ex accidentalibus uel ex substantia et accidente. Ad aliam rationem. quoniam dicitur quod ubi datur ex circumscriptione loci. dico quod uerum est accipiendo locum pro corpore continetis non pro ultimo corpore. uel sustinendo quod ubi datur ex circumscriptione loci quod est ultimum corpore continetis. dico quod ubi datur ex circumscriptione superficie. Et cum dicitur quod quantitas non est de potentibus actiuis dico quod quantitas est de potentibus actiuis per abiectiones proprias. hoc est quantitas non est de potentibus alterantibus. tamen quantitas est de potentibus actiuis sine alteratione. et dico quod unum corpus expellit aliud corpus a suo loco per quantitatem suam effectiue aliquid modo quous quantitas non sit totalis causa effectiua. et ita quantitas est aliquid modo effectiua motus localis. et sic quantitas potest esse causa totalis effectiua ipsi ubi quod ubi non datur per abiectionem: nec per alterationem propriam proprie loquendo de proprietate. Ad aliam rationem quoniam dicitur quod locus est per se generatiuis scilicet per se. dico quod per se accipit ibi locum pro corpore locato uel pro uirtute seruatiua locati. et non pro ultimo corpore continetis. Ad aliam cum dicitur quod corpus naturale naturaliter fertur ad suum locum proprie per pinguitatem quam habet ad locum. dico quod uerum est accipiendo locum pro corpore locato uel pro uirtute seruatiua existente in corpore locato. sed accipiendo locum pro ultimo corpore non est uerum. omnes tamen ille rationes possunt solui per distinctionem de loco superposita. Secundo quod utrum locus sit immobilis. Et uerum est quod non quod ultimo corpore continetis mouetur ad motum illi cuius est ultimum. scilicet locus est ultimum corpore continetis. quod quod est corpus continetis est mobile. scilicet locus est mobile. Item celum uel superficies concava orbis lune est locus ignis et tamen continue mouetur. scilicet. In oppositum est hoc per se. Ad hanc dubitationem dicunt aliquid quod locus accipitur dupliciter. scilicet uel pro materiali in loco. uel pro formali. si accipiat pro materiali sic est mobile. quod materiale in loco est superficies. et certum est quod superficies est mobile. si pro formali. sic est distantia cetera ab orbe siue a polo mundi. et est a centro terre et sic totus locus est immobilis. quod si manet eadem distantia ad orbem siue ad polos mundi. Aliter tamen dicitur aliquid et quod sit in idem reddit. quod ultimo corpore continetis non habet rationem loci proprie et formalem: nisi secundum rationem et ordinem quem habet ad totum corpus spirituum celi. ubi gratia. locus proprie nauis in aqua uel in flumine non est hec aqua quod fluit sed quod est hec aqua. scilicet per ordinem uel situm quem habet aqua fluens ad totum flumen quod quod est ordo uel situs remanet in aqua succedente. et sic si aqua malis fluat. tamen per aquam habet rationem loci ut ordiat in tali ordine uel situ ad totum flumen non mutat. et hoc est exemplum per se ad quod respicientes debemus intelligere quod extremitates corpore mobile sunt loca. scilicet per respectum ad totum corpus spirituum celi. quod quod est corpus spirituum habet fixationem et immobilitatem ex fixatione et mobilitate centri et polorum. et ideo si illud ultimo corpore continetis per se est ultimo effluat. tamen illud ultimo secundum quod habet rationem loci spirituum manet. quod distantia et ordo ad totum corpus spirituum celi spirituum manet. Intentio igitur illorum est quod ultimo corpore continetis. id est superficies quod est materiale in loco est mobile. ordo tamen uel situs ad totum corpus

spirituum celi quod est formale in loco est immobilis. Et si hunc modum dicendi arguo et probatur quod in loco non est aliquid tale formale ut situs uel ordo seu distantia in comparacione ad celum uel ad polos seu ad centrum: et arguo sic. Impossibile est per quodcumque uirtutem quod aliquid maneat destructo formali quod est in eo. quod patet quod impossibile est quod homo maneat destructa anima intellectiua. quod hoc claudit per dictionem. scilicet locus per uirtutem diuinam potest manere idem non manente eadem distantia uel ordine ad totum celum uel centrum uel polos. si talis ordo uel distantia non est formale in loco. maior est nota et minor patet. quod de possit mouere totum celum similiter et omnia elementa motu recto versus quescere alio corpore in aere. ubi gratia. quescat aliquid corpus in medio aeris. et per uirtutes diuinam moueat totum celum et omnia elementa motu recto versus orientes. tota igitur pars celi quod est versus occidentes sit pinguis illi corpore quescere quod prius erat. et totum versus orientes erit remotius ab illo corpore quod prius erat. et unum polus mundi erit sibi pinguis quod prius. et alius remotior. et centrum totius mundi erit sibi pinguis uel remotius quod prius ut patet manifeste. cum igitur illud corpus quescat secundum locum: oportet quod sit in eodem loco in quo prius erat et per se locus maneat idem. et tamen ordo uel distantia ad polum mundi non manet sed corrumpitur. si talis ordo uel distantia non est formale in loco. quoniam si ita esset sequeretur quod aliquid posset manere destructo suo formali. quod est impossibile. Hoc confirmat. de potest conprimere et dilatare totum celum et omnia elementa quescente illo corpore in eodem loco. scilicet loco compresso uel dilatato. et omnia elementa compressis uel dilatatis corpus quescens non haberet eundem ordinem uel distantiam ad polos mundi uel ad centrum. et tamen locus maneret idem. igitur talis distantia uel ordo non est formale in loco. aliter enim sequeretur quod aliquid maneret sine suo formali quod est impossibile. huic rationi dicerent per se habentes quod nec uirtus potest celum et elementa mouere a loco suo. et sic illa ratio nihil ualeat. Et si hoc arguo dupliciter. et per se sic impossibile est aliquid intelligere manere idem numero nisi intelligat suum manere formale idem numero ut ceteriter concedit ab omnibus. scilicet per se est intelligere locum manere eundem numero absque hoc quod intelligat idem ordo uel distantia ad celum et ad polos et centrum manere. si talis ordo uel distantia non est formale in loco. maior patet. nam quod rationale est formale in homine: ideo impossibile est homines intelligere absque hoc quod intelligat rationale. et sic est de omnibus alijs. Unde illa propter ceterum concedit. scilicet quod nihil potest intelligi sine suo formali. minor uero patet quod contingit intelligere quod aliquid corpus quescat in aere. et quod totum celum cum elementis moueat sic. quod totum orientes fiat remotius ab illo corpore quod prius. et totum occidentes fiat ei pinguis quod prius. et per se contingit intelligere quod uterque polus sit corpus pinguis uel remotior quod prius. et per se contingit quod centrum mundi sit sibi pinguis uel remotius corpore tamen manente in eodem loco. et sic contingit intelligere quod locus manet idem numero. et tamen distantia uel ordo ad celum uel ad centrum et polos non manet eadem numero. et per se talis ordo uel distantia non est formale in loco. Et secundo arguo ad idem sic. ex parte per se imaginationem non sequitur impossibile sed imaginationes ut uult per se in se 4o tractatu de corpore. sed bene sequitur totum celum et omnia elementa mouentur versus orientes in illo corpore quescente in medio aere. si ille locus in quo illud corpus quescit manet idem numero non manente eadem distantia ad totum celum et ad polos mundi et ad centrum. et ratio est imagiabile. si ratio est imagiabile. et per se contingit imaginari quod idem locus numero manet absque hoc quod idem ordo uel distantia maneat sed non contingit imaginari aliquid manere sine suo formali. ideo ordo uel distantia non est formale in loco. Et 3o arguo per se palam per se illud formale. et sic. si esset tale formale in loco. cum illud non sit substantia: oportet quod sit in aliquid substantia. aut igitur illud formale est substantia in illo ultimo corpore locato: aut est in corpore lo

Ad tertium

Ad quartum

Utrum locus sit immobilis
Prima ratio.
Secunda

Responsio.
Aliquorum.

Alia ratio.

Primum argu. contra sic dicitur.

Confirmatio eiusdem

Responsio

Prima ratio

Secunda ratio

Tertia ratio

caete. aut i celo sbine. si def q e sbine i ultio corpis
 continetis locatu ul' i ipo locate. cu ta corp' locas qz
 ul' corp' locatis sit mo'. seqtur q illd foiale e
 mo'. ul' saltē seqtur q remoto corpe locate nō re-
 manet idē respect' ul' ordo ad celū q p'us erat. z sic
 nō manebit idē foiale. z q idē respect' ul' ordo nō
 possit remanē recedēte corpe locate z succedente
 alio corpe locate. p3. qz ille respect' ul' foiale illud
 aut remanet sine sbo aut i sbo. nō sine sbo ut certū ē
 qz illd eēt rōne accētis. s. eē p se sine sbo. si vō sit
 i sbo. aut igif i eodē sbo i q p'us erat ul' i alio. nō in
 eodē qz cu illd s'bm moueat z nō remaneat ut p'us
 seqtur q illd foiale moueat z nō remaneat ubi p'
 us fuit: qd ē ppositū. si vō def q illd foiale rema-
 neat ubi p'ri'. z i alio sbo qz p'us. illd est ipo'. qz sic
 accētis migraret de suo sbo i s'bz qd ē ipo'. z si def
 q illd foiale nō sit sbine i corpe locate nec in ultio
 corp' locas s'z i celo. tūc qro aut ē aliqd ex'ns i ce-
 lo distibile. aut idistibile. si distibile cū qdlibet distibi-
 le ipi' celi cōtinue moueat seqtur q illd foiale p'ri-
 nue mouet qd ē ppositū. si vō sit idistibile. z oē idi-
 stibile i celo p'ter polos p'riue mouet: sequit qz uel
 foiale i loco erit mo' ul' q sit sbine i polo. qd est i-
 po'. qz sic oiaz corp' ex'ntiū h' iferi' eēt idē locus
 foialr. qz foiale cuiuslibet loci eēt i polo. ul' saltē se-
 quif qz oia loca foialr accepta erūt sil' adeqte. qz
 cuiuslibet loci foiale eēt i polo idistibili. z p' nō
 possit aliqd corp' moueri de loco ad locū ex q nō
 pōt mutare locū foialr. hoc p'firmat sic. foiale cu-
 iuslibet loci ē i polo idistibili. igif oia loca foialr ac-
 cepta sūt sil' adeqte. s'z qnctiqz sunt aliq sil' adeqte:
 qd ē i vno illoz ē et i reliq. s'z qdlibet corp' ē i loco
 aliq foiali ex'nte i polo qdlibet corp' ē i loco foia-
 li ex'nti ul' adeqte cū loco foiali cuiuslibet al'ri' cor-
 pis. z p' nō oia corpa necio s' sil' adeqte i eodē lo-
 co foiali z p' nō nullū corp' p' mutare locū suū for-
 malē qd ē ipo'. iō nō p' dari ut v' qz foiale i loco
 sit i celo. z māle i aq' ul' i aere. qz ex h'is p'cise q tātū
 distāt qstū celū ab aq' nō sit aliqd vnu. igif ex foia-
 li i loco z māli i loco nō fiēt aliqd vnu. z p' nō loc'
 eēt res vna. imo min' eēt res vna qz aceru' lapidū
 qz ptes plus distarēt. Lōfirmat hec rō qz formale
 nō sepat a māli suo ex q ex eis debēt fieri. vnu igi-
 tur fatuū ē dicē q māle i loco sit i terra ul' in aq'. z
 foiale i celo. C Et si dicat q foiale i loco ē distātia
 locati ad polos z ad cētrū. s'z illa distātia manet ea-
 de. iō loc' manet idē. Lōtra distātia locati ad po-
 los z ad cētrū ē i ipo locato. s'z loc' nō ē i locato cū
 sit ul' corp' p'riue. vñ de distātia locati ad po-
 los z ad cētrū nihil h' itēdim' qz logmur de loco s'z
 q p'us logtur h' de ipo'. Itē supposito p' po' ul' p'
 ipo' q corpe aliq gescēte i aere totū celū z oia ele-
 mēta mouerent p' v'utē dei v'sus vna d'iaz p'nis:
 certū eēt q tūc corp' gescēs maneret i eodē loco
 s'z opionē istoꝝ. z tū nō h'eret eadē distātia ad po-
 los mūdi z ad cētrū. q talis distātia siue sit i corpe
 locato siue i corpe locate nō ē foiale i loco ex q lo-
 c' p' manē illa distātia nō manēte. Dico igif q ac-
 cipiēdo locū p' eo qd h' nomē loc' denoiat. loc' ē q
 dā foia simp' s'c' z qlibet alia foia accidētalis z nō
 ē qd cōpositū ex foiali z māli. C Et ad illd qd di-
 cit de toto fluuiō. s. q tot' fluui' ē magis loc' nauis
 qz p' fluuij. Dico s'z p'bz z s'z v'itate q tot' fluui' nō
 ē pus loc' nauis gescētis i fluuiō. s'z ē loc' cōis. Uñ
 tot' fluui' nō ē loc' nauis nisi qz p' fluuij ē loc' na-
 uis z p' fluuij nō ē loc' nauis nisi qz ul' tim' ē min' ei'

ē loc'. qd igif inuit p'us q tot' fluui' magis ē loc'
 qz p' fluuij: nō ē itelli' q p'us uelit q tot' fluui' sit
 loc' p'ri'. nec et vult q p' fluuij sit loc' p'ri': s'z
 vult si alterū illoꝝ debeat dici magis cōpetit toto
 fluuiō qz p'ri' fluuij nō tū simplr z absolute. s'z qstū
 ad vna p'ditionē ul' d'iaz loci q est imobilitas eēn-
 tialr. qm loc' p'ri' magis assimilat toti fluuiō qz
 p'ri' qstū ad mobi' z imobilitatē: qz sic tot' flu-
 ui' nō ē mobil' s'z totū qz nō defit totū locū p'cedē
 tē s'z solū ē mobil' s'z ptes. z sic p' accētis. tū ptes sūt
 p se mo' qz d'ferūt totū locū p'cedētē. ita loc' nō ē
 mo' eēntialr. s'z solū p' accētis. sic igif tot' fluui' est
 magis loc' qz p' fluuij qstū ad vna p'ditionē. i. qz
 tū ad imobilitatē qz tā tot' fluui' qz ē loc' ē imo'
 eēntialr. s'z p' fluuij p se ē mo'. simplr tū z abso-
 lute loquēdo p' fluuij magis ē loc' qz fluui' tot' qz
 tū ad alias p'ditiōes loci. z hec ē expō p'ri' p'ri' nō
 hui' qrti. Alij vō dicūt ad istā qōnē qz loc' ē imo'
 qstū ad equalētā sic q gescēte aliq corpe: loc' illi'
 corp'is sp' manet idē p' equalētā: ita qz qstū ad di-
 stātia a celo: z a cētro. z qstū ad motū localē ichoā-
 dū ul' d'eterminādū: tū ualet ul' fac' vñ loc' qz ali'.
 si eni gescā h' i hac pte dom' de sarbona: posito qz
 aer p'riue moueat circa me: ul' qz circa me sit ma-
 xim' uer' dū tū ego cōtinue gescā: certū ē q ego cō-
 tinue eq'lit' disto a toto celo z a cētro z a q'libet alia
 re imo' sic p'ri'. z tot' leuce s'c' p'riue int' me z angli-
 am sic pus: z tū nō sū p'riue i eodē loco sic p'ri' s'z
 nūz. s'z sū i eodē loco s'z equalētā qstū ad distātia
 ab alijs reb' imobilib': z qstū ad motū localē faciē
 dū ul' d'eterminādū. z sic d' qz loc' ē imo' p' equa-
 lētā qz gescēte locato manet idē loc' nūo q pus ul'
 loc' equalēs qstū ad distātia ab alijs gescētib' z qz
 tū ad motū localē ichoādū ul' fiēdū. z qz h' p' h'ere
 bonū itellectū nec circa illd ē p'riue ing'itio. s'z solus
 circa imobilitatē eiusdē loci s'z nūz. iō circa p'firma-
 tionē ul' destructionē nō isisto. s'z ad qōnē rīdēdo
 pono duas qnes q s'c' i itētiōe p'bi z p'ri'. qrtū p' ē qz
 loc' s'z qz p'us loquit' h' de loco: ē imobil' p se. itelli-
 gēdo sic. s. qz p'fetas neget: ita qz sit s'fusus loc' est i-
 mo' p se. i. loc' nō ē p se mobil'. C 2' qz loc' est
 mobil': p' accētis. C P'ria igif q. s. qz loc' nō ē per se
 mobil'. p'bat sic. oē p se mo' ē corp'. s'z loc' nō ē cor-
 p'. s'z loc' nō ē mobil' p se. maior ē p se nō z ab oib'
 p'cessa. mior vō p'z ex p'cedētib'. p' tū p'bari sic. si lo-
 c' eēt corp': loc' eēt p se i loco qd ē s' p'bz z s' v'itate
 qm si loc' eēt p se i loco eadē rōne ille loc' eēt i alio
 loco z ille i alio z sic i istū. z sic seqret qz ifinita loca
 eēt sil' qd ē ipo'. C Secda vō q. s. qz loc' ē mobi-
 lis p' accētis. p'bat sic. loc' ē ultimū corp'is p'riue. s.
 sup'ficies corp'is cōtinētis cōtigua locato corp'i. z
 sic est accētis p' manēs ex'ns i corpe locate. z accētis
 mouet p' accētis ad motū sui subiecti. s'z loc' ē mobi-
 lis p' accētis. z hec ē itētiō p'ri' i h' qrtō dicentis qz
 loc' mouet p' accētis raro. qd ē sic itelligēdū. v3. qz
 loc' raro mouet ad motū locati. Uñ p'ri' i expōnē
 do distōnē loci dicit qz illa p'ricula. loc' est imobi-
 lis. debet sic itelligi qz loc' nō est mobilis eēntiali-
 ter. qz p' imobile itelligit nō mobile eēntialit'. z ubi
 videt' p'us inuere qz tot' fluui' magis debet dici
 loc' qz p' fluuij. d'ic' p'ri' qz h' iō ē. qz tot' fluui' nō
 est mobilis nisi p' accētis. z p' fluuij ē mo' p se. iō
 si alterū illoꝝ debeat dici loc'. magis debeat dici
 qz tot' fluui' ē loc' qz p' fluuij sit loc'. z h' qstū ad
 imo' ut sup'ri' ē exp'litū z exp'ositū. qz loc' nō ē p se
 mo' s'z p' accētis z c'. C S3 p' istd arguit p'badō qz

Quarta rō.

onfirmat
qrtē rō.

tez cōfir-
atio hui'
nis.

olutio.

replia.

Aut verū
mo p'riueat

Alta rō.

P'ria con-
clusio.

Secda cō-
clusio.

Expō com-
men.

Locutio non est mobilis p accedens primo.

Secundo

Tercio

Quarto.

Quinto.

Sexto.

Septimo

Ad primam istorum.

Prima replica.

Secunda replica.

Ad primam replica.

Iterum secundo ad primam replica.

loc^o nō ē mo^o p accēns sic ip̄a sup̄ficies corp̄is lo-
cāg. z h̄ sic. ad illō nō est mot^o p se qd̄ p̄t acq̄ri ali-
cui nll̄a mutatiōe sc̄a i illo cui acq̄rit ut p̄z s^o hui^o.
s̄z si loc^o sit mo^o p accēns seq̄tur q̄ aliq̄ gescēte z uē-
to flāte illi gescēti acq̄reret nou^o loc^o nll̄a mutatio-
ne sc̄a i eo. ḡ ad locū nō ē mot^o p se. Itē seq̄tur s̄m
h̄ q̄ uēto flāte dom^o fieret p̄tinue i alio loco z i alio
qd̄ v̄i incredibile. Itē seq̄ret q̄ ego p̄ flatū oris mei
possiū mouē colūnā a loco suo z ēt palatiū regis. q̄z
posse p̄ flat^o oris mei mouē aerē iuxta colūnā. z sic
colūna fiet i alio ultio aeris q̄ p̄us erat. Itē seq̄ret
s̄z h̄ q̄ aliqd̄ possit moueri p̄tinue motu locati re-
cto z t̄n sp̄ eē i eodē loco qd̄ v̄i ip̄o^o. q̄z sic idē mo-
ueret s̄z locū. z gesceret. qd̄ ē incredibile. z p̄bo q̄
h̄ seq̄tur q̄z si aliqd̄ corp^o mouet sil^o cū aliq̄ corpe
cōtinēte z eq̄li uelocitate. illō corp^o moueret loca-
lit^o z t̄n eēt p̄tinue i eodē loco. v̄bi gr̄a. si doletū totū
plenū vino moueret motu recto certū ē q̄ vinū cō-
tinue moueret motu recto. z t̄n sp̄ eēt i eodē loco
pp̄rio. i. i sup̄ficie dolei. Itē si loc^o eēt sola sup̄fici-
es corp̄is p̄tinētis seq̄ret q̄ ip̄o^o eēt redire ad eū-
dē locū nūo a q̄ locatū recedit. qd̄ v̄i icōueniēs z i
po^o. p̄bo q̄ h̄ seq̄tur q̄z si aliqd̄ corp^o ex̄ns i aere
recedat a loco suo: loc^o ad quē mouet ē total^o nou^o
z p̄or loc^o corrupit q̄z p̄tes aeris cōcurrūt z corrupi-
pit illa sup̄ficies q̄ p̄fuit. cū igit̄ corruptū nō possit
redire idē nūo s̄z p̄bz seq̄tur q̄ corp^o recedēs a lo-
co nūq̄z pot̄it reuerti ad eūdē locū nūo. Et seq̄t̄
ēt aliō icōueniēs. s. q̄ duo corpa nō p̄nt sibi iuices
succedē i eodē loco qd̄ v̄i p̄bz. Itē si loc^o sit mo^o
motu locali seq̄tur q̄ loc^o idiget loco. z eadē rōne
ille loc^o idiget alio locato. z sic i ist^o. qd̄ ē ip̄o^o. Itē
sup̄ficies cōcaua orbis lune sp̄ mouet. ḡ si illa sup̄-
ficies sit loc^o ignis. seq̄tur q̄ loc^o ignis sp̄ mouetur
qd̄ ē icōueniēs. q̄z p̄ r̄^o si aliqd̄ moueat ad rē mo-
tā mot^o ei^o eēt ociosus. z h̄ significat ut dic̄ r̄^o ga
loc^o nō ē mo^o. igit̄ si loc^o ignis eēt sup̄ficies cōcaua
orbis lune seq̄ret q̄ mot^o ignis ad sup̄^o eēt ociosus
qd̄ ē icōueniēs. Ad p̄^o illorū dicēdū. p̄cedēdo p̄
nē. v̄z. q̄ ad locū nō ē p̄ se mot^o loquēdo de loco ut
p̄bz loq̄tur h̄ de loco. s̄z mot^o localis ē p̄ se ad ubi.
qd̄ est i mo^o s̄biue. S̄z p̄ h̄ arguit̄ dupl̄r. z p̄ q̄z
ubi catur ex circūscriptiōe loci. si igit̄ loc^o ē ali^o q̄z
p̄ri^o: ubi erit aliqd̄ q̄z p̄us. z sic si loc^o pot̄ acq̄ri ali-
cui gescēti: seq̄tur ēt q̄ ubi p̄t acq̄ri gescēti. z p̄ p̄se
quēs ad ubi nō ē mot^o p̄ se. q̄z ad illō nō ē mot^o p̄
se qd̄ p̄t acq̄ri ip̄o gescēte cui acq̄rit ut p̄z per p̄bz.
C̄ Sc̄do arguit̄ sic. nō q̄reret loc^o nisi eēt mot^o. si
t̄n nou^o loc^o possit acq̄ri sine motu illi^o cui mot^o acq̄-
rit̄ possit loc^o eē nou^o sine motu. z sic dem̄ p̄bi non
eēt uey. Ad p̄^o horū p̄t dici mltipl̄r. vno^o p̄t di-
ci q̄ alr̄ ē de ubi z alr̄ de relōne. q̄z relō sp̄ p̄sequit̄
mutationē q̄ p̄ se ē ad aliqd̄. s̄z nō ē sic de ubi. q̄z lz
ubi possit sic acq̄ri alicui ip̄o nō mutato. h̄ t̄n ē ac-
cētale ip̄i ubi. q̄z ubi pot̄ acq̄ri p̄ mutationē p̄ se de
terminatā ad ip̄z ubi. qm̄ corp^o nāle p̄ suū motū nā-
lē mouet p̄ se ad ubi tanq̄z ad p̄ se terminū illi^o mo-
t^o: z s̄m h̄ pot̄ dici ad rōnē q̄ p̄bz s^o hui^o p̄bat q̄
ad relōnē nō ē mot^o p̄ se sic. illō qd̄ solū acq̄rit̄ per
mutationē p̄ se factā ad aliō z ad aliō: nō ē mot^o p̄
se. relatio ē h̄^o. ḡ. sed si arguit̄ sic de ubi: tūc minoz
erit fl̄a. q̄z ubi nō solū acq̄rit̄ p̄ mutationē factā ad
aliō. C̄ Pot̄ t̄n alr̄ dici. v̄z. q̄ ad illō nō est mot^o p̄
se qd̄ aliō a p̄ori nō solū s̄m numer̄z s̄z ēt s̄z sp̄z p̄t
acq̄ri alicui ip̄o nō mutato. s̄z relatio alia s̄z sp̄z a

relōne p̄cedēti i s̄bo p̄t acq̄ri alicui ip̄o nō mutato.
ut p̄z. q̄z si fortes z plato sint albi z postea fiant ni-
gri: acq̄rit̄ forti gescēti alia relō s̄m sp̄m a relōne
p̄ori: q̄z p̄ri^o fuit alb^o postea fact^o diffilis ip̄o t̄n ge-
scēte. s̄z sic nō ē de ubi. q̄z q̄uis corp̄i locato gescē-
ti possit acq̄ri aliō ubi a p̄ori s̄m numerū: t̄n corp̄i
gescēti nō pot̄ acq̄ri aliō ubi s̄z sp̄z a p̄ori. Deide
ad dem̄ p̄bi cū dī q̄ ad illō nō ē mot^o p̄ se: qd̄ pot̄
acq̄ri alicui ip̄o nō mutato illō ē sic itelligēdū. s. q̄
ad illō nō ē mot^o p̄ se qd̄ aliō s̄z sp̄z a p̄ori forma
eiusdē ḡuis p̄t acq̄ri alicui ip̄o nō mutato. C̄z^o p̄t
dici q̄ q̄uis alicui gescēti possit acq̄ri nou^o loc^o nō
t̄n nouū ubi. v̄n corp^o gescēs aq̄ distans a celo z a
polis z a cētro sp̄ hēt idē ubi q̄uis nō hēat eūdē lo-
cū. Ūn meli^o eēt dicē q̄ ordo ul^o distātia ip̄i locati
ad orbē z ad polos z ad cētrū eēt foīale i ip̄o ubi.
Ūl^o v̄i^o eēt dicē q̄ eēt ip̄z ubi q̄z q̄ tal^o distātia uel
ordo sit foīale i loco. tal^o enī ordo ul^o distātia ex̄ns
i ip̄o locato s̄biue corrupit ad motū locati. Et cum
dī q̄ ubi catur a loco. Dico q̄ q̄uis ubi catur a lo-
co nō t̄n op̄z q̄ uariato loco uariet̄ ip̄m ubi. q̄z ubi
nō catur a nouo loco nisi ille nou^o loc^o aliū ordines
ul^o sitū ad totū celū sp̄icū z ad polos imo^o hēat.
v̄n ubi catur a loco nō absolute s̄z s̄z q̄ loc^o ē i tāta
ul^o tāta distātia ad orbē ul^o ad polos. z s̄z h̄ eēt di-
cēdū q̄ illō idē ubi qd̄ p̄ catur in aliq̄ corpe: post-
modū catur i illo corpe gescēti ab alio loco succe-
dēte. v̄n breuit^o nō seq̄tur ē nou^o loc^o igit̄ ē nouum
ubi. q̄zuis seq̄tur ē nou^o loc^o i alio ordie ul^o distan-
tia maiori ul^o minori ad orbē cētrū z polos. ḡ ē nouū
ubi. Ad 2° qd̄ fuit p̄ h̄ac r̄fisiōne cū dī q̄ nō q̄re-
ret loc^o nisi eēt mot^o local^o. Dico q̄ nō q̄reret. h̄ est
nō ingreret an ē loc^o. ul^o q̄z ē loc^o. nisi eēt mot^o loca-
lis. qm̄ mot^o localis p̄ mouebat p̄bz ad ingredum
qd̄ ē loc^o z an ē loc^o. s̄z talia duo loca succedētia cir-
ca idē corp^o gescēs nō possēt eē termin^o mot^o local^o.
v̄n talia duo loca nō distātia nō plus faciūt q̄z vn^o
loc^o ad h̄ q̄ loc^o hēat rōnē t̄mi mot^o localis. q̄z loc^o
p̄cedēs z sequēs succedēs circa aliqd̄ gescēs nō di-
stāt. z ois mot^o local^o necio ē int̄ t̄mios distātes.
Dico igit̄ ad foīaz argu^o q̄ nō q̄reret loc^o nisi eēt
mot^o localis: t̄n an sit idē loc^o ul^o ali^o corp̄is gescēs:
h̄ nō possum^o scire p̄ motū localē locati. s̄z magis p̄
motū localē corp̄is p̄tinētis. Et si dicat̄ q̄ si illō cor-
p^o gescēs sit i alio loco q̄z p̄ri^o. ḡ se hēt alr̄ q̄tū ad
locū q̄z p̄ri^o se habuit. z p̄ p̄ns mouet local^o. q̄z mo-
ueri local^o nō est aliud q̄z alr̄ se hēre nūc q̄z prius
q̄tū ad locū. Dicēdū q̄ nō oē qd̄ se hēt alr̄ nūc q̄z
p̄us respectu loci mouet local^o. s̄z oē qd̄ se hēt nūc
alr̄ q̄z p̄us respectu alicui^o gescētis s̄m locū: ita q̄
sit p̄p̄iqui^o ul^o remoti^o ab illo gescēte s̄z locū: oē illō
mouet local^o. v̄n illō qd̄ se hēt alr̄ s̄z distātia loca-
lē ad aliqd̄ gescēs s̄m locū: utputa sic q̄ sit magis
ul^o min^o distās ab eo q̄z p̄ri^o: oē tale mouet local^o.
Ad aliā rōnē p̄ pōnē cū dī q̄ uēto flāte domus
fiet p̄tinue i alio z alio loco. Dico p̄cedēdo p̄nē. s. q̄
dom^o gescēs p̄ motū aeris fiet i alio z alio loco s̄m
numerū. sp̄ t̄n ē i eodē loco p̄ equalētā ad ichoan-
dū ul^o terminādū motū localē. Et si dicat̄ q̄ h̄ ē p̄
sensū. s. q̄ dom^o sit p̄tinue in alio z i alio loco. Dico
q̄ ad sensū nō p̄tinet iudicare: utrū locus sit idē ul^o
alius: q̄a iudiciū de identitate uel diuersitate par-
tiū pertinet ad intellectuz non aut̄ ad sensū. Ad
aliā rōnē cū dicat̄ q̄ homo per flatū suū possit mo-
uē colūnā aliq̄z ul^o palatiū a loco suo. Dico q̄ illō

Iterū ter-
ter ad p̄mā
repli.

Ad secūda
repli.

Ad secūda

Ad tertū

nō segtur qz ego moueo aerē circa palatiū ul' circa colūnā. sed nō moueo colūnā nec palatiū. sed moueo aerē qz p flatū corrūpo ul' moueo locū colūne uel palatij. vñ pcedo illā qnē. s. qz p flatū oris mei ego possū facē qz colūna ul' palatiū sit i alio loco qz pū: tamē ego nō moueo colūnā nec palatiū: pot eni corp' fieri i aliq' alio loco qz pū: qzuis ipm nō moueat: sed aliō. s. corp' locās ipm. Ad aliā rōnē qnē dī. qz fm h' seqret qz aliqōd possit localr moueri: z tamē semp eēt i eodē loco pprio. dico cōcedēdo qnē. s. qz pot moueri localr ad motū alterius s. corpis cōtinētis. z tñ semp ē i eodē loco pprio illi locato. nō tñ semp erit i eodē loco cōi nec i eodē loco pprio corpis cōtinētis ad motū cui' mouet. Et qnē dī qz sic idē sil' moueret fm locū z qesceret fm locū. Dico qz bñ ē po^{le} qz aliqōd moueat p accidēs fm locū. z tñ qz qescat fm locū gete opposita motui locali p se. sic ē de vino cōtēto i dolio. Silr nō ē icōueniēs qz idē moueat f3 vnū locū ut f3 locū cōez. z tñ qz qescat f3 aliū locū ut f3 locū pprūz

Ad 5as rōnē qnē dī qz f3 istud nō possit corp' reuerti ad eūdē locū pprūz nūo i q' fuit pprūz. Dico qz loquēdo de loco hñte eē s'biue i aere ul' i aq'. sic nō ē po^{le} qz aliqōd corp' reuertat ad eūdē locū nūo totalē in q' pprūz fuit. nec ē po^{le} qz diuersa corpa succedāt sibi iuicē i eodē loco nūo totali exñte i aere ul' i aq': ut patet p 2^{em} sup^o 18°: qm pbs sup^o pbat qz loc' nō ē foza. z h' sic. loc' ē sepabilis a locato. z foza nō. g' loc' nō ē foza. Et 2^{or} sup illā rōnē mouet dubiū. d. z pot aliqz q'rere qm loc' nō pot dici separi: nisi fm opionē dicētū uacūū eē. s. fm opionē pbi nō sepat a locato. s. corrūpit p ei' corrūptionē. qm ul' aeris i q' ē aq' cum aq' trāsserit ab eo z itrat i ipm aliō corp': corrūpet illō ul' tñ fiet aliō. z cū ita sit illa ppō ē famosa z nō uera. hec 2^{or} 2° sup dicto. Un' 2^{or} facit rōnē pbi bonā sic. loc' ē sepabilis a locato ēt oib' locat' manētib' sed forma nō ē sepabilis a locato manēte locato. g' loc' nō ē forma. z loqtur de sepatiōe loci z forme p quā sepatiōnē utrūqz corrūpit: ut quō dicim' qz aliqōd ē accñs sepabile a s'bo. nō qz possit manere sine s'bo: sed sepatiō ei' a s'bo: est ei' corrūptiō. Dico igit' qz ille ppōnes. v3. corp' pot redire ad eūdē locū nūo a q' recedit z diuersa corpa pnt sibi iuicē succedē i eodē loco: sūt famose z nō uere. ut patet p 2^{em}. Ad 6as rōnē cū dī qz h' loc' eēt mobilis: loc' idiget loco: dico qz sicut loc' ē mo^{le}. s. p accñs ita idiget loco p accñs. z si ille ali' loc' moueat p accñs idiget alio loco p accñs. nec ē icōueniēs pcedē i iñnitū i diuiduis z in accidētaliter ordinat'. Ad ultimā rōnē qnē dī. f3 illō sup'ficies cōcaua orbis lune eēt loc' ignis z illa sup'ficies semp moueret: dicēdū ē qz illa sup'ficies ē loc' ignis z ip' mouetur nō tñ semp mouet motu nālī q' ignis mouetur ad ipaz. Et cū dī qz si aliqōd moueat ad rē motā mot' ei' eēt ociosus. dico qz si aliqōd moueat ad rē motā eodē motu fm spēm z eadē uelocitate: mot' ei' eēt ociosus. qz nunqz possit attingē terminū mot'. z sic hēt itelligi dēni 2^{is}. tñ si aliqōd moueatur vno motu fm spēm: nō pp h' appet qz ei' motus sit ociosus. z sic i pposito. qz ignis mouet nālī motu recto ad cōcauū orbis lune motū motu circulari. igit' zc. z illo remoto pot dici qz pbs itelligit qz loc' nālīs debet eē imo^{le}. s. illo motu q' corp' nālī mouet ad ipz. qm si loc' nālīs alicui' corpis eiset

mobilis nālīter illo motu quo corpus nālīter mouet: ad ipm sequitur qz eius motus sit ociosus.

Capitulum 6^m tractatus pmi in quo ostenditur qualiter corpora diuersimode sunt in loco.

Aliquid igitur corpori uest aliqd extra corpus continens ipsum: hoc in loco est. cui nō non: minime.

Itē ē 6^m cap^l 3° tractat^o. i q' ostendit qualiter corpa diuersimode sūt i loco. z pnt tres ptes pñ^{le}. qm i p^o pñs ponit duos modos eēndi i loco. s. modū eēndi i loco p se z f3 pte. In 2ª ibi | Sic at dēni. | ponit alios duos modos eēndi i loco q' modi eēndi i loco accipiunt f3 actū z pōz. In 3ª ibi | Alia q' dē fm se. | ponit alios duos modos eēndi i loco q' sūt modi eēndi p se ul' p accñs. P^oia pō pntet duas p^oculas. qm i p^o pñs ex pcedentib' cōcludit vnā qnē. In 2^a at ibi | Partū eteni. | Narrat pbs qz ptes vniuersi pnt moueri diuersis modis. s. sur sū aut deorsū siue circulariter. z illō patebit ex sequētib'. In p^o igit' p^oclā hui' p^o pñs cōcludit vnā qnē ex p^oclā. q' talis ē qz oē corp' z solū corp' hñs corp' extrisecū pntēs ipm ē i loco p se. z hec ē 16^a p^o hui' libri q' hēt duas ptes. vna ē. qz oē corp' p^o hñs corp' extrisecū eē seipm ē i loco p se. Alia pars ē qz oē corp' nō hñs corp' extrisecū eē seipz nō ē i loco p se. Ista igit' pbat dupl'r. vno p pcedētia. i. p diffōnē loci. Alio p exēpla. p igit' p^oclā pbat p pcedētia sic. oē corp' z solū illō qd ē i ultimo corpis cōtinētis ē i loco p se. sed oē corp' z solū corp' hñs corp' extrisecū eē seipm ē i ultimo corpis cōtinētis. g' oē corp' z solū corp' hñs corp' extrisecū eē seipm ē i loco p se. maior patet p diffōnē loci sup^o positā. minor patet. qz oē qd hēt corp' eē cōtinēs ē i ultimo corpis cōtinētis. sed solum corp' hñs corp' eē pntēs est i ultimo corpis cōtinētis. nā corp' eē cōtinēs z ultimū corpis cōtinētis non separat' abinuicem.

Un' z si aq' fiat huiusmodi: ptes qdē mouent ipsi: cōtinētur eni sibi iuicē. ois autē est tanqz qd mouebit. est autē tanqz nō. sic quidē eni z tota simul locū nō mutat. Circulariter autem mouebitur.

Secōdo pbat eadē pbatōe exēplari sic. si aq' fiet h^o corp'. s. qz nō hēret aliqōd corp' extrisecū eē ipaz. z dīc qz qdā aq' nō eēt i loco p se. qz nō eēt i ultimo corpis cōtinētis. ptes tñ aq' hñ eēt i loco. s. ille ptes q' pntent ab alijs p^oclā pntēs. qd patet. qz tales ptes pnt moueri motu recto. z p pñs sūt i loco p se. s. ois aq'. i. tota aq' qdā mō pnt moueri. z qdā mō nō. qm nō pot moueri f3 se totā motu recto cū eē ipaz nō sit loc' ad quē moueri possit. tñ tota aq' possit circulariter moueri. z qz ptes aque que hñt alias ptes eē se eis discōtinuatis sūt p se in loco. ideo pnt moueri tribus motibus. s. sursum uel deorsum aut circulariter.

Partū at h' loc': z sursum qdē z deorsū nō. Circlō eni qdā qdē mouent: alia nō sursum quo deorsū qdē habent dēntatem z raritatem.

Hec ē 2^a p^oclā p^o p^o hui' cap^l. i q' pbs narrat qz ptes vniuersi pnt moueri trib' modis. d. qz qdā ptes vniuersi mouent circularit'. z qdā mouent

Tex. cō. 43.

16. cōclusio huius libri.

Partes vniuersi mouentur trib' modis.

Ad quartū

Ad quintū

ex. cō. 18.

Ad sextū.

Ad septimū.

fursu. et oia ista sunt corpora in quibus est raritas. et quaedam mo-
 uentur deorsum ut corpora in quibus est densitas: sed iste partes non
 mouentur circulariter. et ex his potest probari exemplariter
 quod procedens sic. si tota aqua non haberet aliquod corpus extrinsecum
 cui continens ipsa non esset in loco per se. sed partes aquae habent
 corpora extra eas et alias partes eis contiguas sunt in loco per
 se ut patet. quia possunt per se moueri motu recto. et sic
 patet exemplariter quod omne corpus et solum corpus habens corpus
 extrinsecum continens ipsum est in loco per se. et ita appetit tria ex
 precedentibus. primum quod totus mundus est in loco essentialiter quia non
 habet corpus extrinsecum continens ipsum. 2. appetit quod totus mundus con-
 positus ex 4. elementis. et 5. essentia est in loco per partes. scilicet
 quia partes eius sunt in loco per se. 3. appetit quod omnes partes mun-
 di continet ab alijs partibus eius discontinuis sunt in loco per se
 ut patet de mixtura et elementis. et de quolibet alia spacia celestia
 praeter se alia spacia. Sed de summa spacia quae non continet ab
 aliquo alio corpore est maxima dubitatio quam 2. hic mo-
 uet quod est. an summa spacia sit in loco uel non. et posito quod sit
 in loco quod est in loco. Illud autem quod facit eum dubitare est.
 quia summa spacia mouentur secundum locum. aut igitur est in loco aut
 non est in loco. si deest quod non est in loco et ipsa mouentur: sequitur
 quod aliquid quod non est in loco mouetur secundum locum quod uel incon-
 uenienter: si uero deest quod est in loco cum non sit aliquid corpus extrin-
 secum continens: sequitur quod summa spacia sit in uacuo: et sic lo-
 cus erit uacuum et dimensio separata. istam igitur inter hec
 duo. aut ponere quod aliquid motum non est in loco. aut ponere
 quod locus est iane et dimensio. unde 2. dicitur quod Joannes
 grammaticus per hoc obediuit huic ponendo locum esse dimen-
 sionem et uacuum non sine continetur ut dicit Aristoteles. Sed 3.
 Joannes grammaticus arguit 2. dupliciter. et per ex dicitur per
 prius. nam Joannes grammaticus. dicitur quod uacuum non potest se-
 parari a corporibus. unde ipse posuit uacuum in bitum corpori-
 bus non uacuum separatum. si tamen locus summe spacia esset uacuum
 oporteret eum dicitur quod esset uacuum separatum a corporibus. scilicet
 uacuum extra celum ubi nullum est corpus. Sed 2. dicitur
 arguit 3. eundem ex dicitur per hoc. nam per hoc dicitur quod celum et aia
 sunt in loco per accensum. si tamen celum uel summa spacia esset in ua-
 cuo tanquam in loco sequeret quod summa spacia esset in loco per se.
 id relicta illa opinione 2. recitat multas opiniones po-
 nentium summam speram non esse in loco uacuo uel in loco quod
 sit dimensio separata. et per ponit opinionem themistij qui
 posuit quod totum celum aggregatum ex omnibus orbibus est in lo-
 co secundum partes. scilicet secundum orbem quod continet maximus orbis.
 sic est de toto mundo. scilicet quod totus mundus est in loco secundum partes
 secundum orbem inferiores et orbem summum differunt in hoc. quia quod-
 libet orbem inferiorum est in loco. quia habet aliquid extra continens
 ipsum. sed orbem summum in quo sunt stelle fixe est in loco ratione
 partium intrinsecarum tamen. scilicet quod sunt in caeco eius. quoniam iste partes
 mouentur circa conuexum corporis circa quod reuoluuntur.
 et illud conuexum quod circūdat eas habet sint intra orbem. et ita
 ponit quod summa spacia est in loco per partes: sed non est in loco
 secundum se totam cum non habeat aliquid extra extrinsecum. et ratio huius opi-
 nionis fuit. quia cum summa spacia sit in loco aliquid motum et non
 est in loco secundum se totam: cum non habeat aliquid extra continens: reli-
 quitur quod sit in loco per suas partes. et quod non sit in loco secundum
 se totam probatur. quia non mouetur secundum se totam sed secundum partes.
 et eo modo quod mouetur est in loco: et idem cum moueatur ad ubi
 nisi secundum partes non est in loco nisi secundum partes et non secundum se to-
 tam. et hoc contingit dupliciter ut inuit hic 2. scilicet quod summum or-
 bem sit in loco per partes. uno modo quia partes eius caui sunt
 in loco quia sunt in conuexo orbem inferioris quia circa illud
 conuexum reuoluuntur partes orbem superioris. Alio modo
 potest contingere quod summum orbem sit in loco per partes extrinsecum in
 caeco eius quod mouentur alio motu a motu diurno ipsius
 orbem: ita quod sunt aliquae partes in caeco orbem summi

quod mouetur circulariter in illo orbe motu proprio sic di-
 citur ponentes epicyclos. quoniam uidemus in horologio quod
 circulus unum extrinsecum in alio circulo mouetur circulariter
 motu proprio. et non solum motu circulari eius in quo est. sed quod
 litera quae sit de hoc non est multum curandum. quoniam opinio the-
 mistij in hoc consistit. scilicet quod summa spacia est in loco secundum partes et
 non secundum totum. et ista uel est sententia exponens thome. Sed 3.
 illa opinio arguit 2. quod dupliciter. et per ponit 3. ratio-
 nem. dicitur quod hoc quod contingit toti orbi. et est talis ratio. Si sum-
 mus orbem sit in loco. quia partes eius conuexae mouentur circa
 conuexum orbem inferioris cum totum celum aggregatum ex
 omnibus orbibus moueatur circa conuexum ignis: oporteret
 dicitur quod totum celum aggregatum ex omnibus orbibus est in loco.
 et non solum hoc sed quod unum orbem continet alium ratione partium quod
 sunt in caeco eius quod mouetur circa conuexum ignis. et ita
 totum aggregatum ex omnibus partibus esset in loco dupliciter. scilicet quia
 una spacia continet aliam. et est quia partes eius mouentur circa con-
 uexum ignis. quod non est uerum. Sed cum dicitur. et in hoc quod di-
 citur the. Arguit 2. themistij quantum ad hoc quod
 dicitur quod summum orbem mouetur secundum partes et non secundum totum.
 et arguit sic. Totum nihil aliud est quam omnes sue partes. si
 celum mouetur secundum omnes suas partes sequitur quod celum mouetur
 secundum se totum. unde intelligendum quod totum nihil aliud est quantum
 ad motum quam omnes sue partes sic intelligendo quod totum non
 potest gescere si omnes eius partes moueantur. quia totum et eius partes
 sunt in se non potest separari quantum ad motum et gescere. quia si
 omnes partes mouerentur oporteret totum moueri et econ-
 uersum. et hoc intelligit hic 2. scilicet tamen totum in entitate est ali-
 ud quam omnes sue partes. quoniam totum est unum ens resultans uel
 constitutum ex omnibus partibus. et idem est aliud ens ab omnibus parti-
 bus ut dicitur in philosophia huius. Tertia uero ratio est themistij
 ponit 2. dicitur. Et est uidemus. ratio igitur ista est 3. illud quod
 dicitur themistij. scilicet quod summum orbem mutat locum secundum par-
 tes non secundum totum. quia ratio est fundata super rationem philosophi. nam per hoc
 6. huius uisus sine ratione dedito rationi senonis. dicitur quod corpus
 spicuum mouetur secundum se totum et secundum omnes partes suas. seu to-
 tum mutat locum secundum formam tamen: et partes mutant locum secundum
 formam et secundum se habent. illud igitur quod themistij dicitur. scilicet quod su-
 mum orbem non mutat locum secundum se totum: est secundum formam. quod autem
 sit mutare locum secundum formam et secundum se habent appetit in fine sexti
 huius. et si aliquis dicat quod ista est intentio philosophi. scilicet quod celum non
 mouetur secundum se totum. quia philosophus dicit quod secundum quod est totum non
 transmutat locum. Rationem 2. dicitur quod philosophus non intendit dicitur
 quod corpus quod mouetur circulariter. scilicet orbem celestis non
 mouetur secundum se totum sed secundum suas partes. sed intendit quod totus
 mundus non mouetur secundum se totum sed secundum suas partes. unde
 philosophus intendit quod totum mundo attribuitur motus circularis
 per quaedam partes. id est per corpora celestia. sic ei attribuitur
 motus rectus per motum elementorum quod sunt quaedam partes. Quarta
 ratio est themistij ponit 2. dicitur. et est secundum exponens. Et
 hec est ratio Aristotelis. dicitur quod celum. id est summa spacia est in loco per accensum
 sed istud quod attribuitur alicui secundum partes non attribuitur ei per
 accensum. igitur summa spacia non est in loco secundum partes. Ad hoc
 tamen themistij. dicitur quod philosophus utitur hoc quod est per accensum lar-
 ge secundum quod est conuexum ad per accensum proprie et ad partem. Sed 3.
 hoc arguit 2. sic. philosophus ponit hic tres modos euen-
 di in loco. quoniam quaedam sunt in loco per se et quaedam per accensum et quod-
 dam per partes. cum igitur philosophus utatur istis modis tanquam mo-
 dis distinctis euenendi in loco non intelligit per esse in loco per ac-
 cidens esse in loco per partes. Postea ponit 2. aliam opinio-
 nem quod fuit opinio auerpace. quod posuit quod locus celi est super-
 ficies conuexa circa quam celum mouetur. et dicitur quod per
 prius locus corporis spicui est superficies conuexa cir-
 ca quam mouetur. dicitur enim auerpace quod spacia secundum quod spacia
 non est in loco. quia aliquid extrinsecum continet illa. sed hoc

Opio toan-
nis grama-
ticu,

Primum ar-
gumentum
pra caudez,

Secundum
argumetu,

Opio the-
mistij quas
etia iuenies
sexto phy.
85. et 8. pp. 4.
67.

Prima qd
contra the-
mistium.

Secda ro ob
tra themi-
stius.
Ide oramo
phi. co. 17.

Tertia ro
pra themi.

T. co. 85.

Obiectio
Themis-
Solutio.

Quarta ro
pra the.

Idem s
phi. c. p.

Opinio
auerpa.

ē p̄p̄riū corpi recto. z n̄ corpi rotūdo. s̄z loc⁹ p̄p̄us
 spe s̄z q̄ spa ē p̄uexū cētri circa qd̄ r̄uoluit. s̄. sup̄fi
 cies p̄uera circa quā mouet. illa enī sup̄ficies qd̄ā
 mō p̄tinet sperā. z dixit auēpace q̄ diffō quā p̄hs
 iduxit de loco cū dixit q̄. loc⁹ ē p̄tines diuisū a re:
 debet itelligi q̄. loc⁹ in corpi⁹ rect⁹ ē p̄tines extrise
 ce. s̄. ex locatū. s̄z i corpi⁹ rotūdis loc⁹ ē p̄tines ex i
 triseco. z sic s̄z ip̄s oē corpi⁹ mobile motu recto hēt
 corpi⁹ ex p̄tines i cui⁹ ultimo ē tanq̄ i loco. s̄z corpi⁹
 rotūdū mobile circularit̄ nō requit corpi⁹ ex conti
 nēs. s̄z requit corpi⁹ p̄tētū itra ip̄s z ē i ultimo ip̄us
 s̄. i sup̄ficie p̄uera corpi⁹ circa qd̄ mouet tanq̄ i lo
 co. z cās hui⁹ assignauit ut dicit p̄. q̄ ē q̄ corpi⁹ ro
 tūdū finit̄ p̄ se z corpus rectarū finit̄ p̄ aliqd̄. z oia
 corpa mota motu recto. s̄. el̄ta idiget in hoc q̄ fini
 ant̄ rotūdo. rotūdū vō nō idiget corpe extrisece.
 z hui⁹ cās assignat. d. z cā i h̄ ē qm̄ linea rotūda p̄
 fecta ē z nō pōt recipere augmētationē ul̄ dimiutio
 nē. linea vō recta est dimiuta. hec igif breuit̄ ē auē
 pace opio. v3. q̄ sup̄m⁹ orbis ē p̄ se i loco. z ille loc⁹
 ē sup̄ficies p̄uera orbis inferioris imediate. C S3
 illā opionē arguit p̄. q̄drupl̄. vñ p̄mā rationē
 ponit cū dicit. z fm̄ h̄ spa. q̄ rō talis ē. s̄. p̄p̄riū loc⁹
 corpi⁹ circularis circa qd̄ mouet sit p̄uexū. q̄ totū
 celū z qlibet orbis ē p̄ se i loco. p̄ns ē falsū z p̄hs
 h̄ exp̄sse q̄ dicit q̄ totū celū aggregatū ex oib⁹ orbib⁹
 ē i loco p̄ acc̄ns. z q̄ sup̄ma spa ē i loco p̄ acc̄ns.
 z sic patet falsitas p̄ns. p̄ntia declat̄ sic. q̄ totū ce
 lū z qlibet orbis hēt cōuerū circa qd̄ mouet ut ma
 nifestū ē. z cōuerū circa qd̄ mouet corpi⁹ rotūdū ē
 loc⁹ ei⁹ p̄ se ut dicit auēpace. z q̄ vna spa cōtinetur
 ab alia. h̄ ē p̄ acc̄ns ut dicit. vñ si corpi⁹ rotūdū p̄ti
 neat̄ ab aliq̄ corpe cū sit i ei⁹ ultimo. h̄ ē p̄ acc̄ns ut
 dicit. q̄ spe inferiores p̄tinetur a sp̄is superiorib⁹. z
 etiā p̄tinet sp̄as inferiores ul̄ sp̄as el̄torū. z h̄z auē
 pace qlibet spa q̄ cōtinet ab aliq̄ corpe ē p̄ acc̄ns i
 ultimo corpi⁹ cōtinētis. z ē p̄ se sic in loco i ultimo
 p̄tētū. s̄. i sup̄ficie p̄uera corpi⁹ imediate ab ip̄o p̄tē
 ti circa qd̄ mouet. vñ h̄z h̄ spa lune ē p̄ se i sup̄ficie
 cōuera ignis tanq̄ i loco. z ē p̄ acc̄ns i sup̄ficie cō
 caua orbis superioris. q̄ accidit corpi⁹ rotūdo q̄ ha
 beat aliqd̄ extra cōtinēs. z hec fuit opio Alphara
 bij. ut dicit h̄. rō igif p̄ cōsistit i hoc. s̄. q̄ fm̄
 opionē illā auēpace celū z qlibet orbis erit p̄ se i lo
 co. z ul̄r oē corpi⁹ erit i loco p̄ se qd̄ ē p̄hs. C Se
 cū dā vō rōnē p̄ auēpace ponit p̄. cū. d. Et cū ita
 sit h̄ qd̄ dicit z ē. z hec ē rō p̄bi i p̄n⁹ hui⁹ capli. d. q̄
 oē corpi⁹ ex qd̄ nihil ē: nō ē i loco. z q̄ oē corpi⁹ ex
 qd̄ aliqd̄ ē: ē i loco. sed illō ē fl̄z h̄z opionē auēpace
 d. q̄ corpi⁹ ex qd̄ nihil ē ē p̄ se i loco. s̄. i sup̄ficie cor
 pi⁹ cōtētū circa qd̄ mouet. s̄z h̄ ē p̄ opionē Arist. q̄
 dicit q̄ corpa nālia sūt i loco tripl̄. vno eēntialr̄ z
 illo corpi⁹ motū motu recto ē i loco. Alio eē corpus
 nāle i loco p̄ acc̄ns z illo mō corpa rotūda sūt i lo
 co. ul̄ saltē illo mō sup̄m⁹ orbis ē i loco. Tertio mō
 aliqd̄ ē i loco h̄z suas p̄tes. z illo mō tot⁹ mūdus ē
 in loco. C Tertā vō rōnē p̄ auēpace ponit p̄. d.
 Nos aut̄ reuertamur: q̄ rō ē talis. loc⁹ ē eqlis loca
 to. ita q̄ oēs sup̄ficies loci s̄z eqlis oib⁹ sup̄ficieb⁹
 locati. s̄z sup̄ficies cōuera spe inferioris nō ē eqlis
 sup̄ficieb⁹ orbis superioris. sed solū sup̄ficiei p̄caue.
 igif sup̄ficies cōuera orbis nō ē loc⁹ spe superioris.
 vñ illō dcm̄ p̄. v3. q̄ oēs sup̄ficies loci sūt eqlis
 oib⁹ sup̄ficieb⁹ locati itelligo sic. s̄. q̄ oēs sup̄ficies
 loci. i. tot⁹ loc⁹ ē eqlis ul̄ maior oib⁹ sup̄ficieb⁹ loca

ti. nā tot⁹ loc⁹. i. tota sup̄ficies ultima corpi⁹ locan
 tis q̄ imediate circūdat locatū ē eqlis maxie sup̄fi
 cie locati: q̄ maria sup̄ficies locati ē sup̄ficies su
 p̄ma ei⁹ icludēs totū locatū. q̄re loc⁹ ē eqlis extre
 me sup̄ficie locati. z p̄ p̄ns est maior qlibet alia su
 p̄ficie locati. z ita tot⁹ loc⁹ ē equalis uel maior oib⁹
 sup̄ficieb⁹ locati. vñ p̄. qm̄ dicit q̄ oēs sup̄ficies lo
 cis sūt eqlis z ē. p̄ equale itelligit tm̄ qd̄ ē cōe ad eql
 le z ad mai⁹. q̄ illō qd̄ ē eqlis alicui ē tātm̄ q̄: tm̄ illō
 z illō qd̄ est mai⁹ aliq̄ est tātm̄ q̄: tm̄ illō. C Nota
 fm̄ p̄. h̄ q̄ eqlitas dicit dupl̄. v3. fm̄ cōtinētiaz z
 fm̄ cōmēsurationē. eqlitas fm̄ cōtinētiaz est qm̄ ali
 qd̄ cōtinet aliō neq̄ mai⁹ neq̄ min⁹ natū est cōti
 nere p̄cise: ut uas vni⁹ q̄rte dicit eqlis eē vni⁹ q̄rte vini
 quā pōt recipere z neq̄ plus neq̄ min⁹ p̄cise. z hec
 eqlitas nō requit eqlitatē i oib⁹ dimēsiōib⁹ sed req
 rit eqlitatē solū fm̄ duas sup̄ficies. i. fm̄ p̄cauā ul̄
 timā sup̄ficiē corpi⁹ cōtinētis z fm̄ sup̄ficiē extre
 mā z cōuerā corpi⁹ cōtētū. qm̄ si aliqd̄ uas sit oi
 no plenū vino vndiq̄ circūdas vinū opz q̄ sup̄fici
 es p̄caua uasis sit eqlis sup̄ficiei p̄uere ul̄ extreme
 vini. s̄z eqlitas fm̄ cōmēsurationē ē qm̄ duo eqlia
 h̄nt mēsura cōem q̄ mēsurant̄. z fm̄ h̄ dicit corpi⁹ esse
 eqlis corpi⁹ z sup̄ficies sup̄ficiei. C vñ breuiter illa eql
 litas. s̄. cōmēsurationis ē eqlitas fm̄ oium dimēsiō
 nē ipsorū eqlitū: ut si duo corpa fm̄ cōmēsurationē
 sūt eqlia opz q̄ sint eqlia fm̄ lōgitudinē. latitudi
 nē. z p̄fūditatē. z hec ē eqlitas p̄p̄rie. z eqlitas sic
 accepta pōt sic describi. Eqlitas h̄z cōmēsurationē
 ē q̄ sup̄posita sibi iuicē i nulla dimēsiōe se excedūt
 ita q̄ neutri excedit aliō in aliq̄ dimēsiōe. vñ hec
 eqlitas ut dicit p̄. nō ē vā de loco nisi loc⁹ eēt in
 ne. i. uacuū. eqlitas igif q̄ ē p̄p̄ria loco ē eqlitas h̄z
 cōtinētiaz. z ex h̄ cōcludit p̄. d. q̄ ex h̄ appet ma
 nifeste: q̄ spa fm̄ q̄ spa nō ē i loco simpl̄ nisi h̄ ac
 cidit ei sicut accidit sp̄is celestib⁹ q̄s cōtinet alia
 spa extrisece. hec p̄. z sic appet q̄ de rōe spe nō
 ē q̄ sit i loco p̄ se. s̄z hoc accidit ei. q̄ accidit sibi q̄
 cōtineat̄ ab alia spa. Quartā rōnē p̄ auēpace po
 nit p̄. ibi. ex hoc igif appet h̄ q̄ q̄ntiq̄ p̄m̄ motū
 z ē. q̄ rō est talis. loc⁹ cōparatū ad locatū sicut uas
 cōparat̄ ad illō qd̄ est in uase. z h̄ est p̄ notū de lo
 co q̄ collatio rei ad ip̄m est sicut collatio cōtētū ad
 cōtētū. sicut nos dicim⁹ q̄ aqua est in ciphō z non
 sit collatio totū ad p̄tē. sed sup̄ficies cōuera circa
 quā corpi⁹ sp̄icū mouet nō cōparat̄ ad corpi⁹ sp̄icū
 motū sicut uas ad illō qd̄ cōtinet in uase s̄z magis
 sicut ps cōparat̄ ad totū qm̄ sup̄ficies cōuera cir
 ta quā corpi⁹ sp̄icū mouet nō cōparat̄ ad corpi⁹ sp̄i
 cū motū sic uas ad illō qd̄ cōtinet in uase. sed ma
 gis sicut ps cōparat̄ ad totū. qm̄ sup̄ficies p̄uera
 circa quā corpi⁹ sp̄icū mouet cōtinet a corpe sp̄ico
 sicut ps cōtinet a suo toto. z nō dicit cōtinēs nisi eq
 uoce. igif sup̄m⁹ orbis nō ē i sup̄ficie cōuera circa
 quā mouet tanq̄ in loco p̄ se. vñ. d. p̄. q̄ h̄ demō
 strat̄ vitatē opi. Arist. z falsitatē ei⁹ qd̄ itēdit auem
 pace. z ip̄ossible est exponere vba p̄bi ita q̄ diffi
 nitio quā iduxit p̄hs de loco: sit cōis corpi⁹ simpli
 ci z rotūdo. C Illis igif opionib⁹ sic posis z p̄bat̄
 p̄. ponit opionē p̄p̄ria. d. Nos aut̄ dicim⁹. z po
 stea ponit opi. Ale. z ip̄robat̄ eā. Dicit igif p̄. rōnē
 do hui⁹ questiōi. Nos aut̄ dicim⁹ qm̄ cū sit fixum
 fm̄ totū: necesse est ut hoc mō sit gescēs z ges est ei
 p̄p̄ getē cētri: qd̄ est terra. z terra ē i loco eēntialr̄.
 iō dicit celū eē i eodē loco. z nō trāsmutat̄ ab eo per

Idē tertio
p̄. c. 74.

Prima rō
ra auēpa.

Quarta rō
ra auēpa.

Quarta rō
ra auēpa.

Quarta rō
ra auēpa.

Opio p̄.

Primum est
generatum.

Secundus

Tertium

Quartum

Quintum

Obiectio

Solutio

accūs. i. qz cētrū ei⁹ ē i loco eēntialr. z hec ē itētio
 fimonis Arist. d. qz celū est in loco p accūs. z po-
 stea dicit qz celū supmū de q̄ ē qd̄ ē motū z gescēs
 in loco suo p accūs. i. pp cētrū qd̄ ē i loco eēntialr.
 hec 1^{or}. In qb⁹ v̄bis appent qnqz. p̄ eni appet qz
 orbis supm⁹ ē gescēs fm totū. qz nō mutat locū s̄z
 s̄z. nō eni supm⁹ orbis s̄z se totū hēt i vno tpe aliā
 distātiā aut p̄pingtatē ad cētrū q̄s i alio tpe. qz sic
 mutaret s̄z s̄z cū s̄z se totū faceret sibi ad cētrū q̄s
 p̄i⁹. qd̄ ē falsū. vñ cū supm⁹ orbis sit fix⁹ fm totū.
 opz qz sit gescēs fm totū sic qz non mutat locū fm
 subm. nā sic hēret aliā distātiā ad cētrū q̄s p̄i⁹ qd̄
 ē ipo^{le}. s̄z igit ē p̄m. s. qz supmū celū ē gescēs s̄z totū
 mō q̄ dictū ē. 2° appet qz rōne eiusdē ē celū in loco
 rōne cui⁹ ē gescēs. ita qz eadē ē cā celū eēndi i loco
 z gescēdi fm totū. q̄suis eni mor⁹ localis sit p̄m p
 scrutatiōis de loco ut patuit p̄us in s̄ tractatu. tñ
 ip̄a ges ē quodā mō finis z p̄fectio mor⁹ ut patebit
 5° hui⁹. z iō loc⁹ ē magis attribuēdus corpib⁹ nāli
 b⁹ pp getē nālē q̄s pp motū. qz corpa nālia nō mo-
 uent nālī ad sua loca nālia nisi ut postea gescāt in
 eis. z iō eadē ē cā ges i loco z cā eēndi i loco. vñ g-
 es ē magis cā eēndi i loco q̄s mor⁹. C Tertio appet
 qz cētrū qd̄ ē terra ē i celo cā gescēt i loco s̄z totū.
 z s̄ dico gete opposita motui locali s̄z s̄biectū. pp
 s̄ eni supmū semp hēt eadē distātiā ad cētrū qd̄ ē
 terra. iō supmū celū dī eē gescēs s̄z totū. qz fm se
 totū eodē mō i eq̄li distātiā sp̄ se hēt i cōparatiōe
 ad cētrū qd̄ ē terra. z sic p̄ idē ex his appet q̄rtū. s.
 qz celū ē i loco p cētrū qd̄ ē terra. z s̄ sic. p̄ illō ē su-
 pm⁹ orbis i loco p qd̄ ē gescēs fix⁹ z imo^{lis} eo mō q̄
 debet sibi ges. qz sibi non debet nisi ges opposita
 motui locali s̄z subaz ut videbit i fine sexti hui⁹. s̄z
 ges fixio z imobilitas isūt supmo orbi p cētrū. igit
 supm⁹ orbis ē i loco p cētrū. C Quito appet qz su-
 pm⁹ orbis ē i loco accūsialr p cētrū qd̄ ē i loco eēn-
 tialr. z ad s̄ iduc 1^{or} vñ rōne dicēs sic. oē qd̄ in-
 uenit i alio p accūs iuenit i eo pp aliqd̄ hñs ip̄z p
 se. s̄z supm⁹ orbis nō ē i loco nisi p accūs. cū nō hē-
 at corp⁹ eē ip̄m p̄tinēs. z s̄ opz qz sit i loco p accūs
 pp aliqd̄ qd̄ ē i loco p se z illō nō ē nisi cētrū. qz nō
 ē i loco p ptes. nec p supficiē p̄uerā orbis inferioris
 z c. ut patet decurrēdo p opiones aliorū reproba-
 tas: z sic appet qz supma spa ē i loco p accūs. qz ē i
 loco p cētrū qd̄ cētrū ē i loco p se. z sic appet ex p̄-
 dictis qz oē corp⁹ ē i loco. z qz corp⁹ attribuit loco tri-
 plr. s. p se. z p accūs. z s̄z pte. z s̄ sic itēdebat p̄s
 sed q̄lit supm⁹ orbis sit i loco p accūs videbit i du-
 bitatiōib⁹ dñō p̄stāte. C Sed 1^{or} mouet sup hoc
 qd̄nē. d. Sed q̄rit sup s̄ si corp⁹ celeste sit i loco p
 accūs igit mouet p accūs. sed s̄ ē icōueniēs. qz sic
 declabit i fra corp⁹ celeste de q̄ logmur ē simplr p̄
 mū mobiliū. s̄z si mouet p accūs. tñ illō qd̄ ē p ac-
 cidēs erit p̄i⁹ illo qd̄ ē p se qd̄ ē ipo^{le}. Ad s̄ 1^{or} rñ
 det dicēs qz illa q̄ mouent p se idigēt aliq̄ gescēte
 circa qd̄ mouent p accūs ut vult Arist. li^o de moti
 b⁹ localib⁹ aialitū z hoc gescēs forte erit loc⁹ p se qñ
 fuerit cōtinēs rē motā. z forte erit loc⁹ p accūs qñ
 nō fuerit p̄tinēs rē motā i oib⁹ p̄tib⁹ sic ē dispō i cor-
 porib⁹ celestib⁹. igit locū eē p se nō est de necitate
 eēndi rē motā p se. s̄z digni⁹ eūt sit de necitate eēn-
 di getē nālī. gescēs eni gescit pp similitudinē p̄tinē-
 tis. z mouet pp p̄uationē similitudis iter ip̄m z cōti-
 nēs. z s̄ erit qñ mouet i cōtinēte. z iō cā mor⁹ eius
 qd̄ mouet i cōtinēte ē eē nām. z est rē motā eē eē

sui ubi nāle. z hec ē dispō corpoz simplicū q̄ mo-
 uent motu locali. s. 4^{or} eltorū. qd̄ aut nō mouet in
 cōtinēte: s̄z circa gescēs aliqd̄ tm̄: ē illō cui⁹ motus
 nō ē p accūs extrisecū a nā. z hec est dispō corpoz
 rotūdi. z s̄ qd̄ accidit qbusdā corpib⁹ celestib⁹. s.
 qz sūt i loco. qz cōtinēt ab alijs hoc ē p accūs. fm
 hoc igit itelligēdus ē ille loc⁹ ut mihi v̄. hec 1^{or}.
 C Un̄ ex illis v̄bis p̄nt qnqz nōri. P̄rio qz oē mo-
 tū idiget aliq̄ gescēte ut declatū ē i libro de moti-
 b⁹ aialitū. z rō hui⁹ est. qz si aliqd̄ moueat: opz qz se
 hēat alr q̄s p̄ius. igit qz sit aliqd̄ gescēs respectu
 cui⁹ se hēat alr sic qz sit uel simplr gescēs ul⁹ gescēs
 gete opposita illi motui. ita qz nō moueat illo mo-
 tu ul⁹ nō tāta uelocitate. si eni aliqs moueret v̄sus
 sanctū Dionysū z aliqs iseq̄ret eū tāta uelocitate
 ut oino eq̄li: neul se hēret respectu alteri⁹ alr q̄s p̄-
 us. Un̄ illa ppō. v̄z. oē motū idiget gescēte. p̄t hē-
 re triplicē itellectū. s. vñ ul⁹ qz idigeat simplr ge-
 scēte. ul⁹ qz idigeat aliq̄ gescēte gete opposita illi
 motui q̄ motu motū mouet: ul⁹ qz gescat a tāta ue-
 locitate ita qz nō moueat tāto motu ul⁹ tāta ueloci-
 tate. C Scdo ē notādū qz illō gescēs q̄ res mota i
 diget: qñqz ē ei⁹ loc⁹ p se ut patet i his q̄ mouētur
 motu recto. Illa eni q̄ mouent motu recto nālīter
 mouent ad locū gescēte gete opposita illi motui z
 qñqz illō gescēs ē loc⁹ p accūs: ut qñ loc⁹ nō p̄tinēt
 locatū ex oi pte sic ē i corpib⁹ celestib⁹. illō eni qui
 escēs q̄ corpa celestia idigēt i suis motib⁹ est cētrū
 qd̄ ē terra. z illō cētrū ē loc⁹ p accūs corpoz circu-
 larit motorū. C Tertio ē nōndū qz 1^{or} soluit du-
 bitationē q̄ dubitat. quō p̄t eē qz celū p se mouea-
 tur z tñ qz nō sit i loco nisi p accūs. z p̄stitit solo i
 s̄ qz mor⁹ localis p se nō idiget loco p se. s̄z ges p se
 fm locū idiget loco p se. vñ. d. 1^{or} qz locū eē p se.
 nō ē de necitate eēndi rē motā p se. s̄z digni⁹ eūt sit
 de necitate eēndi getē nālī. hec 1^{or}. Tertū eni est
 qz loc⁹ nālīs attribuit corpib⁹ pp getē nālē magis
 q̄s pp motū ut dictū ē sup. vñ breuit ad formā du-
 bitatiōis ē rñdēdū fm 1^{or} qz q̄suis supm⁹ orbis
 moueat p se motu locali pp hoc nō opz qz sit i loco
 p se. itelligēdo p locū p se ultimū corpoz p̄tinētis
 eē cōtinēs. s̄z q̄lit hoc hēat v̄itatē videbit i dubita-
 tiōib⁹. C Notādū ē 4° fm 1^{or} qz de nūo corpoz
 qdā mouent i cōtinēte. ut 4^{or} elta z corpa mixta
 ex his. z qdā corpa nō mouent i cōtinēte sed circa
 aliqd̄ gescēs ut corpa celestia. vñ de corpib⁹ mot⁹ i
 cōtinēte dicit 1^{or} qz tale corp⁹ gescēs gescit pp si-
 militudinē cōtinētis z mouet pp p̄uationē similitudi-
 nis iter ip̄m z p̄tinēs. z modicū post. d. qz iō cā mo-
 t⁹ ei⁹ qd̄ mouet i cōtinēte ē eē nām z ē rē motā eē
 eē suū ubi nāle. sed de corpib⁹ mot⁹ i nō p̄tinēte. i.
 circa aliqd̄ gescēs dicit 1^{or} qz mor⁹ eorū nō ē pp ali-
 qd̄ extrisecū a nā. z hec ē dispō corpoz rotūdi. qñ
 corpa celestia nō acgrūt aliq̄ p̄fectionē nouā p su-
 os mor⁹. sed solū p suos mor⁹ cōseruat p̄fectiones
 q̄s hñt ut vult 1^{or} 12° metha^{ce}. C Quito ē notan-
 dū fm 1^{or} qz corp⁹ celeste sit in loco p aliqd̄ cōti-
 nēs ip̄m hoc accidit ei. vñ corpi rotūdo accidit qz
 p̄tineat ab aliquo. sed qz moueat circa gescēs hoc
 est magis p se. z sic appent v̄ba 1^{or}. z ē itētio ei⁹.
 C Postmodū 1^{or} ponit z reprobat opionē Alex.
 qz dixit qz supm⁹ orbis. s. spera stellarū fixarū nō est
 in loco nec per se nec per accūs. nec fm totū nec s̄z
 ptes. z hoc p̄bat sic. Celus supmū non est in lo-
 co nisi eo modo quod mouetur localiter. sed celus

Primum
notan.

Secm.

Tertium.

Quartum.

Quintū

Opinio
xandri.

submū nō mouet nec per se nec per accūs nec fm totū nec fm ptē. ḡ supmū celū nullo mō ē i loco. ⁊ qd celū nō moueat p se patet. qz nec mouet p se fm totū nec fm ptes. nō fm totū. qz nō mutat locū s; totū. nec etiā mouet p se fm ptes. tū qz ptes nō sūt diuise a toto ⁊ p se motū eē est p se eē ens in actu tū qz totū ē gescēs ⁊ ipō^{le} ē ptes p se moueri gescē te toto. Itē pbat Alex. qd celū nō mouet p accūs. qz si sic. aut moueret fm totū p accūs aut fm ptes nō fm totū. qz totū nō mutat locū. nec fm ptes. qd qd mouet fm ptes nō mouet p accūs fm ptes nisi qz mot^o totū est p se. sed totū nō mouet p se. igit^r ⁊ c. Scdo pbat id sic. Partes celi nō sūt disticte ul' sepate neq; in actu neq; in pō. qz nūquā distinguitar. sed illa q mouent p accūs sūt distincta in pō ul' in actu. ⁊ iō p pilla Alex. dixit p se q mot^o circularis nō est trāslatio. i. nō ē mot^o localis. ⁊ dixit q nō est ipō^{le} corp^o eē in loco. qm loc^o nō ē corp^o eēntial^r. qz nō accipit in diffōne corp^o. neq; corp^o in diffōne loci. ⁊ ēt qz loc^o q est finis est in cōtinēte nō in cōtēto. ⁊ iō loc^o q corp^o locat nō est de eēntia corp^o nec itrisectū corp^o locato. ⁊ ita p^t corp^o eē sine loco. C Sed ⁊ Alex. arguit 2°. d. q qz uis ponat q de necessitate corp^o nō est q sit in loco. tamē de necessitate moti est ut sit in loco aut p se aut p accūs. qm cū spa nō fuerit i loco per se uel p accūs: nō erit in loco. ⁊ cū fuerit in loco. quō igit^r mouebit local^r nisi dicat q loc^o nō est de necessitate mot^o: ⁊ totū h est iopinabile. hec 2°. Uñ breuiter ista est rō. oē qd mouet local^r: est in loco uel p se uel p accūs. sed supma spa mouet local^r. ḡ supma spera est in loco uel per se uel per accūs.

proba

44

Sicut at dictū est: alia qdē sūt in loco fm potētia: alia ḡo fm actū. Uñ cū qdē cōtinuū sit: qd est silis ptis: fm potētia i loco ptes sunt. cū aut sepata quidē sūt tāgant autē se: sicut collectio fm actum sunt.

Hec est 2^a ps pⁿ hui^o capli. in q pbs duos alios ponit modos eēndi in loco. ut fm potētia ⁊ s; actū ⁊ dicit ut pⁿ dictū est. aliq sūt in loco fm accūs ⁊ aliq fm potētia. vñ qm aliqd cōsimiliū ptū ē oino cōtinuū in ptib^o sic est de aq ⁊ h^o: cū cōtinuaf i ptibus: tūc sūt in loco in pō ⁊ nō in actu: qz nō sūt disticte abiuicē: s; qm sūt sepata abiuicē sic ml'ta graua sepant abiuicē. tūc nō sūt in loco actu. qz non ptiuant adiuicē. Uñ breuiter ptes ptiuate adiuicē sūt in loco in pō. sed cū sūt disticte abiuicē sūt i loco actu. qz nō cōtinuaf abiuicē siue ēt tāgūt se siue nō. C Notādū fm 2° B q cū ptes cōtinui cōsimiliū sūt cōtinuate adiuicē sūt i loco i pō. ⁊ sūt i eodē loco i q totū ē i actu. ⁊ si ptes cōsimiliū ptū diuidātur abiuicē. aut igit^r sūt sepate abiuicē. sic q nō cōtigāt se. ⁊ tūc sūt in diuersis locis i actu. aut ptiūt se sic q distāt nō fm locū mediū. ⁊ tūc sūt i vno loco actu. ⁊ tūc erit qsi mediū iter illō qd ē in pō pura. ⁊ illō qd ē i actu puro. qm lapides i aceruo nō sūt in loco. ita nec in actu. sicut lapides distātes abiuicē. nec sūt in loco in potētia pura sic ptes cōtinui que cōtinuaf adiuicē in ipso toto.

tanduz

45

Et alia quidē per se sunt: ut omne corp^o aut fm loci mutationem: aut augmentuz mobile alicubi per se.
Hec ē 3^a ps pⁿ hui^o capli in q pbs ponit duos

alios modos eēndi in loco. s. modos eēndi i loco p se ul' p accūs. ⁊ cōtinet duas pⁿculas. qz in p^a ponit pbs duos modos siue distōes illorū modorū cū declatiōe mēbrorū. In 2ª ibi Et pp hec oia. Icludit pbs vnā pⁿē ⁊ remouet vnā dubitationē. In p^a igit^r pⁿclā hui^o pⁿ pbs ponit talē distōnē s. q de nūo corp^o: qdā sūt i loco p se. ⁊ qdā sūt i loco p accūs. vñ circa istos duos modos eēndi in loco pbs pⁿ ponit pⁿmū modū siue pⁿmū mēbrū dicte distōnis. 2° ibi Alia ḡo nō fm accūs. Iponit 2^m modū siue 2^m mēbrū. Dic igit^r p. q alia sūt i loco p se. exēplificat. sic oē corp^o mo^{le} motu recto. ⁊ oē corp^o qd pōt augeri uel minui est in loco p se. ⁊ hoc sic patet. qz omne tale corpus habet quoddaz corpus extra continens ipsum.

Celū aut sicut dictū est: nō est alicubi totū: neq; in aliquo est. Siquidē nullū cōtinet ipsū corp^o. Scdm q aut mouet. sicut ⁊ loc^o est partibus. Altera enim ab altera habita partium est.

Hic excludit celū h mō eē in loco. d. q sic accepto eē in loco celū siue accipiat pro supma spa siue p oib^o orbib^o celestib^o siue pro toto mūdo nō est alicubi. nec i aliq loco. qz nō hēt aliqd ex cōtinēs ipz q: uis ptes celi sint i loco p se. s. orbis iferiores q cōtinent ab orbib^o superiorib^o. qm qlibet orbis q cōtinet ab alio orbe ē i loco p se. C Notādū fm 2° B q lz spe cōtēte sint in loco simpl^r siue i loco p se. h mō ē eis p accūs. qm spa nō ē nata moueri in spa ⁊ ul' in cōtinēte. ⁊ nō ē ita de illo. s. qd mouet motu recto. Adobilitū emi qdā sūt i loco p se. ⁊ qdā sūt i loco p accūs. ut colores ⁊ accūtia q sūt i loco. qd subiectū eorū ē i loco. ⁊ p hūc modū dicim^o q celū ē i loco p accūs. s. qz aliq ps ei^o ē i loco. s. cētrū ⁊ il lorū q sūt i loco ḡo qdā sūt in loco p se ut sūt illa q mouētur motu recto. ⁊ qdā p accūs ut sūt spe celestes cōtēte. hec 2°. C Ex istis est notādū q qdā sūt i loco p se: ⁊ qdā sūt i loco p accūs. ⁊ de nūo eorū q sūt i loco p se: qdā sūt p se i loco p se. ⁊ qdā sūt p accūs i loco p se. corpa mota motu recto sūt p se i loco p se. s; corpa mota circularit^r ut orbis iferiores sūt p accūs i loco p se. qz sūt i ultimo corp^o cōtinētis. tū p accūs sūt i loco p se. qz accidit eis q se i loco p se. qz accidit eis q cōtineant ab aliq. qm ita bene posset spera moueri circulariter si nō cōtineret ab aliq sicut si ptiueretur. sed nō est sic de illis que mouentur motu recto. qz nullo mō possent moueri motu recto si non cōtinerent ab aliquo.

Notādum

Alia ḡo fm accūs ut aia ⁊ celū: ptes enī in loco qdāmō oēs sūt. in eo enī q circulariter sunt: ptiuet alia aliā. Uñ mouetur circulariter solam qd sursum est.

Cū posuit pⁿmū mēbrū diuistōis seu primū modū ponit 2^m ⁊ exēplificat de illo mō dicēs: q pter illa que sunt per se in loco quedā alia sunt que sunt in loco per accidēs: sicut anima ⁊ celū. qm anima per accidēs est in loco. qz corpus eius est in loco. celuz ḡo est in loco per accidēs. qz circulariter mouetur ⁊ non habet aliquid extra continens ipm. ⁊ sic est i loco per cētrū gescēs ⁊ sic per accūs. C Notādū fm 2° q isti sunt duo modi eius quod est per accidens. s. attribuere accidenti rei illō qd attribuit

Metanduz

rei sube z attribuere toto qd attribuit pti. hec 3^{or}
Et p hoc v^o q pbs hic p. celū intelligat totū mun-
dū. qz cētrū est ps totū mūdi. Dico tñ q p celū in-
telligit supmū orbē. z q cētrū hēt modū ptis respe-
ctu illi^o qd cōtinet ab eo. s; nō est ps fm vītate. s;
hēt modū ptis ut dcm̄ est. z hoc itelligit 3^{or}. z sic
appet qualr supmū celū mouet localr p accñs z
nō solū hoc est uerū de supmo celo. sed et de speris
cōtētis que mouent circulariter circa mediū qd ē
cētrū mūdi. z eo ipso q sic mouent sūt in loco per
accñs: qzuis quelibet sperarū cōtētarū sit in loco
p se pp b q vna cōtinet aliā. z quelibet illarū mo-
uet circulariter. vñ illd qd sur sū est. s. ultra elemē-
ta solū mouet circulariter. z iō ad hoc q moueat:
non requiritur q sit in loco per se. qzuis aliqd tale
sic circulariter motū sit in loco per se. sed hoc acci-
dit ut dictum est.

**Omne autē nō alicubi est. Qd enī alicu-
bi ipsum aliquid est: z adhuc aliqd oportet
esse extra hoc in quo quidem cōtinet.
Extra autem omne z totum nihil est.**

**Ex p̄dictis igif cōcludit pbs q tot^o mūdus nō est
in loco p se nec p accñs. z hec est 17^a 3° hui^o libri q
pbat p q̄tū ad illā ptē. s. q tot^o mūdus nō ē in lo-
co p accñs. z pbat sic. qz tot^o mūdus s; se totū nō
p̄t moueri motu recto nec etiā motu circulari. qm̄
quedā ei^o ptes mouent motu recto. z aliq ps eius
est qescēs ut cētrū mūdi. sed illd nō mouet s; mo-
tū cui^o aliq ptes mouent z aliq qescūt. igif tot^o
mūdus nō mouet per accñs z p p̄ns tot^o mūdus
nō est in loco p accñs. q aut etiā tot^o mūdus nō sit
in loco p se. pbat. qz oē qd est in loco p se hēt aliqd
ex cōtinēs. sed tot^o mūdus nō habet aliqd ex cōti-
nēs ipsū. s; tot^o mūdus nō est in loco p se. z sic pa-
tet q tot^o mūdus fm se totū nō est in loco qzuis p
ptes suas aliq sit in loco. qm̄ oia gñabilia z cor-
ruptibilia sūt in loco p se. sed tot^o mūdus nō est in
loco p se. qz ex oē z totū nihil est. **Notandū q
3^{or} narrat h opinionē Auicēne q dixit q corp^o ce-
leste nō est in loco neqz per se neqz per accñs. dixit
enī q mot^o circularis nō est mot^o localis. s; est mo-
t^o in situ z nō est necessariū in motū fm sitū ut mo-
tū sit in loco. **Sed 3° h arguit 3^{or} qdruplr. Pri-
mo qz fm p̄m 5° hui^o mot^o nō est nisi i q̄titate q-
litate z ubi. z p p̄ns nō est in situ. Secdo arguit sic.
loc^o est p̄o situ. z accipit in ei^o diffinitioe. igif non
est possibile q sit mot^o fm totū z fm locū. 3° qz ma-
nifestū est q mot^o spere est mot^o localis. z hoc ma-
nifeste ap̄t in ptib^o. qm̄ ptes mutant locū. tota vō
spera non mutat locū ut extimat. Quarto qz pbs
6° huius uersus finē dicit q celuz mutat locū fm
formā z non fm s̄m. z qualr hoc sit uerū declarat
3^{or} ut videbitur 6° huius.******

17. cōclusio
huius libri.

Opio aut.
quā et vide
6 pp. c. 55.

Extra hoc
p̄mo.

Secundo

Tertio

Quarto.

Tex. 4.46.

**Et ppter hoc omnia in celo sunt. Celuz
enim quidem omne fortassis est.**

**Hec est 2^a pticla 3^e ptis p̄n^o hui^o capli. in q p̄hūz
pcludit vnā p̄nē z remouet vnā dubitationē. 3° igi-
tur est illa. s. q oia sūt in celo. z hec est 18^a 3° hui^o li-
bri. q ex p̄cedētib^o pbat sic. oia sūt i toto z totū est
in celo. s; oia sūt in celo. hec 3° est sic itelligēda. v3.
q oia sūt in celo sic q ex celū nihil est. uel dicim^o
q hic sit distributio accōmodata qz nō sit distribu-
tio pro celo. sed pro oib^o alijs. z eodē mō p̄t itelli**

18 cōclusio
huius libri.

gi maior. p̄t tñ maior p̄bari sic. oia sūt ptes toti^o
mūdi. z ptes sūt in toto. igif oia sūt in toto. minor
patet. qz extra celū non est aliqd corp^o omnino ut
deklarabitur in libro celi z mūdi.

**Est autē loc^o nō celuz: s; celi qdā ul-
timuz z tāgēs mobilis corpis termin^o q-
escēs. z pp b qdē terra in aqua. hec vō
in aere. hic autē in ethere. Ether vō in ce-
lo: celum autem non amplius in alio.**

**Hic p̄hūz remouet qdā dubitū qd orif ex p̄dictis
nā dictū est q oia sūt in celo. ex h posset aliqz cre-
dē q corp^o celeste est loc^o illoz corporū gñabiliū z
corruptibiliū. h remouet pbs. d. q celū nō est loc^o
sed celi ultimū p̄tines. z itēdit p ultimū p̄tines cō-
cauū orbis lune qd cōtinet ignē. z tāgit mo^o motu
recto. z est termin^o quiescēs. qz cōcauū orbis lune
nō trāsserit de loco ad locū. ex q cōcludit: qz cō-
cauū orbis lune est loc^o ignis pp b terra est in aq̄
ita q in ultio aque. z aq̄ in aere. z aer in ethere. i. i
igne. z ignis in celo. celū aut nō ampli^o in alio est.
**Circa illā ptē q̄ro p̄ utriū supma spa est in loco
p accñs. Et v^o q nō. qz segtur supma spa est in lo-
co p accñs. s; supma spa est in ultimo corpis p̄tine-
tis p accñs. p̄ns est falsū. qz supma spa nec hēt p̄ti-
nēs p se neqz p accñs. p̄ns pbat. qz de q̄cūqz dicif
diffinitū cū aliq det̄miatioe: de eodē d^o sua diffō
cū eadē det̄miatioe. igif ut aliqd sit in loco per
accñs. requir̄ q illd sit i ultimo corpis p̄tinetis p
accñs. Itē oē qd p se mouet in loco. est p se i loco.
h patet qz moueri p̄supponit eē. s; supma spa mo-
uet p se cū sit p̄mū omniū mobiliū. s; supma spa ē
p se in loco. Itē qd hēt ubi p se. hēt et locū. p se cuz
ubi sit ex circūscriptioe loci. ut patet p auctorē ser-
p̄n^o. s; supma spa hz p se ubi. qz p se mouet s; ubi
ut oēs p̄cedūt. s; supma spa ē i loco p se. **In op^o
ē h 3^{or}. Ad istā dubitationē breuif: dico q dup^o
est loc^o. s. loc^o p se z loc^o p accñs. loc^o p se corpis est
ultimū corpis. loc^o vō p accñs alicui^o corpis ē cor-
p^o qescēs circa qd corp^o cui^o d^o eē loc^o mouet. ul-
timū corpis cōtinetis d^o eē loc^o p se. qz ut in plib^o z
fm famositate est loc^o. s; corp^o qescēs circa qd cor-
p^o spicū mouet d^o eē loc^o p accñs qz nomē loci nō
cōpetit sibi pp̄rie. nec s; usū. nec fm famositate z
q oporteat distiguē de loco patet p 3^{or} 43°
hui^o q̄rti. d. q ipo^o est exponē vba Ar̄. ita q dif-
finitio quā idurit de loco sit cōis corpi simplici z
rotūdo. hec 3^{or}. z sic appet q nllō mō possit dici
q supma spa sit in loco accipiēdo locū put h diffi-
nit ab Arist. opz igif alio mō accipe locū si debe-
mus diffinire ul' dicē q supma spa sit in loco. z p
pter h ut possit saluari q supma spa sit in loco. opz
distiguē de loco. z iō p̄misi distictionē illā de loco
s. q qdā ē loc^o p se z qdā ē loc^o p accñs. loc^o p se est
ultimū corpis cōtinetis. loc^o vō p accñs ē corpus
qescēs circa qd corp^o spicū mouet. **Secdo dico q
cū dicim^o aliqd eē in loco. hec p̄pō in: p̄t dicē cir-
cūstātiā cōtēti ad cōtinēs ita q illd qd est in loco
cōtineat a loco. uel p̄t dicē circūstātiā p̄tinetis
ad cōtētū q illd dicat eē in loco qd cōtinet illū lo-
cū z mouet circa illū locū. illd aut qd est in loco p
se: est in loco s; q ly in dicit circūstātiā p̄tēti ad cō-
tinēs. qz qd est in loco p se cōtinet a loco. sed illud
qd est in loco per accñs est in loco fm q ly in dicit********

Primū
bium.

Secūda.

Tertium.

Ad dubita-
tionem.

circūstātia cōtinētis ad cōtētū. qm̄ illō qd̄ ē i loco p accns̄ p̄tinet illū locū z mouet circa illū. Un̄ eē i loco p se: eē i loco cōtinēte. sed eē i loco p accns̄: eē i loco p̄tēto. Tertio dico qd̄ cū aliqd̄ dī eē p se ul' p accns̄ i loco. ille determinatiōes. v3. p se z p accns̄ p̄nt referri ad v̄bū ul' ad locū. ad v̄bū sic. h̄ p se ul' p accns̄ ē i loco. ad locū sic: itelligēdo qd̄ hec sūt i loco p se ul' p accns̄. Un̄ mltū refert dicē aliqd̄ p se eē i loco. z dicē aliqd̄ eē i loco p se. C̄his p̄missis dico 4° qd̄ de nūo corpoz qdā p se sūt i loco p se. z qdā i loco p accns̄ sūt i loco p se. z qdā p se sūt i loco p accns̄. z qdā corp^o nec p se neqz p accns̄ ē i loco p se ul' p accns̄. oia enī hec patēt h̄ p̄p̄m z p̄^{em}. Exēplū p̄mi ut corpa mota motu recto ut graua z leua sūt p se i loco p se. qz sūt i ultimo corpi cōtinētis. z sic sūt p se i loco p se p̄ ut dic̄ h̄ p̄^{or} p̄^o 20°. Dic̄ enī qd̄ illoz q̄ sūt i loco uerō h̄ ē i loco p se: qdā sūt p se. ut s̄ illa q̄ mouētur motu recto. z sic patet qd̄ qdā sūt p se i loco p se: ut illa q̄ mouētur motu recto ut sūt graua z leua. Exēplū sc̄di. s̄ q̄liter ē aliqd̄ p accns̄ i loco p se. qm̄ spe cōtēte ab alijs sp̄is sūt i loco p se. sed h̄ accidit eis z sic sūt p accns̄ i loco p se. z h̄ ē qd̄ dic̄ p̄^{or} i p̄^o allegato. s̄. 44°. ubi dic̄ qd̄ h̄ spe cōtēte sūt i loco simplr. h̄ ē i loco p se. h̄ ē eis p accns̄. qm̄ spa nō ē īnata moueri i spa. z ul' in p̄tinetē. hec p̄^{or}. loquēdi ad cētrū qd̄ ē tra cui cōuenit ip̄p̄rie. z in. Un̄ si spa nō p̄tinet ab alia spa nihilomin^o posset moueri. z ita accidit spe qd̄ p̄tinet ab alia spa. z sic p̄ qd̄ aliqd̄ ē p accns̄ i loco p se. Exēplū tertij. s̄. qm̄ aliqd̄ ē p se i loco p accns̄. nā sup̄ma spa z et̄ q̄libet orbis īferior ē i loco p accns̄. qz mouet circa cētrū qd̄ ē loc^o p accns̄. tñ h̄ cōpetit p se corpi rotundo qd̄ mouet circa gescens. z iō dico qd̄ sup̄ma spa z alie spe celestes sūt p se i loco p accns̄. qz p se mouent circa cētrū qd̄ qdē cētrū ē loc^o p accns̄ ut dictū ē. z h̄ inuit p̄^{or} h̄ p̄^o 43° hui^o q̄rti. Exēplū q̄rti. ut. s̄. quō aliqd̄ corp^o nec p se nec p accns̄ ē i loco p se ul' p accns̄. qm̄ tot^o mūduz aggregat^o ex toto mūdo īferiori ex oib^o sp̄is celestib^o nō ē h̄z se totū neqz p se neqz p accns̄ i loco p se ul' p accns̄ sic p̄hs̄ declarat i textu. C̄his igit̄ v̄stis breuiter ē dicēdū ad istā dubitationē qm̄ q̄rit̄ utrū sup̄ma spa sit i loco p accns̄. Dico qd̄ illō ē multiplex fm̄ amphibologia ex eo qd̄ ista determinatio p accns̄ p̄t determinare h̄ v̄bū ē ul' locū. p̄ mō sensus ē ille qd̄ sup̄ma spa p accns̄ ē i loco. z ille sensus ē falsus. Secūduz sensus ē qd̄ sup̄ma spa ē i loco p accns̄. h̄ ē circa locū. q̄ loc^o dī loc^o p accns̄. z cui cōpetit p accns̄ z ip̄p̄rie h̄ nomē loc^o. z i illo sensu dico qd̄ illa ē v̄a. s̄. sup̄ma spa ē i loco p accns̄. z nō solū dico qd̄ sup̄ma spa ē i loco p accns̄. s̄ dico qd̄ sup̄ma spa ē p se i loco p accns̄ ut dcm̄ ē sup̄. z ista vident̄ eē de itētiōe p̄^{is} nec video qualr̄ posset cōcedi qd̄ sup̄ma spa sit i loco p accns̄ loquēdo de loco h̄z qd̄ diffinit̄ h̄ a p̄ho qm̄ ista ē oio fl̄a. s̄. qd̄ sup̄mū celuz sit i ultimo corpi p accns̄. v̄n̄ accipiēdo locū. put̄ h̄ diffinit̄. dico qd̄ sup̄ma spa nllō mō ē i loco. z h̄ dic̄ h̄ p̄^{or} ex p̄sse. C̄ad rōnes v̄o p̄n^{is} ad p̄mā qm̄ dī qd̄ si celū sit i loco p accns̄ igit̄ ē in ultimo corpi cōtinētis p accns̄. dico qd̄ b̄n̄ sequit̄ accipiēdo locū fm̄ qd̄ h̄ diffinit̄. s̄ sic nō accipit̄ loc^o cū dī qd̄ celū ē i loco p accns̄. s̄ accipit̄ h̄ loc^o p accns̄ p corpe gescēte. circa qd̄ mouet corp^o sp̄iciū. C̄ad 2^m qm̄ dī qd̄ sup̄ma spa p se mouet h̄z locū. dico qd̄ uerū ē

z iō dico qd̄ ē p se i loco. s̄ nō ē p se i loco p se. s̄ est p se i loco p accns̄. v̄n̄ cōcedo qd̄ oē qd̄ p se mouet i loco ē i loco p se. nō tñ oē qd̄ p se mouet i loco ē p se i loco p se. C̄ad 3^m cū dī qd̄ ubi catur a loco. z iō ubi p se ē i loco p se. dico qd̄ a loco p accns̄ z improp̄e dcō p̄t cāri ubi p se. ul' posset dici qd̄ celū habet ubi p accns̄. s̄ h̄ cōpetit sibi p se. s̄. h̄ie ubi p accns̄. C̄s3̄ circa istū modū dicēdi occurrūt multa dubia. p̄ qz nō v̄ uey qd̄ sup̄ma spa sit i loco p accns̄. s̄. p̄ cētrū. qz illō qd̄ ē i loco p altey: ē i eodē loco i q̄ ē illō alterū. ut aia q̄ ē i loco p corp^o: ē i eodē loco i q̄ ē corp^o. si igit̄ sup̄ma spa eēt i loco p cētrū qd̄ ē terra seq̄ref qd̄ sup̄ma spa eēt i eodē loco i q̄ ē terra z sic sup̄ma spa eēt i p̄cauo aq̄ tanq̄ i loco qd̄ nō cōcedit. Hoc p̄firmat̄ p̄^{or} sic. Qd̄ qd̄ iuenit̄ i aliqd̄ p accns̄ iuenit̄ i eo p aliqd̄ h̄ns̄ illō p se. igit̄ si sup̄ma spa sit i loco p accns̄. opz qd̄ aliqd̄ sit i illo loco p se. z sic ille loc^o i q̄ celū ē p se accns̄ ē loc^o ali cui^o alteri^o p se z nō nisi terre. s̄ celū ē p accns̄ i loco terre qd̄ nō ē uey. Itē supposito qd̄ cētrū mouetur circ̄larit̄ sic celū mouet circ̄larit̄: nihilominus celū eēt i loco qz localr̄ moueret. s̄ si cētrū moueret localr̄ celū nō eēt i loco p cētrū. qz nō ē i loco p cētrū nisi qz mouet circa cētrū gescēs. s̄ celū nō ē de sc̄o i loco p cētrū. Itē qd̄ ē p accns̄ p̄t nō eē. igit̄ si celū sit i loco p accns̄. sequit̄ qd̄ oino celū p̄t nō eē i loco. p̄ n̄s̄ celū posset nō moueri h̄z locuz. Itē oē qd̄ ē oib^o alijs locat̄ cā eēndi p se i loco. illō nō ē i loco p accns̄. qm̄ p accns̄ nō ē cā ei^o qd̄ ē p se. ut p̄z 2° hui^o. s̄ ip̄z celū ē i loco. z ē cā oib^o alijs eēndi i loco. sic enī celū ē cā oium alioz locatoz qz tū ad suas sb̄as. ita ē cā oiu^o p̄p̄rietatū nāliū qd̄ cōueniūt eis p se. Hoc p̄firmat̄ qz p̄^m i vno q̄qz ḡne ē maxie tale ut p̄z 2° metha^o. sed celū ē p̄^m i ḡne locatoz. igit̄ ē maxie locatū. z p̄ n̄s̄ celū nō ē i loco p accns̄. Pro istis rōnib^o ē itelligēdū qd̄ aliqd̄ dicitur tale p se uel p accns̄ dupl̄. v3. uel h̄z cōez̄ acceptionē. z ut frequēt^o accipit̄. ita qd̄ illō dicat̄ p se tale qd̄ h̄z cōmuniōrē acceptionē ē ut i pl̄ib^o tale. Et illō dicat̄ p accns̄ tale qd̄ min^o cōit̄ z i pauciorib^o repit̄. z p se z p accns̄ isto^o dicūtur h̄z acceptionē nō nois. Alio mō dicūtur p se z p accns̄ ex nā reit̄ ita qd̄ illō dicat̄ tale p se qd̄ ē tale p suā nāz z nō p aliō. z qd̄ illō dicat̄ p accns̄ tale qd̄ p aliud ē tale. Dico igit̄ qd̄ vltim^o corpi cōtinētis dī loc^o per se. qz vltim^o corpi cōtinētis dī loc^o fm̄ cōez̄ acceptionē z ut i pl̄ib^o. qz oē corp^o p̄ter sup̄mā sperā dī eē i loco sic i vltio corpi cōtinētis. s̄ sup̄ma spa dī eē i loco solū per cētrū qd̄ ē terra: z sic vltim^o corporis cōtinētis h̄z acceptionē nois z ut i pl̄ib^o utim^o h̄ noie loc^o ē loc^o per se. z cētrū q̄tū ad acceptionē z usū nois dī eē loc^o per accns̄ z ip̄p̄e. nō q̄tū ē ex nā sua. s̄ cētrū ex nā sua ē loc^o per se. z nō p aliō ē loc^o eo mō qd̄ ē loc^o. C̄ad p̄mā igit̄ rōnē i p̄riū qm̄ dī qd̄ illud qd̄ ē i loco p alterū z c̄. dico qd̄ nō ē ul' uey. i. mo sic dic̄ p̄^{or} h̄ sūt duo modi ei^o qd̄ ē per accns̄. s̄. attribuē accnt̄ rei illō qd̄ attribuē rei. z sic ē uerū qd̄ illō qd̄ ē i loco per accns̄ siue per alterū ē in eodē loco i q̄ ē altey. Alio mō attribuē rei aliqd̄ per accns̄ cū attribuē toti illō qd̄ attribuē parti uel alicui se h̄nti per modū part̄. z illo mō loquēdo dico qd̄ nō opz qd̄ illō qd̄ ē i loco per alterū sit i eodē loco i q̄ ē illō altey. v̄n̄ sup̄ma spera ē i loco per alterū. s̄. per cētrū qd̄ ē terra tñ nō ē in loco terre. v̄n̄ loc^o terre nō ē loc^o per accns̄ celi. sed cētrū qd̄ ē ter

Quot mo-
us aliquid
ostendit esse
in loco p se z
accns̄.

Exēplum
iū.

Exēplū
di.

Exēplum
ij.

Exēplū q̄r

oluto du
u3.

Id primuz

Id sc̄m

Ad tertū.

Primū tu
bium.

Confirma.
hu. uo.

Secunduz

Tertium

Quartum.

Cōfir. hui^o
quarti.
z. cō. 4.

Ad confir.

ra e loc^o per accns celi. Et ad pfirmatione qm di q^o oē qd iuenit i alio p accns iuenit i eo pp aliqd hns aliqd p se. dico q illa ppo de vtute fmdis nō ē ulr va. qm accntia p accns ut curre z sedē iueniūtur in aliq p accns. z i nullo iueniunt p se. talia enī accntia nō hnt sba ppra qb^o positū necio ē ponē illa accntia. qz si sic ad destructionē cuiuslibet accntis se qref destructio sbe qd ē icōueniēs. dico igif q illa auctoritas p^o ē sic itelligēda. s. q oē qd iuenit in aliq p accns h ē iprope z nō solū p cōez modū loquēdi: iuenit i eo p aliqd hns illō pprie. z p cōez usū loquēdi q nomē trāsfert ab eo cui puenit fm usū z ut i plib^o ad aliqd cui puenit iprope z i pauciorib^o. z sic h nomē loc^o trāsfert ab ultimo corpis ptenētis cui cōiter cōuenit p usū pauciorib^o. Et illa trāsupptio fit pp silitudinē iter illō i q trāsfert. z illō ad qd trāsfert. z ē silitudo qstū ad h q sic ultimū corpis ptenētis nālīter hēt getare locatū z imobilitare ipm: ita cētrū qd ē terra hēt getare z imobilitare celū. qm celū hēt getē z imobilitatez a cētro qd est terra sic dcm ē pū. Ad 2° rōne qm di q si terra moueret circulariter adhuc celū eēt i loco sic nūc ē. pcedo. Et qm di q nō ē i loco p cētrū nisi qz cētrū gescit. dico q ē i loco p cētrū: siue cētrū gescat siue nō. z h iō qz celū sic se hēt q si cētrū gescēt i medio ptes celi alr z alr se hētēt successiue respectu ptiū cētri. z iō dico q qūis de scō celuz fit i loco p cētrū actu gescēs. tñ posito q cētrū moueret: adhuc celū eēt i loco p cētrū. qz sic se hēret celū q si cētrū gesceret ptes celi se hētēt alr respectu ptiū cētri qz pū. Ul^o possēt dici q si terra moueret circularitē tāta uelocitate qzta celū mouetur. tūc celū eēt i loco p cētrū simplr i distibile toti^o mūdi. qz respectu illi^o ptes se hētēt alr qz pū. uerū fm itētiōne pbi ē dicēdū q ipossibile ē cētrū moueri circularitē. oēs enī dij nō pnt mouē terras ut di libro de motib^o aialitū. Ad aliō qm di qd ē p accns pōt nō eē. dico q uey ē distiguēdo p accns p neciū. tñ nō opz q illō qd ē p accns ut distiguif p se ul^o p: possit nō eē. dico et q rō ista nō ē ad ppositū: qz nō dixit q celū p accns ē i loco p accns. sed dixit q celū p se ē i loco p accns h ē i illo ul^o circa illō cui h nomē loc^o cōpetit iprope z trāsupptiue ut dcm ē. Ad aliō qm di q oia alia locata sūt i loco p celū. dico q uerū ē: z iō dico q celū ē p se i loco. sed nō ē p se i loco p se: sed ē p se i loco p accns. s. i loco iprope z min^o psuete dicto. z sic possū dicere q celū ē p locatū: z tñ nō ē locatū nisi i loco p accns. h tñ cōpetit ei p. Si vō dicat q h: qz vī q h sit opp^m i adiecto. v. q sit p se locatū i loco p accidēs: qz p se z p accns sūt opposita. dico q ē oppositū i adiecto: qz p se z p accns referuntur ad diuersa. qm p se referē ad h vbu ē. p accns vō referē ad locū. sed si refererent ad idē tunc eēt oppositū i adiecto. sed nō ē ita. Secdo circa illud cap^m. qro utrū loc^o nālīs terre sit supfcies cōcaua toti^o aq. z sic de alijs eltris. utrū. s. loc^o nālīs cuiuslibet eltri sit supfcies cōcaua corpis locang z cōtinētis ipz. Et vī q nō. qz ille loc^o nō ē loc^o nālīs alicui^o corpis a q illō corp^o nō phibitū: s. sue nāe derelictū: nālīter recedit seu mouet. sed terra nō pbita exns i supfcie cōcaua aq mouet z recedit nālīter ab illa supfcie. q illa supfcies nō ē loc^o nālīs ēre. maior p. qz p p h m hec ē vna p ditiō nālīs. s. ut illō ad qd locatū nō ipeditū nālīter mouet. p pns

Ad secūda

Alia solō.

Ad tertius

Ad quartū

Repli.

Solutio.

Secdo dubi
tat inulapū
plauer.

Pratmū du
bium.

nō mouet. nec recedit nālīter ab eo. minor p. qz si terra eēt pforata z vna gleba terre poneret i supfcie aq: illa terra descēdēt z moueret a supfcie aq. z p pns supfcies aq nō ē loc^o nālīs terre. qz terra nō pbita nō mouet nālīter ad illā. imo recedit z mouet nālīter ab illa. Nec rō pfirmat p p h z trāctatu de infinito. Idē nūo ē loc^o nālīs toti^o z parq. cū igif supfcies pcaua toti^o aq nō sit loc^o nālīs: ut p. vni^o glebe. seqtur q supfcies cōcaua toti^o aq nō ē loc^o nālīs toti^o terre. Itē loc^o nālīs z p. p. debet nālīter circū dare locatū. ut p. qz de rōne loci ē circū dare locatū vndiqz ut dcm ē sup^o. s. supfcies pcaua aq nō circū dat totā terrā. q supfcies cōcaua aq nō ē loc^o nālīs toti^o terre. Itē sic leue simplr se hēt ad locū simplr surfū: ita se hēt graue simplr ad locū simplr deorsū. sed leue simplr ē i loco simplr surfū: ut ignis i cōcauo orbis lune. igitur simplr graue debet eē i loco simplr deorsū. s. terra ē simplr grauis ut p. 4° celi. z cētrū mūdi ē simplr deorsū cū maxime distet a celo. z supfcies aque nō ē simplr deorsū. igif loc^o nālīs terre nō ē supfcies aq. s. magis debet eē cētrū mūdi. Itē ignis ptenēt imediate ab orbe lune. s. supfcies cōcaua orbis lune nō ē loc^o nālīs ignis: qz ignis mouet i ipa. igif nō vī q supfcies cōcaua orbis lune cōtinētis sit loc^o nālīs corpis eltaris. minor p. bat qz ignis mouet i supfcie cōcaua orbis lune. sed locatū nō mouet i suo loco nālī. sed gescit i eo. qz nō mouet ad ipz locū nisi ut gescat i eo cū gescē sit pfectio mot^o eoz. In opp^m est p. b. q logtur de locis nālīb^o eltoz. d. sic. Terra ē i aq: aq i aere: aer i ethere. i. i igne: ether in celo. celū aut nō ampl^o i alio. Ad istā igif qōne dico pmittēdo qsdā distictiōes. Primo q loc^o nālīs eltri ē duplex. i. loc^o q: z loc^o q. s. locat. loc^o q. s. corp^o locatū ē illō p respectū ad qd dī eltrū ul^o corp^o i suo loco nālī eē: qzuis illō nō cōtineat: nec circū det locatū. sed loc^o q ē ultimū corpis cōtinētis. loc^o igif q: cuiuslibet eltri: ē cētrū toti^o mūdi. qz nullū eltrū ē i loco suo nālī: nisi cētrū ei^o sit cētrū toti^o mūdi: ut p. p. p. h. i libro celi z mūdi. loc^o at q. s. locas ē dup^o. ut loc^o p se. z loc^o p accns. loc^o p se ē loc^o q p. h. locatū ita q corpus eltare semp mouet ad illū ubicūqz situet: sic ferrū mouet ad magnetē. loc^o q locat z cōtinēt p accns: ē loc^o q de scō ptiēt z circū dat corp^o i h situ. ad quē locū exntē i h situ corp^o nālīter mouet. s. si esset i alio situ nō moueret ad ipz nālīter p. qz patebit psteri^o. Iste igif sūt due distictiōes. p^o q loc^o nālīs est dup^o. s. q. z q. 2^a distictiō ē q loc^o nālīs q. s. locat ē dup^o. v. p. p. se. z p accns. 3^a vō distictiō accipit ex pte eltoz locatoz q talis ē: q de nūo locatoz eltoz qdā magis sūt i loco nālī p cētrū suū qz p suā circūferētiā ut oia elta q sunt magis gūia qz leuia. z qdā magis sūt i loco p circūferētiā qz p cētrū: ut elta q sūt magis leuia qz graua. His pmissis ad qōne dico tria. Prio q loc^o nālīs q qdlibet eltrū ē i loco: ē cētrū mūdi. h pbat sic. Illō ē loc^o q: q qdlibet eltrū ē i loco nālī p respectū ad qd qdlibet dī eē ul^o nō eē i suo loco nālī: ut sag p. qz illō ē origo z regla p quā cogscit utrū aliqd eltrū sit i loco suo nālī ul^o nō. s. respectu ad cētrū mūdi vniūqz qz eltrū dī eē ul^o nō eē i loco suo nālī. nā si cētrū mūdi sit cētrū ei^o: tūc illō eltrū ē i loco suo nālī. sed si cētrū mūdi nō sit cētrū ei^o. tē illō eltrū nō ē i loco suo nālī. q cētrū mūdi ē loc^o q qdlibet eltrū ē i loco suo nālī

Confirma
pūua.

Secūdam

Tertium.

Quartum.

Tertia sol.

Notabile
primum

li. maior e manifesta. z minor pz p pbs 2° celi z mudi. Terra no est i loco suo nali nisi ei° mediu sit mediu toti° mudi. z h demrat pbus euideret. sz cu aq naliit heat circudare terra vndiqz: aq no erit in loco suo nali nisi ide sit centru ei° cu cetro mudi. qm cozpoz rotude figure quoz vnu cotinet aliob eqlit ex oi pte e ide centru ut patet cuilibet itelligeti: z q rone ide e centru terre z centru aq: eade rone e centru oiuz eltoz. cu igif centru toti° mudi sit loc° q terra e i loco nali. segtur qz centru toti° mudi e loc° q qdli bet cozp° eltare e in suo loco nali z e. Et si dicat qz cu centru sit idisibile. cu no debet dici loc°. Dico qz pbs z 2° or i h 4° z i 2° celi uocat centru locu celi z eltoz. z certu apd me est qz ipi loquuntur de centro mathe° oino idisibile: qz si loqren de centro nali disibile qrendu eet quod z p qd illd esset in loco suo nali. z si illd p qd eet disibile qredu eet de illo sic pns. z pcederet i istm. nec possemus certificari de terra qn. s. eet i suo loco nali z qn no. Et dico qz centru mudi simplr idisibile e illd q terra e i suo nali loco. z e mesura p qua scif utru terra sit i suo loco nali ul no. z p ois centru idisibile mudi e illd quo oia elta sut i locis suis naliib°. qm nullu eltu e i loco suo nali nisi centru ei° sit centru mudi. C Ad argm igif cu di qz centru e idisibile z loc° nullus e idisibilis. Dicendu e qz loc° di mltriplr ut dem e sup. Un accipiēdo locu pprie sz qz pbus loqtur hic de loco cu diffinit locu. Dico qz sic loquēdo uerū est qz nullus loc° e idisibilis. tñ accipiēdo locu p illo qz cozpa nalia z pcipue elta dicunt eet i locis suis qz loc° pt dici origo ul mesura loci nalis pprie dicti: sic dico qz simplr idisibile pot dici loc°. vñ breuif idisibile e loc° q. sz no e locus q. s. locat z circudat. C Scdo dico qz supficies cōcaua toti° aq: no e locus nalis p se ipsi° terre. z h pbo sic. Illd no e locus p se nalis terre ad qd sz qz h° no mouet terra exns ex illd no phibita. sz pz qz cozpa nalia existētia ex sua loca nalia naliit mouent ad illa ubicūqz fuerit si no fuerit phibita seu ipedita. sz terra exns ex supficie cōcaua aq no mouetur ad supficie cōcaua aq ubicūqz supficies illa fuerit. qm si terra eet i medio mudi. z aq eet i spa lue: ul i loco ignis: certu e qz terra no moueret ad supficie aq ibi existētē z pp h supficies aq no e loc° nalis p se ipsi° terre. z hec e itētio 2° 2° 24° hui° capli. ubi dic qz gne qrit huc finē sz qz e mediu toti°: z no sz qz e finis aq Et si no eet ita: tūc terra moueret ad aquā ubicūqz fuerit finis ei° sicut ferru mouet ad magnetē ubicūqz fuerit. sz h no sentit de aq. hec 2° or. Dico igif qz ultimū aq no e p se loc° nalis terre. nec eade rone e ulm aeris loc° nalis aq. C Et si qraf qz igif e loc° nalis terre p se loquēdo de loco locāte z circūscribēte. dico qz loc° nalis p se ipsi° terre e ulm aq fm qz aq e i tali situ: z i tali distātia ad orbē. locus eni nalis plus dic qz ultimū cozpis otinentis: qz ultra ulm cozpis otinētis addit vtutē pseruati nā locati exntis i corpe locāte. z id si aer eet i loco toti° aq ulm aeris eet loc° nalis terre: qz aer exns i tali situ hēret vtutē pseruādi trā. C Tertio dico qz quuis oia elta sint i suis locis naliib° p centru z supficie cozpis otinētis. tñ qdā elta ut elta gūia magis sūt i locis suis naliib° p centru qz p supficie cozpis otinētis. z qdā ecōuerso: ut elta leuia q sūt magis i locis suis naliit p supficie cozpis otinētis qz p centru. C Pri° arguit sic. qm illd cozp° e magis i lo

co p centru qz p supficie otinētis qd sp naliit gescit qm mediu ei° e cētz mudi. sz tra z aq q se elta gūia sic se hnt qz sp gescit naliit i locis suis qm centru mudi e centru eoz. alr no gesceret naliit qlit cūqz se hēant ad supficie otinētis. sz cozpa gūia magis se i locis suis naliib° p centru qz p supficie cozpis otinētis. C 2° arguit qz elta leuia sūt magis i locis suis naliib° p supficie cōtinētis qz p centru. illd pz qz illd cozp° est magis i loco naliit p supficie cōtinētis qz p centru qd sepatū i actu exns no e i loco suo naliit nisi otinēt totū supficie cōcaue cozpis cōtinētis: qz tūcūqz idēz sit mediu ul centru ei° z toti° mudi. sz sic e de igne exite i actu sepatō. qm si accipiam vnu ignē i actu no otigūū totū supficie cōcaue orbis lue: qzuis cētrū ei° sit centru mudi: iste ignis mouebit naliit applicādo se totū orbi. nec eet i suo loco naliit nisi supficies sua cōuēra applicaret totū supficie cōcaue orbis lune. z de aere respectu ignis idē e. z h si aer sit magis leuis qz gūis i loco suo nali. sz utru aer sit magis gūis qz leuis i loco suo nali ul ecōuerso: h hēt videri sup 4° celi z mudi. Un qzuis oia elta sint i locis suis naliib° tā p supficie qz et p centru. tñ qdā magis naliit se i suis locis p supficie qz p cētz z qdā ecōuerso ut dem e. C Et sic appet qd sit dicēdu ad formā qōnis. s. qz ulm cozpis otinētis e locus nalis q locat illd eltu. sz h no e p se. sz qz e ul timū talis cozpis. sz sz qz e i tali ul i tali situ ul distātia ad orbē. Dico tñ qz talis ul tāta distātia ad orbē no e de rone loci absolute. est tñ de rone loci nalis inqz tū e loc° nalis tal cozpis. loc° tñ qz e idē qd cētz mudi: ut pz ex pcedētib°. C Ad pmā rōnē qm di qz ille no e loc° nalis alicui° cozpis a q illud cozp° naliit recedit z ad qd no naliit mouet. Dico qz uez e de loco nali a q locatū p z pncipalr hēt qz sit i eo naliiter. de illo loco dico qz uerū e. z id terra no e p z pncipalr i loco p supficie aq: sed p centru toti° mudi. vñ terra no recedit naliit a cetro: sz naliiter mouet ad centru qm mediu ei° no e mediu mudi. Et p ois ad cōfirmationē qm di qz idē e loc° toti° z ptis. Dico qz vno modo est idēz locus totius z partis loquēdo de loco q locat ps z totū. z sic e vno loc° toti° tēre z vni° glebe loquēdo de loco q locat utruqz. qz centru toti° mudi e loc° q utruqz. z sic pz qlit pt itelligi illd cōe dem. s. idē e loc° totius z ptis. Alio pt itelligi loquēdo de loco q locat z otinet. z sic loquēdo: sic dico qz de pte possum loqui duplr. vno mō de pte inerte toti. z otinuata cū toto. fm h illa ppō debet sic itelligi. qz idē e loc° toti° p se. z ptis p accns: qm ps otinuata toti no e i loco nisi p accns: i loco. s. i q e totū p se. sed si loquat de pte sepata a toto: z de loco q locat z otinet Dico qz illa ppō e sic itelligēda qz idē e loc° pti° toti°: z loc° cois ptis. z h pz qz si tota terra sit i supficie cōcaua cozpis aq sic i pprio loco. tūc vna gleba terre eet tota i ista supficie cōcaua aq sic i locāte cōi. z erit i vna supficie otinēte ipaz circa cētruz mudi. cui° supficie cētrū e cētrū toti° mudi tanqz i loco pprio. C Sz si dubitat qz cozp° e naliit i loco p vtutē pseruatiuā ifluxā i celo ut pus dem e. sz celū maiorē vtutē pseruatiuā ifluit pti terre ppique celo qz pti remote. sz ptes terre magis debēt eē i loco suo nali ppingori celo qz i pte remotiori. z ita ptis terre loc° nalis magis debet eē i supficie aq qz i cetro uel iuxta cētrū. z ita ps terre exns i centro no phibita debet naliit moueri ad supficie cō-

pli

repli

bile lum,

abile um,

Ad primū

Ad ei° 2° fir.

Prima re pli.

Secunda

Ad prima

Imag

mag

Eccl. 30

Secundam

Terz alia

Ad secunda

causa aq. Et illa ut pseruatiua i terra: e i corpe
 ptinens. s. i aq. g terra ubicuqz ponat debet naliter
 moueri ad vtute seu ad corp i q e ista vt. sic ferru
 mouet ad magnet ubicuqz fuerit magnes. Ad
 p^m hoz dicendu q vt pseruatiua locati pfecti^o z i
 tati^o ifluit z recipit in ptib^o elti puriorib^o z magis
 elogata a p^rijs suis. z cu di q celu maiore vtute co
 seruatiua ifluit pti terre q e magis ppinq celo: ga
 agēs nāle forti^o agit i ppiquū q; i remotū. Dico q
 nō ē uerū q celu maiore vtute cōseruatiua ifluit i
 pte ppiqua q; i remotā. q; sic supiores ptes aq; z
 ppingores aeri magis hēret vtute pseruatiua ter
 te q; ptes iferiores. Dico igit q celu maiore vtu
 te pseruatiua ifluit i illis ptib^o q sē puriores. z ma
 gis elogate a suis p^rijs. z iste sūt ptes eēntiales.
 Et cu di q agēs nāle seu corpeū forti^o agit i ppi
 quū q; i remotū. dico q uerū ē ceteris parib^o. s; si
 cetera nō sūt paria nō opz. nūc at ptes terre ppin
 gores celo z remotiores a cetro nō purificant a pu
 ritate. nec i elogatiōe a suis p^rijs. z iō nō sūt eqliē
 disposite ad recipiēdū pseruatiōez. z sic ptes re
 motiores a celo bñ pnt recipe maiore cōseruatiō
 nē ul vtute pseruatiua q; ptes ppingores celo. Et
 hec ē cā qre vt cōseruatiua nālis aeris ifluit ma
 gis ipsi igni q; aq; ita q ultimū ignis ē nālit loc^o
 aeris: z nō supficies pcaua aq. z hui^o cā ē: q; ignis
 ē magis elogat^o ab eo qd ē p^riu maxie aeri. s. ter
 ra q magis p^riat aeri i duab^o qlitatib^o q; aq. vtus
 eni pseruatiua aq magis ifluit aeri q; igni: ga aer
 ē min^o p^ria aq q; ignis: q; ignis p^riat aq i utraq; q
 litate. z sic aer est magis elogatus a p^rio aq q; sit
 ignis. Et si dicat q fm h vt cōseruatiua aq for
 tior eēt in terra q; in aere. q; terra magis distat ab
 igne q p^riat aq i utraq; qlitate. z p p^ris terra eēt
 magis loc^o aq q; aer. Dicēdū q ut credo i terra
 ē magis vt pseruatiua aq q; i aere: q; s; p^ris 2° ce
 li. aq nālit mouet ifra terrā si nō ipediat. z h vide
 m^o ad sensū. qd nō eēt nisi vt pseruatiua aq magis
 eēt i terra q; i aere. Et pp h diē p^ris 4° celi. q aq i
 suo loco nāli ē magis gūis q; leuis. Et cu di q tē
 ultimū tē eēt loc^o aq. Dico q nō sequit. q; de rō
 ne loci ē ptinē locatū z nō cōtineri. nūc aut tēra pti
 net ab aq. vñ q;uis terra hēat magis vna p ditiō
 nē loci nālis respectu aq. tñ deficiūt sibi mlte alie
 cōditiōes. Ad 2^m cū di q illa vt pseruatiua tēre
 ē i aq. dico q vt pseruatiua toti^o terre ē i aq s; q
 ē i tali situ. tñ maior vt pseruatiua terre ē vsus cē
 trū: qd cūqz corp^o ibi fuerit: q; sit i aq. z iō tota tēra
 cōprimat se ex oi pte vsus cētrū. z q; nō pōt eē p
 pingor cetro q; qñ mediū ei^o ē mediū mūdi: iō qñ
 sequit nō pōt se mouē vsus cētrū. dico q gleba tēre
 sibi derelicta nō ipedita: nālit mouet ad cētrū z nō
 ad supficiē cōcaua aq. S; h pōt dici q fm
 istud se qret q qlibet ps terre cui^o mediū ē mediū
 mūdi gesceret violēter: q; si nō ipediret moueret
 nālit ad cētrū. z sic maior ps terre gescēt violēter
 z cedē h ē ipo^o. Et si terra eēt pforata ab vna
 circūferētia ad cētrū. z a cetro ad aliā circūferētia
 gleba terre moueret p se deorsū qusqz cētrū ei^o fiet
 cētrū mūdi. s; nō poterit sic moueri nisi alia ps ei^o
 recedēt a cetro vsus celū. qñ si vna gleba nē sit ex
 ista pte cētri z moueat qusqz mediū ei^o sit mediū
 mūdi: oportebit q vna medietas ei^o sit ex vna pte
 cētri. z alia ex alia. igit cū an^o ps glebe p uene
 rit ad cētrū orbis oportebit eā ulter^o moueri ultra

cētrū ad h ut mediū ei^o sit mediū mūdi. s; mot^o de
 cetro vsus celū ē mot^o sursum. g ad h q gleba tēre sit
 i suo loco nāli nece ē aliq; ei^o pte ascēdē. s; h ē ipo^o
 q; mot^o terre sursum est violēt^o. z sic nō pōt aliqd
 eē i suo loco nāli nisi p motū violētū. qd est ipo^o.
 Ad p^m hoz dico q qlibet ps terre i actu sepata
 h ē qlibet ps q ē portio terre sepata a tota terra si
 ue nō ptinuat tota tēre: cui^o mediū nō ē mediū mū
 di: gescit violēter: q; amoto ipedimento nālit mo
 ueret ad cētrū. ps tñ tēre ieris tota tēre: z ptinuat
 cū tota terra nō gescit violēter. q;uis mediū ei^o nō
 sit mediū mūdi. q; ps ptinuat tota nō gescit p se.
 s; ad getē toti^o. z h ē sibi nāle iquātū ē ps ptinuat
 toti. z iō gescit nālit p accūs: tñ ad getē toti^o p se.
 Ad 1^m cū di q gleba exis i actu sepata nō pos
 set ferri i loco suo nāli nisi alia ps ei^o moueret sur
 sum: q; ultra cētrū z c. Dico q uerū ē sic pbat arg^m.
 Et cū di q mot^o ptis a cetro ē violēt^o illi pti: q; g
 ue nō mouet sursum nisi violēter. Dico q ps nō mo
 uet sursum nisi p accūs. z dico q mot^o illi^o ptis sursum
 ad motū toti^o deorsū ad locū suū nāle nō ē violēt^o
 pti. sed magis nālis. q; illa ps nō mouet p se. s; ad
 motū toti^o: z mot^o toti^o ē nālis. s; de h alias vīsi ē
 i 2° celi. z adhuc dñō pstate magis videbit. Al
 tñ pōt dici ad illā rōnē de vtute pseruatiua loci q
 pbat q gleba magis debēt nālit moueri ad supfi
 ciē aq q; ad cētrū: q; ibi magis viget vt pseruati
 ua tēre cū sit ppingor celo. dicēdū ē q; qto aliqd
 eltū ē vtut^o maioris: ex h nō segtur q; hēat vtutes
 fortiorē ad pseruādū terrā. qñ illa vt^o q fortior ē i
 se ut vt^o ignis nō ē fortior nec cōueniēti^o ad pser
 uādū terrā. imo magis eēt dicēdū q; qto vt^o iflu
 ra a celo ē debili^o q; tātō magis ē pseruatiua ter
 re. iō q;uis i aq sit aliq vt^o q nō ē i ptib^o cētralib^o
 terre. nō tñ ē fortior aut pueniēti^o ad pseruādū
 terrā. Ad 2^m rōnē p^ris cū di q si supficies aq
 eēt loc^o nālis terre. tūc debēt circūdare totā terrā.
 Dico q uey ē si terra eēt magis nālit i loco p cir
 cūferētia suā q; p cētrū. z etiā si ultimū aq fm q
 ultimū aq eēt loc^o nālis terre: s; utruq; illoz ē flm
 ut vīsi ē i pōne. Pōt etiā dici q; tota terra ē cir
 cūdata aq: sed aq pmixta aeri z terre. qñ aer q est
 circa terrā i q aialia viuūt nō ē pur^o aer q; sic in eo
 nō vinerēt aialia ut diē Albert^o. s; aer pmixt^o ua
 porib^o aqis z exalatiōib^o terrestrib^o ut ps methau
 rorū p. Pōt itez dici q; terra pura ē circūdata
 aq: qñ terra pura nō ē terra sup quā viuim^o neq; i
 aq nascūtur uegetabilia: s; terra pura ē magis de
 orsū q; ē oino rotūda z circūdata aq: ul supposito
 q; terra sup quā viuim^o sit terra pura: tūc p^ris nō
 eēt tenēda. s; cā finalis pp quā tota terra nō est cir
 cūdata aq pura: ē ut hoies z aialia terrestria q sūt
 ptes eēntiales vniuersi pōtēt viuē q nō pōtēt vi
 uē i pura aq: z iō igeniavit nā ulis, ut aliq ps terre
 nō eēt circūdata aq pura. tñ q; tū ē ex pte nāe ulis
 accidit h. z h pp bonū: z pp terminationē totius
 mūdi. Et si dicat q; tūc terra sp eēt pūata sua p
 fectiōe nāli. qd videt icōueniēs. Dico q illa non
 ē pfectiō p se illi^o terre. s; pfectiō accūtalis. s; pfe
 ctiō p se terre q; tū ad locū: ē q; sit i medio mūdi. s;
 q; ipa sit tota i ultio aq nō ē pfectiō p se. z q; tota
 terra sp sit pūata aliq pfectiōe accūtali pp mains
 bonū: ut pp bonū toti^o vniuersi nō ē icōueniēs. sed
 magis pueniēs z decēs. Ad 3^m p^ris cū di q; g
 ue simplr debet eē in loco simplr deorsū. cōceda.

Ad prima

Ad secunda

Secunda

Ad tertio

C Et cum dicitur quod centrum est locus simpliciter deorsum. Dico quod centrum non est locus locas et circumdatus. sed quanto alius locus locas est magis deorsum: tanto est locus convenientior simpliciter gravi potest recipi et locari in illo. Dico et quod centrum est simpliciter deorsum: id est omne grave simpliciter est in centro tantumquam in loco locante et continente. **C** Ad ultimum cum dicitur quod concavum lune est locus ignis: quia ignis movetur in illo. Dico quod corpus extrinsecus in loco suo naturali non movetur in illo loco motu qui movetur ad ipsum si esset extrinsecus locum. imo gescit quod est perfectio illius motus. potest tamen moveri motu alio. et sic est in proposito. **U**bi ignis extrinsecus in concavo orbis lune: non movetur motu sursum: quomovetur si esset extra locum suum. et non prohiberet sed movetur motu circulari secundum motum orbis: et hoc non est inconueniens: sed necessarium.

Ad quartum

C Capulum 2^m tractat⁹ primi in quo ex diffinitione investigata solvuntur dubitationes contingentes circa locum.

Ex. co. 47

Anifestum autem ex his: quoniam et dubitationes omnes solvuntur: sic uti dicto loco.

C Istud est ultimum capulum huius tractatus in quo ex diffinitione loci solvuntur rationes probantes locum non esse: et continet duas partes principales. quoniam in primo solvuntur 4^{or} rationes probantes locum non esse. In 2^a ibi **E**t fertur igitur vndique. **A**ssignat probans causas pro quibus corpora naturalia moventur ad sua loca propria. et gescunt in eis. **P**rima pars continet 4^{or} particulas secundum numerum 4^{or} rationum quas solvit. 2^a ibi **N**ec probati. 3^a ibi **N**ec duo corpora. 4^a ibi **E**st locus alicubi. **I**n prima igitur particula huius partis probans ponit intentionem suam: et solvit unam rationem. **D**icit igitur primo quod manifestum est quod omnes dubitationes et rationes quibus probatur locum non esse solvuntur scito quid est locus: et quomodo diffinitur.

Nec utique simul augmētari necesse est locum.

Hic probans solvit unam rationem. scilicet rationem ultimam superpositam probante locum non esse. ratio igitur fuit illa. **S**i omne corpus est in loco: et in omni loco est corpus. tunc cum corpus augetur necesse est locum ei augetur. sed quod augetur est corpus. ergo si locus est: locus est corpus. sed locus non est corpus. ergo locus non est. **I**sta ratio solvit probans dicens quod quous omne corpus sit in loco: non propter hoc necesse est locum augetur quoniam corpus locatum augetur. nec plus dicit probans in soluendo rationem illam. **S**ed 2^{or}. **D**icit quod ista ratio solvit per hanc diffinitionem. quoniam in ista loci diffinitione appetitur quod locus sit finis corporis continētis. et hoc probans est finis accidit ei augmētum per accensum secundum quod locus accidetaliter est finis corporum que sunt facilis passionis scilicet aqua et aeris. et id contingit quoniam potest augetur essentialiter. ut scilicet ex suo augmēto quod sit corpus. quoniam hoc non sequitur nisi augmētum ei esset per se. hec 2^{or}. **S**olo igitur 2^{is} consistit in hoc. scilicet quod locus non seipsum augetur ad augmētationem locati. sed quous. id est quoniam corpus locas est rarefactibile ut aer et aqua. tunc enim quous contigit quod locus et locatum simul rarefiat: et ita locus augmētetur. sed hoc est per accensum et non per se nunc vero omne quod per se augetur est corpus. sed non oportet ut omne quod augetur per accensum sit corpus. vnde 2^{or} utitur hoc augmētatione large. scilicet secundum quod se extendit ad augmētationem veram et etiam ad rarefactionem.

Solutio quoniam ratio,

Nec puncti esse locum.

Hec est 2^a particula prime partis principalis huius capuli in qua solvit 2^a ratio que talis est. si locus est: oportet quod locus sit in loco. et si corpus habet locum: necesse est quod superficies habeat locum. et si superficies habet locum: necesse est quod punctus habeat locum.

Solutio se- cunde ratione

Ista ratio solvit probans. dicit quod non est necesse punctum habere

locum. et dicit 2^{or} quod hoc non contingit nisi ponentibus locum esse corpus. sed ponentibus locum non esse ultimum corporis continētis non contingit hoc. hec commentator. **I**ntelligendum quod si locus esset corpus. id est spatium inter latera corporis continētis in quo recipitur corpus tunc de ratione loci non esset continētis locatum: sed esse simul cum locato: cum igitur aliquid duo corpora tangant se: et punctus unius corporis est simul cum puncto alterius corporis. sequitur quod unus punctus esset locus alterius puncti. cum de ratione loci hoc non sit continētis: sed esse simul. sed ponendo quod locus sit ultimus corporis continētis sicut ponit probans. tunc de ratione loci esset continētis locatum. sed unus punctus non potest continere alium punctum: id est punctus non potest esse locus. et sic patet per diffinitionem loci quod punctus non est in loco per se.

Movibile

Nec duo corpora in eodem loco. **N**ec spatium aliquid esse corporeum loci medium. corpus autem et contingens est ut spatium corporis est locus.

Hec est 3^a particula prime partis principalis huius capuli in qua solvit 3^a ratio que talis est. **S**i locus est. oportet quod sit corpus. et per consequens isto modo duo corpora simul erunt in eodem loco. **I**sta igitur ratio solvit sic quod non sequitur quod si locus est quod propter hoc duo corpora sint simul in eodem loco: nisi ponendo locum esse tres dimensiones: quod tamen non ponimus. sed ponendo quod locus non est corpus sed ultimum corporis continētis: non sequitur quod si locus est: propter hoc duo corpora esse simul in eodem loco. **A**liam vero rationem. videlicet quod probat locum non esse: que sic arguitur si locus est: oportet quod sit aliqua quatuor causarum. sed non est aliqua quatuor causarum. ergo locus non est: probans non solvit hic. quia solutio eius patet ex predictis.

Solo tertio ratione.

Et est alicubi: non sicut in loco: sed sicut terminus in finito. **N**on enim omne quod est in loco est: sed mobile corpus.

Hec est 4^a particula prime partis principalis huius capuli in qua solvit 4^a ratio. que talis est. **D**e quod est: est in loco. ergo si locus est: locus est in loco. et eadem ratione ille locus est in alio loco: et ille in alio. et sic in infinitum. **I**sta ratio solvit probans dicit quod non omne quod est: est in loco. quia locus non est in loco. nec est alicubi sicut in loco sed est alicubi sicut terminus finiti est in finito. et sicut accensum est in se. nec est verum quod omne quod est: est alicubi sicut locatum in loco. sed tamen corpus mobile quod mutat locum: potest esse in uno loco: et postea in alio. et tale est per se in loco terminum.

Solo quarte ratione.

Et fertur igitur in seipsum locum unumquodque rationabiliter. **Q**uod enim consequenter et quod tangit non in proximum est. **E**t simul apta natura impassibilia sunt. **Q**ue vero tangunt: et activa et passiva sunt adinvicem.

Ex. co. 48.

Hec est 2^a pars principalis huius capuli in qua probans assignat causam pro quibus corpora naturalia moventur ad sua loca propria et gescunt in eis. et continet duas particulas. quoniam in prima probans ostendit qualiter unumquodque corpus naturale movetur ad suum locum proprium. In 2^a ibi **E**t manet. **A**ssignat causam pro quibus unumquodque corpus naturale gescat in suo loco proprio. **U**bi loquitur probans de corporibus naturalibus gravibus et levis. non autem de corporibus celestibus. **I**n prima igitur particula probans assignat causam pro quibus corpora naturalia scilicet gravia et levia quoniam sunt extrinsecus sua loca naturaliter moventur ad ipsa. et causa huius est convenientia et similitudo inter corpus naturale: et eius locum naturale: quoniam corpus naturale. et locus eius naturalis sunt eiusdem nature. et hoc probatur. et hec est 2^a huius libri que probatur sic. omne quod tangit aliquid: et sequitur ipsum non per violentiam est eiusdem nature cum eo quod tangit. sed corpora naturalia se-

19. conclusio huius libri.

quiritur sua loca propria et tangunt ipsa non per violentiam. Et corpora naturalia sunt eiusdem nature cum suis locis: et per hanc identitatem corporum naturalium movetur ad suum locum proprium.

Circa illam rationem philosophus ponit veritatem minoris dicens quod unumquodque corpus simplex naturale naturaliter fertur in suum locum: et tangit eum naturaliter non per violentiam. 2º ponit veritatem maioris. d. Cui enim consequitur, et quod tangit. hoc est cum corpus naturale est constitutum naturaliter et tangit ab illo non in proximitate: imo est ei proximum et eiusdem nature cum illo. et ideo passibilia sunt. quod autem tangunt se per violentiam sunt activa et passiva adiuncta. vel forte per illam rationem. Tangunt quidem et cetera. Remouet philosophus errorem unum: quod posset aliquis credere quod corpus locans et corpus locatum nullo modo sunt activa et passiva adiuncta. Illud remouet philosophus. d. quod quod tanguntur sunt activa et passiva adiuncta: et ideo cum locum et locatum tangunt se oportet quod sint aliquo modo activa et passiva adiuncta. Unum oia tanguntia se actu naturaliter et proprie dicto sunt activa et passiva adiuncta. **C**onstat autem sunt tres rationes. scilicet quod causa in his quod corpora mouentur ad loca propria est: quod ultimum corporis continentis conuenit cum rei. et hoc non inuenitur in uacuo. quoniam in uacuo non est natura: nec vnigenia: nec diuersa. hec 2º. et hic videtur dicitur quod in ultimo corporis continentis est aliquod virtus vel natura per quam conuenit cum loco naturaliter. **C**onstat et notandum secundum philosophum quod omne quod mouetur ad aliquid naturaliter est vnigenium cum eo ultimo. igitur necesse est esse vnigenium et si licet est in quolibet ultimo eorum. scilicet quod si aliquod fuerit in aliquo loco non naturali: aut in aliquo loco violentie. **C**onstat tertio est notandum secundum philosophum quod cum res vnigena fuerit continua non agunt in se iuncta. et cum fuerit cõtagetes agunt adiuncta in se. hec 3º. et idem dicit philosophus. **C**irca quod dicitur est intelligendum quod continuatio est duplex. scilicet continuatio secundum formam: et continuatio secundum quantitatem. Illa scilicet continua secundum formam sunt oino similia in quantitatibus activis passivis. et illa sunt continua secundum quantitatem quorum ultima sunt unum. Dico igitur quod continua secundum formam, non agunt in se. nec patiuntur adiuncta. quod oino simile non agit in sibi simile. et hoc uoluit hic philosophus et 2º. Dico tamen quod continua secundum quantitatem dum tamen sunt discontinua secundum formas bene agunt et patiuntur adiuncta. et sic patet quod si una pars aqua est multum calida et alia non quod una pars aqua frigida agit in alia quoduis sit continua secundum quantitatem. **C**onstat autem est hoc quod cum philosophus assignat causam per quam graua et leuia mouentur ad sua loca propria non intelligit loqui de causa effectiua motus. sed de causa finali. quoniam causa finalis per quam graue mouetur deorsum est salus sua. et preseruatio eius deorsum. quod graue conseruat deorsum per conuenientiam quam habet cum loco deorsum. sed causa effectiua motus grauis deorsum est sua grauitas. et ideo graue non prohibetur spem moueri deorsum. siue deorsum sit sibi locum conueniens siue discõueniens. et hoc ideo quod grauitas est causa effectiua sufficiens motus grauis deorsum. unde si terra est in loco ignis. et ignis in loco deorsum. id est in loco terre: adhuc terra moueret deorsum ad ignem. et tamen ignis non conseruaret terram. sed magis eam destrueret. **C**onstat sed hoc forte diceret quod secundum philosophum dicitur est causa finalis motus grauis deorsum est sua preseruatio. si non posset conseruari deorsum non moueretur deorsum et cetera. **C**onstat dicitur quod graue spem moueri deorsum ut ibi conseruet siue ibi sit corpus preseruatum eius. siue ibi sit oino primum corpus et destructiuum grauis. unde agens naturalia vniformiter agunt: siue preseruantur sine per quem agunt siue frustrantur ab illo sine per aliquid impedimentum exis in materia. unde agens naturalia quoniam deficiunt a fine iteato per aliquid impedimentum. sed hoc est raro. et in paucioribus. Unum graue quoniam in mouedo deorsum ut saluet ibi corruptis autem quod pueniat ad locum deorsum. sed hoc est propter intentionem mo-

uetis. dico igitur quod si ignis est in loco naturaliter. et terra est sursum in loco ignis: adhuc terra moueret deorsum per eundem finem per quem mouetur nunc. frustraret tamen et de ficeret a fine iteato. **C**onstat intelligendum est quod quoduis corpus naturalia preseruentur in locis suis naturalibus non tamen sic saluantur quod nullo modo corrumpantur a corruptione naturali locans. imo elta in suis speris agunt et patiuntur adiuncta. et corrumpunt se mutuo. tamen corpora naturalia sic saluantur in locis suis naturalibus. quod melius et diutius conseruantur in illis locis naturalibus quod in alijs locis. sic terra melius et diutius preseruat in aqua quod in igne vel in aere. et causa huius est conuenientia in aliquo quantitate eiusdem rationis exis in locate: et in locato: cuiusmodi forte est equalitas simbola. **C**onstat tamen credo quod sit aliquod quantitas eiusdem rationis causa a corporibus celestibus ut dicitur est supra in quadam questione.

Constat et manet igitur natura in proprio loco unumquodque rationabiliter. Et natura quod hec pars in toto loco: sic diuisibilis pars ad totum est: ut cum aque aliquis moueat partem aut aeris.

Constat hec est 2ª particula 2ª partis philosophi huius capli in quod philosophus assignat causam per quam unumquodque corpus naturale graue vel leue quiescit in suo loco proprio. et continet duas partes. quoniam in prima philosophus ostendit quod sit causa quod corpora naturalia in suis locis proprijs. In 2ª ibi sic autem et accitua. **C**onstat assignat causam per quam locatum est simile locati ipsum naturaliter. **C**onstat in 3ª igitur parte huius particule philosophus assignat per causam per quam corpora naturalia quiescunt in locis suis naturalibus et per prius dicens quod eadem est causa quod naturalis in loco naturali et motus ad locum suum naturale. et est conuenientia in locans et locatum. **C**onstat autem omne corpus naturale graue et leue quiescit in loco suo proprio. declarat philosophus. et hec est 2ª huius libri. et secundum philosophum ratio format sic. corpus locatum est in corpore continente ipsum sicut pars diuisa a toto continuo. scilicet ois pars diuisa a toto continuo figurat et continuat cum toto et quiescit apud ipsum. ubi graua. per aqua diuisa quoniam mouetur ad uniuersum aqua. hoc est ad totam aqua. et cum continuat cum ea. figurat. et ex hoc sequitur ut corpus locatum figurat et quiescat in loco huius est pars illi. Unum breuiter ratio est illa. pars quoniam est in toto naturaliter mouetur et quiescit in toto. quod quoduis pars aliquam didat et separet a toto. quoniam tamen pars est in loco quiescit in illo. ut pars de partibus aqua vel aeris. sed corpus graue vel leue quiescit in loco suo naturali. **C**onstat intelligendum est hoc quod corpus locatum non est pars corporis locans. proprie loquedo tamen est sic pars. quoniam sic totum continet partem: ita corpus locans continet locatum. sic igitur locatum est sic pars. et corpus locans sic totum. **C**onstat sciendum est quod quoniam corpus locatum est in loco suo naturali: tunc est in suo toto conuenienter ordinato. quoniam uniuersum est conuenienter ordinatum. quando ignis est in celo et in igne aer: et in aere aqua: et terra in aqua. ideo sic pars exis in toto conuenienter ordinato quiescit in illo: ita quodlibet corpus naturale graue vel leue exis in suo loco naturali quiescit in illo. Unum posset ratio quod probat hanc rationem formati sic. Dis pars exis in toto conuenienter ordinato: ita quod pars ordinat in toto conuenienter ubi debet naturaliter ordinari: quiescit ibi. ut pars inductiue. sed quoniam quod aliquid corpus graue vel leue est in suo loco naturali. tunc est in suo toto. id est in illo toto. quod omne corpus naturale graue vel leue cum est in loco suo naturali quiescit in illo.

Constat sic autem et aer habet ad aqua: ut materia enim hic autem spes. Aqua quidem materia aeris: aer autem sicut actus quidam ipsius.

Constat hec est 2ª pars 2ª particule 2ª partis philosophi huius capli. in qua

Primum notandum.

Secundus notan.

Tertium no.

Continuatio est duplex.

Notabile.

Obiectio tacita.

Responsio.

Notabile.

2º cõclusio huius lib.

Notabile.

2º cõclusio.

phs assignat cam pp qua locatu e sile locati. z cotetu e sile cotineti. Et 2o remouet qddā dubiū ibi [Aq̄ eni.] 3o pcludit vna q̄ne. ibi [Si igit idē vī.] Un ista ps possēt didi i tres pticlas fz nūm harū rōnū. sed cū curo. Rō vō q̄re locatū ē sile locati ē: qz cotetū ita se hēt ad cotinēs sic mā ad formā. sic eni mā pficiē p formā: ita cotetū pficiē p ptinēs. z ita ptetū assimilaf ptinēti sic mā assimilaf foze. z sic pfectibile assimilaf sue pfectioni. z pp hāc silitudinē alterū pficiē per alterū sic mā p formā. sed dnt i b: qz ptinēs z ptetū sē in actu. fz mā z foza nō sūt i actu. cotinēs igit z ptetū ēt assimilatur toti z pti qdāmō ut pz i pcedēti pte. z ēt qdāmō assimilant māe z foze. qm̄ aq̄ ē mā aeris. aer vō ē sic qdā act⁹ z foza illi⁹ aq̄. h̄ ē igit qdō dic phs. s. qz cā pp quā locatū assimilaf locati ē qz locatū ē ut mā. z locās ut foza. mā vō z foza assimilant i b: qz mā pficiē p formā: z foza pficē māz. C̄ntelligēdū hīc qz phs nō itēdit b̄ dicē qz aq̄ est vā mā aeris. neqz qz aer ē vā foza aq̄. sed itēdit dicē qz aq̄ assimilaf māe z aer foze: z ulr qz cotetū assimilaf māe z cotinens foze: z possūt poni mlte silitudies. vna qz mā ptinet z foza ptinet. sic locatū cotinet: z locās ptinet. Scda silitudo ē qz sic mā pficiē p formā: ita locatū ul cotetū aliq̄ mō pficiē p locās z p cotinēs mediātib⁹ qlitatib⁹ cōsilib⁹ pseruatib⁹ ipm locatum.

Aqua eni potētia aer ē. aer vō potētia ē aq̄ alio mō. Determinādū aut de his posterioe. b̄ pp tēpus necesse quidē dicē. In certe aut nūc dictū: tunc erit certius.

Remouet dubiū qz possēt aliq̄s dicē. qz sic aq̄ ē in pō qz sit aer. z aer i pō ut sit aq̄. igit nō magis ē aq̄ mā aeris: z aer foza aq̄ q̄s ecouerso. Hoc remouet phs. d. qz aer ē i pō aq̄: z aq̄ ē i pō aer aliq̄ mō. Et dic 2o qz pō i eis nō dī eodē mō. qz ut dic 2o aq̄ creata ē i pō pmit⁹ z pmaria itētioe ut sit aer. aer vō eēt q̄si i pō pp formā māe. z cā i b̄ ē qz aer ē q̄si pfectio aq̄. z ignis aeri. z ptinēs ē nobili⁹ pteto. fz h̄ ē māifestū qz altez ē q̄si puatio. alterū vō q̄si foza. altez q̄si gnatio. altez q̄si corruptio. hec 2o. C̄ Et itelligo qz aq̄ ē creata pmaria itētioe ut aer sit. h̄ ē ut ex ea fiat tanq̄s ex mā altatiōis q̄ nō manet i generato: fz corrupit. sp̄ eni i gnabilib⁹ z corruptibilib⁹ iperfectiora gnant z sūt ut ex eis fiat pfectiora sic embrio gnaf z sit ut ex embriōe fiat hō tanq̄s ex impfecto pfectū. z sic aq̄ sit p̄ itētioe ut sit aer. h̄ ē p̄ itēdit ut i mā aq̄ fiat foza aeris q̄s pp b̄ ut in mā aq̄ fiat forma aq̄: qz nā p p̄ itēdit qdō melius est. C̄ Et ulterio dic 2o qz aer ē i pō pp formā māe. h̄ ē sic itelligēdū. s. qz aer ē in pō ut ex eo fiat aq̄ pp formā māe. h̄ ē pp b̄: qz hēt formā i mā q̄ ē cois foze sue z foze aeris. hec eni ē cā pp quā ē po qz ēt ex aere fiat aq̄. Et qdō 2o. d. ulr 2o. s. qz altez sit q̄si puatio. altez vō q̄si foza: itelligit qz altez ē pfectio. altez vō iperfectio: qz dic qz aq̄ ē q̄si mā aeris nō ē itelligēdū de mā cōpōnis aq̄. s. mā i aere scā. fz itelligēdū de mā altatiōis q̄ nō māet fz corrupit i aduētū foze sequētis. Determinātib⁹ at ex his p̄ us. Quare ista q̄ h̄ dca sē. s. qz aq̄ ē ut mā aeris. z aer ut foza aq̄. z sic de alijs eljs h̄ n̄ ē māifestū b̄. fz ē supponēdū p p̄ stāti q̄sqz dclabit i alijs. s. p̄ celi.

Si igit idē mā z act⁹: aq̄ eni utraqz. b̄ b̄ qdē pō: illō vō actū. H̄ debet utiqz sic ps q̄

dāmō ad totū. Un ex his tact⁹ iest. Copulatio aut cū utraqz actu vnū fiāt. z de loco qdē: z qm̄ est: z qd est: dictum est.

Ex his phs pcludit vna q̄ne. qm̄ ex b̄ qz locatū est ut mā: z locās ut foza. pcludit phs altez hoz. s. qz locatū ē ut ps. z reliquū vō. s. ptinēs ut totū. z po nō q̄ne b̄ hac foza. s. qz locatū ē ut ps: z locās ut totū. z hec ē 2a q̄ hui⁹ li. q̄ pbat sic. mā dī q̄si ps respectu foze. qz p māz totū ē i pō solū. z p formā totū ē i actu. nē at ps ē i pō. z totū i actu. z idō illō p qdō totū ē i pō ē q̄si ps. z illō p qdō totū ē i actu ē q̄si totū. ex q̄ ps qz mā ē ut ps z foza ut totū. fz locatū ē ut mā ut vīlū ē. z locās q̄si foza. ḡ locatū ē ut ps z locās ut totū. C̄ Nōnda sē b̄ vba 2o. d. eni sic qz cū aq̄ fuerit cōposita ex mā z foza. utruqz eni dī aq̄. qm̄ mā dī aq̄ i pō. z foza dī aq̄ i actu. māifestū ē qz mā ē tanq̄s ps. z foza tanq̄s totū. qz h̄ nomen res de pte dī i pō z de toto i actu. cū ista sit dispō ptinēs de pteto: māifestū est qz ptinēs ita se hēt de pteto sic ps de toto: z ē q̄si alia cā i silitudie q̄ ē int̄ ista. hec snia 2o plana ē. Un ex his. s. qz cotetū se hēt ut ps z ptinēs ut totū ifert phs qz pp b̄ ptinēs z ptetū sē ptinua. z fiet ptinua. i. eiusdē nāe. qm̄ alterū trāsmutabit i altez. qm̄ si aq̄ trāsmutat i aerē tē ex aere gnata ex aq̄ z ex aere p̄erite q̄ remanet fieret vnū cōtinuū fm̄ formā. z h̄ si fiat copulatio: sic qz aer de nouo gēit⁹ copulet aeri p̄eriti. C̄ Deinde phs epilogat. d. qz dem̄ ē. qm̄ loc⁹ ē: z qd est: z quō est. z sic dictū est de eē loci. z de ei⁹ q̄ditate. C̄ Tractat⁹ secūdus hui⁹ q̄rti i q̄ pscrutat de uacuo: utrū ē: z qd est: z q̄le seu quomodo est: si est.

De autē mō accipiēdū phisici eē cōsiderare de uacuo: z si ē: aut nō: z quō ē: z qd ē: sic z de loco.

Iste ē secūdus tract⁹ hui⁹ libri i q̄ phs pscrutat de uacuo utrū ē: ul nō. z posito qz ē: qd ē: z q̄le. i. quō ē. Un tract⁹ iste ptinet qnqz capla. qz i p̄ phs ppōit itētione suā: z cāz itētiois. z ponit rōnes tā pbātes uacui eē: q̄s ēt pbātes uacui nō eē. i. 2o ibi [Quale at se hēat.] Pōit phs significatiōes z descriptiōes uacui: z destruit uacui eē fm̄ illas descriptiōes. z soluit rōnes pbātes uacui eē In 3o ibi [Qm̄ at nō ē.] Declat p rōnes assūptas ex pte mot⁹ qz nō ē ponē qz sit uacui sepatū a corporib⁹. In 4o vō ibi [Ampli⁹ aut ex his.] Declat uacui sepatū a corpi⁹ nō eē p rōnes sūptas ex pte uelocitaz z tarditaz i motu: z ēt ex pte nāe illius uacui. In 5o ibi [Sūt at qdā.] Declat uacui ibi bitū corpi⁹ nō eē sic qdā posuerūt. P̄ 2o caplm̄ ptiet tres ptes p̄nle. qm̄ i p̄ phs pōit itētione suā z cām itētiois: z modū pcedēdi. In 2a ibi [Alij qdē igit.] Pōit phs sufficiētā q̄rūdā ponētū z pbātū uacui nō eē. In 3a ibi [Sed magis affirmātes.] Pōit phs opi. ponētū uacui eē. P̄ 2a ps cōtinet tres pticlas. qm̄ i p̄ pōit phs itētione suā. In 2a ibi [Et nāqz.] Proponit phs cām itētiois. In 3a ibi [Incipe at.] Ponit phs modū agēdi ul pcedēdi. C̄ In p̄ igit pticla phs ppōit itētione suā dicēs qz phs nālis debet cōsiderare de uacuo utz sit aut nō: z quō ē: z qd ē: si sit: sic z de loco. pz igit itētio phs. v3. qz cōsiderādū de uacuo sic de loco. vñ tria sūt cōsiderāda de uacuo. v3. an sit: quō sit: z qd sit si sit. Et h̄ ē qdō 2o dic b̄ qz nālis hēt ponē p.

Confile po de gnatione l.c. 50. 3dē 4. celi. 34. 5. 35.

ue fit for a materie ide. 2. 60. m. coite de gnō. co. 18.

2o h̄ c de. 2. 15. p̄bi. vide 4. cc. co. 34.

12. cōclusio huius libri.

Cōsimile. 2 me. 35.

Tex. cō. 50.

2ria sūt p̄t der. 1. 2a de vacuo.

scrutationē i pō de trib⁹ interrogatiōib⁹ de qb⁹ per
scrutat⁹ ē de loco. s. utz sit. qd sit. z qle sit. C Nota
dū q i textu quē exponit 2^{or}. p ponit interrogatio
ul' qō qd uacū ē. Un in trāslatiōe sua scribit sic.
opz pscrutari de illo. s. uacuo qd sit: z an sit ul' nō z
quō. ubi. d. 2^{or} q alterū icepit ab interrogatiōe p
qd sit. z postea idurit interrogatiōe p utrū. qz opz
p pscrutari qd significat h nomē uacū. qm p qd i
terrogat ad sciēdū significatiōe nois. z illa itero
gatio pcedit interrogatiōe p utrū i interrogatiōib⁹
simplicib⁹. Inrogatiōe at qd sit interrogat de dif
fōne post interrogatiōe p utz. Et modicū post dic
Et forte i fmōe ē ordo pposter⁹: ita qz opz logicū p
scrutari de uacuo: utz sit aut nō. z si sit qd sit: z qle
bec 2^{or}. z fz h itelligit p qd: qd rei: z nō qd nois.
z illō debet pcedē qōne qreūe utrū ē. z ita ē dup^x
expō hui⁹ lre qd sit. vna qz p qd itelligat qd nois.
z illa d3 pcedē qōne qreūe utrū ē. Alia expō ē qz p
qd ē itelligēdū qd rei. z fz hāc expōne qd qd ē ua
cuū ē posterior qōne qreūe utrū ē. C Un ex his di
ctj 2^{or} pnt tria nōri. p qz interrogatio ul' qō qrens
de aliq qd ē: ē dup^x. qm qdā ē qō qres qd nomē si
gnificat. z qdā ē qō qres diffōne rei significate p
nomē. z ita qdā ē qō qres qd nois: z qdā qres qd
rei. z qlr illa differāt declatū ē i p^o pmi poste^r. z
themisti^o fatz declatū illō. C 2° ē notādū qz qō qd
nois pcedit qōne an ē: q ē qō simp^r nō ponēs i nūz
qz p opz scire qd nomē significat. postea ingrē an il
lud qd nomē significat possit eē ul' nō eē. C 3° ē no
tādū qz qō qres an res ē: siue utrū res ē: pcedit qō
nē qreūe qd rei siue qd ipoztat p diffōne. z h dicit
p^o 2° poste^r. qm qō qres qd nois qrit de entitate
i gñali q ē cōis ad oē itelligibile. qz oē itelligibile
p^t significari p nomē. vñ si qrit qd nomē significat
ē qreūe qd ens: ul' cuiusmodi ens significat p nomē
siue illō ens sit ul' possit eē i re. nā siue nō. vñ qre
qd nois ē qreūe idifferēter de oi itelligibili. s. qd i
telligibile significat p nomē. s3 qō an ē: ut ē qō sim
plex: qrit de entitate cui nō ē phibitū. vñ qreūe de
aliq utz ē: s3 qz bec qō ptinet ad dmratiōe: ē qre
utz sit cns po^o: siue utz sit ens cui nō ē eē phibitū
ul' utrū sit ens de q possit eē scia. s3 qō qd rei: qrit
qd ē ista res: siue qd ē qditas illi^o rei cui nō ē phi
bitū eē. C Adhuc an qōne qreūe qd nois: ē qō alia
pōz q qrit an nomē significat aliqd. ista tñ nō ml'tū
priet ad artifices speculatiuos: z sic hētur ordo int^r
illas qōnes. qz p^o qō ē an uox aliqd significat. z bec
qrit i gñali de oi itelligibili. s. an uox significat ali
qd itelligi^o. 2^a qō ē supposito qz uox aliqd figt est
qō qd significat. z bec qrit indrnter de oi ente: ita
qz p oē ens ptigit ad istā qōne rñdē. tñ bec qō ma
gis qrit in spāli qz p^o qō. qm querit qd ens nomē
figt: z ita qrit certificationē de aliq in spāli: sed h
nō qrit p^o qō: q qrit an nomē aliqd significet. vñ qz
tis utraqz qō de ente trāscēdēte qrat. tñ p^o qō gñā
li^o z p^o qrit qz 2^a. qz def^r minant^o z p^o qrit scit ille
q scit qd nomē significat qz ille q scit qz nomē aliqd
significat. Postea seqtur i ordie qō qres an res ē:
h ē an res significata p nomē sit ens cui eē existere
nō ē phibitū. qz scito qd nomē significat adhuc p^t
ignorari an illō sit ens reale actu exis ul' potens
existē. Deide seqtur qō qres qd sit res i spe. qm pos
sum^o scire qz res significata p nomē ē ens cui nō re
pugnat eē existē: z ignorare: cuiusmodi ens est: ut
utz sit aial rōnale ul' irrōnale. z sic p3 qz iste qōnes

sūt ordiate: z sp 2^a p^o supponit p^o m. qm qō qd nois
p^o supponit qōne qreūe an nomē aliqd significat. z
qō an ē: p^o supponit qōne qd nois. z qō qres qd rei
p^o supponit qōne qreūe an res ē. Un qō qres an no
mē aliqd significat: qrit de ente trāscēdēti absolu
te. quō qd nois qrit de ente trāscēdēti i cōparatio
ne ad oia sua iferiora: qz qrit qō p^o tētū sub ente trā
scēdēti nomē significat. Qō vō an ē: qrit de ente
reali ul' p^o dicamē tali absolute. s. utrū res significa
ta p nomē sit ens reale p^o dicamē tale. Qō qd rei q
rit de ente reali i cōparatiōe ad sua p^o tēta ul' ad sua
spālia qz qrit qd ens reale ē. s. utz ē hō: uel asin^o:
aut linea: seu albedo. z sic de alijs.

C Et nāqz simlē hēt incredulitatē z fidē: p
ea q opinatur: ut enī locū quēdā z uas ua
cuū ponūt dicētes. Aides aut eē plenū q
dē cū habet graue: cui^o susceptiuū ē. Cū
vō p^o natū est uacuum. tanqz idem qdem
sit uacuum: z plenū z locus: esse autem
ipsis non idem.

C Nec ē 2^a pticula p^o p^o is pncipalis hui^o cap^o i. i qua
p^o h^o ponit cām sue itētiōis: z ē qz antiq silēs opio
nē credulitatis habuerūt de loco: z uacuo. z p^o p^o eā
dē rōne posuerūt uacū z locū antiq: qz pbat utrū
qz eē p motū localē. Un dixerūt qz uacū ē tanqz
loc^o: z tanqz uas. z ita dixerūt qz uacū z plenū z
loc^o sūt idē sbo. qz dixerūt qz loc^o ē plen^o qm habet
corp^o cui^o ē susceptiuus. z qz ē uacū qm caret tali
corp^o. z qz dī loc^o siue habeat tale corp^o siue sit p
uar^o tali corp^o. z p^o h nālis hēt cōsiderare de ua
cuo. z silēs ē opinio de loco z uacuo. z pōt h poni
2^a hui^o libri. v3. qz ad nālē ptinet determinare de
uacuo. bec 2^a pbat sic. Quicūqz hēt determinare
de loco hēt determinare de uacuo. sed nālis hēt
determinare de loco. qz nālis hēt determinare de
uacuo. minor patet ex pcedētib^o. z maior pbat
sic. quicūqz ē de aliqb^o similis opinio seu credulitas:
quicūqz hēt determinare de vno hēt et determinare
de altero. s3 de loco z uacuo ē silēs opinio: seu cre
dulitas. ergo. C Itelligēdū qz cū p^o h^o dicit qz
uacū: plenū: z loc^o videtur idē apud antiquos eē:
aut ipsis nō idē: sup h dicit 2^{or} qz cōngit istis an
tiquis. s. ponētib^o uacū eē qz uacū: plenū: z loc^o
sunt idē s3 sbo. z diuersa s3 diffinitionē. C Circa
qō est itelligēdū qz qm aliq noia significātia diuer
sa: vificant de eadē re nūo siue sil^o: siue successiue:
illa dicūtur idē fm s3: qz vificant de eodē sbo fm
numerū. z dicūtur diuersa fm diffinitionē expmē
tē qd nois. nā ex quo ista noia nō significāt idē opz
qz hēant diuersas diffōnes expmētes qd nois. tñ
ista res de q illa vificatur ē oino idē fm diffōne: ut
si hō sit alb^o z music^o: manifestū ē qz albū z musicū
vificant de eodē hoie fm nūz. z isūt eidē sbo. tamē
illa noia nō significāt idē. z sic albū z musicū sūt di
uersa fm diffōne expmētē qd nois: z sic debet itel
ligi dcm p^o h^o ubicūqz dicit aliq eē idē: z eē ipsis nō
idē. Et ubicūqz 2^{or} dicit aliq eē idē fm sbo. z di
uersa fm rōne uel diffōne. p idē sbo itelligit vifica
ri de eodē sbo fm numerū. z p eē diuersa fm eē. si
ue fm diffinitionē itelligit eē diuersa fm diffōne
expmētē qd nois. z h ē idē cū illa diuisione. v3. qz
termin^o cōcret^o pōt accipi pro eo qō denoiat: ul' p
eo qō significat: fm qz dcm ē in qdā qōne sup tra

Expō com
men.

2^a qd no
minis pce
dit qōne si ē
in iterroga
tiōib^o simp
plicib^o. idē
p^o mo. cō. 52

Primum
notan.

Secundus
notan.

Tertius no.

Qualis sit
ordo inter
qōnes si est
san. ē. 2c.

22 cōclū
huio libri

Idē p^o 106
z. 2. 6 alia
147. 4 que
ibi. sicut
hic p^o 261
99. 2. 104.
201. 121.

statu de loco. Sed h̄ dicit q̄ ph̄s et p̄^{or} videtur dicere de eisdē q̄ sūt idē fm̄ s̄m. et diuersa fm̄ diffōnē: uel fm̄ eē. sed illa q̄ sūt idē fm̄ s̄m sūt idē realiter. q̄ eadē res ē diuersa a seip̄a s̄z diffōnē. Dicēdū q̄ cū ph̄s et p̄^{or} dicūt aliq̄ eē idē nūo uel fm̄ s̄m: et diuersa fm̄ diffōnē accipiūt actum exercitiū pro actu significato. vñ hec de v̄tute fm̄ nis ē falsa. s̄ q̄ aliq̄ sūt idē nūo uel fm̄ s̄m. et habēt diuersa eē uel diffōnes. sed cū dico q̄ aliq̄ sūt idē p̄ h̄ v̄bū ē: uel p̄ h̄ v̄bū sūt qd̄ exercet p̄dicatio nē: debet itelligi v̄bū significās p̄dicationē cuiusmodi ē v̄bū p̄dicari. Cū itellec^o ē ille q̄. s̄. aliq̄ p̄dicatur de eodē s̄bo fm̄ numez: que tamē habēt diuersas diffinitiones exprīmētes qd̄ nominis.

notabile.

co. 51.

Incipere autē opz p̄siderationē accipiētes que dicūt affirmātes eē: et iterū que dicunt affirmātes non esse: et tertio cōes opiniones de ipsis.

h̄o p̄cedū sit in determinādo de vacuo

des sup̄a et q̄ ibi.

Hec ē 3^a p̄ticula p̄me ptis p̄n^{is} hui^o caplⁱ i q̄ ph̄s ponit modū p̄cedēdi i determinādo de uacuo dicēs q̄ incipiēdū ē a fm̄onib^o alioz antiquoz: quoz qd̄a posuerūt uacūū eē: et quidā posuerūt ip̄m non eē. et posteri^o ē ponēda p̄scrutatio de uacuo s̄z p̄n^{is} cōia et cognita i eo: et s̄z v̄itatē. vñ dicit h̄ p̄^{or} q̄ p̄ncipiū p̄scrutatiois n̄alis ē p̄ponē fm̄ones dialecticos fm̄onib^o demōstratiuis. et fm̄ones eoz q̄ ponūt uacūū et destruūt ip̄m sūt tales. et maxime fm̄ones eoz qui ponūt ip̄m. hec p̄^{or}. Et sic patet qd̄ ē modus p̄cedēdi h̄. qz p̄mo possūt poni opinioes alioz q̄ dicūtur sermones dialectici eo q̄ sūt p̄rie: qz vna ponit aliā partē p̄tradictionis. et aliāz ponit aliā. C̄Secūdo ē p̄cedēdū demonstratiue ex p̄ncipijs per se notis in determinādo de uacuo. et sic patet intentio.

Alij quidē igitur tētātes mōstrare qz nō est: qd̄ hoies uolūt dicere uacūū: s̄ arguunt: s̄ peccātes dicūt: sicut anaxagoras: sed nō eodē mō arguētes. demonstrant enī q̄ aliqd̄ ē aer ligātes utres: et demonstrātes q̄ aer est fortis: et accipiētes in clepsedris. Alij autem homines uolūt uacuum esse spatium: in quo nullam est corpus sensibile.

p̄. ana. et totum.

h̄o eoz.

Hec ē 2^a p̄ p̄n^{is} hui^o caplⁱ i q̄ ponit insufficiētia q̄ rūdā ponētiū et p̄batiū uacūū nō eē: et cōtinet duas p̄ticulas: qm̄ i p̄^o ph̄s pōit rōnes eoz. In 2^a ibi **O**pinātes autē. **P**onit eoz insufficiētia. C̄In p̄ma igit p̄ticula hui^o ptis ph̄s dic̄ q̄ antiq̄: ut anaxagoras: et alij itēdētes p̄bare uacūū nō eē nō im probāt ul̄r uacūū eē fm̄ q̄ alij antiq̄ posuerūt uacūū eē: sed ipsi peccāt p̄ insufficiētia: qz nō p̄dicunt p̄dictioē ul̄i. sed solū p̄ticulari: qz nō p̄bāt uacūū nō eē. sed solū p̄bāt q̄ uacūū nō ē loc^o i q̄ ē aer. et p̄ h̄ credebāt sufficiēter p̄bare uacūū nō eē. et cā q̄ re aliq̄ credebāt sufficiēter p̄bare uacūū non esse p̄bādo q̄ uacūū nō ē loc^o i q̄ ē aer: fuit qz aliq̄ posuerūt locū plēnū aere eē uacūū. et credebāt q̄ oē qd̄ ē: sit sensibile. et iō dixerūt q̄ uacūū ē loc^o i q̄ ē aer. et fm̄ eos aer ē nihil. Et rō hui^o ē qz dixerunt q̄ i loco plēno aere nihil ē. et p̄ p̄ns q̄ loc^o plēn^o aere ē uacūū. iō Anaxagoras et alij uolētes p̄bare ua

cū nō eē p̄bāt q̄ aer ē aliqd̄. et p̄ p̄ns q̄ loc^o i q̄ ē aer nō ē uacūū. Sed q̄ aer sit aliqd̄ p̄bāt duo si gna. **P**rimū sig^m fuit p̄ utres iflatos fortit^o et ligatos ondit^o q̄ aer ē fortis. et p̄ p̄ns q̄ aer ē aliqd̄. **O** aut aer sic ligat^o i utrib^o sit fortis pōt dupl^r appere: ut inuit hic p̄^{or}. vno mō q̄ utres iflati exp̄manf donec p̄ tactū sentiat^o exit^o aeris ab eis. **A**lt pōt h̄ fieri: qz qm̄ utres iflatur et ligatur fortit^o p̄nt portare ul̄ sustinē aliqd̄ magnū pōdus sine dep̄sioē p̄tiū. qd̄ nō possent portare qm̄ nō ligatur: qz tūc p̄t aer exire. et h̄ ē signū q̄ aer ē fortis: et p̄ p̄ns q̄ aer ē aliqd̄. **S**ecūm signū eoz p̄ qd̄. s̄. p̄bāt aerē esse aliqd̄: fuit h̄: ip̄i accipiebāt qd̄dā istrumētū ul̄ uas qd̄ uocabāt clepsedra ul̄ tantaphora: qd̄ qd̄ uas hēt p̄la foramina. vñ iferi^o: et aliō sup̄i^o. et si illud uas iplēat aq̄: et foramē sup̄ius obturet: ita q̄ aer nullo mō possit itrare et foramē iferi^o apiat: nō fluēt aq̄ p̄ foramē illō iferi^o aptū. sed si foramē sup̄i^o apiat fluēt aq̄ p̄ foramē iferi^o: ul̄ p̄ foramia iferi^ora. et tūc p̄z aerē itrare p̄ foramē sup̄i^o. ex q̄ igit p̄ itroitū aeris aq̄ q̄ p̄: nō potat fluere fluit: qz aer nō poterat itrare: appet q̄ aer sit aliqd̄: qz qd̄ ē cā fluxus opz q̄ sit aliquid.

Primum fuit p̄ qd̄ p̄bāt q̄ aer ē aliquid.

2^m signū.

Opinātes autē oē qd̄ ē eē corp^o: dicūt oī nō i q̄ nihil ē: s̄ eē uacūū. **A**n plēnū aere uacūū ē. **I**git h̄ nō opz mōstrare: qz ē aliqd̄ aer: s̄ qz nō ē alterū spatū a corpibus neqz sepabile qd̄ sit actu: qd̄ distiguat oē corp^o: ut sit nō cōtinuū sicut dicūt democritus et leucippus: et alij multi ph̄orum. **A**ut et si aliqd̄ extra oē corp^o est cū sit continuum. **I**di quidem igitur non s̄z posita: ad problema contradicunt.

co. 52.

co. 53.

Hec ē sc̄da p̄ticula secūde partis p̄ncipalis hui^o caplⁱ in qua ph̄s ponit insufficiētia eoz sic probantiū uacūū non eē. **P**rimo tamē narrat motiū eoz qd̄ fuit tale: qz antiqui opinabātur q̄ oē qd̄ est: est corpus sensibile. igit apud eos idē est uacūū eē illud in quo nihil est oīno: et uacūū eē in q̄ nō est corp^o sensibile. sed apud antiquos uacuum est illud in quo nihil est. s̄ apud eos uacūū est in q̄ nō ē corp^o sensibile. et per cōsequēs uacūū est in q̄ est aer cū aer nō sit corpus sensibile: uel saltē non est corpus multū sensibile. et iō p̄bare q̄ aer est aliquid est sufficiēter p̄bare q̄ uacūū non est fm̄ q̄ isti dixerunt. igit hoc nō opz mōstrare: sed isti insufficiēter posuerūt. et illud declarat ph̄s: et pōt poni cōclusio 23^a hui^o libri sub hac forma. s̄. q̄ p̄bare aere ē aliqd̄ non est sufficiēter p̄bare uacuum non eē. hec cōclusio p̄batur sic. **Q**uādoctiqz aliud diuersimode ponit eē ita q̄ circa idē sunt diuerse opinioēs ponētes illud eē: p̄bare illud nō eē eodē mō quo vna illarū opinionūz ponit solū illō esse: nō est sufficiēter p̄bare illud nō esse. sed uacūū diuersimode ponit eē: ita q̄ sūt diuerse opinioēs circa uacūū. ergo p̄bare uacūū nō esse particulariter. s̄. vno mō quo ponit uacūū nō eē: nō est sufficiēter p̄bare uacūū nō eē. et sic probāt isti. s̄. vno mō fm̄. s̄. vñā opinioē tm̄ ponentiū uacuum eē in q̄ est aer. ergo p̄bare aerē esse aliqd̄: nō est p̄bare sufficiēter uacūū nō eē. maior videtur manifesta. qz ad negationē vni^o particularis uel vnius

Primum anax. et aliorum.

23. conclusio huius libri.

Prima opi.
Secunda opi.
Tertia opi.
Quarta opi.

modi non sequitur negatio uel illi omnibus modis. minor pars: quod apud ponentes uacuum est. hoc erat generale. scilicet uacuum est in quo omnino nihil est. Unde de hoc supposito erant quatuor opinioniones. una quod plenum aere est uacuum. et ratio illi fuit: quod ipsi dixerunt quod omne quod est est corpus sensibile. et quod aer non est corpus sensibile ut ipsi dixerunt. id dixerunt quod aer nihil est. Secunda opinio fuit quod uacuum erat quoddam spatium separatum a corporibus receptiuum corporum et distinguens corpora adiuuante. Tertia opinio fuit et posuit uacuum esse ibibitum corporibus ita quod omne corpus sit illa opinio. ne habet multa foramina plena uacuo. Quarta opinio erat quod extra celum est uacuum infinitum. cum igitur multa fuerit opinioniones de uacuo: ad destruendum uel uacuum esse non sufficit probare quod aer est aliquid: quod hoc est solum probare una opinionem. sed oportet uel probare quod nullum est tale spatium separabile uel inseparabile a corporibus et receptiuum corporum et prout omni corpore: et siue tale spatium sit ibibitum corporibus ut posuit democritus siue sit extra totum mundum: conuatum tamen toti mundo ut dicitur alij. Isti igitur probantes quod aer est aliquid non dixerunt ad probandum uacuum esse: sed ea que posuerunt aduersarij: quod non dixerunt nisi uni opinioni particulari de uacuo.

Sed affirmantes esse magis dicunt unum quod de quod motus secundum locum non erit: hoc autem est loci mutatio: et augmentum. Non enim uidebitur utique motus esse: nisi sit uacuum. Plenius enim impossibile est recipere. Si uero recipiat: et sunt duo in eodem: contingit utique quilibet similes esse corpora. Differentia enim propter quam non erit utique quod dicitur est: non erit dicere. Si autem hoc contingeret: et paruissimum accipiet maximum. Multa namque parua magnus sunt. Quare si multa equalia continget in eodem esse et multa inequalia.

Hec est prima pars prima huius capituli in qua ponuntur opinioniones ponentium uacuum esse et rationes eorum. Unde pars illa continet quatuor particulas scilicet tres quatuor rationum probantium uacuum esse. 2^a ibi [Alio quodammodo.] 3^a ibi [Amplius autem.] 4^a ibi [Testimonium autem.] 5^a ibi [Esse autem affirmant.] In prima igitur particula huius partis pars prima comparat ponentes uacuum esse ad destruentes uacuum esse probans quod aer est aliquid. et dicit quod affirmantes uacuum esse conuenienter uideatur dicere quod negantes ipsi: quod magis uideatur accedere ad apparentiam et sufficientiam ueritatis. Deinde ponit philosophus primam rationem probantem uacuum esse. Et est ratio ponentium uacuum esse separatum a corporibus: quod ratio est talis. si motus localis est: uacuum est. sed motus localis est. ergo uacuum est. maior probat. quod si motus localis est illud quod mouetur: aut recipit in pleno: aut in uacuo. non recipit in pleno. quod sic duo corpora essent simul quod est impossibile. ergo si motus localis est: oportet quod motus recipiat in uacuo. et per consequens si motus localis est: uacuum est. sed quod sit impossibile duo corpora esse simul probat philosophus sic. si duo corpora possint esse simul: eadem ratione quelibet corpora possent esse simul. Non enim potest assignari ratio propter quam magis duo corpora essent simul in eodem loco quam tria uel quatuor uel quatuordecim: quod si dimensiones alicuius corporis penetrarent dimensiones alius corporis in eodem loco. potest etiam esse quod tertium corpus penetraret dimensiones illorum in eodem loco. et sic de infinitis. quare si potest sit duo corpora esse simul in eodem loco. sequitur quod eadem ratione infinita corpora poterunt esse simul. sed quod hoc non sit impossibile. scilicet quod infinita corpora uel quatuordecim corpora essent simul in eodem loco: probat philosophus sic: quod si sic

Prima ratio
Impossibile est quod duo corpora sint simul.
Idem pro philosopho.
L. c. 26.

esse sequeret quod maximum corpus recipere in loco minime corporis: ut quod maximum corpus recipere in loco unius generis synapsis quod est impossibile. et quod sequitur illud probat sic: quod sic potest esse maximum corpus didi in partes equaliter illi corpori minime dato quod omnia ista ex quibus sunt equalia illi corpori minime recipi in loco illi corporis minime. et sic maximum corpus recipere in loco minime corporis. Deinde philosophus inducit aliam opinionem. scilicet quod equalia essent equalia: quod est impossibile. et quod sequitur illud probat sic. si multa equalia sunt simul in eodem loco: tunc magis essent in eodem loco cum minori quod compositum ex duobus minimis esset equaliter uni minime. ex quo ambe eius medietates essent cum illo. et sic si multa equalia sunt simul in eodem loco: multa et equalia sunt simul in eodem loco. sed quod sunt in eodem loco sunt equalia. ergo inequalia sunt equalia.

Melissus quodammodo igitur demonstrat quod omne immobile ex his. Si enim mouebit aliquid: necesse est esse uacuum. dicit autem uacuum non esse eorum quod sunt.

Hec ratio confirmat per opinionem melissi quod posuit quod si aliquid mouetur scilicet locum necesse est esse uacuum. cum igitur scilicet ipse uacuum non sit: dixit omnino nihil moueri scilicet locum. Et 2° d. B quod melissus tedit in per: quod negat motum esse. unde hec opinio melissi confirmat hanc positionem. scilicet si motus localis est: uacuum est.

Uno quodammodo igitur modo ex his demonstrant quod aliquid est uacuum. Alio modo modo: quod uideatur quoddam coeuntia et calcantia: ut et uinum dicunt cum utribus recipere dolia: tanquam in ea quod sunt uacua coeunte densato corpore.

Hec est 2^a particula 3^e partis prima huius capituli in qua ponitur ratio quod probat uacuum esse. et ista ratio cum duabus rationibus sequentibus sunt rationes ponentium uacuum esse ibibitum corporibus. 2^a igitur ratio probans uacuum esse sumit ex condensatione corporum. Dicit igitur philosophus per quod alio modo probat uacuum esse probans quod quoddam corpus uideatur quasi coeuntia: hoc est quoddam corpus condensatum et costringunt: ita quod minore locum quam prius nunc occupat. sic dicitur quod uinum potest costringi in dolio uel in utribus: quod dolia tantum recipiunt de uino recipiendo simul utres cum uino quantum recipient de uino sine utribus receptis in dolijs: quod non potest contingere ut ipsi dicunt nisi condensato uino. sed condensitas non sit nisi propter hoc: quod partes coeunt et comprimuntur ut ipsi dicunt: ita quod recipiuntur in locis uacuis per se igitur uino uel in alio corpore. et propter ea dixit quod dolium tantum potest recipere de uino cum utribus quantum sine utribus: quod quantum uinum sic comprimunt partes uini recipiunt in foraminibus uacuis quod tantum occupat de loco quantum occupat utres. Unde breuiter eorum ratio potest forari sic. quantum corpus condensatum partes mouent versus centrum totius corporis. aut igitur una pars recipitur in alia parte quod est impossibile: aut pars mota sic uersus centrum recipit in uacuo. et hoc est propositum.

Amplius autem et augmentum uideatur omnibus fieri per uacuum: alimētum quod est corpus esse: duo autem corpora impossibile simul esse.

Hec est 3^a particula 3^e partis prima huius capituli in qua ponitur 3^a ratio que sumit ex parte augmenti que talis est. Augmentatio fit per hoc quod alimētum recipit in corpore quod auget. aut igitur alimētum adueniens recipit in uacuo aut in pleno. non in pleno. quod alimētum est corpus: et impossibile est duo corpora esse simul. ergo alimētum recipit in uacuo. et per consequens uacuum est. unde ista ratio dicit a ratione precedenti: quod ratio precedentis procedit quantum nihil aduenit nouum. sed hec ratio procedit quantum corpus extrinsecum aduenit

L. c. 54
L. c. 55
Secunda ratio
Tertia ratio
In quo uideatur ferat tertia ratio a seculo.

ut puta ali^m. 7° d. has tres rōnes eē. vnā. s. ex motu trāslatiōis. scđam ex motu cōdēfatiōis. 3^{am} ex nutrimēto. 7 ipō^{le} qđ seqtur f3 extimatiōē est vnū. s. corp^o penetrari 7 rōcinatio ex utrib^o ē pticu laris 7 reduci ad rōnē densitatis 7 raritatis.

2. 56. **T**estimoniū autē 7 qđ ē de cinē faciūt qđ recipit tātū aq: q̄tum uas uacuum est.

4^a rō pbās uacū eē. 7 accipit hec rō a qđā signo qđ ē tale. uas plenū cinerib^o tātū recipit de aq q̄: tū recipet idē uas si i eo nō eēt cinēs. sed h nō eēt possibile: nisi qz i cinerib^o sūt aliq̄ foramina uacua. imo vī qz uacū sit ubiq̄q̄ interceptū i cinerib^o. Et dic^o 7° h. hoc nō sū expt^o. sed si ē ut dicūt non est alia cā nisi qz aer exis iter ptes cineris corrūpīt 7 sbintrāt ptes aq. aut qz qđā ptes aq corrūpūt. 7 hoc est signū uer^o utriusq̄. qm̄ qm̄ ex p̄mīe aq de ci nerib^o nō ē tāta q̄ta fuit pus. 7 h ē signū qz aliq̄ p tes aq corrūpūt: 7 ēt aliq̄ ptes cineris corrūpun tur: qz qm̄ cineres desiccantur nō remanēt in tanta q̄titate sicut pus.

topē qđ
uas ple
nere re
ianu;
q̄ q̄uz
cui eēt

arta rō

57.

quinta

io pl
50.

Eē at affirmāt 7 pythagorici uacū 7 i gredi ipz a celo ex infinito spū: tanq̄ respi rāti. 7 h eē uacū: quod determinat nās: tanq̄ sit uacū sepatio qđā eoz q̄ sūt p̄ ter: 7 determinatio: 7 h ē p̄mū i nūeris. Ua cuū enī determinare nās ipoz. Ex qb^o q dem alij dicunt esse: alij nō dicūt: fe re tot 7 huiusmodi sunt.

Hec ē 5^a pticula 3^e ptis p̄ncipalis hui^o capli in q̄ ponit 5^a rō pbās uacū eē q̄ rō sumit ex opinione pythago. q̄ rō sic format^o fm̄ 7° m. Si uacū nō ē: dīsto entū nō ē. sed dīsto entū ē. ḡ uacū ē. ul' sic. si dīstictio 7 dīsto rez adiucē ē: uacū ē. sed dīstin ctio 7 dīsto entū adiucē ē. iḡ uacū ē. Un̄ pytha gorici dixerūt qz cā dīstictōis entū p̄ntiū. i. nō p̄rige tiū ē uacū. 7 opinātur infinito uacū eē ex celū. 7 qz celū tanq̄ vnū aīal magnū respiraret spū i finito s. ex uacuo: ita qz celū respiraret de illo uacuo ul' se respiratiōe i finita. 7 dixerūt illō uacū penetra re totū mūdū: 7 eē cām dīstictōis rez nō cōtāgē tiū se adiucē. 7 cū hoc dixerūt uacū determina re 7 separe nām rerū 7 p̄nter entū: tanq̄ qđā det minatio 7 sepatio: qz dīstictio ē p̄ in nūis. p̄pterea posuerūt uacū p̄ eē cām dīstictōis 7 dīstictōis i nu meris: 7 p̄ p̄ntis in alijs rebus. **P**ostea epiloga do dicit p̄ntis qz rōnes ex quibus alij dicūt uacū eē 7 aliq̄ dicūt ipm̄ non esse: sunt tot.

Capl^m 2^m tractatus secūdi in quo ponūtur 7 de struuntur significatiōes uacū.

De q̄le autē se hēat: opz accipe qđ significet nomē. **V**idēt autē uacu um loc^o esse: i q̄ nihil est. **H**ui^o autē cā est: qz omne qđ est: corp^o opinant esse. **O**mne autē corp^o in loco est: uacū autē i q̄ nullū corpus est. **Q**uare si alicubi non est corpus: nihil esse hic. **C**orpus autem itez omne opinatur esse tāgibile. huius modi autē est: quod habet gravitatem aut leuitatez. **A**ccidit iḡ ex sillo h esse ua

cuum in q̄ nihil est graue aliquid: aut le ue. hec quidem igitur ex sillogismo sicut prius diximus accidunt.

Istud ē 2^m capl^m hui^o tractat^o i q̄ ponūtur signifi catiōes 7 descriptiōes uacū. 7 ēt destruit uacūz eē fm̄ illas significatiōes. **I**stō capl^m p̄ntet qnqz ptes p̄ncipales. qz i p^o p̄hs ponit vnā significatiō nē uacū 7 disputat p̄ eā. **I**n 2^a ibi **S**ed h videt **J** Mouet 7 soluit vnū dubiū. **I**n 3^a ibi **A**lio vō mo do. **J** Ponit aliā descriptiōē uacū 7 remouet er rorē p̄ueniētē ex illa descriptiōe. **I**n 4^a ibi **Q**m̄ autē de loco. **J** Destruit uacū acceptū i vā 7 p̄pria significatiōe. **I**n 5^a ibi **N**eqz vna necitas. **J** R̄ndet rōnib^o p̄bātib^o uacū eē. **P**ria ps p̄ntet duas pticulas: qm̄ in p^o p̄hs ponit vnā significatiōez uacū. **I**n 2^a ibi **S**ed icōueniēs ē. **J** Destruit illā significatiōē uel descriptiōē uacū. **C** **I**n p^o iḡ pticula hui^o ptis p̄hs p̄ ponit et^o itētionem. **D**. **Q** ad vidēdū q̄le se hēat: hoc ē an sit cōcedēdū uacu um eē ul' negādū: opz accipe qđ significat h nomē uacū. **D**eide pōit vnā significatiōē ul' descriptiō nē uacū quā itēdit destrūe. **D**. **Q** aligb^o vī qz uacu um ē illō qđ nihil ē. 7 cā pp̄ quā ipsi sic descripte rit uacū fuit: qz ipi supposuerūt tanq̄ certū qz ua cuū ē illō i q̄ nō ē corp^o. **E**t ipsi ēt opinati sūt qz oē qđ ē sit corp^o. ex q̄ seqtur qz uacū ē i q̄ nihil ē. nā ex q̄ f3 eos oē qđ ē: ē corp^o. seqtur qz si uacū ē i q̄ nō ē corp^o qz uacū ē i q̄ nihil ē. **E**t ulter^o ipsi opi nabant qz oē corp^o ē tāgibile 7 p̄ntis oē corp^o ē ḡue ul' leue. qz f3 eos nihil ē tāgibile nisi qđ hēt graui tatē 7 leuitatē. ex q̄ seqtur qz uacū ē i q̄ nō ē ḡue ul' leue: ita qz illa eēt descriptiō uacū. **U**acū ē il lud i q̄ nō ē ḡue nec leue. 7 qz ita sit appet ex eoz dīctis: qz ipsi dixerūt qz ens 7 corp^o p̄uertūtur: qz fm̄ eos oē qđ ē: ē corp^o. 7 oē corp^o ē ens. 7 sūt fm̄ eos corp^o 7 ḡue 7 leue cōuertūtur: qz ut ipsi dicūt oē corp^o ē ḡue ul' leue. 7 oē qđ ē graue ul' leue ē cor p^o. ex q̄ seqtur qz ens corp^o ḡue 7 leue cōuertunt. 7 sic si hec sit descriptiō uacū. s. uacū ē i q̄ nec est graue nec leue erūt idē cōuertibilr. **U**n̄ 7° d. **H** qz p̄ opz p̄scrutari qđ nom̄ significat: vn̄ dic sic: qz p̄ntis p̄scrutatiōis p̄ utrū simp^o. s. utz aliud sit aut nō est exponere nomen per sermonē compositum ex aliquo quod est tanq̄ genus: 7 aliquo quod est tanq̄ dīa. **D**eide q̄rit si illō gen^o ē i illa dīa. sed si fuerit vificabitur illō quesitū. si nō: nō. ut decla tum est in posteriorib^o. hec 7°.

Descriptio
vacui scđm
op. aliquoz
Idem rō
2. 56. 57.

2^a descript.
vacui.

Confirmat
supra. 2. 50

Sed inconueniens est: si punctum uacuū sit. **O**pz enim locus esse in quo loco corporis sit spatium tangibilis.

Hec ē 2^a pticula p^e ptis in q̄ p̄hs destruit istaz de scriptiōē uel significatiōē uacū. s. qz uacū ē i q̄ nec ē corp^o graue nec leue: ita qz ista nō sūt oīno 7 cōuertibilr idē. s. uacū. 7 illō i q̄ nec ē graue nec leue. **E**t pōt h poni p̄ 2. 4^a. s. qz uacū nō ē oīno idē qđ illō i q̄ nec ē graue nec leue. **H**ec p̄ p̄bas sic. si uacū sit oīno idē qđ illō i q̄ nec ē graue nec leue: tē oē illō erit uacū i q̄ nec ē graue nec leue. qz de scriptiō 7 descriptiō cōuertūtur. sed istō p̄ntis ē fl3 s. qz oē illō ē uacū in q̄ nec ē graue nec leue. qz si ita esset qz omne illud esset uacū in quo nec ē ḡue nec leue: cum in puncto nec est graue nec leue: se quitur qz punctū esset uacū. sed h est impossibile qz

2. 4. conclusio
hui us libri.

vacuum est receptivum corporis: sed punctum non est receptivum corporis. quoniam omne corpus est divisibile: et punctum est indivisibile: et indivisibile non recipit divisibile. Sed punctum non est vacuum cum vacuum sit corpus receptivum. punctum vero non. ex quo sequitur quod punctum non est vacuum. Cuius prima dicitur hic quod hoc contingit eis. scilicet quod punctum est vacuum: quia negatio per quam disposuerunt vacuum: est negatio utilis per quam non intelligitur natura terminata. scilicet cum dico quod vacuum est locus in quo non est corpus. et hoc est verum de puncto. et ratio est quia illi qui dicunt istud esse dimensionem in quo non est corpus non contingit eis hoc opinabile. quoniam dicere ipsum esse locum in quo non est corpus non significat naturam determinatam sed significat apud dicentes istud esse dimensionem in quo non est corpus. hec prima. Ex hoc loco apparet quod verum negationis non ponit aliquam naturam.

2. co. 58.

Sic igitur videtur dici vacuum. uno quodam modo non plenum sensibile corpora secundum tactum. Sensibile autem secundum tactum est gravitatem habens aut levitatem. Unde et sic dubitat aliquis quod utique dicat si habeat hoc spatium coloris: aut sonum: utrumque vacuum: aut non. Aut manifestum est siquidem accipiat corpus quod tangitur vacuum esse: si vero non: minime.

Quaedam vis finitio vacui

Dubium.

Solutio.

Hec est prima pars principalis huius capituli. in qua philosophus remouet unam diffinitionem vacui. et per repetitum predictam diffinitionem vacui. movet et solvit unum dubium. Dicit igitur philosophus per quod uno modo illud dicitur vacuum quod non est plenum corpore sensibili scilicet tactu quod est corpus habens gravitatem et levitatem. Cuius et sic dubitat. Illud philosophus solvit et movet unam dubitationem que talis est. si ponitur aliquod spatium habens colorem aut sonum siue corpus coloratum vel corpus sonorum et non habens aliquam qualitatem tangibilem: utrum tale spatium sit vacuum vel non. Cuius dubitationem solvit philosophus. dicens quod si illud spatium sit receptivum corporis tangibilis: tunc illud spatium est vacuum non obstante quod in illo sit color aut sonus. si vero non possit recipere corpus tangibile non est vacuum. ex quo patet quod illa descriptio est vacui. scilicet vacuum est receptivum corporis tangibilis in quo non est aliquod corpus tangibile. Cuius intelligendum secundum veritatem quod impossibile est colorem aut sonum esse nisi in corpore tangibili. tamen secundum antiquos ponentes predictam diffinitionem vacui: color et sonus possunt esse sine corpore tangibili: quoniam ipsi posuerunt quod omne corpus tangibile est simpliciter grave vel leve. id dixerunt quod aer non est corpus tangibile. tamen aer potest recipere colorem et sonum.

2. co. 59.

Alio autem modo in quo non est aliud: neque substantia aliqua corporea. Unde quidam dicunt vacuum esse corpus materiam: quidam vero et locum dicentes idem non bene. materia quidem enim non separabilis est a rebus. Vacuum autem querunt sicut separabile.

Secunda descriptio vacui.

De platonis philosophia. 2. 16

25. conclusio huius libri.

Hec est secunda pars principalis huius capituli. in qua philosophus ponit aliam descriptionem vacui et et destruit quendam errorem ex illa descriptione provenientem. Dicit igitur per quod alio modo describitur vacuum ab antiquis: et hoc sic. Vacuum est illud in quo non est aliud determinatum: nec accensum: nec aliud de substantia corporali. et quia ista descriptio competit materiae primae quidem. scilicet platonici dicunt quod materia prima et vacuum sunt idem sicut et extimaverunt quod locus et materia prima sunt idem. Illud igitur improbat philosophus et probat hanc opinionem. scilicet quod materia et vacuum non sunt idem. et hec est secunda pars huius libri quae probat sic. materia non est separabilis ab ipsis rebus manentibus. scilicet vacuum est separabile a rebus secundum ponentes vacuum: quia separato vacuum possumus res manere. materia et vacuum non sunt idem. unde prima. d.

Hic quod cum dicimus quod materia prima nil demonstrat in actu non intendimus quod materia prima possit denudari ab omnibus rebus demonstratis in actu: sed intendimus quod in sua essentia non est aliquid demonstratum. nec est in se aliquid demonstratum: quoniam si ita esset non removeret res determinatas. scilicet vacuum est illud in quo non est aliud demonstratum: ita quod vacuum reperitur separatim a rebus demonstratis. hec prima. et sic patet quod materia est iter materiam primam et vacuum. quia materia prima nunquam denudatur ab omnibus rebus demonstratis quibus nulla res determinata sit de essentia sua. sed vacuum denudatur ab omnibus rebus demonstratis secundum ponentes vacuum esse. Cuius intelligendum quod prima pars demonstratum in actu intelligit individuum in actu alicuius speciei vel formae per quam tale individuum est in actu. nam certum est quod materia nec est individuum completum in actu alicuius speciei. nec etiam includit aliquam essentiam aut formam per quam individuum alicuius est in actu completo: seu completo in aliqua specie.

Quo inteligitur dicitur co. q. in materia nihil est demonstratum in actu.

2. co. 60.

Quoniam autem de loco determinatum est. et vacuum locum necesse est esse: si est privatum corpore. Locum autem quod est: et quod non est: manifestum est. quoniam sic quidem vacuum non est: neque separatim neque inseparabile. vacuum enim non corpus: sed corporis spatium volunt esse.

Hec est quarta pars principalis huius capituli. in qua destruit vacuum esse accipiendo vacuum secundum veram descriptionem vacui quae est quod vacuum est dimensio in quo non est corpus ut dicitur per prima. et per prima per veram descriptionem vacui intelligit descriptionem indicatam quod nonis. et non descriptionem indicatam quod rei. d. sic. quod cum determinatum sit de loco. Et manifestum est quod vacuum est locus si est: quia vacuum est locus privatus corpore. et determinatum est quod locus est: et quod locus non est. manifestum est ex illis determinatis quod vacuum non est: quia manifestum est quod vacuum neque est separatim: neque inseparabile quia secundum sic dicentes vacuum non est aliud naturale: sed est corpus spatium: et non est tale spatium separatim a corpore naturali. nec inseparabile ut dicitur in capitulo de loco. unde hoc potest poni 26. h. 2. libri. v. 3. quod nulla est dimensio receptiva corporis in quo non est corpus. hec prima probat sic: quia si esset talis dimensio aut illa esset separata a corporibus: aut inseparata secundum dicentes quod vacuum est mixtum cum corporibus. sed nulla est talis dimensio separata vel non separata receptiva corporis in quo non est corpus igitur nulla est dimensio receptiva corporis in quo non est corpus maior pars. minor vero probat ex precedentibus. id est ex declaratione tractatu de loco quod ibi probatum est quod non est aliqua dimensio talis receptiva corporis in quo non est corpus: quia sic duo corpora possent esse simul ut patet ibidem. Cuius intelligendum tamen quod prima probat hanc maiorem partem. v. 3. quod non est aliqua talis dimensio extrinseca per se separata a corporibus naturalibus: vel extrinseca iter corpora naturalia: dicens quod si ita esset. scilicet quod esset dimensio per se extrinseca siue esset separata omnino ab accensibus naturalibus siue mixta cum eis. id est infra ea in foraminibus corporis naturalis: tunc predicamentum quantitas esset separatim. et tunc quantitas esset substantia hec prima. Ex isto loco appetit quod de intentione prima est quod quantitas non est substantia. Unde prima ducit ad hoc tanquam ad iconveniendum. scilicet quod quantitas sit substantia. et hoc est quod modernos quod dicitur quod substantia et quantitas idem sunt realiter.

Secunda descriptio vacui quae ad quod nonis.

26. h. 2. libri v. 3.

Quantitas secundum co. non est substantia.

2. co. 61.

Unde et vacuum videtur aliud esse: quia et locus: et per hoc acceptum est: provenit enim motus qui est secundum locum et locum dicentibus esse aliud propter corpora: accidens: et in his vacuum. Eam autem motus opinantur esse vacuum: sic sicut in quo movetur: hoc autem erit quale locus quidem dicunt esse.

Quare anti
q posuerit
uacuu esse

Cum phis destruxit uacuu s3 uera significatione uacui narrat cam pp qua antiq posuerunt uacuu ee accipiēdo uacuu in va significatione uacui dicēs q ista extimauerūt locū z uacuu ee idē. qz loc' ē aliqd pter corpa mobilia s3 locū que succedūt i loco. ex timauerūt eni uacuu esse aliqd pter corpora sibi inuicem succedētia in uacuo. Et causa utriusqz apd eos erat vna z eadem ppter quam posuerunt lo cū ee aliqd pter corpa z et uacuu ee aliqd pter corpa. z cā utriusqz fuit mot' localis. sic eni posue rūt locū ee aliqd aliō a corpib' locat' pp motū loca lē ut. s. recipiat corpa mota s3 locū ita posuerūt uacuu ee pp motū localē. dic' eni q uacuu regrit pp motū localē ut. s. sit illō i quo res mota mouet. Et 2^{or} dicit b q opiarī locū ee pp motū ē va opio. s. opinari uacuu ee ppter motum est falsum.

Ex. c. 62.

Nec vna aut necessitas ē: si mot' ē: ee z uacuu. Dico qdē igitur ois motionis nequaqz. Unde z mellissum latuit. altera ri nāqz contingit plenum.

Hec ē 5^a ps pn^{is} hui' capli. i q phis rñdet rōnib' pbātib' uacuu ee. z ptinet qtuor pticulas s3 nūm qtuor rōnū qz b soluit. 2ª ibi | Cōtingit oino. | 3ª ibi | Et augmētari. | 4ª ibi | Dico aut. | C In p^a igit pticula hui' ptis phis soluit p^{is} rōnē q talis ē. si mot' ē: uacuu ē. s3 mot' ē. igit uacuu ē. Ita rō nē soluit phis duplr. p qz ad motū ee nō seqtur ulr uacuu ee. Et hoc qz mot' alteratiōis nō idiget uacuo. s3 aut idiget pleno aut nō idiget uacuo. z hoc latuit mellissum qui dixit q si non esset uacuu non esset motus omnino.

Prima sola
no pte rōis

S3 neqz s3 locū motū. Sil' eni subigre di adiuicē cōtingit: si nullū spatiū sepabile sit pter corpa mota: z hoc manifestū est etiam in cōtinuorū reuolutionibus: sicut his que sunt humidorum.

Secunda so
lutio prime
rōis.

Secundo soluit illa rō sic. Ad motū localē ee de ma xime videt nō seqtur uacuu ee. qm nō seqtur mot' localis est. q uacuu est. qm moto vno corpe fm lo cū pōt aliō corp' cedē ei in loco qzuis nō sit aliqd spatū uacuu i q recipiat ut patē pōt de aere z aq: qz ptes aeris z aq mouent qm cedūt sibi i loco ad iuicē. z silr ista corpa cedūt i loco nāliter reb' que mouent in eis. s. mobilib' in aq z in aere. z sic pa tet q q cōsistit in b. s. q pp motū localē nō opz po nere uacuu. qz i corpib' q cedūt alijs corpib' ut sūt aer z aq pōt ee mot' absqz b q ponat uacuu. C S3 dubitat b qz si corp' moueat localr: aut recipit in pleno: aut in nō pleno. nō in pleno qz sic duo corpo ra eēt sil. si vō recipit i uacuo habet ppositū. v3. q uacuu ē. igit z ē. Dicēdū igit q p ly recipi possu mus duo itelligere. v3. uel motū fieri: ul' mutatum ee: seu factū ee. Dico igit q corp' qd mouet semp recipit in pleno. si eni p recipi itelligit fieri seu mo ueri pcedēs receptū ee: sic dico q illō qd mouet recipit in pleno per aliud corp'. Sed si per recipi itelligat receptū ee: sic dico q illō qd mouet reci pitur in pleno per ipsum qd mouet: z sic nllō mō seqtur duo corpora esse simul ul' q sit uacuum.

Dubium.

Solutio.

Ex. c. 63.

Cōtingit at dēfari nō i uacuu s3 pp id qd ea q isūt elabunt: ut aq collisa aerē q iest.

Hec ē 2ª pticula 5^e ptis pn^{is} hui' capli in q phis

soluit aliā rōnē pbātē uacuu ee q rō accepta fuit ex pte dēfatiōis q rō erat talis. In dēfatiōe par tes corpis que cōdēfant mouent iferi' siue vsus cē trū. s3 b nō posset ee nisi in corpe eēt aliq uacuita tes in qb' iste ptes recipiunt. C Ad hoc rñdet phs dicēs q ptigit dēfatiōes fieri absqz b q sit uacuu ut qz qdam ptes corpis cōdēfati dissolunt z ex eunt a toto. in quartū locis recipiunt alie ptes ipi' corpis qd cōdēfat: ut cū aq cōprimis: reuertit i mi norē qzitatē: qz ptes aeris admixte cuz aq dissol uunt z exeūt. i quorū locis succedūt alie ptes aq. z hoc silr appet in lana: z in filtro: seu in spongia. Un' 2^{or} dic' hic q ē possibile q dēfatas accidat nō pp exitū ptiū: s3 ex exalatiōe tm: ut qm corp' ma ioris qzitatē trāssert in minorē qzitatē. hec 2^{or}. C Intelligēdū ē b q qdā ē dēfatio iprope dca z appens tm. z qdā ē dēfatio va. qm qm aliqd cor p' sic pstrigit q aliq ptes exeūt nō ē dēfatio va: s3 appars tm. nec illō corp' a q exeūt ptes occupat maiorē locū qz pus s3 vitatē. qz pus nō occupat to tū locū: qz ille ptes sic exeūtes aliquā pte loci occu pabūt qzuis appeat vulgo q illō corp' pus occu pabat totū locū z sit minoris qzitatē qz pus erat: ut si spōgia cōprimat ita q exeat ptes aeris a spō gia nō est uez q spōgia pus occupabat totū locū: qz ptes aeris pus occupabāt de illo toto loco. Alia est cōdēfatio va ut quādo idē corp' nūo nō pp eri tū aliqrū ptiū ab eo pus occupabat aliquē locum maiorē qz pus z postea occupabat locū minorem absqz hoc q aliquod corpus exeat ab eo. z hec cō densatio fit per alterationes.

Solo secun
de rōis.

Notabile.

Et augmentari nō solū igrediēte aliq b z alteratione: ut si ex aqua fiet aer.

Hec ē 3^a pticula 5^e ptis pn^{is} hui' capli i q phis sol uit aliā rōnē pbātē uacuu ee q rō fuit sūpta ex nā augmēti que talis ē: augmētatio fit adueniēte cor poreo. aut igit illō corporeū recipit i plēo aut i ua cuo. si i pleno sequit q duo corpa sūt sil. si vō i ua cuo habet ppositū. s. q uacuu ē. Hoc soluit phs di cēs q cōtingit aliqd augmētari p alterationē qzuis nihil extrifectū adueniat ut cū aq trāsmutat i aerē: augmētat aq p alterationē z nō ppter aliqd cor poreū exneti adueniēs. z hic dicit cōmentator. q illud dicitur augmentum transumptiue. quoniam augmentum in rei ueritate nō est nisi in animato.

Solutio ter
tie rōis.

Dico aut z q ē de augmēto rō: z i cine rē diffuse aq: ipa seipaz ipedit. Aut eni nō auget qdlibet aut nō corpe. Aut cōtingit duo corpora i eodē ee. Dubitationē igit uolūt cōez solnē: s3 nō demōstrāt uacuu quō ē. Aut oē ee corp' nece ē uacuu: si pe nit' auget: z auget p uacuu. Eadē at z in cinē rō ē. Qd qdē igit: z ex qb' dmostrāt uacuu soluere facile sit: manifestum est.

Ex. c. 64.

Hec ē 4^a pticula 5^e ptis pn^{is} hui' capli i q soluit rō de cinerib'. z et rō de vō augmēto. C Un' dic' phs q ista rō nūc scā q ē pp nāz augmēti. z et rō q ē p nāz aq ifuse i cinerib' ipediūt seipaz: qz qzuis pōat uacuu ee. adhuc seqtur ipo^{is} iuxta illas rōnes. qm si ponit uacuu in q fiat augmētū: ul' in q recipitur alimētū ut ipsi dixerūt. seqtur aliqd hoz qtuor. s. ul' q nō qlibet ps aucti est aucta. aut q augmēta

Solo qrtē
rōis.

tio nō sit adueniēte corpeo. aut q̄ duo corpa eēt
 sil'. aut q̄ totū corp' auctū sit uacū. z sic nihil eēt
 de corpe. s; vndiq; eēt uacuitas. z q̄ illō icōueniēs
 sequat: pbat sic: q; si i corpe aucto sit aliq̄ uacuita
 tes. aut igif vndiq; sūt tales uacuitates i corpe. z
 tūc hēm' scōaz ptē distiūctiue. s. q̄ totū ē uacū z
 nihil de corpe. aut aliq̄ps aucti ē plena z aliq̄ ua
 cua. Et tūc q̄ro an ps plena carēs oino uacuitate
 auget ul' nō. si sic q̄ro aut auget adueniēte corpeo
 z si sic. tūc pōt eē augmētatio absq; h' q̄ aliq̄d ex
 trisecū adueniat qd ē icōueniēs. Si vō dicif q̄ il
 la ps plena oino carēs uacuitate nō auget tūc seq
 tur q̄ nulla ps aucti ē aucta qd ē ipo^{le} loquēdo de
 pte aut toto. qm̄ q̄libet ps p̄mi aucti auget ut pa
 tet p̄ de gene. z in p̄n^o q̄nti hui'. ubi dicit phīs q̄
 p̄m^o motū mouet s; q̄alibet ei' p̄tē. z ita patet s; z
 rōnē istoz q; aliq̄d istoz q̄tuor icōueniētū cōtin
 git q̄ rō de cinerib' nō ē cōueniēs. q; si pp uacui
 tates exētes de cinerib': uas plenu cinerib' reci
 pet tātū de aq̄ q̄tū recipet si i eo nō eēt cineres:
 qm̄ aut illud uas ē totū uacū qd ē icōueniēs cū
 cineres ponātur in eo. aut nō ē totū uacū: z tūc
 aliq̄ps ē plena. z p̄ p̄s cū tātū recipiat q̄tū reci
 pet si nō eēt in eo cineres. seqtur q̄ aq̄ recipit i il
 la pte q̄ ē tota plena cinerib': z p̄sequēs ibi erit
 duo corpa sil'. z igif iste rōnes q̄rūt solonē cōez il
 lius. ul' nō demōstrat uacū eē. Istas igif rōnes
 de augmēto z de aq̄ ifusa in cinerib': nō soluit hic
 phīs oñdēdo q̄ p̄cludit uacū eē: q; supposito q̄
 ita sit sequūtur icōueniētia. Scōdam rōnē de cine
 rib' soluit p̄^o phīs. z rō de augmēto soluit p̄ h' ga
 vntū corp' cedit alteri. ul' pp h' q̄ vntū corp' sit ma
 ioris q̄tūtatē q̄ p̄s p̄ alterz sine aliquo extriseco
 adueniēte. z hoc vīstū est supra p̄mū de ḡnatiōe.
 C̄ Alterius vō phīs epilogat dicēs q̄ q̄dez ex p̄di
 ctis manifestū est q̄ facile ē soluere rōnes p̄ quas
 probatur uacuum esse.

Caplm 3^m tractatus secūdi in quo rōnibus acce
 ptis ex parte motus declaraf uacuum nō esse.

Quonia autē nō est uacū sic diui
 sum: sicut q̄daz dicunt: dicem' itez
 Si enim est vniuscuiusq; loci mu
 tatio aliqua simplicium corpoz nā est: ut
 ignis quidem sursum: terre aut deorsuz:
 z ad mediū: manifestū est q̄ nō uacuum
 erit cā loci mutationis. Euius igif cā erit
 uacuum: videt autē cā esse motus fm̄ lo
 cum. Huius autem causa non est.

Cstud ē 3^m caplm hui' tractat' in q̄ declaraf uacuum
 nō eē rōnib' sūptis ex pte mot'. z p̄tinet duas par
 tes p̄ncipales. qm̄ in p̄^o oñdif q̄ uacū nō ē cā mo
 tus sic antig dixerūt. In 2ª ibi [Accidit autē dicē
 tib'.] Declaraf q̄ uacū nō ē: si mot' ē: z ita p̄ hoc
 q̄ mot' ē destruit uacū eē. P̄ria ps p̄tinet duas
 pticulas. qm̄ in p̄^o oñdif q̄ uacū nō ē cā motus.
 In 2ª ibi [Eadē aut rō.] Oñdif q̄ loc' nō est cā
 mot': supposito q̄ loc' sit dimētio sepata ut dire
 rūt qdā. P̄rima pticula p̄tinet duas ptes fm̄ nūz
 duarū rōnū qb' oñdif p̄positū. 2ª ibi [Ampli' si ē
 aliqd.] In p̄^o igif pte p̄^o pticule p̄^o ptis p̄n^o hui'
 capli phīs p̄ponit itētiōnē suā. d. q̄ iterum dicem'
 oñdētes q̄ nō ē aliq̄d uacū distū. i. sepatū a corpi

bus nālib' in q̄ corpa nālia sibi iuicē succedūt qd
 sit cā mot'. C̄ Deide phīs ponit rōnē p̄ quā oñdit
 p̄positū. z itēdit oñdere ut dic' p̄^o q̄ uacū nō ē
 cā finalis mot'. z hec ē 27^a q̄ hui' libri q̄ pbat du
 pl'r z p̄ sic. si uacuum eēt cā finalis mot' maxie eēt
 cā finalis mot' localis. s; uacū nō ē cā finalis mo
 tus localis. q̄ uacū nō ē cā finalis alicui' motus.
 maior patet q; si uacū ponit pp motū: maxie po
 neret pp motū localē: ut manifestū ē. minorē vō p
 bat phīs sic. diuersoz corpoz nāliū sūt diuersi mo
 tus locales nāles. sed mot' nālis ignis ē mot' sur
 sū. z mot' nālis terre ē mot' deorsū. q̄ isti mot' hnt
 diuersas cās finales. q; si eadē eēt cā finalis illorū
 motuū nō eēt maior rō q̄re ignis moueret sursum
 q; q̄ terra moueret sursum. sed i uacuo nō sūt diuer
 se nāe p̄ q̄rū vnā possit cāri vn' mot': z p̄ aliā mot'
 p̄ri'. q̄ uacū nō ē cā alicui' motus localis. C̄ Ista
 rō fūdat sup duas p̄pōnes q̄rū p̄ ē q̄ effectū p̄
 riorz siue diuersoz s; spēs nō pōt eē eadē cā final'.
 z h' ē uerū de agētib' nālib' z de eorū effectib'. Et
 h'. s. loquēdo de cā finali p̄ria z imediata: tñ diuer
 soz motuū s; spēs pōt eē. z ē eadē cā finalis remo
 ta. Scōda p̄pō sup quā fūdat illa rō ē q̄ in uacuo
 nō sūt diuerse nāe fm̄ spēm. z h' manifestū ē q; ua
 cū ponit dimētio sepata ab oib' reb' nālib'. z iō
 i uacuo nō pōt poni diuerse nāe itriseco p̄ q̄s uacu
 um sit alteri' nāe i vna pte: z alteri' nāe i alia pte.
 z iō uacū nō ē cā pp quā mouet: q; ex q̄ uacū ē
 vndiq; eiusdē nāe: q̄libet ps uacui ē eq̄līz finis cor
 poris nālis pp quē finē mouet. z iō si graue moue
 tur deorsū. z terra sursum: eodē mō p̄sequūtur fines
 suos: sic si ignis mouet sursum: z terra deorsū. C̄ In
 telligēdū h' q̄ expositores latini exponūt illā pte
 sic: q; Arist. itēdit h' p̄bare q̄ uacū nō ē cā effecti
 ua mot' localis. nec p̄ p̄s ē cā effectiua alicui' mo
 tus alteri'. Un' format rōnē sic. si uacū eēt: eēt cā
 effectiua mot' localis: q; al'r frustra poneret. s; ua
 cū nō ē cā mot' qm̄ oia corpa simplicia hnt motū
 nālē. sic mot' nālis ignis ē sursum. z mot' nālis tre ē
 mot' deorsū. ita nā vniuscuiusq; corpis ē cā mot'
 localis z nō uacū. s; si uacū nō sit cā mot' loca
 lis nō eēt cā alicui' alteri' mot': z p̄ p̄s frustra po
 neret. z sic patet q; ipsi itelligūt q; phīs vult p̄ba
 re q̄ uacū nō ē cā effectiua mot': nec p̄prietatuz
 nāliū. z hec fuit opio Alex. ut dicit hic p̄^o. C̄ Un'
 dic' p̄^o q̄ hec p̄dictio ē p̄pria ponētib' uacū: q; a
 ē cā agēs trāslatiōis ad sup' nō ponētib' ipm̄ esse
 cām mālē trāslatiōis. ponētes eni uacū eē causā
 mālē trāslatiōis ponūt uacū cām pp quā aptitu
 do siue cā receptiua mot' z mobilis moti ē in ipso
 uacuo. z ex his dictis p̄^o pōt notari quō p̄ illā rō
 nē pōt p̄bari q̄ uacū non est cā finalis mot' loca
 lis. nec ē cā agēs sufficiēs ad mouēdū corp'. z sic
 patet q; cā effectiua sufficiēs motuū ḡuitū z leuiū
 nō pōt poni aliq̄d vntū fm̄ spēm. s. nec celū nec me
 diū: q; idē ē mediū p̄ qd ḡue mouet deorsū z leue
 sursum. qm̄ celū cōtinēs ḡue z leue ē idē. vñ q; idē s; z
 spēs nō ē cā effectiua nālis sufficiēs motuū p̄riorz:
 ut patet per p̄^o. z ēt p̄ expositores q; exponūt q̄
 phīs itēdit h' p̄bare q̄ uacū nō est causa effecti
 ua mot' localis: ideo nec mediū nec celū nec aliqd
 idem specie pōt poni cā effectiua totalis sufficiēs
 motuuz nāliū sursum z deorsum. C̄ Notādū fm̄
 p̄^o hic q; ex hoc fm̄one appet q; uacū nō est lo
 c'. qm̄ si uacū esset loc' in quo non erat corpus

Prima rō
 27. p̄clusio
 p̄uuo h̄ctū

Prima p̄
 positio.

Secūda p̄
 positio.

Expositio
 res latini.

Notādū

transfertur ad ipsum corpus: est in eo superius et inferius. sed non insunt superius et inferius. ergo non est locus. et cum non fuerit locus non erit ens: quia in eius diffinitio dicitur quod est locus. hec 2°. **I**ntelligentia quod si ponatur uacuum separatum a corporibus naturalibus cum illud uacuum sit uniforme in omnibus suis partibus: sequitur quod in uacuo non sunt superius et inferius distincta secundum generationem. quorum unum sit causa finalis unum motus secundum speciem. et alio alteri motus. scilicet motus trii ita quod illa loca habeant virtutes trias per quas unum corpus mouetur ad unum locum. et alio ad alium locum quod inuenit sic superius et inferius in isto mundo inferiori. si tamen per inferius intelligat illud quod est propinquus centro. et per superius illud quod est remotum a centro sic ponendo uacuum esse bene esse ponendum superius et inferius in uacuo. nec huic dicitur philosophus.

Amplius si uacuum est aliquid uelut locus prout corpus: cum sit uacuum: quomodo mouebitur positum in ipso corpore. Non enim iam in omnem.

Hec est 2^a pars per particula per partem principalis huius capituli in qua ponitur 2^a ratio per has quod uacuum non est causa finalis motus. quod ratio est illa. Si uacuum sit aliquid. ut scilicet locus uel dimensio separata a corpore. si ponatur esse causa finalis motus. et est aliquid quod motus ponatur in illo uacuo illud motus per naturam uacui mouebitur alicubi. sed quod ratione mouebitur ad unam partem: eadem ratione mouebitur ad omnes partes cum in uacuo nulla sit diuersitas. sed corpus motum in uacuo mouebitur sicut motus in triis quod est impossibile. **U**ltimo sic si uacuum sit causa finalis motus sequitur quod haberet potestatem attrahendi corpus motus ad se per quemadmodum locus attrahit corpus. igitur corpus positum in uacuo. aut non mouebitur ad aliquam partem per se quod attrahitur ad sursum et deorsum: aut mouebitur ad omnes locos cum non sit maior ratio quare moueatur ad unam partem quam ad aliam. si deest 2^m. scilicet quod illud motus non mouetur. sequitur quod uacuum non est causa motus quod est propositum. si deest 2^m. sequitur quod idem sicut mouetur duobus motibus triis quod est impossibile. **N**otandum secundum 2^{am} partem: quod hec 2^a declaratio differt a 1^a in his: quoniam 1^a posuit uacuum esse non similitudinem partium: et quod in eo non est potestatem sicut motus: ita quod motum attrahatur ad ipsum ex ista potestatem: sicut attrahitur ad continentem sibi proprium. sed in hac ratione conceditur quod in uacuo est potestatem sicut. et quod motus attrahitur ad istam. sed cum hoc fuerit positum et fuerit manifestum: quod si in uacuo fuerit consilium potestatem: necesse est cum idem corpus fuerit positum in uacuo: aut quod non moueatur oino per equalitatem actionis ex quolibet parte equaliter. aut moueatur secundum se totum ad loca tria. aut didatur secundum ipsum. sed totum moueri ad loca tria est impossibile. et est impossibile quod in omni loco est impossibile. distio est ei non sentit. et iste expressit per maiorem diuisionem: et tacuit secundam: quia intelligit ex dictis. et sic patet qualiter 2° format hanc rationem secundam.

Eadem autem ratio et ad locum esse aliquid opinantes separatum in qua fertur quod fertur. Quomodo enim mouebitur positum aut manebit: et desursum et deorsum: et de uacuo conuenit eadem ratio merito. Uacuum enim locum faciunt esse dicentes.

Hec est 2^a particula per partem principalis huius capituli in qua ponitur idem de loco. scilicet si locus sit dimensio separata: non potest esse causa finalis motus. et continet duas partes. quia in 1^a probatur quod locus non est causa motus. si locus sit dimensio separata et cetera. **I**n 2^a ibi. Et quomodo autem. **P**robatur quod nec locus nec uacuum est dimensio separata. **I**n 3^a igitur parte huius particule probatur hec 2^a: quod si locus esset dimensio separata locus non esset

cum motus. et hec est 2^a 3^a huius libri. **U**bi dicit philosophus quod eadem ratio est quare de uacuo. si locus ponitur dimensio separata a corporibus naturalibus ut quidam opinantur. ratio igitur est illa: si locus ponitur dimensio separata: tunc corpus positum in loco: aut non mouebitur oino nec sursum nec deorsum. aut mouebitur sicut sursum et deorsum. et sic sicut mouebitur duobus motibus triis: quod non est maior ratio quare moueatur ad unam partem quam ad aliam cum in dimensio separata non sit diuersitas. aut igitur mouebitur ad omnem partem. aut ad aliquam: sic. et ad aliquam non. aut ad nullam. unum oino eadem est ratio de loco et uacuo si ponitur locus talis dimensio separata. nam sic ponentes posuerunt uacuum esse locum. et idem secundum opinionem istorum eadem est difficultas de loco et uacuo. **N**otandum secundum 2^{am} partem quod tamen ponentibus uacuum quod etiam ponentibus locum esse dimensio separata accidit inconuenientia. et 2° recitat illa inconuenientia que eis accidunt. quia cum ipsi interrogantur de causa per quam quidam corpora mouentur in uno loco et quiescunt in alio: non possunt dare causas. dimensiones enim quando abstrahuntur a materia non habent potestatem: nec ut habeant potestatem non consimile: ita quod faciunt quiescere in alio loco: et moueri in alio loco. **S**ecundum inconueniens est quod quando interrogatur de differentijs quibus locus diuiditur in superius et inferius non possunt dare aliquid ex dimensioibus. et totum hoc est trium ei quod accidit dicentibus locum esse ultimum continentem. hec 2°.

Et quomodo iam fuerit: aut loco: aut in uacuo. Non enim accidit cum totum positum sit: sicut in separato loco: et sufferente corpore. Pars enim nisi seorsum ponatur non erit in loco: sed in toto. **A**mplius si non est locus uacuum non erit.

Hec est 2^a pars per particula per partem principalis huius capituli in qua ponitur ratio per has quod non sunt tales dimensiones separate siue ponatur locus siue uacuum. unum potest habere ponitur 2^a huius libri sub forma ista. v. quod nec locus nec uacuum est dimensio separata receptiua corporis. hec 2^a probatur sic. **S**i locus uel uacuum sit dimensio separata receptiua corporis. tunc si corpus ponitur in illis dimensioibus quolibet pars corporis esset per se in loco sicut et totum corpus. nec posset alia ratio assignari quare corpus secundum se totum sit in loco per se: et secundum partes in loco per accidens. sed hoc consequens est impossibile: quia pars non separata a toto non est in loco sed est per se in suo toto: nec est in loco uel in uacuo per se nisi quando est separata a toto. consequentia probatur sic. si locus uel uacuum sit talis dimensio separata. tunc si corpus ponitur in illis dimensioibus: tunc si tota dimensio corpus respondet toti: ita pars correspondet parti: et per consequens ita pars esset per se in loco uel in uacuo sicut totum: quia ita proprie et adequate correspondet dimensio parti corporis: sicut tota dimensio correspondet toti corpori: et ita patet consequentia. **E**x his concludit philosophus quod si locus non est talis dimensio separata uacuum non est. et si locus sit talis dimensio separata uacuum est.

Accidit autem dicentibus esse uacuum tantum necessarium: siquidem erit motus: contrarium magis esse. si aliquis intendat non contingere moueri nihil: si sit uacuum. Sicut enim propter simile dicentes terras quiescere: sic et in uacuo necesse est quiescere. Non enim quo magis et minus mouebitur. secundum enim quod uacuum est non habet differentiam.

28. conclusio huius libri.

Primum inconueniens.

Et de supra c. 48. 2^m inueniens.

29 conclusio huius libri.

E. c. 26.

co. 69.

co. ratio

quo rati
at prima
laratio a
fz com.

Hec est pars principalis huius capli in qua declaratur quod si uacuum non est motus. hec pars continet sex particulas quoniam in prima declaratur quod si uacuum est quolibet corpus gescit: et ita ad uacuum esse sequitur oppositus motus. In 2a ibi [Demum quoniam omnis]. Declaratur quod dicitur proponere necessarium ad positum. In 3a ibi [Aut vero unum]. Probat quod si uacuum est: motus naturalis non est. In 4a ibi [Amplius autem]. Probat quod si uacuum est: nullus motus violentus est. In 5a ibi [Amplius nullus]. Probat quod si uacuum non est aliquid gescit naturalis. In 6a ibi [Amplius autem]. Revertitur ad declarandum uacuum non esse per rationem suppositam ex parte motus violenti. In 7a ibi [igitur particula huius partis] dicitur quod dicitur uacuum esse per illam rationem quod motus non potest esse nisi sit uacuum: accidit prius si diligenter consideret. quod sequitur uacuum est. igitur motus non est sic ostendit. quod per motus non oportet ponere uacuum esse sed magis oppositum. scilicet uacuum non esse. Dicit igitur philosophus quod si aliquid dicat quod non contingit motum esse nisi uacuum sit huiusmodi virtute attractiuam corporis ut ponit dicentes uacuum esse: sequitur oppositum. videlicet quod quolibet corpus gescit. et hec est 30a pars huius libri. scilicet quod si uacuum esset: quolibet corpus positum in uacuo gesceret. probatur sic. Uacuum non habet diuisiua in suis partibus. sed est eiusdem rationis in toto et in partibus siue in quolibet parte si ponatur corpus. igitur positum in uacuo non habet maiorem convenientiam cum una parte uacui quam cum alia. nec una pars uacui magis haberet virtute attractiuam quam alia pars. igitur non est mutata quare corpus positum in uacuo magis mouetur ad unam partem uacui quam ad aliam. sed non potest sic moueri ad omnes partes. sed si uacuum sit. et corpus ponitur in uacuo: necesse est quod corpus gescat in uacuo. et sic si motus est: uacuum non est. igitur propter motum non debet poni uacuum. **I**ta ratio confirmatur per quodam simile tale: quoniam quodam posuerunt quod terra posita in medio gescit: quod equaliter trahitur a circumferentia celi ab omni parte: et ideo gescit. nec magis mouetur ad unam partem quam ad aliam. igitur eodem modo per eandem rationem habet ponere quod corpus ubique positum in uacuo debet gescere: quod ex quo in uacuo non est aliquid diuersitas: quod una pars uacui non habet magis virtute attractiuam quam alia. et per rationem non est aliquid causa per quam corpus positum in uacuo magis mouetur ad unam partem quam ad aliam. et cum non possit sic moueri ad omnes partes sequitur quod corpus positum in uacuo necio quiescit. **N**otandum secundum philosophum quod philosophus non intendit habere verificare secundum rationem eorum de terra. scilicet quod terra gescit per hoc quod equaliter attrahitur ab omni parte circumferentie. sed intendit cum fuerit positum in continente potentia actiua contingit ut res posita in medio gescat. hec est 31a pars. **U**n si terra non esset nata in medio: et celum attraheret terram ex omni parte: bene esset ponendum quod terra gesceret in medio per hoc quod attrahitur equaliter ab omni parte circumferentie.

30. conclusio huius libri.

Notandum.

Ex. co. 62.

31. conclusio huius libri. De motu autem naturalis

est posterior motu secundum naturam. et si prius non est. sequitur et quod posterior non est. sed si motus secundum naturam non est. sequitur quod motus violentus non est. et patet contra. quod ex opposito prius sequitur oppositum antecedentis. videlicet quod si motus violentus est oportet quod motus naturalis sit. **U**n est intelligendum quod motus naturalis est prior naturaliter motu violento. quod ut dicitur per philosophum illud quod est extra naturam non intelligitur nisi ex illo quod non est extra naturam. **U**n motus naturalis est prior motu violento sic habitus est prior proutiōe. **Q**uod tamen non est sic intelligendum quod si motus violentus ponitur in aliquid actualiter quod per hoc oportet motum naturale per eodem tempore poni in illo. sed sic debet intelligi scilicet quod si motus violentus ponitur in aliquid: necesse est quod motus naturalis possit poni in eodem. **U**n talis est habitus prioritas et posterioritas quod si aliquid mouetur violenter. sequitur quod possit moueri naturaliter. sed non est talis prioritas uel posterioritas quod oporteat quod si aliquid moueatur violenter quod per hoc oporteat illud moueri in actu naturaliter.

At vero motus naturalis quomodo erit in uacuo cum nec una sit differentia secundum uacuum et infinitum. **S**ecundum quod enim quod infinitum est: nihil erit sursum: nec deorsum: nec medium. secundum autem quod uacuum est: nihil differentes sursum a deorsum. **S**icut enim nullius: nec una est differentia: sicut et non entis. uacuum autem cum non sit aliquid proutiō videtur esse. nam aut loci mutatio differentes est. **Q**uare erunt que sunt naturalis differentia. si igitur non est naturalis: nusquam et nulla loci mutatio. aut si hoc non est uacuum.

Hec est 3a particula 2e partis principalis huius capli in qua probatur quod uacuum esse destruit motum naturale esse. probatur igitur quod si uacuum sit: motus naturalis non est. et hec est 32a pars huius libri quod probatur per unam rationem quam per philosophum format sic. oportet quod mouetur motu naturali mouetur in aliquid in quo est superius et inferius. sed in uacuo non est superius nec inferius. igitur illud quod mouetur motu naturali non mouetur in uacuo. et per rationem si uacuum est motus naturalis non est in illo uacuo. sed uacuum non ponitur per aliquid nisi ut motus sit in illo. sed si uacuum est motus naturalis non est. **S**ed quod uacuum non habeat superius et inferius probatur dupliciter. primo quod uacuum est infinitum: et infinitum non habet superius et inferius. **E**t quod uacuum sit infinitum si sit: potest sic probari. si uacuum sit oportet quod sit corpus: cum habeat tres dimensiones. igitur oportet quod recipiat in loco. sed ille locus est dimensio separata secundum ponentes uacuum. igitur est corpus. et per consequens oportet quod recipiat in aliquo loco: et ille in alio. et sic in infinitum. igitur locus est infinitus sed locus et uacuum sunt idem. igitur uacuum est infinitum. **S**ecundo probatur quod uacuum non habet superius et inferius sic. In uacuo non est diuersitas naturalium. igitur in uacuo non est superius et inferius. minor pars. et maior pars probatur sic. **S**icut illi quod est simpliciter nihil: non est diuersitas naturalium. ita illi quod est proutiō non est diuersitas naturalium. sed uacuum est proutiō corporum naturalium. igitur in uacuo non est diuersitas naturalium. sed quod superius et inferius dicantur naturaliter. probatur. quod una pars loci nullo dicitur naturaliter ab alia ut motus sursum naturaliter differt a motu deorsum sed diuersitas motuum dicitur a diuersitate terminorum. sed sursum et deorsum differunt naturaliter. et sic patet quod si uacuum est: nullum corpus mouetur naturaliter. unde dicitur per philosophum quod si signum huius est quod hec sunt ubi diuersa naturaliter. quoniam habent sunt motus diuersi naturaliter. quoniam causa in diuersitate motuum est diuersitas naturalis locorum et non reum motuum. hec est 31a pars. **E**x predictis igitur concluditur philosophus quod aduersari non potest alterum horum fugere. scilicet aut concedere uacuum esse: et quod sequitur motum localem naturale non esse. aut motum naturale esse

aut violentus. Sed vide 30. et secundo metaphisico. ca. et reperitur in stauam.

31. conclusio huius libri.

Uacuum non habet superius et inferius probatur dupliciter. primo.

Secundo

ex quo sequitur necessario uacuum non esse.

L.c.68.

Ampli⁹ nūc qdē piecta mouētur piecto re nō tāgēte: aut pp repulsionē: sicut qdā dicūt: aut ex eo qd pellit pulsus aer uelociore motu q̄ latio pulsū: fm quā fert i p̄p̄iū locū. In uacuo autē nihil horū cōtingit eē: neq̄ erit fieri: s̄ aut sic qd uehif.

Obiectio ta cita.

Resposio.

L.c.69.

24. conclusio pu. us iii. 21.

Expositio cōmen.

Tex. cō. 70.

Expō com. mē.

Hec ē q̄rta p̄ticta sc̄de p̄tis p̄ncipal' hui⁹ ca. i q̄ p̄ba⁹ q̄ uacū eē destruit motū violētū eē vñ hec q̄ ponit sub hac forma. v3. q̄ si uacū ē: mot⁹ violēt⁹ nō ē: sic itelligēdo q̄ si uacū ponit eē sp̄tiū sepa tū in q̄ d3 fieri mot⁹: ita q̄ mot⁹ nō possit fieri sine uacuo: q̄ tūc si uacū ē: mot⁹ localis violēt⁹ nō ē. **H**ec ē 33^a q̄ hui⁹ libri q̄ p̄ba⁹ sic. Lū aliqd mouetur motu violēto ut in piectōe lapidis ipm piectū mouet a p̄iciēte nō tāgēte ipm: t̄ h̄ op3 ut sit aut pp successionē aeris succedētis mouent⁹ piectū succedēte loco piecto ut dixerunt qdā. aut qz aer mot⁹ ab expellēte mouet motu uelociori motu piecti. t̄ ille motu suo mouet piectū. cū igitur nō sit aer in uacuo sicut mediāte q̄ possit piectuz moueri aliq̄ illoz modoz. segtur q̄ i uacuo nō eēt mot⁹ violēt⁹. qz si sic. segtur q̄ aliqd moueret sine motore qd est ipole. **I**ntelligēdū q̄ hec rō fundat sup h̄. v3. q̄ impole ē aliqd moueri sine motore. cū igitur piectū moueat postq̄ man⁹ sepatur ab eo. t̄ silr sagitta mouet postq̄ sepat a chorda op3 q̄ moueatur aliq̄ motore: sed ille motor nō ē manus ul' chorda qz mouēs t̄ motū debēt eē sil'. t̄ nīhil mouet piectū postq̄ sepat a p̄iciēte nisi aer ut oēs p̄cedūt t̄ in uacuo nō est aer. iō si uacū eēt nō eēt mot⁹ violēt⁹ i uacuo. qz nō ē i motore. **I**n telligēdū fm p̄hm s̄ q̄ cā mot⁹ piectiōis ē aer. t̄ i hoc oēs p̄ueniūt. t̄ h̄ p̄ antiparisfragū. i. s3 successione. ita q̄ qm piectū uacuat suū locū succedit ibi aer i eodē loco q̄ aer succedēs mouet piectū. t̄ sic p̄cedēdo donec gescat. t̄ hec fuit opio Platonis: ut dicit hic p̄^{or}. Alio⁹ ponit ut dicit p̄hs s3 expōnē p̄^{or} q̄ aer sic mouet piectū. qz aer ē p̄ p̄iunctus expellētū. qz aer mot⁹ ab expellēte defert rē expul s̄a postq̄ expellēs sepat a loco pp h̄. qz i nā aeris ē recipe t̄ moueri ab alio t̄ retinē ipm diu postq̄ sepat a motore. t̄ h̄ p̄ suā formā. i. qm postq̄ sepatur ab expellēte mouet a sua forma. i. a sua forma nālī: t̄ anteq̄ sepatē mouet ab utroq̄. i. ab expellēte t̄ sua foza postq̄ mot⁹ aeris ē uelocior: necio q̄ mot⁹ expulsi. qm expulsi nō hēt p̄n^m mot⁹ in se cū ei⁹ mot⁹ sit violēt⁹ pur⁹. aer vō hēt i se p̄n^m motus ut declatū ē 4° celi t̄ mūdi. t̄ 8° hui⁹. **U**n p̄^{or} ulterio⁹ dic̄ q̄ aer p̄ p̄ōz leuitat⁹ q̄ ē i eo inat⁹ ē cum aliq̄ motu adueniēte adiūct⁹ moueri ad supius. i. qm cā i motu lapidis post separationē p̄iciēti⁹ non ē successio aeris sed trāslatio illi⁹ aeris: t̄ hec ē sentētia Aristo. ut declatū ē i libro celi. hec p̄^{or}. **U**n breuit⁹ piectū postq̄ sepat expellēs ab eo mouet ab aere. t̄ h̄ p̄t̄ itelligi dupl'r. i. ul' q̄ moueat solū p̄ expulsionē aeris succedētis sibi i eodē loco: t̄ itez p̄ expulsionē aeris succedētis. t̄ hec fuit opinio Platonis. Alio⁹ p̄t̄ itelligi q̄ expulsi sepatū a p̄iciēte mouet ab aere moto a sua foza nālī. i. a sua leuitate. sed an̄ separationē aeris ab expellente mouet a sua foza nālī tm̄. t̄ qz aer hēt in se p̄n^m sui mot⁹ t̄ piectū nō. iō aer mouet motu uelociori q̄

moueat piectū: igit aer defert piectū. **S**3 forte diceret si aer mouet motu uelociori q̄ piectū. tūc aer statū sepabit a piecto. t̄ p̄ p̄is nō mouebat piectū. qz mouēs t̄ motū sūt sil'. **D**icēdū q̄ p̄^{or} i p̄posito p̄ ueloci⁹ itelligit forti⁹. i. motu fortiori. **U**n aer mouet motu uelociori. i. fortiori. **U**nde p̄t̄ h̄ nōri fm p̄^{or} q̄ aer mouet a sua foza nālī: t̄ sic nō ē icōueniēs ap̄d eū q̄ idē sit mouēs t̄ motū t̄ sic p3 ex p̄dict⁹ q̄ i uacuo nō p̄t̄ fieri mot⁹ violētus ul' mot⁹ piectiōis nisi dicat q̄ aliquid uehif in uacuo. sed illud nō p̄t̄ poni. qz in uacuo nō est aliquid uehens uel deferens t̄ c.

Ampli⁹ nullus hēbit dicē pp qd qd mouet stabit alicubi. **Q**uid enī magis hic q̄ ibi. **Q**uare aut gescet: aut in infinitū necē est ferri: nisi aliquid impedierit maius.

Hec ē q̄nta p̄ticta sc̄de p̄tis p̄ncipal' hui⁹ ca. i q̄ p̄ba⁹ q̄ uacū eē destruit getē nālē. vñ p̄hūs p̄bat hāc p̄nē. si uacū ē: nulla ē ges nālī i uacuo. t̄ h̄ ē 34^a q̄ hui⁹ libri q̄ p̄ba⁹ sic. si ponit uacū t̄ aliqd corp⁹ nālē ponit i uacuo cū illō corp⁹ nālē nō hēat maiorē p̄ueniētiā cū vna pte uacui q̄ cū alia segtur q̄ corp⁹ nālē i uacuo exūs nō gescit magis nālīter i vna pte uacui q̄ i alia. t̄ sic nō gescit nālīter in aliqua pte uacui: cū nō hēat p̄ueniētiā i aliq̄ pte uacui. qm si nālīter gescēt i vna pte uacui: eadē rōne gesceret i qlibet pte uacui. qd ē ipole. qz vnū corp⁹ nālē nō hēt nisi vnū locū nālē. t̄ h̄ p̄cludit p̄hs dicēs q̄ corp⁹ nālē positū i uacuo aut gesceret i qlibet pte positū: aut moueret i ism nisi per aliqd forti⁹ ipediā. **E**t hāc p̄nāz declat p̄^{or} sic. qz aut qdlibet ubi i uacuo est nālē illi corp⁹ nālī. aut nullū. sed cū nō sit aliq̄ rō q̄re vnū ubi sit nālē t̄ aliud nō: si qdlibet fuerit nālē: tūc corp⁹ nālē in q̄cūqz gescit nālīter. t̄ si nullū fuerit nālē a q̄cūqz mouet nālīter. t̄ sic ul' sp̄ gescēt aut semper moueret.

Ampli⁹ aut nūc qdē in uacū ob id qd cedit ferri videtur. **I**n uacūz aut ubiqz silr est hūis modi. **Q**uare ubiqz fertur.

Hec est 6^a p̄ticta 2^e p̄tis p̄ncipal' hui⁹ ca. i q̄ p̄hūs reuertit ad declandū: q̄ si uacū ē: mot⁹ violētus nō ē. i. i uacuo. t̄ hec est vna q̄ superi⁹ posita t̄ p̄bata. t̄ h̄ p̄ba⁹ sic. **M**ot⁹ violēt⁹ sit p̄ h̄. qz p̄tinēs cedit ipsi moto. sed uacū non cedit ipsi corp⁹ moto violēter. igit si uacū ē: nō ē mot⁹ violēt⁹ i uacuo. maior p3 sensibil'r. mior vō declatur. qm nulla ps uacui resistit mobili magis q̄ alia. sed qlibet eq̄līter cedit. cū igitur mot⁹ violēt⁹ moueat ad ipaz pte. qz p̄tinēs cedit mobili. segtur q̄ si aliqd uolenter mouet mouet i uacuo qd ip3 mouet ad q̄libet pte uacui. t̄ sic sil' moueret motib⁹ p̄rijs. qd ē ipole. **U**n p̄^{or} format istā rōnē sic. dicēs q̄ uacū eē destruit illa q̄ sensibil'r h̄nt eē i motu violēto qz i motu violēto nō sp̄ mouet corp⁹ i illā pte i q̄ p̄iciā a mouēte. ut p3 de corpe semilate forme. qz si p̄iciatur nō mouet directe i illā pte i q̄ p̄iciā. t̄ h̄ si p̄iciā fm latitudinē. imo poti⁹ mouet i ptes sui acuminis. qz acumini facili⁹ cedit p̄iciēns q̄ latitudini: sed si ponit uacū illud ubiqz cedit corp⁹. ita qz oē qd ē i uacuo fert eq̄līter. t̄ sic sp̄ moueret piectū i pte illā i quā p̄iciā. **M**otādū fm p̄^{or} h̄ic qz p̄lēs mot⁹ ap̄d expulsionē ipellētis erūt in aliq̄ pte: t̄ nō i illa pp diuersitatē p̄tiū i aptatiōe. i. qa

13 conclusio primo libri.

16. 7. p̄ba omē. 10.

Dp̄lo plato. uā etiā uelere pote. 18. 8. p̄ba. 6. 82.

L.c. 67.

mouet ad pte q̄ ē magis apta: addēs q̄ mot⁹ nā-
lis mouet ppter aptationē ad suū motū nālem: ut
accidit in accidentibus ut moueātur ad iferi⁹ quā
do nō inueniūt exitum ad superius.

Capitulum 4^m tractat⁹ scđi i q̄ ex pte uelocitat⁹ ⁊ tardi-
tatis in motu ⁊ etiam ex pte nature uacui pbat
uacuum non esse.

Ex. cō. 21.

Ampli⁹ autē ⁊ ex his manifestū
ē qđ dī. Videm⁹ enī idē ⁊ graue
⁊ leue corp⁹ ueloci⁹ ferri pp du-
as cās: aut i differēdo per qđ fert: ut per
aquā: aut per terrā: aut per aerē: aut i dif-
ferendo qđ fertur: si alia sunt eadē pp ex-
cellentiam grauitatis aut leuitatis.

Studē 4^m capitulum hui⁹ tractat⁹ i qđ declarat uacuum
nō eē ex pte uelocitat⁹ ⁊ tarditat⁹ i motu. ⁊ cōtinet
duas ptes pncipales. qm̄ ip̄a facit p̄būs qđ dcm̄
est. In 2^a ibi | Per se autē consideratib⁹. | Probatur
uacuum nō eē ex pte nāe illi⁹ uacui. Prima ps cōti-
net duas p̄clās. qz in p̄a p̄b̄s pbat ppositū rōnī
bus sup̄ ex diuersitate mediorū. In 2^a ibi | Scđs
autē qđ dicit. | Probatur idē ex diuersitate sup̄ta ex
pte p̄orū motuaz. P̄ia ps cōtinet duas ptes fm̄
nūm duaz rōnū p q̄s ipse pbat ppositū suū. 2^a ibi
| Sed si p̄ subtilissimū. | Circa igit̄ p̄mā pte p̄me-
pticle p̄ p̄tis pncipal̄ hui⁹ capli p̄b̄s facit duo. p̄
p̄mittit qđā necia ad ppositū. Scđo vō arguit in
ēmis ibi | Stud igit̄ in qđ est. | P̄io igit̄ p̄b̄s p̄e-
mittit itationē suā dicens qđ manifestū ē ex his que
dicētur qđ uacuum nō ē. Deinde ponit duo necessa-
ria ad suū ppositū ostēdēdū. q̄rū p̄m est qđ pp du-
as cās p̄tigit qđ vnū corp⁹ ḡue ul leue mutat uelo-
ci⁹ alio. vna cā ē diuersitas medij i spissitudine ⁊ s̄-
tilitate. qz idē mobile tardi⁹ mouet i medio spissio-
ri q̄ i medio s̄tiliori: ita qđ idem motū ab eo
dē motore ueloci⁹ mouet i aere q̄ i aq̄ ⁊ uelocius
i aq̄ q̄ i terra. ⁊ si sic sint duo corpa eq̄lia i ḡuitate
figura: magnitudie: ⁊ i oib⁹ alijs q̄ p̄ferūt ad mo-
tū ul ipediūt: vnū illoz ueloci⁹ mouet i medio s̄-
tiliori q̄ i medio spissiori. Alia vō cā uelocitat⁹ ⁊
tarditat⁹ mot⁹ ē diuersitas i ḡuitate ⁊ leuitate. qz
corp⁹ ḡui⁹ ueloci⁹ mouet i eodē medio q̄ corpus
min⁹ ḡue. ⁊ corp⁹ leui⁹ ueloci⁹ mouet ⁊ ascēdit p
idē mediū q̄ corp⁹ min⁹ leue. ⁊ h̄ ē qđ p̄mittit
s. qđ due sūt cāe uelocitat⁹ ⁊ tarditat⁹ i motu: diuer-
sitas in spissitudine ⁊ subtilitate: ⁊ diuersitas mo-
bilis in grauitate ⁊ leuitate.

Hoc igit̄ p̄ qđ fert cā ē: qz ipedit maxie
qdē qđ p̄ fert. postea autē ⁊ manēs. Ma-
gis at̄ qđ nō facile didit. hui⁹ at̄ grossi⁹ ē.

2^m necium.

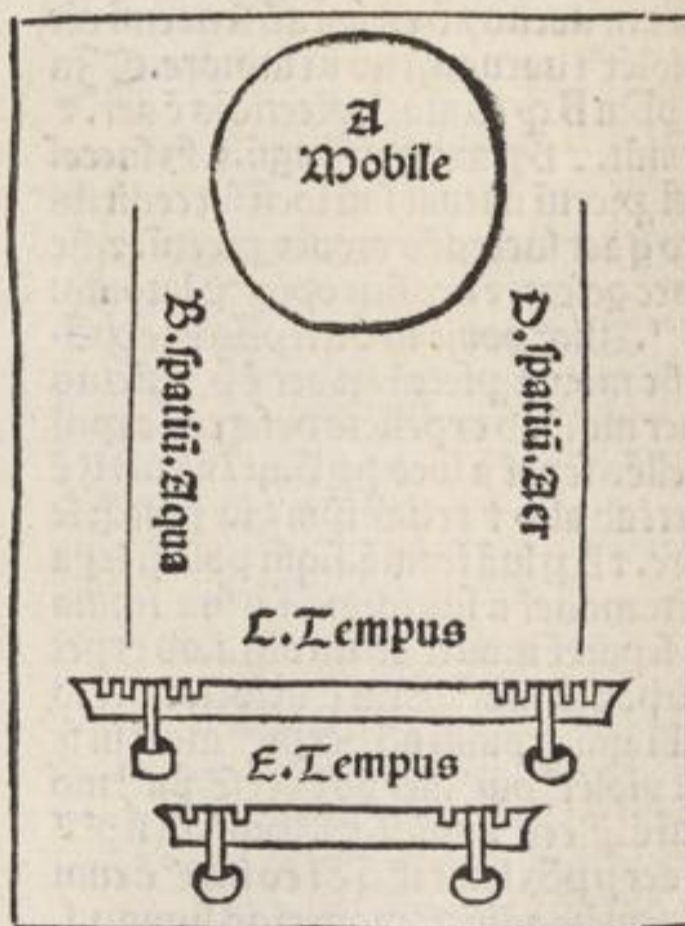
Secūdū vō qđ p̄mittit ē qđ cā pp quā mobile mo-
uet ueloci⁹ i vno medio q̄ in alio ē: qz me^m ipedit
motū mobilis ⁊ resistit ei. ⁊ mediū p̄ motū magis
resistit q̄ idē mediū gescēs. sicut aq̄ currēs p̄ mo-
tū nauis q̄ motui nauis magis resistit q̄ aqua ge-
scēs. ⁊ siue mediū sit gescēs siue eō motui p̄t me-
diū magis uel min⁹ resistere fm̄ qđ ē facilioris ul
difficilioris distōis seu facile ul difficile ad didē-
dū. ⁊ h̄ siue tale mediū gescat siue moueaf. In-
telligēdū qđ p̄ter cās p̄dictas p̄nt poni multe alie
cāe pp quas vnū mobile ueloci⁹ mouet alio. ut fi-
gura. magnitudo. ⁊ alia multa. Cū corp⁹ vni⁹ fi-

Mo. adum

gure equale alteri corpori in grauitate mouet ue-
loci⁹ i eodē medio q̄ corp⁹ alterius figure. similr
vnū corp⁹ mioris q̄titat⁹ eq̄le illi i ḡuitate moue-
bit ueloci⁹ i eodē medio. ⁊ rō hui⁹ ē. qz q̄uis me-
diū sit idē. ⁊ corpa mota sint eq̄lia i ḡuitate. tamē
p̄les ptes medij resistūt corpi vni⁹ figure q̄ cor-
pori alterius figure. qm̄ p̄les ptes medij resistunt
corpi late figure q̄ corpi acute uel stricte figure. ⁊
sitr plures ptes medij resistūt corpi maioris quā
titatis q̄ corpori minoris q̄titatis. ⁊ iō oia p̄di-
cta de causis uelocitat⁹ ⁊ tarditat⁹ mot⁹ sunt intel-
ligēda cū ista additione. s. qđ cetera sint paria que
p̄nt impedire uel perficere motū. ⁊ fm̄ hoc p̄dicte
regule sunt infallibiliter uere.

Id igit̄ i qđ ē. a. aut mouebit p. b. qđ. a. in
q. c. tpe p ip̄s aut. d. cū sit subtili⁹. B. eq̄lis
lōgitudō ē ipsi⁹. b. qđ ē ipsi⁹. d. fm̄ analo-
giā ipediētis corpis. Sit enī. b. qđ ē aq̄. d.
vō aer. Quāto igit̄ subtili⁹ aer aq̄ ⁊ icor-
porali⁹: tāto citi⁹. a. p. d. mouebit q̄ p. b.
M̄eat igit̄ eandē rōnē quā qđ ē distat aer
ab aq̄: uelocitas ad uelocitatē. Quare si
duplr̄ subtile ē: in duplici tpe qđ ē ip̄m. b.
trāsit q̄. d. Et erit i qđ ē. c. tps duplex eo i
quo ē. c. ⁊ semp̄ iā quātūcūq̄ sit icorpali-
us ⁊ min⁹ impeditum: ⁊ bene diuisibili-
us per quod fertur: citius mouebitur.

Demonstratio.

His sic
suppositis
p̄b̄s ponit
rōnē i qđ cō-
parat idēz
mobile ad
duo me^m in
tēdēs p̄ba-
re qđ uacu-
um esse de-
struit vnaz
pprietates
qđ fieri in
tpe distibi-
li. ⁊ pbat
istā q̄nē. s.
qđ si uacuum
ē mot⁹: nō
fieret i tpe
distibili. ⁊
hec ē 35^a q̄

35 cōclūsi-
o huius libri.

hui⁹ libri qđ pbat duplr̄. p̄ ostēdē. 2° p̄ ipole. ⁊ i p̄-
bādo illā q̄nē. p̄ cōparat p̄b̄s idē corp⁹ ad duo me-
dia. ⁊ arguit sic. Cū idē corp⁹ mouet i duob⁹ medi-
is qđ ē p̄portio vni⁹ medij ad aliō me^m i spissitudi-
ne ⁊ s̄tilitate eadē ē p̄portio mot⁹ facti p vnū me-
diū ad motū factū p aliō me^m i uelocitate ⁊ tardi-
tate: ⁊ ē eadē ē p̄portio tps i qđ fit mot⁹ p vnū
me^m ad tps i qđ fit mot⁹ p aliō me^m i lōgitudine ⁊
breuitate. s. uacui ad plēnū nulla ē p̄portio i uelo-
citate ⁊ tarditate. cū igit̄ mot⁹ sit distibilis ⁊ fiat in
tpe distibili: opz qđ mot⁹ fact⁹ i uacuo sit distibilis.
⁊ qđ fiat in nō tpe distibili. s. si mot⁹ fact⁹ in uacuo

fit dissibil' & tps dissibile i q fit mot' i uacuo: eēt alia pportio iter motū sc̄m i uacuo & motū sc̄m i pleno & sic tps ad tps eēt aliq' pportio. qz cuiuslibet diuisibil' ad dissibile ē aliq' pportio. **C**irca hāc rōnē pbs ita pcedit. qz p' dclat maiorē i t' mis exēpla rit'. 2° vō dclat miorē ibi [Uacūū aut nullam.] Prio igr' pbs dclat maiorē i t' mis dicēs: uocet' a. mo^{le}. & b. uocet' me^m i q' mouet'. a. & sit. c. tps in q' mouet'. a. i. b. medio: si tūc ipm. a. aliq' tpe mouetur p aliō me^m s̄tibi^o ut p. d. tūc si illa duo media s. b. & d. sūt eq̄lia i lōgitudine. tē pportio illoz duoz motūū i uelocitate & tarditate eēt fm pportione nē vni^o medij ipediēt' ad aliō me^m ipediēs i spissitudine & s̄tibilitate. v. g. sit. b. aq' & d. aer. tūc quāto aer ē s̄tibilior aq' tāto. a. mo^{le} ueloci^o mouet' p. d. i. p. aerē. qz p. b. i. p. aquā. & ita tal' eēt pportio uelocitāz vni^o mot' ad uelocitatē alri^o mot': qlis ē pportio aeris ad aquā i s̄tibilitate. & p' pns si aer sit i duplo s̄tibilior qz aq'. uelocitas mot' ipi^o. a. i. aere esset dupla ad uelocitatē mot' ipi^o. a. i. aq': & p' pns tps i q' p' rāsi totū. b. eēt duplū respectu tps i q' p' rāsi tur ipz. d. puta aer. & sic si. e. sit tps in q' mouet' per me^m grossi^o & spissi^o. & c. tps i q' mouet' p me^m s̄tibi^o. tē. c. eēt duplū ad. e. & sic ul' qlis ē pportio medij ad me^m i s̄tibilitate & spissitudine tal' est pportio mot' ad motū i uelocitate & tarditate: & ēt tps ad tps i lōgitudine & breuitate. maior igr' d' sic itelligi qlis ē pportio medij ad mediū certis exstib' paribus que. s. ipediūt ul' pmouēt motū ut dcm ē & c.

Uacūū aut nullā hēt rōnē q' excellatur sub pleno: sicut neqz nihil ad numez. Si enī qtuoz trib' excellūt vnū plib' at duo: & adhuc vnū plib' duob'. Nihil aut nō ampli' hēt rōnē quā excellūt. Necessē ē enī didi excellēs i excellētiā: & in id qd excellit. Quare erūt qtuoz quātūcūqz excellūt & nihil. An neqz linea punctū excellit nisi cōponatur ex punct'. Similr autē uacūū ad plenum nullā possibile est habere rōnem: ergo neqz motum.

Dclata maiori pbs dclat miorē. s. q' uacūū nullā hēt pportione ad plenū i s̄tibilitate. qm uacuum nō excedit plenū i s̄tibilitate nec eē: sic nūs nō excedit nihil. & h' dclat pbs sic. qm cūqz aliq' cōpanē in aliq' fm magis & min' ita q' vnū excedit aliō i alio opz q' illō i q' cōpanē pueniat utriqz illoz. ita q' necesse ē utriqz illoz eē tale qm excedēs didit in excessū & i illō qd excedit sic qternarius nūs excedit ternariū nūs i vno. & id nūs qternari' didit i nūs ternariū q' excedit: & ēt i vnū p qd excedit. & nūs non excedit nihil. qz nō didit i nihil. & qz linea nō didit i pūcta: id linea nō excedit pūctū. cū igr' uacuum nō sit s̄tibile nec spissū: nulla eēt pportio uacui ad plenū i spissitudine & s̄tibilitate. & sic nulla eēt pportio uelocitāz mot' facti i uacuo ad uelocitatez mot' facti i pleno. & p' pns mot' fact' i uacuo eēt i istāti. pōt igr' breuit' pbari sic. Illō qd nō ē s̄tibile nec spissū nullā pportione hēt ad aliqd aliō i spissitudine & s̄tibilitate. s. uacūū nec ē s̄tibile nec spissū. **C** Itē alr' pōt eadē mior' pbari sic. Illō qd nō diuidit' i aliō nō excedit illō nec eē: s. uacūū nō didit in plenū nec eē. s. neutz excedit aliō. An circa

has duas ppōnes qru' p' ē q' illō i q' aliq' cōpanē fm magis & min' cōpetit utiqz illoz. 2^a q' oē excedēs didit i illō p qd excedit & i illō qd excedit: ē i telligēdū q' p' ppō nō ē itelligēda i cōpatioe abusuā: s. i cōpatioe pprie dca. Un' cōpatio pprie dicta ē qm sit cōpatio respectu alicui' i q' saluat nā positui. & tūc ē ul' uey q' oē cōpatiuū p' supponit suum posituiū. qm si aliqd sit albi' alio. seq' q' illud sit albū. sed cōparatio abusuā ē qm sit cōpatio respectu alicui' i q' nō saluat nā positui. ut si d' q' aq' sit leuior: tra. ex h' nō seqtur q' aq' sit leuis. nec seqtur coru' ē albi' pice: igr' coru' ē alb'. Dico igr' q' illō i q' aliq' cōpanē fm magis & min' i cōpatioe pprie dca puenit utriqz illoz. s. nō opz i cōpatioe abusuā. **C**irca illā ppōnē est itelligēdū q' non opz ul' q' oē excedēs cōponat' ex illo p qd excedit & ex illo p q' excedit: qz vna itelligētia excedit aliā i pfectioe: & tūc vna itelligētia nō cōponit' ex illa. s. ul' vnū lignū excedit aliō: & tūc nō cōponit' ex illo. & s. ul' itēsa albedo excedit albedinē remissāz & tūc nō cōponit' ex illa neqz ex alia p' sili. Dico igr' q' illa ppō. s. oē excedēs didit & c. ē itelligēda de excessū q' titatiuo ul' reducibili ad excessū q' titatiuū & tūc d' sic itelligi. s. q' oē excedēs aliō s. q' titatē cōponit' ex illo qd excedit & ex aliq' p' sili: & illo q' excedit: & h' ē uey ul' i oi excessū q' titatiuo. & h' tā i p' tuis qz i discrez. s. i excessū p' fectionali seu q' titatiuo nō opz. & illō sufficit q' titū ad itētionē p' h' b. qz excessus i spissitudine & s̄tibilitate reducit' ad excessū i q' titate. qm si ex spisso fiat s̄tibile illō occupabit maiorē locū qz occupabat qm fuit spissū. Un' seqtur q' uacūū nec ē spissū nec s̄tibile: qz s̄tibile & grossū seu spissū sūt q' titates tāgibiles ut p' 2° de g'na. sed i uacuo nō ē q' titas tāgibil'. si tūc uacūū eēt s̄tibile i ist' s̄tibi^o q' cūqz pleno nō eēt aliq' pportio in s̄tibilitate iter uacūū & plenū. **C** Notādū q' p' or' fac' h' vnā magnā digressionē circa illā ppōnē. s. qlis ē pportio medij ad me^m i spissitudine & s̄tibilitate talis ē pportio mot' ad motū i uelocitate & tarditate: & ēt tps ad tps i lōgitudine & breuitate. Un' ista digressio pōt didi i qnqz p' ticas. qm i p' pōit opionē Auēpace: & rōnē opionis. In 2^a ibi [Et si h' qd dicit. pcedat. Arguit p' or' q' Auēpacē. In 3^a ibi [Et cā illi' erroris. p' or' ponit & remouet motiūū Auēpace ex dict' p' h'. In 4^a ibi [Et qret aliqs.] Mouet & soluit vnā aliā qōnē quā idurit Auēpace. In 5^a ibi [Nos vō dicim'. p' or' ponit vās cās successiōis i motu pp' qz cās necē ē oēs motū eē in tpe.] In p' igr' p' uela hui' digressiōis p' or' pōit opionē Auēpace circa istā ppōnē & rōnē pbatē q' illa ppō nō ē vā qlis ē pportio medij ad mediū in spissitudine & s̄tibilitate tal' ē pportio mot' ad motū i uelocitate & tarditate: & q' illō nō sit uey. pbauit Auēpace p vnā rōnē q' ē tal': si tal' eēt pportio mot' ad motū i uelocitate & tarditate qlis ē pportio mot' ad motū i uelocitate & tarditate qlis ē pportio medij ad me^m i spissitudine & s̄tibilitate. tē mot' non eēt i tpe nisi pp' me^m ipediēs: qz si nō eēt me^m ipediēs ul' resistēs mot' eēt i istāti. & sic mot' eēt i tpe solū pp' h' q' me^m ipedit ul' resistit. & q' illō sit flm pbauit Auēpace dup'. p' qz mot' nō eēt in tpe nisi pp' me^m ipediēs. & tē corpa celestia mouerēt i istāti cū i eoz motib' nō sit me^m resistēs i q' ul' p qd moueant: s. h' pns ē ipo^{le}. s. q' mot' corpoz celestiuū sit i istāti. s. ipo^{le} ē q' me^m resistēs sit tota cā pp' quaz

Quid sit cōpatio p' or' pprie dicta.

Quid sit cōparatio abusuā.

2. cō. 10.

Notandū.

Opio auēpace.

Secunda ratio

motus est in tpe. Cuius probatur idem sic. si motus non sit in tpe nisi per medium resistens. tunc omnes motus naturales sunt in tpe nisi per medium resistens. quia omnes motus naturales sunt in tpe nisi per medium resistens. quia omnes motus naturales sunt in tpe nisi per medium resistens.

Prima ratio

Et si hoc dicitur procedat. Cuius decem est prima illi disgressio. Et si hoc dicitur procedat. Cuius decem est prima illi disgressio. Et si hoc dicitur procedat. Cuius decem est prima illi disgressio.

Secundo

ter motus fuerit sic proportio reliqua motoris ad reliquam motum. tunc duo motus erunt equeles in velocitate. et cum proportio diversificat et motus sunt proportionem diversificabunt. et hoc idem est in motibus violentis et naturalibus. et tunc dicitur est in hoc quod in motibus violentis cum duo motores fuerit equeles in potestate diversitas erit per impediens. in naturalibus autem diversitas et equalitas sunt per diversitatem aut equalitatem proportionis motorum ad rem motam. et non sequitur ut in eis sit equalitas a potestate equalitatem moventium in potestate quia proportio diversificat. et non sequitur hoc in violentis quia impediens diversificat. et motus sunt ista proportionem diversificabunt. hoc est. vnde breviter tota vis huius rationis consistit in hoc quod equalitas medio rum in subtilitate omnibus aliis conditionibus existit per se in equalitatem motuum in velocitate et tarditate. et ideo diversitas motorum in subtilitate est per se causa diversitatis motuum in velocitate et tarditate. quia quod est proportio motorum in subtilitate eadem est proportio motuum in velocitate et tarditate. et hoc ratio fundatur super hoc quod in causis per se et per se est proportio cause ad causam eadem est proportio effectus ad effectum. Vult et hoc quod in omnibus motibus tamen naturalibus est et violentis sit talis proportio motus ad motum in velocitate equalis est proportio motoris ad rem motam. hoc est equalis est proportio potestatis motorum ad totum resistens. et hoc est dicitur in motum naturale et violentum. quia in motu violento resistens est impediens motum. et ideo diversitas in motibus violentis est per se diversitatem proportionis impedientis ad impediens. et in naturalibus non est diversitas motuum sunt diversitatem impedientium. quia in motu naturali medium non impedit. imo in motibus naturalibus est diversitas vel equalitas sunt diversitatem et equalitatem proportionis motoris ad rem motam sive ad resistens. Cuius ratio huius potest ibi. Et si est sic Avempace et cetera. Que ratio est talis. Si in talibus motibus non est proportio motus ad motum sic proportio spissitudinis ad spissitudinem. et sic proportio tarditatis ad tarditatem. et tunc in omnibus motibus violentis. et quod non est talis proportio motus ad motum equalis est proportio resistentie ad resistentiam. et tunc dicitur per hoc in fine septimi hoc est. et sic. et quod cum aliquod corpus moverit aliud corpus per aliquod spatium in aliquo tpe quod movebit medietatem illius corporis per idem spatium in medietate tpe. et per hoc quod hoc sequitur. quia sunt Avempace non est talis proportio motus ad motum in velocitate et tarditate. nec per omnes tpe ad tpe in longitudine et brevitate. equalis est proportio resistentie ad resistentiam. cum igitur medietas motus in duplo minus resistat potest motoris quod totum motus. non oportet quod equalis est proportio medietatis motus ad totum motus in resistentia talis sit quod proportio tpe in quod movebit medietas motus ad tpe in quod movebit totum motus. et sic non oportet quod movens aliquod corpus per aliquod spatium in aliquo tpe et moveat medietatem illius corporis per illud spatium in medietate tpe. quia sunt Avempace proportio tpe ad tpe non est nisi sicut proportio tarditatis ad tarditatem. Et intelligo quod hoc est hic per mobile intelligit totum resistens. et per medietatem mobilis intelligit medietatem resistentie vel resistens. Et cum illi erroris. Cuius decem est prima illi disgressio. Et si hoc dicitur procedat. Cuius decem est prima illi disgressio. Et si hoc dicitur procedat. Cuius decem est prima illi disgressio.

Terminus

Et erroris

Prima ratio

tres motus. scilicet motus naturalis est qui successio capitur ex sola re
 sistetia mobilis ad motorem distinguendo motus secundum motum.
 quia ille motus fieret in aliquo medio in quo nulla esset resistentia
 si esset tale medium. et illi motui naturali posset fieri addi-
 tio et ab eo posset fieri diminutio. ut si motus motus
 motu naturali tamen posset transire duas leucas in una
 hora. posito tunc quod medium resisteret tantum quantum motus resi-
 stit motori: mobile solum transiret per unam leucam in una
 hora quia iam ponitur dupla resistentia. et in hoc videtur me-
 dietatem motus. quia motus pure naturalis in una hora pertransit
 duas leucas: et motus in medio resisteret tantum quantum mo-
 bile resistit motori fieret per unam leucam tantum quantum fiet
 in una hora. vel igitur tarditas diminuit motum naturalem
 vel est motus diminutus a motu naturali. scilicet velocitas est mo-
 tus additus motui naturali. quia si motus naturalis fieret per duas
 horas in una hora si addatur virtuti motoris alia virtus
 motiva equalis virtuti motoris. tunc illud motus moveret
 per 4^{or} leucas in una hora. quia dupla virtus potest movere
 idem motus per duplum spatium in eodem tempore: et sic velocitas
 addit super motum naturalem. **C** Sunt igitur tres velocitates tres
 motus. scilicet motus naturalis et motus diminutionis. scilicet tarditas. et
 motus additionis. scilicet velocitas. posset et ponitur motus qui
 est ut motus aggregatur ex motu naturali. et superadditur per
 imaginationem Averrois. Motus autem sensibilis vocatur per
 totum motum in actu quod motus est sensibilis in actu. **C** His
 igitur visis probatur Averrois quod non est talis proportio motus
 sensibilis ad motum sensibilem: quia est proportio resistentie ad
 resistentiam. et hoc probatur sic. quia est proportio resistentie
 ad resistentiam talis est proportio tarditatis ad tarditatem. si
 tunc quia est proportio resistentie ad resistentiam: talis est pro-
 portio motus sensibilis ad motum sensibilem: tunc quia est pro-
 portio tarditatis ad tarditatem: talis est proportio motus sen-
 sibilis ad motum sensibilem. cum igitur tarditas sit motus dimi-
 nutus a motu naturali. sequitur quod quia est proportio dimiuti
 ad dimiutum talis sit proportio remanens ad remanens.
 scilicet hoc est falsum. ut patet manifeste in numeris magnitudinibus.
 quia si ab uno numero novenario auferatur duo et ab alio 4^{or}
 non opus quod quia est proportio 4^{or} ad duo quod talis sit pro-
 portio remanens ad remanens. quia 4^{or} se habet in dupla pro-
 portione ad duo: sed septem non se habet in tali proportione
 ad quatuor. et idem appetit in magnitudinibus. quia si accipiantur
 due magnitudines et utraque sit novem pedum: et ab una
 auferatur 4^{or} pedes et ab alia duo non opus quod quia est
 proportio dimiuti ad dimiutum quod talis sit proportio re-
 manens ad remanens ut patet manifeste. et eodem modo est in addi-
 tione. quia non opus quod si aliquid due magnitudines sint equa-
 les et utriusque fiat additio: quod quia est proportio additi
 ad additum quod talis sit proportio totius ad totum ut patet in
 numeris. quia si unum trinario addatur duo: et alteri tri-
 nario addatur 4^{or}: non est talis proportio totius ad totum quia est
 proportio additi ad additum: quia 4^{or} se habet ad duo in
 dupla proportione. sed septem ad quatuor non se habet in du-
 pla proportione. et eodem modo sequitur in magnitudinibus. et idem
 non opus quod quia est proportio dimiuti ad dimiutum quod talis
 sit remanens ad remanens. et sic sicut non opus quod quia est
 proportio tarditatis ad tarditatem quod talis sit proportio mo-
 tus sensibilis ad motum sensibilem: nec est opus quod quia est pro-
 portio additi ad additum quod talis sit proportio totius resulta-
 tis ad totum resultans. et idem non opus quod quia est proportio
 velocitatis superaddite velocitati naturali ad velocitatem
 superadditam quod talis sit proportio totius resultantis ex motu
 naturali et velocitate superaddita ad illud motum resultans
 ex alio motu naturali et velocitate superaddita. Et eodem modo
 de omnibus quantitatibus proportionabilibus. scilicet quod quia est quanti-
 tatis proportionabilibus additum quantitas vel diminuit non re-

manebunt eadem proportionibus. ut si eadem quantitas puta
 binaria vel dualitas addatur 4^{or} vel sex non remanet ea-
 dem proportio. quia sex ad 4^{or} est proportio sexgaltra. sed oc-
 to ad sex non est proportio sexgaltra. et eodem modo est de dinu-
 tione. quia si a sexcuplo tamen non remanet eadem proportio
 quod prius fuit quia 8. ad 6. non est proportio sexgaltra. sed 6.
 ad 4^{or} est proportio sexgaltra. **C** Intelligendum est hoc quod
 secundum virtutem Averrois non habuit ponere quod in motu secundo in
 medio resisteret est aliquid per motum naturalem. nec quod in tali mo-
 tu remanet aliquid de motu naturali. sed dixit tarditatem
 seu motum cum dicit tardum per resistentiam medij ad motum
 diminutum a motu naturali. quia est imperfectior quam motus naturalis
 quod dicimus quod prius habet habet diminutus respectu ma-
 gni hominis. non quia prius habet sit per magni hominis. sed quia de
 ficit a quantitate magni hominis. Eodem modo quod est tardus
 per resistentiam medij non dicitur esse diminutus a motu naturali.
 quia est per naturalis motus remanens post diffusionem. sed quia est mi-
 nor et imperfectior quam motus naturalis. Et eodem modo dico de ve-
 locitate quod velocitas non dicitur esse additio motui naturali.
 quia ex velocitate quod imaginatur superaddi motui fiat ali-
 quod unum: cuius unum una per sit motus naturalis: et alia per
 sit velocitas. sed dicitur motus superadditus. quia maior et per-
 fectior: ut quod dicitur quod viginti duorum pedum superadditur viginti
 unum pedis quod continet tantum et plus. **C** Posito motivo
 opinionis Averrois. nunc vero ibi. **Q**uare differunt. **J**
 Remouet per motum opinionis predictam. et per rident ad
 opinionem. et vero arguit per opinionem in se. Rident igitur per
 ad rationem Averrois dicens quod non est sile de additione et
 diminutione in quantitatibus mathematicis et de additione in moti-
 bus. quia quia ex quantitate mathematica diminuit aliquid quanti-
 tatis remanet residua quantitas in actu. sed quia in motu
 naturali accidit diminutio. tunc motus naturalis non habet esse
 nisi in potest. et idem non est sile de quantitate mathematica et motu
 naturali. **C** Deinde per arguit per opinionem Averrois sic.
 Ex quo motus naturalis non habet esse nisi in potest: sequitur quod omnis
 motus naturalis sensibilis et in actu esset motus non naturalis. quia omnis
 motus sensibilis est diminutio ex motu naturali: et non motus
 naturalis cui accidit diminutio nisi ponere uacuum. sicut
 cum aliquid motum mouet velocius motu suo naturali: tunc non
 esset ille motus secundum naturalem et additio. hoc non esset aggrega-
 tum ex motu naturali et additione: sed est additio tamen. et sic non
 posset esse motus naturalis nisi ponere uacuum. quod est impossibile.
 Quod autem ista sequitur potest probari. ponam quod aliquod
 motus ut. a. possit moueri motu suo naturali per duas leu-
 cas in una hora. et ponam quod. a. moueat in medio re-
 sistenti. ita quod non possit per illud medium moueri nisi per sex
 leucas in una hora: manifestum est illo supposito quod. a.
 non mouet motu naturali. quia mouet per duodecim leucas in
 una hora. quod reliquit quod motus quod mouet in medio ple-
 no et resisteret non est motus naturalis. Eodem modo si addatur virtuti
 moueri alia virtus tanta quanta est virtus mouens. tunc. a. moue-
 bit in duplo velocius. et per prius non moueret motu suo
 naturali. sed motu additionis tamen. et sic non posset aliquid
 corpus naturale moueri motu naturali nisi ponere uacuum
 per Averrois. quia si fiat motus naturalis in pleno: ille motus
 non esset nisi tarditas. Et si dicatur quod per. d. quod quia mo-
 tu naturali accidit diminutio: tunc motus naturalis non habet
 esse nisi in potest. igitur in motu diminutionis vel tarditatis ma-
 net aliquid motus naturalis. Dicendum quod quia Averrois. ima-
 ginarum fuerit quod in motu diminutionis sunt duo motus. scilicet
 motus naturalis. et motus tarditatis. tamen secundum virtutem non sunt
 duo motus per rationem predictam. et est quod si essent duo motus:
 tunc idem motus moueret duobus motibus per se ad eundem
 terminum. quod est impossibile. Quia igitur dicitur quod in motu dimi-
 nutionis motus naturalis non habet esse nisi in potest. Dico quod in motu

Quo sit intel-
 ligenda opinio
 auerpace.

Risio co.
 ad opinio-
 ne auer.

Argum co.
 ptra rone-
 m auerpace.

diminutionis motus naturalis habet esse in potestate. sicut magis perfectum dicitur esse in potestate respectu minus perfecti. non quia magis perfectum existat in minus perfecto. Unde uno modo loquendo de potestate et actu diminutum dicitur esse in potestate respectu illius cuius est perfectum. et illo modo in motu diminutionis dicitur motus naturalis habere esse in potestate sicut perfectum in diminuto. Unde dicitur philosophus quod ista quod Avicenna dicitur esse sophistica et est difficilis: quia est secundum coniunctionem. id est secundum comparationem vel secundum proportionem. quia motus assimilatur lineae. id est estimatur quod illud quod pervenit lineae perveniat motui. Postea vero recapitulando dicitur philosophus quod declaratum est ex primo modo ista quod proportio impedientis ad impediens est sicut proportio motus ad motum. et recapitulando est satis plana. Et dicitur aliter. Nec est quarta particula illius digressionis in qua philosophus movet et solvit unam dubitationem quae talis est. supposito quod procedat quod talis est proportio motuum factorum in medio adiunctis: quibus est proportio impedientis ad impediens. ex hoc non videtur sequi quod si idem motus moveatur in vacuo quod per se moveatur in vacuo in instanti. sed solum sequitur quod movetur in tempore. cuius proportio ad tempus in quo movetur in medio pleno sit sic proportio excessum potentie motoris ad rem motam sed quod est mota. scilicet absque eo quod illuc sit impediens extrinsecum excessum potentie motoris super rem motam secundum quod est impedita. Est igitur quod quod sequitur quod corpus moveatur in vacuo in instanti. hoc procedantur proportionem quod per se utitur. scilicet quod talis est proportio motus ad motum in medio quibus est proportio impedientis ad impediens. non enim sequitur ut videtur. quia certum est quod motus est quod mobile tamen absque quocumque extrinsecum resistit motori. motus est cum medio impediente resistit motori et magis resistit quod motus solus. aliter igitur est proportio inter resistetiam motus solus ad motorem: et inter resistetiam motus cum medio impediente ad motorem. sit igitur quod motus cum medio in triplo plus resistat motori quod mobile solus. et per se resistat motori. certum est quod sequitur quod tempus in quo motus movetur in medio non impediente sit in triplo maius quod tempus in quo motus movetur in medio non impediente. scilicet in vacuo in quo non est aliter resistetia nisi mobilis ad motorem. et sic non sequitur quod motus factus in vacuo non esset in instanti. Unde igitur dubitationem solvit philosophus cum dicitur. Et hoc est dubitandum et breviter sua solus consistit in hoc quod in corporibus simplicibus ut gravibus et levis non est aliter resistetia mobilis ad motorem. quoniam resistetia non invenitur inter motorem et rem motam nisi quando res mota est ens in actu distinctum a suo motore sic est in corporibus celestibus. sed in corporibus simplicibus. a gravibus et levis res mota non est in actu distincta a motore quia motori eis est forma. et res mota est materia. sed materia non est ens in actu nec potest resistere motori. Et intelligendum est quod philosophus cum dicitur quod res mota est materia. intelligit quod illud ratione cuius movetur est materia et illud ratione cuius movetur est forma. tamen illud quod per se movetur est totum compositum ex materia et forma. sicut illud quod per se movetur est totum compositum. nam materia per se non movetur per se cum non sit ens in actu. et idem in motu simplicium corporum gravium et levium idem est motor et res mota. et idem non est aliter resistetia mobilis ad motorem. et propterea si moveretur in vacuo moveretur in instanti. quia in motu eorum in vacuo nulla resistetia esset. sed si motus aliter quod motus resistet motori. sequitur quod motus corporum simplicium in vacuo esset in tempore secundum quod deducit rationem quoniam in ducte. et per se per se hoc dicitur declaratum quod non movetur ex se: sic quod dividatur in motorem in actu et in motum in actu. Et notandum secundum philosophum quod isti motus sunt corporum simplicium mediis aere: non sunt impediti a medio ut appetit in per aspectu. quoniam si ita esset. tunc essent hoc motus naturales quod non invenitur sunt nec invenitur. aut esset potest hoc

corpa moveri sine medio quod est impossibile nisi vacuum esset. Et huiusmodi est. quia ista mota indiget medio. quoniam res mota dicitur necesse habere cum motore aliquam resistetiam a qua potest motoris excedit potentiam illius. et hoc in motibus naturalibus: et si non. tunc quilibet motor movet corpus quodlibet: et per diversitatem illius proportionis quae est inter resistetiam et rem motam. sicut diversificat motus corporum celestium. Unde quaedam sunt velociora quibusdam. et per hoc resistetiam motor non movet rem motam nisi quando potest quod ei potest excedit potentiam rei motae. res enim mota ultra est sicut quaedam motori: et tria aliter modo. Et hoc intelligendum est in mobilitate de quibus dicitur Avicenna. quod est in corporibus celestibus quoniam motor cuius potest est excedens. est magis velocior motore cuius potest est minor in excessu. hoc philosophus. Ex quibus videtur potest colligi. scilicet proportionem nobilibus. quoniam per se est quod medium plenum non impedit motum naturalem corporum simplicium gravium et levium. Cuius ratio est. quia illud sine quo non potest esse motus non impedit motum. sed sine medio pleno non potest esse motus gravium et levium ut probatur est super. Et si dicatur quod medium plenum resistit mobili. hoc impedit ipsum. Et sic si grave aut leve moveatur in aliquo medio et ponatur in medio subtiliori: movebitur velocius. et tamen naturaliter moveretur. sed illa velocitas quam habet in medio subtiliori est sibi naturalis: et tanta velocitate non habet in medio spisso. sed medium spissum impedit velocitatem naturalem. et per hoc non impedit motum naturalem. et eodem modo potest argui de quolibet medio pleno: probando quod impedit velocitatem naturalem. quia impedit velocitatem naturalem motus. Et ad primum dico quod medium plenum resistit mobili et impedit motum naturalem sit in termino motus. unde grave descendens per medium plenum impeditur ne statim fiat deorsum: sed non impeditur a moveri deorsum. imo nisi esset medium moveretur deorsum. et dico quod aliud est impedire motum a moveri. et aliud est impedire motum a termino motus. Unde medium plenum impedit motum ab esse in termino motus. sed non impedit a motu vel a moveri. Et ad secundum dico quod corpus simplex grave vel leve non habet aliquam determinatam velocitatem absolutam. sed solum in comparatione ad medium in quo movetur. et quod quilibet velocitas et tarditas quam habet in motu naturali est sibi naturalis. Et dico igitur quod si grave moveatur in medio spisso: illa velocitas quae movetur est sibi naturalis respectu illius medij non impeditur ab aliter velocitate naturali: quoniam impeditur et velocitate naturali quam habet si moveatur in alio medio. nec per se impeditur motus naturalis. quia non est natum habere ipsam velocitatem in medio spissiori quam natum est habere in medio subtiliori. Et secunda propositio est quod res mota necessario habet aliquam resistetiam cum motore. et intelligo per motum totum resistens siue sit medium siue sit motus distinguendo motum a medio: sic in motu gravium et levium medium resistit quia in corporibus gravibus et levibus motum resistit in eis. tamen distinguendo motum a medio: sic in motu gravium et levium motus non resistit motori ut dicitur est. quia idem non resistit sibi ipsi. Et tertia propositio est quod per diversitatem proportionis quae est ex resistetia inter motorem et rem motam simpliciter diversificat motus corporum celestium in velocitate et tarditate. et sic diversitas corporum celestium in velocitate et tarditate est ex proportione resistetie inter motorem et rem motam. Sicut hoc non est ex alia resistetia quam ex resistetia mobilis ad motorem. quia in motibus corporum celestium non est medium resistens. et hoc intelligit philosophus hic dicens quod inter rem motam et motorem non est alia resistetia quam mobilis ad motorem. Et quarta propositio est quod motor non movet rem motam nisi quando potest motoris in movendo excedit potentiam rei motae resistendo. et hoc per se est notum. Et sic utrumque excessus potentie motoris super potentiam rei motae: sufficit ad causandum motum vel non. videbitur infra. Et quinta propositio est quod ultra in motu na

Epilogatio comen.

Alia questio mota ab ipso Avicenna.

Obiectio

Solutio.

Quo fit intellectus dictum comen.

Notandum

Prima propositio.

Prima obiectio. Secunda obiectio.

Ad primam obiectio.

Ad secundam

Secunda propositio.

Tertia propositio.

Quarta propositio.

5a propositio

li res mota ē quodāmodo silis motori z ē ſria alio°. Et hec ppō ē diuerſimode vā i diuerſis motib°. ē enī vā i motu alteratiōis z augmētatiōis. qm̄ mo nēs z motū ſunt ſilia z ſria ſm̄ formā ut p3 p̄ de gñatiōe. ſi i motu locali nāli gñiū z leuiū p̄ motuz debet itelligi mediū nō ipm̄ gñe ul' leue motū. qā idē nō cōtrariat ſibiipſi. z tūc debet ſic itelligi. ſ. q̄ in illis mouēs z motū ſūt ſilia in mā. z ſria ſrrietate q̄ eſt inter potētā z actū ſine ſrrietate reſi ſtētie ad illō cui reſiſtit. qm̄ mouēs ē in actu z mo tū in potētā. z ſi ſr mediū i motu grauitū z leuiuz reſiſtit motori. In motu vō aialiu z corporū celeſti um motor z motū ſūt ſilia i ſ. qm̄ mot° ē pfectio mobilis. z ē ſūt ſilia ſm̄ pportione. ſed nō ſūt ſi milia in mā: z ſūt ſria ſrrietate que eſt int̄ potētā z actū uel iter reſiſtens z illud cui reſiſtit. Poſtea p̄^{or} in fine hui° pticule reprehēdit dicta Auēpa ce. d. q̄ Auēpace fac̄ dubitare in ſmone iſto i duo bus locis. vn° eoz eſt in quo dicit q̄ pportio mo tus ad motū nō eſt ſicut pportio ſpſitudinis me dij ad ſpſitudinē alteri° mediij. Secūduſ aut̄ eſt q̄ iſti mot° corporū ſimpliciū ſūt ipediti a medio z nō nāles ut dicit p̄^{or}. Un̄ dicit p̄^{or} q̄ nullus ante ipm̄ puenit ad has qōnes. iō p̄fūdus erat ip̄e ſup alios: z in exēplari a quo ſcripſim° iuenim° qōdā foliū per ſe i q̄ ſcriptū erat illō qō. ſ. dictū eſt ſup. C̄ Nos aut̄ dicim°. Ille eſt gnta pticula huius diſgreſſiōis in q̄ p̄^{or} ponit vās cās ſucceſſionis in motu pp̄ quā nece eſt oēm motū eē in tpe. z dicit. Nos aut̄ dicim° ſic. ſ. q̄ neceſſe eſt q̄ iter motorē z rē motā ſit reſiſtētia. qm̄ motor mouet rē motam ſm̄ q̄ eſt ſriū: z res mota mouet ab alio ſm̄ q̄ ē ſilis. hoc eſt mouet ſz q̄ ē in actu z motū in pō: z mouet ſm̄ q̄ eſt ſile alicui modoꝝ p̄dictoꝝ. z oīs mot° erit ſm̄ exceſſū potētie motoris ſup rē motā. z diuerſitas motuū i uelocitate z tarditate eſt ſz hāc pportione que eſt int̄ duas ptes. ſ. iter poten tiā motuā motoris. z iter potētā z reſiſtētiā rei mote. Et dicit p̄^{or} q̄ iſta reſiſtētia quā ponit inter motorē z rē motā ptingit tripl'r uel ex pte moti. tm̄ ſicut ē in motu corporū celeſtiū. qm̄ i motib° illoꝝ nō ē aliq̄ reſiſtētia niſi mobilis ad motorez. Alio° ptingit iſta reſiſtētia ex pte mediij tm̄ ſicut i motib° corporū ſimpliciū leuiū z gñiū. qm̄ i illis res mota nō didit i motorē z rē motā in actu. 3° mō ptingit iſta reſiſtētia ex utroq̄. ſ. ex re mota z ex medijs ſi cut ē diſpō i aialib° q̄ mouent̄ i aq̄. z ſic p3 ex dictō p̄^{or} q̄ cāe ſucceſſiōis i motu ſūt tres. v3. reſiſtētia ſoli° mobil' ad motorē ſicut accidit i motib° corpo rū celeſtiū. Alia cā ē reſiſtētia ſoli° mediij ad moto rē ſic accidit i motu nāli gñiū z leuiū. 3° cā ē reſiſtē tia ex pte utriuſq̄. ſ. ex pte mobil' z ex pte mediij ſi cut accidit i motu aial' i aere ul' i aq̄. qm̄ i tali mo tu corp° reſiſtit aie: z ē me^m reſiſtit maxie ſi me^m eſt moueat. Deide narrat p̄^{or} q̄ corpa mo^l idigēt medio i motib° ſuis: z q̄ nō dicēs q̄ illa i qb° res mota ex ſe didit i motorē i actu z rē motā in actu nō neōio idigēt medio. Et hui° rō pōt eē. qz hñt re ſiſtētiā itrifecā ſufficiētē ad motū. ſed ſi fuerit. ſ. q̄ idigēt medio erit p̄ accñs. ſ. pp̄ iſpirationē z expi rationē ſine qb° nō pōt̄ motū manē z nō requir̄ p ſe pp̄ motū. Un̄ ex h̄ loco accipit̄ q̄ ſi eēt uacuum aial' poſſet moueri i uacuo. C̄ Deide oñdit q̄ ſunt corpa q̄ idigēt medio i motib° ſuis: dicēs q̄ illa q̄ mouent̄ ex ſe z nō didūtur i motorē z rē motā i ac

tu nece ē q̄ idigēt medio: cuiuſmodi ſūt corpa gñ uia z leuia. Ex iſto loco pōt accipi q̄ gñia z leuia mouent̄ ex ſe. z cāz pp̄ quā idigēt medio: aſſignat p̄^{or} dicēs q̄ ſi nō idigerēt medio mouerent̄ in nō tpe cuz nihil ſit illis qd̄ reſiſtat pōe motiue. z ille mot° i nō tpe eēt mot° nālis eoz. i gr̄ aliqñ mouerē tur i nō tpe. nā ipol'e ē q̄ hēant mot° nāles z ſemp ſint ipedita. ḡ aliqñ mouebūtur i nō tpe. ſ. qm̄ mo uētur motu nāli i uacuo. qd̄ ē ipol'e. qz oīs mot° ē i tpe. Et ſeqtur aliō icōueniēs. ſ. q̄ mot° gñis z ēt gñ uioris erūt eql̄es i uelocitate cetis pib°. qd̄ ē ipof ſibile. Qd̄ igit̄ extimauit Auēpace ē q̄ iſta ſimpli cia gñia z leuia hñt mot° nāles ſine medio. z in ſ cōpleť itētio diſgreſſiōis hui°. C̄ Sed circa dicta p̄^{or} i hac digreſſiōe occurrūt tria dubia. q̄rū p̄^m ē. An poſito uacuo corpa ſimplicia gñia z leuia. ut puta ignis z aer nō pñt moueri i uacuo motu diſi bilit̄ facto i tpe. 1° dubitatio. an poſito uacuo corp° mixtū poſſit moueri i uacuo. 2° dubitatio. an poſi to uacuo aial' poſſit moueri i uacuo motu pgreſſi uo. C̄ Ad p̄^m dubiū arguo z pbo q̄ poſito uacuo corp° ſimplex gñe ul' leue poſſet moueri in uacuo. qm̄ uacūū imagiat̄ eē ſpatiū q̄ ſi iter duo extrema. nūc aut̄ ſola diſtātia q̄ ſtitatiua int̄ t̄m̄ios ſuffic̄ ad motū ſucceſſiuū. ḡ poſito uacuo poſſet corp° gñe aut leue ſucceſſiue moueri i uacuo. Qz aut̄ ſola di ſtātia q̄ ſtitatiua iter t̄m̄ios ſufficiat ad motū ſuc ceſſiuuz: pbat̄ p̄ auctes z p̄ rōnes. Per auctem p̄ ſic. p̄b̄s t̄ratu de tpe dicit q̄ pri° z poſteri° in motu accipiūtur a p̄ori z poſteriori i magnitudie. ḡ poſit̄ p̄ori z poſteriori i magnitudie ſup quā uel i q̄ ſit mot° poneť p̄us z poſteri°: z p̄ oīs ſucceſſio i motu. z ſic ſola diſtātia q̄ ſtitatiua iter t̄m̄ios mo tus ſuffic̄ ad motū ſucceſſiuū. C̄ Itē ſpatium qd̄ imagiat̄ eē uacūū hēt ſeu imagiat̄ h̄ie extrema. z p̄ p̄b̄m 5° hui° me^m ē i qd̄ p̄tinue mutās p̄us dene nit q̄ i ul̄t̄m̄. z ēt p̄ p̄b̄z i 6° h̄: p̄b̄ado q̄ idifibile nō mouet̄ accipit̄ tāq̄ notū q̄ illō qd̄ mouet̄ pri° p̄trāſit̄ eql̄e ſibi q̄ mai° ſe. z 7° hui° dic̄ q̄ ſi aliq̄d mo^l moueat̄ i tāto tpe p̄ tātū ſpatiū: mo^l i duplo ueloci° p̄trāſibit̄ duplū ſpatiū i tāto tpe. Un̄ oēs iſte auctes p̄bat̄ q̄ diuerſitas ſucceſſionis in mo tu maior z mior cetis pib° accipiūtur ex diuerſita te ſpatij ſup qd̄ ſit mot°. cū igit̄ uacūū ponat̄ ſpati um diſibile. ſeq̄ q̄ poſito uacuo gñia z leuia poſ ſent moueri ſucceſſiue i uacuo. C̄ Idē ēt pbat̄ p̄ rōnes: z p̄ ſic. Dē mobile qd̄ d3 p̄trāſire ab extre mo ad extremū pri° puenit ad me^m q̄ ad extremū ſz oē qd̄ pri° puenit ad me^m q̄ ad extremū mouet̄ ſucceſſiue. z p̄ oīs i tpe. ḡ gñe ul' leue poſitū i ua cuo mouebit̄ ſucceſſiue i tpe. Itē oē mobile ē cōti nue i loco ſibi eql̄i: ut p3 8° h̄. ſi igit̄ gñe ſbito deſcē dēt̄ i uacuo: i eodē iſtāti eēt ſurſū z deorſū z i toto medio. ḡ ſi mimū gñe ut t̄ra mima moueret̄ i ma ximo uacuo: illa t̄ra i vno iſtāti occuparet totū ua cuū: z p̄ oīs eēt eql̄is toto uacuo qd̄ ē ipol'e. qz po nam° q̄ uacūū ſit mai° i cētuplo q̄ iſta t̄ra mima. Itē pp̄ h̄ mot° alt̄atiōis ē ſucceſſiu° i tpe. qz ql̄itas iherēs mo^l z ql̄itas iducēda ſūt icōpol' ſil' i eodē ſbo. qz igit̄ p̄or z poſterior ſūt icōpol' ſil' i eodē ſbo igit̄ diuerſe ptes ſpatij eql̄is mobili ſūt icōpol' ip̄i mo^l. nā ipol'e ē idē corp° eē ſil' i diuerſis ptib° ſpa tij diſtātib° eql̄ib° corpi. ḡ ſic pp̄ icōpol' itatē ḡduū foze ē ſucceſſio i motu alt̄atiōis. ita ēt pp̄ icōpol' itatē ptūū uacui reſpectu mo^l eēt mot° ſucceſſiuus

In qbus fa
ciat dubita
re ipse aut.

Summa com
medatio ip
lus aut.

Que ſint
cāe ſucceſſio
nis i motu
z ueritatē.

Primum u
bium circa
dicta comē.

Secundus.
tertium
Prima rō
ſua dubij.

Ex. 104.

Secunda rō

Ex. 12.
Ex. 57.

Tertium rō

Secunda rō
Ex. 60.

Tertium rō

In vacuo: si uacuum ponitur. **C**um primum est philosophus qui uult
 quod posito uacuo: motus corporum simplicium grauium et
 leuium fieret subito et instanti et non in tempore. Item ratio philosophi ad
 hoc est talis. Quodlibet est proportio medij ad medium in subtilitate:
 talis est proportio motus ad motum in uelocitate. sed me-
 dij pleni ad medium uacuum nulla est proportio in subtilitate.
 ergo motus facti in uacuo ad motum factum in pleno nulla est pro-
 portio. sed cuiuslibet motus facti in tempore ad motum factum
 in tempore est aliquid proportio. sed motus facti in pleno fit in tempore.
 ergo motus facti in uacuo fit in non tempore. **C**um ad quodammodo ista di-
 ceduntur est quod tres sunt significaciones uacui secundum philosophum. uacuum
 uero significat illud in quo nihil est. 2° modo significat
 illud in quo non est corpus sensibile. et istis duobus modis ac-
 cipitur uacuum transumptiue. quia uerum uacuum non est illud in quo
 nihil est. quia sic punctum esset uacuum. nec uerum uacuum est il-
 lud in quo non est corpus sensibile. quia sic locus in quo est aer: esset
 uacuum. Tertio modo accipitur uacuum per spatium recepti-
 uo corporis naturalis puato tamen corpore naturali. et illud potest intel-
 ligi dupliciter. uero quod in illo spatium nec sit corpus naturale
 nec quantitas separata. Secundus intellectus est quod in illo spa-
 tium sit quantitas separata. Primum intellectus claudit condi-
 tionem. scilicet quod sit aliquid receptiuum corporis carere omni quanti-
 tate. quia ponere hoc est ponere quantum sine quantitate. nihil enim
 potest recipere quantum nisi quantum. Secundus intellectus est minus
 impositus. scilicet quod sit aliquid quantitas longa lata et profunda sepa-
 ra ab omni quantitate sensibili. quoniam philosophus theologos illud est
 posse apud deum: sicut in sacramento altaris est quantitas si-
 ne omni substantia corporea in qua sit sic in substantia. ita deus posset facere
 quantitate esse sine omni quantitate et talem quantitate separata re-
 ceptiuam corporis. et hanc dixerunt aliqui antiquorum esse uacuum.
Cum adhuc potest poni talis quantitas separata dupliciter.
 Uno modo sic quod nec cederet corpori naturali. sed ingrediēte
 corpore naturali: sicut ad eam esset cum corpore naturali et immobiliter
 maneret. et sic posuerunt antiqui quantitate separata esse uacuum.
 Alio modo posset intelligi quod illa quantitas cederet corpori
 naturali. et sic loquitur philosophus de quantitate positiua in 2^a parte
 primum huius capituli ubi dicit quod sola quantitas facit distan-
 re. ut si corpus cubum separatum ab omni substantia et ab omni quantitate
 sensibili poneret in aqua faceret tantum de aqua distare quantum
 corpus cubum. Dico igitur quod accipiendo uacuum per spatium
 iterum terminos: in quo spatium nullum corpus naturale est: nec etiam
 quantitas separata a quantitatibus sensibilibus: dico quod in tali
 uacuo nullo modo moueret graue uel leue motu diffusibili
 tempore mensurato. imo graue positum in tali uacuo subito et in-
 stanti fieret deorsum absque hoc quod transiret aliquam partem spa-
 tium. cuius ratio est. quia ad motum tempore mensuratum necio requi-
 tur aliquid resistētia uel ex parte mobilis uel ex parte medij
 seu ex parte utriusque. sed tale medium non resistit: cum nihil
 ponatur in eo: nec mobile resistit motori. quia in motu gra-
 uium et leuium idem est motor et motus. et idem non resistit si-
 bipsi et idem in tali medio nullo modo posset corpus simplex gra-
 ue uel leue moueri. nec sufficit ad motum successiuum
 distantia terminorum motus: sed sicut cum hoc requirit reliqua resi-
 stentia. si tamen corpus transiret ab extremo in extremum illi-
 us distantie transiret per medium: necessario esset illud trans-
 mutatum esse in tempore. sed non dico quod graue positum super tale
 spatium imaginatum fieret subito in alio extremo spatij
 absque hoc quod transiret per medium uel per partem aliquam spatij.
Cum si dicitur aut graue sic deueniens ab extremo in ex-
 tremum in eodem instanti in utroque extremo: uel in alio instan-
 ti et alio in alio extremo. Dico quod supposito tali spa-
 tium graue in alio et in alio instanti est in uero extremo spatij et
 in alio. et si sit dare primum in quo est in uero extremo non esset da-
 re primum instanti in quo est in alio extremo. et si sit dare primum instanti
 in quo est in uero extremo. scilicet in extremo deorsum: non esset da-

re ultimū istas in quo est in alio extremo sursum. Sed si ua-
 cuū accipiat positiue. scilicet per quantitate separata ab omni substantia
 et ab omni quantitate sensibili. sic est duplex opinio de tali quan-
 titate. Una quod talis quantitas separata manens immobilis
 est receptiua corporis: et est locus corporis extensus undique
 cum corpore locato uel locante qualiter antiqui ponentes uacuum
 dixerunt uacuum esse dimensiones separatas imobiles.
 Alia est opinio quod si ponitur talis quantitas separata: illa ma-
 nens immobilis non posset recipere alio corpus. sed cederet
 alteri corpori. **C**um ista opinio ponit quod due dimensiones
 corporee non possunt esse simul ad eamdem partem primum modum ponendi
 dimensiones separatas si graue uel leue esset positum in
 tali spatium quanto spatium non cederet corpori naturali. sed eo
 pateret corpus naturale secum. Sic dicendum quod non mouet
 motu diffusibili in tali spatium. quia ex quo permittit secum cor-
 pus graue uel leue nullo modo resisteret graui uel leui. et per
 rationem non esset resistētia ibi ex parte medij. nec est aliquid resi-
 stentia ex parte mobilis. quia idem non resistit sibiipsi. idem di-
 co quod corpus graue uel leue fieret subito ab uero extre-
 mo talis spatij ad alio extremum. nec transiret medium
 nec aliquam partem ipsius spatij sicut dicitur in medio pro-
 prii. Secundum uero alium modum ponendi quantitate separata. scilicet
 si poneret aliquid quantitas corporea separata ab omni substantia et ab
 omni quantitate sensibili. quod tamen quantitas corporea non permitteret
 secum aliquam aliam quantitate corpoream: imo cederet ei:
 sic est difficile respondere. Adhibet tamen uideat secundum intentionem
 philosophi quod talis quantitas separata resisteret alii quantitati. et
 non permitteret secum aliam aliam quantitate corpoream. Et
 secundum hoc esset dicendum quod graue uel leue posset moueri mo-
 tu successiuo in tali spatium repleto quantitate separata re-
 sistenti mobili. quia ad motum successiuum sufficit resistē-
 tia ex parte medij. et quantitas secundum istam opinionem resistit.
 quia sola quantitas facit distare secundum philosophum. **U**n-
 si si quantitas per se posset resistere: non est dubium quod graua et leuia
 possent moueri motu successiuo per spatium quan-
 tum quantitate separata. **C**um illud tamen est dubium. uis.
 utrum quantitas separata ab omni quantitate posset resistere alii
 corpori. Et dico quod intentio philosophi est quod si ponatur uacuum
 esse eodem modo quod antiqui posuerunt. scilicet quod uacuum sit quantitas
 separata receptiua corporis naturalis non resistens resistet
 corpori naturali: quod graue et leuia non mouerentur in uacuo
 motu successiuo. ponendo tamen quantitate separata eo modo
 quod catholici posuerunt quantitate posse separari a substantia
 et ab omni quantitate. sic esset dicendum ut opinor quod graue
 uel leue posset moueri motu successiuo in tali quantita-
 te tanquam in medio. **U**n- si secundum philosophum et 2° successio non
 causatur per distantiam terminorum spatij uel medij per quod
 sit motus. sed per se et precise causatur per aliquam resistētia
 seu medij aut mobilis seu utriusque. **C**um si hoc ar-
 guatur per rationem philosophi sic. quantitas separata nullam proportio-
 nem habet in subtilitate et spissitudine ad medium plenum corpore
 naturali. quia quantitas separata ab omni quantitate non habet raritatem
 uel densitatem. quia raritas et densitas sunt quantitates. ergo nul-
 la est proportio inter motum factum in medio pleno corpore
 naturali: et motum factum in medio uacuo quantitate. et per rationem
 motus facti in medio pleno quantitate separata fit subito
 et instanti. **C**um dicendum quod raritas et densitas seu spissi-
 tudo et subtilitas uero sunt quantitates partes calidus
 et frigidus. alio modo accipiuntur per approximationem partium quan-
 titatis adiuicem. uel per elongationem partium adiuicem. et sic
 uel sunt de genere quantitatis uel relationes necio fundate in
 quantitate. si accipiant raritas et densitas ut sunt quantitates
 tangibiles partes calidum et frigidum. ut 2° loquitur de
 istis 7° huius 2° 15°. sic dico quod in quantitate separata non
 sunt raritas et densitas et quod quantitas bene potest separari a ra-

Resertur si
 significatio
 uacui.

De opinione circa
 quantitates sic
 acceptam

Secunda opinio.

Questio.

Dubium.

Solutio.

Lemma.

ritate et densitate que sunt qualitates tangibiles. Et idem dico de spissitudine et subtilitate. et isto modo loquendo de istis non est verum ut quod dicitur est proportio medij ad mediu in raritate et densitate quod talis sit proportio motus ad motum in uelocitate et tarditate. Si autem accipiatur raritas et densitas ut sunt remotio vel pingtas partium quantitatis inter se sic dico quod est impossibile separare quantitatem continuam permanente a situ. Unde quis deus posset separare quolibet absolutum ab alio absoluto. secundum catholicos. tamen non posset separare quodcumque absolutum a quocumque respectivo. Unde dico quod loquendo de raritate et densitate uel de spissitudine et subtilitate. 2o modo. scilicet quod sunt rationes necessario quantitates quantitatem sub distinctione. quam omnis quantitas est necessario rara uel densa. sic est uerum quod dicitur est proportio medij ad mediu in subtilitate talis est proportio motus ad motum in uelocitate. Sed dubitatur quod dicitur res quod ratio non est per se actio. sed densitas secundum quod est relatio non est per se resistens. Dicitur quod quis ratio non sit per se per se actiuum: nec est resistat: tamen quantitas ut est sub ratione. id est sub pinguitate partium ad invicem magis resistit quam ut est sub ratione opposita. Sed ad hoc dicitur in primo. quod quantitas non est de potentibus actiuis ut dicitur supra in hunc tractatum. nec ratio est per se actiuum. sed quantitas ut est sub ratione non est per se. Dicitur quod quantitas non est de principijs actiuis per abiectionem principij. et hoc intelligitur supra. uerum tamen bene potest esse de principijs absque abiectione principij. unde quod unum corpus expellat aliud a loco suo. hoc est per quantitatem tanquam per causam partialem. et ideo dico quod quantitas est sic actiuum. quod est resistitua quod non sit actiuum sic quod sit alteratiua. Ad hanc rationem cuius dicitur quod sola distantia inter terminos sufficit ad motum successiuum. Dico quod non est uerum. imo simul cum distantia terminorum requirit resistens ex parte medij uel ex parte mobilis uel ex parte utriusque. Et ad auctoritatem in primo cum dicitur quod prius et posterius in motu cantum a priori et posteriori in magnitudine. Dico quod uerum est a priori et posteriori in magnitudine super quam sit motus. sed super magnitudine separatam ab omni quantitate sensibili non sit motus eo modo quo dicitur est. Unde quod mobile transit per porum et posteriorum partem magnitudinis. tunc uerum est quod prius et posterius est in motu. sed graue et leue si ponatur in uacuo non pertransiret partes uacui ut dicitur est. Ad aliud cum dicitur quod mediu est in quod continue mutans etc. Dicitur est quod uerum est: sed in uacuo separato non potest graue uel leue continue moueri quod quod continue mouetur: mouetur successive. Ad rationes uero in primo cum dicitur quod illud quod pertransit ab extremo in extremum prius peruenit ad mediu. Dico quod non est uerum nisi quod sit transitus ab extremo in extremum per motum successiuum. quod uero non sit aliquid subito ab extremo in extremum non oportet quod prius perueniat ad mediu. unde transitus ab extremo in extremum per mediu prius peruenit ad mediu. et sic non est in proposito. Ad aliud cum dicitur quod omne mobile est in loco sibi equali etc. Dico quod uerum est. et dico quod motus transitus ab uno extremo uacui ad aliud extremum si in uno istati est in uno extremo. et in alio istati est in alio extremo. in nullo istati est in medio nec in aliquo parte uacui. Ad aliud cum dicitur quod sicut diuersi gradus forme sunt incompossibiles. ita diuersae partes spatij. cedo. et ideo dico quod graue transitus per partes spatij non est sicut in diuersis partibus spatij. Et dico quod posito uacuo graue non transiret partes spatij sed subito fieret ab uno extremo ad aliud extremum. Quidam dicunt quod posito uacuo corpus graue posset descendere in uacuo. quod ad motum ut dicunt

sufficit sola distantia terminorum in quibus sit motus. Et si dicitur quod in uacuo non est resistens. Ad hoc dicitur quod resistens est duplex. scilicet quedam positua et illa est semper cum resistens et reactione: et talis resistens nunquam est sine uolentia resistens. et hoc si resistens uincat sic patet quod aliquod corpus penetrat terram uel mouet contra aquam currentem uel motum aeris. Resistens positua est incompossibilitas aliquorum ad tertium uel alicuius unum ad aliqua diuersa. unde si posito quod lapis posset esse sicut cum aere: sic quod lapis non pelleret aerem ex loco suo secundum quod aer et lapis possent esse sicut in eodem loco adequato. tunc aer non resistet lapidi positue. quod non oportet aerem uolenter moueri ad motum lapidis. tamen aer secundum diuersas partes eius resisteret lapidi positue. et illud non est aliud dicere quam quod lapis non potest esse sicut in diuersis partibus aeris. et ista resistens requirit necessario in omni motu locali recto: et talis resistens sufficit ad motum localem. Sed sine dubio illud est in intentione non per se. quod si illud esset uerum. quod quia per se intendit demerare non esset uerum. scilicet posito uacuo motus grauis esset in uacuo in non tempore secundum quod antiqui locuti sunt de uacuo imaginantes quod uacuum sit quantitas separata a se et ab omni quantitate sensibili. et si talis quantitas ponitur: haberet diuersitatem in partibus: et per se resistens positua que sufficit ad successionem motus. et sic in uacuo esset motus successiuus: quod est contra per se. Item illa propositio per se esset falsa. uerum que est proportio medij ad mediu in subtilitate: talis est proportio motus ad motum in uelocitate. quod certum est quod uacui ad plenum nulla est proportio in subtilitate. Item secundum istud sequitur quod in eodem tempore pertransirent duo spatia equalia ab eodem mobili quorum unum est plenum et aliud uacuum. quod est impossibile. contra per se. quod omnis motus grauis et leuis quantumcumque uelox potest fieri in tempore quantumcumque tardo ut per se. quia mediu potest subtilari in infinitum. et ideo dico ut prius dicitur est. Secundum dubium est utrum posito uacuo possit corpus mixtum moueri in uacuo. et uideatur quod non. quod si sic: sequitur quod aliquod mixtum posset eque uelociter moueri in pleno sicut in aere et in uacuo. sed contra uideatur impossibile. quod certum est quod maior resistens est in pleno quam in uacuo. per hanc rationem. quod ponam aliquod mixtum motum in uacuo. tunc certum est quod illud mixtum potest moueri in aere. aut igitur eque uelociter sicut in uacuo. et habetur propositum. aut uelocius: quod non potest. igitur illud mixtum tardius mouebit in aere quam in uacuo. ponam igitur quod in duplo tardius moueat in aere quam in uacuo: tunc mixtum maius eo in quantitate et uniforme sibi secundum proportionem eorum mouebit uelocius in eodem aere in aliquo proportione: supposito quod non plus de aere resistat sibi quam mixto per maiori eo. et non nisi per additionem maiorem ex parte mouentis quam ex parte resistens. sed tanta potest fieri additio quod tamen aliquod graue mixtum per se compositum fieret magis quantitatie et mouebit in eodem aere in duplo uelocius quam per se mixtum. sed illud mixtum per se non mouet uelocius in aere quam in uacuo. non igitur illud magni mixtum datum mouebit eque uelociter in aere sic per se mixtum in uacuo. sed illud magni mixtum eque uelociter mouebit in uacuo sic per se mixtum. quod ex quibus sunt equalis compositio. eadem est proportio quantitatis ad leuitatem in utroque: et in uacuo non est resistens extrinseca. sed illa duo mixta equaliter mouentur in uacuo. sequitur igitur quod illud mixtum magni mouet eque uelociter in aere et in uacuo. quod uerum est. contra per se. quod illud magni mixtum mouet in duplo uelocius in aere quam mixtum per se. et mixtum per se mouet in duplo uelocius in uacuo quam in aere illud ma

Dubium.

Solutio.

Replca.

Solutio.

Ad primam auctorem.

Ad auctorem item per se.

Ad secundam auctorem.

Ad primam auctorem.

Ad secundam auctorem.

Ad tertiam auctorem.

intra aquam

intra aquam

Secundus dubium.

gnū mixtū mouet eā uelocit̄ i aere sic puū mixtū
 mouet i uacuo: illō magnū mixtū z puū mixtū mo-
 uent eā uelocit̄ in uacuo. ḡ illō magnū mixtū mo-
 uet eā uelocit̄ i aere z i uacuo. z sic p̄z p̄na. C In
 ḡriū arguit sic. Mixta s̄ cōposita ex ḡrijs. ḡ i eis
 ē resistētia intriseca sufficiens ad motū. C Ad illud
 dubiū dico q̄ mixta sūt duplicia. s. q̄dā ip̄fecta in
 qb̄ el̄ta sūt i actu cōpleto distincta s̄m sūt z q̄si col-
 ligata ut sūt corpa porosa i qb̄ ē aer i actu. Alia s̄
 mixta p̄fecta ut illa i qb̄ nullū el̄tū existit in actu
 cōpleto: sed i tota mā est fōza mixti vniformis. Et
 de talib̄ mixt̄ ē duplex opinio. v̄z. vna q̄ ponit q̄ in
 tali mixto p̄fecto nō manēt el̄ta in actu. sed q̄ sim-
 p̄l̄r corrūp̄nt. s̄z remanet q̄dā fōza s̄bal̄ media p̄-
 ficiens totā māz. z eodē ē de ḡuitatib̄ z leuitatib̄
 el̄toz. s. q̄ nō manēt actu i mixto p̄fecto. sed q̄dāz
 fōza media. Idē enī ē iudiciū de fōzis s̄balib̄ el̄to-
 rū z ḡuib̄ z leuib̄ el̄toz siue ḡuitas z leuitas sint
 fōze s̄bales siue nō. C Et s̄m istā opionē p̄nter est
 dicēdū q̄ h̄m̄ mixtū p̄fectū nō posset moueri in ua-
 cuo plusq̄ el̄m̄ puz. q̄ i eo nō ē nisi vna fōza q̄ est
 p̄m̄ mot̄ z mā p̄ sic nec i el̄to. z iō i eo nō ē aliq̄
 resistēs motui z sic nō hēt resistētia intriseca: nec in
 uacuo ē aliq̄ resistētia intriseca. sed ois mot̄ regrit
 aliq̄ resistētia ut dcm̄ ē. iō s̄m istā opionē dico q̄
 mixtū p̄fectū nllō posset moueri i uacuo. C Alia
 ē opinio q̄ ponit q̄ i mixto p̄fecto sūt el̄ta aliq̄ mō i
 actu. z s̄m illā opionē vniformit̄ ē dicēdū de mixt̄
 p̄fect̄ z ip̄fect̄. z eēt p̄nter dicēdū q̄ oia mixta pos-
 sent ex se moueri in uacuo pp̄ resistētia intriseca ut
 sup̄ est argutū. C Intelligēdū t̄n̄ q̄ l̄z oē mixtūz
 posset ex se moueri i uacuo. nō t̄n̄ i q̄cūq̄ loco posi-
 tū: ut si eēt aliq̄d mixtū ip̄fectū i q̄ nō eēt ignis oi-
 no: illō nō posset ex se moueri i uacuo posito i loco
 ignis. q̄ ibi oia el̄ta ex qb̄ cōponit̄ eēt ḡuia z nō
 resisterēt i motu descēsus: z tale mixtū positiū i ua-
 cuo ex̄nte i loco ignis nō hēret resistētia intriseca. z
 illō t̄n̄ mixtū posset moueri ex se i uacuo posito in
 loco t̄re ul̄ aq̄ z forte i loco aeris. q̄ aer resistit mo-
 tui descēsus i loco suo s̄z q̄ p̄z i motu ḡuis simpli-
 cis facti i medio aeris. z sic ē ip̄ole q̄ tale mixtū i
 p̄fem̄ moueat i uacuo i vno loco z nō in alio. pp̄ s̄
 q̄ vnū el̄tū intrisecū pōt resistē alijs i vno loco z nō
 i alio. z sic ē pole tale mixtū eē q̄d pp̄ magnitudi-
 nē resistētie intriseca tardi⁹ mouet i uacuo posito in
 vno loco q̄ i pleno i alio loco i qb̄ ista el̄ta sua mo-
 uēt que i pori uacuo resistebāt. v. g. ut si eēt aliq̄d
 mixtū cōpositū solū ex t̄ra z aq̄ ita p̄portionatum
 q̄ aq̄ p̄d̄net sup̄ t̄rā: z q̄ ille excessus nō sit tātus
 q̄tū eadē aq̄ si eēt p̄ se excedēt aerē i loco aeris ad
 didēdū ip̄z z mouēdū p̄ ip̄z deorsū. z tale mixtum
 positiū i uacuo s̄ loco aq̄. i. i loco t̄re moueret sur-
 sū aliq̄ uelocitate supposito q̄ aq̄ nāl̄iter moueret
 a loco t̄re. sicut ad p̄ns ḡrā exēpli suppono z illud
 mixtū si poneret sup̄ius i loco aeris descēdēt uelo-
 ci⁹. p̄bo. qm̄ si eēt ibi sola aq̄ q̄ ē i illo mixto ip̄a de-
 scēdēt ueloci⁹ q̄ ascēderet h̄m̄ mixtū i uacuo sup̄-
 dicto. ḡ cū i s̄ mixto sit ista aq̄ cū t̄ra q̄ ē grauis in
 isto loco aeris z inclinat vsus deorsū. sequit̄ q̄ ip̄m
 totū cōpositū p̄cise ex ista aq̄ z t̄ra multo uelocius
 descēdit i illo aere q̄ ascēdit i p̄dicto uacuo. z to-
 ta cā hui⁹ est. q̄ tale mixtū positiū in uacuo i tali lo-
 co hēt resistētia intriseca quā nō habet i alio me-
 dio pleno. s. i loco aeris. z sic patet q̄ aliq̄d mixtū
 tardi⁹ mouet in uacuo posito in vno loco q̄ in ple-

no posito in alio loco. Impole est tamē q̄ aliquod
 mixtū eque uelocit̄ moueat in pleno sicut i uacuo
 si tātā resistētia habeat intriseca utrobiz z cū s̄
 habet resistētia extriseca i pleno. q̄ ubiq̄z ē ma-
 ior resistētia ibi est mot⁹ tardior. C Ad argumētū
 factū in p̄ncipali est respōdēdū q̄ illud argumen-
 tū p̄bat vniversalit̄ de oi mixto. s. q̄ si mixtū pos-
 set moueri in uacuo q̄ idē mixtū eque uelocit̄ mo-
 ueret in pleno sicut in uacuo. tamē nō ualet illud
 de mixto q̄ vniformiter hēt resistētia intrisecam in
 pleno z in uacuo sicut de alio mixto. iō ad illā rō-
 nē est dicēdū cōcedēdo totū usq̄ ad istā cōsequē-
 tia. mixtū magis quātitatiue mouebit̄ uelocius q̄
 mixtū min⁹ in eodē medio in aliq̄ p̄portionē pp̄
 maiorē additionē ex parte mouētis q̄ ex pte resi-
 stentis: ergo tātā pōt fieri additio q̄ tādē aliquod
 tale mixtū s̄m cōpositionē quātitatiue mai⁹ mo-
 uebit̄ in eodē aere ueloci⁹ in duplo q̄ p̄m̄ mixtūz.
 hec enī cōsequētia nō ualet. nec est possibile iueni-
 re duo mixta vniformia s̄m p̄portionē elementorū
 quoz vnū mouet i medio resistēti utriq̄z in du-
 plo ueloci⁹ q̄ aliud. z q̄ vnū istorū. s. illud q̄d est
 tardioris mot⁹ in pleno moueat solū in duplo ue-
 loci⁹ in illo pleno resistēti q̄ i uacuo. q̄uis enī for-
 te utriq̄z istorū sit pole. s. q̄ sint duo mixta vnifor-
 mia s̄m p̄portionē elementoz quoz vnū mouet in
 duplo uelocius p̄cise q̄ reliquū in pleno resistē-
 ti utriq̄z. z etiā sit possibile q̄ illud q̄d est tardio-
 ris mot⁹ in pleno q̄ reliquū moueat in duplo ue-
 loci⁹ p̄cise in pleno q̄ in uacuo. tamē ista duo inter-
 se sunt icōpossibilia. z hec de q̄stione illa. C Tertiu-
 um dubiū est. utriū posito uacuo aial posset moue-
 ri in uacuo motu p̄gressiuo. Et uidet̄ q̄ nō: q̄ i oi
 motu p̄gressiuo requirit̄ aliq̄d fixū ad q̄d animal
 figat pedes suos. sed in uacuo nullū est tale fixū:
 ergo posito uacuo nō p̄t animal moueri in uacuo
 motu p̄gressiuo. C In oppositū uidet̄ esse p̄or s̄
 qui dicit q̄ illa in qb̄ mobile ex se diuidit̄ in mo-
 torē in actu z in rē motā in actu nō necessario in-
 digēt medio. hec p̄or. sed aialia que mouētur ex
 se diuidit̄ur in motorē in actu z in rē motā in ac-
 tu. ḡ aial in motu suo p̄prio cuiusmodi est motus
 p̄gressiu⁹ nō idiget medio. z p̄ p̄ns talis mot⁹ pōt
 fieri i uacuo. C Dicēdū breuit̄ q̄ posito uacuo q̄-
 tū ex pte resistētie nō repugnat aiali moueri i ua-
 cuo motu p̄gressiuo. q̄ i aiali est resistētia intriseca
 sufficiens ad motū. t̄n̄ posito solo uacuo non posset
 aial moueri i uacuo motu p̄gressiuo. q̄ nō hēt ali-
 q̄d fixū intrisecū. sic posito uacuo nō posset auis uo-
 lare i uacuo. q̄ nō hēret aliq̄d cui initeret superas
 ip̄z. q̄z iḡr dicat p̄or q̄ mota ex se q̄ didit̄ur i mo-
 torē actu nō idiget medio. Dico q̄ uez ē q̄ nō idi-
 gēt medio i rōne resistētis. t̄n̄ idiget medio super
 q̄d moueat̄ur z cui initat̄ur. z tale mediū nō est in
 uacuo. Un̄ eo mō q̄ corpa simplicia ḡuia z leuia i-
 digēt medio i motib̄ suis: q̄ idiget medio i rōne
 resistētis cū nō hēant resistētia intriseca: illo eodē
 nō idiget aialia medio. i. medio resistēti cū hēant
 resistētia intriseca sufficiētē ad motū: z hec ē itētio
 p̄or. iḡr. C Et si dicat̄: ponam⁹ q̄ sup̄ t̄rā sit uacu-
 um: ita q̄ tor⁹ loc⁹ aq̄ z aeris esset uacu⁹: posset ne
 aial moueri i illo uacuo figēdo pedes suos sup̄ ter-
 rā. Dico ut mihi v̄z q̄ aial b̄n̄ posset ābulare in ua-
 cuo ex̄nte sup̄ t̄rā figēdo pedes ad t̄rā. q̄ hēret
 fixationē z resistētia intriseca sufficiētē. posset etiam

Dubium.

Solutio.

Optimo alio
 quorum.

Ad fecit
 dubium.

Tertius

Solutio

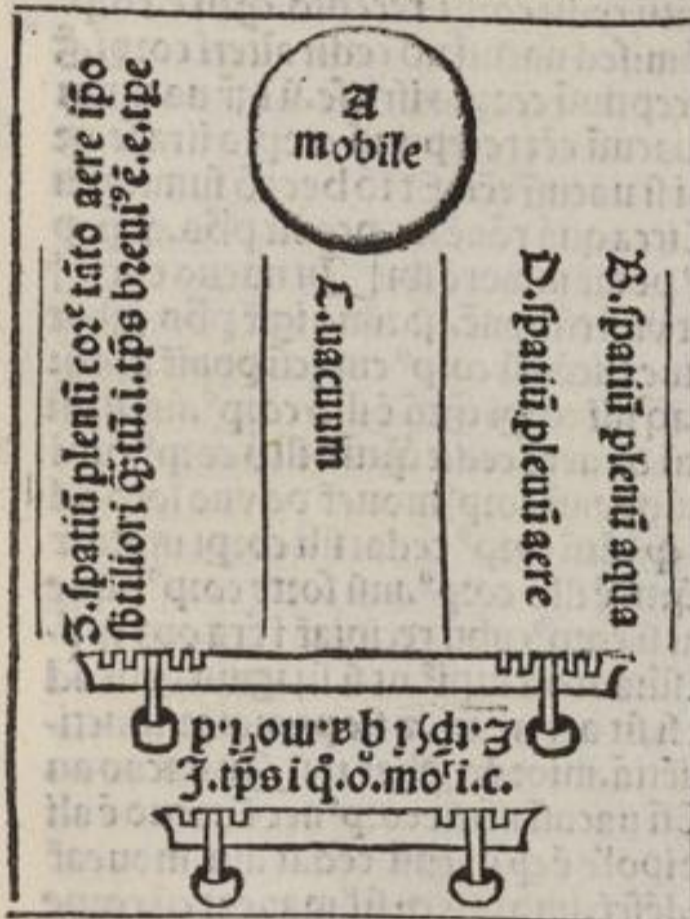
Solutio

Solutio

gial saltare i uacuo. z tñ nō eēt pole aial uolare in uacuo. qz ibi nō eēt corp^o cui inniteret in uolando.

Ex. cō. 71. **C** Sed si p subtilissimū in tāto taliqz ferf p uacuū: oēm exupat rōnē. Sit enī. c. uacuū qz eāle beat magnitudinē his q sūt. b. z d. a. g. si trāsibit z mouebit p. c. i qdā qdē tpe qd ē. i. Sed i miori qz i q est. c. z hāc hēbit rōnē uacuū ad plenū. sed in tāto tē pore quātū ē i quo est. i. ipō. d. a. trāsibit subtili^o. Trāsibit aut si sit aliqd subtilitate differēs ab aere i q ē. 3. f3 hāc pportio nē quā tēp^o hēt i q ē. e. ad tēp^o i q ē. i. Si enī i tāto subtili^o ē corp^o i q ē. 3. ipō. d. qz tū exupat. e. ipō. i. trāsibit e prio uelocitate i tātū qz tū. i. ipm exupat. 3. qd ē i q ē. a. si ferat. Si igif nullū sit corp^o i q ē. 3. adhuc ueloci^o p trāsibit: qm z sicut pū^o: h erat in quo est. i. Quare in equali tpe trāsibit qd est plenū z uacuū. Sed ipossibile est.

Demonstratio.

C Nec ē^o ps p^o pū^o i q pbat^o imē^o pce. dēs p ipō^o f. q posito uacuo mo^o r^o corporuz simpliciū q uū z leuū fiēt i nō tē pore. z rō talis ē. sup po^o q uacuū sit z q mot^o in uacuo fiat i tē pore. sequitur q i eqli tpe p trāsirentur duo

spatia eqlia qru vnū ē plenū: z aliō uacuū ab eodē mo^o. Hoc pns ē ipō^o. igif z aīns. f. qz corp^o simplex gūe ul leue moueat i uacuo i tpe. pntia pbat sic. si mot^o gūis ul leuis i uacuo fiat i tpe sit illō tps. a. z sit. b. tps i q idē mo^o ul mo^o eqliū uelocitatē per trāsire spatium plenū eqli illi uacuo. z tūc certū est q a. ē min^o qz. b. qz i miori tpe p trāsire uacuū qz plenū ab eodē mo^o certis pib^o. f3 certū ē q tps. b. non excedit tps. a. i ifm^o. f3 i aliq defmiata pportione. def igif pportio: z sit pportio decupla ul cētupla. z pono tē q illō me^o plenū rarefiat z subtiliet i duplo ul i cētuplo. h nō repugnat sibi fm q ē corp^o. q subtilitate facta idē mo^o mouebit p eqli spatium ueloci^o i decuplo ul cētuplo. qz qlis ē pportio medij ad me^o i subtilitate tal ē pportio mot^o ad motū i uelocitate: z tps ad tps i lōgitudine z breuitate. g idē mo^o p trāsire eqli spatium plenū ita subtiliatū i miori tpe i decuplo ul cētuplo qd ē ipō. b. f3 tps minus ipō. b. i tāta pportio ē eqli tpi i q p trāsiretur

uacuū. g idē mo^o ul mo^o eqli uelox i eqli tpe p trāsirentur duo spatia eqlia: quoz vnū ē uacuū z aliō est plenū. z sic p3 pntia. **C** Itā tñ pntiam format pbs sub alijs vbis z termis. z rō p3 cuilibet itelligēti.

C Adāifestū ē igif q si fuerit aliqd tps i q uacuū qdlibet ferf: accidet h ipō^o. In eqli enī accipiet: z qd plenū ē trāsire aliqd z uacuū. Erit enī aliqd analogū corp^o alterū ad alterū: ut tps ad tps. S3 sic i caplo est dicere: palā accētis cā ē: qz mot^o qdez ad motuz oīs pportio ē i tpe enī ē. Tps aut oīs est ad tempus finitis utrifqz. uacui autez ad plenum non est.

C hic pbs facit sumā ei^o qd p dicit i hac demratiōe z p3 cuilibet itelligēti. **C** S3 dubitat h. qz i illa rō ne assignat vna ppo flā. v3. qz me^o pōt fieri subtili^o alio medio i qcuqz pportio ē. Illō nō v3 uey. qz si sic tūc me^o pōt fieri subtiliari i ifm^o. qd ē fl3. qz omniū nā pntiū ē defmiata rō magnitudis z augmenti. **C** Ad illō rōndet p^o. d. qz ita ē de subtilitate z spifitudine sicut de distōe liee z superficie. quē admodū enī linea fm q linea pōt didi i ifm^o. qd ē tñ ipō^o fm qd ē linea trestris ul lignea. ita ē de subtilitate: qm subtilitati fm q ē subtilitas nō repugnat subtilitari i ifm^o. qz uis subtilitati fm qd ē ppra passio corporis nālis iquātū tal repugnat ut pcedat i ifm^o. qz tūc iplicaret. qz corpi nāli repugnat subtilitari i ifm^o. Un sbdit p^o dices q fm h ppo pollitica ē falsa pōlis f3 q posita fuit. Et ex flō pōli nō seqt ipō^o. z h mō declatiōis utit mltotiēs Ar^o z plato. z ē vā declatio qm nō ponit fl3 i ea fm qd ē flm i ipō^o. h^o p^o. **C** Intelligēdū q p^o nō itēdit q eadē ppo sit pō^o z ipō^o. sed intelligit q eadē oīo mltiplex pōt hie duos sēsus. v3. vnū pō^o z aliūz ipō^o. v. g. illa oīo. linee nō repugnat didi in ifm^o. hēt duos sēsus fm idioma grecoz z arabū. Un^o sēsus ē q linee nō repugnat didi i ifm^o fm q linea. z h qdē sēsus ē uer^o. Ali^o sēsus ē q linee nō repugnat didi i ifm^o fm q ē i mā nāli. z ille sēsus ē falsus. **C** Un itelligēdū q pponēs p^o. f. linea f3 qd linea pōt didi i ifm^o: z subtilitas iquātū subtilitas z ē. sūt flē de vtute fmonis. qz seqt linea f3 qd liea pōt didi i ifm^o. igif linea pōt didi i ifm^o. pns ē flm. tñ p h^o pponēs debēt itelligi pponēs vē. Un p h^o pponēs affirmatiuas debēt itelligi pponēs negatiue. qz p pō^o itelligit p^o nō repugnare ita q negatio repugnatie debeat pcedē reduplicationē ita qz p illā. linea f3 qd linea pōt didi i ifm^o. itelligit p^o illā negatiuā. linee nō repugnat didi i ifm^o fm qd ē liea. z h ē uey. Itā tñ ē flā. f. liee f3 q liea nō repugnat diuidi in infinitum. qz liee trestre repugnat diuidi in infinitum.

C Secūdū qdē igif q differūt p q ferūtur: hec cōtigūt. Secūdū aut hoz q ferūtur excellētiā: hec sūt. Videm^o enī maiorē inclinationē hntia: aut gūitat^o aut leuitat^o: sic alia sūr se hnt figuris cit^o ferentia p eqli spatium finitū: z f3 rōnē quā hnt magnitudines adiucē. Quare z p uacuū. h ipō^o est pp quā enī causam ferf uelocius. In

Tex. cō. 73.

Dubium

Solutio.

Quo sit itelligendū vtrū Lōmen satoris.

Ex. cō. 74.

plenis quod est enim ex necessitate. Velocius enim dicitur ex fortitudine maius: aut enim figura dicitur aut inclinatio quae habet quod fertur aut periculis. Quae uelocitas ergo omnia erunt. Sed impossibile est.

Hec est prima principalis pars principalis huius capituli in qua cum philosophus probauit uacuum non esse ex parte mediocrium probat uacuum non esse ratione sumpta ex diuersitate potestati motuorum comparando duo motus ad idem medium. et incedit probare quod uacuum esse destruit uiam proprietatem motuum naturalium quae est aequalitas motuum naturalium in uelocitate. **U**bi pono quod si probanda sunt hac forma. videlicet. si uacuum esset: non erit aequalitas motuum naturalium in uelocitate. Et hoc est in 36. huius libri. hec ergo probatur sic. Nos uidemus quod si uelociores uelocius feruntur deorsum quam minus grauius ceteris paribus. et sic est de leuius respectu motus sursum. uidemus etiam quod corpus unius figure uelocius mouetur quam corpus alterius figure. uel grauius acute figure uelocius mouetur quam grauius late figure ceteris extrinsecis paribus. unde quod unius corporis uelocius mouetur quam aliud corpus per idem medium potest duplex assignari causa. scilicet aut ratione figure aut ratione grauitatis uel leuitatis. Non uero quod grauius et leuius uelocius mouetur ceteris paribus. et quod corpus unius figure uelocius mouetur quam corpus alterius figure est: quod habet maiorem uirtutem didicimus medium. et si uacuum ponitur neutra istarum causarum potest dari. quod in uacuo non est medium resistens. unde ratio potest forari in hac forma. Motus naturales non sunt aequales in uelocitate nisi per resistetiam medij. aut quod unius corpori naturali medium minus resistit quam alteri: sed minus resistit medij grauiori quam minus graui ceteris paribus: quoniam grauius didicit medium. sed si uacuum est: nulla resistetia est ex parte medij: nec unius corpus facilius didicit medium quam aliud. ergo si uacuum est: non est aequalitas motuum naturalium in uelocitate. et sic patet quod uacuum esse destruit istas proprietates motus. scilicet fieri in tempore et aequalitate temporum et motuum in uelocitate et tarditate. Et quod uacuum esse destruat motum fieri in tempore: probatur est ex parte medij. et quod uacuum esse destruat inaequalitatem motuum naturalium in uelocitate: probatur ex diuersitate potestati motuorum.

36. conclusio huius libri.

2. co. 75.

Quod quidem igitur si uacuum sit: accidat primum: propter quod probatur esse uacuum: manifestum ex dictis est. **U**bi quidem igitur opinatur uacuum esse. Si quidem erit secundum locum motus discretum secundum se. **H**oc autem idem est ei quod dicitur secundum locum esse aliquid separatum.

Sed hoc quod sit impossibile esse dicitur est primum. **H**ic recapitulando philosophus. dicit quod ex praedictis demonstrationibus apparet quod si uacuum fuerit: contingit dicitur uacuum esse eos dicitur primum illi quod cogit eos ad dicitur uacuum esse. mouit enim eos dicitur uacuum esse. quod dixerunt quod si motus est uacuum est: et hoc loquendo de uacuo separato a corporibus. sed ex demonstrationibus iam factis patet quod si uacuum separatum est: motus non est. nam dicitur uacuum esse separatum nihil aliud est quam dicitur locum esse dimensiones separatas quod destruximus in capitulo de loco. Ex dictis igitur patet quod si uacuum est motus non est. et est in capitulo de loco. patet quod uacuum separatum non est quod locus non est dimensio separata.

2. co. 76.

Et per se autem considerantibus uidebitur utique deinde uacuum: sic uidebitur uacuum. Sic enim in aqua si ponatur aliquis cubus: distabit aqua a cubo quod est cubus sic est et in aere. sed sensui inmanifestum est. Et si igitur in omni corpore habenti transmutationem: ad quod est aptum natum mutari: necesse est: nisi coeat transmutari:

tari: aut deorsum spiritus: si deorsum est motus sic est terre: aut sursum sicut ignis: aut in utraque: aut quae aliquid sit impositum. In uacuo autem hoc quod est impossibile est. nullum enim corpus est: sed per uacuum esse quae spatium transire uidebitur: quod quod erat primum in uacuo: tanquam si aqua non cederet ligno cubo neque aere: sed omnia transirent per ipsum.

Hec est secunda pars principalis huius capituli in qua philosophus destruit uacuum esse rationibus superius ex natura illius uacui. et continet ista pars duas principalis. quod in prima probatur quod uacuum separatum non est infra mundum. In secunda ibidem ampliatur aut manifestum. **P**robatur quod uacuum separatum non est extra mundum ut dixerunt platonici. **P**rima principalis continet duas partes secundum numerum duarum rationum quae adducit. in ibidem ampliatur aut manifestum. **I**n prima igitur parte huius principalis. dicitur philosophus quod considerantibus uacuum per se. hoc est per naturam uacui uidebitur quod sic aliquid dicitur uacuum secundum uocem. ita uacuum esse caret uere omni uirtute et entitate. Deinde philosophus probat intentionem suam et ponit quod non est hac forma. scilicet quod uacuum non est receptiuum corporis infra se: et hec est in 37. huius libri. et ex hac ratione sequitur quod principalis uirtute in hoc tractatu. scilicet quod uacuum non est quoniam uacuum non ponitur pro alio nisi ut sit receptiuum corporis. igitur sic intentione probatur dupliciter. et per hoc. **D**e receptiuum corporis infra se tantum cedit corpori recepto. quod est corpus receptum infra ipsum: sed uacuum non cedit alteri corpori. sed uacuum non est receptiuum corporis infra se. si igitur uacuum esset. sequitur quod uacuum esset receptiuum corporis infra se. quod ista est natura uacui si uacuum esset. Et idem hoc ratio sumitur a natura uacui. **C**irca quam rationem sic procedit philosophus. quod probatur probat maiorem. et ponit maiorem ibidem. **I**n uacuo enim. **I**n 3. uero remouet uiam rationem. **P**rimo igitur philosophus probat maiorem inductiue dicens si corpus cubicum ponitur in aqua: tantum cedit de aqua illi corpori quantum est illud corpus. similiter si ponitur in aere tantum de aere cedit quantum est illud corpus cubicum et uel quantum est quantum unius corporis mouetur de uno loco ad alium locum: oportet quod tantum corpus cedat illi corpori moto et tantum recedat quantum est illud corpus. nisi forte corpus adueniens adesse. ut si corpus cubicum recipiat in terra oportet quod terra cedat deorsum: aut ad superius ut si sit ignis. aut ad utraque parte ut si sit aer uel aqua. et sic patet maior inductiue siue per experientiam. minor uero probatur ibidem. **I**n uacuo autem. **I**n hoc sic. **C**um uacuum non sit corpus: nec in uacuo est aliquid quod corpus naturale impossibile est quod uacuum cedat aut moueat localiter uel quod adesse. imo oportet quod si maneat cum corpore recepto. et hoc secundum ponentes uacuum esse locum receptiuum corporis. quod hoc eos uacuum si manebit cum eo corpore recepto in uacuo. sicut si aqua uel aer non cedet quantum corpus recipit in eis: continget quod dimensiones aquae uel aeris essent si cum dimensionibus corporis recepti in aqua uel in aere.

37 conclusio huius libri. et est prima ratio.

At uero cubus habet tantam magnitudinem: quam tantum continet uacuum: quod si calidum est: aut frigidum aut graue: aut leue nihil minus alterum inesse ab omnibus passionibus est: et si non dissimile sit ab illis. **D**ico autem corpus lignei cubi. **Q**uare est si sepe ab omnibus alijs: et neque graue neque leue sit: continebit esse quae uacuum: et in eadem erit quae est loci: et uacui parte aequi sibi ipsi. quod igitur distabit cubi corpus ab aequi uacuo et loco. **E**t si duo haec sunt propter quod non quilibet in eodem erunt. **U**num quod est igitur hoc inconueniens et impossibile est.

Cum p[ro]p[ter] remouet quada[m] r[ati]o[n]e[m] q[ue] posset dari ad r[ati]o[n]e[m] sua[m]. na[m] posset aliq[ui]s dicere q[uo]d duo cor[po]ra no[n] p[oss]u[n]t subijci i[n] eode[m] loco. s[ed] h[ec] e[st] p[ro]p[ter] q[ua]litate[m] se[m]p[er] s[er]uata[m] ut p[ro]p[ter] grauitate[m] z leuitate[m]. frigiditate[m] z caliditate[m]. z sic de alijs q[ua]litate[m] n[atu]ralib[us]. Illud remouet p[ro]p[ter] h[oc]. q[uo]d h[oc] cor[po]s cubu[m] receptu[m] i[n] uacuo h[ab]eat dimensio[n]e[m] e[qu]ale[m] sibi qua[m] occupat: no[n] e[st] h[oc] q[uo]d cubu[m] e[st] calidu[m] ul' frigidu[m] graue uel leue. s[ed] h[ec] h[ab]et ex suis dimensio[n]ib[us]. z lo[co] si a cor[po]re cubo separe[n]t o[mn]es q[ua]litate[m] se[m]p[er] s[er]uata[m] z ponat i[n] aq[ua] manentib[us] solis dimensio[n]ib[us]: adhuc fa[ct]u[m] e[st] t[ame]n de aq[ua] cedere q[ua]ntu[m] e[st] ip[s]o cor[po]s cubu[m]. cu[m] igit[ur] uacuu[m] no[n] cedat: si cor[po]s cubu[m] ponat i[n] uacuo dimensio[n]es uacui e[ss]e[n]t s[er]uata[m] cu[m] dimensio[n]ib[us] cor[po]ris. z sic si a cor[po]re cubo separe[n]t o[mn]es q[ua]litate[m] se[m]p[er] s[er]uata[m] no[n] e[ss]e[n]t aliq[ui]s d[omi]n[us] iter uacuu[m] z cubu[m] ut dicit p[ro]p[ter] h[oc]. cu[m] utru[m] q[ue] s[er]uata[m] uacuu[m] q[ue] cor[po]s cubu[m] sint dimensio[n]es separe[n]t ab acciditib[us]. si igit[ur] cor[po]s cubu[m] z uacuu[m] s[er]uata[m] s[er]uata[m] uacuu[m] ponat h[ab]ere tres dimensio[n]es z p[ro]p[ter] h[oc] ponit e[ss]e cor[po]s. sequit[ur] q[uo]d duo cor[po]ra s[er]uata[m] i[n] eode[m]. z eade[m] r[ati]o[n]e i[n]finita cor[po]ra p[oss]u[n]t e[ss]e s[er]uata[m]. Un[de] p[ro]p[ter] dicit hic q[uo]d p[ro]p[ter] h[oc] dicit q[uo]d ip[s]o e[st] accit[ur] cor[po]ris cubi separe[n]t ab eo i[n] e[ss]e s[ed] i[n] i[m]aginatione[m]. z dicit hoc ad decl[ar]andu[m] q[uo]d ip[s]o p[ro]p[ter] penetratio[n]is cor[po]ris accidit eis ex suis fo[r]mis mathematicis se[m]p[er] s[er]uata[m]. v[er]u[m] hoc accidit ex na[m] dimensio[n]u[m]: z no[n] ex natura q[ua]litate[m] se[m]p[er] s[er]uata[m].

Obuatio r[ati]o[n]e q[ue] d[omi]n[us] r[ati]o[n]e p[ro]p[ter] h[oc].

Secundus notan.

Ex. co. 70.

Ex. co. 79.

38. conclusio huius lib[ri].

Et de. 2. de aia. co. 67. cont[ra] 2. de aia. co. 97 z i[n] lib. x. sen. su z sen.

R[ati]o aliquo r[ati]o[n]e uacuo.

b[us] p[ro]p[ter] h[oc] z dimensio[n]ib[us] i[n] q[ua] b[us] subijciat. Un[de] no[n] e[st] nece[ss]e q[uo]d cor[po]s h[ab]eat dimensio[n]es i[n] q[ua] b[us] subijciat: s[ed] solu[m] idiget dimensio[n]ib[us] q[ua] b[us] p[ro]p[ter] h[oc]. Notadu[m] e[st] h[oc] q[uo]d p[ro]p[ter] h[oc] p[ro]p[ter] h[oc] q[uo]d dicit q[uo]d no[n] e[st] nece[ss]e ponere dimensio[n]e[m] extri[n]secam i[n] q[ua] recipiat cor[po]s. it[er]u[m] p[ro]p[ter] h[oc] i[n]u[en]it q[uo]d e[qu]itas lo[co] i[n] no[n] e[st] e[qu]itas s[ed] dimensio[n]e[m] s[ed] e[qu]itas p[ro]p[ter] h[oc]. q[ua]m ex h[oc] q[uo]d lo[co] e[st] e[qu]itas: z e[qu]ales dimensio[n]es: extimaue[re]nt locu[m] e[ss]e dimensio[n]es: z i[n] h[oc] e[st] modus deceptionis: q[ua]m ibi e[st] equiuocatio i[n] hoc nomie equalitas.

Cum ampli[us] op[er]e manifestu[m] e[ss]e q[ua]le uacuu[m] sit i[n] his q[ua] mouetur. Nunc aut[em] n[on] s[er]uata[m] i[n]fra mu[n]du[m] aer eni[m] aliq[ui]d e[st]. no[n] videt[ur] aut[em]: neq[ue] aq[ua] si e[ss]e[n]t pisces ferrei. Tactu eni[m] e[st] discretio illi[us] q[uo]d t[ame]n igit[ur] no[n] separe[n]t sit uacuu[m]: ex his manifestum e[st].

Cum de[clar]at[ur] p[ro]p[ter] h[oc] p[ro]p[ter] h[oc] p[ro]p[ter] h[oc] ca. i. q[ua] p[ro]p[ter] h[oc] q[uo]d uacuu[m] separe[n]t no[n] e[st] e[ss]e mu[n]du[m]. z h[oc] e[st] 38. p[ro]p[ter] h[oc] li. q[ua] p[ro]p[ter] h[oc] sic. si e[ss]e[n]t uacuu[m] separe[n]t ex mu[n]du[m] i[n] q[ua] mu[n]dus existeret: op[er]e q[uo]d app[er]et nobis aliq[ui]d residuu[m] ex eo ita q[uo]d i[n]tra mu[n]du[m] app[er]et nobis aliq[ui]d uacuu[m]. q[ua]m nihil e[st] ponere du[m] a nobis nisi q[uo]d nobis app[er]et: z q[uo]d a nobis aliq[ui]d mo[n] co[n]scit. s[ed] i[n]tra mu[n]du[m] no[n] app[er]et nobis aliq[ui]d uacuu[m]. q[ua]m no[n] debem[us] ponere uacuu[m] ex mu[n]du[m]. maior p[ro]p[ter] h[oc] ex dict[is]. z mior p[ro]p[ter] h[oc] q[ua]m plen[us] aere q[uo]d vulgo v[er]u[m] uacuu[m] no[n] e[st] uacuu[m]. q[ua]m aer e[st] aer q[ua]m no[n] p[ro]p[ter] h[oc] p[ro]p[ter] h[oc] visu[m]. Ex[em]p[lu]m hui[us]. na[m] si pisces e[ss]e[n]t ferrei ex s[er]uata[m] i[n]t[er]u[m] z p[ro]p[ter] h[oc] p[ro]p[ter] h[oc] qua[m] h[ab]e[n]t cu[m] aq[ua] no[n] posset aq[ua] discer[n]i ab eis p[ro]p[ter] visu[m]. no[n] t[ame]n e[ss]e[n]t aq[ua]. q[ua]m eni[m] p[ro]p[ter] visu[m] no[n] discerneret[ur] ab aq[ua] atq[ue] p[ro]p[ter] tactu[m] b[us] posset discer[n]i ab aq[ua] si foret duri sic ferru[m]. q[ua]m tact[us] e[st] distinctiu[m] ta[n]tu[m] q[ua]litate[m]. s[ed] duritie[m] z c[etera]. Eode[m] mo[do] q[ua]m aer no[n] p[ro]p[ter] h[oc] p[ro]p[ter] h[oc] visu[m]: p[ro]p[ter] h[oc] p[ro]p[ter] h[oc] p[ro]p[ter] h[oc] tactu[m]. Un[de] p[ro]p[ter] h[oc] d. b. q[uo]d si sp[irit]u[m] aeris e[ss]e[n]t durior ferro visu[m] non p[ro]p[ter] h[oc] p[ro]p[ter] h[oc] aer[em]. q[ua]m aer no[n] h[ab]et color[em]. q[ua]m idicare de tagibilib[us] no[n] e[st] p[ro]p[ter] sensu[m] visu[m]: sed per sensu[m] tact[us]. ex q[ua] b[us] e[st] manifestum q[uo]d uacuu[m] no[n] e[st] aliq[ui]d spatii separe[n]t nec i[n]fra mundum nec extra mundum.

Ex. co. 77.

Oba ratio

Primum no[n] andum.

Cum ampli[us] at manifestu[m] e[ss]e: q[uo]d h[oc] cub[us] h[ab]et tras mutatur: q[uo]d z oia alia cor[po]ra h[ab]ent. Quare si a loco nihil differt: q[uo]d op[er]e locu[m] face[n]t cor[po]rib[us] e[ss]e vniuersiu[m] q[ua] cor[po]s si ip[s]o passibile e[st] cor[po]s. Nihil eni[m] confert si aliter circa ipsum equale spatium huiusmodi sit.

Cum de[clar]at[ur] p[ro]p[ter] h[oc] p[ro]p[ter] h[oc] p[ro]p[ter] h[oc] hui[us] cap[itu]li i[n] q[ua] ponit[ur] 2. r[ati]o p[ro]p[ter] h[oc] q[uo]d uacuu[m] no[n] e[st] receptiuu[m] cor[po]ris i[n]tra se. q[ua] r[ati]o e[st] ista. Cub[us] trasmutatur i[n] loco h[ab]et tres dimensio[n]es sic oia alia cor[po]ra h[ab]ent tres dimensio[n]es. cu[m] igit[ur] s[er]uata[m] ponetes uacuu[m] e[ss]e uacuu[m] no[n] sit lo[co] nisi p[ro]p[ter] h[oc] dimensio[n]es q[ua]s i[n]cludit. seq[ue]nt[ur] q[uo]d cub[us] ita b[us] e[ss]e[n]t lo[co] sic uacuu[m]. q[ua]m no[n] op[er]e uacuu[m] ponere ad locadu[m] cor[po]ris. q[ua]m p[ro]p[ter] h[oc] dimensio[n]es cor[po]ris sufficiu[n]t ad locadu[m] ip[s]o cor[po]s. q[ua]m si cor[po]s idigeat alijs dimensio[n]ib[us] a dimensio[n]ib[us] sui cor[po]ris i[n] q[ua] recipiat: t[ame]n ille dimensio[n]es i[n] q[ua] recipit idigeret alijs dimensio[n]ib[us] i[n] q[ua] recipit: z sic i[n] i[n]f[er]m[is]. h[oc] p[ro]p[ter] h[oc] sic argui. Sepent a cubo o[mn]es q[ua]litate[m] se[m]p[er] s[er]uata[m]. t[ame]n si uacuu[m] sit receptiuu[m] cor[po]ris z cub[us] recipiat a uacuo ta[n]tu[m] i[n] loco. q[ua]m aut illud uacuu[m] i[n] q[ua] recipit cubu[m] idiget alio loco a seip[s]o i[n] q[ua] recipit. si d[omi]n[us] q[uo]d sic: t[ame]n ille alio loco idigebit alio loco z erit p[ro]p[ter] h[oc] i[n] i[n]f[er]m[is]. q[uo]d e[st] icone[n]s. Si vo[lo] d[omi]n[us] q[uo]d no[n] idiget alio loco z cu[m] cubu[m] sit dimensio separe[n]t sicut z uacuu[m]: q[ua]m cubu[m] p[ro]p[ter] h[oc] dimensio p[ro]p[ter] h[oc] sine q[ua]litate[m] se[m]p[er] s[er]uata[m]. seq[ue]nt[ur] q[uo]d si uacuu[m] no[n] idigeat alio loco q[uo]d e[st] cubu[m] no[n] idiget alio loco a seip[s]o. z sic no[n] op[er]e ponere aliu[m] locu[m] ex cor[po]ra ad recipiendu[m] ip[s]a cor[po]ra maxie p[ro]p[ter] h[oc] dimensio[n]es cor[po]ris q[ua] no[n] s[er]uata[m] passibiles. h[oc] e[st] q[uo]d no[n] s[er]uata[m] q[ua]litate[m] passibiles. z i[n]o no[n] op[er]e ponere alias dimensio[n]es p[ro]p[ter] h[oc] ista. q[ua]m nihil p[ro]p[ter] h[oc] ad h[oc] q[uo]d cor[po]s sit i[n] loco. imo si ille dimensio[n]es sint i[n] dimensio[n]ib[us] cor[po]ris recepti i[n] eis no[n] e[st] maior r[ati]o q[uo]d iste dimensio[n]es sint lo[co] q[ua]m ip[s]o cor[po]s sit lo[co] ip[s]o dimensio[n]u[m]. q[ua]m q[ua]m aliq[ui]d dimensio[n]es s[er]uata[m] s[er]uata[m] s[er]uata[m] no[n] e[st] maior r[ati]o q[uo]d iste dimensio[n]es sint lo[co] p[ro]p[ter] h[oc] q[ua] cor[po]s. Notadu[m] h[oc] q[uo]d h[oc] q[uo]d si cor[po]s separe[n]t ab oib[us] q[ua]litate[m] se[m]p[er] s[er]uata[m] adhuc idiget dimensio[n]ib[us]. s[ed] no[n] duob[us] modis dimensio[n]u[m]. s[ed] dimensio[n]ib[us] q[ua]m

Cum cap[itu]l[us] 5. tractatus secundu[m] i[n] q[ua] i[m]probatur opio ponetiu[m] uacuu[m] imbibitu[m] cor[po]rib[us] z penetras illa.

Anc aut[em] q[ua]da[m] s[er]uata[m] q[ua] p[ro]p[ter] h[oc] z d[omi]n[us] opinat manifestu[m] e[ss]e q[uo]d sit uacuu[m].

Cum istud e[st] 5. cap[itu]l[us] h[oc] e[st] i[n] q[ua] postq[ua]m e[st] decl[ar]atu[m] q[uo]d no[n] e[st] ponere uacuu[m] separe[n]t a cor[po]rib[us] receptiuu[m] cor[po]ris: reuertit[ur] ad d[omi]n[us] d[omi]n[us] ponetiu[m] uacuu[m] imbibitu[m] e[ss]e cor[po]rib[us] z penetras ip[s]a. Un[de] h[oc] cap[itu]l[us] p[ro]p[ter] h[oc] duas p[ar]tes p[ro]p[ter] h[oc]. q[ua]m i[n] p[ro]p[ter] h[oc] p[ro]p[ter] h[oc] ponit opione[m] sua[m] z destruit opione[m] ponetiu[m] uacuu[m] imbibitu[m] cor[po]rib[us]. i[n] 2. ibi. Q[ua]m aut[em] uacuu[m].] destruit p[ro]p[ter] h[oc] radice[m] illi[us] opionis soluendo r[ati]o[n]e[m] sup[er] qua[m] opio illa radicitur. P[ro]p[ter] h[oc] p[ro]p[ter] h[oc] duas p[ar]tes p[ro]p[ter] h[oc]. q[ua]m i[n] p[ro]p[ter] h[oc] p[ro]p[ter] h[oc] ponit opione[m] cu[m] sua r[ati]o[n]e. i[n] 2. vo[lo] ibi. Sigde igit[ur] eay.] destruit opione[m] p[ro]p[ter] h[oc]. C[um] i[n] p[ro]p[ter] h[oc] igit[ur] p[ro]p[ter] h[oc] hui[us] p[ro]p[ter] h[oc] dicit p[ro]p[ter] h[oc] q[uo]d s[er]uata[m] q[ua] p[ro]p[ter] h[oc] z d[omi]n[us] opinatur uacuum e[ss]e. z eoz r[ati]o talis erat. Si no[n] sit uacuu[m] i[n]tra cor[po]ra rarefactio z co[n]d[omi]n[us]atio no[n] p[oss]u[n]t fieri. p[ro]p[ter] h[oc] e[st] fl[ui]d[us] z antecedens. falsitas p[ro]p[ter] h[oc] o[mn]idit ex p[ar]te motus localis z e[st] ex p[ar]te g[ra]u[er]atio[n]is. Ex p[ar]te mot[us] local[is] sic. si ex raro no[n] posset fieri d[omi]n[us] ul' e[ss]e: seq[ue]nt[ur] aliter illoz ip[s]o passibiliu[m]. s[ed] ul' q[uo]d null[us] mot[us] local[is] rect[us] possit e[ss]e ul' q[uo]d moto vno cor[po]re totu[m] vniuersu[m] mouebit. z q[uo]d h[oc] sequat[ur] p[ro]p[ter] h[oc]. q[ua]m aut e[st] pole q[uo]d aliq[ui]d moueatur motu recto. aut no[n]. si no[n]. h[oc] e[st] vna p[ar]s d[omi]n[us]iue. v[er]u[m] q[uo]d null[us] mot[us] local[is] rect[us] possit e[ss]e. si vo[lo] del[et] q[uo]d ali

quod corpus possit moueri localiter motu recto tunc ponatur quod aliquid moueatur motu recto et tunc si non fiat condensatio et rarefactio operis quod illud corpus motu expellat aliquid quod corpus equele sibi ex locum suum et illud alio corpus expellat aliquid alio corpus equele sibi usque ad celum. si non fiat condensatio corporum oportebit quod nostra corpora sic moueantur. et sic motu vno corpore motu recto mouebitur totum vniuersum. Ex parte et generationis ostendit falsitas positionis aditioal' p' n' . et sic. Si condensatio et rarefactio non possunt fieri sequitur illud ipse quod sp' generabit equele ita quod nunquam generatum est maius aut minus quam illud ex quo generatur. et sic si ignis generaretur ex aere operis quod ignis generatus et aer ex quo generatur sunt equele quantitate. quod si diceretur quod cum generatum sit maius operis quod occupet maiorem locum quam illud ex quo generatur occupabat. et sic si non fiat condensatio operis totum vniuersum occupare maiorem locum quam prius et sic celum cederet isti mundo et expelleretur de loco suo. et sic si condensatio et rarefactio non possunt fieri sequitur alterum illorum trium. v. z. aut quod generatio non sit: aut quod motu vno mouebuntur omnia. et quod sp' generatum et illud ex quo generatur sint equele in quantitate. Intellegendum quod isti antiqui supponebant illam positionem tanquam manifestam. uacuum non est. quod nihil potest condensari nec rarefieri quod ipsi non viderunt alium modum condensationis nisi condensatio fieret per se quod alique partes subtraherentur aliquid foramina uacua infra corpus quod condensatio: nec viderunt alium modum rarefactionis nisi quod rarefactio fieret per se quod alique partes exirent de foraminibus talibus uacuis infra corpus rarefacti.

Quid antiq' supponebant.

Ex. c. 80.

37. c. 13
38. c. 13
39. c. 13
40. c. 13

Si quidem enim non est rarum et densum neque coire et calcari potest. Si vero hoc: aut omnino motus non erit: aut mouetur totum: sicut dixit Cassiodorus: aut in equele sp' est mutare aquam et aerem. Dico autem sic: ut si ex aere ciati factus sit aer: si mul ex equele aere tantum de aqua fieri: aut uacuum erit ex necessitate. Conculcari enim ut exte di non potest atque. Si quidem igitur rarum dicitur multa uacua separata huiusmodi: manifestum est quod si neque uacuum potest contingere esse separabile: sic nec locum habere aliquid uacuum sui ipsius: nec rarum sic.

Vacuum est in corporibus potest intelligi dupliciter.

39. conclusio huius libri.

Hec est prima pars principalis huiusmodi casus. in quo philosophus destruit hanc opinionem quod ponit uacuum ibibitum corporibus. et continet duas partes. quoniam in prima probatur quod non est dare uacuum nisi ponere in corporibus uacuum distinctum secundum situm ab alijs partibus plenis. In secunda ibi. Si autem non est. Destruit uacuum esse in corporibus sicut cum alijs partibus corporis. vnde uacuum esse in corporibus potest dupliciter intelligi. vno quod in corpore sint foramina uacua separata secundum situm ab alijs partibus. Alio quod uacuum non sit separatum ab alijs partibus sed situm. imo dimensioes quod dixerunt subtrahunt omnes partes corporis. Primum igitur philosophus destruit per intellectum. et probat istam opinionem. quod non est ponere in corporibus uacuum separatum secundum situm ab alijs partibus corporis. et hec est secunda pars huiusmodi libri quod probatur sic. Si in corporibus sit uacuum separatum secundum situm ab alijs partibus cum illud quod manet separatum secundum situm ab alijs partibus existat per se sequitur quod sit separatum a corporibus extrinsecus per se. et sic esset locum huiusmodi tres dimensioes propter dimensioes corporis quod est improbatum prius. vnde per eandem rationem per quam ostendit quod non est aliquid uacuum separatum ex corpora. nec locum huiusmodi dimensioes alias a dimensioibus corporis. potest probari quod non est aliquid corpus sed motus ratio. scilicet quod habeat in se foramina uacua distincta secundum situm ab alijs partibus corporis. et per hoc introducit istam partem sic dicens quod cum probatur supra destru-

xit uacuum separatum esse: sed destruere vult uacuum esse alio a predicto. In predicto enim modo destruit uacuum esse ex penetratioe dimensionum in iuicem. secundum hoc quod dixit quod que admodum est ipse alijs dimensionem existere per se sed vult destruere ipsum alio. dimensiones enim sunt ultima accidentia que non possunt existere per se. hec est prima pars. Secunda igitur probatur sic. dimensiones que ponit uacuum sunt accidentia. sed ipse est accitio per se existere distinctum secundum situm a suo subiecto. igitur ipse est ponere uacuum separatum in corporibus distinctum secundum situm ab alijs partibus plenis. quod sic accidens existet per se sine subiecto. Et subdit per hoc. d. quod ista est destructio uacui secundum quod est uacuum: destructio autem predicta est secundum quod ipsum ponitur recipere corpora.

Si autem non est separabile: sed tamen inest aliquid uacuum: minus quod est ipse. Contingit autem primum quod non omnis motus est causa uacui: sed quod sursum est. Rarum enim leue. An igne rarum esse dicunt.

Ex. c. 81.

Hec est secunda pars principalis huiusmodi casus. in quo probatur quod uacuum non est in corporibus sicut cum alijs partibus plenis. et hec est quarta pars huiusmodi libri quod probatur per quatuor rationes et secundum hoc per se possit dici in quatuor partibus. Primo tamen dicit philosophus quod si ponit uacuum non esse dimensionem separata a corporibus sed esse ibibitum et mixtum corporibus: minus ipse ponit quod ponendo tale dimensionem separata quod ponendo dimensionem separata ponit accitio existere per se sine subiecto. quod uis illud sit minus inconueniens tamen huic opinioni accitio multa ipse. Deinde ponit probatur per rationem probatur quod non est sua que talis est. Si uacuum sit ibibitum corporibus ita quod sit vndique cum corpore sequitur quod uacuum non sit causa omnis motus localis. cuius prius ipsi posuerunt: quod ipsi posuerunt uacuum esse causam omnis motus localis. et probatur quod illud sequatur. scilicet quod uacuum non esset causa omnis motus localis: quoniam secundum eos uacuum est causa raritatis: tunc autem ratio cui admixtum est uacuum est leue. et leue mouetur sursum. igitur uacuum solum est causa motus sursum. et sic uacuum est solum causa raritatis et raritas leuitatis secundum eos. et leuitas solum est causa motus sursum. igitur uacuum solum esset causa motus sursum.

40 conclusio huius libri

Prima pars

Postea motus causam non sic uacuum: sicut in quo est: sed sicut utres in eo quod feruntur ipsi: sursum feruntur continuo: sic uacuum fertur sursum.

Probatur eadem per hoc. Isti posuerunt uacuum ut in eo esset motus rectus tanquam in loco. sed si uacuum sit ibibitum corporibus vndique ita quod sit causa raritatis et leuitatis sic ipsi posuerunt tunc uacuum non esset illud in quo est motus sicut in loco. sed magis esset causa motus sicut motor ad mouendum sed que utres mouent res ligatas cum eis quoniam utres mouentur sursum. uacuum enim maxime cum corpore leui mouet ipsum ad superius secundum istam opinionem.

Secunda pars

Quantis qualiter potest esse uacui: et locum uacui. Vacui enim sit uacuum in quod fertur.

Tertia pars

Prima ratio est. Si uacuum sit ibibitum corporibus vndique commixtum cum corporibus: tunc motu vno corpore mouebitur uacuum mixtum cum corporibus: sed omne quod mouetur localiter habet locum. ergo uacuum habebit locum: et sic uacui esset uacuum et hoc in infinitum. quod est impossibile.

Ex. c. 82. Quarta pars

Amplius quod assignat quia ferri deorsum. Quarta ratio ad eandem opinionem est illa. Si ponit uacuum ibibitum corporibus deferens corpora sursum non poterit assignari causa motus deorsum. prius est secundum philosophum. igitur et antecedens. prius ista non probatur probatur sed per hoc. probatur eadem sic. si uacuum sit causa motus sursum ut dicitur isti tunc aut plenum est causa motus deorsum sicut uacuum est causa sursum. aut aliquid alio a ple-

no ē cā mot^o deorsū. sed nō ē dare q^d aliqd aliō. z tñ ē plenū deorsū ut p^o inductive ē. q^d p^orior p^orie sūt cāe. z iō si uacuū sit cā mot^o sursū plenū erit cā mot^o deorsū. sed q^d plenū nō sit cā mot^o deorsū. p^o bas: q^d nihil ē ita plenū q^d i eo sit aliqd plenuz fm eos. si igif plenū sit cā mot^o deorsū z uacuū cā motus sursū tūc plenū z graue eēt oīno idē. z ēt uacuū z leue eēt oīno idē. z cū nihil sit simplr plenū nec simplr uacuū sequif q^d nihil sit g^oe simplr nec leue simplr: sed solū grauius z leui^o q^d est improbatum quarto celi.

Et manifestū est qm̄ q̄to utiq^z rari^o: z magis uacuū sit: magis sursū ferf: z si sit oīno uacuū: uelocissime utiq^z ferf. For^o tassis autē b̄ ipole est moueri. Rō autē ea dē sicut q^d in uacuo sine motu oīa sunt: sic z uacuum: quod est sine motu. Inco^o parables enim sunt uelocitates.

Quarta rō ad eādē p̄nē ē illa. si uacuū sit ibibitum corpib^o z sit cā mot^o sursū tūc quāto aliqd ē rari^o z magis uacuū tāto ueloci^o mouebif sursū. ergo si aliqd sit oīno uacuū mouebif sursū i nō tpe. q^d ē ipole. z q^d oīno uacuū nō possit eē i tpe p^obas p eādē rōnē p^o quā p^obatū ē supius q^d posito uacuo mot^o g^ouiū z leuiū in uacuo eēt i nō tpe: q^d sicut p^o portio mot^o facti in uacuo ad motū factū in pleno nō ē p^oportio i uelocitate ita motus puri uacui ad motū plenū nulla eēt p^oportio in uelocitate: s^z cuiuslibet mot^o facti i tpe ad motū factū i tpe ē aliq^z p^oportio i uelocitate. g^o mot^o uacui eēt i nō tpe: z hec ē rō p^obi. z p^obat p^o rōnē ducētē ad ipossibile q^d mot^o puri uacui eēt i nō tpe. d. iō si nō fuerit p^ocessū nobis q^d mot^o ē i tpe p^obabim^o q^d ē ipole iueniri aliq^z motū cōpositū ex uacuo z pleno q^d p^otrāsfit cū suo uacuo illō spatiū in eodē tpe q^d est ualde iopinabile. p^obat. **S**ed b̄ dubitat q^d si illa rō ualēt seq^zref q^d puruz g^oe nihil h̄ns de leuitate moueret i nō tpe q^d g^ouitas ē cā mot^o deorsū. ergo q̄to ē aliqd g^ouiū tāto ueloci^o mouet deorsū: ergo puruz g^oe nihil h̄ns de leuitate mouebif deorsū in nō tpe. z sic pōt ēt p^obari q^d puruz leue mouebitur sursū i nō tpe. Dicēdū q^d si nō eēt aliq^z resistētia ex pte medij sic dixerūt antig^o ponētes uacuū eē mediū p^o q^d sit mot^o: tūc b̄n̄ p^ocludēt rō de g^ouiū simp^o z de leuiū simplr. v^z q^d mouerent i nō tpe. vñ si in motu g^ouiū z leuiū nō eēt nisi resistētia intrinseca z cū simplr g^oe ul' leue nō hēt aliq^z resistētia intrinseca seq^zref q^d simplr g^oe ul' leue moueret i istā t^o: sed nō ē ita q^d ut sup^o declarātū ē i motu g^ouiū z leuiū resistētia p^ouenit ex pte medij. **E**t si dicas q^d si mot^o simp^o g^ouis sit i tpe tūc p^otigit q^d i eodez tpe p^o egle spatiū mouerētur simp^o g^oe z cōpositū ex g^ouiū z leui. Dicēdū ē q^d cetis ex^ontib^o parib^o ex pte medij z ex pte magnitudis z figure ipoz^o mobiliū ipole ē q^d simplr g^oe z cōpositū ex g^ouiū z leui moueat p^o egle spatiū i eglitate: q^d simplr g^oe uel leue nō hēt aliq^z resistētia intrinseca. sed cōpositū ex g^ouiū z leui nunq^z hēt aliq^z resistētia. z pp^o b̄si sit me^o eā resistēs i motu utriusq^z maior eēt resistētia i motu cōpositi ex g^ouiū z leui: q^d duplex ē resistētia. s. extrinseca z intrinseca: q^d i motu simplr g^ouis q^d nō ē nisi resistētia extrinseca: si tñ cetā nō sint paria bene ē pole q^d simplr g^oe z cōpositū ex g^ouiū z

leui moueātur p^o egle spatiū in eqli tpe: q^d possent media ita disponi q^d in motu simplr g^ouis eēt tāta resistētia ex pte medij q̄ta ē resistētia tā extrinseca q̄ intrinseca in motu cōpositi ex graui z leui. z tūc motus simpliciter grauis z mot^o cōpositi ex graui z leui essent eque ueloces.

Nonā autē uacuū qdē non dicimus esse alia^o uere dubitata. Aut mot^o nō erit: nisi erit densitas: z raritas: aut turbaf celū: semp equalis aq^z ex aere: z ex aq^z erit aer. Manifestū enī q^d plus aer ex aqua sit. Necessē igitur nisi calcatio sit: aut depulsū q^d habet ultimū tōmultuari facē: aut alibi alicubi egliter mutare ex aere i aquā: ut oē corpus totū equale sit: aut nihil moueri. Semp trāsmutatio b̄ accidet: nisi circulariter circūstet. Non semp aut in circulū loci mutatio: b̄ aliquando z in rectū est. **N**o q^dez igitur pp^o hoc uacuū aliqd dicunt esse.

Hec ē 2^a ps p^on^o hui^o ca. i q^d p^obas destruit radicem opionis ponētū uacuū ibibitū corpib^o: soluendo rōnē sup^o quā eoz opio radicat: z ista ps p^oriet duas p^octicas. qm̄ i p^o p^obas repetit rōnē ponētū uacuū ibibitū corpib^o. i 2ª ibi. Nos at dicim^o. **S**oluit p^obas rōnē sup^o quā ista opio radicat. Dic igitur p^obas q^d q̄uis nos dicam^o q^d uacuū nō sit z ceda^omus rarefactionē z p^odēfationē eē. tñ isti antig^o vnā uerā p^oiaz fecerūt z aliā falsā. z iō q̄tū ad aliquid v^o arguebāt. rō igit^z eoz fuit illa. si uacuū nō sit in fra corpa rarefactio z p^odēfatio nō erūt poles. p^ons ē fl^z g^z z a^zns: z falsitate p^ontis p^obat z ip^orobādo falsitate p^ontis b̄n̄ arguebāt: z q^d p^ons sit fl^z p^obat ex pte mot^o local^o. z ēt ex pte g^ontiōis. ex pte mot^o local^o sic: si nō possit fieri rarefactio z p^odēfatio seq^zref ul' q^d mot^o local^o rect^o nō possit eē. ul' si aliqd mouet localr motu recto celū turbabit: sic q^d celū expellet a loco suo sic p^obatū ē sup^o: s^z p^ons ē fl^z g^z z a^zns. **I**dē ēt p^obabāt ex pte g^ontiōis sic: si rarefactio z p^odēfatio nō eēt poles seq^zref ul' q^d g^ontiatio nō eēt. aut si g^ontiatio sit ul' celū expelleret de loco suo ul' g^ontiatio i ektis sp^o eēt eglis ita q^d si i aliq^z hora generet ex vncia aq^z aer i vno loco nece eēt ut in ipa hora g^ontaret ex aere vna vncia aq^z i alio loco. istaz p^oiaz p^obat p^obas sic: qm̄ cūq^z ex aq^z g^ontat aer: aer genit^o est maioris q̄ntitat^z q^d aq^z ex q^d g^ontat. si igif aer g^ontat ex aq^z z nō sit alicubi p^odēfatio cū aer genit^o occupet maiores locū q^d occupabat aq^z ex q^d g^ontat ul' op^z celū cedē z moueri ul' op^z q^d aer fiat equal^o aq^z ex q^d sit aer. q^d si nō fiat p^odēfatio nec g^ontaret aq^z ex aere mō q^d dcm̄ ē: aut ig^z op^z q^d totū vniuersuz occupet maiorē locū ul' q^d aliq^z ps vniuersi expellat a loco suo ul' q^d celū aut ps t^ore sil' sint adeq^zte s. cū corpe elari q^d q^dlibet ē ipole. z sic seq^zref rarefactio z p^odēfatio nō sūt poles. ul' q^d celū cedat z expellat de loco suo. z nō solū seq^zref celū moueri s^z ēt seq^zref celū localr cedere z expelli. nisi dicat^z q^d q^dqd mouet localr mouet circulariter: q^d non est uey qm̄ nō est neceesse oēm motū localiter moueri circulariter q^d aliqd pōt moueri motu recto. isti igitur pp^o banc rationem dicunt esse uacuum.

2. cō. 83.

Rō ponētiū uacuum ibibitū z c.

21. cō. 83. 2. cō. 83. 2. cō. 83. 2. cō. 83.

2. cō. 83.

uacua rō.

ubitus

obitus

bicctio

olutio

2.c.84.

C Nos autem dicimus ex subiectis: quoniam est materia una priorum: et calidi et frigidi: et aliarum philosophicarum proprietatum. Et ex eo quod potest esse: actu ens fit. Et non separabilis quidem materia est: esse aut alterum est. Et una quidem numero: si coniungat caloris calidi et frigidi.

Solutio.

Prima propositio.

Secunda

Tertia

Quarta.

C Nec est prima particula secunde partis principalis huius capituli in qua philosophus soluit illam rationem super quam eorum opinio radicatur: et continet hec particula duas partes. quoniam in prima ponit philosophus quatuor propositiones necessarias ad propositum. In secunda ibi Est igitur corpus. Applicando predictas rationes ad propositum suum soluit predictam rationem. In prima igitur parte huius particule dicit philosophus. Nos dicimus dictam rationem ex his. hoc est ex propositionibus que supponuntur in scia naturali: quorum prima est. Quod una est materia priorum alternati recipiens ea. sic est una et eadem materia calidi et frigidi et aliarum proprietatum. Secunda propositio est quod illud quod est in actu necesse fit ex eo quod est in potentia: ut calidum in actu generatur ex calido in potentia et non ex calido in actu. Tertia propositio est quod materia nunquam separatur ab utroque priorum imo spiritus est sub altero eorum. Quis quantitas materiae sit alia a quantitate utriusque priorum. Quarta propositio est quod eadem materia numero est materia calidi et frigidi albi et nigri.

Est igitur et corporis materia: et magni: et parvi eadem manifestum est autem.

C Nec est secunda pars prima particule secunde partis principalis huius capituli in qua philosophus per propositiones suppositas soluit predictam rationem per beatum uacuum esse ibi bitum corporibus: et continet tres particulas in quarum prima ostendit philosophus propositum suum per rationem. In secunda ibi Licet nec ex aere. Iondit propositum suum per exempla. In tertia ibi Duo enim sunt. Iondit propositum suum per effectum rari et densi. In prima igitur particula huius partis philosophus ponit subiecta solonem. 1. dicitur per quodam sitia quod subiecta solonis consistit in his quod rarefactio non fit per aduentum partium extrinsecarum ad foramina: nec condensatio fit per exitum partium a foraminibus. hoc probatur. et potest poni 4. huius libri que ponit sub hac forma. v. 3. Quod rarefactio non fit per aduentum partium extrinsecarum ad foramina nec condensatio fit per exitum partium a foraminibus. hec igitur probatur per rationem sic: eadem est materia priorum: sed rari et densi sunt priora. ergo eadem est materia rari et densi. quoniam igitur ex raro fit densum omnes partes corporis que prius erant in raro postea sunt in densum. et cum ex densum fit rari eadem partes oino que prius erant sub densitate sunt postea sub raritate: igitur in rarefactione non adveniunt aliquid nove partes nec in condensatione exeunt aliquid partes sed totum quod prius fuit sub raritate fit postea sub densitate et eorum aliter non est eadem materia oino priorum. et sic rarefactio non fit adveniuntibus partibus extrinsecis ad foramina: nec condensatio fit per exitum aliquarum partium de foraminibus: sed rarefactio et etiam condensatio sunt philosophus quod illud quod erat in potentia reducitur ad actum non sic quod aliquid existat et postea adveniat: id illud quod de nouo acquiri. secundum se totum persistebat prius in potentia materiae.

C Licet enim ex aere fiat: eadem materia non accipiens aliud aliquid facta est. Sed quod erat potentia: actu facta est iterum aere ex aere similiter: aliquid quidem in magnitudine ex puritate: aliquid in puritate ex magnitudine. Similiter igitur et cum multum aer existens in minori fit molle: et ex minori maior potentia cum sit: fit materia utraque.

C Nec est prima particula secunde partis principalis huius capituli in qua

quod philosophus ostendit propositum suum per exempla: et adducit quoniam exempla ad declinandum quod rarefactio et condensatio non fiunt per aduentum partium extrinsecarum ad foramina nec per recessum partium a foraminibus. Primum exemplum est in transmutatione sballi et tale. Si ex aere fiat aer opus quod fiat rarefactio materiae: et si ex aere fiat aere opus quod fiat condensatio materiae. sed quoniam ex aere fit aer non fit aliquid per se: sed eadem materia numero sine aliquid per se addito sibi est sballi forma aere et postea sub forma aeris. et similiter quoniam ex aere fit aere non recedit aliquid per se: sed tota materia que erat sub forma aeris fit postea sub forma aere: ergo rarefactio non fit per aduentum nouarum partium per se nec condensatio fit per recessum partium ex quo tota materia manet eadem successive in raro et in densum ut prius quoniam ex aere fit aer et eorum. Unde per hoc declatio est per signum quod in transmutatione de minori quantitate ad maiorem non est aliquid extrinsecum adueniens non solum illud quod est in potentia reducitur ad actum ut manifestum est in generatione. quod cum aliquid corpus maioris quantitate generatur ex corpore minoris quantitate ut aer generatur ex aere tunc materia recipiens formam aeris recipit maiorem quantitate post maiorem nullo extrinsecum adueniente que aer fiat maioris quantitate. Sed illud quod est in potentia maioris quantitate. scilicet materia fit actu maioris quantitate nullo extrinsecum in actu adueniente. similiter quoniam ex aere fit aere aer transferretur de magnitudine in puritate nullo exeunte. Quidam autem illud exemplum sic deducunt propositum sicut est in transmutatione sballi ita est in transmutatione ad quantitate: sed in transmutatione sballi ita est quod tota materia que prius fuit sub una forma postea est sub alia forma nullo extrinsecum adueniente materiae nec aliquid recedente ab ea: sed solum quod erat in potentia reducitur ad actum. ergo sic est in transmutatione ad quantitate. id est in rarefactione et condensatione. scilicet quod condensatio et rarefactio sunt sine aliquid extrinsecum adueniente per se in aliquid recedente: et sic est in transmutatione sballi. scilicet quod oino eadem materia manet sub utroque terminorum transmutationis: ita est quoniam idem aer numero non transmutatur sballi per se existit in minori mobili hoc est in magnitudine minori. et fit maior non adueniente sibi aliquid per se. sed ille aer qui prius erat minor actualiter et in potentia minor fit actu maior per hoc quod eadem materia numero est in potentia ad utroque. scilicet ad quantitate maiorem et ad quantitate minorem. Nota dum per hoc dicitur hic. et manifestum est quod rari et densum sunt contraria in quantitate cum translatio corporis de raritate in densitate sit translatio de quantitate maiori ad minorem et eorum. sequitur ex hoc ut materia rari et densi sit eadem. et quod idem corpus transferretur de minori quantitate ad maiorem nulla quantitate actu adueniente ex qua fit maior ex eo quod est in potentia aliquid: non ex illo quod est in actu. et similiter quoniam fit minor non exeunt ab eo partes in actu: sed tunc materia denudatur a termino maioris quantitate et recipit terminum minoris quantitate eodem modo que recipit calidum et frigidum et alia priora in quantitate. hec per hoc. Intellegendum est hic quod cum per hoc dicitur quod rari et densum sunt contraria in quantitate: non intelligit quod raritas et densitas sint de predicamento quantitate imo raritas et densitas sunt qualitates partes calidum et frigidum ut dicitur per septimo huius dicens quod rari et densum sunt contraria fundata in quantitate et quod sunt forma liter de genere quantitate. Et ulterius cum per hoc dicitur quod translatio corporis ex raritate ad densitate est translatio de maiori quantitate in minorem: non dicitur per hoc intelligi quod rarefactio et condensatio sunt motus ad quantitate. quod secundum per hoc primo huius et in de sballi orbis quantitate est separabilis a materia. id est manente eadem materia materiae eadem quantitate: et per hoc quod eadem materia numero remanet sub utroque

Solutio rationis vacui esse in habitibus corporibus.

Primum exemplum.

Rarum et densum sunt contraria in quantitate. scilicet dicitur per hoc sequitur.

Idem debet intelligi cum eadem locis partibus.

terminorū rarefactiōis z cōdēsatiōis segtur q̄ ea-
 dē q̄titas nūo manet qm̄ ex raro fit dēsū z ecōuer-
 so. Qm̄ igit̄ dī q̄ rarefactio ē ad maiore q̄titate z
 cōdēsatio ad miore illō sic debet itelligi q̄ rarefa-
 ctio ē ad maiore extēsiōne q̄titaſ. iste tñ extēsiōes
 maior z miōz nō sūt q̄titates: s̄ sūt passiōes ul' ter-
 mi q̄titaſ. Nā sicut eadē mā nūo p̄t eē nūc s̄ mi-
 nori extēsiōe z iā sub maiori extēsiōe: ita eadē q̄ti-
 tas minor pōt qm̄q̄ eē min⁹ extēsa: z qm̄q̄ magis.
 Et si dī q̄ rarefactio fit ad maiore q̄titate. igit̄ ra-
 refactio est ad q̄titate z non ad q̄titate p̄existētē.
 ḡ ē ad q̄titate nouā. Dicēdū q̄ rarefactio ē ad ma-
 iore q̄titate. i. ad maiore q̄titaſ siue ad maiore ex-
 tēsiōne q̄titaſ. nec ex h̄ sequit̄ q̄ rarefactio fit ad
 q̄titate: sicut nec segtur calefactio ē ad s̄bam cali-
 dā igit̄ calefactio t̄miat̄ ad s̄statiā qz ois trāsmu-
 tatio t̄minat̄ ad cōpositū ut p̄z p̄ p̄b̄z 7° meta^{ce}. qz
 ḡnatio terminat̄ ad cōpositū ex mā z foza. sed ex h̄
 nō segtur q̄ ḡnatio t̄miat̄ ad mā. Ita i p̄posito
 dico q̄ rarefactio terminat̄ ad maiore q̄titate. h̄ ē
 ad cōpositū ex q̄titate z dēsitate seu extēsiōe ma-
 iori. nec ex h̄ segtur q̄ rarefactio t̄miat̄ ad q̄tita-
 tē. Et si dī q̄ h̄ arguit̄ ab inferiori ad suū supius
 v̄z. rarefactio t̄miat̄ ad maiore q̄titate. ḡ rarefa-
 ctio t̄miat̄ ad q̄titate. z p̄ p̄ns hec p̄ntia ē bona z
 aīns uez. ḡ p̄ns ē uerū. Huic pōt dici q̄ aīcedēs
 de v̄tute f̄mōis ē fl̄z att̄ intellect⁹ p̄¹⁶ ē uer⁹ z ē q̄
 rarefactio t̄miat̄ ad maioritate q̄titaſ. Ul' p̄t dici
 q̄ ista p̄ntia nō ualet. v̄z. rarefactio t̄miat̄ ad maio-
 re q̄titate. ḡ rarefactio terminat̄ ad q̄titate. sicut
 nō segtur ḡnatio t̄miat̄ ad cōpositūz ex mā z foza
 ḡ ḡnatio t̄miat̄ ad māz. Et cū dī q̄ i illa p̄ntia ar-
 guit̄ ab inferiori ad supi⁹. Dico q̄ arguit̄ ab inferio-
 ri h̄ntē supponē simplicē ad supi⁹. z talis p̄ntia non
 ualet sic nō segtur h̄o est spēs spālissima igit̄ aial ē
 spēs specialissima. qz ille t̄min⁹ h̄o i aīcedēte h̄nt
 supponē simplicē: z sic ē i p̄posito qz p̄z q̄ illa ē v̄a
 f. rarefactio t̄minat̄ ad maiore q̄titate ille t̄min⁹
 maior q̄titas supponit p̄ aggregato ex q̄titate z
 maioritate. Sed h̄ sūt duo dubia. P̄m^o dubiū
 ē de eo qd̄ dī. v̄z. q̄ rarefactio t̄miat̄ ad maiorita-
 tē ul' ad extēsiōne maiore. Hoc nō v̄ uez. qz maio-
 ritas ē rel'o: s̄ relatio nō ē p̄ se t̄min⁹ alicui⁹ mot⁹.
 Scd̄z dubiū ē q̄ rarefactio z cōdēsatio sūt op-
 posita igit̄ h̄nt terminos oppositos. ḡ si rarefactio
 t̄miat̄ ad extēsiōne q̄titaſ sequit̄ q̄ cōdēsatio ter-
 minat̄ ad itēsiōne q̄titaſ. s̄ h̄ ē fl̄z qz q̄titas nō itē-
 dit cū nō suscipit magis z min⁹ ut p̄z ex li. p̄dicamē
 torū. Ad p̄mū horū pōt dici q̄ rarefactio per se
 t̄miat̄ ad raritate q̄ ē qd̄ā qlitas absoluta z nō ter-
 minat̄ ad maioritate nisi p̄ acc̄ns. Ul' pōt dici q̄ ra-
 refactio nō ē mot⁹ p̄ se. s̄ ē mot⁹ p̄ acc̄ns ex h̄ qz ne-
 cessario segtur aliu motū ut motū i qlitatis p̄mis.
 rarefactio enī p̄ se segtur ad motū calefactiōis: z
 nō ē icōueniēs q̄ mot⁹ p̄ acc̄ns t̄miat̄ ad rel'one:
 vñ p̄t p̄babilr dici q̄ ois alt̄atio p̄ se ē ad aliq̄z qlit-
 tate tāgibile p̄mā qm̄ sic nllā q̄titas p̄ se agit nisi
 q̄titas p̄ tāgibilis. ita nllā qlitas p̄ se t̄miat̄ ad al-
 terationē nisi qlitas p̄ tāgibilis. Et p̄z ad formaz
 argumēti cū dī q̄ maioritas ē rel'o: z rel'o nō ē p̄
 se t̄min⁹ mot⁹. Dī igit̄ q̄ rel'o nō ē mot⁹ p̄ se. sed re-
 latio h̄nt pōt eē t̄min⁹ mot⁹ p̄ acc̄ns. Et ad 2^m ar-
 gu^m cū dī q̄ rarefactio z cōdēsatio sūt mot⁹ opposi-
 ti igit̄ h̄nt terminos oppositos. p̄cedo. Et cū dī tūc si
 rarefactio fit ad extēsiōne q̄titaſ p̄dēsatio erit ad

itēsiōne q̄titaſ. p̄cedo: accipiēdo itēsiōne put op-
 pōit̄ extēsiōi. Et qm̄ dī q̄ q̄titas nō itēdit. dico q̄
 itēsiō accipit̄ duplr. vno^o f̄z q̄ oppōit̄ remissiōi. z
 hec itēsiō ē f̄z formā siue foza. z isto^o foza suscipi-
 ens magis z min⁹ recipit̄ itēsiōne. Alio^o accipit̄ itē-
 sio put oppōit̄ extēsiōi. z hec ē itēsiō malis q̄ fit p̄
 cōparationē māe. vñ si accipiam^o duo corpa eius-
 dē rōnis z eiusdē q̄titaſ z p̄silis dēsitaſ ut duas se-
 ras eiusdē q̄titaſ z eiusdē dēsitaſ z p̄dēsitaſ q̄
 sint. a. z b. z p̄dēsēt vna sic z alia int̄m q̄ occupēt
 i duplo min⁹ de loco q̄ p̄us: remāet tñ. b. s̄ eadē
 extēsiōe q̄ p̄us: certū ē tē q̄. a. post p̄dēsationē ē tā-
 tū itēsiue q̄tū ē. b. qd̄ ē tāti p̄dēria z tāti ualoris:
 nō tñ ē tāti extēsiue qz nō occupat tāti de loco q̄
 tū. b. z sic p̄z q̄ itēsiō vno^o opponit̄ extēsiōi. Qm̄
 igit̄ dī in argumēto q̄ q̄titas nō itēdit. Dico q̄
 q̄titas nō itēdit itēsiōe opposita remissioni: tñ
 q̄titas h̄nt itēditur itēsiōne opposita extensioni.
**Sic enī ex frigidū calidū: z ex calidū fri-
 gidū: eadē q̄ erat p̄o: sic ex calidū magis
 calidū nullo facto i mā calidū qd̄ nō eēt
 calidū: quando erat minus calidū.**
 Scd̄m ex^m seu file ē illō. Sic enī eadē mā ē i p̄o
 ad calidū z frigidū z ex calidū fit frigidū z ecōuer-
 so siue oi extriseco adueniēte: ita qm̄ ex dēsō fit raz
 ul' ecōuerso nō aduenit aliqd̄ i actu p̄x̄ns. nec ēt
 aliqd̄ recedit qm̄ ex raro fit dēsū: z sic cū ex raro fit
 dēsū nō exēit aliq̄ ptes ex foramib⁹: nec qm̄ ex dēs-
 so fit rarū nō it̄rāt aliq̄ ptes p̄x̄ntes i foraminib⁹
 ip̄is. Sic ex magis calidū f̄z expōnē p̄¹⁶ p̄b̄ns re-
 mouet tale dubiū. dcm̄ ē q̄ p̄o¹⁶ ē miore q̄titate sic
 ri ex maiori z ecōuerso. z calidū fieri ex frigidū z
 ecōuerso: s̄ tñ illō nō appet uerū qz p̄t aliqs dicē
 q̄ calidū fieri ex frigidū: ul' caliditate fieri ex fridi-
 tate z ecōuerso: nō ē sic q̄titate fieri maiore ex mi-
 nori: aut ecōuerso: qm̄ ip̄o¹⁶ ē imagiari q̄ caliditas
 augmētēt ex friditate cū sint p̄ria: s̄ p̄o¹⁶ ē magnū
 augeri ex p̄tib⁹ p̄us addit̄. z h̄ magnū z puū sint
 opposita tñ p̄o¹⁶ ē alterū augmētari ex al'o: sed nō
 ē sic de p̄riis i qlitate. Et p̄b̄s p̄cipiēs h̄nt obiectio-
 nē posuit aliō exēplū qd̄ ē magis file dicēs: q̄ ex
 min⁹ calidū fit mai⁹ calidū extrisecū i actu p̄x̄ns:
 s̄ illō idē nūo qd̄ p̄¹⁶ erat min⁹ calidū fit magis ca-
 lidū: z magis calidū z min⁹ calidū se h̄nt adiuicē i
 qlitate sic magis z min⁹ se h̄nt adiuicē i q̄titate. z
 iō sic mā uenit de caliditate dēs miata ad maiorez
 caliditate nullis p̄tib⁹ calidis. i. nullis corpib⁹ i ac-
 tu adueniētib⁹: ita mā trāsserēt de q̄titate miore i
 maiore nllā q̄titate i actu adueniēte. Notāda
 s̄ h̄ tria f̄z p̄¹⁶. P̄rio nōndū ē illō qd̄ dicit p̄b̄ns
 v̄z. q̄ ex miore q̄titate fit maior nllō extriseco ad-
 ueniēte ē māifestū qd̄ doliū f̄sus ex musto qm̄ mu-
 stū fit maioris q̄titaſ nllō extriseco adueniēte. mā-
 nifestū ē ēt i aere qm̄ rarefit ex calore z p̄densat̄ ex
 frigore. hec p̄¹⁶. Scd̄o est nōndū q̄ p̄¹⁶ remo-
 uet vñū dubiū qz possēt aliqs dicē caliditas crescit
 ex caliditate adueniēte it̄riseca. opz igit̄ ut ibi fit ali-
 qd̄ de q̄titate. Ad illō igit̄. d. p̄¹⁶ sic dicam^o q̄ ad-
 ditio calor̄is agens i calorē corp̄is nō est f̄z addi-
 tiōne p̄tis i toto z ul' p̄tis i māz: s̄ ē f̄z additiōes
 actiōis agens i passiōne patiēti. ut qm̄ calor agens
 vigorat̄ crescit calor patiēti nō f̄z p̄tiū calidaz ex-
 trisecarū additionē qz ad patientē nō trāsserēt aliq̄
 ps ab agēte. h̄ p̄¹⁶ itēdit dicē q̄ calor nō augmen-
 t̄.

Obiectio
Solutio

Primum
dubium.

Secundum
dubium.

Ad primum

Ad secundum

em exēp lū.

Primum
notan.

Secundum
notan.

rae p additione ptis ad pte: s; s; q; calefacies dña tur sup calefactibile. Lū enī calefactibili fit calor i- tēsiō: nō p additionē caloris alicui⁹ extrinseci pxi stēg s; s; q; fuit i pō patiēg reducī ad actū. C; 3° ē nōndū s; s; q; dña ē iter trāsmutatiōez ad q̄ti- tatē: z trāsmutatiōē ad q̄litatē. qm̄ i trāsmutatio- ne ad q̄litatē vna q̄litas fit ab alia effectiue: q; vna caliditas fit ab alia caliditate i actu: s; i trāsmuta- tiōē ad q̄titatē vna q̄titas nō fit ab alia q̄titate i actu s; vīā gñatiōis. i. tanq; ab agente. cū q̄titas nō sit de potētis actiuis s; seqtur pōs actiuas z opatiōes earū. s. calidi z frigidī. Intēdit igiī p̄hūs dicē q; caliditas crescit ex alia caliditate s; trālla- tiōē sic q; aliq; caliditas extrinseca trāsfert ad pas sū ex cui⁹ aduētū crescit caliditas patiēg z trāsfier- tur a debilitate i vigorē: z eodē mō ē de trāslatio- ne corpis de pua q̄titate i magnā aut econuerso.

Tertū no;

Tertū exē plūm.

C Sic qm̄ nec maioris circuli circūlatio z p̄ne- xitas: si fiat minoris circuli eadē: cū sit: aut alia: i nllō alio fact⁹ ē ābit⁹: qd̄ n̄ ē ābit⁹: s; rectū. Nō enī d̄ficiēdo min⁹: aut mai⁹.

C Tertū exēplū ul' sile ē. s. ad pbādū q; cū ex dēso fit rarū nihil fit p exitū ptiū a foramib⁹. nec cuz ex raro fit dēsu. fit p aduētū ptiū ad foramia. s; p h q; eadē mā nūo ē i pō ad illa p̄ria q; s; rāz z dēsu. Est igiī tale exēplū: sic i curuatiōē alicui⁹ circuli. s. cū ar- c⁹ circuli icuruat fit maio: icuruatō i q̄libet pte nō ita q; aliq; ptes erāt i eo q; postea icuruant. qm̄ nō fit icuruatō i aliqb⁹ ptib⁹ z nō i alijs. imo q̄libet p̄s curui icuruat: ita ē i trāsmutatiōē corpis de magni- tudie i puitatē siue de raritate i dēsitatē ul' econuer- so p aduētū ptiū a foramib⁹ ut singūt dicētes ua- cū eē: qm̄ si ita eēt corp⁹ qd̄ rarefit nō rarefiēt i q̄- libet pte. nec corp⁹ qd̄ dēsat dēsatē i q̄libet pte qd̄ ē flz ut p̄s p exēplū iā positū. qm̄ sic circulus cū icuruat: icuruat i q̄libet pte z nihil extrinsecū adue- nit ul' recedit. Silt̄ cū ex curuo fit rectū: ita cuz ex raro fit dēsu z econuerso: fit enī rarefactio i q̄libet p- te: z nllā ps aduenit de nouo nec recedit. Un̄ dicē 3^{or} q; illō exēplū ē rhetoricū z tali exēplo utitur p̄hs i his locis pp difficultatē imaginādi qm̄ dif- ficile ē imaginari aliqd̄ crescē sine q̄titate extrinse- ca adueniēte, aut diminui sine q̄titate recedente.

Quarium exēplū.

C Neq; enī scitille accipe aliq; magnitudi- nē in qua non z caliditas: z albedo inest. Sic igitur z prior calor posteriori.

C Quartū exēplū ul' sile ē tale. sic corp⁹ calidū ē cali- dū s; oēs suas ptes. vbi grā. scitilla ē calida s; oēs ptes z nō s; aliq; pte sic z aliq; nō: z ēt corp⁹ albus ē albu s; oēs ptes: ul' ex frido fit calidū ul' ex min⁹ calido fit magis calidū corp⁹ calefit i oi pte z nō in aliq; pte sic z i alia nō. ita ē de raro z dēso. s. q; rarū ē rāz i oi pte. z dēsu ē dēsu i oi pte. z cū ex dēso fit rāz q̄libet ps rarefit: z cū ex raro fit dēsu z dēsat: si tñ rarefactio z dēsatō fierēt p recessū ptiū a fo- ramib⁹ ul' p aduētū ptiū ad foramia nō fiēt rarefa- ctiō nec dēsatō s; oēs ptes s; solū s; ipa foramia

C Quare z magnitudo puitas sensibil' cor- poris nō accipiēte aliqd̄ mā extēdit: s; ga pō est mā utriusq;. Itaq; idē est densum z rarum z vna mā ipsorum.

C Ex p̄dictis p̄s q; magnitudo z puitas q̄ inueniuntur in

eodē corpe sēnsibili nō fiūt p additionē uel p remo- tiōē ptiū māe: s; p hoc q; eadē mā oīno ē i pō ad utriūq;. z eodē mō ē de raro z dēso cū corp⁹ rarefit fit mai⁹ z cū dēsat fit min⁹. ex raro igiī fit dēsu z econuerso per h q; eadē est materia utriusq;.

C Est at dēsu qdē graue: rāz autez leue.

C Illō 3^{or} expōit dupl'r. vno q; p h pbat ppo^m p aliō sile z ē 5^m sile. qm̄ sic eadē mā nūo recipit su- mā gñitatē z leuitatē ita eadē mā nūo successiue re- cipit raritatē z dēsatō: z illō ex^m ē p̄ciēs. q; gñe ē dēsu z leue rarū. Itē sile ē de gñi z leui raro z dē- so. Ali^o modus exponēdi illō s; 3^{or} ē h. q; p̄hs i- tēdit d̄ditiōē eoz: ita q; p illud oñdit q; isti d̄di- cūt sibiūpis. qm̄ si rarefactio fiēt p aduētū ptiū ex- trinsecarū ut ipi dicūt. z dēsatō p recessū ptiū. tūc rāz eēt gñi. q; i eo s; p̄les ptes: z dēsu eēt leuius q; i eo sūt pauciores ptes. s; h ē flz z p̄ eos q; dē- sum est graue z rarū leue s; m̄ istos.

C Ampli^o sic circuli circūlatio p̄ducta i min⁹ nō aliō accipit p̄cauū: s; qd̄ erat p̄ductū ē sic z ignis q; cū aliq; accipiat oē eē calidū Sic z oē p̄ductiōē: z distēsiōē eiusdē māe

C Cū p̄hs adduxit ex^a ad pbādū q; ex raro nō fit dē- sū nec econuerso p additionē ul' ablationē alicui⁹ p̄s māe. Reuertit ad dēlandū idēz p qdā ex^a p̄i^o po- sita dicēs. Q; at ita sit. s. q; rarefactio nō fiat p ad- uētū ptiū extrinsecarū nec dēsatō p exitū ptiū ut p̄s p ex^m. nā sic arc⁹ circuli qm̄ recipit maiorē cur- uitatē ul' icuruationē: z qm̄q; miore absq; eo q; in eo sit aliqd̄ qd̄ aī nō fuit: z additiō i curuatiōē in eo nō ē i aliq; pte sic: z i aliq; nō: s; q; cūq; pte acce- pis: iuētes icuruationē additā i eo. sic qm̄ ignis fu- it magis calidus nō fit vna ps magis calida z alia nō. s; q̄libet ps fit magis calida nllō extrinseco alio aduēiēte sic ē de raro z dēso. q; qm̄ ex raro fit dēsu uel e^o nō fit aliq; ps rara z aliq; nō: sed quelibet ps fit rara nllō extrinseco i actu aduēiēte: z sic p̄s q; ra- refactio nō fit p aduētū ptiū extrinsecarū nec econuer- so. imo circa eadē māz oīno hēt fieri raritas z dēsi- tas. Et. d. h. 3^{or} q; ex h ē māifestus ātiq; d̄fect⁹ q; nō potuerūt ponē rarefactionē z dēsatōē per exitū ptiū a foramib⁹ ul' p̄ ingressū corpus i foram- ia. z h id q; tē nō q̄libet ps rari fiēt rara i rarefa- ctiōē. nec q̄libet ps dēsi fiēt dēsa i dēsatōē. s; tñ foramia fierēt dēsa ul' rara. illa vō q; eēt iter fora- mia nō se hēret nē al'r q; p̄i^o. z sic nō eēt idē in pō rāz z dēsu qd̄ ē flz. q; sic i gñatiōē māet eadē mā nūo ita in dēsatōē z rarefactiōē gñatiō z corru- ptiō apō nos: q; antiq; uocabāt aggregationē z se- gregationē: sunt eiusdē māe z nō fiunt s; m̄ aggre- gationem z segregationem partium.

C Duo enim sunt ab utroq; dēso z raro. Graue enī z durū dēsa vidētur eē: z p̄ria rara: leueq; z molle. Dissonat autē graue z durum in plumbo z ferro.

C Nec ē 3^a p̄ticta^z p̄tictē 2^e p̄s p̄n^o hui⁹ ca. i q; p̄hs oñdit ppo^m suū p effectū rari z dēsi sic q; ad rāz z ad dēsu sequunt 4^{or} p̄ria. Quoz p̄m ē q; eadē ē mā oīno qm̄ ex vno fit dēsu ul' econuerso. z māebit eadē mā nūo oīno sic q; nllā ps māe de nouo ad- uenit. p̄na p̄s de se. q; q̄qd̄ sequit ad aī. seqt ad p̄ns. s; si rarū z dēsu seqtur idēitas māe seqtur q;

Expō p̄hs d̄ditiōē rāz. Quā nūo exē plūm.

Secū exē plūm cōmū- tatiōē.

Ex. d. 3.

Cōmū- tatiōē rāz.

Quid sē- tur ad rāz z densum z rarum.

ad rarū z dēfū segtur idētitas māe. ahs pz. nā se-
 quūtur ista duo gūe z durū z hoz p̄ria ut leue z
 molle sequit si sit raz. ita tñ q̄ si sit dēfū sit gūi^o z
 duri^o: z si sit raz sit leui^o z molli^o. sed q̄uis gūe z
 durū segtur dēfū. tñ gūe z durū non sequūtur se
 utr. s; solū i corpib^o eiusdē sp̄ei specialissime. i cor-
 porib^o vō diuersis fm sp̄em nō sequūtur se utr. q̄
 niā plūbū est graui^o ferro. sed tamē nō ē duri^o. sed
 potius ecōuerso: q; ferrū est durius plumbo.

Plumbus
est grauius
ferro.
Eccl. 10. 86.

Ex dictis igit manifestū ē: q; nec discre-
 tū ē uacuū: nec simplr: nec i raro: nec pō:
 nisi aliqs uelit penit^o uocare uacuū cām
 illi^o qd̄ ferf. Sic aut q̄ grauis est: aut leuis
 mā q̄ hui^o erit uacuū. Dēfū enī z rarū s; z
 hāc p̄rietatē mor^o actiua sūt. Secūdu āt
 durū z molle passiōis z nō passiōis rece-
 ptua z nō loco mutatiōis s; alterationis
 magis. z de uacuo qd̄ quō est: z quō nō
 est determinatum sit hoc modo.

Epiloga
no.

Cū igit p̄bs declauit de uacuo epilogat determi-
 nata dicēs q; ex dictis manifestū ē q; uacuū nō ē ali-
 qd̄ distinctū ul' sepatū a corpib^o manēs imo^o ex cor-
 pora receptiuū corpoz: nec ē uacuū aliqd̄ exis in
 raro. s; ibibitū corpib^o raris nō sepabile ab eis. sic
 antiq; imagiabant uacuū ec̄ qd̄ā forania exntia i
 raro mota ad motū ipi^o. ē enī uacuū aliqd̄ i pō: ni-
 si aliqs uelit uocare uacuū ipaz māz q̄ ē cā transla-
 tiōis illi^o qd̄ ferf. z sic accipiēdo uacuū: uacuū est
 mā gūis z leuis. Et q; mā sit cā trāslatiōis pz. qm̄
 mā ē cā dēfūta z raritāz ut pz ex dictis supi^o. z cor-
 pora nō recipiūt trāslatū i eis nisi fm raritatē z dē-
 sitatē. dēfūtas z raritas recipiūt motū trāslatiōis
 i. motū corpoz trāslatorū i alijs. z cū ita sit mā est
 cā q; corpa recipiūt trāslatiōē p̄ s; q; recipiunt ex
 raritate z dēfūtas: sed nō ē ita de duro z molli q; a
 durities z mollities nō sūt cā hui^o trāslatiōis sic
 rarū z dēfū: s; sūt cāe facilitāz z difficultāz trāsla-
 tiōis qm̄ corp^o i q̄ ē trāslatiō suēt molle trāslatiō
 erit facil' i eo sic i aere: z cū fuerit durū erit diffici-
 lis seu ipo^o trāslatiōis sic i tra: s; q̄uis duruz z
 molle nō sint cāe trāslatiōis i loco sic gūe z leue: s; tñ
 cāe trāslatiōis pp̄rie. Et itelligit p̄bs p̄ s; ut mi-
 bi vī q; molle sit cā passiōis: z durū sit cā actiōis
 qm̄ molle ē passiuū z durū ē actiuū: z ut mihi vī lo-
 quit de raritate z dēfūtas duritie z mollitie ipi^o
 medij: z nō ipi^o mollis: s; q̄uis raritas z dēfūtas z
 silr durities z mollities illi^o medij aliqd̄ faciāt ad
 motū locale ipz pmouēdo ul' ipediēdo: tñ gūitas
 z leuitas illi^o medij nec pmouēt nec ipediūt sic gū-
 uitas z leuitas ipoz motuū sūt cāe actiue ipoz mo-
 tuū supi^o z inferi^o. De uacuo qd̄ igit qd̄ ē z quō ē z
 quō nō ē determinatū sit h̄ mō: z sic i ista recapitu-
 latiōe dic̄ p̄bs p̄ q; ex dictis pz q; nec ē uacuū sepa-
 tū a corpib^o nec ē ibibitū corpib^o. Sc̄do dic̄ p̄bs
 q; uacuū nō ē aliqd̄ i pō: nisi aliqs uelit uocare ua-
 cuū ipaz māz q̄ ē cā trāslatiōis ei^o qd̄ ferf. z sic ac-
 cipiēdo uacuū: uacuū ē mā gūis z leuis. 3°. d. p̄bs
 q; et mā ē cā mot^o: z dic̄ q; mā ē cā raritāz z dēfū-
 tas: z dēfūtas z raritas sūt cā gūitas z leuitas duri-
 z mollis: z sic gūitas z leuitas sūt cāe actiue mo-
 t^o localis. 4° dic̄ p̄bs q; durū z molle sūt cā passiō-
 nis. i. facilis receptiōis mot^o localis z nō passiōis

Cōsimile 1
S. pb. co. 82
idem sup in
hoc li. co. 68

p. vi. p̄bi.

Secunduz.

Tertium

Quartum.

i. difficilis ul' ipassibilis receptiōis mot^o local'. nūc
 ēt durū z molle sūt cāe alt'atiōis: z sic durū z molle
 sūt cā passiōis z alt'atiōis. Cū circa istā ptē q̄-
 ro duo. p̄ an ex raro possit fieri dēfū z ecōuerso. 2°
 q̄ro an rarefactio z dēfūatio sūt mor^o ad q̄titatē.
 Cū ad p̄m du^m arguo z p̄bo q; ex raro nō pōt fieri
 dēfū. 2° q; ex dēfū nō pōt fieri raz. Primū p̄bo du-
 plr z p̄ sic. ipo^o ē q; ptes alicui^o p̄tinui sūt ppin-
 gores q; sūt: s; i dēfū ptes sūt ppingores q; i raro
 s; ipo^o ē q; ex raro fiat dēfū. mior pz de se: qm̄ dēfū
 ē cui^o ptes ppinq̄ iacēt. p̄bo tñ miorē sic. ptes p̄ti-
 nui q̄tūcūq; rari p̄tinuant s; idisibile. s; ipo^o ē ali-
 q̄ magis appropinq̄ri q; q; iter nihil sit mediū ni-
 si idisibile. s; ipo^o ē ptes alicui^o p̄tinui ppiqui^o ia-
 cēt q; iacēt. z sic ptes rari nō pōt fieri ppingores
 q; sūt. z p̄ p̄ns ex raro nō pōt fieri dēfū. Itē si ex
 raro pōt fieri dēfū segtur q; ex vno pugillo aeris
 pōt fieri trigita ignis qd̄ ē ipo^o. qm̄ ex vno pugil-
 lo aeris nō pōt fieri nisi decē pugilli ignis: z p̄bo
 q; illō segtur qm̄ tres pugilli aeris pōt condēfari
 usq; ad q̄titatē vni^o pugilli. s; ex trib^o pugillis ae-
 ris pōt fieri trigita pugilli ignis. z sic ēt segtur q;
 ex vno pugillo ignis pōt fieri vno pugillus ul' duo
 aeris. q; po^o ē q; decē ul' duodeci pugilli cōdēfen-
 tur usq; ad q̄titatē vni^o z ex illo vno pugillo fieri
 duo pugilli aeris. qd̄ tñ oēs negant. deide p̄bo q;
 ex dēfū nō pōt fieri rarū. q; si ex dēfū sūt raz: tūc
 mor^o localis ēt i istāti qd̄ ē ipo^o. p̄bo q; h̄ sequat
 q; i t̄mio rarefactiōis rarefactū plus occupat de
 loco q; p̄us occupabat. igit i istāti illo in q̄ rarefa-
 ctio ē p̄ termiata rarefactū ē i maiori loco q; vnq;
 pri^o fuit. s; occupatio loci maioris arguit sil' recess-
 sū corpis circūdāz. cū igit maior loc^o acqrat i istā-
 ti. sequit q; recessus circūstāz ē mot^o i istāti. Cū tē
 si ex dēfū pōt fieri rarū tūc ēt po^o q; aliqd̄ corp^o ra-
 refiēt circūlarit: ita q; qlibet ps ei^o nē t̄miata ad cē-
 trū magis distat a cetro q; pri^o. z tūc accipio totū
 rarefactū. s; p̄m z adeqtū s; illi^o rarefactiōis: z sit
 a. illō totū z p̄m s; rarefactiōis. ex q̄ igit. a. fm se
 totū rarefit opz q; occupet maiore circulū q; p̄us
 occupabat. s; p̄ suū motū fac q; aliqd̄ ex ipz occu-
 pat maiore circulū q; pri^o z p̄ p̄ns aliqd̄ ex ipz ē ra-
 refactū. z p̄ p̄ns. a. nō ē totū z adeqtū s; totū rare-
 factiōis ex q̄. a. ex ipz rarefit. h̄ ē sic arguē. si rare-
 facē ē po^o tē ēt dare p̄m z adeqtū s; rarefactiōis
 s; p̄ns ē flz ut isti p̄bat. igit z ahs ē flz. Itē si ex dē-
 fū pōt fieri raz tē ēt po^o q; aliqd̄ corp^o rarefiēt vni
 formit z circūlarit: z p̄ p̄ns qlibet duo p̄ucta illius
 corpis eq̄lit distaret a cetro. z p̄ p̄ns iter quelibet
 duo p̄ucta ēt eq̄lis distātia. z p̄ p̄ns nll'a ps eius
 ēt rarefacta. sed h̄ ē ipo^o. igit ipo^o ē q; ex dēfū fi-
 at rarū. Itē si ex dēfū possit fieri rarū segtur q; ali-
 qd̄ corp^o sil' s; se totū rarefiēt z cōdēfaret z sic sil'
 moueret duob^o motib^o p̄rijs qd̄ ē ipo^o. z p̄bo q;
 h̄ sequat. qm̄ po^o ē q; aliqd̄ corp^o rarefiat s; lōgi-
 tudinē sic q; qlibet ps fiat lōgior q; pri^o z po^o ē q;
 idē corp^o cōdēfēt s; latitudinē ita q; qlibet ei^o ps
 fiat mioris latitudis. igit si rarefactio sit po^o ali-
 qd̄ corp^o s; se totū possit sil' rarefiēt z dēfari qd̄
 vī ipo^o. In oppositū ē p̄bs. Cū ad 2^m vō dubiū ar-
 guo z p̄bo q; rarefactio sit mor^o ad q̄titatē. z h̄ sic
 q̄titas ē p̄ se occupatiua loci oib^o alijs circūscrip̄z
 ut pz i h̄ t̄ctatu p̄ p̄bz z ēt p̄ p̄s p̄ de gūone. cap̄lo
 de tactu. igit maior q̄titas requit maiore locuz z
 mior miorē. cū igit corp^o rarefactū occupet maio-

Primum
dubiu.
Secundum
dubium.
Prima rō
pami dubij

Sc̄da rō

Prima rō
p 2° mem-
bio.

Sc̄da ratio

Tertia rō

Prima rō
sc̄da dubij.

re locū q̄ p̄i^o occupat aſi rarefactionē ſeqtur q̄ rarefactū hēt maiorē q̄titatē q̄ p̄us hūit. z ſic rarefactio ē mot^o ad nouā q̄titatē. C Itē rarefactio ul' ē mot^o ad q̄titatē ul' ad qlitatē. ſz nō ē mot^o ad q̄titatē iſtā q̄ ē mot^o ad q̄titatē. p̄batio minoris patet p̄ p̄bz i p̄dicamēt. ubi dī q̄ rarū z dēſū vident ſignificare q̄dā portionē p̄tū. z p̄ p̄bz nō ſūt qlitates. z p̄ p̄bz rarefactio nō ē mot^o ad qlitatē. In oppo^m vī p̄^o 7° hui^o dicēs q̄ raritas z dēſitas ſūt qlitates p̄ntes calidū z fridū. cū iſtā rarefactio ſit ad raritatē. ſeq̄ q̄ rarefactio ſit mot^o ad qlitatē z nō ad q̄titatē. C Ad p̄^m iſtā dicēdū q̄ rarefactio z p̄dēſatio ſc̄ po^{le}. ad q̄d p̄bādū ſuppono duo. p̄i^o q̄ eadē ē mā p̄rioz q̄. ſ. ſucceſſiue ſuſcipit p̄ria. 2° ſuppono q̄ illa quorū ē vna mā ſūt trāſmutabilia ad iuicē ſic: q̄ vñ ē i p̄o ad alterū z ecōuerſo. Ex h̄ iſtā arguo ſic. Illa q̄ cōicāt i mā ſūt trāſmutabilia ad iuicē. ſz ray z dēſū cōicāt i mā cū ſūt p̄ria. iſtā ray z dēſū ſūt trāſmutabilia ad iuicē. ſz ex raro p̄t fieri dēſū z ecōuerſo. z p̄ p̄bz rarefactio z p̄dēſatio ſūt po^{le}. illō ē ſufficiētē dēclatū i textu. C Ad rōnes i p̄riū. ad p̄mā q̄ dī q̄ ip̄o^{le} ē ptes alicui^o cōtinui fieri p̄pingores q̄ ſūt. Dico q̄ ptes p̄tinui ſūt duplices. ſ. q̄dā mediate z q̄dā imē^{le}. Dico iſtā q̄ ptes imē^{le} i cōtinuo nō p̄nt iacē p̄pingus q̄ iacēt nec p̄nt fieri p̄pingores q̄ ſc̄. z h̄ p̄bat illa rō. ſz ptes mediate p̄nt fieri p̄pingores q̄ ſūt. Un̄ ſi ex raro fiat dēſū oēs ptes mediate p̄pingus iacēt i dēſo q̄ p̄i^o i raro. ptes tñ imediate nō iacēt p̄p̄iqui^o i dēſo q̄ i raro. C Ad aliā q̄ dī q̄ tūc ex vno pugillo aeris p̄nt fieri duodeci ignis. Dico q̄ p̄ vnū pugillū aeris ſi itelligim^o aerē ſb̄ certa extēſiōe ita q̄ ſi idē aer ſiēt ſb̄ miori extēſiōe nō eēt pugillus z tūc eēt dicēdū q̄ nō ē icōuēiēs q̄ ex vno pugillo aeris paſſo z cōdēſato ul' p̄mā diſpōnērent trigita ignis. Nec ē icōuēiēs q̄ ex vno pugillo ignis parū p̄ſtricti p̄ actionē agēt ſiāt duo pugilli aeris ul' vni^o. ſz q̄ ex vno pugillo aeris derelicto p̄ p̄e nāe ſiāt trigita ignis. ul' q̄ ex vno pugillo ignis derelicto p̄p̄rie nāe ſiāt duo pugilli aeris ul' ignis ē ip̄o^{le}. S̄z ſi p̄ pugillū aeris itelligim^o aerē ul' ignē i certa p̄portioe māe ſic dico q̄ ex vno pugillo aeris ſiāt decē ignis z nō p̄les. z ſi tres pugilli aeris p̄dēſent ſic q̄ nō occupēt plus de loco q̄ vn^o pugillus. tē dico q̄ cōpoſitū ex illis trib^o pugillis nō ē vn^o pugillus. imo p̄tiet tres pugillos aeris ex q̄b^o bñ p̄nt fieri trigita pugilli ignis. ſz ſi p̄dēſent uſq̄ ad q̄titatē vni^o pugilli. z tūc illi pugilli ſic p̄dēſati nō p̄ſtituūt vnū pugillū. ſz mlto magis. C Ad rōnes vō p̄bates q̄ ex dēſo nō p̄t fieri ray q̄ p̄ dē q̄ ſi ſic mot^o local' eēt i iſtā. Dico q̄ nō ſeqtur. Et ad p̄bationē p̄cedo q̄ i t̄mio rarefactiois rarefactū plus occupat de loco q̄ p̄i^o occupabat. z p̄cedo q̄ acq̄ſitio maioris nō eſt ſine motu locali. Un̄ dū iſte loc^o maior fuit i acq̄ri. tē fuit mot^o local'. z i p̄ iſtā i q̄ ille maior loc^o ē acq̄ſit^o terminat ille motus local'. Un̄ illa acq̄ſitio maioris loci ē i tpe. z ē ſil' cū motu locali. ſed acq̄ſitū eēt loci maioris ē i iſtā. z tē nō ē mot^o local'. C Et ſi dī q̄ iſte maior loc^o acq̄ſit^o i t̄mio rarefactiois excedit oēs locū p̄cedētē i q̄ p̄fuit illō corp^o rarefactū. ſz i aliq̄ diſtibili excedit oēs locū p̄cedētē z illō diſtibile fuit ſil' acq̄ſitū: q̄ ſi ſucceſſiue acq̄rat tē ille maior loc^o nō excedēt oēm locū p̄cedētē. p̄ tātū iſtā iſtā diſtibile p̄ q̄d excedit oēm locū p̄cedētē fuit totū ſil' acq̄ſitū i

vno iſtāti z nō fuit acq̄ſitū niſi p̄ motū. ſz fuit i iſtāti. C Dicēdū q̄ ille maior loc^o acq̄ſit^o i t̄mio rarefactiois excedit oēs locū p̄cedētē. ſz nō ē uey q̄ i aliq̄ excedit oēs locū p̄cedētē. imo i vno excedit oēm locū p̄cedētē z i alio excedit aliū locū. z iō nō ē cōcedēdū q̄ i aliq̄ ſiue p̄ aliō excedit oēs locū p̄cedētē. Iſta tñ ē p̄cedēda q̄ ille maior loc^o excedit oēm locū p̄cedētē i aliq̄ ul' p̄ aliq̄d. ſz ex h̄ nō ſequit q̄ i aliq̄ ſiue p̄ aliq̄d excedat oēm locū p̄cedētē. q̄ iſtā ē fallacia figure dictiois. q̄ p̄cedit a t̄mio ſupponēte p̄fuſe reſpectu alicui^o mlitudis ad eūdē t̄minū ſupponēte dēſmiate reſpectu eiūſdē mlitudis z ſic mutat q̄le qd i h̄ aliq̄d. C Ad 2^m rōnē q̄ dī q̄ ſi rarefactio eēt po^{le} tūc eēt po^{le} q̄ aliq̄d corp^o rareſiēt circūlarit' ſic q̄ qlibet p̄s nō t̄miata ad centrū magis diſtaret q̄ p̄i^o. p̄cedat. Et q̄ dī q̄ totū ſb̄m z adeq̄tū totū rarefactiois occuparet maiorē circūlū q̄ p̄i^o occupabat. Dico q̄ illō nō ſeqtur nec ē uey. qm̄ ſi aliq̄d corp^o rareſiat circūlarit' ita q̄ totū z adeq̄tū ſubz illi rarefactiois ſit circūferētia illi corp^o circūlarit' rarefacti ſtabit ſic mo^{le} q̄ nō maiorabit. qlibet tñ p̄s t̄miata circa illā circūferētia occupabit maiorē locū q̄ p̄i^o z p̄tinebit infra maiorē circūlū q̄ p̄i^o. tñ totū rarefactū non occupabit maiorē circūlū q̄ p̄i^o. nec p̄tinebit infra maiorē circūlū q̄ ē circūlus infra quē p̄i^o p̄tinebatur. C Un̄ necē ē q̄ aliq̄d corp^o rareſiat vſus aliq̄ p̄tē ita q̄ ſit dare t̄minū ul' quē nō ſit rarefactio. ſz in qlibet pte circa illū t̄minū ſit rarefactio. alr vno rarefacto moto mouebūtur oia. Et q̄ dī q̄ ſi aliq̄d corp^o rareſiat circūlarit' opz q̄ occupet maiorē circūlū q̄ p̄i^o. Dico q̄ ſi rareſiēt ſm̄ oēs dimēſiones z nō p̄dēſaret ſm̄ aliq̄ dimēſionē tūc oportet q̄ p̄tineret i maiori circūlo q̄ ē circūlus i q̄ p̄i^o p̄tinebat. ſz nō ē ſic i p̄poſito. q̄ ſi accipiam^o corp^o rarefactū circūlarit' uſq̄ ad aliq̄ circūferētia ita q̄ qlibet circūlus p̄tēt' infra ip̄m circūlū ſit p̄pingoz illi circūlo q̄ p̄i^o erat z remotior a cētro q̄ p̄us. ille circūlus ad quē ſit rarefactio oino manet imo^{le}. z tē dico q̄ illō corp^o totū p̄tētū infra illū circūlū rareſit z mlte ptes cōdēſant qm̄ qlibet p̄s replēs circūlū cōtētū infra ip̄z circūlū imo^{le} rareſit ſz lōgitudinē uocādo lōgitudinē lineā circūlarē p̄tinetē illō corp^o: q̄ oē corp^o replēs circūlū cōtētū infra circūlū imobile ſit p̄tinue z aſi rarefactionē i maiori circūlo q̄ p̄i^o. z ptes p̄tēte infra circūlū miorē z circūlū maiorē imobile p̄dēſant ſm̄ p̄fūditatē: uocādo p̄fūditatē dimēſionēz iter circūlū maiorē z miorē mēſuratā p̄ lineā rectā p̄tēſā a circūferētia imo^{le} vſus cētrū. S̄z q̄ p̄tētū infra circūlū maiorē z miorē cōdēſent ſz p̄fūditatē p̄z. q̄ p̄tine ſit mioris z minoris p̄fūditaſ: ut p̄z māiſte. qm̄ ex q̄ circūlus minor. z ē corp^o p̄tētū infra circūlū miorē ſit p̄tine p̄p̄iqui^o circūlo maiori q̄ſcētū q̄ p̄i^o erat. opz q̄ corp^o p̄tētū iter illa ſit p̄tinue mioris ſp̄iſitudis q̄ p̄us uocādo ſp̄iſitudinē dimēſionē mēſuratā ſm̄ lineā rectā p̄tractā de circūlo maiori ad circūlū minorē. C Ad formā iſtā argumētū dico q̄ p̄tigit dare aliq̄d corp^o circūlarit' rarefactū qd qdē corp^o eēt ſbz totū rarefactiois. z illō corp^o rareſit uſq̄ ad aliq̄ circūferētia imobile. z qlibet p̄s nē t̄minata ad illā circūferētia rareſit vſus illā circūferētia q̄ſcētē nō occupās maiorē locū q̄ tps. Et cū dī q̄ rarefactio ē ad maiorē q̄titatē. z p̄ p̄bz ad maiorē locū. Dico q̄ rarefactio i cui^o ſb̄o nō ſit p̄dēſatio

Scom.

p^m ſupp ſi ſum. Secūdum

Ad primāz rōnē p̄ m̄ cu^o ſ.

Ad ſc̄m rōnē.

Ad primā rōnē ſecūdi mēbū.

Solutio.

Solutio

Ad ſc̄m rōnē.

p̄tini reſp.

Ad secundā

2. cō. 87.

Et de 1. cō. 20. p. m. celli

2. cō. 89.

Ad aliā rōnē qm̄ dī q̄ rarefactio ul' ē mot⁹ ad q̄titatē z c̄. Dico q̄ rarefactio ē mot⁹ ad q̄titatez qz raritas z dēfītas sūt q̄litatez s̄z p̄cm̄ 7° hui⁹. Et qm̄ p̄hs dicit i p̄dicamētis q̄ ray z dēfū vidētur si gnificare q̄dā pōnē partiū. dico q̄ p̄hs ibi nō dēfīminat q̄ raritas z dēfītas sūt pōnes. s̄z s̄z dubio dereliquēs dicit q̄ rarū z dēfū vidētur significare q̄dā pōnē partiū. Ul' pōt dīci q̄ raritas z dēfītas sūt equoca. qz vno^o significāt dispōnē partiū i toto i cōparatiōe ad locū. z sic sūt pōnes. Alio^o significāt q̄litatez sēfībiles cātas ex tali dispōnē partiū: qm̄ rarū z dēfū vno^o sūt q̄litatez tāgībiles resultātes ex diuersa dispōnē partiū i toto i cōparatiōe ad locū. nā ray imitat tactū cedēdo tactū z dēfū resistēdo

Tractat⁹ terti⁹ libri q̄rti: in quo agīf de tpe si est. z quid est. z quomodo est.

Consequēs at̄ dictis est aggredi de tpe. p̄mū autē bñ se hēt oppo neredē ip̄o: z p̄ c̄neas ratiōes: utrū corū que sunt est: aut nō en tium: postea que natura ipsius.

Iste ē terti⁹ tractat⁹ hui⁹ libri i q̄ p̄hs p̄scrutat de tē pore si ē z qd ē z quō ē. z p̄tiet octo cap'la i q̄rū 4^{or} p̄mis dēfīmat de tpe i se z absolute: z i alijs 4^{or} dēfīmat de tpe i cōparatiōe ad alia. C̄ In p̄ igit cap'lo iquirīf an tps sit. In 2° ibi De his qd ē. In 3° ibi Decl'at qd sit tps. In 3° vō ibi Mot⁹ sp̄. Soluit dubitatiōē de c̄tēp̄is z istātis. In 4° ibi Qd qd ē igit tps. Dēfīmat de p̄prietatib⁹ tps reducēdo ex diffōnē iā assignata rōnes eoz q̄ dīcū tur de tpe. In 5° ibi Qm̄ aut metz. Incipit de termiare de tpe i cōparatiōe ad alia. z p̄ dēfīmat de tpe i cōparatiōe ad ea q̄ sūt i tpe tanq̄ mēsurā. z s̄ fac i 5° cap'lo. In 6° ibi Ips aut nūc. Deter minat de tpe i cōparatiōe ad ea q̄ sūt itrīfeca tpi tanq̄ ptes z passīōes ul' p̄tinuatiua partiū tps. In 7° ibi Mutatio aut ois. Determinat de tpe i cōparatiōe ad illa q̄rū tps ē cā. In 8° ibi Dignū at cōsiderare. Determinat de tpe i cōparatiōe ad ea q̄b⁹ tēp⁹ cātur. z solūtur qdā dubitatiōes circa tps. Cap'ls p̄mū ē p̄ti narratiū z p̄ti iquisitiū z p̄tinet tres ptes p̄n^{le}. qm̄ i p̄^a p̄hs p̄hemialiter narrat itētiōē suā z ordinē itētiōis. In 2^a vō ibi Qd qd ē igit oino. Ingrit p̄hs utrū tps sit ul' nō. In 3^a aut ibi Ampli⁹ aut ip̄m nūc. Mouet p̄hs vnā qōnē de istātī iquirēdo utz sit idē istans i toto tpe ul' aliō z aliō. C̄ In p̄^a igit pte p̄n^{le} hui⁹ cap'li p̄hs narrat itētiōē suā dīcēs q̄ p̄hs dīctis de uacuo z loco aggredi ē de tpe. z hec ē itētiō i h̄ tractatu. s̄. determinare de tempore. z primo de terminare de tempore disputatiue z per ratiōes exneas ingredō de tpe utrū tēp⁹ sit de nūo entīuz uel de nūo nō entīū. s̄ ē utz tps sit ul' nō: z postea ē ingredū qd sit ip̄m tps z q̄ sit nā ei⁹. z sic p̄z q̄ in tētiō i h̄ tractatu ē de terminare de tpe. z ordo itētiōis ē p̄ ingreere an tēp⁹ sit. 2° vō qd sit tēp⁹. Un̄ notādū ē s̄z p̄cm̄ h̄ q̄ p̄rōnes exneas itelligit p̄hs s̄mo nes logicos: s̄mōnes enī logicos uocat exneos. z p̄biā q̄ cōpōit ex dīctis istis uocat p̄biā exneā. dī cit enī 2^{or} q̄ s̄m̄ logicā ē p̄scrutādū an tempus sit qz s̄m̄ hanc p̄scrutatiōē inueniuntur plures sermones qui destruunt tempus esse.

Qd qd ē igit oino nō sit: aut vix aut ob

Ω iii

1. repl.

3. repl.

Ad primas repl.

Ad secundā

Ad tertias

Ad tertias rōnes p̄m̄ r̄palem.

Ad secundā dubium

Ad primas rōnem secū di ou.

i aliq̄ pte s̄m̄ aliq̄ dimēsiōē: neciō ē ad maiorem q̄titatē. z p̄ p̄ns ad maiore locū. si tñ corp⁹ rarefit s̄z vnā dimēsiōē z p̄denset s̄m̄ aliā dimēsiōē: nō opz q̄ illō corp⁹ fiat i maiori loco q̄ p̄ri⁹ erat. Et si dicat q̄ corp⁹ rarefactū s̄m̄ illā dimēsiōē s̄z quas rarefit occupabit maiore locū. s̄z illō corp⁹ p̄tētū i fra eūdē circuli q̄scētē s̄m̄ nullā dimēsiōē fit i maiori loco q̄ p̄ri⁹. s̄z non rarefit. igit. Itē accipia m^o aliq̄ corp⁹ z rarefiat circularit̄ rarefactiōe pura nō p̄iūcta p̄dēfatiōi i aliq̄ pte. s̄z enī vī pō^{le}. z tūc p̄cedit arg^m. s̄. q̄ rarefacto aliq̄ corpe circularit̄. tūc rarefiūt z mouētur oia. Ad p̄^m illoz dīcēdū q̄ illō qd rarefit s̄m̄ aliq̄ dimēsiōē z i nllā pte p̄dēfat fit i maiori loco s̄m̄ illā dimēsiōē. si tñ p̄dēset i aliq̄ pte nō opz. Ad 2^m dico q̄ nō est pō^{le} q̄ aliq̄ corp⁹ rarefiat circularit̄ rarefactiōe pura sic q̄ s̄z nullā dimēsiōē cōdēset i aliq̄ pte ut iā vī sūt. Ad 3^m qm̄ dī q̄ si rarefactio ēēt pō^{le} tē ēēt pō^{le} q̄ aliq̄ corp⁹ rarefiat vniformit̄ z circularit̄. Dico q̄ itelligēdo p̄ rarefactionē rarefactionē i q̄ iter q̄libet duo p̄iūcta sp̄ manet eq̄lis distātia. Dico q̄ talis rarefactio vniformis ē ip̄o^{le} z icludens p̄dictionē. qz si oia p̄iūcta distāt eq̄lit̄ sic p̄ri⁹ nō ēēt rarefactio. Ad aliō qm̄ dīcīf q̄ si ex dēso possēt fieri rarū tūc aliq̄ corp⁹ s̄m̄ se totū possēt sil' rare fieri z cōdēfari: dico q̄ bñ ē pō^{le} q̄ aliq̄ corp⁹ s̄m̄ se totū rarefiat z cōdēfēt s̄m̄ diuersas dimēsiōes. qm̄ pō^{le} ē q̄ aliq̄ corp⁹ rarefiat s̄z se totū s̄z lōgīdinē: z q̄ idē corp⁹ s̄z se totū cōdēfēt s̄z latitudinē ut p̄z. qm̄ si aliqs aer iclusus vndiqz iter duo corpora solida calefiat. z illa corpa solida fiāt p̄tinue p̄pingora q̄ p̄ri⁹ erāt s̄m̄ se tota: p̄dēfat s̄z latitudinē z rarefit s̄z lōgitudinē: ut si vna corrigia ul' cy rotheca trahit i lōgū manifestū ē q̄ rarefit s̄z lōgitudinē z p̄dēfat z restringit s̄z latitudinē. Et qm̄ dī q̄ idē corp⁹ sil' moueret motib⁹ s̄rijs. Dico q̄ isti mot⁹. s̄. rarefieri s̄z vnā dimēsiōē z p̄dēfari s̄z aliā dimēsiōē nō sūt s̄rijs. Ad 2^m dubiū dico q̄ rare factio nō ē mot⁹ ad q̄ditatē. cui⁹ rō p̄t assignari du plex. P̄ria. qz q̄titas ē isepabil' a mā ita q̄ manēte eadē oino mā: manet eadē q̄titas z ecōuerso ut p̄z p̄ 2^{em} in de s̄ba orbis. s̄z i rarefactiōe nō aduēt aliq̄ noua mā ut p̄z p̄ p̄hs: qz tūc nō ēēt eadē mā s̄rioz. s̄z i rarefactiōe nō aduenit noua q̄titas z per p̄ns rarefactio nō ē mot⁹ ad q̄titatē. Hoc pōt sic argui: si rarefactio ēēt mot⁹ ad q̄titatē aut igit est ad q̄titatē quā rarefactibile hēt actu: aut ad q̄titatē quā nō hēt. nō ad q̄titatē quā h̄z. qz nihil mouet ad illud qd hēt: nec ad q̄titatē quā nō hēt. qz noua q̄titas nō acgrit nisi i acgritiōe noue m̄e. s̄z i rarefactiōe nō acgrit noua mā ut p̄z p̄ p̄hs. Alia rō pōt assignari talis q̄libet p̄s rari ē rara z q̄libet p̄s rarefacti rarefit. s̄z si rarefactio ēēt ad nouā q̄titatē opz q̄ q̄libet p̄s rarefacti acgrat nouā q̄tita tē. igit opz q̄ tota q̄titas p̄cedēs corrupat. z sic se ḡtur q̄ due q̄titates ēēt sil' q̄rū utrūqz ē ip̄o^{le}: z iō dico q̄ rarefactio nō ē mot⁹ ad q̄titatē. Ad p̄mā igit rōnē i p̄riū qm̄ dī q̄ q̄titas ē p̄ se occupa tiva loci. Dico q̄ uey ē. tñ q̄titas nō dēfīmat sibi certū locū: imo eadē q̄titas nūo pōt nūc occupare maiore locū z iā maiore. Et cū dī q̄ rarefactū occu pat maiore locū q̄ p̄ri⁹. s̄z hēt maiore q̄titatē. p̄cedo. sed ex h̄ nō seq̄t q̄ hēt aliā q̄titatē q̄ p̄ri⁹. sic nō seq̄tur. iste hō ē maior q̄ p̄us fuit. s̄z ē ali⁹ q̄ p̄ us fuit. qz sic idē hō pōt ēē maior q̄ p̄us extēsiue.

scire: ex his aliquis utiq; accipiet. Hoc qd
de eni ipso sem e: z no e. Illud vo futuruz
z nodu e. Ex his aut z infinitu z sp acce
ptu tps copositu. Ex his aut q no sut co
positu ipote ee v: picipare aliqui subas.

C Nec e: ps p^{no} hui^o capli i q pbs ingrit utru tps
sit ul' no: z ptinet duas pticulas fm nu3 duaru ro
nu p q3 pbat tps no ee. **C** Secda ibil Adhuc oes
disibiles. **C** In p^o igit pticula hui^o ptis pbs poit
p itentione sua. Secdo vo format rones. Dic igit p
D: qd igit tps oino no sit aut si sit vix pot picipi.
z obscure aliqs utiq; cocipiet ex his ronib^o. z tra
natio qua p^o exponit het sic. Aut si fuerit e diffi
cile z occultu. Un dic p^o q pbs dic h qm ex ser
monib^o logicis no paise iudicat aliqd ee ul' no ee.
sz sz existimatione itriseca. Nec p^o p fmdes logi
cos itelligit fmones dyaleticos ex qb^o no gñatur
scia certa: sz opio. z itelligit p^o p hec vba. **C** De
ide ponit pbs pma rone pbat tps no ee: q tal e.
De copositu ex his q no sut ipote ee: sed tep^o e co
positu ex his q no sut g ipote e tep^o ee. hui^o ronis
pbs p ponit pbatione minoris dicēs q h qd e ipi
us. s. pteritu e scm z ia desinit. illd aut e futurū: h e
alia ps tps e futura: z nodu e ex his duob^o copo
sitiu totu tep^o infinitu z qolibet tep^o acceptu. s. ex p
terito z futuro. z p3 mioz. s. q tps e copositu ex his
q no sut qz e copositu ex pterito z futuro q no sut.
maioz vo poit ibil Ex his q no sut. Un dic pbs
q copositu ex his q no sut ipote ee aut aliqn pci
pe sbam. **C** Notadu e h q ista e ro dyaletica qz p
cedit ex pbabilib^o no vis ulit. Un illa maioz. v3.
De copositu ex his q no sut e ex pbabilib^o z non
va: z hec e itetio p^o h dicētis q mor^o coponit ex
no entib^o z m^o mot^o e: qz coprehedit sēsu. z nihil se
tif nisi illd qd e. **C** Un notada sut h duo h3 p^o rem.
Prmo q illa ro e dyaletica qz maioz e pbabilis z
no e ul' va qm istatia e i motu q copoif ex no enti
b^o z m^o e cu copreheda a sensu exteriori. Est enim
mot^o sensibile coe ut p3 ex 2° de aia. **C** Secdo e no
tadu h3 p^o rem q mot^o z tep^o z talia successiva no ha
bet eet copletu nisi p aiaz qz ptes eoz no hent ee
i actu nisi consideratiōe. vñ dic p^o sic. z deceptio
i h fnone e qm ita e de motu. **C** Mot^o eni coprehen
dit sensu z nulla ei^o ps e i actu sz qlibet ps demon
strata recessit. z sic e coposit^o ex h qd ia defic: z ex
h qd nodu e. hec p^o. z illd e p^o nobile. **C** Deide
ponit p^o aliō nobile dicēs q talia nodu hnt esse
copletu sz ee eoz coponit ex actiōe aie i eo qd e in
eis e3 aiaz. z entia copleta sut illa qru ee nihil fac
aia ut post declabit de tpe. s. qz e de nio entiu qz
act^o coplet p aiam: z h pbs forte inuebat cu dire
rat difficile z occultu. i. eet de entib^o latētib^o que si
aia no eet: no eent no nisi i pō. hec p^o. **C** Et itelli
go q tep^o z mot^o no hnt ee copletu i actu qstū ad
oes suas ptes nisi p aiam. Un tep^o z mot^o no hnt
ee totu sil' nisi i p^o consideratiōe aie. mot^o m^o no het ee
sibi debitū. s. i successiōe z i fluxu pter aiaz: nec i ali
q depedet ab aia qstū ad suū nāle: sed solū depen
det ab aia qstū ad suū ee actu actualitate simulta3
z qstū ad ee suarū ptū: vñ pteritu z futurū no sut
nisi i consideratiōe aie. aia vo pot p^o considerare motuz
totu sil' quis mot^o no possit existē tot^o siml'. Sed
utru tps depedet ab aia uel no: z qstū ad qd de

pendet ab aia videbitur posteri^o in isto tractatu.
C Adhuc aut ois disibilis siqd ee nece e
cu e: aut oes: aut qsdā ptes ee. tps autez
alie facte: alie vo future sut. Est aut nihil
cu sit disibile. Ipsuz aut nūc no est pars.
Adesurat eni pars: z coponi opz totu ex
ptib^o. Tps aut no videt coponi ex nūc.
C Nec e: pticula 2° ptis p^{no} hui^o capli i q ponit 2°
ro pbas tep^o no ee q ro e talis. De disibile si ipm
sit ens nece e ut oes ei^o ptes sint i actu aut qdā ei^o
ptes sint i actu: sed tep^o e qdā disibile. nec oes p
tes tps sut actu. nec aliq ptes ei^o sut i actu. g tps
no e. hui^o ronis p ponit maioz: deide ponit vna p
batio minoris q e ista: ptes tps sut pteritu z futurū.
sed nec pteritu e i actu nec futurū e i actu. g. deide
cludit p^o ne. d. Est aut nihil cu sit disibile. Deinde
pbs ibil p^o aut. **C** Ponit aliā pbatione minoris
q talis e. Nihil iuenit de tpe nisi istas: sed istas no
e ps tps i actu: z p^o nec oes ptes tps nec aliq
ptes tps sut i actu: de q rone ponit minor cu sua
pbatiōe i textu. q m^o minor pbat duplr. s. q istas
no e ps tps. p sic. ps mesurat suū totū hnt ptē. sz
istas no mesurat tep^o g istas no e ps tps. maioz at
p3 z ulter e va de pte aliqta totū: qm ps aliqta ali
qtiēs supra reddit ipm totū suū: minor igit p3 qz i
stas e idisibile: sz idisibile no mesurat disibile qz i
disibile qtiēscūq; sumaf nunq; reddit disibile. 2°
pbat ista mioz. s. q istas no e ps tps z hoc sic. ois
ps coponit totū cui^o e ps. sed istas no coponit te
pus. g istas no e ps tps. In p^o illarū ronu sumit
ps pro pte aliqta. in 2° rone sumit ps pro pte non
aliqta. Pars aut aliqta e q aliqtiēs supra reddit
suū totū: sed ps no aliqta e illa ex qua cu alijs pti
bus constituit totū: sed no reddit totū paise qtiēs
cūq; sumaf. Un ex istis duab^o ronib^o pot fieri vna
ro pbas q istas no e ps tps q ro e talis. Dis ps
uel mesurat totū ut binari^o senariū: uel coponit to
tū z no mesurat ut quaternari^o senariū. sz istas nec
coponit nec mesurat tps. g istas no e ps teporis.
C Ampli^o autē ipm nūc: qd v: determina
re pteritu z futurū utru vnū z idē semp p
manet: aut aliō z aliud no facile e scire. si
qdē eni nūc semp altez z alterū: nulla at
eoz q sut i tpe alia z alia ps sil' e q no pti
neat: alia vo ptineat: sic min^o tep^o modo
sub p^o ali: ipm nūc qd est pus autē no fu
it: nece e corrupi aliqn: qz ipsa qdē nūc sil'
adiuicē no erūt. Corruptū aut ee nece est
p^o. In eodē qdē igit corruptū ee ipote
e p^o qd tūc e. In alia autē nūc corrupi
pus nūc: no cōtingit. Sic eni ipote se be
re adiuicē ipsa nūc: ut pūctū cum pūcto.
Siquidē igit in eo quod psequēter est no
corruptū: sed in alio. In medijs nūc q sut
ifinita simul erit. hoc aut ipossibile est.
C Nec e: ps pncipalis hui^o capli i q pbs mouet q
stionē de istati. v3. an sit idē istas in toto tpe ul' ali
ud z aliō. Ista ps ptinet duas pticulas qm i pma
phus pbat q e idē istas i toto tpe. In 2° ibi **C** Ad

Prima rō

Prima no
tandum.

2. c. 64.

Secūda no
tandū. p^o pte
de motu ha
bent. 1. c. 3.
104. 2. com.
109.

Cōfite ista
comē. 131.

De ratiōe
partis e me
surare totū
qz ois totū
ex partibus
componi

2. c. 64.

Secūda rō

De ratiōe
partis e me
surare totū
qz ois totū
ex partibus
componi

2. c. 64.

vo neqz. Probat pbs qd nō ē idēz istās i toto tpe. In pma igif pticula hui⁹ ptis pbs pponit qstio nez z difficultatē qōnis. Deide arguit ad qōnē p bādo qd idē istās māet i toto tpe. Dicit igif pbs p qd nō ē facile imo ē difficile videre utrū ipm nunc qd videt det minare ul' distiguere pteritū z futuz pmaneat sp vnū z idē uel aliud z aliō. Deide ponit rōnē pbātē qd ē idē istās i toto tpe z nō aliō z aliō z bec rō ē ad ipolē z ē talis. Si istās eēt aliō z aliō z cū sint ipolē duo istātia eēt sil' i tpe: opz istās cor rūpi. sed ipolē ē istās cor rūpi g ipolē ē qd p tinue sit aliō z aliō instās. z qd ipossibile sit duo istātia sil' eēt i tpe pbat qz ipolē ē aliq duo itriseca tpi qd sint sil' nisi altez cōtineat reliquū: sicut ann⁹ p tinet mē sē: z mēsis diē. sed vnū istās nō cōtinet aliō istās qz istās ē simplr idisibile. g ipolē ē qd duo istantia sint sil' i tpe. s; qd istās nō possit cor rūpi pbat. qd si istās cor rūperet aut igif in eodem instāti in quo est uel in alio. si in eodem instāti tūc instās corrum peret qn est. sed instās qn cor rumpit non est. ergo idē istās sil' ē z nō ē. qd ē ipolē. Si vo dī qd istās cor rūpit i alio instāti. aut igif i instāti pōri ul' poste riori. si i instāti pōri tūc cor rūperet anteq; eēt qd est ipolē: si vo dicit qd istās cor rūpit i instāti posteriori aut igif i instāti mediato aut imediato. nō i instāti i mediato. qz istās nō ē imediatū istāti. nec ē i instā ti mediato: qz tūc illō istās maneret in h medio. qz sp maneret donec cor rūpat. z cū i illo medio sint i finita instātia segtur qd illud instās cor rūpēdū ma neret cum infinitis instantibus. z sic plura instan tia eēt simul qd est impossibile.

qd sit tō instās i toto tpe.

2. cō. 91.

At vo neqz nūc sp manē idē possibile ē. Nullius enī disibilis finiti vn⁹ termin⁹ ē: nec si i vno sit p tnuū nec si i pla. Ip m at nūc termin⁹ est: z tps est accipe finitum.

qd nō maneat idē in stās in toto tpe: qd pbat tur duplici ter. z pmo;

Nec ē 2^a pticula 3^e ptis p n^o hui⁹ capli in q pbat qd nō manet idē istās i toto tpe. z illō pbat duplr z p sic. nullū p tnuū finitū hēt vnū finē tm: sed tps ē qd dā finitū: qm p tigit accipe tēp⁹ finitū: sed istās ē finis tps: g nō ē tm vnū istās i tpe. De hac rōne pponit 2. deide maior cū sua pbatōe: deide ponitur minor. dīc igif pbs p qd nō est polē idē nūc sem p manē qz nullū disibilis ul' cōtinui finiti ē vn⁹ ter minus tm. cui⁹ pbatō ē qst iductiua qm siue aliqd sit cōtinuū i vna pte h est fm vnā dimēsiōnē tm. si ue sit p tnuū i plib⁹ ptib⁹ ul' dimēsiōnib⁹ opz qd ha beat ml'tos fines. Et 2° addit signū ad h pban dū dīcēs: z signū ei⁹ ē qd nō iuenit finitū ul' aliqd p tnuū habēs vnū finē sed salti duos qb⁹ finitū sit v3. si fuerit cōtinuū i vna pte ut linea q solū hēt lō gitudinē qm linea hēt duos fines tm. nec si fuerit cōtinuū i plib⁹ vna pte ut superficies corp⁹. corp⁹ enī hēt sex fines. z supfcies 4°. bec 2°. Un liea hēt duos fines tm. s. duo pūcta. z supfcies hēt 4° fines ut duas lineas z duo pūcta. corp⁹ aut hēt sex fines ut duas supfcies. duas lineas z duo pūcta.

2. cō. 92.

Ampli⁹ si sil' eēt hz tps: z nec pri⁹: nec po sterius in eodē eēt: z i ipso nūc ē. sil' sūt q in annū sunt millesimū: his que sūt hodie: nec prius nec posterius nihil aliud alio.

Secundo

Secdo pbat idē sic. v3. qd nō ē idē istās i toto tpe. z h sic. Illa q sūt i eodē instāti sūt sil'. si igif idē istās ē i toto tpe sequit qd illa q fuerūt añ mille annos

sūt sil' cū his q sūt hodie. qd ē icōueniens. utraqz istarū rōnū dīc 2° esse signū siue rōnē p signū. z ponit ista 2^a rō p 2° sic. si eēt idē istās i toto tpe tē oia iuenirent i eodē instāti z sic oia eēt sil' qd est ipolē. deide recaplat pbs dīcēs qd de his q sūt ipstipi tot opposita sūt. C S3 h occurrūt duo du bia. Primū ē. an tēp⁹ hēt eē. Scō3 dubiū ē an in stās possit cor rūpi. C Ad 2° dubiū arguit p p rō nē pbi z p sic. cui⁹ ptes nō sūt ipz nō ē. s; ptes tps nō sūt. g. C Scdo sic. qd nō ē actu nō ē. sed tps nō ē actu qz nulla ei⁹ ps ēi actu. g. C Itē si tēp⁹ hēret eē: aut hēret eē i aia aut eē aiam. nō ē dīcē qd tēp⁹ sit i aia qz tps ē qstias. sed aia nō ē qstias. ergo. Nec hēt tēp⁹ eē aiam qz ut dicit 2° tps ē de nūo entiū quoz eē cōplet p aiam. sed nullū tale hēt eē eē aiam. C Itē si tps hēret eē aut igif hēret eē dist bile aut idisibile. nō idisibile. qz tūc eē tps eēt to tū sil'. nec ēt distibile qz tūc hēret ptes: z tūc aut ha bet ptes eiusdē rōnis aut diuersarū rōnū. nō eius dē rōnis qz tūc ps pterita illi⁹ eēt eē. z sic tps pte ritū hēret eē qz p tps cor rūdet ptes illi⁹ esse: nec ēt qd hēt ptes alteri⁹ z alteri⁹ rōnis qz tūc ali qua ps illi⁹ eē nō eēt. z sic eē cōponeret ex nō esse. qd ē ipolē. C Itē oē qd hēt eē hēt eē i tpe ul' i instan ti. sed tps nō hēt eē i tpe ul' i instāti. g tps nō hēt eē. In oppositū hui⁹ ē pbs. C Ad 2° dubitacionē ar guit p bādo qd istās nō pōt cor rūpi. z h sic. si istās cor rūpit. aut qn ē aut qn nō ē. nō qn ē qz tūc siml' eēt z nō eēt. nec qn nō ē qz ul' i instāti mediato ul' i i stāti imediato. nō i instāti imediato qz istās nō ē im mediatū istāti. nec i instāti mediato qz istās sp ma net donec cor rūpit. si igif istās cor rūperet i instāti mediato segtur qd istās maneret i toto illo medio. sed i illo medio sūt ifinita istātia media g idē istās nūo maneret cū ifinis istātib⁹ qd ē ipolē. C In op positū arguit qz si istās nō possit cor rūpi segtur qd i toto tpe maneret idē istās nūo. z sic oia eēt i eo dē instāti. z sic sequit p dīctoria eē vā p eodē instāti. C Circa p mā questionē dīco duo. Prio qd tps ha bet eē. Scdo dīco qd regrit z sufficit ad h q tēpus ul' qd cūqz aliō successiuū hēt eē. C Quo ad 2° dīco qd tps ē z h ē manifestū ut dīc 2° h. attū qd tps sit pōt sic psuaderi. Not⁹ ē ut ps ad sensū: sed mot⁹ nō hēt eē nisi i tpe g tps ē. Idē pōt sic pbari manifestū ē qd vn⁹ mot⁹ ē uelocior alio: sed h nō ē nisi qz p illū motū plus p tāsif de spatio i eqli tpe g tps ē cū sit mēsurā mot⁹ ex nūtis. C Quātū ad 2° dīco qd ad h q aliqd successiuū hēt eē: sufficē z re grit qd aliqd idisibile copulās ei⁹ ptes adiuicē ha beat eē. nec sufficit qd aliqd idisibile illi⁹ hēt esse: qz si sic cū idē idisibile. s. pns istās copulat pteritū z futurū adiuicē: ita qd idē istās ē finis pteriti z ini tiū futuri: z sic si ad h q successiuū hēt eē suffice ret qd aliqd idisibile illi⁹ hēret eē: segtur qd pteritū z futurū sil' eēt: qz cū ē uey dīcē qd aliqd idisibile illi⁹ tps pteriti ē: z qd aliqd idisibile tps futuri ē sequit qd nūc eēt uerū dīcē qd tēp⁹ futuz eēt. z q tā tēp⁹ pteritū qz tps futuri eēt psens. Silr idē in stās ē pncipiū noctis z finis diei. g si ad eē successi ui sufficēt eē alicui⁹ idisibilis segtur qd dies z nox sil' eēt. C Dīco igif qd ad eē successiuū nō regrit qd idiuisibile ul' initiatiū ul' terminatiū ei⁹ hēt eē qz fm pbs 6° hui⁹ successiuū nō hēt eē i suo p n^o nec i suo termino. sed ad eē successiuū regrit z sufficē qd aliqd idisibile cōtinuās ei⁹ ptes adiuicē hēt esse.

2. cō. 91. Scō3 dub. p bādo rō p mī su.

Scōa ratio Tertia rō

Quarta rō

Quinta rō

Argu. pro secudo du.

qm̄ oē successiuū cui⁹ vna ps ē p̄terita z alia futura hēt eē p̄ idisibile cōtinuās eius ptes. s. p̄tē p̄teritā cū pte futura. Et iō bñ dīc̄ p̄iscian⁹ q̄ p̄sens ē cui⁹ ps p̄terita p̄sqz futura ē. C Ad p̄m̄ igit̄ in p̄riū qm̄ dī cui⁹ ptes nō sūt z ē. Dico q̄ ad h̄ q̄ successi uū hēt eē nō regit̄ q̄ oēs ei⁹ ptes sint: nec q̄ ali qua ps ei⁹ sit tota sil: sed sufficit q̄ idisibile copu las ei⁹ ptes adiucē hēt eē ut dcm̄ ē. C Sed si di cat illd̄ nō ē cui⁹ nulla ps est: sed tēp⁹ nō hēt alias ptes nisi p̄teritū z futurū. z neutz eoz ē. g. C Dicē dū cōcedēdo q̄ illd̄ nō ē cui⁹ nulla ps ē. Et cū dici tur q̄ nllā ps t̄pis ē. Dico q̄ cuiuslibet t̄pis p̄ntis sūt infinite ptes h̄ntes vna p̄tē p̄teritā z aliā futu rā. vbi grā. Annus p̄ns hēt infinite ptes quaz q̄li bet hēt p̄tē p̄teritā z p̄tē futurā: ut. s. mēse p̄ntē diē septimanā z horā z sic i infinite. Dico t̄m̄ q̄ nulla ps successiuū ē tota sil. Un̄ si sic arguit̄: cui⁹ nulla ps ē tota sil illd̄ nō ē. sed t̄ps ē h̄. g. Dico q̄ maior est ulr̄ flā in successiuis. qz p̄ rōnē successiuū ē q̄ hēt aliqz p̄tē totā sil. z qm̄ dī q̄ tēp⁹ p̄ns nō hēt alias ptes nisi p̄teritū z futurū. dico q̄ illd̄ ē flz: imo cu iuslibet t̄pis p̄sentis sūt infinite ptes p̄ntes. Et si dī fm̄ illud qd̄ seq̄tur q̄ multa t̄pa sūt sil. dico q̄ ml̄ ta t̄pa sūt quoz nulla ps est ps alteri⁹ nec ps vni⁹ ē ps alteri⁹: z has ptes eē sil ē ipo^{lc}. t̄m̄ ml̄ta t̄pa sūt q̄rū vni⁹ ē ps alteri⁹ uel ps vni⁹ ē ps alteri⁹. z h̄ nō est ipo^{lc} sed magis ē neciū. C Ad aliā rōnē qm̄ dīc̄ q̄ illd̄ qd̄ nō ē i actu nō ē. Dicēdū q̄ act⁹ ē dupl̄ q̄ ad p̄positū. v3. act⁹ p̄fect⁹ z act⁹ imp̄fect⁹. Illd̄ ē i actu p̄fecto qd̄ hēt oēs ptes suas sil sic q̄ nulla ps ei⁹ ē i pō ad eē. Et illd̄ ē i actu ip̄fecto qd̄ ē i actu cōiuncto cū pō. qm̄ ille act⁹ q̄ sp̄ ē cōiunct⁹ cū pō ē sp̄ act⁹ imp̄fect⁹. z illo mō successiuā sūt i actu. qz sūt semp̄ i actu q̄ est cū pō cōiunct⁹ ita qz si pō nō fue rit nō erit act⁹. qm̄ nunqz aliqd̄ successiuū eēt nisi aliqz ps sit futura. z p̄ p̄ns i pō. Ad formā vō argu mēti qm̄ dīc̄ q̄ illd̄ qd̄ nō ē i actu nō ē. Dico q̄ illd̄ qd̄ nō ē i actu p̄fecto neqz imp̄fecto illd̄ nō ē. nec t̄ps ē h̄. qz t̄ps p̄ns ē i actu imp̄fecto. qz ē i actu cōiuncto potētie. z qm̄ dī q̄ nihil ē i actu de tē pore nisi istās. dico q̄ nihil ē i actu simultat̄ nisi i stans: qm̄ nulla ps ē tota sil. istās est totū sil cū sit idisibile. Illud igit̄ dictū. nihil est i actu de tpe ni si istās. hēt sic itelligi de tpe nihil ē totū sil nisi in stās. C Ad 3^{am} rōnē qm̄ dīc̄ si tēpus hēret eē: aut igit̄ hēret eē i aia uel eē aiam: dico q̄ illd̄ qd̄ ē t̄ps z de q̄ p̄dicat̄ tēp⁹ dicēdo. h̄ est tēp⁹. illd̄ hēt eē eē aiam q̄uis forte illd̄ qd̄ h̄ nomē tēp⁹ significat sit p̄ti i aia z p̄ti eē aiam ut postea videbit̄. Et qm̄ dici tur q̄ eē t̄pis cōplet̄ p̄ aiam z q̄ tēp⁹ nō hēt eē i ac tu nisi p̄ animā ut vult p̄^{or}. dico q̄ p̄^{or} itelligit̄ q̄ tēp⁹ nō hēt eē i actu p̄fecto z cōpleto nisi i p̄side ratiōe aie. qm̄ t̄ps nō hēt eē totū sil nisi i p̄side ratiōe aie: qz aia pōt̄ itelligere totū t̄ps sil: cū t̄ps nō existat i re totū sil. z sic eē t̄pis cōplet̄ p̄ aiaz quo ad scōz cōpletionē q̄ eē sil totū. C Ad aliā rōnē qm̄ dī q̄ si tēp⁹ hēret eē aut igit̄ hēret eē diuisibile aut idisibile. Dico q̄ eē t̄pis ē idē qd̄ t̄ps: z eē cu iuslibet rei ē idēz qd̄ ip̄a res ut p3 4° metha^{ca}. z iō sic tēp⁹ est disibile ita eē t̄pis ē disibile. Et cū q̄rī an ptes ipsi⁹ eē sunt eiusdē rōnis ulr̄ alteri⁹. Dico q̄ alteri⁹ rōnis. z qz eē t̄pis p̄ntis cōponit̄ ex fo re z fuisse sicut tēp⁹ cōponit̄ ex p̄terito z futuro: iō p̄cedo q̄ nō q̄libet ps eē eē sicut nō q̄libet pars t̄pis p̄sens est tēpus p̄sens. C Et si querat̄ quomō

ptes illi⁹ eē t̄pis copulant̄ adinnicē: dico q̄ p̄ eē i in stātis. C Ad q̄ntā rōnē qm̄ dī q̄ oē qd̄ ē: ē i tpe ulr̄ in instātis. Dico q̄ illa ē falsa. Un̄ Auicēna cap^o sue pbice negat istā. Ista t̄m̄ ē vā. s. t̄ps est qm̄ instās ē: uel relō ip̄ortata p̄ h̄ aduerbiū qm̄ non sp̄ denotat fieri illi⁹ qd̄ hēt eē i tpe ulr̄ i instātis. sed sit aliq̄ respe ctu istī qd̄ nec ē i tpe nec i instātis cū ip̄m sit cū istās est. Un̄ Auicēna cap^o de tpe sue pbice dīc̄ q̄ ml̄ ta sunt q̄ nō sūt i instātis: z illd̄ dīc̄ eē cū instātis qd̄ hēt eē i instātis exiūti. z iō tēp⁹ z mot⁹ h̄nt eē cū istā ti: qz h̄nt eē cū instātis existēte: nō t̄m̄ h̄nt eē i instātis. dico igit̄ q̄ tēp⁹ hēt eē qm̄ instās est: s̄ ex h̄ nō seq̄ tur q̄ tēp⁹ hēt eē i idisibili sicut istās. C S3 ad huc ē dubiū circa p̄dicta. qm̄ dictū ē q̄ tēp⁹ hēt eē p̄ h̄. qz ptes copulatur ad terminū cōez. v3. ad in stās. Sed illd̄ nō v̄ uey qz tēp⁹ p̄teritū z t̄ps futu rū sunt nō entia. z nō ens nulli copulat̄. dicēdū q̄ nō ens qd̄ nunqz fuit nec vnqz erit ens nulli copu lat̄. t̄m̄ nō ens qd̄ aliq̄ fuit ens pōt̄ alicui copula ri. vñ ph̄s dīc̄ iferi⁹ q̄ nō entia q̄ aliq̄ fuerunt ulr̄ erūt mēsurant̄ tpe z p̄tinētur i tpe. C Ad scōz dubiū qm̄ q̄rit utz istās possit corrupi. Dico q̄ cor ruptio pōt̄ accipi dupl̄ pp̄rie z large. pp̄rie loquē do corruptio est mutatio ab eē rei i nō eē eiusdem rei: sed corruptio largo mō accepta ē definitio illi⁹ eē. h̄ ē. corrupi largo mō accipiēdo corruptiones ē habere nō eē post eē. z sic dico q̄ pp̄rie loquendo de corruptiōe sic istās nō corrupit̄ nec ḡnat̄ nec ē corrupit̄ pp̄rie aliqd̄ idisibile nec aliqd̄ h̄ns esse p̄ istās t̄m̄. z hec ē intētio p̄bi 3° metha^{ca}. q̄ dīc̄ q̄ qd̄ dā sunt que q̄nqz sūt z q̄nqz nō sūt sine ḡnatiōe z corruptiōe ut idisibilia cuiusmodi sunt p̄iūta sup ficiēs z instātia. dico igit̄ q̄ pp̄rie loquēdo de cor ruptiōe q̄ ē mutatio p̄ se terminata ad nō eē illi⁹ qd̄ corrupit̄: sic istās nō pōt̄ corrupi. qd̄ p̄bo sic: res que pp̄rie ē corruptibilis sp̄ hēt eē q̄sqz corrupta tur. Silr̄ corruptio q̄ est mutatio cū sit subita sil ē cū termino mutatiōis. z ex his arguo sic. Si istās pp̄rie corruperet istās semp̄ maneret quousqz sua corruptio eēt. si igit̄ instās corrupit̄: aut corrupit̄ i instātis i q̄ ē: aut i alio. si i instātis i q̄ est seu qm̄ est: tūc istās sil eēt cū sua corruptiōe: sed corruptio q̄ est mutatio sil est cū termino corruptiōis. z termi nus corruptiōis est nō eē rei q̄ corrupit̄: igit̄ si in stās corrupit̄ qm̄ est istās sil eēt cū suo nō eē. z sic instās sil eēt z nō eēt qd̄ est ipo^{lc}. Nec ē etiā dare q̄ istās corrupat̄ i alio instātis. qz tūc instās mane ret z p̄tinē usqz ad aliō instās i q̄ corrupit̄. z sic in stans maneret p̄ totū tēpus mediū iter ip̄z istās z istās sue corruptiōis qd̄ est ipo^{lc}. z iō dico q̄ istās pp̄rie nō corrupit̄. Nec igit̄ rō fundat̄ sup duo fun damēta: quoz p̄mū est q̄ corruptio subita siml̄ est cū termino corruptiōis. Scōm q̄ res corruptibi lis cōtinue manet usqz ad instās sue corruptiōis. z ista nota sunt per se: sed loquēdo de corruptione large accepta fm̄. s. q̄ se extēdit ad oēm acceptio nē nō eē pōt̄ eē. sic dico q̄ istās corrupit̄ z definit eē qz hēt esse post nō eē. sed hec corruptio non est mutatio sed est definitio eē. z q̄ istās hoc mō cor rupa^t: patet. qz aliter maneret idē istās i toto tē pore: z sic oia q̄ fuerūt: fuerūt i eodē instātis qd̄ est ip̄osibile ut argutū est supra. igit̄ z ē. Et si dīc̄ q̄ rō p̄ncipalis dubitatiōis manet qz si instās corru pat̄ qualitercūqz uel desinat eē aut igit̄ qm̄ est uel quādo nō est: z redit difficultas. Dico q̄ idē intel

Ad primuz p̄mi dubij.

Obiectio

Solutio.

Ad secūda ratiōem.

Ad tertiaz

Ad quartā

Ad q̄ntā Auicēna

Obiectio Solutio.

Ad scōz dubiū. Corruptio p̄ accipi va pliciter.

Ad 3°

Ratio

Primum fundamētū

Secūdam fundamētū

Definere
exponit
plur.

ligo per corruptionē large loquēdo z per desinere
eē: z per generari: z per icipe eē. sed desinere ex-
pōit duplr: z sic hēt duplicē intellectū: qz vno mō
desinere exponit per positionē p̄sentis z negatiōez
futuri ut sic. h̄ desinit eē h̄. z h̄ nunq̄ postea erit.
Alio mō desinere exponit p̄ negationē p̄sentis z
p̄ positionē p̄teriti. z sic h̄ desinit eē. exponit sic. h̄
nō ē: z h̄ sine medio fuit. Dico silr qz icipe expōit
dupliciter. v3. vno mō p̄ positionē p̄ntis z negatio-
nē p̄teriti z sic h̄ icipit eē. exponit sic. h̄ est z h̄ nun-
q̄ p̄us fuit. Alio mō exponit p̄ negationē p̄ntis z
positionē futuri. z sic h̄ icipit eē sic exponit: h̄ non
est: z h̄ statī sine medio erit: z eodē mō debet expo-
ni ḡnari z corrūpi largo mō accepta. Lū igit̄ q̄rit̄
aut istās corrūpit̄ uel desinit̄ eē q̄n̄ ē ul' q̄n̄ nō ē. di-
co qz exponēdo corrūpi ul' desinere eē p̄ positionē
p̄sentis z negationē futuri sic istās corrūpit̄ q̄n̄ est
qz q̄n̄ aliqd̄ istās est: uey est dicere qz h̄ instās ē: z
nunq̄ postea erit. sed cū corrūpi uel desinere eē ex-
ponit per negationē p̄sentis z positionē futuri sic
dico qz nunq̄ est uerū dicere de aliquo instanti qz
ip̄z corrūpitur. qz nunq̄ est uerū dicere de aliquo
instāti qz ip̄s corrūpitur. qz nūc nō est z imediate
ante h̄ fuit: nisi istans esset imediatū instāti. z q̄n̄
dicif qz si instās corrūpit̄ q̄n̄ est: tūc corruptio istā-
tis eēt q̄n̄ instās est: z q̄n̄ corruptio est: suus termi-
nus est. ḡ si instās est quādo corrūpit̄ sequit̄ qz in-
stans siml' est z nō est. dico qz istās corrūpit̄ q̄n̄ est
exponēdo corrūpi per positionē p̄sentis z negatio-
nē futuri. z tūc corruptio non est mutatio. h̄ est ac-
ceptio nō esse sine medio. z dico qz h̄^o corruptio q̄
nō est mutatio: nō est siml' cū termino mutationis
nec corrūpitur. pp̄rie instās ut dictū est: qz corru-
ptio pp̄rie dicta semp̄ est finis alterationis p̄cedē-
tis: z talis corruptio simul est cū termino corruptio-
nis. sed corruptio large accepta exponēdo corru-
ptionē ut dictū est. s. per positionē p̄sentis p̄cedit
corrūptū esse. z dico qz in talibus non est dare p̄^m
corrūptū esse. z si dicif qz quādo instās corrūpitur
tūc nō est. dico qz exponēdo corrūpi per positionē
p̄sentis sic non est uerū: imo sic est uerū quādo in-
stās corrūpitur qz tunc instās est. Cōtra illud
videt̄ esse: qz quādo istās est tunc icipit̄ esse. z
ḡnatur largo mō loquēdo. ergo quādo est nō cor-
rūpitur nec desinit̄ esse. qz ḡnatio z corruptio. z si-
militer inceptio z definitio sunt opposita. Dicēdū
est qz exponēdo utrūqz. s. incipe z desinere per po-
sitionē p̄sentis: sic nō sunt opposita. quoniam ista
nō sunt opposita. a. est z. a. nunq̄ erit. z. a. est z nū-
q̄ p̄us fuit. sed exponēdo vnum illorū per posi-
tionē p̄sentis z aliud per negationē p̄sentis sic sūt
opposita. z tūc dico qz hoc instās p̄sens incipit̄ eē
exponēdo incipere per positionē p̄sentis z nega-
tionē p̄teriti. qz h̄ instās est z h̄ instās nunq̄ p̄i^o
fuit. z etiā hec est uera. h̄ instans desinit̄ esse expo-
nēdo desinere per positionē p̄sentis z negationē
futuri. quoniam hoc instās est z nunq̄ postea erit
z tunc dico qz inceptio z definitio ḡnatio z corru-
ptio hoc modo sunt opposita. z sic ad dubitationez
z ad rationem dubitationis.

Incipe ex-
ponit duplr

Obiectio.

Solutio.

Capl'm 2^m tractatus tertij in quo inquiritur z de-
claratur quid est tempus.

L. cō. 93^a

His quidem igitur que isunt ipi:
tot opposita sint. quid autem est tē

pus z que ipsius natura similiter z ex tra-
ditis: manifestum est: z de quibus attingi-
mus aduenientes prius. Quidam enim
totius quidem motum dicunt. Alij autē
ipsam speram.

¶ Istud est secundū capitulum huius tractatus in
quo ingritur z declaratur quid est tēpus: z conti-
net duas partes p̄ncipales. quoniam in p̄ma decla-
ratur quid non est tēpus remouendo a quiditate
tēporis ea que aliquib^o vident̄ esse temp^o z nō sūt.
In secūda ibi [Manifestum est qz non est.] De-
claratur quomō temp^o est. Prima pars continet
q̄tuor particulas. quoniam in p̄ma declarat qz tem-
pus nō est motus diurnus ut quidā direrunt. In
secūda ibi [Temp^o autē speraz.] Destruunt opi-
niones ponentiū temp^o esse speram. In tertia ibi
[Quoniam autē videtur.] Probatur tēpus non eē
idē qd̄ motus accipiēdo motū ut est cōmunis ad
oēs motus. In q̄rta ibi [Quidē igitur nō est.]
Probatur qz tēpus non est sine motu. quāuis non
sit idē qd̄ motus. Cōtra p̄ma igit̄ particula huius
partis p̄his recapitulat p̄nominata: z p̄ponit in-
tentionē suā: z p̄bat qz temp^o non est mor^o diur-
nus. Dicit igit̄ p̄his p̄mo qz de his intentionibus
que isunt tēpori quātū ad esse tot opposita sūt. De
inde intendit qz manifestū est ex dictis ab antiqs
quid sit temp^o z que sit eius nā: ideo opz nos inq̄-
rere quid sit temp^o z que sit eius natura. Deinde
p̄his ponit duas opiones z improbat vnā illarū di-
cēs [Quidā enī.] z dic̄ qz qdā dicūt tps eē motū
totius celi. z quidā dicunt temp^o eē sperā celestē.
Deinde cum p̄his dicit.

Quāuis circulatiōis ē ps tps qdā est.
Circulatio at nō ē: ps enī circulatiōis est
que accipitur: sed non circulatio.

¶ Improbat p̄^o opionē q̄ pōit qz tps ē mor^o toti^o celi
z itēdit p̄ motū toti^o celi reuolutiōez celi cōpletā. s.
motū diurnū: ut dic̄ 2°. Probatur igit̄ p̄his qz tps nō
ē cōpleta reuolutio celi. z hec ē 4° p̄ huius libri
q̄ p̄bat duplr. p̄ sic. Quelibet ps reuolutiōis diur-
ne est tēpus cōpletū. ut patet qz dies z nox que sūt
ptes reuolutiōis cōplete sūt duo tēpora. ergo z c.
maior est uera p̄m eos. s. qz quelibet ps reuolutio-
nis diurne est tempus cōpletū. sed nulla ps reuo-
lutionis complete est reuolutio cōpleta. ergo tē-
pus nō est reuolutio cōpleta. s. reuolutio diurna.
Uel pōt ratio formari sic. z forte melius. quelibet
ps tēporis est tēpus. sed nulla pars reuolutionis
diurne est tēpus. ergo nulla ps reuolutionis diur-
ne est pars tēporis. z per cōsequens nulla reuolu-
tio diurna est temp^o. qz si reuolutio diurna eēt tē-
pus tunc pars reuolutionis diurne esset pars tem-
poris. maior hui^o rationis est per se manifesta. mi-
nor vō patet per istam opinionē. Omne tēpus est
reuolutio diurna: ut dicit ista opio. sed nulla pars
reuolutionis diurne est reuolutio diurna: ut de se
patet. ergo nulla pars reuolutionis diurne est tem-
pus. Quidam vō formant hanc rationem sic. que
libet pars tēporis est tēpus. sed nulla pars reuolu-
tionis est reuolutio. ergo reuolutio nō est tēp^o. S3
cōtra istū modū arguēdi istaf̄ tripliciter sic. si ille
modus arguēdi esset bon^o sequeret̄ qz homo non
eēt sba. qz arguo eodē mō q̄ isti arguūt z h̄ sic. q̄li-

Diverse op-
piones at-
quoniam circa
tps quid sit.

42. concto
huius libri.
z est prima
rō p̄h̄.

Cōtra p̄h̄
ctus modū
argu. istaf̄
tripliciter. z patet
mo.

Secundo

Tertio

Ad primum

Ad secundum

Ad tertium

bet ps sbe e sba . sed nulla ps hois e ho . g ho no e sba . pmissa sunt ve . igitur z si modus arguendi esset bonus . Itē si ille modus arguendi ualere sequeat qd annus non eēt tēp^o : z arguo sic : qlibet ps tps e tēp^o . sed nulla ps anni e ann^o . g ann^o no e tēp^o . Itē ex p pōnib^o q no cōicāt i aliq termino rō no pcludit ut p3 : nihil eni segtur ex istis . sortes currit . baculus stat i angulo . qz iste ppōnes no cōicāt i aliq termino . sic iste ppōnes . v3 . qlibet ps tps e tēp^o : nulla ps circuliōis e circuliō no cōicāt i aliq termino : ut p3 : iō rō no pcludit . Dicēdū q rō pbi cōcludit bñ p antiq^o q dixerūt q tēp^o z cōpleta circuliō ul' reuolutio celi sūt idē no puertibilr : qz si eēt idē puertibilr . tūc sequeat q si ps tps eēt tēp^o q eēt pars reuolutiōis cōplete esset cōpleta reuolutio .

Ad p^o i p^o dīco q si rō pbi formare sic . tē rō eēt bona . sed iste pmissa . qlibet ps sbe e sba . nulla ps hois e ho bñ cōcludit q ho z sba no sūt idē cōuertibilr . Eodē mō dico ad 2^m q ex dīctis ppōnibus . s . qlibet ps tps e tps z nulla ps anni e annus bñ segtur q ann^o z tēp^o no sūt cōuertibilr idē . z illo mō arguit pbs .

Ad 3^m dīco q qvis ille ppōnes no cōicēt i aliq termino . pnt m cōicare i aliq termino . vñ pōt argui sic . Quēcūqz sic se hñt q nlla ps vni^o e ps alteri^o illa no sūt idē . sed tēp^o z circuliō cōpleta sic se hñt q nulla ps vni^o e ps alteri^o g tēp^o z circuliō cōpleta no sūt idē . maior de se p3 . z minor pbat sic . nulla ps circuliōis e tps z qlibet ps tps e tēp^o . g nulla ps tps e ps circuliōis : z sic p3 q tēp^o z circuliō sic se hñt q nulla ps vni^o e ps alteri^o . mior hui^o rōnis p3 de se . z maior e nota fm hāc opionē qz si tps z circuliō eēt idē ut dicit ista opinio tūc sequerē q nulla ps circuliōis esset circuliō z p pōnes nulla ps circuliōis eēt tēp^o . z sic p3 q formādo rōnē pbi modo predicto ratio est bona respectu pclusiōis quā pbiis intendit que est q tēpus z circuliō no sūt idem penitus z conuertibiliter .

Amplius autem si plures eēt celi : similiter esset tempus cuiuslibet ipsorum motus . Quare multa tempora simul .

Secundus

Dic ponit 2^a rō pbas qnē q talis est . Si temp^o sit reuolutio cōpleta celi . g si ples eēt celi pla essent tpa . sed pns e flz igitur z ams . falsitas pntis p3 qz cōsequēs est vna cōditionalis cui^o ams eēt opabile z cōsequēs iopinabile . sed ex inopinabili no segtur iopinabile . nā ams huius est opabile z pns iopinabile . qm dicētes plures mot^o eēt opinantur plures celos esse . z sic plures celos eēt opabile . sed plura tēpora eēt simul est iopinabile . quā nullus vnqz dixit plura tpa siml' eēt quoz qdlibet sit totaliter extra aliud z sic illud psequēs e falsus v3 . si plures sūt celi pla sūt tpa qz illd pns est vna cōditionalis cui^o ams est opabile z pns iopinabile pna vō pbat . s . si tps e reuolutio cōpleta celi igitur si ples sūt celi pla sūt tpa . z h sic . Si tps eēt reuolutio cōpleta celi : tūc si ples eēt celi reuolutio cuiuslibet celi eēt tps . s3 certū e q si eēt ples celi ples eēt reuolutiōes cōplete celoz z qlibet illaz reuolutiōnū eēt tēp^o z sic eēt pla tpa . z sic si ples sūt celi ples sūt reuolutiōes z pla sūt tpa . z p pns si ples sūt celi pla sūt tpa .

Uñ cōsciēdū q pbiis p motū celi itelligit reuolutiōnē cōpletā . vñ ista rō pbat q tēp^o nec e mot^o celi nec e reuolutio cōple-

Quid itelligat pbus p motuz celi

ta . 2° dicit q hec pdictio e cōis isti opioni . s . dicēti tēp^o eēt cōpleta reuolutiōnē celi . z opioni dicēti q tps e mot^o toti^o celi z ptes ei^o sūt ptes tps . z sūt opio Platonis . z e sufficiētior oib^o alijs . hec 2° . sic p3 q hec rō destruit opionē ponētē tēp^o eēt cōpleta reuolutiōnē celi . z eēt opionē pbatē tēp^o eēt motū toti^o celi . p3 eēt q opio Platonis fuit q tēp^o e idē qd mot^o celi . z q ptes tps sūt ptes mot^o . z sic plato no posuit q tēp^o eēt cōpleta reuolutio celi : qz tē ptes reuolutiōis no eēt ptes tps cū qlibet ps tps sit tēp^o z nulla ps reuolutiōis sit reuolutio . Et iō cū plato ponat q ptes mot^o celi sūt ptes tēporis p3 q ipse no itelligit p motū celi motū cōpletū . i . motū diurnū ul' reuolutiōnē cōpletā . nā dicit q tēp^o e idē qd mot^o celi ut ponit qdā modern^o . z dicit 2° q hec opio est sufficiētior oib^o opionibus antiq^o . Uñ p^o pbari p hāc rōnē q tēp^o no e idē qd mot^o celi : qz si tēp^o eēt mot^o celi tūc si ples eēt celi plura eēt tpa . qd e flz qz pns e vna cōditionalis . cui^o ams e opabile . z pns iopinabile .

S3 2° mouet vnā dubitātionē h talē . ista rōcinatio cōponit ex vna ppōne dubitabili . s . illa . tēp^o e mot^o celi z ex alia q no e po^o nisi fm imaginatiōnē q e ista . s . ples sūt celi . p^o igitur aliq dicē q illd ipo^o . s . pla tpa eēt no sequit ex illa ppōne dubitabili q pōit q tēp^o e mot^o celi . sed q segtur ex illa ppōne ipo^o q pōit ples celos eēt .

Ad istā dubitātionē dicit 2° q ista declatio e alteri^o modi qm cū fuerit duo cōtingētia se cōplete : z posuerim^o aliqd eēt ipz pcedēs aut disponi p pcedēs : necio sequit pns lz sit ipo^o illd dispōi p pcedēs . vbi gra . qm dies segtur ortū solis manifestū e q i qctūqz hora ponam^o solē oriri sequit tē diē eēt : lz solē oriri i illa hora sit ipo^o . Similr oē qd ponit uolare segtur ut hēat alas lz im- ipo^o sit ipz uolare . z qz tēp^o z celū sūt se ptingētia ut ponit aduersari^o dicēs tēp^o eēt motū celi : nec eēt si posuerim^o ples celos eēt q ponam^o pla tpa eēt . sed pla tpa eēt ipo^o g z illd ex q sequit h ipo^o : e i ipo^o . s . tēp^o eēt motū celi . hec 2° .

Intelligēdū h 2° h q illd ipo^o . s . pla tpa eēt segtur ex illo ipo^o v3 . tēp^o eēt motū celi . z sequit sic qz ad celū eēt sequitur motū celi eēt qz ipo^o est celū no moueri . qm qm aliq ptingētia se z c . h e qm vnū segtur ad aliō sic pns segtur ad ams posito ams eēt ponit z pns . z p^o p^o ams eēt p^o p^o . sequit g . ples sūt celi igitur ples sūt mot^o pmi . hec pna e necia . s3 si tēpus z mot^o celi sūt idē tūc sic segtur ples sūt celi g plures sūt mot^o pmi . ita sequerē . ples sūt celi g pla sūt tpa . z ex illa ppōne . s . tēp^o z mot^o celi sūt idē . sequit q si ples sūt celi q eēt pla sūt tpa . s3 cōsequēs e ipo^o . qz pns e vna pditionalis cui^o ams est po^o z pns ipo^o apd platonicos . z ams e po^o qm plato posuit deū pduxisse istū mūdū z q sic pduxit hūc mūdū ita p^o pducē ples mūdōs . z sic ples celos eēt apud platonicos e po^o . sed pla tpa eēt ipo^o apud eos : ita z hec pditionalis ples sūt celi igitur pla sūt tpa e ipo^o apd eos ga ams e po^o z pns ipo^o : z illa pditionalis segtur ex illa ppōne . v3 . tps z mot^o celi sūt idē g z illa e ipo^o .

Sed dubitat h an sequat ples sūt celi igitur pla sūt tpa . z v3 q sic qz tēp^o e i celo sic i sbo : sed multiplicato sbo multiplicat accidēs sbi : z sic segtur ples sūt celi g pla sūt tpa . Itē tēpus cōsequitur primū motū . sed si plures sūt celi primi plures sūt motus primi . ergo sequitur q si plures sūt celi q plura sūt tēpora .

Opio Pla

Dubium

Solutio

Et hec segtur aliq pte quēnas esse necia . c^o ams z pns sit im- polia . Con- sise . z p^o cō 2 . E . s . p^o p^o com . 2 .

Opio Pla

Dubium

Ad dubium

CAd oppositum videtur esse philosophus. **C**Ad illam dubitationem dicit aliquis quod in ista sententia philosophi accipiuntur celi idifferenter per quodcumque spatium celestium quod antiqui posuerunt motum cuiuslibet spee esse tempus. Et per hanc opinionem arguit philosophus hunc ut ipse dicit. et sic. Si tempus esset motus cuiuscumque spee idifferenter tunc si plures sunt celi. id est si plures sunt spee celestes tunc plura sunt tempora: et tunc non esset finis quod non est una conditio: cuius autem est verum et non finis. unde accipiendum celum per spatium celestium idifferenter tunc non sequitur plures sunt celi igitur plura sunt tempora. tamen si opinio antiquorum esset vera bene sequeretur. **C** Contra. secundum exponebatur opinio quam philosophus hunc probat fuit opinio platonis quod opinio fuit sufficientior omnibus aliis opinionibus antiquorum philosophorum. Et dicitur quod ratio philosophi componitur ex una parte dubitabili et alia ipso secundum imaginationem et est illa in qua dicitur quod plures sunt celi: sed hoc non dicerem de spaciis quod plures spaciis esse non est ipso: non igitur per celum intelligitur spatium celestium. **C** Item quod exponitur intellectus antecedens huius conditionalis si plures sunt celi plura sunt tempora. dicitur si plures essent celi ut dicitur aliquis quod dicitur plures mundos esse tunc plura essent tempora: et sic per se ex parte non est quod philosophus non intelligit per celum quodcumque sperat celestium. **C** Ad istam dubitationem dicitur quod intelligendo per celum orbem hunc motum unum omnino regularem et unum formam. vel per celum intelligendo aggregatum ex tali orbe et aliis orbibus motibus: sic illa sententia est simpliciter bona. plures sunt celi igitur plura sunt tempora. quod multiplicato subo multiplicatur accens. Nec deducitur philosophus ad hanc conditionalem tanquam ad inconueniens simpliciter: sed tanquam ad inconueniens apud platonicos quod dixerunt quod tempus est idem quod motus celi. quod platonici dixerunt quod potest esse deum creare alium mundum sic creauit istum. illud tamen autem. videlicet plures sunt celi: est opinabile et potest esse apud eos: sed hoc est opinabile et ipso apud eos. videlicet plura sunt tempora sic se habentia quod nullum est per alterum nec per unum est per alterum. igitur philosophus deducit ad hoc tanquam ad inconueniens quod ad hoc non quod ad inconueniens simpliciter: et per hoc patet ad rationes in prioribus: quod verum concluditur. **C** Intelligendum tamen est quod tempus comparatur ad motum celi dupliciter. vno modo ut est eius passio. alio modo ut est eius mensura. id est intellectus illius sententia. scilicet plures sunt celi igitur plura sunt tempora. potest esse dupliciter. videlicet quod ad plificationem celorum sequitur plificationem temporis secundum quod tempus est passio motus celi vel ut tempus est mensura motus. per motum bene sequitur plures sunt celi igitur plura sunt tempora. hoc est si plures sunt celi plura sunt tempora in quantum passiones sunt motus celi: sed modo non sequitur quoniam ad multiplicationem mensurarum non sequitur multiplicatio mensurarum in quantum huiusmodi: quoniam idem est numerus decem hominum et decem canum secundum philosophum inferiorem. unde accipiendum tempus ut est mensura motus celi sic non magis multiplicatur tempus ad multiplicationem motus celi quam ad multiplicationem aliorum motuum. quoniam accidit mensura in quantum mensura quod sit in mensurato tanquam in subo. dico igitur quod ista sententia plures sunt celi igitur plura sunt tempora: accipiendum tempus per passio motus celi est bona. et tamen iste intellectus plures sunt celi igitur plura sunt tempora non est potest esse secundum quod tempus est passio motus celi. sed accipiendum tempus ut mensura est: sic non sequitur quod tunc denotatur quod si plures sunt celi quod plura sunt tempora in quantum tempus est mensura motus celi. et sic arguitur quod si plura sunt mensurata plures sunt mensurae. sed illud non sequitur quod plura mensurata sunt mensurari eadem mensura. **C** Unum notandum est secundum Albertum quod ad hoc ut motus sit mensura requiritur quod sit unum genium mensurato. 2. quod ipsum sit notum et notum mensurato. 3. quod sit mensura omnis et famosa. 4. quod sit inuegetabile certum et prescitu. 5. quod sit regit quod sit minus secundum sensum vel secundum visum ut postea videbitur. et hoc nomen tempus sic est non mensurae. et id non sequitur plures sunt celi igitur plura sunt

Repl. pma

Secunda repl.

Ad replica.

Expo cogatur ad motus celi dupliciter.

Albertus magister dicit quod ad hoc quod motus sit mensura quod requiritur.

tempora accipiendum tempus formaliter: quod sic accipitur tempus in quantum tempus est mensura. sed accipiendum tempus materialiter. scilicet per illo de quo celum predicatur sic bene sequitur plures sunt celi igitur plura sunt tempora. et quod platonici loquebantur de tempore secundum quod est mensura id dixerunt quod quod motus celi est mensura omnium motuum particularium ut tempus est mensura motus celi. et tunc philosophus arguit eos. si plures sunt celi plura sunt tempora. et hec conditionalis est falsa considerando tempus precise secundum quod est mensura quod ad multiplicationem non multiplicatur in quantum tempus est mensura ut dicitur esse. Et si dicitur illud quod tempus est mensura est accens. igitur tempus ut mensura multiplicatur ad multiplicationem subo. Dico quod hec est falsa. tempus ut mensura est: est accens: quod tunc omnis mensura esset accens. et hec est falsum. tempus ut mensura est: est subo. quod sic omnis mensura esset subo. et sicut hec est falsa. tempus in quantum tempus est mensura est non est accens. hec tamen est vera. tempus non in quantum tempus est mensura est: est accidens. et hec sicut. tempus non in quantum tempus est mensura est: est subo. et ista multa dicunt. scilicet tempus in quantum tempus est mensura est: est non accens. et tempus non in quantum tempus est mensura est: est accens sicut declaratum est in logica.

C Totum autem spatium visum est quod dicitur esse tempus: quod in tempore omnia sunt: et in toto spatium. Est autem stultum quod dicitur: quod quod est de his impossibilia considerare. **C** Hec est 2. particula 2. partis prime huius capituli in qua ponitur opinio proponenti tempus esse speram celestem. et est destruit ratio opinionis quod dicitur antiquorum quod fuit quod tempus est spatium celestium scilicet supra spatium. et ratio huius opinionis fuit ista. Omnia sunt in spatium celestium et omnia sunt in tempore igitur tempus est spatium celestium. Unum. d. philosophus quod hec opinio est stultior quam quod est de hoc ipso considerare. hoc est illa opinio est stultior quam sit ducere ad ipso sequentia ad hanc opinionem. et id circa probationem huius opinionis non est imorandum. Et dicitur. d. h. quod eorum ratio deficit in duobus. per quod est ex affirmatiuis in 2. figura. et sic est figura inconstans et sic deficit in forma. deficit est in materia quod est in tempore et omnia esse ut in spatium celestium vel mundi non significant idem. hoc est esse in non significat idem in istis duabus propositionibus et si esse in accipiat utrobique eodem modo: quod sic una pars factum est falsa et sic esset defectus in materia.

C Quoniam autem videtur maxime motus esse et mutatio quod dicitur tempus: hoc considerandum est. Uniuscuiusque quod dicitur igitur mutatio et motus in ipso quod per alterationem et augmentum mutatio est solum aut ubi fortasse est ipsum quod motus et transmutatur.

C Hec est 3. particula 2. partis prime huius capituli in qua declaratur quod tempus non est idem quod motus accipiendum motum ut est corpus ad omnes motus. unde philosophus dicit per quod dignum videtur quod tempus sit motus quod sit reuolutio celi vel spatium celestium. unde magis sufficiens istarum trium opinionum de tempore est opinio dicitur tempus esse motum. et ratio huius est quod non potest imaginari tempus nisi cum motu et multoties estimatur quod illud quod sequitur re sit ipsa res. sed quod tempus non sit motus probatur: et hec est 4. 2. huius libri quod probatur dupliciter. et per sic. Dicitur motus est in aliquo determinato loco sic quod non in alio. sed tempus non est in aliquo determinato loco ita quod non est in alio: igitur tempus non est idem quod motus. maior pars. quod omnis motus est in re mota siue sit alteratio secundum substantiam siue secundum qualitatem siue sit augmentatio siue motus localis. Unum vel motus est in re mota et solum ibi ubi est res mota: sed omnis res mota est in vno determinato loco: sic quod non est in alio. et ita pars quod motus omnis est in vno loco determinato siue in vno determinato ubi. ita quod non est in alio. minor pars. quod tempus est in omni loco et idem apud omnes. Item dicitur quod philosophus non intelligit quod omnis motus sit in ubi ita quod sit ad ubi. sed intelligit sic quod omnis motus est in motu quod dicitur motum esse in ubi. **C** Sed dubium est quod sic motus est in motu siue: ita tempus est in motu siue vel in motu

2. co. 94.

vide in li. q. o. c. 33. et 42. et i. 2. p. 7. si. com. 23.

2. co. 45.

43. p. 10. huius libri.

Dubium.

Solutio,

Obiectio,

Solutio,

subiue: sic motus est in vno loco sic quod non in alio: ita tempus est in vno loco sic quod non in alio. s. in loco in quo est suum subiectum.

C Dicendum est tempus esse ubique sic nunc et mensura omni transit mutabilitate ubique existit. sed motus non est ubique nec in omnibus sic in sebo s. in omnibus transitabilibus sic mensura in mensurato. Et si dicatur quod proprius motus est in omnibus transitabilibus sic mensura in mensurato: quod proprius motus est in sebo omni aliorum motuum. sic tempus est ubique. ita motus est ubique. Dicendum quod hoc nomen tempus significat mensuram: sed hoc nomen motus non est nomen mensure s. significat actum mobile in quantum mobile. et quod mensura non multiplicat ad multiplicationem mensuratorum. id conceditur de tempore quod s. est idem omni transitabilitate: quod illud quod non multiplicat in tempore non est tempus. s. de motu non conceditur quod idem sit apud omnes quod motus importat in suo intellectu principali habitu ne ad motum et non est idem motus ubique nec apud omnes. Et cum dicitur quod proprius motus est mensura omni aliorum motuum. dico quod proprius motus non est proprius mensura omni motuum: s. tempus est proprius mensura quam proprius motus non mensurat alios motus nisi ratione temporis ut patebitur inferri: et sic tempus est idem apud omnes sic proprius mensura transmutatio omni transitabilitate s. sic non est de proprio motu. Item aliter tempus est mensura et aliter proprius motus est mensura: quod tempus est quod dereliquit in quolibet re locali suum quod quod est quod dereliquit ex adiacentia temporis. Unde tempus est ubique sic mensura in mensurato et sic dereliquit in eisdem. s. ipsa quod s. proprius motus non dereliquit tale mensuram in rebus localibus: et idem tempus est ubique sic mensura: et est ubique sic proprius suum effectum. i. proprius suum quod dereliquit a tempore in quolibet re locali. s. non est sic de proprio motu.

2. ad 96.

C Amplius autem mutatio quod omni velocior: aut tardior est. Tempus autem non est. Tardus autem et velox tempore determinat. velox quod est in paucis multum mouet. Tardus autem quod in multo paucum. Tempus autem non determinat tempore: nec quo quantum aliquid est. nec quo quale.

Primum notandum.

Secundum notandum. Quicquid.

Secunda ratio. Quicquid. Tertia ratio.

C 2. probatur eadem sic. omni mutatio est velox vel tardus: ita quod omni motus est velox vel tardus. s. tempus non est velox nec tardus: sic tempus non est motus: maior pars de se et minor probatur sic: velox et tardus diffiniuntur per tempus: s. tempus non diffinitur per tempus. sic tempus non est velox nec tardus: minor huius rationis pars et maior sic declaratur quod velox sic diffinitur. velox est illud quod transit magnam spatium in breui tempore. Et tardus est quod transit paruum spatium in magno tempore et sic pars quod velox et tardus diffiniuntur per tempus: sed tempus non diffinitur per tempus nec quod quantum est: nec quod quale est. i. nec quod est quantum nec quod est quale. **C** Unde notandum s. 2. quod probatur cum dicitur nec quod quantum est nec quod quale est: non intendit quod in tempore quantum ad modum quantum. et quantum ad modum quale. quoniam tempus est quantum non quale. s. intendit dicitur quod ipse est quod quod diffiniat tempus per tempus nec quod quale si haberet quale: nec s. quantum. s. quale et quantum in motu diffiniuntur per tempus: quod veloxitas et tarditas que in eo sunt sic quale et quantum diffiniuntur per tempus quod est quantum per se. s. quantum quod inuenit in motu diffinitur per tempus cum dicitur quod motus magnus est in tempore magno et parvus in tempore paruo. hec 2. **C** Notandum s. in aui. quod hec ratio probatur quod tempus non est motus per hoc quod omni motus est velox vel tardus et tempus non: hec in quantum ratio est communis motui celesti et alijs motibus. nam motus celestis est velocior omnibus alijs motibus quod corpus celeste plus transit de spatio in equali tempore quam aliquid aliud corpus. Item aui. adducit alias rationes ad probandum quod tempus non est motus. d. quod duo motus diuersi sunt eodem tempore: sic motus non est tempus. Item dicitur motus sunt diuersi a diuersis temporibus sic tempus non est motus. nam dicitur temporibus sunt ille

v. cito subito paululum momentu antea. s. sic iste non sunt dicitur motus. Item si illud est uelox. s. uelox est quod transitur cursum in minori parte non est ratio ut dicatur in motu breuiori. vel quod dicatur quod transitur cursum longiore in motu breuiori. et sic manifestum est s. in intentione probatur et aui. quod tempus non est motus. Et adhuc potest probari sic: tempus est per se in predicamento quantum: ut pars per probatur et 2. metha. et est pars ex li. predicamentorum. s. motus non est per se in genere quantum: s. est uel de genere passionis uel de genere termini ad quem ut uult 2. super 3. et 5. huius li. igitur tempus et motus non sunt idem.

Quarta r.

2. ad 118.

2. ad 97.

C Quod quod igitur non est motus: manifestum est. nihil autem differat nobis dicere in presenti motum: aut mutationem.

C Hec est 4. particula per primum huius capituli in qua declaratur quod corpus non est sine motu quod tempus non sit motus. per tunc concludit probatur hanc rationem probatur. dicitur. Quod quod igitur tempus non est motus manifestum est ex predictis nec differt nobis dicere in presenti motum aut mutationem. hoc est manifestum est aut quod tempus non sit motus accipiendo motum contra per motum proprie et per mutationem. unde manifestum est quod tempus non est aliquid mutatio. Et ut dicitur 2. probatur utitur hoc nomine. motus large tanquam synonymo cum hoc nomine transmutatio: ita quod ex hoc declaratur quod tempus non est aliquid quatuor generum motuum. Deinde cum dicitur.

C At vero nec sine motu tempus est. Quia. n. nihil ipsi mutamur s. in intelligentiam aut latet transmutantes: non vult nobis fieri tempus: sic nec quod in sardo fabulatur dormire apud heroes cum expugnant. Copulatur enim nunc primum posteriori nunc: et vnum faciunt remouentes per insensibilitatem medium. Tanquam igitur si non esset medium nunc: s. idem: et vnum nunc esset tempus. Sic et quoniam latet alterum esse: non vult medium esse tempus. Si igitur non operari esse tempus: nunc accidit nobis cum non diffinimur: nec vna mutatione: s. in vno indistinctibili vult anima manere. Quia autem sentimur et determinamur: tunc dicimus fieri tempus.

4. ad 118. butus libri.

C Declaratur quod tempus non est sine motu. et hec est 4. 2. huius libri in qua probatur sic. tempus non est sine illo sine cuius perceptione non percipitur tempus: sed tempus non percipitur sine perceptione motus. sic tempus non est sine motu. huius rationis probatur solum ponit in textu cum declaratione minoris: quod maior vult esse nota per hoc: quod illa que non separantur ab inuicem in cognoscendo non separantur ab inuicem esse: quoniam illa que sunt coniuncta in esse possunt se pari ab inuicem in cognitione. per quod multo magis illa que separantur in esse possunt separari in cognitione deo. ex opposito que non separantur in cognitione non separantur in esse: et sic pars quod tempus non est sine illo sine cuius perceptione non percipitur tempus. et sic pars maior. minor vero declaratur quoniam cum nos non intelleximus motum: aut intelleximus et postea tradiderimus obliuioni: non sentimus nec comprehendimus ipsa tempus oino. et hoc probatur per testimonium illorum quod dicuntur fabulose dormire se in sardo apud heroes. i. apud deos multum annis: quoniam ipsi non percipiunt motum quod copulabant istas expugnationis istati que incipiunt dormire non percipientes tempus medium. quod non percipiunt motum. uel si aliquid perciperunt seu imaginabantur obliuati erant propter fortitudinem somni. Sicut enim si instans fuerit idem non fiet tempus oino. ita si reputamus ipsum esse idem tunc reputabimus tempus non fieri: ut accidit illis hominibus quod dormierunt in sardo: unde cum nos non percipimus nec imaginamur

Probatur testimonio aliquorum.

motu determinatum et in tempore: sed extrema: sed estimave
 rimus quod nullus motus factus sit in nobis neque in alijs et quod
 non sumus in esse disibilibi: tunc accidit nobis non sentire tempus.
 vnde brevitatis tempus non percipit nisi quando motus percipit ut patet ex
 illorum testimonio qui in sardo dormierunt. patet et per experientiam
 tunc quod nos non percipimus tempus nisi quando nos percipimus motum
 factum in nobis vel in alijs. cum enim non percipimus nos esse in esse
 disibilibi: nec percipimus medium iter duo idisibilia non percipimus
 tempus. Et sic est aliquid non danda. Primum est notandum sed
 patet quod haec existimavit philosophus dixisse quod motum imagi-
 nationis necio sequi perceptio temporis. et sic philosophus enim philosophus
 voluit quod philosophus est signum quod tempus non sit extra motum. vnde brevitatis
 ter philosophus. credidit philosophus dixisse quod quando cum quibus mouemur
 sed imaginatione quod tunc percipimus tempus. et quod philosophus non est uerum:
 id philosophus. dicit philosophus. d. quod multoties comprehendimus res
 getates et tunc mouemur: cum ois magnitudo sit motus ut
 quando comprehendimus polos mundi et centrum. vnde philosophus. dicit
 philosophus sic. Quia nos comprehendimus res getates tunc mo-
 uemur sed imaginatione. et tunc non comprehendimus tempus. igitur
 ad motum imaginationis non necio sequitur perceptio temporis
 Sed patet. d. quod illa non fuit intentio philosophi. sed quod ad motum
 imaginationis non necio sequitur perceptio temporis. sed intendit
 bat quod nos non sentimus tempus quando non sentimus motum. Vnde
 philosophus intendit quod tempus non sentit sine perceptio de motus non quod
 perceptio temporis necio sequitur motum in nobis. Et non est non
 dicit philosophus quod quod tempus non imaginatur absque motu. et mo-
 tus potest imaginari extra tempus: significat quod motus precedit tempus
 naturaliter et quod tempus accidit motui sed sunt rationia se complete
 hec patet. vnde patet intendit quod si procedam naturaliter ad per-
 ceptionem temporis cum prius imaginauerim ipsas: sed necio erit per-
 ceptionem imaginacionis: vel comprehensionem motus.
 et id motus est prior naturaliter quod tempus. Ex quo loco potest accipi quod
 illud est prius naturaliter quod potest cognosci sine alio. et illud aliud non
 sine illo. Et non est non dicit philosophus quod non percipientes mo-
 tum non percipiunt tempus. et philosophus ostendit per philosophum dicens quod il-
 lud quod dixit. non sentire tempus multoties accidit dormi-
 entibus multum. et est illud quod faciunt opus delectabile sit eis
 tempus breue quod delectatio prohibet eos comprehendere mo-
 tum. et est eis quod laborat. hec patet. quoniam quod laborat sunt in
 afflictione et comprehendunt continue magna transmuta-
 tione in seipsis et per philosophum tempus breue appetit eis multum longum
 Et intelligendum est in philosopho quod actus utrumque imaginatiue potest
 esse duplex. scilicet vnde sit et alius successiuus in quo attendit succes-
 sio in philosopho quod intentio utrumque imaginatiue potest sit profundior
 et intentior. percipiendo actum sicut utrumque imaginatiue non percipimus
 tempus. sed percipiendo actum successiuum imaginacionis
 habemus percipimus tempus. Et sic dubitat circa illud dicit philosophus
 si non sentimus tempus quando non sentimus motum. et sic dubitat an
 tempus comprehendat sensum. Et vnde quod non quod tempus nec est sensibile
 vel proprium nec sensibile coram nec sensibile per accens: sed tempus
 nullo est sensibile. quia de se patet et ante probat quod manifestum
 est quod tempus non est sensibile proprium nec sensibile coram: quia
 nec est magnitudo nec figura nec motus nec quies nec
 natus: et sicut non est sensibile per accens: quod sic sentiret per ali-
 quod accens suum quod esset per se sensibile. sed tempus non habet ali-
 quod accens per se. igitur tempus non sentit per accens. Et tunc patet
 infra super illud capitulum dicit quod tempus non comprehendit nisi ex
 comprehensione motus comprehendit per intellectum et per rationem tempus
 non comprehendit nisi per intellectum et sic non comprehendit a
 sensu. In oppositum vnde est patet philosophus quod multoties dicit quod sentimus
 tempus sentiendo motum. et philosophus libro de memoria et remi-
 scencia dicit quod ois aial habens memoriam recipit tempus. sed
 certum est quod non ois aial habens memoriam habet intellectum: sed
 aliquod aial carens intellectu percipit tempus. sed philosophus non potest nisi
 per sensum. sed tempus comprehendit per sensum. Et dico quod tempus non

percipit per sensum exteriori cum non sit sensibile per se nec sit se-
 sibile per accens ut argutum est super. attamen dico quod tempus per-
 cipit per sensum interiori et ille sensus interiori quod percipit tempus vel
 est memoria et si vnde memoratiua habeat aliquem actum
 2um. vel est estimatiua vel cogitatiua. Quia enim per memori-
 am percipiamus tempus vnde est de intentione philosophi libro suo de
 memoria. nam dicit philosophus quod eodem modo nos memoramur
 de preteritis quod percipimus tempus: sed de preteritis memoramur
 per memoriam et per memoriam percipimus tempus. et sic per co-
 gitationem vel per estimationem percipimus tempus. Dicit enim
 themistius super 3um de anima quod sensus et fantasia impercepti-
 biles sunt oino temporis et maxime preteriti et futuri. Et per sen-
 sum intelligit themistius sensum exteriori. Vnde dicit themisti-
 us quod proprium est intellectus aut potentie quod est super fantasia per-
 cipe tempus preteritum vel futurum: et forte per estimatiua per-
 cipit tempus futurum et per memoratiua percipit tempus preteritum
 et utrumque est super fantasia. Et ad primum in prius dicitur quod
 disio sensibile in sensibile proprium coram et per accens est disio se-
 sibilis sensu exteriori: cuiusmodi sensibile non est tempus quia
 tempus est sensibile sensu interiori: et tunc nec est sensibile proprium
 nec coram nec per accens. Et ad 2um dicitur quod patet itelli-
 git quod tempus non comprehendit ab intellectu nisi ex compre-
 hensione motus comprehendit per intellectum. sed ex philosopho non sequitur quod
 tempus solum comprehendat per intellectum. Et vnde notandum sed philosophus
 2o sue phice quod recitat multas opiones de quantitate
 temporis quod se sex. Primum opinio dicit quod tempus est aggregatio mo-
 mentorum et id dicitur quod cum cognoscimus tempus cognoscimus et mo-
 tum: et dixerunt quod momentum est aliquid designatum ut si di-
 cat quod philosophus erit cum eleuatione solis post duas eleuationes
 Et 2o opinio est quod tempus est substantia eterna. et ratio huius opinionis fuit
 ista. Illud quod ex se est necesse esse substantia eterna: quia ex philosopho est
 necesse esse eternum. et ex philosopho quod habet esse ex se est substantia: sed tempus ex
 se est necesse esse. sed minor probat: quia tanta est necessitas sui esse
 quod quantum nititur destruit tempus esse potest illud esse: quoniam si quis amo-
 ueat tempus esse: aut facit nunc. aut ante aliquid aliud. aut post
 aliud. sed prioritas et posterioritas non sunt sine tempore et sic
 sequitur quod quantum destruit tempus ponit tempus: id dixerunt ex quo
 tempus est necesse esse: potest esse tempus esse et si motus non sit: et id secundum
 eos aliquid tempus est cum motu et aliquid sine motu. Et 3a
 opinio est quod tempus est idem quod motus loquendo indifferentem de
 quantum motu. Et 4a opinio fuit quod motus celi est tempus. Et 5a
 opinio fuit quod recursus celi est tempus. id est vna reuolutio.
 Et 6a opinio quod tempus est ipsa celi. vnde ille sunt opiones an-
 tiquorum affirmatum tempus esse. et ratio ponentium motum esse tempus
 fuit illa. Quicquid est in cuius natura est quod habeat duas partes. vnde
 vna preterita et alia futura est tempus. nec iter oia quod videntur
 esse tempus: ipse motus tamen est quod recipit in se preteritum et futurum si-
 ue preteritum et presentis: sed motus est tempus. Et alia ratio. nos non pu-
 tamus tempus esse nisi cum sentimus motum. Infirmo enim et do-
 leti elongat tempus et abbreviat uoluptuoso. quod infirmus
 percipit motum et magis retinet et memorat quod uolu-
 ptuosus. Et ad primum illorum respondet philosophus. d. quod eorum ratio quod
 posuerunt tempus esse motum ininitum vnde proprium non probabili
 quod est illa. Quicquid habet in sua natura aliquid preteritum et aliquid
 futurum est tempus. sed illud non est probabile nec concessum: quoniam
 multa sunt quod non sunt tempus quod tamen habent in seipsis aliquid preteritum
 et aliquid futurum sicut diluuium et bellum troianum. Vnde
 opus quod preter illa sit quodam alia conditio. vnde quod quicquid ex
 seipso est quod aliquid est preteritum et aliquid futurum est tempus.
 Vnde breuitatis motus non habet a seipso quod aliquid est preteritum
 et aliquid futurum: quia motus non dicitur preteritum nisi quod fuit in
 tempore preterito. nec vna pars motus est prior et
 alia posterior nisi quod vna pars fuit in tempore pre-
 terito et alia in tempore futuro: nec dicitur motus preteritum nisi
 quod fuit in tempore preterito. Et ex quibus appetit quod prius

Opio Bal.

Ro Bal.

Op^m vide
bici tex. in se
qu. n. 7. 12.
meia. 6. 29.

Dom^m est
bo^m et op^m de
lecta. adle a
genib^m acti-
pus breue.
ecotra labor-
ratiuis.

Primum du-
biu circa vi-
cum.

Secom.

Ad q

Remisti.

Ad primus

Ad secunda

Aui. scdo
sue pte.
Prima opt.

Secunda

Tertia

Quarta
Quinta.

Sexta.

Iterum ad
primus fm
opinionem
Avice.

2. 68. 98.

et posterius secundum durationem per se essentialiter sunt in tempore et non sunt in motu nisi ratione temporis. ut scilicet quod motus est coniunctus temporis. ex quo sequitur quod tempus realiter differt a motu: quare et cetera.

Manifestum quod non est sine motu neque mutatione temporis. Quod igitur neque motus neque sine motu tempus est manifestum est. Accipiendum autem quomodo quomodo quod sit tempus. hic incipientibus quod motus est. Si enim motum sentimus et tempus. Et namque si sint tenebre: et nihil per corpus patiamur: motus autem aliquis in anima fit subito: sicut videtur fieri quod dicitur tempus. At vero et cum tempus videtur fieri aliquid: sicut et motus aliquis fieri videtur. Quare autem motus aliquid est tempus. Quomodo autem non est motus: necesse est motus aliquid esse ipsum.

Hec est prima pars huius capituli que dicitur quod non est tempus per se inquit quod est tempus. id est investigando diffinitionem temporis: hec pars ostendit quod per se dicitur quod tempus est aliquid ipsi motus. id est ibi dicitur quod non est motus. Declarat autem quod sit continuus et prius et posterius in motu et in tempore ut ex illa ratione appareat quod tempus est aliquid ipsi motus. id est ibi dicitur. At vero et tempus. Ostendit ratione cuius tempus sequitur motum. In quarta ibi dicitur quod non est igitur tempus. Concludit per se diffinitionem temporis. id est ibi dicitur quod non est motus. Declarat quod motus est tempus. In quinta igitur per se dicitur huius partis per se dicitur quod tempus est aliquid ipsi motus. et hec est quarta pars huius libri. que sic probatur. Ad hoc sentimus motum et tempus: quomodo si sunt tenebre et non percipimus motum alicuius corporis exterioris nec patiamur aliquid alterationis in corporibus nostris ab aliquo exteriori agente: sed fiat aliquid motus in anima nostra ut per se successione: cogitatione: imaginatione: videtur nobis ut fiat. et sic percipiendo quocumque motum percipimus tempus: quomodo si percipimus motum exteriori manifestum est quod est percipimus tempus. Si vero percipimus motum cogitationis vel imaginationis percipimus tempus. et sic quocumque motum percipimus per percipimus tempus et e converso: quare cum percipimus tempus est percipimus motum. Ex his igitur potest sic argui. Quocumque sit percipiunt vel se idem aut unum est aliquid alterius: sed tempus et motus sit percipiunt: ergo tempus et motus vel sunt idem. vel tempus est aliquid ipsi motus. sed tempus et motus non se idem: ut probatur est superius: ergo tempus est aliquid ipsi motus. Unum per se in hac parte recapitulat declarata: dicens quod manifestum est quod tempus non est sine motu et mutatione. unde ex predictis est manifestum quod tempus neque est motus neque est sine motu. Deinde proponit per se quod ipse intendit in hunc dicens. quod quod quomodo quod est tempus. opus in hunc quod est motus genitive. hoc est quod ipsi motus est tempus. Deinde ponit maiorem huius rationis cum sua declaratione et postea concludit rationem suam. unde littera plana est. Intellegendum quod per se concludit ultimum quod tempus est accessus motui: quare ex quo tempus est aliquid ipsi motus vel est causa motus vel est aliquid rationis motui. sed tempus non est causa motus: quare tempus non appetit diffinitionem motus. ergo tempus est aliquid rationis motui et sic remanet quod sit accessus motus. Adhuc scilicet duo sunt per se prima quod per se movet et solvit unam dubitationem que talis est. scilicet ut tempus sequitur motum imaginationis. aut consequatur omnem motum idem inter. aut consequatur aliquem unum motum ut motum per se. et arguit discurrendo per aliquid meorum huius diffinitionis. Et quod tempus non sequitur motum imaginationis probatur per se sic. Si tempus sequeretur motum imaginationis et imaginatione non haberet esse ex anima: sequeretur quod tempus non haberet esse ex anima: quod est falsum. Et per se dicitur quod tempus sequitur motum corporis celestis. et capit ostensionem ab eo. et per se non sequitur motum imaginationis nostre. Et quod tempus non sequitur omnem motum probatur per se sic. Si tempus sequeretur omnem motum tempus

54 conclusio huius libri.

Digressio ad id quod inquitur in v. r. ubi per consequens omnem motum et per motum ar. quod non sequitur motum imaginationis.

multiplicaret ad multiplicationem diuini motum quod est impossibile: et quod tempus non sequitur aliquem unum motum. scilicet motum celestem: probatur per se sic. si tempus sequeretur motum celestem tunc non sentiret illum motum et non sentiret tempus. et sic ceci et icarcerati a natiuitate non percipient tempus quare nunquam perciperunt motum celestem quod est falsum: quare manifestum est quod ceci a natiuitate et icarcerati quare nunquam percipiunt motum celi percipiunt tempus. Et ista dubio soluit per se circa cuius solutionem facit duo. Nam per se dicitur quod manifestum est quod nos sentiremus tempus apud sentire quolibet motum: et apud imaginari quolibet transmutationem. sed nos sentire tempus apud sentire quolibet motum potest dupliciter intelligi. videlicet uno quod nos sentiremus tempus apud sentire quolibet motum per se essentialiter. et ille intellectus est falsus. quare si sic esset sequeretur quod tempus multiplicaret per multiplicationes motum insensibilium imo et motum imaginabilium. Alio potest intelligi quod nos sentiremus tempus per quolibet motum: non tamen per se essentialiter: sed per se hoc quod cum sentiremus quolibet motum sentiremus illum per se motum cui accidit tempus. et ille intellectus est verus. et sic intelligitur quod predicta. scilicet quod tempus multiplicat ad multiplicationem motum. quare tempus non consequatur quolibet motum esse: sed tempus sentit apud sentire quolibet motum: sed non per se essentialiter: sed quare ille per se motus que tempus essentialiter consequitur sentit quomodo sentitur quocumque motus siue fuerit imaginatus siue extensus. Unum intelligendum quod per se accipit hoc sentire generaliter per cognitionem siue per cognitionem quod est eadem ad cognitionem sensus et ad cognitionem intellectus. hoc est igitur per se quod dicitur. scilicet quod tempus percipit apud perceptionem cuiuslibet motus: quare apud perceptionem cuiuslibet motus percipit per se motus que tempus consequitur essentialiter: nec per se hoc opus quod tempus multiplicet ad multiplicationem motum: quare tempus non percipit apud perceptionem cuiuslibet motus per se essentialiter. Et ostendit per se quod quocumque percipimus aliquem motum quod tamen percipimus illum per se motum que tempus per se essentialiter consequitur: et in declarando hoc facit quarta ostentia. Quare per se est quod quocumque percipimus aliquem motum tamen nos percipimus nos esse in esse transmutabili. Et prima ostentia est illa quod quocumque percipimus nos esse in esse transmutabili. tamen percipimus motum per que sumus in esse transmutabili. Tertia ostentia est quod quocumque percipimus motum per que sumus in esse transmutabili tamen percipimus motum celi: quare nos non sumus in esse transmutabili nisi per illum. Et quarta ostentia est quod quocumque percipimus motum celi tamen percipimus motum que per tempus consequitur. igitur a per se ad ultimum quocumque percipimus aliquem motum tamen percipimus illum per se motum que tempus per se essentialiter consequitur. Et potest ultimum per se ostentia poni videlicet quod quocumque percipimus motum que tempus essentialiter consequitur tamen percipimus tempus. ergo a per se ad ultimum quocumque percipimus aliquem motum tamen percipimus tempus. Intellegendum est quod prima ostentia. scilicet quod quocumque percipimus aliquem motum et cetera non est sic intelligenda. scilicet quod quocumque percipimus aliquem motum quod tamen percipimus nos transmutari. sed sic est intelligenda. videlicet quod quocumque percipimus aliquem motum quod tamen percipimus nos coexistere alicui transmutabili actu transmutato. Circa vero secundam consequentiam est intelligendum quod percipimus motum per que sumus in esse transmutabili potest dupliciter intelligi. scilicet vel in particulari et determinate. vel in generali et modo confuso. Dico igitur quod non opus quod quocumque nos percipimus nos esse in esse transmutabili quod tamen percipimus motum celi in particulari et determinate quare ceci a natiuitate et icarcerati quare nunquam viderunt celum percipiunt se esse in esse transmutabili et tamen non percipiunt celum nec motum celi in particulari. sed tamen quocumque percipimus nos esse in esse transmutabili percipimus motum celi: per que sumus in esse transmutabili sed in generali et modo confuso. quare quocumque nos percipimus nos esse in esse transmutabili: tamen percipi-

Solutio ad

Prima pars com. Secunda

Tertia.

Quarta.

Ad hoc sit legendum per se prima.

Ad hoc sit legendum per se prima.

m^o aliqd eē pri^o z aliqd posteri^o. z mēsuram^o pri^o z posteri^o i lōgitudine trāsmutatiōis i q̄ sum^o p aliq̄ trāsmutatiōe i q̄ p z eēntialr sūt pri^o z posteri^o sic q̄ p̄cipiēdo nos eē i eē trāsmutabili p̄cipim^o q̄ ali q̄ trāsmutatio ē i q̄ sūt p̄ pri^o z posteri^o p quā trāsmutatiōe trāsmutānī. sed utz illa trāsmutatio p quā mēsuram^o trāsmutatiōe i q̄ sum^o z pri^o z posteri^o i ea: sit mot^o p̄mi celi ul' aliqs ali^o mot^o nō p̄cipim^o. cogscē at motū celi eē p quē mēsuram^o trāsmutatiōez i q̄ sum^o ē cogscē motū celi i ul' z mō cōfuso. z sic dico q̄ quicūqz p̄cipim^o nos eē i eē trāsmutabili p̄cipim^o motū celi p quē sum^o i eē trāsmutabili mō cōfuso z i ul'. Alij vō dicūt q̄ quicūqz p̄cipim^o nos eē i eē trāsmutabili cogscim^o motū celi i suo effectū: sed nō opz ut cogscam^o motū celi z in p̄p̄ia forma sed i suo effectū: qz trāsmutatio in q̄ sum^o ē effect^o mot^o celi. **C** Tertia aut̄ p̄na. v3. quicū qz p̄cipim^o motū p quē sum^o i eē trāsmutabili tūc p̄cipim^o motū celi: p3 p̄ r^ocm. nā p̄^or dic̄ q̄ manifestū ē q̄ nos nō sentim^o nos eē i eē trāsmutabili nisi ex trāsmutatiōe mot^o celi. z si p̄^ol eēt ip̄m gescere p̄^ol eēt nos nō eē i eē trāsmutabili. sed h̄ ē ip̄^ol. s. celū gescē. **C** Quarta p̄na ē manifesta. qz certuz ē q̄ t̄ps ul' cōsequitur motū p̄m q̄ ē cōtinu^o z vniformis z ille ē mot^o p̄m celi. Un̄ itelligēdū f3 p̄^ocm q̄ mot^o q̄ cū sentit: sentit p̄ z eēntialr t̄ps: ē mot^o ex q̄ sentim^o nos eē i illo eē trāsmutabili z nos trāsmutari qz sum^o i h̄ eē. z ex h̄ sentim^o. s. nos eē i eē trāsmutabili q̄n̄ imaginati fuerim^o quēcūqz motū: q̄n̄ cū fuerim^o i eē distibili z i trāsmutatiōe istās i eo nō fiet t̄ps neqz p̄babim^o ip̄z t̄ps fieri. sed cū fuerim^o i eē distibili p̄m trāsmutatiōe z nō p̄cipim^o nos eē i eē trāsmutabili nō p̄cipim^o oino t̄ps. Si at̄ p̄cipim^o nos eē i eē trāsmutabili statim p̄cipim^o t̄ps: z h̄ manifestū ē. z nos eē i eē trāsmutabili sentit per se q̄n̄ nos sentim^o q̄ istās i q̄ p̄cipim^o scribē hūc fmo nē ē aliqd ab illo i q̄ fuit cōplet^o. hec p̄^or. **C** Scdo p̄ncipalr ē notādū f3 p̄^ocm q̄ sūt tres itētiōes. i. op̄niōes circa p̄ceptionē t̄pis. quaz vna ē q̄ nō p̄cipim^o t̄ps nisi q̄n̄ fuerim^o motū i aia n̄ra. z h̄ estimavit h̄a. z ē p̄riū p̄ se. **C** Scda vō op̄io ē q̄ nos nō p̄cipim^o t̄ps nisi cū p̄cipim^o aliq̄e motū quicūqz sit z h̄ ē p̄cipe t̄ps p̄ acc̄is. **C** Tertia vō ē q̄ nos nō p̄cipim^o t̄ps nisi cū p̄cipim^o nos trāsmutari: qz sum^o i eē trāsmutabili z illa p̄ceptio est p̄ceptio quā sequitur temp^o eēntialr. hec p̄^or. tamē intētio p̄^ocm magis videbitur postea in dubitationibus.

Circa terrā p̄nam.

Circa q̄rtā cōsequētiā.

Op̄io Gal.

Scda op̄io.

Tertia op̄io.

Ex. cō. 9.

C Qm̄ aut̄ qd̄ mouet: mouet ex q̄dā i qd̄ dā: ois magnitudo p̄tinua sequitur magnitudinē mot^o: p̄p̄id enī q̄ magnitudo p̄tinua ē: z mot^o p̄tinu^o erit. Quātū enī mot^o ē: tātū z t̄ps v̄ fieri. **C** p̄^or at̄ z posteri^o i loco p̄^o sūt. Nec at̄ pōne sūt determinata.

C Nec ē p̄^o p̄ticta z p̄tis p̄n^o hui^o capli i q̄ declat̄ a q̄ sūt p̄tinuitas z pri^o posteri^o i motu z i tpe ut ex h̄ hēat̄ f3 qd̄ t̄ps ē aliqd ip̄i^o mot^o: q̄n̄ f3 pri^o z posteri^o i motu. Un̄ p̄bs itēdit h̄ declare q̄ illa rōne est accipiēda p̄tinuatio. s. q̄n̄ pri^o z posteri^o i sūt motui p̄p̄ magnitudinē z tpi p̄p̄ motū. ita q̄ p̄tinuatio magnitudis ē cā cōtinuatiōis mot^o: z cōtinuatio motus ē cā p̄tinuatiōis t̄pis. z eodē mō ē de p̄ori z posteriori. vñ ista p̄ticta p̄tiet tres p̄tes: q̄n̄ i p̄^o declat̄ q̄ p̄tinuatio i tpe ē a p̄tinuatiōe in motu. In 2° ibi

[Qm̄ aut̄ i magnitudie.] Declat̄ q̄ pri^o z posteri^o i tpe sūt a p̄ori z posteriori i motu. In 3° ibi [Est aut̄ p̄us z posteri^o.] Narrat̄ quōd pri^o z posteri^o se h̄nt ad motū. **C** In p̄^o igit̄ p̄te hui^o p̄tictule narrat̄ p̄bs q̄ cōtinuatio i tpe ē a p̄tinuatiōe i motu. z hec ē 46^a p̄ hui^o li. q̄ p̄bat̄ sic. **P**roportio mot^o ad magnitudinē i p̄tinuitate ē sic p̄portio t̄pis ad motū i cōtinuitate: s3 mot^o ē p̄tinu^o p̄p̄ cōtinuitatē magnitudis: s3 t̄ps ē p̄tinu^o p̄p̄ cōtinuitatē mot^o. de hac rōne p̄ p̄oif̄ mior cū sua p̄batiōe. 2° vō p̄oif̄ p̄. p̄ igit̄ tur p̄bs p̄p̄oif̄ tres p̄p̄ones ex q̄b^o p3 mior. q̄rū p̄^o ē: q̄ oē qd̄ mouet. v3. localr mouet de q̄dā i q̄dā h̄ ē de aliq̄ ubi i aliq̄ ubi. 2^a ē q̄ ois magnitudo i ter duo ubi. ē p̄tinua. 3^a ē q̄ mot^o sequitur magnitudinē. z h̄ ē uerū de motu locali: q̄n̄ ois mot^o localr p̄ sup̄p̄oif̄ magnitudinē sup̄ quā ul' circa quā ē. ex q̄b^o sequit̄ q̄ mot^o ē p̄tinu^o p̄p̄ h̄ qz magnitudo ē p̄tinua: z sic mot^o ē p̄tinu^o p̄p̄ p̄tinuatiōe magnitudis. **C** Deide ifert̄ p̄bs vna p̄p̄onē ex q̄ h̄etur p̄ dicēs. Quāt^o enī mot^o ē t̄m̄ z t̄ps v̄ fieri. h̄ ē. t̄ps h̄t̄ suā distionē z q̄ntitatē a motu qz q̄ntitas ē tāta q̄ntū est t̄ps. Deide. d. p̄bs q̄ pri^o z posteri^o sūt p̄ i loco z sūt p̄ones cū loc^o sit q̄ntitas h̄ns p̄onē i p̄tib^o. z iō i loco. h̄ ē. i magnitudie p̄tigit assignare p̄te p̄orē z p̄te posteriorē. i. ubi p̄s p̄or ē situata z ubi posterior ē situata. Un̄ p̄^or. d. h̄ q̄ cā p̄tinuatiōis t̄pis ē p̄tinuatio mot^o: quēamodū cā p̄tinuatiōis mot^o ē mēsurā i. magnitudo sup̄ quā ē mot^o. **C** Un̄ itelligēdū q̄ p̄tinuū possum^o duo itelligē. s. ul' illō cui^o p̄tes cōpulant̄ ad terminū cōez. z illo loq̄ndo de p̄tinuo nō ē uerū q̄ mot^o sit cōtinu^o: qz magnitudo ē cōtinua. nec ut sic capit mot^o suā p̄tinuitatē a magnitudie qz sup̄ magnitudinē discōtinuā p̄t̄ eē motus p̄tinu^o ut patebit i 5° hui^o. Alio^o p̄ cōtinuū p̄t̄ itelligi illō qd̄ ē distibile i ist^o: z p̄ cōtinuitatē p̄t̄ itelligi distibilitas i ist^o: z illo mō loq̄tur p̄bs h̄ de p̄tinuo dicēs q̄ mot^o ē p̄tinu^o qz magnitudo ē p̄tinua. **C** Intelligēdū ēt q̄ ad p̄tinuitatē mot^o nō sufficit cōtinuitas magnitudis: qz sup̄ magnitudinē cōtinuā p̄t̄ eē mot^o discōtinu^o. sed ad cōtinuitatē mot^o requir̄ vnitas mobil' z t̄pis z termi ad quē ut patebit i 5° hui^o. Un̄ itelligēdū q̄ cōtinuitas magnitudis sup̄ quā ē mot^o ē cā cōtinuitatis mot^o mō iā deō z h̄ i ḡnē cāe mālīs. **C** Un̄ mot^o h̄t̄ mltiplicē mām ut mām i quā z illa est t̄min^o ad quē. z habet mās ex q̄ z illa ē termin^o a q̄. z h̄t̄ mām f̄m quā z illa i motu alēatiōis ē foīa media iter formā q̄ est termin^o a q̄ z iter formā q̄ ē termin^o ad quē alteratiōis. z illa foīa media q̄n̄qz differt ab extremis f3 sp̄ez: z q̄n̄qz f̄m magis z min^o: z adhuc ē mā circa quā. z illa i motu locali circalar est magnitudo circa quā sit. **C** Circa vō aliud dem^o p̄^or. v3. q̄ cā p̄tinuatiōis t̄pis ē p̄tinuatio mot^o: ē itelligēdū q̄ per p̄tinuatiōe ul' p̄ cōtinuitatē possum^o itelligē extēsiōe q̄ntitatiuā absolute ul' cōtinuatiōe ut oppoñit̄ iterruptiōi. Un̄ loq̄ndo de p̄tinuatiōe ul' cōtinuitate p̄ mō sic dico q̄ mot^o ē p̄tinu^o p̄ t̄ps sibi foī malr iberēs: z nō eē nisi mālī: q̄n̄ t̄ps est q̄ntitas duratiua ul' duratio ip̄i^o mot^o ut videbit̄ postea: z iō sic sba ē foīalr q̄sta p̄ q̄ntitatē sibi iberētē z q̄ntitas nō ē q̄sta p̄ sbam nisi mālī: sic mot^o ē q̄nt^o duratiue sil' p̄tinu^o z extēsus f̄m duratiōe formalit̄ p̄ t̄ps sibi iberēs z nō ecōuerso nisi mālī. s3 loq̄ndo de p̄tinuatiōe 2° sic dico q̄ t̄ps ē p̄tinuū p̄p̄ motū. iō enī t̄ps ē p̄tinuū ita q̄ nō it̄ruptū: qz mot^o quē

4° cōclusio huius libri.

Prima p̄positio.

Secunda p̄positio. Terna p̄positio.

Per cont̄num duo possum^o utelligere.

ipsa sequitur e continuu ita q non interruptu. Un e co
tinuu oppo interruptioi cosequif aliqd de rone il
li a q capit esse futi. z io qz tps i ee depedet a mo
tu: id continuatio q oppoit interruptioi i tpe depen
det a natiuitate mor. vñ qz mor celi mediat inter
tps z celu qm mediate p motu catur tps. id loque
do de illa ptinuatide qua tps z mor hnt i cõpara
tione ad motu e uey illd qd p^{or}. d. v3. q. qstias ei
tpe qz e p i motu. Un sic sba malis e p ptia z ex
tensa foialr p qstiatē sibi iherete z tñ illa ptinuitas
z extēio cõtinuat i ee ita q futi ee nō interrūpif p
subm: ita mor e extēsus fm lōgitudinē duratiōis
p tps qd e ipa duratio z tñ illa duratio ul' ipz tps
manet ptinue nō interruptū p ipm motum.

**Qm at i magnitudie p^m z ultimū ē: nece
ē i motu p^{us} z posteri^o eē pportionaliter
his q sūt ibi. At vō z i tpe ē p^{us} z poste
ri^o: pp id q sequit semp alter altere ipoz.**

**Hec ē 2^a ps 2^e pticle 2^e ptis pⁿ hui^o ca. i q declat
q p^{us} z posteri^o i tpe sūt a p^{ori} z posteri^o i motu
z hec ē 47^a q hui^o li. q pbat sic. Que ē pportio mo
tus ad magnitudinē: eadē ē pportio tps ad motū
sz p^{ri} z posteri^o i motu sūt a p^{ori} z posteri^o i ma
gnitudie. sz p^{ri} z posteri^o i tpe sūt a p^{ori} z posteri^o
i motu. de hac rone ponit mior cū dīl. Qm p qz i
magnitudie ē p^m. i. p^{us} z ultim^o. i. posteri^o.] Nece
ē i motu p^{ri} z posteri^o eē pportioabilr his. i. p^{ori}
z posteri^o q sūt ibi. i. i magnitudie: z sic hēt mior.
Deide pōit qnē dicēs.] At vō i tpe ē p^{ri} z posteri^o.]
supple a p^{ori} z posteri^o i motu pp illd qz semp al
ter ipoz. i. tps segtur alter. s. motū. z hec ē 2^a v3. q.
p^{ri} z posteri^o i tpe sūt a p^{ori} z posteri^o i motu. z
cā qnis ēt inuis b. z ē q tps semp psegtur motū.
Un nōndū sz p^{or} b qz cā pp quā p^{ri} z posteri^o
sūt i motu ē: qz p^{ri} z posteri^o sūt i magnitudie sup
quā ē mot^o. loc^o eni seu magnitudo i ipa pōne hēt
p^{ri} z posteri^o qm magnitudo pstat ex ptib^o hntib^o
pōne. Et postea dic^o sic. qz p^{ri} z posteri^o i ueni
unt i mēsurā i q sit mot^o p z ē illa q ē i situ nece ē ut
i motu iueniat p^{ri} z posteri^o z si nō hēt sitū. qm
ps mot^o q ē i pte mēsurē p^{ori} sz initiū ex q ē mot^o
nece ē ut sit p^{or} motu q ē i pte pte mēsurā.] In
telligēdū q p^{ri} z posteri^o i magnitudie sūt cā mā
lis p^{ori} z posteri^o i motu: z p^{ri} z posteri^o i mo
tu sūt cā mālis p^{ori} z posteri^o i tpe. Un au. 2°
sue phi^o tctatu de tpe dic^o q p^{ri} z posteri^o i b itel
lectu. s. q p^{ri} defit eē sic q p^{ri} nō ē cū posteri^o
cuiusmodi sūt p^{ri} z posteri^o sz durationē: p z eēn
tiāl^r sūt i tpe z nō sūt i alijs reb^o nisi qz coeristunt
ptib^o p^{ori} z posteri^o tps: vñ tēp^o ex seipo foialit^r
hēt p^{ri} z posteri^o nō sic itelligēdo q tps sit rel^o p^o
ritatē: sz q tps pp seipz hēt b^o rel^ones p^{ori} z po
sterioris. vñ vna ps mot^o dī p^{or} z alia posteri^o sz
durationē qz vna ps ē i p^{ori} pte tps z alia ē i po
steriori pte tps: z nō dī vna ps tps p^{or} alia qz ē i
p^{ori} pte mot^o. nec ēt dī vna ps mot^o p^{or} qz ē i p^{ori}
motu. qre igif dico q p^{ri} z posteri^o i motu sūt cā
mālis p^{ori} z posteri^o i tpe. z p^{ri} z posteri^o in
tpe sūt cā foialis p^{ori} z posteri^o i motu.**

**Est aut p^{ri} z posteri^o ipsorū i motu: qd
equidē ens motus est: tamē esse ipius al
terum est: z non est motus.**

Hec ē 3^a ps 2^e pticle 2^e ptis pⁿ hui^o capli in qua

phus narrat quō p^{us} z posteri^o se hnt ad motū ut
ex b sciat rone cui^o tēp^o cosegatur motū. z dic^o q p^o
us z posteri^o ipoz. s. mot^o z tps. qd qdē ens. b ē qz
tū ad illd qd ē mot^o. tñ ee ipi^o altere ē z nō mot^o. b
ē p^{ri} z posteri^o tps z mot^o sūt idē sbo cū motu sz
dnt rone a motu. vñ p^{or} dic^o b q p^{ri} z posteri^o q
sūt i motu hnt qditatē aliā a qditate mot^o sz sint idē
cū motu i sbo.] Itē dic^o p^{or} q de fūdāmē pōne
dis ad b qd qrim^o scire sup illa q posuim^o ē q p^{ri}
z posteri^o cū fuerūt accepta sz q sūt i sbo: tūc erunt
ptes mot^o. cū at fuerit cōsiderata sz diffōnē z qdi
tatē tūc p^{ri} z posteri^o erūt aliō a motu: qm mot^o ē
i qstiatē z p^{ri} z posteri^o sūt i nūo. hec p^{or}.] In
telligēdū q p^{ri} z posteri^o q sūt ptes mot^o sic sūt
idē qd mot^o qz cōstituūt motū: tñ alia ē diffō exp^o
mēs qd nois ipi^o mot^o z p^{ori} z posteri^o i motu
z b itēdit p^{or}. vñ p^{ri} z posteri^o sz q sūt i sbo. i. sz
q sūt act^o mo^o: sic sūt ptes mot^o: qz vna ps mot^o
denoiat p^{or} z alia posteri^o. sz si p^{us} z posteri^o fue
rit accepta fm diffōnē exp^o mētē qd nois. i. sz q ac
cipiunt p his q noia significāt sic erūt aliqd aliud
a motu. qm mot^o ē i qstiatē. qz mot^o significat ali
qd qstū successiuū. z p^{ri} z posteri^o sūt in nūo. b ē
p^{ri} z posteri^o importāt numerū ordinalē sicut z
ista aduerbia videlicet ante z post.

**At vō z tps cogscim^o: cū diffinim^o mo
tū p^{ri} z posteri^o determinātes: z tūc dici
m^o fieri tps: qñ p^{ori} z posteri^o i mo
tū sensu p^o p^o. Determinam^o aut i ac
cipiēdo aliō z aliō ipz: z mediū ipsoz alte
rū. Cū eni altera extrema mediū itelligi
mus: z duo dicat aia ipa nūc: b qdē p^{ri}:
illd vō posteri^o: tūc z b dicim^o eē tps. De
terminatū eni ipō nē: tps eē vī z suppoat.**

**Hec ē 3ª pticle 2^e ptis pⁿ hui^o capli i q pbs on
dit rone cui^o tps cosegatur motū. z p b iuestigatur
dīa pōnēda i diffōnē tps: vñ declat q tps coseg
tur motū rone p^{ori} z posteri^o i motu. z hec est
48^a q hui^o libri q pbat sic. Rone illi^o tps cosegatur
motū q cognito i motu cogscim^o qd ē tps. sz cogni
tis p^{ori} z posteri^o i motu cogscim^o tēp^o: sz tps cō
sequit motū rone p^{ori} z posteri^o i motu. mā
ior hui^o rōnis p3 qm supi^o ē onū q tps cosegatur
motū p b qz sūt cogscim^o motū z tps. z pp b rone
illi^o tps cosegatur motū. sz cognito motu cogscim^o
tps. minorē hui^o rōnis declat pbs i textu dicēs q
nos cognoscim^o tps cū distiguim^o motū determi
nādo p^{ri} z posteri^o: qm tūc dicim^o tps fieri: qñ p
cipim^o p^{ri} z posteri^o i motu: z mediū iter illa. b ē
mediū iter p^{ri} z posteri^o dicim^o eē tēp^o: qm tps vī
eē illd qd ē determinatū. i. terminatū ipso nunc ut
supponit hic ad p^{ri}. s. q tēp^o ē qd dā mediū inter
duo istātia terminatū z finitū p illa.] Notandū q
p^{or} dicit sic. z segtur ex b fmone q mot^o diuisus
p duo istātia. s. p. p^{ri} z posteri^o sūt ipm tēp^o. s. sz q
ē diuisus: z cōpō illi^o fmone ē sicut mot^o tminat^o
ad duo istātia. z qd terminat ad duo istātia b ē tps
sz mot^o fm q terminat ab alijs duob^o istātib^o ē tē
pus. hec p^{or}.] Intelligēdū q accipiēdo motū p
forma fluēte: sic nō ē tps: qz forma fluēs nō differt
a termino mot^o nisi sicut diminitū a pfecto: uel est
qstias corpea ul' ubi ul' qlitas sensibilis. z mani**

47. 2^a luffo
huius libri.

Huicē. in
secundo fue
pby. tr. car
tu de tpe.

Expō

Notabile

2. ad. 100

48. p^o dō
huius libri.

Notandū

festi ē q̄ nullū istoz ē tēp^o: accipiēdo et motū pro fluxu forme: sic de v̄tute f̄monis nō ē uerū dicē q̄ mot^o ē tēp^o qz mot^o ut sic ē i ḡne passiōis z tēp^o in ḡne q̄tītatis: sed hec ē p̄dicatio mālis. v3. mot^o est tēp^o. z de v̄tute f̄monis ē flā. sed t̄n̄ itellect^o 2° ē uer^o z ē q̄ mot^o ē mā t̄pis: z h̄ ē uerū qz tēp^o ē q̄tītās successiua ipsi^o mot^o q̄ ē de ḡne passiōis ut videbit̄ i dubitatiōib^o. C̄ Possum^o et dicē q̄ motus accipit̄ 3° mō p̄ q̄tītate successiua mot^o de ḡne passiōis q̄ q̄tītās nō ē disibilis nisi f̄m lōgitudinē duratiōis. z ita p3 qz mot^o accipit̄ tripl̄r. vno mō p̄ forma dimiuta q̄ nō differt a termino mot^o nisi sic imp̄fectū a p̄fecto z sic ē i ḡne termini ad quē. Alio mō accipit̄ p̄ trāsmutatiōe successiua extēsa f3 lōgitudinē latitudinē z p̄fūditatē ad extēsiōnē mobilis z sic ē p̄cise i ḡne passiōis. Tertio mō accipit̄ p̄ q̄tītate successiua. i. p̄ ipsa duratiōe trāsmutatiōis successiue q̄ ē de ḡne passiōis z sic ē p̄cise de ḡne q̄tītatis. z illo mō loquunt̄ p̄hs z 2° 5° me t̄ba^o dicētes qz mot^o ē p̄ se q̄tītās. Cū p̄ mō loquēdo de motu nullo mō ē p̄cedēdu qz mot^o sit temp^o mālit̄. f3 loquēdo de 2° mō sic mot^o ē tēp^o mālit̄ qz mot^o ē mā i q̄ ē tēp^o: sed loquendo de motu tertio mō sic ē cōcedēdu qz mot^o est t̄ps formaliter.

Cū igit̄ tanq̄ vnū ipm̄ nūc sentimus: z nō sit sic pri^o z posteri^o i motu: aut ut idēz qdē p̄oris aut posterioris alicui^o: nō v̄tē pus fieri nullū: qm̄ neqz mot^o. Cū aut̄ p̄ us z posteri^o est: tūc dicim^o t̄ps. Hoc enī ē tēp^o: numer^o mot^o f̄m pri^o z posteri^o.

Hec ē 4^a p̄ticula: 2^a p̄tis p̄n^o hui^o capl̄i i q̄ p̄hs ex declat̄ z declandis p̄cludit̄ diffōnē t̄pis. hec p̄ticula cōtinet tres p̄tes: qm̄ in p̄^o p̄hs p̄tinet̄ diffōnē t̄pis. In 2^a v̄o ibi [Nō ē mot^o.] Excludit̄ vnā 2^a nē pus p̄batā. f. qz mot^o nō ē tēp^o. In 3^a at̄ ibi [Si gnū aut̄.] Probat̄ p̄hs p̄ qdā signū gen^o t̄pis de t̄pe. C̄ In p̄^o igit̄ p̄te hui^o p̄ticule dicit̄ p̄hs qz qm̄ sentim^o vnū nūc z nō p̄cipim^o pri^o z posteri^o i motu aut sentim^o duo nūc tanq̄ vnū nūc nō p̄cipim^o tēpus neqz motū. sed cū p̄cipim^o nūc pri^o z nūc posteri^o tūc p̄cipim^o tēp^o z dicim^o tēp^o fieri. Et ex his cōcludit̄ p̄hs diffōnēz t̄pis dicēs: h̄ enī ē tēp^o. f. nūis mot^o f̄m pri^o z posteri^o. z hec ē 4^a 2^a hui^o li. f. tēp^o ē nūis mot^o f̄m pri^o z posteri^o. hec 2^a p̄bat̄ sic. T̄ps ē nūis mot^o f̄m illō i motu q̄ cognito coḡscit̄ mot^o: z q̄ nō cognito nō coḡscit̄ mot^o: sed cognito p̄ori i motu nō coḡscit̄ mot^o: q̄ tēp^o ē nūis mot^o f̄m p̄us z posteri^o. Cū p̄hs dicit̄ qz qm̄ coḡscim^o vnū nūc z nō coḡscim^o pri^o z posteri^o i motu aut si coḡscim^o duo nūc tanq̄ idē nūc ita qz nō coḡscim^o ea vnum ut pri^o z alterz ut posteri^o sed ut insil^o: nō v̄tē fieri t̄ps qz nō v̄tē fieri mot^o. cū aut̄ p̄cipim^o tūc dicim^o tēpus fieri qz tūc p̄cipim^o motū. deide infert̄ p̄hs 2^a dī cēs: h̄ enī ē t̄ps. f. nūis mot^o f̄m pri^o z posteri^o. C̄ Notāda sūt 4° f̄m 2° 5°. p̄ ē notādū h̄ qz ad i uestigādū diffōnē t̄pis. v3. qz t̄ps ē nūis mot^o f3 p̄ us z posteri^o: nō suffic̄ declare qz p̄cipiēdo pri^o z posteri^o p̄cim^o motū z et̄ t̄ps. Illa enī via. f. via pōnis p̄ quā hēm^o qz h̄ cognito coḡscit̄ illō. nō suffic̄ ad iuestigādū cās z diffōnē rez: f3 op3 qz huic vie cōiūgat̄ via ablatiōis. z iō p̄hs cū on̄dit̄ qz p̄cipiēdo p̄us z posteri^o p̄cipit̄ tēp^o z mot^o icipit̄ uti via ablatiōis dicēs qz qz nō p̄cipit̄ t̄ps neqz motū nisi

p̄cipiat aliquid ut pri^o z aliquid ut posteri^o. C̄ Secōdo ē notādū f̄m 2° 5° h̄ qz p̄hs cū dicit̄ qz qm̄ p̄cipim^o p̄ us z posteri^o p̄cipim^o tēp^o z motū qz ip̄e p̄ motū h̄ nō itēdit̄ quēlibet motū f3 motū p̄ quē videm^o res q̄scētes eē i trāsmutatiōe eterna z q̄si trāslatas qz sūt i trāsmutabili. hec 2°. C̄ Intelligēdu qz trāsmutatio accipit̄ dupl̄r. v3. large z stricte. trāsmutatio large accepta ē idifferēter q̄cūqz mutatio per quā aliquid se hēt alr̄ nūc q̄ pri^o. z illo mō ad rē cuiuslibet p̄dicamētī pōt eē trāsmutatio qz respectu rei cuiuslibet p̄dicamētī pōt aliquid alr̄ se hēre nē q̄ pri^o: sed trāsmutatio stricte accepta solū ē i 4° p̄dicamētis ut i s̄ba q̄tītate z q̄litate z ubi. Dico tūc qz q̄libet s̄ba ḡnabilis z corruptibilis ē p̄ motū celi in cōtinua trāsmutatiōe large loquēdo de trāsmutatiōe qz q̄libet talis s̄ba hēt p̄ motū celi p̄tinue aliud z aliud q̄n̄: z h̄ itellexit̄ 2°. f. qz res q̄tātes q̄te opposita trāsmutatiōi p̄prie dicte sūt p̄ motum celi in cōtinua trāsmutatiōe large loquēdo de trāsmutatiōe. f3 p̄prie z stricte loquēdo sic nō ois s̄ba ḡnabilis z corruptibilis ē i cōtinua trāsmutatiōe h̄ aliq̄ trāsmutet̄ trāsmutatiōe tali ut dicit̄ 2° in 8° hui^o z ē et̄ itētio p̄hi ibidē. Cū ēt̄ possum^o dicere qz res q̄tātes sūt i trāsmutatiōe eterna sic in cōtinuitate: qz sic celū p̄tinet̄ res q̄tātes ita mot^o celi cōtinet̄ res q̄tātes: nec p̄ h̄ sūt res q̄tātes trāsmutate. sed sūt q̄si trāslate qz sūt in trāsmutabili sic i cōtinēte. C̄ Tertio ē notādū f̄m 2° 5° qz diffinitio t̄pis ē nūare nūm mot^o f̄m pri^o z posteri^o. f. cōprehēsiō nūati mot^o: z ex h̄ ē nūis ei^o: qm̄ qm̄ nūmeram^o nūm mot^o q̄ sit ex diffōe ei^o p̄ istātia p̄ora z posteriora. tūc sit t̄ps: q̄ tēp^o nihil aliud ē q̄ nūatiō nūi mot^o q̄ sit i eo ex diffōe ei^o f̄m pri^o z posteri^o us istātū. hec 2°. z postea i fine illi^o 2° dicit̄ 2° qz diffō in q̄ nō ē dubitatio ē ista qz tēp^o ē nūatiō p̄oris z posterioris ex̄ntiū i motu. Aliq̄ t̄n̄ s̄ba hēt sic qz diffō i q̄ nō ē dubitatio ē qz tēpus ē nūatiō p̄oris z posterioris ex̄ntiū i motu. Et sic hēm^o 4° dicta a 2° de t̄pe. Primū qz t̄ps ē nūare nūis motus. Secōz qz t̄ps ē cōprehēsiō nūati mot^o. Tertiu qz t̄ps ē nūatiō nūi mot^o. Quartū qz t̄ps ē nūatiō p̄oris z posterioris ex̄ntiū i motu. C̄ Circa que dicta ē itelligēdu z p̄ circa p̄^o dictū qz illa non est uera de v̄tute f̄monis. f. t̄ps ē nūare nūm mot^o. p̄t̄ t̄n̄ 2° hēre uez̄ itellectū: v̄n̄ ibi accipit̄ p̄cretū p̄ abstracto: seu v̄bū p̄ noie: v̄n̄ accipit̄ nūare p̄ nūo: v̄n̄ ille ē itellect^o. tēp^o ē nūis mot^o. z ille itellect^o est uer^o: qz t̄ps est nūis p̄mi mot^o qz mot^o ē nūis omniū alioz motuū. ul̄ pōt dicit̄ qz ē p̄dicatio mālis qz tēpus ē mā circa quā ē act^o nūandi motus. C̄ Circa v̄o 2° dictū ē sciēdu qz ista ē falsa de v̄tute f̄monis v3. t̄ps est cōprehēsiō nūati mot^o: att̄ pōt hēre in itellectū uez̄. z ē qz tēp^o ē apud cognitionē nostraz post cōprehēsiōnē mot^o nūati f̄m pri^o z posteri^o. v̄n̄ ē p̄dicatio cālis qz cōprehēsiō mot^o nūati ē cā t̄pis apud notitiā nostrā. C̄ Circa 3° est sciēdu qz hec est flā de v̄tute f̄monis. v3. tēp^o est nūatiō nūi mot^o. z tamē hēt itellectū uerū. f. qz tēp^o ē nūis nūi mot^o z ille itellect^o est uer^o ut dictū est pri^o. ul̄ pōt dicit̄ qz illa ē p̄dicatio cālis qz nūatiō nūi mot^o ē cā t̄pis apud cognitionē nostrā. C̄ Circa q̄rtū est sciēdu qz cū dicit̄ qz tēp^o est nūatiō p̄oris z posterioris ex̄ntiū in motu: itellect^o ē ille. v3. tēp^o ē nūatiō p̄pus z posteri^o in motu. C̄ Quarto est notādū f3 2° qz in hac diffinitioe t̄pis nūis mot^o ē tanq̄

Secōz noia,

Trāsmutatio accipitur dupliciter.

Tertiu no.

De tpe pri mus dicit̄ a Com. Secunduz. Tertium. Quartum. Quō sit itel. primū dicit̄.

Quō sit itel. scōm dicit̄.

Quō sit itel. tertiu dicit̄.

Quō sit itel. quartū dicit̄.

Quartū no landū.

Mot^o accipit̄ tripl̄r.

L. cō. 101.

Diff^o t̄pis.

49 p̄clusio huius libri.

Primum notandum.

gen. et fm prius et posterius est tanquam dicitur. unde est intelligendum ut dicitur postea quod in hac diffinitione accipitur motus pro quocumque motu idifferenter. et prius et posterius accipitur pro priori et posteriori in ipso motu. unde intellectus diffinitionis est ille. scilicet tempus est numerus cuiuslibet motus secundum prius et posterius in primo motu.

Non ergo motus tempus est. sed secundum quod numerum habet motus.

Hec est prima pars quartae particulae principalis huius capituli in qua concluditur una pars probata. scilicet quod tempus non est motus. unde philosophus dicit quod tempus non est motus sed numerus motus secundum quod motus habet numerum. scilicet secundum prius et posterius. unde potest sic probari. Illud quod est numerus cuiuslibet motus illud non est motus. sed tempus est numerus cuiuslibet motus. Ergo. Notandum secundum philosophum quod tempus est numerus motus. id est numerat motum per suas partes priores et posteriores scilicet quod sunt partes et posteriores non secundum quod sunt insitae. hec est prima pars unde motus habet duplices partes. quia secundum quod dividitur secundum divisionem mobilis. et ille partes sunt insitae. et sunt illas partes tempus non numerat motum. alias partes habet secundum quod dividitur ad divisionem temporis et ille partes non insitae insitae: sed necessario una pars est prior et alia est posterior. et tempus numerat motum secundum partes priores et posteriores motus. unde tempus numerat motum numerando partes priores et posteriores motus.

Notam.

Motus habet duplices partes.

L. 109.

50. conclusio huius libri.

Notandum.

Quo sit intellectus dicitur in conclusionibus.

Linconie hic dicitur in 4. conclusionibus.

Sanctus Augustinus.

Signum est autem plus quod est enim: et minus iudicamus numero. Motum autem in plures et minorem tempus. Numerus itaque quod est tempus est.

Hec est tertia pars quartae particulae principalis huius capituli in qua probatur philosophus generis temporis de tempore per quoddam signum. unde philosophus declarat quod tempus est numerus motus. et hec est conclusio huius libri. quod probatur per quoddam signum sic. Illud quod iudicamus aliquid plus aut minus est numerus eius. sed motum iudicamus maiorem vel minorem tempus: ergo tempus est numerus motus. unde philosophus format illam rationem sic. De per quod determinat maius et minus ex alio est numerus illius. sed per tempus determinat maius et minus ex motu. ergo tempus est numerus motus. Notandum quod philosophus dicit quod necesse est ut illud per quod determinatur maius et minus ex alio sit aliquid numerus. et philosophus probat dicens: quoniam illud per quod determinat maius et minus simpliciter est numerus simpliciter. ex quo sequitur quod illud per quod determinat maius et minus ex alio sit aliquid numerus. et philosophus sequitur probat dicens: quoniam si illud quod est aliquid calidum simpliciter sit ignis simpliciter illud quod est aliquid calidum est aliquid ignis. Intellectus ergo est quod non est uerum quod omne calidum sit aliquid ignis: quia multa sunt mixta calida quorum nullum est aliquid ignis. Si aer est calidus et tamen aer non est ignis aliquid: tamen omne calidum uel est ignis uel habet convenientiam cum igne. et sic patet de omni parte philosophi. Notandum secundum linconiensem. philosophus quod in diffinitione temporis oportet motum cadere oblique et prius et posterius secundum quod numeratur et mensuratur motus. ut hec sit diffinitio temporis: tempus est motus secundum prius et posterius. sed an hec diffinitio sit demonstratio an sit diffinitio expressiva quod est quod dicitur per uocabulum non demonstrative ostendens sed quodammodo cum fabulatio explicata non mihi satis liquet. puto tamen melius quod sit diffinitio expressiva quod est quod dicitur per uocabulum: quoniam nulla diffinitio notio ista ut puto potest inueniri: et omnes qui audiunt hunc nomen tempus intelligunt statim quod illud quod nominatur per tempus quod illud sit: mensura quodammodo est motus et secundum prius et posterius. Et Augustinus cum assumit eentiam temporis adhuc sibi ignota aptissime nouit et pronunciat tempus esse mensuram motus sed non nouerit temporis essentiam. et tamen nouit quod tempus quodammodo sit habet comparationem ad motum sicut mensura ad il-

lud quod per illam mensuratur. hec linconiensem.

Quoniam autem numerus est duplex: et namque quod numeratur: et numerabile numerum dicimus: et quod numeramus: tempus autem est quod numeratur: et non quo numeramus. Est autem alterum quo numeramus: et quod numeratur.

Hec est quinta particula principalis huius capituli in qua declarat quod numerus est duplex: et ponit talem divisionem de numero. Numerus dicitur duplex. uno modo id quod numeratur. id est numerus numeratur ut numerus applicatur rebus numeratur ut decem homines aut decem equi. Alio uero est numerus simplex ut numerus qui numeratur: ut duo tria quatuor et cetera. illa diffinitio posita probat philosophus quod tempus non est numerus qui numeratur: et hec est prima pars huius libri. quod sic intelligitur. v. quod tempus non est numerus simpliciter. ista pars sic intellecta probatur sic. Illud quod numeratur non est numerus qui numeratur: sed tempus numeratur. ergo tempus non est numerus quo numeratur. Unde circa illam rationem sic procedit philosophus quod ponit divisionem de numero que dicitur. 2. ponit minorem et est tamen huius rationis cum dicitur. Tempus autem est quod numeratur et non quod numeratur. 3. uero potest maior cum dicitur. Est autem alterum quod numeratur et quod numeratur. Notanda sunt haec quatuor secundum philosophum. Primum quod omne illud per quod aliquid numeratur aut est numerus simpliciter. et ille numerus sic est numerans quod non est numeratum eentialem. aut est aliquid numerans alicuius generis et huic accidit quod sit numerans quodammodo: et numeratum alio modo: ut sunt illa quae numerant per unitates exites in illo genere et non per unitatem simplicem. et tempus est in hoc genere. scilicet quod est numerans et numeratum. Unde intelligendum est quod per numerum simpliciter intelligitur philosophus numerum qui quilibet res potest numerari. et huius numerus est dualitas trinitas et sic de alijs. ut est dicere due sibe due quantitates duo numeri duo motus duo tempora et sic de omnibus alijs: et per philosophum dicitur numerus simpliciter: quod per ipsum potest quilibet res idifferenter numerari. Alio est numerus alicuius generis coterminati. et talis numerus est tempus. non enim quilibet res potest numerari et mensurari tempus: sed res determinata ut motus et res et habitus ordinem ad motum. Secundo est notandum quod philosophus mouet et soluit hanc uiam dubitationem quae talis est. Ex quo philosophus ite debet quod per numerum acceptum in diffinitione temporis numeratum. scilicet prius et posterius in motu: quare non dicitur quod tempus est numeratum motus: loco eius quod dixit quod est numerus motus. Ad uicem respondet philosophus dicens: dicamus ergo quod id quod tempus numerat motum et mensurat illud uest ei eentialem. et quasi ex hoc modo assimilatur numero simpliciter. ipsum autem esse numeratum per aliquid quod est per accensum quod accidit tempus mensurari et numerari aut simpliciter aut per numerum motum. motui uero accidit ut mensuret tempus ut dicitur philosophus. Tertio est notandum quod numerus motus alio est partium motus sed quod sunt insitae. et alio secundum quod inuenitur prius et posterius. et est manifestum quod tempus sit quoniam motus numeratur per prius et posterius. igitur tempus necessario est numerus prioris et posterioris exstitum in motu. hec est prima pars. Unde breuiter binari et ternari et sic de alijs sunt numeri motus secundum quod partes motus sunt insitae: sed tempus est numerus motus sed quod una pars motus est prior alia. Quarto est notandum quod philosophus exponit illam diffinitionem temporis dicens per numerum motum debet intelligi numerus cuiuslibet motus. et per prius et posterius debet intelligi prius et posterius quae sunt in motu per quem intelligimus nos transmutari. id est nos esse in esse transmutabili. et sic per prius et posterius intelligitur prius et posterius quae sunt in ipso motu. Intellectum secundum linconiensem philosophus cum philosophus dicit hic quod tempus est numerus qui numeratur non intelligit per philosophum quod numerus in diffinitione temporis

Numerus est duplex.

51. conclusio huius libri.

Primum notandum.

Secundum notandum.

Solutio.

Id est illa.

Quartum notandum.

Linconie.

accipiat pro numero numerato ita quod sit sensus dif-
 finitiois: tps est numerus numeratus motu: sed potest intel-
 ligi tps esse numerus numeratus et metiendum motu: sed in-
 telligitur quod propter hoc quod tps est numerus numeratus motu
 ut dicitur in diffinitione tps est numerus numeratus
 a motu: et sic tps non est numerus numeratus quod per se
 numeramus. numerus enim quod per se numeramus est col-
 lectio ex unitatibus puris. tunc inter numeramus particu-
 las numeratas et per tpa numerata. hec licoñ. Cir-
 ca hoc capitulum quod tres rationes. Quare prima est an tempus sit
 motus. Secunda an tempus sit numerus motu. Tertia an tempus
 sit numerus motus per se prius et posteriori. Ad primam igitur
 rationem arguitur probando quod tempus sit motus. et per hoc. Illa scilicet
 eadem quorum partes sunt eedem: sed tempus et motus sunt huiusmodi. et
 maior est manifesta. minor vero declarat quoniam dies quod est
 quodammodo per tps est latitudo solis super terram ut patet ex libro
 de celo. sed latitudo solis super terram est per totum motum ce-
 lestis. et sic tempus prius et posteriori motus idem sunt quod mo-
 tus: sed tempus est prius et posteriori motus. et tempus est idem quod
 motus: maior patet quod prius et posteriori motus sunt partes mo-
 tus quod secundum rationem tempus non sit nisi quoniam mens didit motus
 secundum prius et posteriori. sed nihil didit nisi in suas partes: et
 prius et posteriori sunt partes motus: et sic patet maior: et mi-
 nor patet in libro ubi probatur dicitur quod tempus est prius et posteriori
 motus. Et sic patet. dicitur quod motus dicitur per duo istantia est
 tps: et hoc probatur sic. Motus terminatur ad duo istantia: sed
 quod determinatur ad duo istantia est tps: igitur motus termi-
 nat ad duo istantia est tps. Et sic mensura et mensura-
 tum sunt unigenia ut patet in 10o methaphisicorum. sed tps est mensura
 motus: et tps est eiusdem nature cum motu. sed quod est eiusdem na-
 ture cum motu est motus. igitur tps est motus. Et sic nihil est
 mensura extrinseca omnium motuum nisi per motus ut patet
 in 1o libro. sed tps est mensura extrinseca omnium motuum in se-
 riorum: et tps est per motus: et per numerus tps est motus. Et sic
 oppositum videtur esse probatur ex intentione hoc quod probatur quod tps non
 est motus: quod omnis motus est velox vel tardus: sed tps non est
 velox vel tardus. et tps non est motus. Ad 2am rationem ar-
 guitur probando quod tps non est numerus motu: et per hoc. Si tempus
 sit numerus motu aut est numerus motu in anima aut extra animam. si sit
 numerus motu in anima tunc tempus non haberet esse nisi in anima. quod est
 falsum. si autem sit numerus motu extra animam: aut igitur est numerus omnium
 motuum extra animam. aut est numerus aliquem unum motu. non est da-
 re quod sit numerus omnium motuum: quod tunc multiplicaretur ad mul-
 tiplicationem motuum: et tunc essent plura tpa sicut sunt
 plures motus sicut quod est falsum. si vero dicitur quod est numerus unum mo-
 tum tunc ut motu celi sequitur quod illi quod nunquam preceperunt
 motu celi quod et nunquam percipiunt tempus quod est falsum: quoniam ce-
 ci a natiuitate et incarcerati percipiunt tempus. et tunc nunquam
 preceperunt motu celi. Si vero sit tempus esse numerus per motus
 essentialiter tunc si plures essent motus per motus plura essent tpa. con-
 sequens est falsum quod numerus est vna aditio: et aliquid ante
 dit ad aliquid quod non antecedit ad numerus. et aditio est
 falsum. probatio assumpti quod sequitur plures sunt mundi et plures
 sunt motus per motus: sed non sequitur plures sunt mundi: et plura sunt
 tpa ut voluit probatur et per hoc. prima patet si tps est numerus per
 motu essentialiter. igitur si plures sunt motus per motus plura erunt
 tpa: quod sicut multiplicato multiplicabitur et passio. numerus est
 essentialiter secundum motus. Et sic si tempus esse numerus motu sequitur quod
 tempus esse numerus per motu essentialiter. scilicet motu celi ut dicitur
 per hoc. sed numerus est falsum. quod si celum staret adhuc posset ali-
 quid hic moueri localiter ut puta rota figurata: sed omnis mo-
 tus est necio in tpe ut patet quod omnis motus est velox vel tar-
 dus. et velox et tardus determinat tpe ut. dicitur. probatur hic
 et sic omnis motus necio est in tpe. igitur si celum staret adhuc
 posset esse tempus. et per numerus tps non est numerus motu essentialiter

cum tpe non repugnet esse sine motu celi. Itaque si tempus esse
 numerus motu tunc tempus non posset percipi nisi percipiendo mo-
 tum ut dicitur per hoc. numerus est falsum. et ante patet prima. et probatur fal-
 sitate rationis: nam aliquis imaginando se esse continue vel per-
 cipiendo se quiescere continue percipit se esse vel quiescere et prius
 fuisse vel quiescere: sed non percipiendo aliquem motu per hoc
 percipit prius et posteriori: sed percipiendo prius et posteriori per-
 cipit tempus: et tempus potest percipi non percipiendo motu. et per
 numerus tps non est numerus motu. Et sic si tempus esse numerus mo-
 tum cum non sit numerus omnium motuum essentialiter ut dicitur per hoc. se-
 quitur quod tempus sit numerus aliquem unum motu essentialiter. scilicet mo-
 tum primi orbis. sed numerus est falsum quod tempus magis dependet a mo-
 tu orbis solis quam a motu primi orbis. probatio. quoniam per-
 tes tps magis dependet in esse a motu solis quam a mo-
 tu primi orbis. illa prima de se patet: quod probatur ante: quoniam
 dies: mensis: autum: uer: et huiusmodi sunt partes tps magis
 dependet a motu orbis solis quam a motu primi orbis.
 nam posito motu orbis solis quiescente per orbem ponitur
 ille partes tps. sed quiescente vel destructo orbe solis non
 ponitur ille partes tps. et ille partes tps magis de-
 pendent a motu orbis solis quam a motu primi orbis.
 Et sic si tempus sit consequens motu cum tempus non sit acci-
 dens indissolubile sequitur quod tempus didit secundum diffinitionem motus
 sed motus didit secundum longum: latum: et profundum ad diffinitionem
 sibi ut patet in 8o huiusmodi: et tempus didit ad diffinitionem sibi secundum lon-
 gum: latum: et profundum. sed numerus est falsum. quod tunc vna per partes
 esse in vna parte celi et alia per alia: et tunc si due partes ce-
 li equeles essent sicut puta due medietates celi ita duo
 tpa equeles essent sicut quod est falsum: quod patet quod probatur dicit non
 sunt duo tpa equeles aut sicut nisi unum contineat reliquum.
 Sequitur et quod tempus diuersificaretur apud diuersos cum
 partes tps habeant situm sicut partes motus. sed hoc est contra probatur
 quod probatur quod tempus non est motus: quod tps idem est apud omnes et
 motus non. igitur et cetera. Et sic si tps sit numerus motu tunc prius
 et posteriori partes erunt a priori et posteriori motus
 ut dicitur probatur. quod est falsum: probatur quod vna per motus dicitur per
 alia: quod in priori parte tps et non e converso: quoniam vna per te-
 poris non dicitur per alia: quod est in priori parte motus: et prius et
 posteriori motus sunt a priori et posteriori partes et non e con-
 uerso. Et sic oppositum est probatur et est per hoc. Ad 3am
 rationem arguo probando quod tempus non est numerus motus secundum prius
 et posteriori et primo sic. Nulla quantitas continua est nume-
 rus motus secundum prius et posteriori. sed tempus est quantitas conti-
 nua: et cetera. maior patet quod nulla quantitas continua est quanti-
 tas discreta. et nulla quantitas continua est numerus. et per
 numerus nulla quantitas continua est numerus motus igitur et cetera.
 Et sic si tempus est numerus motus. sequitur quod tempus est binari-
 us vel ternarius vel quaternarius et sic de alijs: sed numerus est
 falsum: et ante patet prima patet quod numerus sufficiens didit per
 binarium et ternarium et cetera. Itaque numerus est notior nume-
 rato et tempus non est notior motu: imo est ignotior. et tps non
 est numerus motus. maior patet quod per numerus cognoscimus
 re numerata: et per quod unum quod tale et illud magis:
 et numerus est magis notus quam res numerata. hoc est patet per
 per hoc dicitur quod notus apud nos vel est notus et ignotus
 numeratum. Sed minor declarat quod tempus est minus notum
 quam motus et quod ad nos et quod ad nam. quod sit minus notus
 ad nos. patet per hoc hic quod dicitur quod tempus accidit motui et
 motus est prior naturaliter quam tempus. Et sicut probatur dicitur quod prius et
 posteriori sunt in tpe quod sunt in motu et continuitas est in tpe
 quod in motu: et est prior naturaliter quam tps. et per numerus est notior
 or apud nos. Et quod motus sit notior quam ad nos quam tempus:
 patet quod nos non percipimus tps nisi ex eo quod percipimus mo-
 tum: igitur motus est notior apud nos quam tps: et est et notior

Prima qd.
Prima ro
prime qstio
nio.

Secunda ro

Tertia ro.

Quarta ro.

Quinta ro.

Secunda qd.

Secunda ro

Tertia ro

Quarta ro

Quinta ro

Sexta ro

Tertia qd

Secunda ro

Tertia ro

apud nās ut pbatū ē. q̄ tēp̄ nō ē nūs mot̄ nec quo ad nos nec q̄ ad nām. C Itē si tēp̄ sit nūs motus aut ē nūs q̄ nūam̄. aut ē nūs numerat̄: sed tēpus nō ē nūs q̄ nūam̄ nec numerat̄ numerat̄: q̄. maior p̄z z minor pbat̄. Nā tēp̄ nō est nūs q̄ numeram̄ qz p̄hūs dicit in textu qz tēp̄ ē qd̄ numeram̄ z nō q̄ numeram̄. nec ē nūs numerat̄. qz 2^{or} dicit qz eēn-
 tiale ē tpi nūare z mēsurare motū. Et itēz si tēp̄ sit numerat̄ numerat̄ aut itelligit̄ p nūm nūatū res inq̄stū nūant̄ aut solū res q̄ numerant̄ nō inq̄stum numerat̄ur. si def qz tēp̄ ē nūs numerat̄ p̄ mō se-
 gatur qz tps eēt eēntialr q̄stitas discreta. qz oē nūa-
 tū inq̄stū tale ē discretū z tēp̄ nō ē discretū s̄z p̄ti-
 nuū: q̄ tēp̄ nō ē numerat̄ numerat̄. Si vō itelligit̄
 2° mō tūc tēp̄ eēt mot̄ qz mot̄ ē illa res que nūat̄
 a tpe. C Itē illd̄ qd̄ est nūatio numeri mot̄ nō est
 nūs mot̄. sed p̄ minorē b̄ tēp̄ est nūatio nūi mot̄.
 q̄ z c. C Itē illd̄ qd̄ ē pri^o z posterio^o i motu nō ē nu-
 merus mot̄. s̄z tps ē pri^o z posterio^o fm̄ 2^{rem} hic. q̄
 z c. C Itē diffō b̄n assignata debet cōpetere cuili-
 bet cōtēto sub diffinito. s̄z hec diffō nō cōpetit cui-
 libet tpi. q̄ nō ē b̄n data uel assignata. minor pbat̄
 duplr̄. p̄ qz q̄libet ps tps ē tēp̄. z hec diffō nō cō-
 petit p̄terito tpi nec tpi futuro igif nō cōpetit cui-
 bet tpi. z qz q̄libet ps tps sit tēp̄ p̄z p̄ h̄z b̄. z qz
 hec diffō nō cōpetat cuilibet p̄tū tps qz nec tpi p̄te-
 rito nec futuro p̄z. qz si tps p̄teritū z tps futurū eēt
 mēsure. segtur qz tēp̄ p̄teritū z tps futurū eēt q̄-
 titates: z p̄ p̄ns tēp̄ p̄teritū z tēp̄ futurū eēt p̄ntia
 p̄ns ē s̄m. igif z aīs. C Scdo pbat̄ minor rōnis
 p̄ncipal̄. v̄z. qz hec diffō nō cōpetit cuilibet tpi qz
 hec diffō nō cōpetit tpi infinito ex utraqz pte. z hoc
 p̄z duplr̄. tū qz finitū inq̄stū infinito ē ignotū z igno-
 tū nō mēsurat. tū qz tēp̄ nō mēsurat nisi p̄ h̄z qz p̄ci-
 pit eē mediū iter duo istātia quarū vnū ē pri^o z re-
 liquū posterio^o fm̄ 2^{rem} h̄. sed totū tēpus infinitū nō
 ē mediū iter duo istātia: q̄ totū tps infinitū nō men-
 surat. igif z c. C Deide pōt argui q̄ illā p̄ticulā h̄z
 pri^o z posterio^o z p̄ sic. Illd̄ qd̄ ē i ḡne relōnis nō ca-
 dit i diffōne q̄stitat̄. sed pri^o z posterio^o s̄c de ḡne re-
 latiōis z tēp̄ ē de ḡne q̄stitat̄. q̄ z c. maior p̄z. qz qd̄
 ē de ḡne absoluto debet diffiniri p̄ absoluta z nō p̄
 relōne. qz absolutū ē p̄us relōne z p̄us nō d̄z diffi-
 niri p̄ posterio^o. minor vō p̄z qz certū ē qz p̄us z po-
 sterio^o dicit̄ relōnes z tēp̄ ē de ḡne q̄stitat̄ ut p̄z
 p̄ p̄m in p̄dicamētis. C Itē p̄us z posterio^o q̄ ca-
 dūt i diffōne tps aut sūt ptes tps aut ptes mot̄
 aut idisibilia tps: utputa istātia. aut idisibilia mo-
 r̄ utputa mutata eē. nō ē dicē qz sūt ptes tps qz
 p̄us z posterio^o i tpe sūt ip̄m tps h̄z 2^{rem}. z sic si eēt
 ptes tps: segtur qz tps caderet i diffōne suiip̄us
 z c. S̄c̄ p̄us z posterio^o mot̄ diffiniūt̄ur tpe: q̄ nō
 diffiniūt̄ tēp̄ nec sūt ptes tps pp̄ eādē rōne qz p-
 tes tps sūt ip̄m tps. Nā ē dicēdū qz p̄us z poste-
 rio^o i diffōne tps sūt idisibilia tps ul' mot̄ utpu-
 ta istātia ul' mutata eē qz idisibilia. v̄z. istās z mu-
 tata eē sūt min^o nota q̄z tēp̄ qz idisibile nō coḡscib̄
 nisi p̄ p̄uationē z diffō debet dari p̄ magis nota.
 C In oppo^m ē p̄h̄s i h̄ ca^o. ubi iuestigat̄ ip̄az diffō-
 nē tps. d. tēp̄ ē nūs mot̄ fm̄ p̄us z posterio^o. igif
 z c. C Circa p̄mā dubitationē z circa totā māz de
 tpe ē itelligēdū qz accipiēdo tps p̄ eo qd̄ h̄ nomē
 tps denoiat. i. accipiēdo tps p̄ illo p̄ q̄ h̄ nomē tē-
 pus supponit q̄n accipit̄ p̄sonalr̄: qz tps ut sic ē il-
 lud in q̄ p̄ z p̄ se sūt pri^o z posterio^o fm̄ durationē. q̄

pri^o z posterio^o nō sūt s̄l' s̄z cū pri^o ē nō ē posterio^o z cū
 posterio^o ē nō ē pri^o. z cū i reb^o sint pri^o z posterio^o h̄z
 hūc itellectū ut p̄z i ludis agonisticis z i nūdis z in
 alijs mult̄: opz qz sit aliqd̄ i q̄ z p̄ ex se sint pri^o z po-
 sterio^o fm̄ itellectū p̄dictū. s̄z illd̄ i q̄ sūt p̄ z ex se pri^o
 z posterio^o h̄z durationē ē tēp̄ ut p̄z p̄ cōez p̄ceptio-
 nē: qm̄ cōcipiēs pri^o z posterio^o fm̄ durationē concipi-
 pit tēp̄: z oīs cōcipiēs tps cōcipit pri^o z posterio^o
 fm̄ durationē. Un̄ q̄cūqz cōcipit tēp̄ eoīpō cōci-
 pit aliqd̄ h̄ns pri^o z posterio^o fm̄ durationē. C Itēz
 p̄z rōne sic. In illo p̄ z eēntialr̄ repiunt̄ pri^o z poste-
 rio^o fm̄ durationē in q̄ sūt h̄z pri^o z posterio^o z nō p̄
 habitudinē ad aliō: s̄z p̄ habitudinē ad illd̄ repiū-
 tur h̄z pri^o z posterio^o i oib^o alijs q̄b^o repiunt̄. s̄z pri-
 us z posterio^o fm̄ durationē sūt i tpe z nō p̄ habitu-
 dinē ad aliqd̄ aliō nec p̄ cōcomitātā alteri^o. z per
 habitudinē ad tps aut p̄ cōicātā tps repiunt̄ h̄z
 pri^o z posterio^o i q̄libet alio i q̄ iueniūt̄ur. q̄ tps ē il-
 lud i q̄ p̄ z eēntialr̄ sūt pri^o z posterio^o h̄z cōmēsurā-
 tionē. maior ē manifesta. z minor p̄z. qz vn^o mot̄ nō
 d̄z p̄or alio nisi qz fuit i p̄ori tpe. nec diluuiū fuit p̄
 us bello troiano. nisi qz fuit i p̄ori tpe h̄z qz vnū tē-
 pus dicit̄ pri^o alio p̄ z eēntialr̄ nō p̄ habitudinē ad
 aliqd̄ aliō. nō enī d̄z vnū tps p̄us alio qz fuit i mo-
 tu ul' cū motu p̄ori. z iō tps p̄ z p̄ se h̄t pri^o z po-
 sterio^o fm̄ durationē. Illd̄ pōt sic p̄firmari: qm̄ cer-
 tū ē qz i mult̄ reb^o iueniūt̄ur pri^o z posterio^o fm̄ rō-
 nē z ē rōnabile q̄rere pp̄ qd̄ vna res ē formalr̄ p̄or
 alia: aut q̄ oportebit p̄cedere i infinitū uel opz dari
 aliqd̄ i q̄ p̄ z eēntialr̄ sūt pri^o z posterio^o formalr̄.
 sed illd̄ qd̄ cūqz fuerit ē tēp̄: qz itellect^o nō pōt itel-
 ligere h̄z pri^o z posterio^o sine tpe z tēp̄ sine h̄z p̄ori
 z posterio^o. sed oēm rē aliā a tpe pōt itellect^o acci-
 pe sine h̄z p̄ori z posterio^o. q̄. z hec ē itētio Avic.
 ut sup̄ v̄sū ē. C S̄z illd̄ v̄z eē d̄cm p̄bi q̄ dicit qz
 pri^o z posterio^o sūt i motu: qz sūt i magnitudie. z qz
 pri^o z posterio^o sūt i tpe: qz sūt i p̄ motu. q̄ pri^o z po-
 sterio^o sūt pri^o i magnitudie z i motu q̄z i tempore.
 C Itē v̄z qz mot̄ possit cōcipi sine p̄ori z posterio^o
 fm̄ durationē. igif falsū ē dicē qz q̄libet res alia
 a tpe possit cōcipi sine p̄ori z posterio^o h̄z duratio-
 nē. C Ad p̄mū dico qz pri^o z posterio^o fm̄ duratio-
 nē sūt in motu p̄pter p̄us z posterio^o h̄z sitū i ma-
 gnitudie tanq̄z pp̄ mām supra quā ē mot̄. q̄nias
 enī ptes magnitudinis distāt fm̄ sitū. iō nō p̄t mo-
 bile p̄trāsire totā magnitudinē s̄l' s̄z pri^o p̄trāsibit
 vnā pte magnitudis q̄z aliā: iō p̄us z posterio^o fm̄
 durationē sūt i motu māliter pp̄ pri^o z posterio^o fm̄
 sitū i magnitudie. z p̄us z posterio^o h̄z durationē
 sūt i tpe p̄ pri^o z posterio^o i motu tanq̄z pp̄ māz. s̄z i
 motu sūt p̄us z posterio^o fm̄ durationē formalr̄ p̄
 p̄ter p̄us z posterio^o i tpe. Un̄ p̄us z posterio^o i mo-
 tu sūt p̄ora q̄z pri^o z posterio^o i tpe p̄oritate māe ad
 formā. sed pri^o z posterio^o i tpe sūt p̄ora q̄z pri^o z po-
 sterio^o i motu p̄oritate foze ad mām: sed i magnitu-
 dine nō sūt p̄us z posterio^o h̄z durationē s̄z fm̄ sitū.
 Dico igif qz pri^o z posterio^o h̄z durationē sūt p̄ foza
 lit̄ i tpe z nō sūt i motu fozalr̄ nisi p̄ p̄us z posterio^o
 ip̄s̄ tps z sic p̄z ad p̄m. C Ad 2^m dico qz mot̄ pōt
 cōcipi sine p̄ori z posterio^o fm̄ durationē: qm̄ pos-
 sū cōcipe ul' op̄ari qz aliqs mot̄ sit tot^o s̄l' ut. i. qz
 aliqd̄ s̄bito moueat̄ de loco ignis ad locū terre. v̄n̄
 i diffōne mot̄ nō ponit̄ successio nec p̄us z posterio^o
 us fm̄ durationē tps. z iō dico qz mot̄ p̄t p̄cipi si-
 ue successioe z sine p̄ori z posterio^o h̄z durationē.

Quarta rō

Quinta rō

Secunda rō

Septima rō

Probatio
minoris p̄n
p̄p̄uo.

Cōtra p̄mā
rōne z tertie
q̄m̄. arḡ
p̄p̄uo.

Secundo

Tertio

Ad prima rō

Secund

Ad prima
rōnem.

Ad secūda

CUiso igitur quod illa res que est tempus habet per se prius et posterius secundum durationem. patet manifeste quod illa res que est tempus est essentialiter et per se quantitas et hoc potest sic patere. Illud quod per se habet partem extrinsecam per se est quantitas: sed tempus est habitus: ergo tempus est quantitas per se et per se. maior patet per huius ubi dicitur quod quantitati per se competat esse divisibile in partem extrinsecam: sed alij predicamentis non competit talis divisibilitas nisi per accidens. ergo patet etiam eadem maior per hoc: quod omne per accidens habet reduci ad aliquid per se: sed substantia: relatio: quantitas et sic de alijs predicamentis a quantitate sunt divisibilia per accidens in partem extrinsecam. ergo oportet quod sit aliquid indivisibile per se in partem extrinsecam. et illud non potest esse nisi quantitas: et sic patet maior. minor vero est patet quod tempus habet per se partem extrinsecam et posterius ut patet et per prius per se et ex se habet partem extrinsecam. et hec est intentio philosophi in predicamentis quod ponit tempus esse quantitatem continuam. et 2° 5° methaphisice dicitur quod tempus est per se quantitas. **S**ed 3° illud forte diceretur quod dicitur quod tempus per se habet prius et posterius secundum durationem. et per prius tempus est per se relatiuum: quod prius et posterius importat relationem. sed illud quod est per se relatiuum non est quantitas. Dicendum ut dicit Avicenna. quod tempus non est relatio prioris et posterioris. sed tempus per se ipsum recipit relationem prioris et posterioris. unde prius et posterius secundum durationem insunt per tempus. sicut habere tres angulos inest per triangulum: et tamen habere tres angulos non est de essentia trianguli. **C**ontra visum dicendum est ad primam dubitationem cum queritur utrum tempus sit motus. **R**espondeo quod motus potest accipi dupliciter secundum 2° 3° et 5° philosophi. videlicet uno modo per forma diminuta: quod non differt a termino ad quem nisi sicut minus perfectum a magis perfecto. Alio modo accipitur motus per transmutationem continuam cum tempore. scilicet per transmutationem successivam et sic est in genere passionis: et istis duobus modis accipiendo motum dicendum est simpliciter quod tempus non est motus: et hoc probatur quadrupliciter. 2° per se. tempus est per se quantitas ut patet ex precedentibus: quia per se habet partem extrinsecam: sed motus quod est de genere passionis non est per se quantitas: ergo tempus non est motus quod est de genere passionis. **S**icut tempus non est motus quod est forma diminuta. quod motus quod est forma diminuta est de genere termini ad quem est motus. igitur si tempus esset motus quod est forma diminuta. sequitur quod tempus esset in genere termini ad quem est motus. sed terminus ad quem est motus vel est quantitas vel quantitas aut ubi. si igitur tempus esset motus quod est forma diminuta: sequitur quod tempus vel esset in genere quantitatis vel in genere quantitatis vel ubi: sed tempus non est in genere quantitatis nec est in genere ubi cum sit per se quantitas: ergo si tempus esset motus quod est forma diminuta sequitur quod tempus esset motus quod est ad quantitatem: sed hoc est falsum quod omnis motus quod est ad quantitatem est augmentatio vel diminutio: ergo si tempus esset motus quod est forma diminuta sequitur quod tempus esset augmentatio vel diminutio quod est absurdum: quod sic illud quod esset tempus augeret et diminueret quod est inconueniens. Ergo accipiendo motum ut est in genere passionis vel in genere termini ad quem non est dicendum quod tempus sit motus. **S**ecundo probatur idem sic. **T**erminus ad quem est motus quod est de genere termini ad quem est motus quod est de genere passionis didicit secundum logicum: latum et profundum ad divisionem mobilis ut patet ex 6° huius: sed tempus non didicit secundum logicum latum et profundum ad divisionem mobilis: ergo tempus nec est motus quod est de genere termini ad quem. nec est motus quod est de genere passionis. probatio minoris. quod si tempus didicerit secundum logicum latum et profundum ad divisionem mobilis: sequitur quod vna pars temporis esset in vna parte celi: et alia pars in alia parte. et ita sicut celum habet multas partes simul duratio: quod nulla continet aliam nec partem alteri: ita tempus haberet et multas partes simul duratio: quod nulla continet aliam nec partem alteri: et sic essent infinita tempora simul duratio: quod nullum continet alio: nec pars vni esset pars alteri.

quod est per philosophum in 1° tractatu. **S**equitur etiam ex hoc quod vna pars temporis esset in occidente et alia in oriente quod est absurdum. **T**ertio potest idem probari iuxta viam illam. et hoc sic. si tempus esset motus quod est de genere termini ad quem vel de genere passionis: tunc tempus didicerit secundum divisionem celi sicut motus didicit secundum divisionem celi. quod est falsum: quod secundum hoc tempus diversificaretur apud diversos sicut motus: quod sic vna pars motus est in oriente et alia in occidente ita vna pars temporis esset in oriente et alia in occidente: et sic apud extrinsecos in oriente esset vnum tempus. et apud extrinsecos in occidente esset aliud tempus. et sic non esset idem tempus apud omnes sicut non est idem motus apud omnes quod est per philosophum in 1° tractatu. **Q**uarto patet idem sic. **D**is motus de genere passionis vel de genere termini ad quem est velox vel tardus. sed tempus non est velox vel tardum. ergo minor patet quod velox et tardum determinatur et mensuratur tempore: sed tempus non mensuratur nec determinatur tempore. **D**ico igitur quod accipiendo motum ut est de genere termini ad quem vel de genere passionis quod tempus non est motus. **S**ed tamen est intelligendum per solutionem aliquarum auctoritatum quod motus potest accipi alio modo. videlicet per successivam transmutationem siue per quantitatem successivam ipsius transmutationis successivae que quantitas non est divisibilis nisi secundum longitudinem duratiois. que quantitas non est aliud quam duratio transmutationis successivae. **E**t quod motus potest accipi illo modo patet per philosophum in 2° 5° methaphisice capitulo de quantitate. ubi dicitur quod motus est quantitas: sed nec motus quod est de genere passionis: nec motus quod est de genere termini ad quem: est quantitas. igitur relinquitur quod motus possit accipi 3° modo videlicet per quantitatem successivam transmutationis. **E**t ita dico ad primam dubitationem quod motus potest accipi tripliciter. videlicet uno modo per forma diminuta que est eiusdem nature cum termino ad quem est motus. **S**ecundo modo per transmutationem continuam cum tempore. videlicet per acquisitionem successivam termini motus et sic de genere passionis. **T**ertio vero modo accipitur motus per quantitatem successivam que est de genere quantitatis siue per ductivam transmutationis successivae. **U**n per prius duobus modis accipiendo motum est dicendum quod tempus non est motus per rationes iam factas: sed 3° modo accipiendo motum sic est concedendum quod tempus est motus: quod tempus non est aliud quam quantitas successiva vel duratio transmutationis successivae siue ut postea videbitur. **U**n motus 3° modo acceptus non didicit ad divisionem motus: sed solum didicit secundum longitudinem duratiois: quod motus 3° modo acceptus non dividitur in partes sicut extrinsecas sed solum dividitur in partes succedentes sicut per partem et in partem futuram. et sicut motus 3° modo acceptus nec est velox nec tardus sed est mensura velocitatis et tarditatis. **A**d rationes igitur per dubitationis. ad primam cum dicitur quod partes motus et partes temporis sunt idem: illud est negandum loquendo de motu qui est de genere termini ad quem: et de motu qui est de genere passionis. **E**t cum dicitur quod dies est latitudo solis super terram. **D**ico quod per latitudinem vel possumus intelligere motum solis super orientem que est motus de genere passionis vel de genere termini ad quem. vel possumus per latitudinem solis intelligere durationem solis super orientem. unde per motum illa est falsum de virtute sermonis et formaliter loquendo dies est latitudo solis super terram: tamen ut est predicatio mentalis habet intellectum verum. **S**ed secundo modo est verum. quod dies est duratio solis vel duratio motus solis super orientem. sed accipiendo motum per durationem transmutationis successivae: sic concedo quod partes motus et partes temporis sunt eadem: et est quod tempus et motus sunt omnino idem. **A**d aliam rationem cum dicitur quod prius et posterius sunt motus. et tempus est prius et posterius motus. **D**icendum quod prius et posterius motus potest accipi dupliciter. uno modo mentaliter. alio modo formaliter. unde prius et posterius mentaliter accepta sunt partes

2. ad 15

Obiectio

Solutio

Ad primam quoniam

Tempus non est motus istis duobus modis accipiendo: quod probatur quadrupliciter, et primo

Secundo

Tertio

Quarto

Notabile

2. ad 13

Ad primam dubitationem motus potest accipi tripliciter

Ad primam rationem in e questione

Ad secundam rationem

motus loquendo de motu qui est de genere passionis: scilicet prius et posterius formaliter accepta sunt partes temporis: quia una pars est ex se formaliter prior altera. sed una pars motus non est prior altera: nisi quia cum est cum priori parte temporis ut deum est prius. Et ad formam rationis cum dicitur quod tempus non est nisi quantum mens didit motum in prius et posterius. concedatur. et ulterius quantum inferat quod prius et posterius sunt partes motus: conceditur quod prius et posterius materialiter accepta sunt partes motus. Et cum dicitur ulterius quod tempus est prius et posterius motus scilicet philosophus. Dico quod tempus est prius et posterius formaliter accepta: et hoc iterum philosophus. Ad 3^{am} quantum 2° dicitur quod motus diuisus per duo ista est tempus. Dico quod 2° accipit ibi motum per durationem motus. et hoc procedit ratione 2° et sic accipiendo motum concedendum est quod motus est tempus. Ad 4^{am} quantum dicitur quod mensura et mensuratum sunt unigenita. Dicendum est quod hoc est uerum loquendo de prius mensurato. nunc autem tempus non mensurat motum nisi quia per mensurat quantitate accensum motui ut dicitur 2°. Et concedo quod tempus et quantitas sunt accensum motui. i. quantitas successiva motus sunt eiusdem nature. unde motus quod est de genere passionis uel de genere termini ad quem non est prius mensuratum a tempore: et ideo non oportet quod sint eiusdem nature cum tempore. unde sicut una mensurat panem quia quantitas uel per mensurat quantitate successiva motus: ita prius motus mensurat omnes alios motus per hoc quia quantitas prius motus per mensurat quantitates omnium aliorum motuum. Ad ultimam rationem quantum dicitur quod nihil est mensura extrinseca omnium motuum nisi si prius motus. Dicendum quod nihil est mensura extrinseca omnium motuum nisi prius motus uel aliquod intrinsecum per motum. cuiusmodi est tempus quod est quantitas prius motus. unde non solum prius motus est mensura extrinseca omnium aliorum motuum: imo et quantitas prius motus est mensura extrinseca omnium aliorum motuum. Circa 2^{am} dubitationem cum queritur utrum tempus sit prius motum loquendo de eo quod est tempus: intelligendum quod tempus accipitur dupliciter. Uno modo per durationem carere priori et posteriori secundum intellectum superius deum. scilicet accipiendo prius et posterius quod re pugnat esse sibi in motu. ut si prius est: posterius non est et e converso. Alio modo accipitur tempus per durationem habere prius et posterius per intellectum iam expositum. Si loquimur de tempore per modum sic duratio per care dicitur esse tempus. quia durationes plato uocauit seculum: quod quidem seculum fuit ante mundi generationem ut plato posuit: sic recitat 2° de eo per de celo. illud seculum plato non uocauit tempus. quia secundum plato: tempus est nouum et illud seculum non est nouum. et quod tempus accipiat per tali duratione carere priori et posteriori per ex hoc. quia aliter ista esset falsa. deus fuit ante creationem mundi. quia secundum grammaticos: ante conuenit tempus. si igitur tempus non potest accipi nisi per durationem habere prius et posterius: illa esset simpliciter falsa. deus fuit ante creationem mundi. scilicet hoc est falsum. quia certum est secundum fidem et ueritatem quod deus fuit ante creationem mundi. et sic relinquitur quod tempus potest accipi per durationem carere priori et posteriori. et illud tempus uel seculum. scilicet quod est duratio per care quod duratio est tota sibi uocatur theologum eternitatem. Et consideratio de tempore sic accepto magis pertinet ad prius per hoc quod habet considerare quantitates rerum. tamen tempus hoc modo deum non est motus nec mobile nec habens attributionem nec habitudinem ad motum sed de tempore alio modo dicto quod quidem tempus importat durationem habere prius et posterius: pertinet ad naturam per hoc quod considerare. quantum prius et posterius secundum intellectum predictum secundum quem intellectum prius non potest esse cum posteriori nec e converso: nec sunt nec esse possunt sine motu et transmutatione. quantum cum posterius accipit esse et generat: prius corrumpit et accipit non esse. nunc autem generatio et corruptio non sunt sine

motu et transmutatione. generatio uel est motus uel est minus motus. Unde illo modo accipiendo tempus. dico quod tempus accipitur quadrupliciter. uiz. conuenit: proprie: magis proprie: et maxime proprie. Unde tempus conuenit acceptum est duratio habens prius et posterius. et sic est conuenit ad durationes omnium motuum ut ad durationem motus localis: alterationis: augmentationis: et diminutionis. sed tempus proprie loquendo accipitur per durationem motus localis tamen. quantum de ratione temporis et motus quem tempus consequitur est mensurare omnes alios motus. nunc autem conditiones appropate motui quem tempus consequitur secundum quod mensurat alios motus: magis reperitur in motu locali quam in alijs motibus. quantum ut. d. 2° versus finem tractat de tempore. conditiones motus quem tempus per consequitur sunt quod precipue a sensu nostro. et sit manifestior in mensurando quam alij motus. et quod est uniformitas magis possit cognosci a posterioribus. cuius ratio est illa. quia per motum habent illas conditiones melius potest quantitas temporis estimari. et per prius quantitas durationis aliorum motuum. sed motus localis habet illas conditiones. quia melius precipue a sensu quam alij motus. et est magis potest cognosci est uniformitas a posterioribus quam uniformitas aliorum motuum. scilicet alterationis: augmentis: et diminutionis. Magis uero proprie accipitur tempus per durationem motus localis circularis tamen circa centrum mundi: quantum per durationem talis motus possit quantitates omnium motuum habere inferri estimari ab intellectu humano non solum cursu naturalem melius quam per aliquem alium motum. quod per duratio aliorum motuum non est eadem a posterioribus omnes habitatores terre. et est mutabilitas aliorum motuum non potest cognosci per sensum nec sciri per durationem. quod tamen scit de motu circularis corporis celestis. et est quod motus circularis est prius omnium motuum ut declarat philosophus 8° bui. et habet tres causas inuenit 2° tractatu de tempore. Ad 2^{am} uero proprie accipitur tempus per durationem prius mobilis. quia motus prius mobilis est prius in omnes motus et maxime uniformis. et ille sit conditiones essentielles motus quem tempus per consequitur. motus est prius mobilis est uelocissimus. et ideo maxime habet rationem mensure. quia natura illa duratio prius mobilis est prius tempus: sic motus prius mobilis est prius in omnes motus. Ad illa distictionem premissam cum queritur utrum tempus sit prius motum. Dico quod si loquimur de tempore per modum. uiz. hoc quod est duratio carere priori et posteriori sic dico quod tempus non est essentialiter prius motum. quia posito quod nullus motus esset: adhuc esset duratio carens priori et posteriori. Unde ponentes mundum de nouo creati habent dicitur quod prius causa fuit et durauit ante creationem mundi: et tamen ante mundi creationem non fuit motus. et sic tempus per modum acceptum potest esse sine motu. scilicet accipiendo tempus per durationem habere prius et posterius sic dico quod omne tempus uel est prius motum: quia tempus est quantitas successiva ipsi motus. et certum est quod omne accensum est posterius suo subiecto. et per prius ipsa. quantum per tempus est prius per motum. et quodlibet tempus sequitur suum motum cuius est quantitas. Quia autem tempus sit quantitas ipsi motus potest probari per rationem Auicene sic. quia certum est quod tempus est quantitas ut prius est probatum. aut igitur est quantitas rei permanentis immetabile: aut rei successive. non quantitas rei permanentis puta subiecte uel quantitates immediate. quia si sic: res permanentes fieret maior uel minor per ipsa tempus. quod est falsum. generat relinquitur quod tempus sit quantitas rei successive ut puta ipsi motus. Et tempus non potest esse sine priori et posteriori quod quidem prius et posterius non possunt esse sibi. generat tempus non potest esse sine generatione et corruptione prioris et posterioris. sed generatio et corruptio non sunt sine motu. generat accipiendo tempus per durationem habere prius et posterius: non potest esse tempus sine motu. et ideo dico quod tempus quod est duratio ex se habens prius et posterius est prius motum. Sed hoc occurrunt alij dubia. per quod non videtur quod sit alij duratio

Ad tertiam rationem

Ad quartam

Ad quintam

Ad secundam dubitationem et per accipitur dupliciter

Opio Phila

2° sic scilicet modo accipitur accipitur quadrupliciter modo. Tertio dicitur sic dicitur: es motui attribuitur

Tertio

Quarto

Ad quintam

Quid habeat autem dicitur peruenit mundum de nouo creati

Ad 2^{am}

Ad 3^{am}

Ad 4^{am}

carēs p̄ori z posteriori: z sic distinctio nulla ē p̄ba
tio assūpti. Nā si eēt aliq̄ duratio carēs p̄ori z po-
steriori q̄ duratio possit eē sine motu z successione
ut tu ponis: q̄ de^o p̄ōt i illa duratiōe creare vnum
angelū q̄ creato de^o p̄ōt ip̄z destruē. q̄ro tūc an an-
gelus creat^o z annihilat^o i illa duratiōe sil' habuit
eē z nō eē ul' p̄us habuit eē q̄ nō eē ul' ecōuerso?
Nō ē dare p̄m q̄ sic sil' i eadē mēsurā adeq̄ta idē
eēt z nō eēt. q̄d ē ip̄o^l. q̄ op̄z q̄ ille angelus p̄us
habuit eē q̄ nō eē ul' econuerso. z sic illa duratio
habuit p̄us z posteri^o: z ita nō ē aliq̄ duratio carēs
p̄ori z posteriori. Nec rō p̄ōt fieri z theologos
ponētes t̄ps de nouo factū: z q̄ t̄ps aliq̄n totaliter
deficiet ut. s. post diē iudicij. Un̄ p̄ōt argui sic. De
structo toto tpe hūte eēntialr p̄ri^o z posteri^o de^o p̄t
creare vnu angelū z ip̄z destruē. q̄ tūc nō erit mi-
nus potēs q̄ nūc. nec ecōuerso. sed tūc p̄ōt creare
angelū z ip̄m destruere. q̄ tūc p̄ōt creare angelū z
ip̄z destruē. ponam^o igit̄ q̄ toto tpe destructo de^o
creat vnu angelū. s. a. angelū. s. supposito. a. habe-
bit eē z nō eē toto tpe destructo. aut igit̄ sil' i eadē
mēsurā adeq̄ta hēbit eē z nō eē. aut nō sil' sed p̄ pri-
us z posteri^o hēbit eē z nō eē. nō ē dare p̄m. q̄ sic z
dictoria iēnt sil'. q̄d ē ip̄o^l z p̄m p̄m. Si vō det
z^m. s. q̄ p̄us hēat eē q̄ nō eē ul' ecōuerso. segtur q̄
destructo toto tpe erūt p̄us z posteri^o: s. post p̄o-
ri z posteriori p̄ōt tēp^o. q̄ destructo toto tpe pone-
tur t̄ps. q̄d ē ip̄o^l. igit̄ z ē. Un̄ ista rō p̄bat q̄ t̄ps
nunq̄ p̄ōt deficere: z q̄ nō p̄ōt eē aliq̄ duratio ca-
rēs p̄ori z posteriori. Scōo dubitat. q̄ dcm̄ est
q̄ qlibet mot^o hēt suā p̄riā duratiōē. q̄ qdē du-
ratio ē suū t̄ps z sua q̄ntitas successiua. sed h̄ nō v̄z
uey. q̄ si sic eēt cū qlibet ps mot^o sit mot^o: segtur
q̄ qlibet ps mot^o hēat suū p̄riū t̄ps adeq̄tū sibi.
z cū mot^o extēdat i mo^l s̄m lōgū latū z p̄fūdū. sic
i diuersis p̄tib^o mo^l s̄m sūt diuersē p̄tes mot^o: ita i di-
uersis p̄tib^o mot^o ex̄ntis i ip̄o mo^l eēt diuersē p̄-
tes t̄pis. z sic t̄ps eēt extēsi s̄m lōgū latū z p̄fūdū
sic z mot^o: cui^o oppo^m dcm̄ ē sup̄i. Tertio dubi-
tat. q̄ nō v̄z q̄ t̄ps sit q̄ntitas iherēs imēdiate ipsi
motui. q̄ a p̄riā q̄ntitate rei dī res maior ul' mior
sed mot^o nō dī maior ul' minor a tpe ul' p̄p̄ tēp^o. q̄.
Probatio mioris. q̄ po^l ē q̄ duo mo^l sil' icipiāt
moueri. z cū vnu mo^l p̄rāsīt duas leucas reliquū
mo^l p̄rāsīt nisi vnā leucā. ergo ibi sūt duo mot^o
z t̄n nō sūt eq̄les. q̄ mot^o q̄ p̄rāsītūtur due leuce ē
maior q̄ mot^o q̄ p̄rāsīt vnā leuca t̄n. cū igit̄ vnus
mot^o sit maior alio: z t̄n vnu t̄ps nō ē mai^o alio: v̄z
q̄ t̄ps nō sit p̄riā q̄ntitas ip̄i mot^o. q̄ si t̄ps eēt p̄-
riā q̄ntitas ip̄i mot^o: vn^o mot^o nō diceret maior
alio: nisi q̄ h̄iet mai^o t̄ps ul' fieret i maiori tēpore.
Ad p̄m illoz dico s̄m fidē z vitatē. q̄ ē aliq̄ du-
ratio carēs p̄ori z posteriori s̄z intellectu p̄us expo-
sitū. Et tūc cū dī q̄ tūc destructo toto tpe hūte p̄ri-
us z posteri^o de^o p̄t i duratiōe carēte p̄ori z poste-
riori creare vnu angelū z ip̄z destruē. p̄cedo. Et cū
q̄rif. aut igit̄ sil' ille angelus. a. ē aut nō ē: aut p̄ pri-
us z p̄ posteri^o. Dico q̄ loquēdo de sil'itudie t̄pis
nālis: z de p̄ori z posteriori t̄pis nālis: sic nec ē sil'
z nō ē: nec p̄ p̄us z posteri^o. Attū dico q̄ simultate
et̄nitat̄. a. sil' ē z nō ē: z oia d̄dictoria q̄ sūt v̄a sil': si
unt sil' v̄a similitate et̄nitat̄. Et cū dī q̄ tē d̄dictoria
eēt sil' v̄a i eadē mēsurā adeq̄ta. Dico q̄ nō sequi-
tur: q̄ et̄nitas nō ē mēsurā adeq̄ta alt̄i illoz. s. a. ē
z. a. nō ē. q̄m cū et̄nitas sit mēsurā utriusq̄ illorū:

nō ē mēsurā adeq̄ta alt̄i. Un̄ p̄ mēsurā adeq̄tā in-
telligo mēsurā q̄ sic ē mēsurayni^o d̄dictorij: q̄ nō
ē mēsurā alt̄i d̄dictorij. z nō ē icōuēiēs q̄ d̄dicto-
ria sint vera i eadē mēsurā: dū t̄n illa mēsurā nō sit
adeq̄ta eis ul' alteri illoz. Ad 2^m dubiū dico q̄
cuilibet motui i actu corrūdet p̄riū t̄ps q̄d ē ei^o
q̄ntitas successiua ul' duratio itriseca ei^o. z itelligo
p̄ motū i actumotū q̄ nō ē ps alt̄i mot^o accepti s̄z
d̄fisiōē mo^l. motui t̄n i p̄o. s. motui q̄ ē ps alteri^o
mot^o s̄z d̄fisiōē mo^l nō corrūdet p̄riū t̄ps. Di-
co igit̄ q̄ ex h̄ q̄ qlibet mot^o i actu hēt p̄riū tēp^o
nō segtur q̄ t̄ps d̄dat s̄z lōgū latū z p̄fūdū ad d̄-
uisiōē mo^l. q̄ p̄tes mot^o accepte s̄m d̄fisiōē mo-
bilis nō h̄nt p̄riā tpa eis corrūdetia. s. qlibet mo-
tus i actu hēat p̄riū t̄ps sibi corrūdet. de illa t̄n
dubitatiōe videbit meli^o iferi^o ubi q̄rif an cuilibet
motui corrūdet p̄riū t̄ps p̄ns ip̄m. Ad 3^m du-
biū dico s̄m p̄m 6° hui^o. q̄ mot^o d̄dit ad d̄fisiōē
mo^l: z ad d̄fisiōē magnitudis: z ad d̄fisiōē t̄pis:
z a q̄ntitate cuiuslibet illoz dī mot^o q̄nt^o. Un̄ a q̄nti-
tate magnitudis denoiat mot^o eē q̄nt^o denoiatiōe
extriseca. z sic mot^o denoiat lōg^o denoiatiōe extri-
seca a lōgitudine magnitudis. Mot^o ē dī q̄nt^o a q̄-
ntitate mo^l. z s̄m h̄ dī q̄ mot^o ē lat^o p̄fūdus z lō-
gus s̄m lōgitudinē mo^l. Mot^o ē dī q̄nt^o a tpe de-
noiatiōe itriseca. v̄n a tpe denoiat mot^o lōg^o s̄z du-
rationē tanq̄ a q̄ntitate p̄riā z itriseca. Ad for-
mā igit̄ rōnis cū dī q̄ a p̄riā q̄ntitate rei d̄icit res
maior ul' mior. p̄cedo. Et cū d̄icit q̄ mot^o nō dī res
maior ul' mior p̄p̄ t̄ps. Dico q̄ mot^o dī maior uel
mior s̄z duratiōē p̄p̄ t̄ps: z h̄ denoiatiōe itriseca
q̄ mot^o dī maior ul' mior s̄m duratiōē. Et q̄n dī
q̄ si duo mo^l sil' icipiāt moueri: z dū vnu mo^l p̄-
trāsīt duas leucas: aliō p̄trāsīt solū vnā leucā: illi
mot^o sūt i eq̄li tpe. cōcedo. z iō dico q̄ sūt eq̄les
eq̄litate s̄m data sup̄ quēlibet illoz. q̄ sūt eq̄les in
duratiōe: q̄uis iēq̄les s̄m q̄ntitates sp̄tioruz seu
magnitudinū. Un̄ mot^o q̄ sit sup̄ magnitudinē ma-
iore denoiat maior denoiatiōe extriseca. s. si fiat i
eq̄li tpe cū motu facto sup̄ miori magnitudie non
denoiat maior denoiatiōe itriseca: imo ut sic ē eq̄-
lis. q̄ ē eq̄lis s̄m duratiōē. Ad rōnes vō p̄n^{les}
dico ad p̄mā q̄ p̄m t̄ps cōsegur vnu motū: z etiā
q̄d libet t̄ps cōsegur suū motū ut motū cui^o ē mē-
sura itriseca. z cōcedo q̄ oēm motū cōsegur t̄ps.
z q̄ t̄ps mltiplicat ad mltiplicatiōē motuū. s. z tē-
pus p̄riūtime dcm̄ nō mltiplicat ad multiplicati-
ōē motuū. Un̄ p̄^{or} i toto t̄ctatu de tpe usq̄ ad
penultimū p̄^{us} loq̄tur de tpe p̄riūtime accepto.
z i p̄^o penultimo illi^o t̄ctat^o icipit loq̄ de tpe cōit-
dicto. v̄z. tā de tpe p̄ q̄ ē de t̄pib^o sc̄darijs. Et q̄n
dī q̄ si tēp^o cōsegur vnu motū ut. s. p̄m motū q̄ tē-
q̄ nō p̄cipit illū motū nō p̄cipit t̄ps. Dico q̄ p̄cipi-
endo quēcūq̄ motū p̄cipim^o p̄m motū mō cōfuso.
q̄ p̄cipiēdo quēcūq̄ motū p̄cipim^o q̄ ē aliq̄s sim-
plex mot^o z vniformis q̄ ē mēsurā mot^o quē p̄cipi-
mus. S̄z utrū ille mot^o simp^o z vniformis sit mot^o
celi ul' ali^o mot^o h̄ nō p̄cipim^o. z iō p̄cipiēdo quē-
cūq̄ motū p̄cipim^o p̄m t̄ps aliq̄ mō. z ēt p̄cipiēdo
quēcūq̄ motū p̄cipim^o p̄m motū mō p̄fuso. z sic p̄-
cipiēdo quēcūq̄ motū p̄cipim^o ēt p̄riū t̄ps p̄ns
illū motū. Ad aliā rōnē cū dī q̄ si t̄ps esset p̄ns
motū: tūc t̄ps eēt p̄ns p̄m motū. z si eēt p̄les p̄mi
mot^o p̄a eēt tpa. Dico q̄ accipiēdo t̄ps p̄ eo q̄d
denoiat h̄ nomē t̄ps sic p̄cedo illā p̄nāz. p̄les sunt

Ad secundū

Ad tertius

Ad primas rōnes p̄nāz sc̄e q̄ntit^o

Ad secundū

offz for
ri h̄ rō p̄
cologo.

caidū vū
m.

ertium
10. um.

ld palmy

mot^o p^{ri}mi. g^o pla^o s^ut p^{ri}a t^{em}p^{or}a. q^uo ill^ud de q^uo p^{ro}dicatur h^{ic} nom^{en} t^{em}p^{or}is suppones p^{er}sonal^{it}er n^{on} est ali^ud q^uo successio ul^{ter} duratio mot^{us}. s^{ed} accipiendo t^{em}p^{or}e p^{ro} eo q^uo h^{ic} nom^{en} t^{em}p^{or}is formal^{it}er significat sic n^{on} sequit^{ur}. p^{er}les s^ut mot^{us} p^{ri}mi. g^o pla^o s^ut p^{ri}a t^{em}p^{or}a. C^{on} p^{ro} q^uo est intelligendu^m sic videbit^{ur} iⁿ sol^utione 3^a q^uo^{est} q^uo h^{ic} nom^{en} t^{em}p^{or}is significat id^{em} q^uo hec tota o^{mn}i^o. duratio mot^{us} distⁱⁿct^{us} p^{er} intellectu^m iⁿ p^{ri}o^o z^o posterio^o ut iⁿ n^{on} est iⁿ t^uc ita q^uo male iⁿ significato hui^{us} no^{mn}is est duratio mot^{us}. z^o formale iⁿ eo est p^{ri}o^o z^o posterio^o diuisa ul^{ter} app^{ro}p^{ri}ata p^{er} intellectu^m. Dico igit^{ur} q^uo si e^{ss}ent p^{er}les p^{ri}mi mot^{us} e^{ss}ent p^{er}les duratio^{ne}s illor^{um} motu^m. z^o sic pla^o mala iⁿ significato hui^{us} no^{mn}is. sed t^um si e^{ss}ent p^{er}les p^{ri}mi mot^{us} n^{on} sequit^{ur} q^uo p^{ri}o^o z^o posterio^o ut n^uc z^o t^uc e^{ss}ent diuersificata iⁿ eis ap^{ud} intellectu^m q^uo^{est} iⁿ re e^{ss}ent diuersificata. Un^{de} si e^{ss}ent p^{er}les mot^{us} p^{ri}mi: intellect^{us} intelligeret v^{er}u^m duratio^{ne}m p^{ri}mi motu^m e^{ss}e q^uo est alia duratio p^{ri}mi mot^{us}. z^o intelligeret v^{er}u^m p^{ri}mi motu^m e^{ss}e q^uo est ali^ud p^{ri}mi mot^{us}. z^o intelligeret q^uo t^uc accipent due p^{ar}tes illo^{rum} p^{ri}mo^{rum} motu^m: z^o t^uc definit utraq^{ue} illaz^{um} p^{ar}tiu^m. z^o sic p^{ri}o^o z^o posterio^o utriusq^{ue} duratio^{ne}s det^{er}minata p^{er} n^uc z^o t^uc: n^{on} e^{ss}ent diuersificata s^{ed} iⁿ intellectu: posito q^uo e^{ss}ent p^{er}les m^udi z^o p^{er}les p^{ri}mi mot^{us}. C^{on} Att^{en} dico q^uo r^{ati}o p^{ro}bi est bona s^{ec}und^{um} Platon^{em}: q^uo posuit q^uo t^{em}p^{or}is z^o mot^{us} s^ut no^{mn}ia synonoma. q^uo si ill^ud e^{ss}et uer^um t^uc seq^uer^{et} p^{er}les s^ut m^udi: g^o pla^o s^ut t^{em}p^{or}a. loqu^{en}do de formali significatio^{ne} t^{em}p^{or}is q^uo est p^{ri}o^o z^o posterio^o distⁱⁿct^{us} p^{er} intellectu^m. s^{ed} certu^m est q^uo s^{ed} iⁿ v^{er}itate n^{on} sequit^{ur}. p^{er}les s^ut m^udi ul^{ter} p^{er}les s^ut mot^{us} p^{ri}mi. g^o p^{ri}o^o z^o posterio^o p^{er} intellectu^m app^{ro}p^{ri}ata s^ut diuisa sic q^uo intellectu^m app^{ro}p^{ri}at p^{ri}o^o iⁿ vno motu: z^o posterio^o iⁿ alio motu ut distⁱⁿct^{us}. imo posito q^uo e^{ss}ent p^{er}les p^{ri}mi mot^{us} intellect^{us} intelligeret p^{ri}o^o iⁿ utroq^{ue} motu ut id^{em}. z^o posterio^o iⁿ utroq^{ue} motu ut id^{em}. z^o r^{ati}o r^{ati}o p^{ro}bi b^{er}n^{ard} p^{ro}bat q^uo t^{em}p^{or}e z^o mot^{us} n^{on} s^ut no^{mn}ia synonoma. q^uo si e^{ss}ent no^{mn}ia synonoma t^{em}p^{or}e multiplicato formali vni^{us} ap^{ud} intellectu^m multiplicaret^{ur} formale iⁿ significato alteri^{us}. q^uo n^{on} est uer^um ut vis^u est. C^{on} Et si dicat^{ur} q^uo intellectu^m p^{ot} app^{ro}p^{ri}at p^{ri}o^o z^o posterio^o z^o n^uc z^o t^uc q^uo s^ut iⁿ t^{em}p^{or}e hui^{us} m^udi ut s^ut diuersa a p^{ro}ri z^o posteriori a n^uc z^o t^uc alteri^{us} m^udi. z^o sic formale iⁿ significato t^{em}p^{or}is p^{ot} multiplicari ap^{ud} intellectu^m. z^o sic multiplicabit^{ur} t^{em}p^{or}e s^{ed} z^o mot^{us}. Dic^{en}du^m q^uo formale iⁿ t^{em}p^{or}e p^{ot} multiplicari ap^{ud} intellectu^m: z^o h^{ic} b^{er}n^{ard} coⁿcludit r^{ati}o. s^{ed} t^um n^{on} est nece^{ss}e q^uo formale iⁿ significato t^{em}p^{or}is multiplicet^{ur} ad multiplicatio^{ne}m mot^{us}. q^uo n^{on} sequit^{ur}. p^{er}les s^ut m^udi: ul^{ter} p^{er}les s^ut mot^{us} p^{ri}mi. g^o p^{ri}o^o z^o posterio^o distⁱⁿct^{us} p^{er} intellectu^m s^ut diuersificata ap^{ud} intellectu^m iⁿ vno m^udo z^o iⁿ alio: ul^{ter} iⁿ vno motu z^o iⁿ alio. tam^{en} si t^{em}p^{or}e z^o mot^{us} e^{ss}ent no^{mn}ia synonoma b^{er}n^{ard} seq^uer^{et}. q^uo si mot^{us} multiplicat^{ur} q^uo est t^{em}p^{or}e q^uo t^uc ad formale iⁿ significato t^{em}p^{or}is multiplicaret^{ur}. C^{on} Ad 3^a r^{ati}o^{ne}m q^uo d^{icit} q^uo si t^{em}p^{or}e p^{ri}o^o sequit^{ur} motu^m max^{ime} sequit^{ur} p^{ri}mo^{rum} motu^m. Dico q^uo p^{ri}mo^{rum} t^{em}p^{or}e sequit^{ur} p^{ri}mo^{rum} motu^m. z^o iⁿ si p^{ri}mo^{rum} celu^m staret n^{on} e^{ss}et p^{ri}mo^{rum} t^{em}p^{or}e: nec e^{ss}et t^{em}p^{or}e max^{ime} p^{ro}p^{ri}e d^{icit}. z^o h^{ic} coⁿcedit 2°. t^um si e^{ss}et aliq^uo ali^ud mot^{us} e^{ss}et aliq^uo ali^ud t^{em}p^{or}e n^{at}ale. Un^{de} posito p^{ro} p^{ri}mo^{rum} uel ip^{so} q^uo p^{ri}mo^{rum} celu^m staret z^o duo mo^uu^m moueant^{ur}. vnu^m ueloci^{us}: z^o ali^ud tardi^{us} cu^m ueloci^{us} t^{ra}nseat plus de spatio iⁿ e^{qu}ali t^{em}p^{or}e oporteret t^{em}p^{or}e ne^{cess}ario e^{ss}e. Un^{de} posito q^uo t^{em}p^{or}e motu nece^{ss}e est t^{em}p^{or}e poni. s^{ed} n^{on} est nece^{ss}e q^uo posito q^uo t^{em}p^{or}e motu ponat^{ur} t^{em}p^{or}e max^{ime} p^{ro}p^{ri}e d^{icit}. C^{on} Et si d^{icit} q^uo 2° d^{icit} q^uo si celu^m staret: nos n^{on} e^{ss}em^{us} iⁿ e^{ss}e t^{ra}nsmutabili. q^uo t^um n^{on} sequitur si st^{at}e celo posset e^{ss}e aliq^uo ali^ud mot^{us}. Un^{de} s^{ed} iⁿ s^{ed} 2° sequit^{ur} n^{on} est mot^{us} celi: g^o n^{on} est aliq^uo ali^ud mot^{us}. Dic^{en}du^m q^uo n^{on} sequit^{ur} p^{ro} p^{ri}mo^{rum} tenet^{ur} p^{ro} locu^m iⁿtrise^{ct}u. motus celi n^{on} est. g^o nullus ali^ud mot^{us} est. s^{ed} est n^{on} sequit^{ur} e^{ss}e coⁿuerso

p^{ro} locu^m iⁿtrise^{ct}u. ali^ud mot^{us} est a motu celi. g^o mot^{us} celi est z^o ita ad illa. celu^m stat. n^{on} sequit^{ur} q^uo nullus motus est tanq^uo aliq^uo q^uo est de intellectu aⁿtis. att^{en} sequit^{ur} p^{ro} locu^m extrise^{ct}u. n^{on} sequit^{ur} r^{ati}o^{ne} ordi^{nis} n^{at}alis vniuersi q^uo s^{ed} iⁿ ordi^{ne} n^{at}ale vniuersi q^uo libet ali^ud mot^{us} dep^{en}det iⁿ e^{ss}e a p^{ro} motu. Un^{de} p^{ot} d^{icit} q^uo 2° arguit cu^m n^{on} possibilitat^{ur} sic. ut si e^{ss}et p^{ri}mo^{rum} celu^m g^{er}er^{et}: e^{ss}et p^{ri}mo^{rum} nos e^{ss}e iⁿ e^{ss}e n^{on} t^{ra}nsmutabili. z^o hec p^{ro}ba est ne^{cess}aria. z^o t^um cu^m h^{ic} v^{er}bo est n^{on} sequit^{ur}. q^uo n^{on} sequit^{ur} ne^{cess}ario. celu^m g^{er}er^{et}. g^o nos sum^{us} iⁿ e^{ss}e t^{ra}nsmutabili: sic q^uo p^{ri}mo^{rum} sit de intellectu aⁿtis. C^{on} Ad 4^{am} r^{ati}o^{ne}m cu^m d^{icit} q^uo si t^{em}p^{or}e e^{ss}et p^{ri}mo^{rum} motu^m n^{on} posset t^{em}p^{or}e p^{ro}cipi nisi p^{ro}cipiendo motu^m. Dic^{en}du^m q^uo t^{em}p^{or}e p^{ot} dupl^{it}er p^{ro}cipi. vno^o p^{ro} se. alio^o p^{ro} acci^{pi}ens t^{em}p^{or}e p^{ro}cipit p^{ro} se q^uo p^{ro}cipit p^{ro} p^{ro}p^{ri}a it^{er}io^{ne} t^{em}p^{or}is. z^o sic p^{ro}cipit a solo intellectu ut vult 2° 2° 1° hui^{us} t^{em}p^{or}e. Alio^o p^{ro}cipit t^{em}p^{or}e p^{ro} acci^{pi}ens ut q^uo p^{ro}cipit p^{ro} it^{er}io^{ne} mot^{us} z^o sic aialia bruta h^umana memoria p^{ro}cipiunt t^{em}p^{or}e s^{ed} p^{ro}bi iⁿ de memoria. Mot^{us} est dupl^{it}er acci^{pi} p^{ot}. vno^o ut q^uo flux^{us} t^um iⁿ q^uo p^{ar}tes sibi uic^e succedunt s^{ed} iⁿ duratio^{ne}. alio^o ut q^uo flux^{us} det^{er}minatus s^{ed} iⁿ forma ul^{ter} s^{ed} iⁿ ubi. Dico igit^{ur} q^uo t^{em}p^{or}e n^{on} p^{ot} p^{ro}cipi neq^{ue} p^{ro} se neq^{ue} p^{ro} acci^{pi}ens: nisi p^{ri}o^o z^o posterio^o p^{ro}cipiant sibi uic^e succed^{en}ta. z^o sic p^{ro}cipit flux^{us} p^{ro}ris z^o posterio^oris. z^o ita p^{ro}cipit mot^{us} ul^{ter} t^{ra}nsmutatio ut est flux^{us}. t^um t^{em}p^{or}e b^{er}n^{ard} p^{ot} p^{ro}cipi absq^{ue} h^{ic} q^uo p^{ro}cipiat mot^{us} ut est flux^{us} det^{er}minat^{us}. s^{ed} s^{ed} iⁿ forma ul^{ter} s^{ed} iⁿ ubi. q^uo p^{ri}o^o z^o posterio^o p^{ot} itelligi absq^{ue} h^{ic} q^uo mot^{us} s^{ed} iⁿ forma uel s^{ed} iⁿ ubi itelligat. Et q^uo p^{ro}bat q^uo t^{em}p^{or}e p^{ot} p^{ro}cipi sine motu. q^uo aliq^uo imaginado se e^{ss}e coⁿtinue ul^{ter} p^{ro}cipiendo se g^{er}er^{et} coⁿtinue p^{ro}cipit p^{ri}o^o z^o posterio^o. z^o p^{ro} p^{ri}mo^{rum} p^{ro}cipit t^{em}p^{or}e: z^o t^um n^{on} p^{ro}cipit mot^{us}. Dico q^uo q^uo p^{ro}cipit se e^{ss}e coⁿtinue. h^{ic} est. q^uo q^uo p^{ro}cipit se coⁿtinuare s^{ed} iⁿ ille ne^{cess}ario p^{ro}cipit flux^{us} p^{ro}ris z^o posterio^oris. sic p^{ro}cipit motu^m q^uo est flux^{us} p^{ro}ris z^o posterio^oris. S^{ed} iⁿ q^uo p^{ro}cipit q^uo p^{ro}cipit motu^m. q^uo q^uo est p^{ro}uatio mot^{us} z^o p^{ro}uatio n^{on} p^{ro}cipit sine hitu. z^o ita appet^{it} q^uo vnu^m assu^{mp}t^{us} est s^{ed} iⁿ v^{er}o. ill^ud. q^uo aliq^uo p^{ot} p^{ro}cipe se e^{ss}e coⁿtinue ul^{ter} g^{er}er^{et} coⁿtinue: n^{on} p^{ro}cipiendo nec imaginado motu^m. C^{on} S^{ed} forte dic^{en}tu^m aliq^uo q^uo h^{ic} q^uo p^{ot} est v^{er}itate dina q^uo oia cor^{por}a g^{er}er^{et}. q^uo posito nullus mot^{us} e^{ss}et. z^o t^um t^{em}p^{or}e n^{at}ale e^{ss}et. g^o t^{em}p^{or}e n^{on} est ne^{cess}ario p^{ri}mo^{rum} motu^m. p^{ro}bo q^uo t^{em}p^{or}e e^{ss}et illo supposito. q^uo ois g^{er}er^{et} est iⁿ t^{em}p^{or}e. s^{ed} iⁿ isto supposito. q^uo es e^{ss}et. g^o isto supposito t^{em}p^{or}e e^{ss}et. C^{on} Dic^{en}du^m q^uo loqu^{en}do de q^uo est p^{ro}uatio mot^{us} iⁿ m^{es}ura iⁿ q^uo mot^{us} n^{at}ale e^{ss}et. sic de^o n^{on} posset fac^{er}e q^uo oia cor^{por}a g^{er}er^{et}. q^uo il lud iⁿplicat d^{ic}tion^{em}: ul^{ter} si h^{ic} fac^{er}e t^uc fac^{er}e t^{em}p^{or}e siⁿe suo p^{ro}p^{ri}o s^{ed} iⁿbo. Un^{de} q^uo p^{ro}p^{ri}e d^{icit} n^{on} p^{ot} e^{ss}e sine aliq^uo t^{ra}nsmutatio^{ne}. q^uo n^{on} p^{ot} e^{ss}e sine successio^{ne} p^{ro}ris z^o posterio^oris. q^uo g^{er}er^{et} est se h^{er}e n^{on} sic p^{ri}o^o. z^o sic g^{er}er^{et} n^{on} est sine p^{ro}ri z^o posterio^ori. z^o iⁿ dico q^uo n^{on} est possibile de q^uo t^{em}p^{or}e v^{er}itate oia g^{er}er^{et} a q^uo t^{em}p^{or}e t^{ra}nsmutatio^{ne} accipiendo q^uo est ut d^{icit} est. sed si p^{ro} g^{er}er^{et} itelligamus sola negatio^{ne}m mot^{us} iⁿ s^{ed} iⁿbo apto nato. dico q^uo est p^{ot}. q^uo q^uo illa n^{on} m^{es}urat^{ur} t^{em}p^{or}e. C^{on} Ad 5^{am} r^{ati}o^{ne}m dico q^uo p^{ri}mo^{rum} t^{em}p^{or}e est p^{ri}mo^{rum} motu^m. Et q^uo d^{icit} q^uo p^{ar}tes t^{em}p^{or}is magis dep^{en}det a motu orbis solis q^uo a motu p^{ri}mi orbis. Dico q^uo p^{ar}tes p^{ri}mi t^{em}p^{or}is dep^{en}det a motu p^{ri}mi orbis: z^o n^{on} solu^m a motu orbis solis. Et cu^m d^{icit} q^uo d^{icit} es: m^{es}is: ann^{us}. q^uo s^ut p^{ar}tes t^{em}p^{or}is magis dep^{en}dent a motu orbis solis q^uo a motu p^{ri}mi orbis. Dico q^uo accipiendo die^m m^{es}es z^o est. p^{ro} p^{ri}mo^{rum} duratio^{ne}s p^{ro}p^{ri}e motus orbis solis: sic n^{on} s^ut p^{ar}tes p^{ri}mi t^{em}p^{or}is: sed s^ut p^{ar}tes t^{em}p^{or}is p^{ro}p^{ri}ij ip^{so} mot^{us} orbis solis. Et coⁿcedo q^uo p^{ar}tes t^{em}p^{or}is p^{ro}p^{ri}ij mot^{us} orbis sol^{is} magis z^o imediati^{us} dep^{en}det a motu orbis solis q^uo a motu p^{ri}mi orbis.

Obiecto,

Solutio,

Ad tertias rationem,

Abi...

Ad qu...

Obiecto,

Solutio,

Ad qu...

Ad sextam

Ad septimam

Et sic patet ac
dupl.

ptes in pmi tps magis dependet a motu pmi orbis q; a motu orbis solis. Ad 6° rone dicendum q tps no e accns idibile s; didif fm logitudines duratiōis. vñ tps e qsi qdā linea successiōis. Et qsi dī q si tps eēt accns disibile dideret s; duratiōez sibi mot^o fm logū: latū: z pfūdū. dico q illō nō se gatur nec e uez: imo sic linea q e tmin^o supficiēi e in corpe sic i sbo: z tñ nō didif s; logū: latū: z pfūdū ad distionē corpis: ita tps qd e qsi qdā linea successiōis nō didif ad distionē mot^o s; logū: latū: z pfūdū. s; solū s; logitudinē duratiōis. Ad ultimum cū dī q si tps eēt pns motū tē pri^o z posteri^o tps eēt a pori z posteriori mot^o ut dīc pbs. Dico q p us z posteri^o tps s; a pori z posteriori mot^o malit qm pri^o z posteri^o mot^o sūt mā z s; pōris z posterioris tps. tñ pri^o z posteri^o sūt formalr a pori z posteriori tps. Nec dī vna ps tps pōr alia foza: lit: nisi qz eī pori pte tps. z h; cōcludit argumētū. Sed circa 3° dubitationē p distiguēdi z exponēdi sūt termi positi i dubitatiōe. z postea e rñdēdū ad dubitationē i se. Prio igit distiguo h; nomē tps. z dico q accipiēdo tps p duratiōe hñte pri^o z posteri^o q tps pōt accipi triplr. v. vno^o pro tali duratiōe absolute. z illo mō tps pōt sic describī. Tps e duratio ex se hñs pri^o z posteri^o: itelligēdo p pri^o z posteri^o sic pri^o dcm ēilla q nō pnt eē sil: sed cū pri^o z posteri^o nō e z ecōuerso. Alio^o tps p accipi p duratiōe hñte pri^o z posteri^o mēsurata ab aia z reducta ad certū nūz. Un h; nomē tps vno^o si gnicat duratiōe hñte ex se pri^o z posteri^o. Et alio mō significat duratiōe hñte pri^o z posteri^o mēsurata z reducta ad certū nūz: ita q h; nomē tps ut sic significat idē qd tota ista oō. duratio hñs pri^o z posteri^o mēsurata ab aia seu reducta ad certū nūz. Verbi grā. i alijs tēmis h; nomē ulna nō sigt vga absolute s; sigt vga mēsuratā z reductā ad certū nūz palmar. sic h; nomē ulna vno^o sigt vga absolute q vga p̄tinet qtuor palmas. z aliq mō sigt idē qd hec oō. vga qtuor palmarū. Ita dico q h; nomen tps sigt vno mō duratiōe hñte pri^o z posteri^o absolute. alio mō sigt duratiōe mēsuratā: z illo^o an n^o dies mēsis: signt duratiōe. nō eni signt duratiōe absolute: s; signt duratiōe mēsuratā z reductā ad certū nūm. qm ann^o e duratio duodeci mēsiuz. z mēsis e duratio qtuor ebdomadaz. dies aut est duratio viginti qtuor horaz. 3° mō accipit tps cui^o extrema sūt actu nūata. vñ ut pri^o. reliquū ut posteri^o. z sic loquūtur pbs z 2° de tpe ubi dicit q p̄cipiēdo vñū nūc: nō p̄cipim^o tps. sed p̄cipiēdo duo nūc: vñū ut pri^o: z reliquū ut posteri^o p̄cipim^o tps. z isto^o h; nomē tps significat idē q illa oō. s. oō cui^o extrema sūt actu mēsurata siue nūata. z illa 3° significatio e p̄pinq significatiōi scde. Unde possum^o ex ambab^o accipe vñā significatiōe fm quā h; nomē tps significat idē qd hec tota oō. duratio mēsurata cui^o extrema sūt ab aia actu nūata vñū ut pri^o: z aliō ut posteri^o. Un accipiēdo tps p duratiōe hñte p̄us z posteri^o absolute: sic tps dī dīnter de duratiōe finita: z de duratiōe ifinita. sed accipiēdo tps p duratiōe mēsurata ul^o cui^o extrema sūt actu nūata sic nō dī h; nomē tps nisi de duratiōe finita. qz duratio ifinita nō pōt mēsurare nec mēsurari: nec hēt extrema: z qlibet illoz modoz accipiēdo tps dico q tps pōt accipi qdruplr ut cōit: p̄pue: magis p̄pue: z maxie p̄pue. sic di-

ctuz est in solutione 2° dubitationis. C Secundo vō dico q numer^o est triplex ut dicit 2° secūdo metha^o. s. numer^o simplicit^o uel numer^o mathematicus ut binari^o: ternari^o z c. z ille numerus nō multiplicatur ad multiplicatiōe numeratorū ut vult 2° ibidem. Scdus est nūs formalis siue numerus applicat^o ad aliq certū genus entis. Tertio vō est numer^o numerat^o cui^o ille nūs formalis est forma. z talis nūs numerat^o est res sensibilis nūata. imo z adhuc pōt nūs accipi q̄to mō. s. pro nūo q nūam^o actiue. z hoc mō aia p̄t dici nūs. Ad huc p nūm formalē ul^o applicatū possum^o duo itel ligere. s. ul^o cōpositū ex vnitatib^o mae ad quā applicat. z sic nūs denari^o decē canū e nūs applicatus. Alio^o p nūm formalē seu applicatū possum^o itelligere mēsurā cōtinuā detminatā ad mēsurādū certū gen^o entū. z sic ulna e nūs p̄ni: z p̄ta e nūs vini. Scd 3° tñ p̄bm 4° metha^o p̄^o rō mēsure iuenit i q̄titate discreta. z exide trāsfert ad q̄titate cōtinuā. Un q̄titas cōtinua nō mēsurat nisi ut hēt rōnē q̄titaq discrete. qm linea absolute accepta non mēsurat: sed linea reducta ad q̄titate discretā: ut puta ad vñū detminatū nūz: ut linea decē palmarū hēt rōnē mēsure. Liea eē decē palmar. vbi grā ulna nō mēsurat nisi fm q semel bis ul^o ter z c. replicat i p̄ano. s. illa. s. semel bis ul^o ter dicit q̄titate discretā uel p̄m q̄titaq discrete. qm semel dīc p̄ncipiū q̄titaq discrete. s. vnitatē. z bis ter z c. dicit nūz. qui e q̄titas discreta. vñ fm p̄bm 4° metha^o q̄titas cōtinua accipit rōnē mēsure a q̄titate discreta. Tertio distiguo de pori z posteriori. z dico q pri^o z posteri^o accipiūtur ul^o p̄ p̄tib^o spatij: ul^o p̄ p̄tib^o mot^o: ul^o p̄ p̄tib^o duratiōis successiue. z hoc duob^o modis. s. ul^o p̄ p̄tib^o i actu: ul^o p̄ p̄tib^o i pō. Et uoco ptes i actu ptes actu nūatas p aiam: uel ptes p q̄s aia actu nūat z mēsurat motū. z ptes i pō uoco ptes i pō nūatas: seu ptes p q̄s aia p̄t numerare z mēsurare motū. C hñs p̄missis dico ad hāc dubitationē q accipiēdo tēpus p duratiōe ex se hñte pri^o z posteri^o: sic nō diffinit tps h; qz illa diffō nō cōpetit cuilibet duratiōi tali. qm duratio ifinita nō est nūs mot^o. z diffō hñ assignata debet cōpetē cuilibet p̄tēto s; diffinito. nec eēt cōpetit cuilibet duratiōi finite: s; solū cōpetit duratiōi finite nūate ab aia cui^o extrēa sūt actu nūata p aiaz. Un dico q tps h; diffinitū e p̄m tps nāle. s. p̄ duratio mēsurata cui^o extrema sūt actu nūata: ita q tps h; diffinitū sigt idē qd hec tota oō p̄ma duratio mēsurata p aiaz cui^o duratiōis extrema sūt actu nūata z rō pp quā p̄b diffinit tps i illa significatiōe z nō i alia e: qz p̄b nō detmiat hīc de tpe nisi ut est p̄ma z cōis mēsurā i actu ipsi^o mot^o: z talis mēsurā est duratio p̄ma sed nō absolute. sed duratio p̄ma actu numerata z mēsurata. Ulteri^o dico q nūs accipit in illa diffinitōe nō pro numero simplicit^o sed pro numero generis detmiati. accipiēdo numerū pro mēsurā cōtinua detmiata ad mēsurandū certū genus entis. s. motū. Unde sic p̄nta est mēsurā detmiata ad mēsurādū liquidū ut vinuz seu aquā z h^o: ita tēpus est mēsurā detmiata ad mēsurandū motū. C Iterū ulteri^o dico q motus in illa diffinitione accipit pro trāsmutatiōe successiua. s. pro trāsmutatiōe de gñe passio nis. z pri^o z posteri^o accipiunt in hac diffōne pro p̄ori z posteriori p̄mi tps nālis. z mot^o accipitur

no hñs q̄
10 q̄ nūc
10 q̄

Et sic patet
Et sic patet
Et sic patet

Ad tertiam
q̄nam.

idifferent p qlibet motu de gñe passiōis. Ex qb^o p^o q^o itellec^o diffōnis est ille. p^m tps. i. p^a duratio cui^o extrema sūt actu nūata ē nūis. s. mēsurā p^otiua mot^o. h^o ē cuiuslibet mot^o de gñe passiōis s^o p^ori^o z poster^o h^o ē fm ptes p^ores z posteriores p^omi tps nālis diuersas ap^o itellec^otu i actu. z illā diffōnem dclat p^obs ut sup^o patuit i exponēdo textū. C^o S^o circa illa dicta sūt qdā dubia. Primū dubiū ē. qm dcm ē q^o duratio nō mēsurat nisi ut ē mēsurā z reducta ad certū nūis. S^o tūc orit^o dubiū. qz nō v^o q^o aliq^o q^ostitas p^otiua possit mēsurari nisi p^o aliā mēsurā cōtinuā: z anteq^o illa mēsurā mēsuret op^oz ut mēsuret: z iterū op^oz suā mēsurā mēsurari: z sic in i finitū: z ita nunq^o erim^o certificati de aliq^o q^ostitate p^otiua q^osta sit. qz anteq^o h^o sciuerim^o op^oz certificari de ifinitū. qd ē ipo^o. cū igi^o q^ostitas p^otiua nō possit mēsurari. segtur q^o q^ostitas p^otiua nō pōt mēsurari. C^o Et hāc dubitationē mouet Liconiēsis h^o d. sic. Cū lineā nūat^o dubiū est q^o nūet. ponam^o enī vnā solā lineā z itelligam^o eā abstractā ab oi mēsurā. hec iā mēsurādo mēsurari nō pōt p^o aliā lineāz ul^o alias lineas. qz nō ē alia dimēsiō lōgitudis ab ipā. nec p^o ipāz mēsurari pōt q^o lōga aut q^o breuis sit. quō enī posset sciri de lineā vni^o cubiti p^o seipāz t^omiatā q^o ipā sit vni^o cubiti. si dicat^o q^o posset mēsurari p^o aliq^o suā p^ote aliq^ota. quō scit^o q^osta sit ps alia aliq^ota. qm si nō scit^o det^omiata magnitudo ptis aliq^ote nō scit^o magnitudo det^omiata toti^o p^o nūationēz alicui^o ptis aliq^ote. qm nō scio de tota lineā q^osta sit qz scio q^o ei^o z^o ps ē illa z^o: s^o si scirē q^osta ē z^o scirez ēt q^ostū ē totū z c^o. C^o Et modicū post dic^o Liconiēsis sic. Sil^o itelligam^o vnū motū utpote motū diurnū celi: z circūscribat^o penit^o ois ali^o mor^o qmō scit^o an ille mor^o sit uelox aut tardus ex q^o vna reuolutio sit facta i breui tpe aut i lōgo. vñ mēsuret tps h^o mor^o vniti. hec difficilia sūt ualde: z ad q^o vix puenit human^o itellec^o. hec Liconiēsis. C^o Nec enī ē dubitatio. v^oz. an aliq^o q^ostitas possit mēsurari. ga ad h^o ut mēsuret op^oz cog^oscē q^ostitatē illi^o mēsure. z illa q^ostitas nō pōt cog^osci nisi p^o aliq^o mēsurā p^otiuā z q^ostitatē illi^o mēsure p^otiue op^oz cog^oscē p^o aliā mēsurā p^otiuā. z sic in ifinitū. An cū nō sit deuenire ad vnā mimā mēsurā nō v^o q^o aliq^o p^otiuū possit mēsurari z certitudinal^o cog^osci q^ostū sit. z ita nec tps nec mor^o v^oz posse mēsurari. C^o Itē tps ē q^ostitas p^otiua. s^o q^ostitas p^otiua nō ē mēsurā alicui^o rei de gñe passiōis qz mēsurā z mēsuratū sūt vnigenia. q^o non v^o q^o tps sit mēsurā mor^o de gñe passiōis: cui^o p^oriū tu ponis. C^o Itē nō v^o q^o p^ori^o z poster^o q^o ponunt i diffōne tps: sint ptes tps qz ptes q^ostitative non ponūtur i diffōne toti^o q^ostitatiui ut p^oz 7° metha^o ubi p^obs dic^o q^o semicirculus nō ponit i diffōne circuli. nec digit^o i diffōne ei^o cui^o ē digit^o: sed magis ecōuerso. sed p^oz z poster^o sūt ptes tps ut maifestū ē. q^o p^oz z poster^o tps nō cadūt i diffōne tps cui^o p^oriū dcm ē. C^o Itē p^oz. d. q^o tps ē nūis mot^o. i. cuiuslibet mot^o p^o p^oz z poster^o ex^ois i p^o motu. vñ p^oz z poster^o q^o cadūt i diffōne tps itelligit^o p^oz z poster^o q^o sūt i p^o motu. q^o p^oz z poster^o q^o diffiniunt tps sūt p^oz z poster^o mor^o: z nō p^oz z poster^o tps. C^o Itē cū tps accipiat^o mltipl^o dubiū ē qual^o tps i cōitate sua acceptū d^oz diffiniri z ēt qlit^o illa si gnificata tps debeāt diffiniri. C^o Ad p^o illoz dic^o Liconiēsis sup^o tctatū de tpe. q^o p^o mēsurā i cōtinuis ē nūis ifinit^o idifibiliū i illo p^otiuo. An. d. Li

coniēsis q^o nūis ifinit^o ad nūis ifinitū se pōt hēre in oi p^oportioe nūali z nō nūali. qm aliq^o nūis ifinit^o ē duplus ad aliū nūm ifinitū: z triplus. z sic fm diuersas spēs p^oportiois. An dic^o q^o nūis ifinit^o punctoz i lineā bicubiti ē duplus ad nūis ifinitū pūctorū i lineā cubiti. z dic^o q^o ois nūis ifinit^o ipi deo cui^o sapie nō ē nūis ē finit^o. An breuit^o. d. q^o p^o mēsurā cuiuslibet cōtinui ē nūis ifinit^o idifibiliū i illo cōtinuo. C^o Illō tñ mihi v^oz eē ipo^o. s. q^o vn^o nūis ifinit^o sit maior alio. qz ifi^o ex ea pte q^o ē ifinitū nō pōt eē excessū qd tñ oportet si vnū ifi^o eēt mai^o alio. An p^obo q^o nūis pūctorū i lineā maiori nō est maior q^o nūis pūctorū i lineā miōri. qz po^o ē q^o sup^o duas lieas vnā cubitalē: z aliā bicubitalē moueātur duo cor^opa spica. vnū ueloci^o: z aliū tardi^o ita q^o i eodē tpe adeq^oto p^otrāseant ille due linee z sit utraq^o liea recta. Ul^o accipio q^o cor^o spicu^o tagēs lieā rectā tagit i pūcto: z si p^otiue moueat^o i alio z alio istati tagit i alio z alio pūcto istatū. igi^o i tpe q^o p^otrāsit liea s^o eqlia pūcta i liea q^o p^otrāsit. qz cuiuslibet pūcto cor^o rñdet istās i tpe. z alij z alij pūcto cor^orñdet aliū z aliū istās. C^o Ex istis igi^o arguo sic. q^ocuq^o s^o eqlia s^o mltitudinē eisdē: illa sūt eqlia fm mltitudinē inter se. s^o pūcta i liea cubitali: z pūcta i liea bicubitali sūt eqlia fm mltitudinē eisdē. s. istatib^o tps in q^o utraq^o lineā p^otrāsit. q^o pūcta i lineā bicubitali z i lineā cubitali sūt eqlia s^o mltitudinē inter se. z p^oz nō sūt p^ola pūcta i liea bicubitali q^o i liea cubitali. C^o Ul^o sic. Quecūq^o nō sūt p^ola necq^o pauciora aliq^obus: illa nō excedūt se adiuicē inter se. s^o i liea cubitali nec i liea bicubitali nō sūt p^ola nec pauciora pūcta istatib^o tps i q^o utraq^o lineā p^otrāsit ut visu ē. q^o pūcta i liea cubitali z i lineā bicubitali nō excedūt se iuicē. z p^oz nō sūt p^ola pūcta i lineā bicubitali q^o i lineā cubitali. C^o Et id ad illā dubitationē dico q^o qz cōtinuū ē distibile i ifi^o. id in p^otiuis nō est aliq^o p^o z vna mēsurā fm mām: s^o solū fm istitutio nē hoīuz. Et hec ē itētio p^obi 4° metha^o. z ēt p^oz ubi dē p^oz. ubi p^oz. d. q^o i q^ostitate p^otiua nō iuēt aliq^o qd i distibile p^o mām. id cū hoies uolūt mēsurare i illis reb^o. s. i cōtinuis posuerūt vnū p^o istitutio nē: sic i pōderib^o accipiūt hoies aliq^o idifibile fm sensū. ut gnū ordei. An p^o mēsurā i discretis ē idifibile fm p^oz. s^o p^o mēsurā i p^otiuis ē aliq^o idifibile fm istitutio nē siue s^o sensū. z p^o h^o dico ad dubitationē q^o nō op^oz oēm mēsurā mēsurari anteq^o mēsuret. s^o ē deuenire ad p^omā z mimā mēsurā fm istitutio nē. C^o Sed adhuc ē dubiū. qz illa mēsurā p^o z mimā ē distibilis. z sic p^ogit dubitare de ei^o q^ostitate. q^o est mēsurabil^o. z p^oz nō cog^oscit^o q^osta sit nisi p^o aliq^o mēsurā p^ore: z ita p^ocedit i ifi^o. C^o Itē qd ē idifibile ap^o vnū fm sensū ē distibile ap^o aliū fm sensū. z qd ē istitutū p^o mimā mēsurā ap^o aliq^o nō ē istitutū p^o mimā mēsurā ap^o alios. q^o in p^otiuis nō ē aliq^o certitudo de q^ostitate eoz cū in eis nō sit mēsurā certa. C^o Dicēdū ē q^o in p^otiuis nō ē tāta certitudo sicut in discretis. qz p^o mēsurā in discretis est indiuisibilis fm mām. s. vnitas. sed p^o mēsurā i cōtinuis nō est idifibilis fm mām sed fm istitutio nē humanā. Circa quā istitutio nē pōt eē error. An si ulna sit mēsurā pāni z palmus sit mēsurā ulne: z digitus sit mēsurā palme ita q^o digit^o sit p^o mēsurā pōt accidere error. qz digit^o hui^o hois est maior q^o digitus alteri^o hois. z sil^o palm^o vn^o hois est maior q^o palm^o alti^o hois. z id nō oimoda certitudo i

Primū dubium circa p^oca.

Liconiēsis.

Secundo

Tertio

Quarto

Quinto

Ad primū fm opionēz l^oz o.

Obiectio ad p^oca.

Ad primū fm op^oz l^oz.

L^oz.

Obiectio p^oca.

Obiectio secunda.

Ad primam

Ad secundam

Ad tertiam

Ad quartam

Ad quintam

Ad sextam

Ad septimam

mēsurādo ulnā. et iō rōnes nō cōcludūt. ¶ Ad ad
 p̄mā rōnē q̄n dī q̄ illa mēsurā minima ē disibilis.
 Dico q̄ ē idisibilis f̄m istitutionē: et ē disibilis sim
 pl̄r. et iō nō hēt mēsurā p̄orē f̄m istitutionē: q̄uis
 forte posset hēre mēsurā p̄orē. ¶ Ad aliō q̄n dicit̄
 qd̄ ē idisibile vni f̄m sensū: ē disibile ap̄d aliū f̄z sē
 sū. cōcedo. et iō apud alios et alios ē alia et alia mē-
 sura f̄m istitutionē. Ul̄ dī q̄ idisibile f̄m sensū est
 qd̄ ap̄d pl̄es ul̄ apud sensum b̄n dispositū ē idisi-
 bile f̄m sensū i mēsurā f̄m istitutionē: ut p̄z in pōde
 rib⁹. Nō enī idisibile ap̄d quēcūq̄ sensū d̄z poni
 h̄⁹ mēsurā. Et sicut ē i cōtinuis p̄manētib⁹. v̄z. q̄
 p̄⁹ mēsurā ē idisibilis f̄m istitutionē. ita ē i cōtinuis
 successiuis. q̄n p̄mā mīma mēsurā i successiuis est
 momētū ul̄ minuta uel aliq̄ mēsurā mīma cognita
 a nobis nec est cura q̄ sit. ¶ Ad aliā rōnē q̄n dī q̄
 mot⁹ ē de ḡnē passiōis: et t̄ps ē de ḡnē q̄stītaq̄. p̄ce-
 do. Et q̄n dī q̄ q̄stītas cōtinua nō ē mēsurā alicui⁹
 rei de ḡnē passiōis. q̄ mēsurā et mēsuratū sūt vni-
 genia. Dico q̄ q̄stītas cōtinua nō ē p̄mā mēsurā
 alicui⁹ rei de ḡnē passiōis. q̄ p̄mā mēsurā et p̄mā mē-
 suratū sūt vni genia. t̄n q̄stītas cōtinua b̄n sc̄dario et
 ex p̄nti pōt eē mēsurā rei alteri⁹ ḡnīs. et sic dico q̄
 t̄ps mēsurat motū. q̄ mēsurat q̄stītatē successiuaq̄
 mot⁹ p̄ f̄m durationē ipsi⁹ mot⁹. et h̄ vult p̄hs di-
 cēs q̄ t̄ps mēsurat motū. q̄ mēsurat q̄stītatē acc̄n-
 tē motui. Un̄ sicut ulnā nō mēsurat pannū nisi q̄
 mēsurat q̄stītatē acc̄ntē p̄ano ita t̄ps nō mēsurat
 motū nisi q̄ mēsurat q̄stītatē accidētē motui. s̄. du-
 rationē ul̄ successionē mot⁹. ¶ S̄z q̄ illō videt̄
 eē p̄dicta. nā p̄us dcm̄ ē q̄ t̄ps ē q̄stītas mot⁹. si
 igit̄ t̄ps nō mēsurat motū nisi q̄ mēsurat q̄stītatē
 mot⁹ segtur q̄ t̄ps nō mēsurat motū nisi q̄ mēsu-
 rat t̄ps. qd̄ ē flm̄. ¶ Itē f̄m h̄ p̄m t̄ps nullo mō eēt
 mēsurā p̄mi mot⁹. q̄ p̄m t̄ps nullo mō mēsurat q̄-
 stītatē p̄mi mot⁹. q̄ sic mēsuraret seip̄s. qd̄ ē icōue-
 niēs. Un̄ p̄t p̄bari q̄ p̄m mot⁹ nullo mō mēsurat̄
 a tpe. q̄ si sic. aut igit̄ mēsuraret a tpe p̄ ul̄ ab alio
 tpe. nō ab alio tpe. s̄. sc̄dario. q̄ posteri⁹ nō ē mēsu-
 ra p̄oris. nec ē mēsurat̄ a tpe p̄. q̄ mot⁹ p̄m nō
 mēsurat̄ a tpe nisi q̄ ei⁹ q̄stītas p̄ mēsurat̄ a tpe. q̄
 si mot⁹ p̄m mēsuraret a tpe p̄ seq̄ret q̄ t̄ps p̄m p̄
 mēsuraret a tpe p̄. q̄n t̄ps p̄m ē q̄stītas mot⁹ p̄mi.
 sed h̄ ē flm̄ q̄ sic idē p̄ mēsuraret seip̄m. ¶ Ad ad
 p̄m illōz cōcedo q̄ t̄ps nō mēsurat aliquē motum
 tanq̄ nūs p̄cise. q̄ p̄ mēsurat t̄ps: sed nō ē idē tēp⁹
 sed aliō. v̄n p̄m t̄ps mēsurat mot⁹ inferiores per h̄
 q̄ mēsurat eoz tpa p̄pria. s̄. duratiōes p̄prias et
 it̄secas eoz. Nec ē icōueniēs q̄ vni t̄ps mensu-
 ret p̄ aliō t̄ps: sicut nō ē icōueniēs q̄ vna q̄stītas
 cōtinua p̄manēs p̄ mēsurat aliā q̄stītatē p̄manētēz.
 ¶ Ad 2m̄ illā r̄nsionē cū dī q̄ p̄m t̄ps mēsurat p̄m
 motū et c̄. f̄m p̄m ē dicēdū q̄ p̄m t̄ps alr̄ mēsurat
 p̄m motū et alr̄ nūat et mēsurat mot⁹ alios. nūat enī
 et mēsurat mot⁹ alios p̄cise sic nūs nūat et mensu-
 rat p̄p̄riū motū sic forma i re. qd̄ qd̄ dcm̄ v̄z sic in-
 telligi. ponat q̄ q̄stītas ulne sit mibi nota i q̄cūq̄
 mā iueniat tūc q̄ illa v̄ga hēat q̄stītatē ulne de h̄
 certifico p̄ q̄stītatē q̄ iformat illā v̄ga: ita q̄ certifi-
 cat⁹ sū q̄ ista v̄ga h̄ns illā q̄stītatē ē t̄ate q̄stītaq̄ p̄
 q̄stītatē ulne q̄ extēdit i illa v̄ga: q̄ q̄stītas est mibi
 nota. v̄n sic p̄ quātītatē ulne certifico: de quātīta-
 te p̄ani cui applicat tanq̄ p̄ mēsurā extrisecā. eodē
 mō i p̄posito p̄ q̄stītatē p̄mi mot⁹ q̄ qd̄ q̄stītas
 ē mibi nota. utputa duratio vni⁹ hore ego certifi-

cor nō solū de q̄stītatē motū quoz illa duratio ē
 mēsurā extriseca: sed et certifico q̄stītatē ē p̄m motus
 cui illa duratio tanq̄ s̄bo iheret. ¶ Ad formā igit̄
 rōnis q̄n dī q̄ p̄m t̄ps nō mēsurat p̄m motū nisi q̄
 mēsurat quātītatē p̄mi mot⁹. s̄. q̄ iest p̄ motui. Dicit̄
 tur q̄ nō ē icōueniēs q̄ t̄ps vno mō mēsuret seip̄s
 alio mō. q̄ nō ē icōueniēs q̄ q̄stītas q̄ iest alicui
 f̄m se sit i motu. et q̄ q̄ten⁹ ē i illo s̄bo sit igit̄. sic q̄
 q̄stītas ulne q̄ ē i hac v̄ga sit f̄m se mibi nota. et t̄n
 q̄ sit mibi igit̄ q̄ hec v̄ga sit q̄stītas vni⁹ ulne. et h̄
 fiat mibi notū p̄ h̄ q̄ q̄stītas de q̄ ē notū q̄ ē vni⁹
 ulne applicat et coertēdit cū s̄ba hui⁹ v̄ge. q̄n p̄ h̄
 coḡscit q̄ hec v̄ga ē q̄stītas vni⁹ ulne. Et eodē mō
 ē dicēdū ex pte ista q̄ p̄m t̄ps mēsurat p̄m motū f̄z
 q̄stītatē p̄mi mot⁹. q̄ p̄ q̄stītatē p̄mi mot⁹. s̄. p̄ p̄m
 t̄ps mibi notū possū certificari de illa pte p̄mi mo-
 tus q̄sta sit f̄m durationē. Et h̄ ē qd̄ p̄m itēdit di-
 cēs q̄ t̄ps. i. p̄m t̄ps mēsurat f̄m motū sicut foza in
 re. q̄n p̄ p̄m t̄ps qd̄ ē forma iherēs p̄ motui cogno-
 scit de pte p̄mi mot⁹ q̄sta ē f̄m durationē. ¶ Aliē
 pōt dicit̄. s̄. q̄ p̄m t̄ps mēsurat oēs mot⁹ inferiores
 et p̄ h̄ q̄ p̄ mēsurat q̄stītates eorū. s̄z p̄m motū mē-
 surat sicut forma in re nō mēsurādo q̄stītatē p̄mi
 mot⁹ sed mēsurādo p̄ ip̄m motū p̄m q̄re et c̄. ¶ Ad
 aliā rōnē p̄batē q̄ p̄m et posteri⁹ posita i diffōne
 t̄pis nō sūt ptes t̄pis. q̄n p̄ dī q̄ ptes q̄stītatīue nō
 ponunt i diffōne toti⁹. Dicēdū q̄ ptes q̄stītatīue
 nō ponunt i diffōne toti⁹ cui accidūt q̄stītates. q̄ i
 diffōne hoīs nō pōit ei⁹ ps q̄stītatīua. ut digit⁹. ca-
 put et c̄. sed i diffōne illi⁹ qd̄ ē p se q̄stītas b̄n pōit
 ei⁹ ps q̄stītatīua: sic i p̄dicamētis q̄stītas cōtinua
 diffinit sic. Q̄stītas cōtinua ē cui⁹ ptes copulatur
 adiucē ad t̄minū cōez: v̄n h̄ i diffōne q̄stītatīue p̄ti-
 nue ponūtur eius ptes q̄stītatīue. Sicut numerus
 diffinit sic. Nūs ē mltitudo ex vnitatib⁹ aggrega-
 ta. sed certū ē q̄ vnitates sūt ptes q̄stītatīue nūi. et
 ita ē i p̄posito. q̄ t̄ps ē eēntialr̄ q̄stītas iō diffinit
 p suas ptes q̄stītatīuas. ¶ Ad aliō cū dī q̄ p̄m ex
 ponēdo diffōnē t̄pis dicit q̄ t̄ps ē nūs mot⁹. i. nūs
 cuiuslibet mot⁹ f̄z p̄us et posteri⁹ q̄ sūt i p̄ motu. Di-
 co q̄ p̄m itelligit sic q̄ t̄ps ē nūs mot⁹. i. cuiuslibet
 mot⁹ f̄m p̄us et posteri⁹ q̄ sūt i p̄ motu sic i s̄bo: nō
 f̄m p̄us et posteri⁹ q̄ sūt i p̄ motu sic i toto. q̄ ptes
 mot⁹ s̄ i motu: sic ps i suo toto. q̄re et c̄. ¶ Ad ul-
 timū dubiū dico. q̄ f̄m q̄ h̄ t̄ps significat duratio-
 nē h̄ntē p̄us et posteri⁹ absolute: sic t̄ps p̄t describi.
 T̄ps ē duratio ex se h̄ns p̄us et posteri⁹. s̄z f̄z q̄ t̄ps
 significat idē qd̄ duratio mensurata et reducta ad
 certū nūs: sic pōt describi. T̄ps ē duratio nūata ab
 aīa. sed f̄z q̄ h̄ nomē t̄ps significat idē qd̄ hec oīo
 duratio cui⁹ extrema sūt actu nūata pōt sic descri-
 bi. T̄ps ē duratio mot⁹: cui⁹ extrema sūt actu nūa-
 ta: et oēs ille descriptiōes sūt diffōnes exp̄mētēs
 qd̄ noīs. s̄z f̄m q̄ t̄ps accipit p̄ p̄prio tpe qd̄ ē mē-
 sura oīum motū describit sic. Lepus est numer⁹
 motus f̄m p̄us et posteri⁹: sicut ptes t̄pales: et sūt
 in p̄mo motu tanq̄ in s̄bo. Si v̄o dicatur q̄ p̄mus
 tēpus pōt sic facilius describi. v̄z. temp⁹ primū est
 duratio primi motus. q̄ sic. temp⁹ est numer⁹ mo-
 tus f̄m p̄ius et posteri⁹. Dicēdū q̄ p̄h̄ns hic non
 diffinit tēpus f̄m illud qd̄ est: s̄z f̄z q̄ mēsurat mo-
 tū: et facit cognosci motū. nunc autē non mēsurat
 motū nisi f̄m p̄ius et posteri⁹ in eo. et iō diffinit
 do tēp⁹ f̄m q̄ mensurat motū optime diffinit sic.
 T̄ps est numerus mot⁹ f̄m p̄us et posteri⁹. q̄n per

Ad primam

Ad secundam

Ad tertiam

Ad quartam

Ad quintam

Ad sextam

Ad septimam

hanc diffonē explicat q̄ tps̄ ē nūs motus. z quō ē nūs motus: qm̄ fm̄ p̄us z posterius i eo. Un̄ illa diffō exp̄mit qd̄ noīs pat̄ dicit Linconīēsis b. vñ illa orō. s. nūs motus. i. cuiuslibet mot⁹ p̄z pri⁹ z posterio⁹: i p̄ motu significat idē qd̄ h̄ nomē tps̄ sumēdo tps̄ p̄ tpe cui⁹ extrema sūt actu nūata. C Ad rōnes p̄n̄. ad p̄mā cū dī q̄ nulla q̄stitas p̄tinua ē nūs motus. Dico q̄ ip̄ius motus ē dup̄ nūs. s. nūs simp̄ fm̄ quē nūamus motū dicendo q̄ sunt duo motus ul̄ tres motus. Alius ē nūs foīalis ip̄sius motus q̄ p̄ tāto dī nūs motus. qz̄ ē pp̄ria mēsurā motus inq̄tū hēt p̄c̄ p̄orē z posterioīrē. Luz̄ igif̄ dī q̄ nulla q̄stitas p̄tinua ē nūs motus. Dico q̄ uerū ē loquēdo de nūo simp̄l̄: sed loquēdo de nūo foīali ul̄ applicato certo ḡnī entitū: sic maior ē flā. qm̄ q̄stitas p̄tinua bñ p̄ōt eē mēsurā motus. tñ̄ h̄z q̄ ē mēsurā qd̄āmō hēt rōnē q̄stitas̄ discrete ut sup̄ius dcm̄ ē. Nec ualet p̄n̄a. q̄stitas cōtinua ē nūs. i. mēsurā. ḡ ē q̄stitas discreta. si tñ̄ eēt nūs simp̄l̄: eēt q̄stitas discreta. C Ad 2as rōnē qm̄ dī q̄ si tps̄ est nūs motus. ḡ ē binarius ul̄ t̄narius. Dico q̄ loquēdo de nūo simp̄l̄ bñ seq̄tur: sed añs̄ ē fl̄m loquēdo tñ̄ de nūo foīali ul̄ applicabili nō sequi tur: nec didif̄ tal̄ nūs i binariū ternariū z c̄. C Ad 3^{am} p̄ncipale qm̄ dī q̄ nūs ē notioī: nūato ut nūaturz̄ ē. igif̄ tēpus ē notius motu. Dico q̄ tps̄ q̄stū ad illud qd̄ mēsurat motū ē notius motu: nō q̄stū ad illud qd̄ motus mēsurat. C Ad cui⁹ euidētia ē sciēdū q̄ mot⁹ hēt vnā q̄stitate a spatio: sic q̄ mot⁹ denomi nat̄ a q̄stitate spatij: z aliā q̄stitate hēt a tpe: nā denomi nat̄ a q̄stitate tps̄is. Dico igif̄ q̄ tps̄ ē notioī q̄ mot⁹ i sua pp̄ria q̄stitate. s. i certa q̄stitate duratiōis. Nō enī coḡscim⁹ motū q̄stū ad duratiōnē. s. q̄st⁹ mot⁹ fuerit nisi coḡscēdo certā duratiōnē tps̄is i q̄ sit mot⁹. Dico tñ̄ q̄ mot⁹ q̄stū ad q̄stitate quaz̄ capit a spatio ē notioī: q̄z̄ tps̄ q̄stū ad q̄stitate duratiōis p̄ itētioēs pp̄rias duratiōis tps̄alis. C Et qm̄ ulterioī arguit̄ p̄bādo q̄ mot⁹ ē notioī: apud nos z apd̄ nām q̄z̄ tps̄. Dico q̄ tps̄ ē notioī fm̄ nāz̄ q̄z̄ motus q̄ ē flux⁹. qz̄ ē p̄fectioīs ḡnīs. Et cū dī q̄ tēp⁹ accidit motū. dico q̄ q̄suis vnū acc̄ns̄ sit s̄bz̄ imēdiatū alterioī: tñ̄ s̄bm̄ p̄ncipale cuiuslibet acc̄ntis ē s̄ba. nec opz̄ q̄ ul̄r s̄bm̄ mediatū acc̄ntis sit p̄fectioī fm̄ nām illo acc̄nte. Et cū 2^{or}. d. q̄ mot⁹ ē p̄or: nāliter q̄z̄ tps̄. dico q̄ sicut nā dī dupl̄r ut de forma z de mā: ita aliqd̄ dī nāliter p̄us alio dupl̄r: ul̄ p̄oritate forme ad māz̄: ul̄ p̄oritate māe ad formā. dīco igif̄ q̄ mot⁹ ē p̄or q̄z̄ tps̄ p̄oritate māe ad formā z tps̄ ē p̄ri⁹ motu p̄oritate forme ad māz̄: z iō est simp̄l̄ p̄us: sic forma est p̄or mā. C Eodē igif̄ mō dico ad dcm̄ p̄bi qm̄ dī q̄ p̄ri⁹ z posterioī z p̄tinuitas sūt i tpe: qz̄ i motu. dico q̄ uez̄ ē māliter: sed econuerſo foīmalr̄ qm̄ p̄us z posterioī sūt foīmalr̄ i tpe: z māliter i motu. Ulterioī qm̄ p̄bat̄ q̄ mot⁹ ē notioī apd̄ nos q̄z̄ tps̄. qz̄ nos coḡscim⁹ tps̄ p̄ motū. dico q̄ mot⁹ q̄stū ad q̄stitate quā capit a spatio ē notioī apd̄ nos q̄z̄ tps̄ q̄stū ad suā pp̄ria q̄stitate. s. ad q̄stitate duratiōis p̄ itētioēs pp̄rias: s̄z̄ tñ̄ tps̄ ē notius apd̄ nos q̄z̄ mot⁹ q̄stū ad q̄stitate quā capit a tēpore. s. q̄stū ad q̄stitate duratiōis. C Et si dicat̄ q̄ nos coḡscim⁹ q̄ tps̄ ē lōgū: qz̄ mot⁹ ē lōg⁹. ḡ mot⁹ q̄stū ad lōgitudinē duratiōis ē notioī: q̄z̄ tps̄. Dīcēdū q̄ nos coḡscim⁹ q̄ tps̄ ē lōgū: qz̄ mot⁹ ē lōg⁹ fm̄ lōgitudinē spatij: nō qz̄ nos coḡscim⁹ magnuz̄ spatij eē p̄trāsūtū p̄ motū. pp̄ h̄ enī coḡscim⁹ q̄ tē-

pus ē lōgū i q̄ illō spatiū p̄trāsūt. dico ēt q̄ p̄ q̄stitate mot⁹ quā capit a tpe coḡscit̄ qm̄ q̄stitas alīcui⁹ tps̄is mediāte q̄ p̄us siebat mēsuratio alīcuius det̄minatū mot⁹: post q̄ illa q̄stitas tps̄is fuerit obli ta. Verbi gr̄a. Ponam⁹ q̄ aliqs̄ ambulet de vno loco ad aliū locū. utputa de parisi⁹ ad sanctū Dionysū i vna hora motu determinate uelocitatē z po stea obliuiscat̄ q̄stū fuerit illō tps̄ in q̄ ambulauit de parisi⁹ ad sanctū Dionysū. si reuertat̄ iterum ābulādo de parisi⁹ ad sanctū Dionysū tāta uelo citate q̄ste fuit p̄or mot⁹: iueniet q̄ illa ambulatio fuit i vna hora q̄ cognitiōe habita cognouit q̄ vna hora fuit tps̄ q̄ ambulauit de parisi⁹ ad sanctū Dionysū. z sic p̄ q̄stitate mot⁹ quā capita tpe de uenit ille ambulās i cognitiōnē tps̄is p̄ri⁹ obli ta. Et hec ē itētio 2^{or} 26° hui⁹ t̄ctat⁹. d. q̄ sp̄ mēsurā m⁹ nūatū p̄ nūm. s̄z̄ cū acciderit nobis obliuio coḡscim⁹ ip̄z̄ nūz̄ p̄ nūatū i p̄nō: tñ̄ p̄ mēsuratiōe nūs ē notioī: q̄z̄ ip̄z̄ nūatū. Et h̄ dic̄ 2^{or} i fine illi⁹ 2^{or}. dīc̄it enī q̄ nos uidem⁹ q̄ mēsurā i sua pp̄ria q̄stitate i p̄nō ē notioī: nālī apd̄ nos i sua q̄stitate q̄z̄ mēsuratū i illa q̄stitate. z cū h̄ bñ stat q̄ mēsurā sit iḡtior nālīter apd̄ nos i sua pp̄ria q̄stitate: q̄z̄ nūatū i alia q̄stitate. vñ tps̄ ē nālīter notioī apd̄ nos i sua pp̄ria q̄stitate quā hēt a spatio. C Ad 4^{am} rōnē qm̄ dī q̄ si tps̄ ē nūs mot⁹ aut ē nūs nūat⁹: aut nūs q̄ nūam⁹. Dīcēdū q̄ tps̄ ē nūs nūat⁹ ut dīc̄ p̄b̄. nāz̄ h̄z̄ q̄ expōit̄ 2^{or} p̄ nūz̄ q̄ nūam⁹ itelligit nūz̄ simp̄l̄r. s. nūz̄ mathe^{cu}. z p̄ nūz̄ nūatū itelligit nūz̄ applicatū determinato generi ent̄. Et qm̄ dī q̄ 2^{or} dīc̄ q̄ eēntiale ē tpi nūare z mēsurare motū. dīcēdū q̄ nūs q̄ nūam⁹ ē dup̄. s. nūs q̄ nūam⁹ simp̄l̄r. ut ē il le nūs q̄ possum⁹ nūare res cuiuslibet ḡnīs ent̄: z ita nūs mathe^{cu} ut duo tres 4^{or} z sic de alijs̄ ē nūz̄ simp̄l̄r. Ali⁹ ē nūs q̄ nūam⁹ applicat⁹ z limitat⁹ ad certū gen⁹ ent̄. z cū h̄ q̄ ē nūs q̄ nūam⁹: ē etiā nūs nūat⁹: z ita ē de tpe z eēntiali⁹: qz̄ uest̄ sibi nūare z mēsurare magis q̄z̄ nūari z mēsurari. Dico igif̄ q̄ cū h̄ q̄ ē eēntiale tpi mēsurare z nūare motū bene stat q̄ tps̄ sit nūs nūat⁹. C Ad aliā aut̄ formā qm̄ dī q̄ si tps̄ ē nūs nūat⁹: aut p̄ nūz̄ nūatū itelligitur nūs inq̄tū ē nūat⁹: ul̄ itelligit nūs nō inq̄tū ē nūa tus. Dico q̄ p̄ nūz̄ nūatū itelligit res nūata: nō in q̄tū ē nūata: qz̄ tps̄ nō ē res nūata nisi p̄ acc̄ns̄. Et cū dī q̄ si tēp⁹ ē res nūata igif̄ tps̄ erit mot⁹. dico q̄ nō seq̄tur. qz̄ mot⁹ ē p̄ se res nūata: z tps̄ nō est res nūata nisi p̄ acc̄ns̄. C Ad 5^{am} rōnē qm̄ dī q̄ tēpus ē nūatio nūi mot⁹. dico q̄ 2^{or} p̄ numerationē itelligit numerū. Un̄ intellect⁹ 2^{or} ē ille. s. q̄ tps̄ ē nūs nūi mot⁹. z h̄ ē uez̄. nā p̄m̄ tēp⁹ nāle ē nūs p̄ri mi mot⁹. qui p̄m̄ mot⁹ ē numer⁹ oīum alioz̄ motu uz̄. C Ad aliō qm̄ dī q̄ illō qd̄ ē p̄ri⁹ z posterioī z c̄. Dico q̄ p̄ p̄us z posterioī in motu possum⁹ itelligē duo. v. z. uel ptes̄ p̄iores z posteriores mot⁹: ul̄ ptes̄ p̄ores z posteriores tps̄is. z tūc̄ dico q̄ illō qd̄ ē p̄ri⁹ z posterioī i motu. h̄ ē ptes̄ mot⁹ p̄ores z po steriores illō nō ē numer⁹ mot⁹: z illō cōcedo. illō tñ̄ qd̄ ē p̄us z posterioī in motu. h̄ ē ptes̄ p̄ores z po steriores tps̄is q̄ sūt ptes̄ s̄biue i motu. illō bñ p̄t eē numer⁹ mot⁹. igif̄ z c̄. C Et si dicat̄ q̄ 2^{or} dīc̄it. ē numer⁹ p̄oris z posterioī i motu. z p̄ p̄ns̄ nō est numer⁹ motus. Dīcēdū q̄ 2^{or} itelligit q̄ temp⁹ ē p̄rius z posterius in motu nō q̄litercūq̄: s̄z̄ ut nūe rata sūt: uel ut cōparata sunt: h̄ ut p̄us: illō aut̄ ut posterioī: hec enī est vna significatio tps̄is. s. duratio

Ad primas rōnem. p̄n̄a. t̄rue. q̄.

Ad secūda

Ad tertiam

Obiectio. Solutio.

Ad q̄m̄ nē p̄cipalē

Ad q̄m̄ ratiōnē

Ad q̄m̄ rōnē p̄ncipalē

Ad septimas rationes principales.

Ad tertias rationem.

2. co. 103.

Primum notandum.

Secundum notandum.

Ad primas rationes principales.

Inter alia nota.

Ad secundam rationem.

motus cuius extrema sunt actu nuntiata ut dictum est prius.
 Ad aliam autem rationem principalis cum dicitur quod diffinitio bene assignata est. dico quod verum est. Et cum dicitur quod illa diffinitio non competit cuilibet tempore. concedo. et ideo illa diffinitio temporis non est cuiuslibet significationis temporis. et sic bene non diffinitio temporis in communi: sed diffinitio primi temporis finitum: cuius extrema sunt actu nuntiata. Unde tempus absolute acceptum in maxima communitate sua describitur sic. Tempus est duratio ex se habens prius et posterius ut dicitur in principio. Et cum dicitur quod hec diffinitio non competit cuilibet tempore. dico quod hec diffinitio competit omni tempore finitum: cuius extrema sunt actu nuntiata. Et cum dicitur quod hec diffinitio non competit tempore preterito: nec tempore futuro. quod nec tempus preteritum: nec tempus futurum est mensura. dico quod tempus non est mensura principaliter nuntiata: sed anima est illa mediate tempore: ita quod anima est illud quod mensurat: et tempus est illud quod mediate anima mensurat. et ideo ad hoc quod tempus vel pars temporis sit mensura vel nuntiata quod anima mensurat: sufficit quod habeat esse in consideratione anime: sic quod actu consideretur ab anima. Unde quis tempus preteritum et futurum non existat realiter in actu. prout tamen actualiter considerari ab anima et sic esse presentia quod anima consideret motum preteritum vel futurum. Unde nunc cogitatio quod motum feci heri. quod nunc cogitatio quod tempus fuit tempus in quo movebar heri. Et cum dicitur quod quilibet pars temporis est tempus. dico quod illa est falsa de virtute sermonis. sed hec est vera. quilibet pars temporis fuit vel erit tempus. et sufficit bene tempus ad intellectum philosophi: ut patet intelligenti. Et cum dicitur quod si tempus preteritum et futurum sunt mensura. igitur sunt quantitates. dico quod quilibet anima mensurat: et ideo sunt quantitates in consideratione anime. sed non sunt vere quantitates ex animam: sed sunt vel erunt seu fuerunt vere quantitates ex animam. Et si dicatur sic. tempus est quoddam homogenium. igitur quilibet pars temporis est tempus. dico quod non sequitur in successivis homogeniis: sed sufficit quod de quilibet parte temporis vere affirmatur per verbum de presenti vel de futuro nomine illius speciei. et quod tamen tempus preteritum quod tempus futurum fuit vel erit tempus: ideo bene salvatur quod tempus est quoddam homogenium. et sic patet ad illam rationem quam dicitur hec diffinitio non competit cuilibet tempore: sed diffinitio. dico quod per iterationem. quod bene non diffinitio temporis in communi: sed tempus primo: cuius extrema sunt actu nuntiata. id est bene diffinitio unum esse cuilibet durationi primi motus. cuius extrema sunt actu nuntiata. Et cum dicitur quod hec diffinitio non competit partibus illius temporis: quod non competit partibus temporis preterite nec partibus future. dico quod illa diffinitio competit eis: quod anima per tempus preteritum cogitavit et mensurat quod tempus fuerit motus primo: et eodem modo sic est de tempore preterito: ita et de tempore futuro. Ad alias vero rationes que facte erant per illam particulam per prius et posterius. Ad primam quam dicitur quod illud quod est de genere relationis non cadit in diffinitione temporis: quod tempus est quoddam absolute. potest dici unum quod illa diffinitio temporis est diffinitio exprimens quod nonis: vel quod est diffinitio data per additamentum seu descriptionem. et in tali diffinitione vel descriptione bene potest res poni alterius generis. et ideo non obstat quod illa res que est tempus sit quantitas bene presentis prius et posterius que sunt rationes poni in tali diffinitione vel descriptione temporis etc. Ad alteram potest etiam dici. videlicet quod prius et posterius prout accipi dupliciter. Uno modo prout sunt rationes: et sic non cadit in diffinitione temporis. Alio modo prout accipi secundum quod sunt noia ordiabilia ipso natura numerum ordinabile quod ipso natura illa noia. videlicet primo et secundo. et sic cadit in diffinitione temporis. Et hoc est quod dicitur in principio. scilicet quod prius et posterius cum sunt accepta secundum quod in se sunt: sunt partes motus. et cum fuerit considerata secundum quod dicitur et diffinitio sunt aliud a motu. quam motus est quantitas: et prius et posterius sunt in numero. hec dicitur in principio. Unde in principio per numerum intelligit numerum ordinabile. Ad ultimam rationem quam dicitur quod prius et posterius que cadit in diffinitione temporis: aut sunt partes temporis: aut sunt

partes motus. dico quod prius et posterius que ponitur in diffinitione temporis: prout idifferenter accipi per prius et posterius: vel pro indivisibilibus temporis. scilicet pro instantibus. quam tempus est nuntius motus per instantes prius et per instantes posterius: que sunt in tempore. Sic tempus est nuntius motus per parte prioris et posterius temporis. Et quam dicitur quod partes temporis sunt ipse tempus. dico quod illa de virtute sermonis est falsa. quam partes non sunt sicut totum: sed constitunt suum totum. nunc cum vero res diffinitio per primo constitutiva ipsam rem. partes et temporis non diffinitio tempus simpliciter: sed hoc quod una pars est prior: et alia posterius. Et cum dicitur quod indivisibilia non prout diffinitio tempus: quod sunt ignota. dico quod non sunt ignotiora quam tempus bene diffinitio. quod tempus bene diffinitio est duratio primi motus: cuius extrema sunt actu nuntiata. Et cum dicitur. indivisibile non cognoscitur nisi per privationem alicuius divinisibilis. concedo. et ideo dico quod aliquod divisibile est prius notum quam indivisibile. tamen non omne divisibile est prius et magis notum quocumque indivisibile.
 Capitulum 3. tractatus tertij. in quo solvuntur dubitationes prius motus de esse temporis et instantis.
 Sicut motus semper aliud: sic et tempus
 Quod autem sit omne tempus idem est. Ipse enim nunc idem est quod quidem erat.
 Esse autem ipsum alteram est.
 Illud est 3. capitulum huius tractatus in quo solvuntur dubitationes prius motus circa esse temporis et instantis. Unde istud capitulum continet duas partes principales. quod in prima pars solvit dubitationem motus de tempore. In 2. ibi. Ipse autem nunc. Determinat de ipso nunc: solvendo dubitationem motus de unitate instantis: et declinando secundam instantis quod sit. In prima igitur parte prima huius capituli pars solvit dubitationem prius motus de tempore que talis est. si tempus est: necesse est ut omnes eius partes aut quodam sint insitile: sed nec omnes partes temporis: nec quodam sunt insitile. sed tempus non est. In ista dubitatione solvit per iterationem illius presentie. tempus est. igitur omnes eius partes aut quodam insitile sunt. nam rectum est ponere quod partes eius inveniatur quodam post alias et non insitile. sic est dispositio in partibus motus. quam partes motus sic se habent quod non inveniuntur insitile: sed quodam post alias. Nec igitur est solus. scilicet quod ad hoc quod tempus sit non requiritur quod eius omnes partes aut quodam sint insitile: sic ad hoc quod motus sit non requiritur quod omnes partes eius aut quodam sint insitile. Sed ne estimeat quod tempus et motus sint idem: pars dat dicitur iter tempus et motum dicitur. Quod autem sit est tempus idem est. sed motus differt a tempore. quam motus non est idem apud illa que moventur insitile. sed tempus est idem apud illa que moventur insitile. et casus per quem tempus est idem apud illa que sunt in tempore insitile assignat pars. d. quod causa in hoc quod tempus est idem est. quam instantes est idem est omni motu quantum ad suam quantitate: sed esse eius est alter. Unde in principio. d. quod causa in hoc quod tempus est idem est. quam instantes quod est agens tempus: est idem est omni motu cum fuerit demonstratum hoc est diversificat per prioritatem et posterioritatem. Sed circa decem philosophi sunt quodam notanda: et quodam dubitanda. Primum est notandum quod de ratione successivi est quod eius partes non sint sicut quodam post quodam. unde ad hoc quod successivum habeat esse sufficit quod unum indivisibile privatum eius partes adiuvet habeat esse. unde esse tempus est presentis: cuius una pars est preterita: et alia futura. et nullum tempus est presentis nisi illud tempus cuius partes presentis instantes copulat adiuvet. Secundo est notandum quod tempus. id est primo instantes nature. scilicet duratio primi motus est ubique simul. quod tempus non est divisibile: nisi secundum longitudinem durationis. et ideo non est una pars temporis apud existentes in oriente et alia pars apud existentes in occidente: sed illa eadem duratio primi motus que est apud existentes in oriente: est etiam apud existentes in occidente. et ideo tempus. id est primo tempus. id est duratio primi motus

ē idē apd oēs res exītes i tpe: s; nō ē sic de p mo-
 tu. qz p m^o mot^o extēdit ad extēsiōē p mⁱ mo^{l^o} s; z
 lōgū: latū: z p fūdū. z iō alia ē ps motus p mⁱ apd
 exītes i oriēte: z alia apd exītes i occidēte. z iō
 bñ dicit phīs z p^o qz tps ē idē apd oēs: z mot^o
 nō. **Tertio** ē notādū qz cū p^o d. qz istās qd est
 agēs tps ē idē. qz p^o nō itelligit qz instās sit uere
 agēs. pducēs aliqd de nō eē ad eē. s; istās ē agēs
 tps p p^otinuatiōē. qz p^otinuat ptes tps pntis adi-
 uicē p quā cōtinuatiōē tps pns hēt eē. qz ut dcm
 ē ad h qz aliqd tps pns sit regrif qz istās pns cōti-
 nuet ei^o ptes adiucē. Dico igit qz istās nō ē agēs
 ita qz sit pducēs tps de nō eē ad eē: sed ē agēs tps
 qz p^oseruādo tps i eē p h qz p^otinuat ptes tps adi-
 uicē. **Quarto** ē notādū qz cū p^o dicit qz istās qd
 ē agēs tps ē idē i oi motu cū fuerit demōstratū qz
 p istās demōstratū itelligit phīs vñū istās s; nūz
 z illō istās ē idē i oi motu: sic mēsurā terminoz cu
 iuslibet mot^o. istās eni cōtinuās ptes p mⁱ mot^o est
 mēsurā numerati eē cuiuslibet motus. Et cū p^o
 dicit qz esse istātis diuersificat p p^oritatē z postero-
 ritatez: h nō debet sic itelligi. s; qz istās sit pus z po-
 sterioritatez: nec etiā qz idēz istās s; numez sit mō z p-
 us nō fuit. sed sic debet itelligi. s; qz idēz istās nūo
 p ē futurū postea pns: deide pteritū. z sic diuersifi-
 cat p p^oritatē z posterioritatē. qz pus ē futurū qz
 pns. **U^o** p^o forte cū dicit qz istās manet idē s; qz
 ē demōstratū: p istās nō itelligit istās p^otinuās par-
 tes tps adiucē. sed istās qd ē p mⁱ mo^{l^o} ul' extre-
 mitas p mⁱ mo^{l^o}. ut dicit Auic. t^octatu suo de tpe. qz
 istās accipit duplr. Uno mō p eo qd ē circūdatū
 pterito z futuro. Alio mō p extremitate mo^{l^o}. i. p
 aliq pūcto qd suo motu ul' suo ipetu fac aliqūe cur-
 sū uel aliqūe lineā. Cū igit p^o dicit qz istās ē idē i oi
 motu s; qz ē demōstratio: p istās itelligit ipz mo-
 bile ul' extremitatē mobilis: qz tā mo^{l^o} qz sua extre-
 mitas manet idē nūo s; diuersificat p p^oritatez z
 posterioritatē. qz pri^o est in p^ori pte mot^o z postea
 ē i posteriori pte mot^o. **Sed** hic occurrunt duo
 dubia. Prīmū ē qz dcm ē qz ad eē successiui suffic
 qz idisibile p^otinuās ei^o ptes adiucē hēt eē. Illud
 nō vī uerū. qz si sic eēt: seqret qz aliqs mot^o eēt to-
 tus sil. qd ē ipo^{l^o}. qz h ē rōnē mot^o. s; qz sit tot^o si-
 mul. Et pbo qz h seqtur. qm tot^o mot^o extēsus in
 mo^{l^o} hēt ptes copulatas adiucē ad vñū idisibile
 exīs pntialr. qz ptes cuiuslibet accētis copulant
 ad eūdē terminū ad quē copulātur ptes sui sibi. s;
 ptes ipfi^o mo^{l^o} copulant ad vñū terminū cōez p-
 sentialr exīte. s; ptes toti^o mot^o exītis i mo^{l^o} copu-
 lant ad vñū terminū cōez pntialr exīte. z p pns si
 ad eē successiui sufficeret qz idisibile cōtinuās ei^o
 ptes adiucē hēret eē: seqtur qz aliqs mot^o eēt tot^o
 sil. qd ē ipo^{l^o}. **Sed** dubitat sup h qd dicit qz in-
 stās copulat ptes tps adiucē. s; pteritū z futurū.
 Illō nō vī uey. qz illa q nō sūt nō copulant adiucē:
 sed nec tēp^o pteritū: nec tēp^o futurū ē. s; istās nō
 copulat pteritū nec futurū adiucē. **Ad p^m** illoz
 ē dicēdū qz mot^o hēt duplices ptes. s; qsdā s; dīsiō-
 nē sibi: z qsdā s; dīsiōnē tps. ptes mot^o accepte s;
 dīsiōnē sibi sūt sil' simultate tps. qz vna ps mot^o ē i
 vna pte mo^{l^o}: z alia ps mot^o ē i alia pte mo^{l^o}. z il-
 le ptes mot^o accipiūtur s; dīsiōnē mo^{l^o}: z iste p-
 tes mot^o q accipiūtur s; dīsiōnē mo^{l^o} copulātur
 ad eūdē terminū cōem: ad quē copulant ptes mo-
 bilis. Et cū dicit qz tūc ille mot^o cōposit^o ex illis pti-

bus eēt sil'. Dico qz ly totū p^ot accipi cathe^o ul' sim-
 cathe^o. Si accipiat cathe^o sic pcedo qz tot^o mot^o
 cōponit ex oib^o illis z ē sil': qz ē i h istātī pnti. si vō
 ly totū accipiat sineathe^o: sic dico qz nō tot^o mot^o ē
 sil' qz nō oēs ptes sūt sil'. qm qlibet illaz ptiū acce-
 pta s; dīsiōnē mo^{l^o} hēt pte pteritā z pte futurā.
 vñ qlibet illarū ptiū ē vna cū h qd didit ad dīsiō-
 nē mo^{l^o}. didit ē ad dīsiōnē tps. si vō loqmur de
 ptiū acceptis s; dīsiōnē tps: sic didit mot^o i pte
 pteritā z pte futurā. z ille ptes sic accepte s; dīsiō-
 nē tps copulant ad mutatu eē: z nō copulant ad
 eūdē terminū cōez ad quē copulātur ptes mo^{l^o}. z
 qz illō mutatu eē ē i mo^{l^o} pntialr iō tot^o mot^o cōpo-
 sit^o ex pte pterita z ex pte futura ē pns. **Et** si di-
 cat qz illa dīsiōnē de ptiū mot^o accepti s; dīsiō-
 nē mo^{l^o}: z s; dīsiōnē tps nō vī ualē qz eiusdē sūt
 ptes s; dīsiōnē mo^{l^o}: z s; dīsiōnē tps: qz ois ps
 accepta s; dīsiōnē mo^{l^o} didit i pte pteritā z i pte
 futurā. z ita didit s; dīsiōnē tps. qz ps accepta s;
 dīsiōnē mo^{l^o} hēt ptes. qz certū ē qz vna ps motus
 pntialr existit i vna pte mo^{l^o} z alia ps mot^o pntia-
 liter existit i alia pte mo^{l^o}. **Et** iō tot^o mot^o nō didit
 s; dīsiōnē mo^{l^o} ex opposito i alias ptes s; dīsiō-
 nē tps: cū ille ptes sint i eodē tpe adēqto. s; ptes
 mot^o accepte s; dīsiōnē tps nō erūt pntialr acce-
 pte. qz vna ē pterita z alia futura: nec hnt nec ha-
 buerūt idē tps p mēsurā adēqta. z iō bñ diuidit
 mot^o i alias ptes s; dīsiōnē tps: cū ille ptes non
 sint i eadē pte tps. **Et** qm dicit qz qlibet ps accepta
 s; dīsiōnē mo^{l^o} didit s; dīsiōnē tps. qz didit in
 pte pteritā z i pte futurā. Dico qz ē uerū qz qlibet
 ps accepta s; dīsiōnē mo^{l^o} didit i pte pteritā z i
 pte futurā s; dīsiōnē tps. tñ ps accepta s; dīsiō-
 nē mo^{l^o} nō ē pterita nec futura: s; ē pns. z iō nō
 ē accepta nec dīsiōnē ab alia pte mot^o exīte i alia
 pte mo^{l^o} s; dīsiōnē qz uis didit i pte pteritā: z i
 pte futurā: qz dīsiōnē s; dīsiōnē tps. **Ad**
 aliō dubiū qm dicit qz istās nō pōt copulare ptes tē-
 poris adiucē. s; pteritū z futurū. qz illa q nō sūt
 nō copulātur adiucē. Dicēdū qz i p^oposito p copu-
 latiōē itelligo cōtinuatiōē: sed cōtinua s; quoz
 ultima sūt vñū. nūc aut illō qd nō ē pntialr bñ p^o
 hēre ultimū qz i ultimo istātī diei dies hēt suū ulti-
 mū: z tñ tūc nō ē dies. Dico igit qz illa q nō sūt:
 pnt copulari. i. p^otinuari adiucē. qz pnt hēre idē ulti-
 mū. qm illō idem instans qd est finis pteriti est
 initium futuri.

T^o p m aut nūc tēp^o mēsurat: s; qz pri^o z
 posteri^o ē. **I^o** p s; aut nūc ē qdē sic idē ē vō
 sicut nō idē: s; qz quidē eni qz i alio z alio
 alterū ē. **Hoc** aut erat eē ipfi nūc. **In** quā
 tū aut qd cūqz ens est ipm nūc idem est.

Hec est 2^a ps pncipalis hui^o capli. i q soluit phīs
 dubitatiōē motā de instātī. z cōtinēt duas pti-
 las. qm phīs in pma soluit dubitatiōē superius
 motā de vnitatē instantis. **In** 2^a ibi **Manifestus**
 autē est. **Determinat** de suba instātis assignādo
 rōnem eorū que dicūtur de instātī: z ita declat sba
 istātis qd sit. **Prīa** ptiula ptiēt duas ptes. qz i p^o
 phīs narrat solutionem dubitatiōis. **In** 2^a vō ibi
Sequitur enim sicut est dcm. **Declat** solutio-
 nem. **In** pma igit parte huius particule phīs
 narrat duo. Quoz p m^o est qz ipz nūc siue ipm

Tertium no-
tandum.

Quartum no-
tandum

Primum du-
bium.

Secundum du-
bium.

Ad primum

Ad secundum

Ad tertium

q istas manet ide i tpe fm sbaz: s nō manet ide in tpe fz ee: s ut e alterz z alterz fm ee. Un p^{or} super textū imediate pcedete pbat h sic. Instas e i aliq exnti i dispōnib⁹ diuersis. qz e i p mo^l qd existit i dispōnib⁹ diuersis. qz i diuersis ptib⁹ mot⁹ succes siue. z illd qd e tale e vnu fm sbm z duo fz rōne. g istas e vnu sbo: z duo rōne. C In ista vo pte de clat pbs illā dñe. v3. q istas e ide fm sbz: z diuer sa fm ee siue fm rōne. z hec e s^a hui⁹ libri q p bat sic. Sicut mo^l se hēt ad motū: ita istas se hēt ad tēp⁹. s3 mo^l manet ide fm sbm i motu: z diuer sū fm ee siue fz rōne. g z c. De q rōne p ponit pba tio maioris. 2° ponit pbatio minoris ibil. Hoc qui de qd cūqz ens. 3° ibil. Et aut qd fert. Reverti tur pbs ad declandū maiorē. 4° ibil. Quare z in his. Infert pbs dñe. Maior igit declat sic. Sic mot⁹ se hēt ad tēp⁹: ita mo^l se hēt ad istas. s3 tēp⁹ segtur motū. g istas segtur mo^l. g sic mo^l se hēt ad motū: ita istas se hēt ad tēp⁹. Et hec fuit maior pⁿl^o filli. Hui⁹ pⁿl^o pⁿl^o ponit pbatio minoris. Se cūdo p. Et postea pbatio maioris. Probatio igit minoris e talis. sic mot⁹ se hēt ad magnitudinē: ita tēp⁹ se hēt ad motū. sed mot⁹ segtur magnitudinē ut pri⁹ dcm ē. z iō hūc. s. motū segtur tēp⁹ sic dixi mus pri⁹. Un p^{or} dic h. q mot⁹ segtur qstitate. i. magnitudinē i eo qz e pⁿl^o z ens. s. qm pⁿl^o z alia q hēt fz qz e qstitas pⁿl^o sūt i eo ex mesu ra. i. ex magnitudie. s3 qliter pⁿl^o sūt sit ex pⁿl^o z aliū magnitudis dictū e alibi. qm pⁿl^o pōt accipi ul pⁿl^o distibitate i infinitū. z sic e uerū qz pⁿl^o z aliū magnitudis: qz ens magnitudo e distibilis i infinitū. iō mot⁹ e distibilis i infinitū. Alio mō accipit pⁿl^o z aliū magnitudis qz distiguat pⁿl^o z aliū magnitudinē. z sic nulla sūt pⁿl^o nisi illa q sūt z hnt ultimū. Et accipiēdo cōtinuationē isto mō sic nō ē uerū qz cōtinuatio mot⁹ sit a cōtinuatiōe magnitu dis. qm sup magnitudinē discōtinuā pōt ee mot⁹ cōtinu⁹ ut p3 i s^a hui⁹. Maiorē vo hui⁹ pⁿl^o filli. s. sic mot⁹ se hēt ad tēp⁹: sic mo^l se hēt ad instas. pbat pbs. d. Et filr igit pūct⁹. Sic istas se hēt ad tēp⁹ z mo^l ad motū: sic pūct⁹ mot⁹ ad lineā quā fac p suū motū. qm sic pūct⁹ mot⁹ agit lineā ut geometre dicūt: z sic trāslatū agit trāslationē: ita istas agit tps. Cū igit ista. s. magnitudo: mot⁹: z tps: psequūt se iuicē: nece ē ut agētia illa. s. mo^l: pūct⁹ z istas: se qnt se adiuicē ut dic h^{or}. z sic p3 qz sic mot⁹ se hēt ad tps: sic mo^l se hēt ad istas. z hec fuit ma ior pⁿl^o filli. Cōstrue igit lraz sic. Et filr igit puncto. supple istas se hēt ad eē: z mo^l ad motū. Similit^r pūcto qd fert. i. eodē mō sic pūct⁹ mot⁹ se hēt ad li neā quā fac p suū motū. sic. n. pūct⁹ mot⁹ fac lineā ita istas fac tps z mobile motū. Et sdit pbs. d. Quo motū cogscim⁹ z pus i ipō z poster⁹ illd est fz qz exponit p^{or} trāslatū. i. mo^l cū h qz agit mo tū e not⁹ qz mot⁹ cū p ipm cogscat mot⁹. z pri⁹ z poster⁹ q sūt i eo sūt p illd. s. mo^l. ipz eni ee motū fac ipz ee i diuersis locis: z dat ptib⁹ mot⁹ pōritatē z posterioritatē. z sic istas e not⁹ tpe. h^{or}. C Se tētia igit pbi fm istā expōnē pⁿl^o e ista. v3. qz sicut pūct⁹ mot⁹ fac lineā: sic mo^l se hēt ad motū: z in stas ad tēp⁹: qz sic pūct⁹ mot⁹ fac lineā sic mo^l fac motū: z istas tēp⁹. z p h qz mo^l agit motū z instas tps: mo^l e not⁹ qz tēp⁹: z p mo^l cogscūtur z sūt p us z poster⁹ i motu: z istas e pri⁹ z not⁹ qz tēp⁹ z p istas cogscūtur: z sunt pri⁹ z poster⁹ in tēpore.

C Deide cū pbs. d. Hoc qdē qd cūqz. J Pōit p bationē mioris filli pⁿl^o. s. qz mobile manet ide fz sbm i motu: z diuersū fz rōne. Et p declat p³ pte mioris dicēs h qdē. s. mo^l q rōne e qd cūqz ens h e qd e i vno sbo pⁿl^o ut expōit p^{or} h e qd cūqz ens nō iterruptū fuerit mo^l ide ē. h e mo^l qd cū qz ens fuerit manet ide fm sbm. C Deide declat h exēplari declatiōe dicēs qz mo^l aut e pūctū: aut lapis: aut aliqd aliō h⁹. z certū ē siue pūct⁹ mouea tur: siue aliqd h⁹: sp manet ide fm sbm. i. fm rem. C Sed e itelligēdū qz text⁹ que p^{or} exponit loco hui⁹ text⁹. h qdē qd cūqz ens. hēt sic. trāslatū fz qz e i aliq hora e ide. qd p^{or} exponit sic. J dē trāslatū fm qz e i vno sbo cōtinuo e ide. z dixit loco ei⁹. ali qua hora. qm cū ide individuū corūspat z postea re uertat erūt duo nō ide. ut postea dclabit. hec p^{or} Deide declat aliā pte mioris pⁿl^o filli. v3. qz mo^l e diuersū fz ee siue fz rōne i motu. d. qz mo^l rōne e aliō sic sophiste accipiūt dicētes coruscū i thea tro z i foro ee alterz z alterū. qm i eo qz e alibi alibi e alterz z alterz. Un pōt fieri talis rō. fz qz aliqd e alibi z alibi e alterz z alterz fz ee siue fz rōne. s3 mo bile i motu e alibi z alibi. qz e in alio z alio loco. g mo^l i motu e alterz fm ee siue fm rōne. maior p3 qz sophiste dicūt coruscū i foro z coruscū in thea tro ee alterz z alterum. qd nō ē nisi qz alibi z alibi. C Intelligēdū qz illd cōe dcm pbi. z p^{or}. s. qz ali qd manet ide fz sbm z diuersū fm ee siue fm rōne ul diffōnē pōt sic itelligi. s. qz p sbm itelligat sbz p pōnis: z p ee z rōne itelligat pⁿl^o dicatū. nā ee ē nota pⁿl^o dicatū fm pⁿl^o i libro pyarmenias. pⁿl^o dicatū ē for ma respectu sbi: z forma dī ee rō. z iō p ee z rōnes pⁿl^o itelligi pⁿl^o dicatū: z p diffōnē pōt itelligi pⁿl^o dicatio ul diffō pⁿl^o dicati. z fm istū intellectu ē uerū qz mo^l manet ide fm sbm i toto motu. qz ide ē sbz pⁿl^o de q nūc ē uey qz e i vno loco: z de q aliqū ē uey qz e i alio loco. Un lapis mot⁹ surū z deorsū e ide sbm pⁿl^o de q nūc pⁿl^o dicatū ee surū: z de q iā pⁿl^o dicatū ee deorsū: de eodē tū ē alterū qⁿ ad pⁿl^o dicatū: qz aliō pⁿl^o dicatū ē ee surū: z aliō pⁿl^o dicatū ee deorsū. z sic mo^l manet ide i toto motu fz sbm: z diuersificat fm ee z rōne h est fm pⁿl^o dicata diuersa q vificat de ipso: z et e diuersū fm diffōnē. pⁿl^o dicatoz. qz nūc diffō vni pⁿl^o dicati vificat de ipō: z iā dif fuitio alteri⁹ vificat de ipō: z isto mō corusc⁹ in fo ro z corusc⁹ i theatro e ide fz sbz z alterū fm rōnes h e fz pⁿl^o dicatū. qm ide sbm ē. s. corusc⁹ de q vifica tur ee i foro: z de q vificat ee i theatro. tū pⁿl^o dicatū e aliō z aliō. qz aliō e ee i foro: z aliō e ee i theatro z tū corusc⁹ ide ē fm sbm. z alterū fm ee z rōne. h e fz pⁿl^o dicatū ut dcm ē. C Deide 3° cū pbs. d. J Et aut cū ferat z c. Revertit ad declandū maiorē pⁿl^o filli q fuit illa. Sic mo^l se hēt ad motū: ita i stas se hēt ad tēp⁹. Et hec dclat duplici rōne. Pri ma rō e talis. Sic tēp⁹ se hēt ad motū: ita istas se hēt ad mo^l. qd p3. qz sic tps segtur motū qz catur a motu: ita instas segtur mo^l qz catur a mo^l: sicut tps a motu. g pmutati sicut mo^l se hēt ad motū: ita istas se hēt ad tps. Et dic p^{or} qz mot⁹ e cā tem poris. qz e sbm illi⁹ que ad modū magnitudo est cā mot⁹ qz e sbm mot⁹. C Deide cū dic qz fert z c. J declat eadē maiorē 2°. z h sic. Sic p mo^l cogsci mus pri⁹ z poster⁹ i motu: sic p istas cogscim⁹ pri⁹ z poster⁹ i tpe. qm sic p h qz mo^l fit i alio z alio lo co cogscim⁹ qz i motu sit pri⁹ z poster⁹: ita p h qz

38. conclusio
puno libe

Probatio
b.

Probatio
a.

Constructio
lre.

Expositio
Lomica
toia.

Probatio
lre. d. Com.

Declaratio

p vnā rōnē. In 2^a ibi. **S**eqtur eni qdāmō. **D**eclarat eandē pprietatē p aliā rōnē: z remouet vnū dubiū. **I**n p^a igit pticula hui⁹ ptis pbs narrat q istās cōtinuat z didit tps. z p h istās quodāmō assimilaf vnitati: z qdāmō differt ab vnitate. qm istās z vnitas cōueniūt i h. qm sicut nūs didit p vnitate: ita tps didit p istās: s; differūt i h: qz tēp⁹ ptiuat p istās z nūs nō ptiuat p vnitate: z istās ptiuat tps fm q ē vnū i sba sua. z didit tps s; q ē finis pteriti z futuri. **D**eide cū dī. **S**eqtur eni z h. **I**ps h de clat illō qd narrauit. s. q istās ptiuat z didit tps. z hec ē 55^a q hui⁹ li. q pbat sic. Sic trāslatū se hēt ad motū: ita istās se hēt ad tēp⁹. sed trāslatū cōtinuat z didit motū. q istās ptiuat z diuidit tps. De ista pbatōe p inuit q cū dī. **S**eqtur eni h qd istās ptiuat z didit tps. si ispiciam⁹ ad loci mutationē z ad illō qd fert. **D**eide ponit minor cū sua de clatiōe cū dī. q locus z loci mutatio vna ē. z ptiua ab eo qd fert. h ē. mot⁹ local⁹ ē vn⁹ z ptiua ab vno mo⁹ ptiua. qd statū de clat. d. Et nō qd cūqz ens. h ē. ad ptiuationē mot⁹ nō sufficit q qd cūqz ens maneat i p⁹ mo⁹ z i fine: s; opz q vnū z idē ens nūo maneat i p⁹ mo⁹ z ptiua p totū motū usqz ad finē. si eni nō eēt idē ens istās motū i p⁹ mo⁹ z i fine iā mot⁹ deficeret. z sic nō manebit idē mot⁹. z h ē qd. d. Et nāqz deficiet. s. mot⁹ si mo⁹ nō sit idē rōne: cū mo⁹ sit aliō i p⁹ mo⁹ z i fine. z p h q mo⁹ ē aliō rōne p h mo⁹ didit motū. nā h. s. mo⁹ de terminat z didit pōre pte mot⁹ a posteriori. z sic p q mo⁹ ptiuat z diuidit motū. **I**ntelligēdū ē q cū dī q mot⁹ hēt ptiuitate z a mo⁹ q illō pōt triplr itelligi. s. ul⁹ de ptiuatōe in eē: ul⁹ de ptiuatōe i moueri: ul⁹ de ptiuatōe qz ritatiua. vñ loquēdo de ptiuatōe i eē z i moueri sic ē uey q qz titas mot⁹ depēdet a ptiuatōe mobilis. qm ad h q mot⁹ sit ptiua regrit q mo⁹ ptiua hēt eē a p⁹ mo⁹ usqz ad finē. z hec ē itentio p⁹ dicent⁹ h sic. Lā i h q trāslatio cui accidit tps ē vna z ptiua: est: qz ē vni⁹ trāslati exntis i aliq hora z nō i alia. qm trāslatū qm deficiit i eē i aliq hora deficiit mot⁹ i eē. s. qm pua⁹ ab aliq hora pua⁹ motus. z silt qm gescit. hec p⁹. z ita p q ptiuitas mot⁹ depēdet a cōtinuitate mo⁹. qm ad h q motus sit cōtinu⁹ regrit q mo⁹ ptiua hēt eē a p⁹ mo⁹ usqz ad finē eē z i moueri. s; loquēdo de ptiuitate qz ritatiua qz ultima ptiuator⁹ sūt vnū sic ad ptiuitatē mot⁹ nō regrit ptiuitas mo⁹. qm hoc pōt moueri motu ptiua: z tamē cū h hō nō ē ptiua fm oēs ptes tali ptiuitate qz ritatiua: qz nā caro z os non ptiuantur adinuicem.

Sequit aut z h qdāmō ad pūctū. **E**t pūctū eni cōtinuat lōgitudinē z determiniat. **E**st eni hui⁹ qdē p⁹ m⁹: allus autē finis.

Hec ē 2^a pticula 2^e ptis 2^e pticle 2^e ptis p⁹ m⁹ hui⁹ cap⁹ i q pbs de clat eandē pprietatē p aliā rōnē z remouet vnū dubiū. **D**eductio igit talis ē. sic punctus se hēt ad lineā ita istās se hēt ad tps. s; pūct⁹ ptiuat z didit lineā. q istās ptiuat z didit tps. hui⁹ rōnis p ponit maior cū dī. **S**eqtur aut nūc z h. **I**stās ad pūctū. h ē istās seqt ad pūctū. z p h idē pbs itēdit q sic pūct⁹ se hēt ad lineā q ita istās se hēt ad tps. **D**eide pōit mior cū dī. **E**t pūctū eni ptiuat z c. **I**qz ē p⁹ m⁹ vni⁹ linee: z finis seu termin⁹ alteri⁹. **U**n pōt dici q i textu nō ponit ni

si minor rōnis cū sua de clatiōe. z fm h minor ponit i p⁹ m⁹ lre cū dī. **S**eqt eni nūc z h ad pūctū. **I**stās ptiuat z didit seqt ad pūctū. z h de clatur qm pūct⁹ ptiuat longitudinē. s. lineā. z de terminiat h ē didit eā. z q pūct⁹ didit lineā pbat p h qz pūct⁹ ē p⁹ m⁹ vni⁹ linee z finis alteri⁹. **E**t dic h p⁹ sic. pūct⁹ eni ptiuat lineā cū itelligit dīa cōis: z diuidit lineā illā cū itelligit p⁹ m⁹ vni⁹ linee z finis alteri⁹. hec p⁹. z sic p qz lter pūct⁹ ptiuat z didit lineā. **I**te dic p⁹ q ista actio q ē didere z distiguere ē pūcti z istātis pncipalr z nō scōario. **E**t dicit p⁹ q p hūs dixit qdāmō cū dixit. **S**eqtur eni h qdāmō pūctū ptiua. qz pūct⁹ iuenit i actu sup lineā z istās iuenit i pō i motu cū sit ipole demōstrare idē istās bis. hec p⁹. **E**t ut mihi videf pbs p actū itelligit actū pmanētis. z itelligit q illō ē i actu qd fm se totū pmanet p tps. z illō hēt esse in pō qd hēt eē istātaneū tm. z iō istās hēt eē i pō qz nō hēt eē pmanēs. iō nō pōt idē istās bis demonstrari. qz nō hēt eē bis sed solū semel z istātaneū.

Sed cū sic qdē accipiat aliqs tanqz duobus utēs vno: necē est stare si p⁹ m⁹ z finis idē pūctū erit. **I**ps at nūc pp id qd mouetur qd fertur: sp alterū ē. **Q**uare tēp⁹ numer⁹ nō sic eiusdē pūcti: qz ē z p⁹ m⁹ z finis: s; sicut ultima eiusdē magis: z nō sic ptes z pp qd dem est. **A**d medio eni pūcto: tanqz duobus utetur: qz quiescere accidet.

Postqz pbs assimilauit istās pūcto: remouet qdā dubiū. qz posset aliqs credē q eēt oino sile de pūcto z istātū: z iō pbs remouēdo h dat dīa interpretū z istās. q dīa ē talis. qz idē pūct⁹ pōt bis de mōstrari: sed idē istās nō pōt bis de mōstrari. qz tē tps gescēt. i. eēt res pmanēs. qd ē flm. dicit eni p h q cū aliqs accipiat. supple aliqō iduisibile utēs vno tanqz duob⁹ necē ē supple illō iduisibile stare. i. eē rē pmanētē pmanē. **U**n p stare itelligit. ut si aliqs accipiat idē pūctū ut p⁹ m⁹ z finis supple ē necē pūctū stare h ē eē rē pmanētē. i. illō qd bis demōstrēt semel ut p⁹ m⁹ z semel ut finis necē ē q sit res pmanēs. ipm aut nūc sp ē altey pp illō qd mouet z fert. h ē ipm nūc sp ē altey pp ipm mobile qd in ptiua ē fluxu. qz eni mobile semp se hēt alr z alr iō istās sp ē altey z altey. z pp hoc nō pōt idē istās bis de mōstrari: s; bñ pōt idē pūct⁹ bis de mōstrari. iō nō ē oino sile de pūcto z de istātū. z qz idē istās nō pōt bis de mōstrari. iō. d. p hūs qz tps est nūs mot⁹ pp istās. qm tps cogscit a nobis p istās s; nō ē nūs mot⁹ pp istās sic lineā ē nūs pp pūctū. s. qz idē pūct⁹ ē p⁹ m⁹ vni⁹ linee z finis alteri⁹. z pp h cogscit lineā z sit mēsurā. s; tps ē nūs p istās accipiēdo duo istātia q sūt ultima eiusdē tps. tps eni nō cogscit. z p p h nō sit nūs mot⁹ p vnū istās bis acceptū. s. semel ut p⁹ m⁹ futuri: z semel ut finis pteriti. s; tps ē nobis notū. z p p h p tps possum⁹ nūa re motū. z p duo istātia q sūt ultima. i. p⁹ m⁹ z finis eiusdē tps. **E**t hoc ē qd. d. p hūs. **Q**uare nūs supple mot⁹ p cognitionē istātis nō sic eiusdē pūcti. h ē nō p cognitionē eiusdē pūcti. supple p que cogscit lineā. z h qz ē p⁹ m⁹ vni⁹ z finis alteri⁹. s; sic ultia eiusdē magis. h ē. tps ē magis nūs mot⁹ sic ultia hoc ē sic p duo istātia q sūt ultia eiusdē tps. illa at duo ultia eiusdē tps nō sūt sic ptes tps: sicut nec

55. cōclusio
huius libri.

Notabile.

2. cō. 106.

Declaratio
secunde p
prietatio.

puncta sunt partes lineae. **C** La vero pp qua non cognoscimus
 tempus cognoscendo idem non tanquam finem unius partis tempus et punctum
 alteri est pp illud quod dicitur est. quod si aliquid utatur uno puncto
 tanquam duobus accidit punctum quiescere. id est esse rem permanere.
 et supple igitur a se igitur utatur uno nunc tanquam duobus quod
 sit punctum unius et finis alteri. accidit ipse nunc quiescere hoc est esse
 rem permanere. quod est ipse. **C** Nec igitur sunt quae partes nar
 rat in remouendo illud dubium. v. an oio simplr eode
 modo se habet istas ad tempus sic punctum ad lineam. Et p nar
 rat quod dicitur est in punctum et istas in hoc. quod idem punctum potest bis
 demonstrari: scilicet idem istas non potest bis demonstrari: ga
 istas non est res permanens. **C** Secundo vero narrat rationem
 huius et est quod motus per hoc quod per suum motum cat istas est in partio
 fluxu et se habet aliter et aliter: et per hoc quod motus se habet aliter et aliter
 ipsum nunc est alter et alter. **C** Tertio narrat quod tempus non
 est nunc sic aliquid nunciatum vel cognitum per unum punctum quod est
 punctum unius et finis alteri: scilicet est nunciatum et cognitum per duo
 istas quae sunt termini eiusdem tempus. **C** Quarto narrat quod
 istas quae mensurat tempus non sunt partes tempus. **C** Quinto
 vero narrat causas pp qua tempus non est unius nunc per unum istas
 quod est punctum unius et finis alteri tempus. quod si sic idem in
 istas demonstraretur bis quod est inconueniens. quod sic istas
 quiescere. id est esse res permanens idem per aliquid totum tempus.
C Notanda sunt haec aliquid. Primum quod dicitur nihil dicitur vel tex
 tus usque ad illam partem. Quare tempus nunc non sunt eiusdem
 puncti et cetera. et sup illa dicitur dicitur scilicet istas in dicta dicitur sic.
 Tempus igitur est nunc attribuitur motui pp istas: non sic nunc
 quod attribuitur lineae ex hoc quod idem punctum accipit ut punctum et
 finis scilicet per hoc quod istas accipit duo eiusdem tempus. scilicet unum
 punctum eius: et alter finis. hec dicitur. **C** Ex quibus videtur per hoc quod
 aliter est tempus nunc pp istas: et aliter est linea nunc pp punctum.
 quod tempus est nunc pp duo istas in quae includit. scilicet linea est
 nunc pp unum punctum quod est finis et punctum. **C** Intelligen
 dum hoc quod si per lineam intelligit linea recta: sic punctum conti
 nuas partes lineae adiuuic facit quod scimus. scilicet quod linea est
 divisibilis in duas partes. scilicet per hoc non cognoscimus sufficienter
 quanta est linea illa. scilicet hoc cognoscimus per tria puncta. scilicet punctum
 continuat: et per duo alia puncta terminata linea. et id
 linea recta non mensurat per unum punctum sufficienter. sed
 solum hoc distione eius per duas partes. quod cognoscendo quod idem
 punctum est punctum unius et finis alteri cognoscimus quod li
 nea habet duas partes: et hoc inuit dicitur hoc. Si vero per lineam
 intelligit linea circularis tunc unum punctum mensurat lineam
 per hoc quod est punctum et finis lineae eiusdem. scilicet totum lineae circu
 laris. quoniam per hoc quod idem punctum est punctum et finis eiusdem lineae
 cognoscit quod linea est circularis scilicet neutro illorum modorum
 cognoscit tempus per unum istas. non per modum. quod idem istas non potest
 sumi bis sine semel ut est punctum unius et partis tempus: et ut est fi
 nis alteri partis tempus. quoniam istas non habet situm nec esse per
 manens. cum enim imaginam unum istas esse finem peritum ipse
 fluit et desinit esse atque possit imaginari ipse esse punctum fu
 turi. **A**ec dicitur per tempus mensurari vel cognosci per unum istas
 quod nullum istas est finis alicuius temporis et peritum
 eiusdem temporis.

steriore. **g** istas non est pars motus. et per istas non est pars tempus
 De illa ratione ponit dicitur. deinde minor cum sua declara
 tione quae talis est. Sic puncta non sunt lineae cum didant line
 as ita distio motus non est motus. **C** Et intellige quod per istas
 expone phis per motum intelligit motum quod est per se quati
 tas. et iste motus est quatiitas successiva ipsi motus quod est
 de gne passiois ut sup dicitur est. Unum per motum hoc non
 debet intelligi forma fluens nec fluxus forme scilicet dicitur in
 telligi quatiitas successiva ipsi fluxus. **E**xpositores per hoc
 formant rationem sic. Sic distio motus. hoc est sic mutatum esse
 quod didit motum: se habet ad motum. et sic punctum diuides
 lineam se habet ad lineam: sic istas se habet ad tempus. scilicet distio
 motus. scilicet mutatum esse non est pars motus nec punctum est pars lineae
g istas non est pars tempus. De illa ratione ponit dicitur. deinde
 minor cum dicitur. **N**ec distio. **I**t cum dicitur quod punctus non
 est pars lineae declarat illud dicens quod due partes lineae quas
 didit punctus sunt due lineae. scilicet punctus non est linea.
g non est pars lineae. Deinde per hoc cum dicitur.

C Secundu quod igitur quod est terminus ipsum nunc
 non est tempus: hoc accidit. **S**ecundu vero quod numerat
 numerus. **T**ermini quod enim illi solum sunt: cuius
 sunt termini. **N**umerus autem qui est ho
 rum equorum decem alibi et alibi est.

C Lu ipse declarat quod istas non est pars tempus declarat quod
 istas se habet ad tempus. Et itedit declare quod istas uno
 est accis tempus et est solum tempus: et alio non est solum tempus scilicet
 alioz a tpe. quoniam istas in eo quod est finis tempus est accis te
 poris et est solum tempus. sed in eo quod nunciat alia non est solum
 tempus scilicet alioz a tpe. **C** Un ista duo declarat per hoc hic.
 et per hoc ponit tres rationes. Primum quod istas est accis tempus.
 Secunda quod istas est tempus et solum tempus. Tertia quod istas per hoc
 quod nunciat alioz a tpe. **C** Primum igitur probat quod istas est
 accis tempus. et hec est 57^a huius libri. quae probat sic. **T**er
 minus est accis eius cuius terminus. scilicet istas est terminus te
 poris. **g** est eius accis. De ista ratione solum ponit vitas
 maioris cum ratione. Un phis. dicitur quod ipsum nunc per hoc quod ipsum
 nunc est tempus: non est tempus sed accidit tpe. et per hoc habetur ma
 ior. scilicet quod terminus accidit et cetera. et habetur et dicitur. scilicet quod istas
 accidit tpe. Deinde phis narrat quod istas est nunc et quod
 licet est nunc dicitur quod istas per hoc nunciat. id est per hoc quod didit te
 pus sic est nunc. quod est intelligendum sic sup dicitur est. scilicet quod
 non solum unum istas est nunc tempus sed duo istas iter quae
 cludit tempus. **C** Deinde phis probat secundam rationem. v. quod
 istas per hoc quod est terminus tempus est solum tempus. et hec est 58^a
 huius libri. quae probat sic. **T**ermini sunt illi solum cuius sunt ter
 mini. scilicet istas est terminus tempus. **g** istas per hoc quod est terminus
 tempus est solum tempus. **I**lle modus arguendi per hoc quod maiori
 ex parte reduplicatiua et minori non reduplicatiua seg
 tur per reduplicatiua in per figura ut per in logica. De il
 la ratione non ponit nisi maior in textu. Un est intelligen
 dum quod maior dicitur sic intelligi. scilicet quod terminus per hoc quod terminus
 est illi solum tanquam terminus cuius est terminus. potest tamen esse
 terminus alteri alio. et sic dicitur intelligi. v. quod istas per hoc
 quod est terminus tempus est solum tempus tanquam terminus. potest tamen
 esse alioz ut mensura vel nunc. **C** Deinde per hoc probat 3^a
 rationem. scilicet quod istas per hoc quod est nunc est alioz a tpe. et hec est 59^a
 huius libri quae probat sic. **N**unc per hoc quod nunc non est illi solum
 licet quod est solum. sed istas est nunc et est solum in tpe quod est acci
 des tempus ut declarat est. **g** istas per hoc quod nunc est alioz a
 tpe et non solum tempus. De ista declaratione declaratio ma
 ioris potest in se. un phis dicit quod nunc istoz decem equo
 rum. scilicet nunc denari quod nunciant illi decem equo alibi et alibi
 hoc est alioz et alioz ab illis quod est solum. un idem potest esse

C Et adhuc manifestum quod nulla pars ipse nunc
 tempus est: nec distio motus sic nec puncta li
 neae. Lineae enim due partes unius sunt.

C Nec est puncta et partes principalis huius capli. id est quod partes
 potest per proprietate quae est talis. quod istas sic se habet ad tempus
 quod non est pars tempus. et hec est 56^a huius libri. un per hoc per de
 clarat illa rationem. dicitur declarat quod istas se habet ad tempus.
C Conclusio igitur probat per hoc expone dicitur sic. **D**ivisio vel
 distio quae est iter duos motus non est pars motus. sed istas est di
 visio vel distio iter duos motus. scilicet iter motum per se et po

mundus

omne

in ista
omne
omne
omne

omne

57. conclusio
huius libri

58. conclusio
huius libri

59. conclusio
huius libri

56. huius
libri

ē vni vno mō z duo alio. qz fz qz ē p̄m̄ ē aliō ab illo fz qz ē finis: z sic loq̄r 2^{or} 6° hui⁹ 2° 54°. ubi dicit qz istās qd ē finis p̄teriti z initiū futuri ē idifi-
 bile fz s̄m̄ z difibile fm̄ rōnē. C Alio^o pōt mani-
 festari quō istās ē diuersū fz diffōnē. qz illō idē in
 stās qd nūc ē futuz postea ē p̄ns deide p̄teriti. Et
 ad huc pōt alio^o p̄bari hoc idē. qz ut p3 p 2^{em} 2°
 104° hui⁹ q̄rti: istās fm̄ qz iuenit in reb⁹ diuersis
 ē nūatū rōne fm̄ mutatiōes rez nūatay que mēsu-
 rant ab ip̄o q̄n idē istās in qd mēsurat oia mutata
 eē. z certū ē qz nūare h̄ nō ē mēsurare illō. iō istās
 fz rōnē uariat fz rōnē mēsuratay. C Ad p^m arg^m
 dicēdū ē qz loquēdo de istāti qd p̄ suū fluxū cāt tē-
 pus: sic ē hec ppō vā: sic mo^{le} ad motū: ita istās ad
 tps: z cōcedo qz illō istās qd cāt tēp⁹ manet idē in
 toto tpe. fz si loq̄mur de istāti p̄tinuāte ptes tps
 adiucē: sic nō ē oino silē de istāti z de mobili: qz
 certū ē qz nō ē idē istās p̄tinuās ptes tps adiucē
 vñ p̄bs cōparat idē istās p̄tinuās ptes tps z pū-
 ctū i linea adiucē: sic igit nō ē idē p̄ctū p̄tinuans
 oēs ptes lineae adiucē ita nō ē idē istās p̄tinuans
 oēs ptes tps. C N̄ aliq̄ mō silr se hēt istās itrisecū
 tps ad tps sic mo^{le} ad motū. qz sic idē mo^{le} fz s̄bz
 diuersificatū solū fm̄ rōnē manet i q̄libet d̄ia tps
 successiue ut dcm̄ ē p̄r⁹. sic ē idē mo^{le} fm̄ s̄bm̄ ma-
 net i q̄libet pte mot⁹. sic idē istās fm̄ s̄bam̄ ē finis
 tps p̄teriti z initiū tps futuri z c. Et pōt ēt dicit
 qz p̄ tātō d̄i qz istās segtur illō qd fer̄: qz istās nu-
 merat fm̄ qz trāslatū ē in locis diuersis. z h̄ vñ eē
 de itētōe 2^{is} 2° 104° z 2° 106° hui⁹ q̄rti. C N̄ qz
 mobile motū ē nō bis i vno loco fz p̄tinue in alio z
 alio loco iō nō ē accipe idē istās bis ext̄s p̄ntialr
 fz sp̄ aliō z aliō: z sic p̄ tātō d̄i qz istās segtur illō
 qd fer̄ qz istās mltiplicat fm̄ qz mobile ē i diuer-
 sis locis. Idē ēt vult Aui. 2° sue p̄bice cap^o penl.
 d. qz sic mobili accidit ex h̄ qz sicut mobile moue-
 tur qz nō ē bis i eodē loco. ita nō ē idē istās bis fz
 sp̄ aliō z aliō. z sic istās magis uariat ad uarieta-
 tē mo^{le} q̄tū ad diuersa loca qz maneat idē qz mo-
 bile manet idē. C Intelligēdū ēt qz istās d̄i seg il-
 lud qd fer̄ pp̄ tria. P̄rio qz istās uariat ex hoc qz
 mo^{le} sit p̄tinue i diuersis locis. C Sc̄do qz segtur
 mobile q̄tū ad idētitatē qz oia istātia sūt in eodez
 mo^{le} tanq̄ i s̄bo. Et ita dicit 2^{or} qz istās manet idēz
 qz sp̄ i eodē s̄bo ignābili z icorruptibili. C Tertio
 d̄i qz istās sequit illō qd fer̄ qz istās segtur ad mo-
 bile fm̄ cognitionē. nā dicit 2^{or} 2° 14° hui⁹ quarti
 ubi exponit illa ppō. v3. Istās segtur illō qd fer-
 tur. qz cognitio trāslati ē cā cognitiois istāti: quā
 trāslatū i eē ē p̄r⁹ istāti z ēt mot⁹ ap̄d nos. C Ad
 aliō arg^m dicēdū qz istās desinit eē q̄n ē ut sit ad h̄
 istās. In. a. ē illa vā. a. ē z hec silr. a. icipit eē. C N̄ i
 illis q̄ s̄bito h̄nt eē h̄ v̄bū icipit debet expōi p̄ posi-
 tionē p̄ntis z p̄ negationē p̄teriti: z h̄ v̄bū desinit
 d̄z expōi p̄ p̄nē p̄ntis z negationē futuri. v̄bi grā.
 ista. a. icipit eē. d̄z sic exponi. a. ē z. a. nunq̄z fuit p̄-
 us siue. a. sine medio nō fuit. Et illa. a. desinit esse
 d̄z sic exponi. a. est z. a. nunq̄z postea erit. z iō utra
 qz illarū ē vā. s. a. icipit eē z. a. desinit eē si sic expo-
 nanē mō p̄dicto. C S3 tu diceres. Inceptio z des-
 initio sūt opposita. fz opposita nō silr v̄sicanē i eodē
 ḡ. C Itē segtur. a. desinit eē. ḡ. a. icipit nō eē ḡ illa
 erūt silr vā. s. a. icipit eē z illa. a. icipit nō eē. C Ad p̄
 mū dicēdū ē qz iceptio i cōi z desinitio i cōi nō sūt
 opposita. aliq̄ t̄n̄ iceptio z desinitio sūt opposita ut

iceptio z desinitio q̄ exponūtur p̄ affirmationē z
 negationē eiusdē de eodē. Illa enī stāt silr. s̄bz. inci-
 pit eē alb⁹ z s̄bz. desinit eē alb⁹. qz illa s̄bz. icipit eē
 alb⁹. exponit sic. s̄bz. ē alb⁹. z s̄bz. sine medio nō fu-
 it alb⁹. z illa s̄bz. desinit eē alb⁹ exponit sic. s̄bz. non
 ē alb⁹. z s̄bz. sine medio fuit alb⁹. C Ad aliō p̄cedo
 qz illa stāt silr. a. icipit eē z. a. icipit nō eē: qz eodem
 mō d̄z exponi utraqz: vñ illō qd nō hēt eē durati-
 uū silr icipit z desinit eē. Et ad p̄firmationē dico qz
 h̄ istās nō pp̄rie corrupit. nec corrupit ēt aliqd p̄-
 prie: nec ēt aliqd ḡnāf pp̄rie nisi illō qd pōt alēa-
 ri: accipiēdo t̄n̄ corruptionē p̄ desinitioē dico qz h̄
 istās corrupit q̄n ē z q̄n nō erit. Et cū d̄i. aut corrupi-
 pit corruptioē subita ul' successiua. Dico qz corrupi-
 pit corruptioē s̄bita. qz corrupit corruptioē q̄ non
 durat nisi p̄ istās. Et cū d̄i silr est corruptio s̄bita z
 corruptū eē. Dico qz hoc ē uey i his q̄ corrupunt
 pp̄rie. s. p̄ uerā alterationē p̄cedētē i qb⁹ ēt ē dare
 p̄m̄ corruptū eē. fz i his q̄ nō corrupit p̄ alterationē
 p̄cedētē. z i his i qb⁹ nō ē dare p̄m̄ corruptū eē nō
 ē uey. imo i illis corruptio subita ē q̄n nullū corru-
 ptū eē illi⁹ rei ē. nūc vō hoc istās nō corrupit p̄ ue-
 rā alterationē p̄cedētē: nec ē dare p̄m̄ istās i q̄ ē ue-
 rū qz hoc istās ē corruptū. C Ad aliō p̄n^{le} dicēdū
 qz istās extrisecū a tpe. s. mo^{le} seu extremitas mo-
 bilis cāt istās z manet i toto tpe idē. z hoc ē cōces-
 sū: uel forte fm̄ imaginationē mathematicoz loq̄-
 tur qz imaginatur vñ istās fluere z cāre tps. Uel
 pōt dicit qz istās agit tps. qz nihil de tpe hēm⁹ nisi
 nūc p̄ns. z ē cā q̄re tps ē p̄tinuū. C Ad aliō p3 p̄ p̄
 us dicta: qz dcm̄ est q̄liter istās maneat idē fz s̄bm̄
 tamen differt fm̄ diffinitionem.
 C Cap^m 4^m tractatus tertij in quo assignant rōnes
 eorum que dicuntur de tempore.
 Ad quidem igitur tēpus nume-
 rus mot⁹ fz pu⁹ z posteri⁹ sit: z cō-
 tinuū cōtinui nāqz manifestū est.
 C Istud ē 4^m cap^m hui⁹ t̄ctat⁹ i q̄ det̄minat de p̄-
 prietatib⁹ tps reddēdo ex diffōne tps iā assigna-
 ta rōnes eoz q̄ dicūtur de tpe z p̄tinet sex ptes p̄n-
 cipales: qz i p̄ma declat qz tps ē p̄tinuū. In 2^a ibi
 [N̄m̄ at̄ nūis.] Declat quō i tpe iuenit m̄m̄uz
 z quō nō. In 3^a vō ibi [Manifestū aut̄ pp̄ qd.]
 Narrat quō qdā nūi dicūtur de tpe z qdā nō. In
 4ª ibi [Qz qdā at̄ ubiqz.] Narrat p̄būs pp̄rieta-
 tes q̄ sūt tps fm̄ qz tps ē nūis: z ēt narrat acc̄ntia qz
 bus tps differt a nūo simplr. In 5ª ibi [Amplius
 sic p̄tigit.] Ponit vñ acc̄ns cōe tps z motū cir-
 culari qd ē reiterare vñ z idē fm̄ sp̄m̄. In 6ª ibi
 [Nō solū aut̄.] Declat qz nō solū tps mēsuratur
 motū: sed ecōuerso. z p̄ hoc ē vñ acc̄ns tps. s. mē-
 surari motū. C In p̄^a igit pte p̄n^{le} hui⁹ cap^m p̄bs
 declat qz tps ē p̄tinuū: z hec ē 6° 2° hui⁹ libri q̄ p̄
 bat sic. ois nūis p̄tinui ē p̄tinu⁹. sed tps ē nūis cōti-
 nuū: ḡ tps ē cōtinuū. de ista rōne p̄ponit declatio
 minoris q̄ talis ē. tps ē nūis mot⁹ ut patuit ex p̄ce-
 dētib⁹ z mot⁹ ē qdā p̄tinuū: ḡ tēp⁹ ē nūis cōtinui.
 Deinde ponit maior cum dicit. Continuum nāqz
 manifestū ē: hoc ē manifestū ē qz cōtinuū ē nūis cō-
 tinui. C N̄ notādū ē fm̄ 2^{em}. qz p̄būs dicit qz tps ē
 nūis mot⁹ fm̄ p̄us z posteri⁹: qm̄ tps ē nūis motus
 nō fm̄ qz mēs accipit illō h̄ns ptes t̄n̄ sed fz qz ac-
 cipit illō h̄ns ptes p̄ores z posteriōres. z fac̄ reme-
 morationē de h̄ i loco qz vult p̄siderare de acc̄nti-

Ad patmuz

Com. 104. z cō. 106.

Aut. secun- do sic meta ca. penult. mo.

Co. 14.

Ad secūda

Prima re- pl. Secūda re- pl. Ad primaz repl.

Ad secūda repl.

Ad tertuz

Ad quartū

Z. cō. 108.

bus tps. hec 2^{or}. Uti mot^o pt mēsurari f3 q hēt ptes tm̄ p nūm simplr. nā possum^o dicē q motus hēt duas medietates ul' qtuor qrtas. pt et mēsurari p magnitudinē sup quā sit mot^o. z p ipm mo^{le}. qm̄ mot^o capit dīfionē tā a magnitudie sup quam sit mot^o q̄; et ab ipō mobili: sed p̄p̄riū ē tpi mēsurare motū. qz tps hēt ptes p̄ores z posteriores. z qz p̄hs vult determinare de p̄p̄rijs accidētib^o tpiō iō fec̄ rememorationē de hoc. d. fm̄ p̄us z posteri^o

CAdim^o aut nūer^o q simplr qdē dualitas ē. Quidā aut nūer^o ē: q ē qdē sic ē: tanq̄ nō ē ut linee mīma mltitudinē qdē ē due aut vna. Ad magnitudinē qdē nō est mīma. Semp enī didit oīs lineā. Quare s̄līr z tps. Adimū enī qdē ē fm̄ numerū vnuz aut duo: fm̄ nō magnitudinē nō est.

Chec ē 2^a ps p̄n^o hui^o cap^o i q̄ oñdit quō i tpe inuenit mīmū z quō i eo nō inuenit mīmū. Et fm̄ q̄ dic̄ 2^{or} p hoc declabit qualr nūis accept^o i dīfōne tpiō differt a nūo simplr. P̄rio igit p̄hs ponit dīfīctōnē de nūo z dīā iter mēbra dīfīctōis ex q̄b^o postea cōcludit q̄nē quā itēdit q̄ tal' ē. s. q̄ qdā ē nūis simplr. z qdā ē nūis alicui^o siueniis qdāmō ut nūis alicui^o rei dēfīnate sic nūis mot^o uel nūis vini. Nūis simplr ē ille q̄ oēs res p̄nt nūari ut duo tria qtuor z sic de alijs. dicim^o enī duo angeli. duo hoies. due relatiōes. z sic de oib^o alijs reb^o. Nūis vō qdā seu nūis qdāmō ē nūis dēfīnati ḡnis sic q̄ ē mēsurā vni^o ḡnis rez z nō alt^o: ut vnciā ul' li bra ē mēsurā i pōderib^o. z pita ē mēsurā ligdoy ut vini ul' aq̄. z illi duo nūi dīfferūt i h: qz i nūis simplr est accipe mīmūz simplr ut dualitas est nūis mīm^o simplr. S3 in nūis nō simplr aliq̄ mō est accipe nūm mīmū z aliq̄ mō nō. vbi grā. lineā ē nūis dēfīnari: z nō simplr. z ē accipe mīmā lineā aliq̄ mō z aliq̄ mō nō. qz ē accipe mīmā lineā f3 mltitudinē ut ē vna lineā ul' due. s3 nō ē accipe mīmāz lineā fm̄ magnitudinē: qz oīs lineā ē dīfībil' i istm f3 magnitudinē. Ex his igit p̄hs cōcludit q̄ in tpe iuēit mīmū f3 mltitudinē nō aut f3 magnitudinē z hec ē 3ª hui^o li. z p̄bat sic. In qlibet p̄tuo inuenit mīmū f3 mltitudinē nō f3 magnitudinē: ut p3 de liea z alijs p̄tinuis. s3 tps ē qdā p̄tinuū. ḡ i tēpore iuēit mīmū fm̄ mltitudinē. z nō f3 magnitudinē. maior p3. qz i qlibet p̄tinuo iuēit vñū p̄tinuū aut duo p̄tinua. s3 vñū aut duo ē mīm^o fm̄ mltitudinē. z oē p̄tinuū ē dīfībile i istm fm̄ magnitudinē ḡ i nllō p̄tinuo iuēit mīmū fm̄ magnitudinē. mior aut p3 ex q̄nē p̄cedētī. s. qz tēp^o ē p̄tinuū: ḡ i tpe iuēit mīmū fm̄ mltitudinē ut vñū tps aut duo tpa. s3 i tpe nō iuēit mīmū fm̄ magnitudinē: qz tps ē dīfībile i istm. oē enī tps ē dīfībile i istm tpa: z iō q̄ctūqz tpe ē dare tps min^o. qz ps ē mior suo toto ut dic̄ 2^{or}. qz illō qd ē nūis alicui^o p̄o^{le} ē fm̄ q̄ nūer^o vñitātū i dīfībiliū i isto ḡnē iuēire mīmū ei^o. z fm̄ q̄ ē nūis alicui^o cui accidit dīfīo i istm nō iuēit mīmū i eo. C S3 dubitat utz i tpe iuēiat mīmū aliq̄ mō. Et vī q̄ nō. qz i illo qd ē dīfībile i istm nō iuēit mīmū. s3 tps qlit cūqz accipiat ē dīfībile i istm: ḡ in tpe nllō mō iuēit mīmū. C Dicēdū q̄ i tpe nō iuēit mīmū simplr. tm̄ i tpe: z i quolibet p̄tuo iuēit mīmū f3 mltitudinē. s. vñū tps aut duo tpa. vnde vñū tps q̄tūcūqz sit magnū ē mīmū fm̄ mltitudi-

Dubium.

Solutio.

nē: qz vñitas ē mīma ps mltitudis: vñ qz tps ē dīfībile i istm iō nō ē dare mīmū tps f3 mltitudinē. Et si dicat qz tps mīmū f3 mltitudinē ē dīfībile i duas medietates q̄ sūt ptes mltitudis: ḡ mīmū fm̄ mltitudinē nō ē dīfībile i ptes mltitudis. Rñdēf cū dī qz mīmū f3 mltitudinē ē dīfībile in duas medietates. dico qz uey ē i duas medietates fm̄ magnitudinē nō f3 mltitudinē. qm̄ ille due medietates nō sūt illi^o mīmū f3 mltitudinē: qz vñitas nō est dīfībil' i ptes mltitudis: qm̄ vna medietas vni^o toti^o magnitudis nō ē mior f3 mltitudinē q̄ suū totū. nec vn^o an^o ē mior fm̄ mltitudinē q̄ vna dies ul' vna hora: qm̄ vñitas nō ē mior vñitate. Et cū dī qz due ptes toti^o sūt ptes f3 mltitudinē. dico qz nō sūt due ptes f3 mltitudinē maioris nūi. v3. q̄ret narij ul' senarij. s3 sūt ptes fm̄ magnitudinē vni^o p̄tūi qd ē mīmū f3 mltitudinē. Uñ ps f3 magnitudinē ē eq̄lis toti f3 mltitudinē: qm̄ vna medietas f3 mltitudinē ē eq̄lis f3 magnitudinē toti cui^o ē medietas. nā vna tota magnitudo nō ē maior f3 mltitudinē q̄ vna ei^o medietas: qz sic ps ē vna z mīma fm̄ mltitudinē. ita totū ē vñū z mīmū f3 mltitudinē.

CAdāifestū ē aut pp qd tardū: z uelox nō dī. Aditū at: z paucū: z breue: z lōgū. Secūdū qdē enī qz p̄tinuū ē z lōgū z breue. Secūdū at qz nūer^o mltū z paucū: uelox z tardū nō ē. Neqz enī numer^o quo numeramus: uelox: z tardus nullus est.

Chec ē 3^a ps p̄n^o hui^o cap^o i q̄ p̄hs narrat qz qdā p̄prietates p̄tūi z qdā p̄prietates nūeri dīr̄ o tpe z qdā nō: z narrat tria z vñū eoy dēclat. P̄rio igit narrat illa tria. s. qz tps nec ē uelox nec tardū z dic̄ qz māifestū ē pp qd tps nec ē uelox nec tardū z sic remouet vñā p̄prietatē mot^o a tpe. s. eē uelox uel tardū. C Secūdo narrat qz tps dī mltū z paucū qd ē p̄p̄riū nūo. C 3° at narrat qz tps dī lōgū z breue qd ē p̄p̄riū q̄titatī p̄tūe. Tps enī ē qdā p̄tinuū ut dēclatū ē z ē nūis mot^o. f3 qz ē qdā p̄tinuū dī lōgū z breue: z f3 qz ē nūis dī mltū z paucū. C Deinde dēclat p̄hs p̄m̄ istoy. s. qz tps nec ē uelox nec tardū. z hec ē 6^a hui^o li. q̄ p̄bat sic. All's nūis quo nūam^o ē uelox aut tardus. s3 tps ē nūis q̄ nūam^o: ḡ tps nec ē uelox nec tardū. hui^o rōnis p̄ p̄oīf̄ q̄ cū dī uelox at aut tardū nō ē. deide p̄oīf̄ maior cū dic̄. Neqz enī nūis quo nūam^o uelox z tardus nllus ē. p̄tū hēc maior sic dēclari. uelox z tardū dī de aliq̄ f3 qz ē nūiatū: dī enī uelox mot^o f3 qz puo tpe mēsurat. tardū at e3. s3 mot^o tardus dī f3 qz lōgo tpe mēsurat. z sic māifestū ē qz nūis quo nūam^o f3 qd h^o nec ē uelox nec tardus. C Notādū qz 2^{or} mouet h̄ talē dubitationē. qm̄ dēf̄ ē qz tps est lōgū z breue f3 qd ē p̄tinuū. z ē mltū z paucū f3 qz dīfīcretū ē. tps igit ē p̄tinuū z ēt dīfīcretū. dubitatio igit ē illa. cū tps sit p̄tinuū z ēt dīfīcretū q̄re p̄hs dīfīnit ip3 p̄ dīfīcretū dicēs qz tps ē nūis z nō dīfīnit tps p̄ cōtinuū. C Hāc igit dubitationē mouet 2^{or}. d. sic. z q̄ret aliqs si tps qdāmō est dīfīcretū z p̄tinuū. q̄re p̄hs dīfīnit ip3 p̄ dīfīcretū dicēs ip3 eē nūis. C Ad hāc dubitationē rñdet 2^{or}. d. sic. dicam^o igit ad h̄ qz ex mētē nō ē nisi motū: z mot^o z tps nō sit nisi qm̄ mēs didit motū p̄ p̄ri^o posteri^o. z h^o ē itētio nūi mot^o. i. motū eē nūiatū. igit sba tpiō q̄ ē i eo q̄si foza ē nūis. z qd ē i eo q̄si mā ē mot^o p̄tinuū q̄ nō ē nūis

2. cō. 109.

61. cōclūso
p̄tūis libz.

Dubium.

Ad cubū.

simplr sz nūs mot^o. p̄tinatio iḡr accidit gr̄a m̄ae. z discretio. s. nūs gr̄a foie z e cōpositū ex duab^o q̄s titatib^o. s. discreta z p̄tinua. z ista cōpō accidit mēsurāe. i. magnitudib^o q̄ didunt: z cōsideratio i 4° euclidis ē de magnitudib^o sz q̄ sūt nūs: ul' ut hēt alia lra. q̄ sūt nūs. hec 2°. C In q̄b^o dicij i r̄ndēdo p̄tinēt q̄nq̄. Primū ē q̄ ex mētē nō ē nisi mot^o z motū. qd sic itelligo q̄ de his trib^o req̄s ad motū q̄ sūt mo^o mot^o z tps nihil ē i actu actualitate siltat q̄tū ad se totū ul' q̄tū ad aliq̄s ptes ei^o q̄rū q̄libet ē ex aliā nisi motū. i. mo^o z mot^o: qm̄ mo^o ē totū si mul i actu. z mot^o q̄tū ad aliq̄s ei^o ptes q̄z q̄libet ē ex aliā i actu siltat q̄s hēt sz ditionē mo^o. z ps mot^o ex n̄s i vna pte ē silt siltate tps cū pte motus ex n̄te i alia pte mo^o. z utraq̄ istaz p̄tinū mot^o ē totū ex aliā. sz tps nec sz se totū nec sz aliq̄s ei^o ptes quaz q̄libet ē ex aliā ē i actu actualitate siltat ut pz ex p̄dicij. C 2^m ē q̄ tps nō sit nisi qm̄ mēs didit motū i p̄ri^o z posterio^o: qd sic itelligo q̄ tps nō sit i actu mēsurādi motū nisi qm̄ mēs didit motū i p̄ri^o z posterio^o p̄cipiēdo actualr p̄ri^o z posterio^o i motu. z hec ē itētio nūi mot^o. s. de rōne nūi mot^o p̄ quē actu nūiat mot^o. s. q̄ mēs p̄ istū nūz didat motū i p̄ri^o z posterio^o. illa tñ res de q̄ tps p̄dicat hēt i actu eē ex n̄te sine actiōe mēns: sz nō hēt eē i actu mēsurādi sine mētē. C 3^m ē q̄ sba tps ē q̄si foia q̄ ē nūs. z qd ē i eo q̄si mā ē mot^o p̄tinu^o. qd sic itelligo. q̄ illd qd p̄dicat p̄ hāc uocē tps i actu hēt p̄ foiali i eo nūz: qz b uox tps i actu significat idē q̄ hec oīo q̄titas successiua mot^o q̄ actu nūiat mot^o ul' actu nūans motū. z certū ē q̄ foiale i significato hui^o totū oīonis ē nūs. qz illd q̄ aliqd nūerat ē nūer^o. z q̄ dī illd qd ē q̄si mā ē mot^o p̄tinu^o. si per motū itelligat mot^o de ḡne passiōis sic mot^o ē mā tps nō ex q̄ sz i q̄. si vō p̄ motū itelligat mot^o q̄ ē p̄ se de ḡne q̄titaq̄. s. q̄titas successiua mot^o de ḡne passiōis: sic mā rei significatē p̄ hāc uocē tps i actu ē mot^o p̄tinu^o: qz hec uox tps i actu significat idē qd hec dicitio mot^o q̄ ē q̄titas nūerās seu mēsurās motū de ḡne passiōis. C Quartū dcm̄ ē q̄ mot^o ē cōposit^o ex duab^o q̄titaq̄. s. discreta z p̄tinua: z sz itelligo sic q̄ si p̄ tps itelligit illa res q̄ dī tps z cui accidit q̄ sit tps i actu: sic p̄ cōpōnē ex p̄tinuo z discreto itelligo hīe ptes q̄b^o cōpetit discretū sb vna rōne z p̄tinuū sb alia: qm̄ illa res q̄ ē tps fm̄ q̄ hēt ptes copl̄atas ad ēminū cōez hēt rōnē p̄tinui. z sz q̄ hēt duas ptes. s. duas medietates ul' tres ptes aut 4° q̄rū vna ē ex aliā hēt rōnē discreti. Nec dī aliq̄ mō itelligi q̄ tps cōpōat ex q̄titate p̄tinua z discreta. sz ista q̄ ē tps hēt rōnē q̄titaq̄ p̄tinue z discrete mō q̄ dcm̄ ē. si vō p̄ tps itelligit illd qd hec uox tps significat i actu: tē p̄cedit q̄ tps cōpōit ex q̄titate p̄tinua z discreta: qz significatū hui^o uocis tps i actu cōpōit ex q̄titate p̄tinua. i. ex q̄titate successiua mot^o. z ex nūo. i. ex nūo mot^o. Un̄ significatū hui^o uocis tps i actu ē illd totū q̄titas successiua mot^o q̄ actu nūiat mot^o sz p̄ri^o z posterio^o. z illd totū significatū nō ē p̄ se i ḡne nec aliqd p̄ se vnuz. ista tñ res q̄ ē tps ē p̄ se vnu. z ē p̄ se i ḡne q̄titaq̄ C 5^m dcm̄ ē q̄ tal' cōpō. s. ex q̄titate p̄tinua z discreta accidit magnitudib^o qm̄ didūtur sz ē qm̄ nūerant p̄ intellectū: z sic p̄cedit de magnitudib^o i 10° Eucl. qm̄ i 10° Eucl. det̄miat de magnitudib^o sz q̄ sūt rōnabiles. i. nūeratiue z nō sūt nūatiue nisi sz q̄ hēt rōnē discreti: qm̄ vna nō mēsurat p̄anū nisi fm̄ q̄

semel ul' bis z c. replicat i p̄ano. z sic hēt rōnē discreti. Eodē mō tps nō nūiat motu nisi p̄ rōnē discreti. Un̄ eo cōpōit tps ex p̄tinuo z discreto qm̄ magnitudo rōnabil' cōpōit ex p̄tinuo z discreto: qm̄ illa res q̄ ē magnitudo rōnabil' nō ē realis nec ē realit' ex p̄tinuo z discreto: sz hēt rōnē p̄tinui z discreti sz qd mēsurat. tñ illd qd significat p̄ hāc uocē magnitudo rōnabilis cōpōit ex p̄tinuo z discreto z eodē modo est de tempore. C Et idē aut ubiq̄ sil: z p̄ri^o z posterio^o nō idē: qz z mutatio p̄ri^o qdē vna: scā aut z futura altera ē. Tps aut nūer^o ē: nō quo nūeram^o: sz qd nūerat ul' nūerat^o. Quic aut accidit p̄ri^o z posterio^o sp̄ eē alterz. ipsa enī nē sp̄ altera. Est aut nūer^o vn^o qdē z idē q̄ ē cētū eq̄rū: z q̄ ē cētū hoīuz. Quo rū aut numer^o alter est eq̄nab hoībus. C Nec ē 4° ps p̄n^o h^o capl̄i i q̄ p̄hs narrat p̄petates q̄ accit tpi sz q̄ tps ē nūs. z et nūiat accitū q̄b^o tps dī a nūo simp^o. C Dīc iḡr p̄hs p̄ q̄ tpi sz q̄ ē nūs accidit q̄ nō mltiplicat ad mltiplicationē nūiatoy seu motū. sz tps p̄m̄ ē idē sil' i oī motu z i oī loco: hec iḡr p̄petas accidit tpi sz q̄ tps ē nūs. s. nō mltiplicari ad mltiplicationē nūiatoy seu motū. Et d. 2° q̄ cā ē i hē qm̄ istas nō mltiplicat p̄ mltiplicationē motoy aut motū cū sit nūs eoz. z nūs mltiplicat p̄ mltiplicationē nūati. hec 2°. C In telligēdū q̄ cū dī q̄ tps ē idē ubiq̄ illd hēt itelligi de tpe p̄. s. qd ē i p̄ motu s̄biue. z ē q̄titas successiua p̄mi mot^o. qm̄ illd tps ē idē ubiq̄ assitēt seu p̄ntialr qd sil' existit p̄ntialr cū oīb^o ex n̄tib^o: sz nō ē idē ubiq̄ isitēter qz nō ē s̄biue i oīb^o entib^o. sz i p̄ motu: z qz nō didit ad ditionē mo^o: sz solū didit fm̄ lōgitudinē duratiōis tanq̄z liea successiōis: id nō ē vna ps p̄mi tps apd ex n̄tes i oriente. z alia apd ex n̄tes i occitē sz ē sil' siltate p̄ntie z sic idē apd oēs. sz nō ē sic de p̄ motu: qz p̄m^o mot^o didit sz ditionē mobilis z ita sz aliā z aliā pte ei^o est apd ex n̄tes i oriente. z apd ex n̄tes i occidēte sic dcm̄ est sup^o. C Deide narrat p̄hs qd accidit tpi sz q̄ est nūs simplr. sz nūs det̄miat^o ip̄i mot^o. d. p̄ri^o aut posterio^o z dīc q̄ tps sz q̄ ē nūs mot^o hēt p̄ri^o z posterio^o diuersa. Et rō pp̄ quā p̄ri^o z posterio^o tps sūt diuersa ē qz p̄or ps mot^o z posterio^o sūt diuersa. naz mutatio p̄ri^o qdē ps mot^o z mutatio p̄terita z futura sūt diuersa. Tps enī nō ē nūs q̄ nūam^o simplr sz ē illd q̄ nūam^o motū: z idē sibi accit p̄ri^o z posterio^o us altā. ipsa enī nē sp̄ sūt altā z altā. z sic pz q̄re accidit tpi hīe p̄ri^o z posterio^o diuersa. sz enī accidit qz nō ē nūs simplr sz ē nūs mot^o: z idē sic mot^o hēt p̄ri^o z posterio^o altā: ita tps hēt p̄ri^o z posterio^o diuersa. sz si tps eēt nūs simplr tē eadē ps tps q̄ ē nūs p̄oris p̄tis mot^o ē tē eēt nūs posterioris p̄tis mot^o. Nā nūs simplr ē vn^o z idē respectu diuersoy nūatorū. qz idē ē nūs cētū hoīuz z cētū eq̄rū. sz nūer^o nūiat^o diuersoy nō ē idē qm̄ cētū hoīes sūt aliō a cētū eq̄s. C Sic iḡr appent tria: q̄rū p̄m̄ ē qd cōpetit tpi fm̄ q̄ tps ē nūs: z ē cē idē apd oēs. Non enī ē vnu tps p̄m̄ apd hitates i oriente: z aliō apud hitates i occitē. sz idē tps ē sil' apd oēs. 2^m ē qd accidit tpi sz q̄ tps ē nūs mot^o z nō simplr. z ē hīe ptes p̄ores z posteriores diuersas. 3^m ē q̄ nūs simplr nō mltiplicat ad mltiplicationē nūiatoy siue

Primum

Secundum

Tertium

Quartum

Quintum

2. cō. 110.

Primum qd p̄t̄it tpi.

Secundū qd accidit tpi.

Tertius qd cōpetat tpi.

ista nūata sil' existāt siue nō sil' existāt s3 vnū p pri^o
 z reliquū p posterio^o. Per nūz enī gnariū digitorū
 vni^o man^o mee possū nūare gnq3 hoies sil' exītes
 z .s. ānos sibiūicē succedētes. Nōn^m q3 p^o b su
 p illō dcm pbi. v3. idē ē nūis cētū hoīuz z cētū eq̄
 rū. d. sic q3 pbs dclat ex h qm h ē ppiū nūo sim
 plr q3 nī mltiplicat p mltiplicationē suoz sboz. z
 q3 sba mltiplicat. z q3 illō qd ē nūis quodā mō z
 nūatū alio^o sic ē dispō i tpe: accidit ei utrūq3. s. mlti
 plicari ad mltiplicationē sibi z adūari p formā. s.
 s3 q3 ē nūis: z ex h mō pri^o z posterio^o i tpe sūt idē in
 oib^o nī mltiplicata p mltiplicatiōez eoz sic ē dispō
 eoz i istāti: z cā i h ē: q3 ē pri^o z posterio^o i motu pti
 nēti totū. z iō oīa sūt i tpe. q3 sūt i spa mūdi. Unī q
 dā estimauerūt tps eē spaz aut mūdū. hec p^o. In
 qb^o dicit duo pti nēf. p^m ē q3 h ē ppiū nūo simplr
 nō mltiplicari p mltiplicationē suoz sboz: z itelli
 go h p sba ipa nūata. Al' p^t distiguit d sbo nūi: qm
 qdā ē s3 nūi i q^o nūis ē. z qdā ē s3 nūi circa qd
 nūis ē. z illō ē ipz nūm ul' ipa nūata. Nūis cōparat
 ad s3 i q^o tanq3 foza i re. uel respectu sibi i q^o dī: i nī
 fozal. s3 ad s3 circa qd cōparat nūis sic mēsurā ad
 mēsuratū z respectu illi^o dī: nūis simplr seu nūis ma
 the^{cu}. Unī idē ē i re nūis fozal' z nūis mathe^{cu}. si
 cut nūer^o gnari^o q3 ē i .s. digit' meis respectu digito
 rū i qb^o ē s3 iue dī nūis fozal' s3 respectu nūatoz ut
 respectu canū z equoz dī nūis mathe^{cu}. Dico igr
 q3 posito q3 nūis sit qdā res distincta a reb^o nūat' q3
 nūis mltiplicat ad mltiplicationē sboz i qb^o ē: q3
 ali^o nūis gnari^o ē s3 iue i .s. eqs z ali^o i .s. canib^o. sed
 nūis nō mltiplicat ad mltiplicationē sboz circa q3 ē
 q3 nō mltiplicat ad mltiplicationē nūatoz. z h itē
 dit h p^o. Al' si p sba itelligant sba i qb^o ē nūis s3 iue
 tē dico q3 s3 nūeri i q^o: ē dup^r. s. ptiale z totale.
 s3 totale ē tpe res nūate ut s3 gnarij exīst' i .s. di
 git' meis s3 .s. digiti: s3 s3 m ptiale ē s3 vni^o vnitas
 vni^o nūi z sic vn^o digit^o ē s3 ptiale nūi exīst' i digit'
 meis. tē dico q3 nūis mltiplicat ad mltiplicationē
 sboz totaliū i qb^o ē q3 ali^o gnari^o ē s3 iue i .s. digit'
 meis z ali^o gnari^o ē s3 iue i .s. eqs: s3 nūis nō mltipli
 cat ad mltiplicatiōez sboz pti clariū q3 vn^o gnari^o
 ē i .s. digit' s3 iue. nec mltiplicat gnari^o ad mltipli
 cationē digitorz: z h ē ppiū nūo. s. hīe plā sba pti
 claria actu distincta ad quoz mltiplicationē mlti
 plicat nūis. ul' p^t ē dīci q3 p^o logtur de nūo cōsi
 derato mathe^{cu}: qm tal' nūis sic p^tiderat^o nō deter
 miat sibi certū s3. s3 q3 tū ē ex nā sua sibi nō repu
 gnat eē i qbuscūq3 s3is z sic nō mltiplicat ad mlti
 plicationē sboz i qb^o nō repugnat sibi eē s3 iue. z iō
 h ē ppiū nūo simplr ut dualitati trinitati z sic de
 alijs nō mltiplicari ad mltiplicationē sboz a qb^o
 abstrahit s3 itellectū i qb^o s3 iue nō repugnat eē q3
 tū ē de sua nā. C^m dcm ē q3 nūis quodā mō z nūa
 tū alio^o cuiusmodi ē tps sibi accidit utrūq3. s. mlti
 plicari ad mltiplicationē sibi i q^o ē: z qd s3 sibi det
 miat: z adūari p formā. s. s3 q3 ē nūis. vbi grā. duo
 hoies z duo eq vno^o sūt nūis q3 p duos hoies pos
 sū nūare eqs canes z alio^o sūt nūata: z vno^o mlti
 plicat ad mltiplicationē nūatoz q3 duo hoies nō
 sūt duo eq. z alio^o adunant. s. p formā. s. s3 q3 ē nūis
 duo enī hoies z duo eq adunant z pūciūt i dualita
 te. z isto^o pri^o z posterio^o i tpe sūt idē i oib^o motib^o
 nō mltiplicata p mltiplicationē eoz. pri^o enī z po
 sterio^o i p tpe nō mltiplicat ad mltiplicationēz mo
 tuū īfinitoz: sic nec istās pmi tps multiplicat ad

Notandum

Primum
dictum.

Secundum
dictum.

mltiplicationē motuū seu mo^{lū}. C Et cā pp quā
 pri^o z posterio^o i tpe z ēt i istāti nō multiplicant ad
 mltiplicationē motuū ul' mobilū s3 p^o ē: q3 pūz
 z posterio^o z ēt istās pmi tps sūt i motu pti nēte to
 tu. i. i motu pmi celi pti nēte oīa ista inferiora: z iō
 oīa sē i tpe h ē i eodē tpe: p q3 sē z pti nent i spa mū
 di. i. i supma spa: z iō sic eadē spa. i. supma pti nent
 oēs mor^o inferiores ita idē tps p^m z p nūis idē pūz
 z posterio^o z istās ē oīum motuū mobilū inferiorū.
C Ampli^o sicut cōtingit motū eē eūde3 z
 vnū iterū z iterū: sic z tps cōtingit ut hye
 mem: aut uer: aut autumnum.
C Nec ē s^a ps pⁿ h^o b^o capli i q3 pōit pbs vnū accēis
 cōe tpi z motui circulari qd ē itare vnū z idē fm
 spēs. d. igr pbs q3 sic mor^o circularis iterat idē fm
 spēs. nā ab eodē signo a q^o pri^o mouebat sol moue
 bit postea sic: q3 si tps seqt motū circularē tps reite
 rat idē s3 spēs. vbi grā. h yems: uer: z autū^o reuol
 uunt z redeūt eadē nō s3 nūez: sed eadē fm spēm.
C Nō solū at motū tpe metimur s3 motu
 tps pp diffiniri adiūicē. Tps qdē enī de
 terminat motū: cū sit nūer^o ipi^o. mor^o autē
 tps. Et dicim^o multū: aut paucū eē tps:
 motu mēsurātes: sic z i nūerabili nūerū.
 Nūero eqdē equoz mltitudinez cogscim^o.
 Nūer aut vno eq eqrū nūerū ipz: s3 i
 aut z in tpe z motu est. Tpe qdem enī
 motū: motu aut tēpus mēsuramus.
C Ista ē s^a ps pⁿ h^o hui^o capli. i q3 dclat q3 nō soluz
 tpe mēsurat mor^o s3 e^o. Unī pbs h dclat q3 tps mē
 surat motū z mor^o mēsurat tps. z hec ē s^a p^o h^o li.
 Ista igr ps pti et duas pti^o s3 q3 dup^r pbs pbat
 pⁿē illā. 2^a pti^o icipit ibi. Et h rōnabil' accidit. J
C In p^o igr pti^o hui^o pti^o pbs pōit vnā rōnē q3 ta
 lis ē. De illō cui^o mltitudo z paucitas dterminat p
 aliō mēsurat p illō. s3 paucitas z mltitudo mor^o
 detmiat p tps z ēt mltitudo z paucitas tps det
 miat p motū: s3 tps mēsurat motū z ēt mor^o mēsu
 rat tps. Unī ex h q3 tēp^o z mor^o adiūicē diffiniunt
 opz accipe q3 tūtatē vni^o s3 q3 tūtatē alii^o. Q3 enī tē
 pus mēsuret motū pti gigit ex h. q3 tps ē nūis mor^o.
 s3 mor^o detmiat z mēsurat tps q3 ad nos. nā qnq3
 s3 q3 tūtatē mor^o nobis certā cogscim^o q3 tūtatē tpi
 ut cū dicim^o tps ē mltū aut paucū s3 q3 tūtatē mo
 tus nobis certā: qm qm mor^o ē nobis cert^o tūc per
 motū mēsuram^o tps cogscēdo q3 tūtatē tpi p mo
 tu nobis certū. Nūi^o rōnis p pōit p^o deide mioz z
 pbatio mioris q3 tū ad utraq3 pte ei^o: cū dī. Tēp^o
 detmiat. i. mēsurat motū. qd pbat p h q3 tps est
 nūer^o mor^o. deide pbat alia ps mioris. s. q3 mor^o
 mēsurat tps cū dī. Et dicam^o mltū z paucū eē tps
 motu mēsurātes. s. ipz tps. z h pbat. p nūerabile
 qnq3 mēsuram^o vūz z e^o. s3 mor^o ē mēsurabil' nūa
 bilis z tps ē idē nūo. igr p motū qnq3 mēsuram^o tē
 pus. Q3 at p nūabile qnq3 mēsuram^o nūez z e^o: p3
 qm p nūis eqrū: eqrū mltitudine cogscim^o. vbi grā
 Sit h decē eq. tūc sit aliq3 sciēs nūerare seu copu
 tare usq3 ad decē. z igrēt q3 eq sint h. ipe p^t p nūis
 denariū sibi notū cogscē q3 eq sūt h z sic p nūis co
 gnoscim^o mltitudine eqrū. i. q3 eq sē h. s3 i vno eq
 ul' eqs ipis possum^o cogscē nūis eqrū. vbi grā. ut si
 q3 sciat q3 decē eq sē h. z nesciat coputare usq3 ad

T. cō. 111.

T. cō. 112.

63. p^o p^o h^o u^o l^o r^o.

Prima rō

Dubium,

Solutio,

decē spē vno eq̄ aut ip̄is eq̄s p̄t coḡscē nūz denari
 um cōputādo vnu equū z itez vnu qūsqz nūet oēs
 eq̄s z eodē mō ē de tpe z de motu. C̄ Dubitat̄ hic.
 q̄ illō p̄ qd̄ aliqd̄ mēsurat̄ ē notū eo: q̄ si p̄ nūz co-
 gnoscim⁹ nūata z eōz seq̄tur q̄ nūer⁹ ē notior ip̄is
 nūerat̄ z eōz. z sic idē respectu eiusdē erit magis z
 min⁹ notū qd̄ ē ip̄o. C̄ Dicēdū q̄ q̄nqz nūis ē ma-
 gis notū q̄ ip̄a nūata z q̄nqz eōz. nūqz t̄n̄ eidē itel-
 lectui sil' ē nūis notior ip̄is nūat̄ z eōz: s̄z h̄ b̄n̄ p̄t cō-
 rigere sil' ap̄o diuersos. v̄z. q̄ nūis vni intellectui sit
 notior ip̄is nūatis. z q̄ alēi intellectui sint ip̄a nūa-
 ta notiora q̄ nūis. p̄t ēt h̄ p̄tigē eidē intellectui i di-
 uersis ip̄ib⁹ s̄z nō sil'. C̄ Notādū fm̄ p̄cm̄ B q̄ eēn-
 tiale ē tpi mēsurare motū. s̄z mēsurari p̄ motū cō-
 petit nisi p̄ acc̄s. z p̄p̄t h̄ ut. d. p̄or̄ p̄hs. d. q̄ q̄n-
 qz mēsuram⁹ tps p̄ motū sic h̄ctur i trāslatiōe p̄m̄
 qz dēmiatio tps p̄ motū ē p̄ acc̄s. z demōstrat
 p̄ h̄ cū dīc̄ q̄nqz: qz h̄c rō accidit z q̄ h̄ ē per acci-
 dēs. h̄c p̄or̄. Itē. d. p̄or̄ q̄ illō qd̄ ē notū ap̄o nos
 nālī ē nūis. z igtū nālī ē nūeratū. z sic per notū
 qd̄ est nūer⁹ scim⁹ latēn⁹ qd̄ est nūeratū: z cū post
 hanc cognitionē accidit nobis errare aut dubitare
 de nūero reuertimur z scim⁹ nūm p̄ ip̄m nūeratū.

2. cō. 113.

Et h̄ rōnabilr̄ accidit. Imitat̄ enī magni-
 tudinē qd̄ ē mot⁹: hūc at̄ tps: eo qd̄ q̄sta
 z p̄tinua sint disibilia pp̄ qd̄ enī s̄z magni-
 tudinē eē huiusmodi mot⁹ h̄ sustinet: pp̄
 at̄ motū tps: z mēsuram⁹ magnitudinēz
 motu: z motū magnitudine. Aditā enim
 dicim⁹ eē viā: si p̄cessus multus. z hunc
 multū: si via multa. Sic igitur tēp⁹ si mo-
 tus: z motum si tempus.

Secūda rō

Hec ē r̄a p̄ticta 6^a p̄tis p̄n̄l̄s hui⁹ capli i q̄ p̄oif̄ r̄a
 rō p̄bas h̄nē p̄dictā q̄ tal' ē. Sic magnitudo z mo-
 t⁹ se h̄nt adiucē. ita mot⁹ z tps se h̄nt adiucē. qz si
 cut mot⁹ seq̄tur magnitudinē ita tps seq̄tur motū.
 Itā enī p̄sequūtur se adiucē i eo q̄ sūt q̄sta z dis-
 ibilia. nā mot⁹ h̄t q̄stiatē z disibilitatē a magnitu-
 die z tps a motu. s̄z nos mēsuram⁹ magnitudinēz
 q̄nqz p̄ motū. Dicim⁹ enī q̄ via seu magnitudo est
 ml̄ta ul' lōga si p̄cessus. i. mot⁹ sit lōg⁹ ul' ml̄t⁹ z
 eōz: qm̄ dicim⁹ motū eē ml̄tū si via ul' magnitudo
 sit ml̄ta. s̄z eodē mō tps mēsurat̄ a motu z mot⁹ a
 tpe. De ista rōne p̄ p̄oif̄ maior: deide mior. 3° v̄o 2°

Primū no-
tandum,

Sz h̄ gnqz sūt notāda s̄z p̄cm̄. Primū ē q̄ tps
 seq̄t motū i h̄ndo ista. s̄z q̄ ē q̄tū discretū qd̄ amō
 z p̄tinuū alio. ita q̄ ista s̄t i tpe pp̄ h̄ q̄ sequūtur
 i motu. S̄z q̄lic̄ tps z mot⁹ z alia q̄sta sint qd̄ amō
 p̄tūa z qd̄ amō discreta dēn̄ ē p̄us. qm̄ s̄t p̄tūa s̄z
 q̄ h̄nt p̄tes copulatas ad t̄minū cōez. z s̄t discreta
 s̄z q̄ h̄nt rōnē nūi. s̄z fm̄ q̄ replicātur bis aut ter.
 Nec h̄t q̄stias p̄tūa rōnē mēsure nisi s̄z q̄ h̄z rō-
 nē q̄stiat̄ discrete ut dēn̄ ē p̄ri. C̄ 2° ē notādū fm̄
 p̄cm̄ q̄ cā pp̄ quā accidit tpi q̄ mēsuref̄ p̄ motū ē
 qz mot⁹ ē cā i eē ei⁹ fm̄ q̄ ē s̄z illi⁹. h̄c p̄or̄. Et ex
 h̄ p̄z quō tps capit disibilitatē z q̄stiatē a motu. qz
 capit ista a motu tanq̄z a cā ml̄i z s̄bua. z illō etiā
 p̄us dēn̄ ē. C̄ 3° ē notādū s̄z p̄cm̄ q̄ tps mēsurat̄ a
 motu s̄z modū q̄ mēsurat motū: cū ip̄s fuerit ima-
 giatū eē mēsurā extēsa p̄ extēsiōnē mot⁹. z sic tēp⁹
 mēsurat motū. qz p̄ ip̄s cognoscit̄ q̄t⁹ ē mot⁹ z eōz.

Scōz notā.

Tertū no-
tandum.

Quartū no-
tandū.

C 4° ē notādū q̄ different̄ tps mēsurat motū z mo-

tus ip̄s tps qm̄ motū mēsurare tps ē acc̄s motui
 s̄z tps mēsurare motū ē illi eēntiale cū de eēntia il-
 li sit mēsurare motū. C̄ 5° ē notādū q̄ cū p̄hs. d.
 q̄ sic mot⁹ z magnitudo se h̄nt adiucē q̄tū ad mē-
 surationē ita tps z mot⁹ se h̄nt adiucē s̄z mēsurā-
 tionē dicit p̄or̄ sic. S̄z ē sciēdū q̄ s̄ba mot⁹ nō ē in
 mēsuratiōe spatij sic s̄ba tps ē i mēsuratiōe mot⁹.
 h̄c p̄or̄. z ista expositione non idigēt ut patet ma-
 nifeste intelligentibus.

Quintū no-
tandum.

Capl'm 5^m t̄ctat⁹ tertij q̄rti libri i q̄ dēmiat q̄ sūt
 z q̄ nō sūt eq̄līter sunt: z nō sūt in tpe ut i mēsurā.

2. cō. 114

Quoniam aut tps ē metrū mot⁹: z ei⁹
 qd̄ ē moueri. Adēsurat at̄ sic motū
 i determinādo quēdā motū q̄ mē-
 surabit totū: sic lōgitudinē cubit⁹ i d̄termi-
 nādo aliq̄z magnitudinē q̄ metitur totū.

C Istō ē 5^m capl's hui⁹ t̄ctat⁹ i q^o p̄hs icipit dēmiā-
 re de tpe i cōparatiōe ad alia q̄ sūt i tpe. Un̄ i h̄ ca-
 plo dēmiat de tpe i cōparatiōe ad ea q̄ sūt in tpe
 tanq̄z mēsurata in mēsurā: z cōtinet istō capl'm q̄-
 tuor ptes p̄n̄l̄s: qm̄ in p̄^a p̄hs narrat quō tps mē-
 surat motū z ē. In 2^a ibi [Manifestū aut qz z i ali-
 is.] Declat p̄hs quō tps mēsurat motū. In 3^a ibi
 [Qm̄ aut ē tēp⁹.] Declat quō tēp⁹ ē mēsurā q̄s̄
 z quō nō. In 4^a ibi [Manifestū igit qm̄ nec qd̄ nō
 ē.] Declat q̄ entia sūt in tpe z q̄ nō. In p̄^a igt̄ pte
 p̄n̄l̄ hui⁹ capli p̄hs narrat quō tps mēsurat motū
 z icipit a motu qz māifestū se h̄z ad tps ut. d. p̄or̄
 h̄. Un̄ ista ps p̄tiet duas p̄tictas qm̄ i p̄^a p̄hs nar-
 rat quō tps mēsurat motū. In 2^a ibi [Et ē motū i
 tpe eē.] Narrat p̄hs qd̄ ē motū eē i tpe z qd̄ o mo-
 tu mēsurat tpe. C̄ In p̄^a igt̄ pti^a hui⁹ p̄tis p̄hs p̄-
 narrat q̄ tps ē mēsurā mot⁹ z qd̄ itat̄ mot⁹ seu esse
 mot⁹. 2° narrat quō tps mēsurat motū z q̄stiatē ei⁹
 C̄ Dic̄ q̄ p̄ q̄ aut tps ē metrū. i. mēsurā mot⁹. z ei⁹
 qd̄ ē moueri. i. q̄stiat̄ ul' eē mot⁹. sup. opz vidē z q̄
 mō tps mēsurat motū. deide p̄hs narrat quō mo-
 t⁹ mēsurat a tpe. d. q̄ tps ē illō p̄ qd̄ mēsurat mo-
 t⁹ qm̄ mēsuram⁹ motū p̄ tps i mēsurādo p̄ tps aliq̄z
 p̄tē mot⁹ eq̄lē illi tpi: z p̄ illā p̄tē mot⁹ mēsuratā mē-
 suram⁹ totū motū: sic enī si uelim⁹ mēsurare aliq̄z
 lieā. s̄z cubitoz mēsuram⁹ vnā p̄tē liee p̄ vnū cubi-
 tū applicatū ad vnā p̄tē illi⁹ liee eq̄lē cubito z tē p̄
 illā p̄tē liee notā mēsuram⁹ totā lieā: ita mēsuram⁹
 motū mēsurādo p̄ aliq̄z p̄tē ei⁹ aliq̄tā z p̄ illā ptes
 postea mēsuram⁹ totū motū. v̄bi grā. nos mēsurā-
 m⁹ motū. s̄z horaz accipiēdo vnā horā z mēsuram⁹
 p̄ illā aliā p̄tē mot⁹ eq̄lē illi⁹ bore z postea p̄ illā p̄-
 tē mēsuram⁹ alias ptes motus. Et itelligo q̄ necē
 est illā p̄tē per quā mēsurat totū eē p̄tē aliq̄taz ita
 q̄ aliq̄tēs sūpta reddat suuz totū p̄cise ita q̄ nec
 plus nec min⁹: linea enī gnqz cubitoz cū dimidio
 nō p̄t mēsurari p̄ vnū cubitū qz q̄t̄scūqz accipiat
 vn⁹ cubit⁹ ul' addit plus ul' min⁹ q̄ est suū totum.
 C̄ Notādū s̄z p̄cm̄ B q̄ quēadmodū bicubit⁹ ē no-
 tior apud nos q̄ illud qd̄ mēsurat̄ per bicubitum.
 ita ps tps debet eē notior q̄ mot⁹ mēsurat⁹ p̄ illā
 p̄tē. z illa pars tps debet sciri per notiorē z p̄orē
 istoz motū q̄ ē mot⁹ diurn⁹ ut postea dicef̄. h̄ p̄or̄
 Et sic apparēt duo. p̄ri^m ē q̄ mēsurā sp̄ d̄z eē notū
 or ap̄o nos q̄ mēsuratū. q̄uis enī mot⁹ q̄tū ad su-
 um eē sit p̄us nor⁹ ap̄o nos via gnatiōis t̄n̄ nihil
 p̄hibet aliq̄z p̄tē tps q̄tū ad suā q̄stiatē eē magi

Notandus

notā apud nos aliq̄ pte mot⁹ z e⁹ qm̄ pole ē q̄ aliq̄ ps mot⁹ sit notior q̄tū ad suā q̄ditatez aliq̄ parte t̄pis. Scdm̄ qd̄ appet est q̄ motus diurn⁹ est notior z p̄or oī alio motu z per motū diurnū coḡscit̄ q̄ta est illa pars t̄pis p̄ quā coḡscitur pars mot⁹.

C Et ē motū i tpe eē mēsurari i tpe: z ipm̄ z eē ei⁹. Sil̄ enī z motū z eē mot⁹ mēsurat: z B ē ipsi in tpe esse mēsurari ipi⁹ esse.

C Nec ē 2^a p̄t^o 2^c p̄tis p̄n^o hui⁹ caplī i q̄ p̄s nar rat qd̄ ē motū eē i tpe z qd̄ d̄ motu mēsurat tpe di cēs q̄ motū eē i tpe ē motū mēsurari tpe. Deinde narrat qd̄ d̄ motu mēsurat tpe. d. q̄ tā mot⁹ tpe q̄ ē eē mot⁹ mēsurat tpe. Un̄ motū mēsurari tpe est ip̄s z eē ipi⁹ mēsurari tpe. t̄ps enī sil̄ mēsurat motū z eē mot⁹ z B ē i tpe motū eē. s. mēsurari tpe. **C** No tādū q̄ 2° d. h. q̄ itētio ei⁹ qd̄ dicim⁹ q̄ mot⁹ ē i tpe ē q̄ mot⁹ mēsurat p̄ t̄ps qm̄ mēsurat ip̄s: nō eē ipi⁹. hec 2° d. Nec l̄ra nō ē sic itelligēda q̄ t̄ps mē surat motū z nō mēsurat eē mot⁹. q̄ p̄s. d. q̄ t̄ps mēsurat motū z eē mot⁹. z ē 2° d. idē: s. illō o3 sic itelligi. s. q̄ mot⁹ mēsurat p̄ t̄ps z mot⁹ mēsurat ip̄s t̄ps z nō mēsurat eē ei⁹. B ē nō eēntial̄ mēsurat t̄pis: s. ē mēsurat t̄pis p̄ acc̄s ut p̄ 2° dcm̄ ē. **C** Itē 2° d. q̄ t̄ps mēsurat de motu utrūq̄. i. q̄t̄itate z eē: z B accidit motui q̄ nō ē ens s̄z oēs suas ptes i actu sic ē disp̄ōi mēsurat B ē i imagiatōe. vñ tēp⁹ mēsurat eē mot⁹ B ē q̄ditatē mot⁹: z q̄ditas mot⁹ p̄sistit i successiōe. z oē successiū aliō a tpe mēsu rat tpe: t̄ps ē mēsurat q̄t̄itatez mot⁹. p̄m̄ enī t̄ps mēsurat duratiōes oīuz alioz motuū. nē at̄ dura tio mot⁹ ē p̄p̄ia q̄t̄itas mot⁹. Si at̄ q̄rat qd̄ p̄s i telligat p̄ eē mot⁹. Dico q̄ itelligit q̄ditatē mot⁹ q̄ niā t̄ps mēsurat motū z q̄ditatē mot⁹ qm̄ q̄ditas mo t⁹ p̄sistit i h̄ndo pte p̄orē z posterorē: z iō tā mot⁹ q̄ q̄ditas mot⁹ mēsurat tpe ul̄ forte p̄ mēsurare eē rei p̄s itelligit eē mēsurat eēntialē rei: z s̄z B idē ē dicē t̄ps mēsurat motū z ē mēsurat eēntialē mot⁹. Un̄ s̄z v̄itatē idē realr̄ ē mot⁹ z eē mot⁹: ul̄ forte p̄ eē mot⁹ p̄s itelligit q̄t̄itatez mot⁹ qm̄ t̄ps mensu rat tā motū q̄ q̄t̄itatez motus ut dictum est.

C Manifestū aut̄ q̄ z alijs hoc est in tem pore eē mēsurari eē ipsoz sub tempore.

C Nec ē 2^a p̄s p̄n^o hui⁹ ca. i q̄ p̄s dclat quō t̄ps mē surat mo^o. i. ipas res ex̄ites in tpe q̄ p̄nt̄ gescē z moueri. Ista p̄s p̄tiet tres p̄t^o. qm̄ i p̄^a dclat qd̄ ē eē i tpe eo mō q̄ dicim⁹ res eē i tpe q̄ res nec s̄t ptes nec acc̄ntia t̄pis s̄z q̄ dicim⁹ hoiez aut equū eē i tpe. i. 2^a ibi. Qm̄ at̄ ē sic i nūo. **C** Lōcludit p̄s q̄ acc̄nt reb⁹ ex h̄ q̄ s̄t i tpe. i. 2^a p̄t^o ibi. **C** q̄re māife stū ē ex h̄s q̄ acc̄nt reb⁹ ex h̄ q̄ s̄t i tpe. **C** Lōcludit q̄ res eēne s̄z q̄ s̄t eēne nō s̄t i tpe. **C** P̄tia p̄t^o p̄tinet tres ptes qm̄ i p̄^a p̄s p̄p̄ōit q̄nē quā itēdit. i. 2^a vō p̄p̄ōit q̄dā d̄s̄ōez neciā ad suū p̄p̄ōm̄ p̄bādū. i. 3^a at̄ d̄struit v̄nā pte illi⁹ d̄s̄ōis. 2^a p̄s icipit ibi. **C** In tpe enī eē. **C** 3ª ibi. **C** Mani^o ē at̄. **C** P̄tio igr̄ p̄s p̄ p̄ōit q̄nē quā itēdit dicēs. Et i alijs trāsmutatiōib⁹ a motu ē māifestū q̄ eē eoz i tpe ē eē eoz mēsurari tpe. vñ p̄s itēdit p̄bare q̄ trāsmutabilia alia a motu s̄t i tpe sic nūatū i nūo. z hec ē 64^a q̄ hui⁹ li. quā q̄nē p̄s p̄bat sic. Trāsmutabile aliō a motu eē i tpe aut ē idē q̄ eē i tpe: q̄ ē qm̄ t̄ps ē. aut ē eē i tpe sic i nūo. z si sit i tpe sic i nūo: aut ē eē i tpe sic aliqd̄ qd̄ ē it̄secū nūo ē i nūo. vbi gr̄a sic ps nūi ē

i nūo aut passio nūi ul̄ acc̄s nūi ul̄ oīno qd̄cūq̄ qd̄ sit it̄secū nūo ē i nūo. ul̄ ē eē i nūo sic nūatū ē i nūo. s. trāsmutabile aliō a motu eē i tpe nō ē eē in tpe: q̄ ē qm̄ t̄ps ē. nec eē i tpe sic i nūo sic aliqd̄ it̄ri secū nūo ut ps ul̄ passio z ē. ḡ trāsmutabile aliō a mo^o eē i tpe ē eē i tpe sic nūatū ē in nūo. de q̄ rōne p̄s p̄ p̄p̄ōit q̄nē quā itēdit ut dcm̄ ē. Deinde ponit maiorē. 3° vō minorē cū sua p̄batiōe. l̄ra plana est. Deinde p̄s ponit quandā diuisionem p̄ quā intē dit p̄bare suam conclusionem dicens.

C In tpe enī eē duoz ē altez: vñ qd̄ eē tē qm̄ ip̄s ē: vñ at̄ sic qdā dicim⁹: q̄ i nūe ro sūt. **C** Hoc at̄ significat: aut sic p̄tē nūeri z passionē: z oīno qd̄ nūeri ē aliqd̄: aut qd̄ ē ipi⁹ nūer⁹. Qm̄ at̄ nūer⁹ t̄ps ē ip̄s qd̄ eē nē z p̄u⁹: z q̄cūq̄ sūt h̄mōi: sic i tpe sūt sic in nūero v̄nitas z sup̄flu⁹ z par. **C** Nec qd̄ez nūeri aliqd̄: illa vō t̄pis aliqd̄ sūt. **C** Res at̄ sic i nūero i tpe sūt. **C** Si aut̄ B ē cōtinent̄ sub nūero: sicut que sūt i loco: sub loco.

C Nec ē 2^a p̄s p̄t^o 2^c p̄tis p̄n^o hui⁹ ca. d̄s̄io igr̄ tal̄ ē. Trāsmutabile aliō a motu eē i tpe est alterū istoz. aut eē i tpe q̄ ē qm̄ t̄ps ē. aut eē i tpe ita q̄ sit sepatū a tpe ita q̄ nō sit ligatio int̄ ip̄s z t̄ps nisi in eē eoz isit: aut eē i tpe ē eē sic i nūo. hec igr̄ ē d̄s̄io q̄ trāsmutabile aliō a motu eē i tpe ul̄ ē eē i tpe q̄ ē qm̄ t̄ps ē ul̄ ē eē i tpe sic i nūo. Deinde s̄b̄didit p̄s altez mēbroz. s. esse i tpe sic i nūo: q̄ eē i nūo ē du plr̄. s. ul̄ eē i nūo sic aliqd̄ extr̄secū ut sic nūatū ē i nūo. aut eē i nūo sic aliqd̄ it̄secū nūi eē i nūo ad huc eē i nūo sic it̄secū nūi ē i nūo p̄t eē multz mo dis. aut sic ps nūi ē i nūo aut sic passio nūi ē i nūo z ul̄ sic aliqd̄ it̄secū nūi ē i nūo siue sit ps d̄s̄ō nis nūi siue sit acc̄s nūi: z h̄ siue sit acc̄s cōe si ue sit acc̄s p̄p̄iū. Ista d̄s̄ionē p̄ōit p̄h̄s dicens q̄ h̄. s. eē i nūo significat aut sic p̄tē nūi: h̄ ē aut sic ps nūi ē i nūo: z passionē h̄ ē sic passio nūi ē i nūo. z oīo sic qd̄ ē aliqd̄ nūi sup̄ple ē i nūo siue sit acc̄s cōe siue sit acc̄s p̄p̄iū siue sit ps d̄s̄ōnis nūeri. Deinde p̄ōit aliqd̄ mēbrū s̄b̄d̄s̄ōis p̄n^o dicēs. Aut qd̄ ē ipi⁹ nūi. i. aut q̄ illō d̄i eē i nūo sic nūatū ē in nūo. q̄ enī t̄ps ē qdā nūis iō qdā s̄t i tpe tanq̄ it̄ri seca t̄pi. ip̄s enī nē z p̄us z poster⁹ s̄t i tpe q̄ s̄t it̄ri seca t̄pi. s̄t enī sic i tpe sic v̄nitas z sup̄fluū z par s̄t i nūo. ista enī sūt aliqd̄ nūi. z ista. s. nē p̄i⁹ z poste ri⁹ sūt aliqd̄ t̄pis. s. res trāsmutabiles alie a motu sūt i tpe nō sic aliqd̄ it̄secū t̄pi. z hec ē v̄na ps mi noris. s. sūt i tpe sic nūatū i nūo. z iō p̄tinent̄ s̄b̄ nu mero. s. tpe sic illa q̄ s̄t i loco p̄tinet̄ s̄b̄ loco. vñ 2° d. q̄ res attribuit̄ nūo aut sic aliqd̄ qd̄ accipit̄ i d̄i fōne nūeri. aut sic illō i cui⁹ d̄s̄ōne accipit̄ nūis. i. acc̄ntia eēntialia. aut sic ista quoz v̄nū accipitur i d̄s̄ōne alr̄i⁹ ut sūt cōrelatiua q̄ s̄t i nūo ut duplū z dimidiū. aut sic nūeratiū attribuit̄ nūo. hec 2° d. vñ breuiter aliqd̄ d̄i eē i nūero: uel sic it̄secū nūo uel sic nūatuz dicit̄ eē in nūo. intr̄secū vō nūero est ul̄ ps d̄s̄ōnis nūeri ul̄ ps q̄t̄itatiua nūeri uel acc̄s nūeri. z hoc siue sit acc̄s essentialē siue sit acc̄s p̄ acc̄s siue ēt sit acc̄s absolutū ut par z i par siue sit acc̄s respectiū ut duplū z dimidiuz.

C Manifestū at̄ ē qm̄ nō ē i tpe eē qm̄ t̄ps ē: sic neq̄ i motu eē neq̄ i loco: qm̄ loc⁹ ē z

2. cōt. 5.

64. cōclusio
huius libri,

2. cō. 116.

motus. Si enim erit quod est in aliquo: sic omnes res erunt in quolibet: et celum in milio. Quia enim milium est: et celum. Sed hoc quod accidit illud autem necesse est consequi et ei quod est in tempore esse quoddam tempus: quoniam et illud est et ei quod est in motu: esse tunc motum.

Hec est prima pars prima et prima pars huius capituli. in qua posita diffinitione preterea que pertinet maiori rationis probatur. scilicet. si res esse in tempore aut esse quoniam tempus est. aut esse in tempore sic in numero et hoc autem sic intrinsecum numero ut. sic pars aut accens numeri aut sic numeratum est in numero. et visio que transmutabile aliud a motu non est in tempore sic aliquid intrinsecum tempori. sic pars vel accens temporis. et hoc propter fuit vna pars minoris. pars in ista parte destruit aliud membrum diffinitionis probatur que res esse in tempore non est res esse in tempore que res est quoniam tempus est et hec fuit alia pars minoris. et hoc probatur pars sic. res dicitur in tempore sic res dicitur esse in motu vel in loco ut dicitur est superius. scilicet res non dicitur esse in motu que res est quoniam motus est. nec res dicitur esse in loco que est quoniam locus est: que si esset ita tunc quolibet res esset in quolibet alia re: que quolibet res est quoniam quilibet aliquid quolibet res est. et sic celum esset in milio que celum est quoniam milium est. si res esse in tempore non est res esse quoniam tempus est. et hec fuit vna pars prima minoris. vnde esse in loco vel in motu: non est esse quoniam locus vel motus est: sed hoc accidit. si que hoc corpus quod est quoniam iste locus est sit in hoc loco. et que hoc corpus quod est quoniam motus est sit in motu. necio tamen sequitur ad aliquid esse in tempore illud tempus esse in quod illud est. nam sequitur hoc est in tempore que tempus est in quod hoc est. et ad aliquid esse in motu necio sequitur motum esse quoniam sequitur hoc est in motu. que motus est. et hoc est quod. d. pars. Sed hoc quod accidit. scilicet ut que hoc quod est esse quoniam tempus est vel motus est: sit in isto tempore vel in motu. et id non est idem esse in tempore vel in motu et esse quoniam tempus vel motus est. illud autem necesse est consequi et ei quod est in tempore esse quoddam tempus quoniam et illud est et ei quod est in motu tunc esse motum. hoc est necio sequitur res est in tempore que tempus est in quod res est. et necio sequitur res est in motu igitur motus est. Et dicitur. d. prima que probatur iterum per hoc declarare dicitur iterum prosecutione essentiali et accidentaliter. ista prosecutione est per accens cum fuerit milium. celum erit. et sicut cum erit tempus erit hoc. et cum fuerit hoc erit tempus. Prosecutio vero necessaria est ut sequitur ex esse alicuius in tempore esse tempus. propter illius rei: non esse tempus simpliciter et necessaria est illa prosecutione cum aliquis fuerit in motu erit motus propter eius. hec prima.

Dubium

Solutio

Et. co. 117.

Quia autem est sic est in numero sic in tempore: accipit aliquod plus tempus omni eo quod est in tempore. Autem necesse est omnia que sunt in tempore: contineri sub tempore: sicut alia quecumque in alio sunt ut que sunt in loco sub loco. Et patitur aliquid sub tempore: sic et consuevimus dicere: que tabefacit tempus: senescunt omnia in tempore: et obliuiscuntur propter tempus: sed non didicit: necque novum factum est:

necque bonum. Corruptio enim causa per se est tempus. numerus etenim motus est. motus autem distare facit quod est.

Hec est prima pars prima et prima pars huius capituli in qua probatur quod accidit rebus ex hoc que sunt in tempore. et per hoc datur dicitur in ea que sunt in tempore et in ea que non sunt in tempore. et probatur pars que tria sunt que accidunt rebus per hoc que sunt in tempore. Quorum prima est que omne quod est in tempore excedit a tempore. et hec est 65a pars huius libri que probatur sic per expone per. De quod est in aliquo numero excedit illud ex duobus extremis. scilicet omne quod est in tempore est in eo ut in aliquo numero. si omne quod est in tempore tempus excedit illud ex duobus extremis. De illa ratione propter probatur pars minor est cum hinc. deinde probatur probatione maioris. Maior est cum hinc probatur cum dicitur. Quia autem est sic in numero in tempore esse et per hoc habet minor. deinde cum dicitur. Accipiet aliquid plus tempus omni eo quod est in tempore. hoc est. omne quod est in tempore tempus excedit ipsum ex duobus extremis. et hec est probatur. deinde probatur pars probatione maioris cum dicitur. vnde necesse est omnia que sunt sub tempore et cetera. probatio maioris talis est. Sic omnia que sunt in aliquo continentur ab illo. ubi gratia. omnia que sunt in loco continentur a loco vel sub loco et sic de alijs: ita omnia que sunt in tempore continentur a tempore seu sub tempore et sic exceduntur a tempore et hec probatio tenet a loco a simili. Et dicitur vero quod accidit rebus ex hoc que sunt in tempore probatur cum dicitur. et patitur aliquid. Et est que omne quod est in tempore patitur a tempore passione corruptiva. et hec est 66a pars huius libri. que probatur sic. ab illo quod tabefacit res exites in eo et facit eas senescere et est causa obliuionis et non scie: patitur res exites in eo passione corruptiva. scilicet tempus tabefacit res exites in eo et facit eas senescere et est causa obliuionis et non scie: patitur res exites in eo passione corruptiva. scilicet tempus tabefacit res exites in eo et facit eas senescere et est causa obliuionis et non scie que omne quod in tempore patitur a tempore passione corruptiva. maior huius rationis statim pars. que tabefacit res et facit eas senescere et est causa obliuionis et non scie: patitur res exites in eo passione corruptiva. minor vero pars ex eodem modo loquendi que consuevimus dicere que tempus tabefacit et omnia senescunt sub tempore et que obliuio sit propter tempus. sed non dicitur que aliquis didicit propter tempus nec que aliquid novum vel bonum factum est propter tempus. de ista ratione minor probatur in ista. Ut dicitur duobus que accidunt rebus ex hoc que sunt in tempore probatur dicitur 3a quod accidit rebus ex hoc que sunt in tempore quod est per se corruptiva a tempore. vnde tempus est per se causa corruptiois eorum que sunt in tempore. et hec est 67a pars huius libri que probatur sic. Tempus est per se causa illius quod inest essentialiter in re qua sequitur tempus. scilicet in motu. scilicet motus est per se causa corruptiois. quoniam motus naturaliter habet ut per ipsum auferat res a sua substantia. igitur tempus est causa corruptiois per se eorum que sunt in tempore. de illa ratione propter probatur. deinde probatur maior. minor vero dicitur hoc. Circa prima est dubium que non videtur que omne quod est in tempore excedat a tempore que tempus est mensura rei: scilicet mensura et mensurata sunt equalia igitur res que est in tempore sic in mensura non excedit a tempore. hoc confirmat spatium de motu quoniam omnis motus finit in tempore sibi equali et per omnes non excedit a tempore. Item motus eternus est in tempore et tamen non excedit a tempore ex duobus extremis. Dicitur que omne quod est in tempore excedit a tempore. sed non excedit a tempore quod est mensura sua adequata: sed excedit a tempore maiori que est sua mensura adequata. sic omne quod est in numero excedit a numero maiori que est numerus que est mensura adequata ei ut 4a hoies non excedit a numero que ternario sed a numero senario. et sic motus mensurat per vna hora tanquam per mensura adequata excedit a tempore maiori scilicet ab vno mense vel vno die. et sic debet intelligi dictum probatur. scilicet que omne quod est in tempore excedit ab aliquo tempore: non tamen excedit a tempore quod est eius mensura adequata: et per hoc probatur ratio ad prima instantia. Ad 2a dico que motus est

65. conclusio huius libri.

67. conclusio huius libri.

Primum dubium

Secundus Ad primum

Ad secundum

nus nō ē i tpe sic nūatū i nūo nisi s3 suas ptes: nec est tot^o mot^o et n^o fm se totū i tpe pprie loquēdo. Un̄ eē i tpe ē duplr. v3. iprope. ut eē i tpe qz est qm̄ tps ē. s3 h̄ eē i tpe ualde iprope. Esse at̄ i tpe pprie h̄ ē duplr. s. magis pprie z min^o pprie. Esse i tpe magis pprie ē eē i tpe sic i nūo. Esse vō in tpe min^o pprie ē h̄ere eē extēsi cū tpe ad modū q̄ vna q̄titas ē coex̄ns cū alia q̄titate. z isto^o ē tot^o mot^o et n^o in tpe. sed nō est in tpe sic mēsuratū i nūo nisi fm suas ptes: qz infinitum s3 qz est infinitum non ē nūis. Circa 2^m declaratū ē sciēdū qz pbs nō dīc qz oē qd̄ ē i tpe patiat a tpe lz 2° h̄ dīcat: s3 pbs dīcit qz necesse ē oē qd̄ ē i tpe pati sub tpe. Un̄ pp dca 2° ē sciēdū qz aliqd̄ dī agere i aliō ul' qz trāsmutat ipz ul' qz applicat ei p̄riū agēs i ipz sic h̄o dī cōburere domū qz applicat ignē. Alio^o dī illō agē i aliō q̄ p̄tinuat applicatio p̄riū agēs i ipz z fit mora applicatiōis: z illo^o dī tps agē i res ex̄ntes i tē pore qz p tps fit mora formalr applicatiōis p̄riū agēs i res. nā tps formalr ē mora. Sed ē sciēdū qz hoies attribuūt tpi corruptiōes z defect^o q̄ruz nō appet cā extrinseca. Et iō dīcūt qz tps ē cā taliū defectuū. Un̄ si aliqs moriat senio dīcīm^o qz tps ē cā sue mori. s3 si moriat gladio nō attribuīm^o illaz mortē tpi. Silt^r qz cā gñatiōis rei est manifesta iō nō attribuūt hoies tpi gñatiōes. z sic ē de obliuio ne z de addiscē z de senio z uetustate. z differunt seniū z uetustas: qz uetustas pprie ē i reb^o inaias seniū vō ē i reb^o aias: z fm vitatē tps nō ē cā effectiua nisi eo mō quo dcm̄ ē. Circa at̄ 3^m declaratū fm 2° h̄ ē notādū qz cū tps attribuāt opatiōi dī gñi^o ē ut attribuāt opatiōi q̄ iuenit eēntialr in re quā segtur tps. s. i. motu. z mot^o nālī h̄et ut p ipm auferat res a sua sba z illa ablatio p se iducit corrupiōnē rei lz iducat gñatiōnē i reb^o gñas p accns ex motu. igit iuenit gñatio p accns z corruptio p se z ex tpe iuenit utrūqz p accns: s3 gñatio p accns accntis. Lep^o enī accidit ei cui accidit gñatio ex motu z segtur ex isto i q̄ iuenit corruptio p se. corrupiō igit attribuīt ei q̄si scdario z gñatio q̄si acci dēs purū. B 2°. Sed h̄ dubitat: qz pbs dīc i tex. qz tps ē p se cā corrupiōis. z 2° dīc qz tps est cā corrupiōis p accns: z sic 2° vī dīcē Aristoteli Dicēdū qz p accns vno^o distiguit 2° p^m. z alio^o distiguit 2° p se. Dico igit qz tps ē cā corrupiōis per accns fm qz p accns distiguit 2° p^m. s3 nō ē cā corrupiōis p accns s3 qz p accns distiguit 2° p se. vñ illa nō repugnat. v3. qz tps sit p se cā corrupiōis z qz tps sit cā p accns corrupiōis fm qz p accns oppōit ei qd̄ ē p. S3 adhuc dubitat. v3. qlit mot^o ul' tps sit p se cā corrupiōis. h̄eni nō vī uey qm̄ mot^o ē cā p accns corrupiōis qz p motū celi adducunt stelle q̄ sūt p se cā corrupiōis alicui^o rei ut p3 2° celi. z si mot^o celi nō sit p se cā corrupiōis mlto magis tps nō erit p se cā corrupiōis. Itē corrupiō nō itēdit p se ab aliq̄ agēte ut p3 p 2° me tha^o. ḡ corrupiōis nō est p se aliq̄ cā. Dicēdū igit qz oē corrupibile actu ex̄ns de necitate corrupit ut pbat pbs p celi z et 2° de gñatiōe: s3 nō oē gñabile de necitate gñat qm̄ mlta sūt po^o eē q̄ nunqz erūt. Dico igit qz pbs p h̄ qz dīc tps aut motū eē p se cā corrupiōis itelligit qz tps ul' mot^o ē necia cā corrupiōis: qz qd̄cūqz corrupibile actu ex̄ns accipiat necē ē qz ipz aliq̄ corrupat cū nullū corrupibile possit eē eternū: s3 nō ē necē qd̄cūqz gñabile gñari aliq̄: imo po^o ē gñatiōez alicui^o rei ipe diriō mot^o ul' tps dī eē p se cā magis corrupiōnis q̄ gñatiōis. Dicēdū igit qz pbs i pposito p se itelligit neciū ul' ieuitabile. z p accns itelligit p̄tīgēs nō neciū seu euitabile. Ad 2^m igit i p̄riū cū dī qz mot^o celi ē cā p accns corrupiōis. Dico qz ē cā p accns corrupiōis necia rei corrupibil' ex̄ntis i actu. Un̄ illa stat sil. v3. qz mot^o celi sit p se cā corrupiōis accipiēdo p se p necio ul' p ieuitabili z tñ qz ē cā p accns necia corrupiōis. vñ accipendo p se p necio sic ei nō repugnat p accns neciū: s3 p accns qd̄ pōt nō eē. Ad 2^m cū dī qz corrupiō nō itēdit p se: pcedo: z iō pcedo qz corrupiōis nō ē aliq̄ cā p se itēdēs eā. cū h̄ tñ stat qz corrupiōis sit aliq̄ cā p se. i. necia. Si dī qz pbs p celi dīc qz oē gñabile de necitate gñabit z oē corrupibile de necitate corrupet. Dicēdū qz gñabile ē dup^o. s. habēs pōz p̄p̄iā ut gñet: z h̄ns pōz remota ut generet. gñabile i pō p̄p̄iā ē illō qd̄ ē ita p̄p̄iā gñatiōi qz ei^o gñatio nō pōt ipediri qm̄ mā p̄t ita eē disposita ad aliq̄ formā qz gñatio illi^o foie non p̄t p nāz ipediri: s3 gñabile i pō remota ē illō cui^o mā idiget multz dispōnib^o ad h̄ qz illi^o foia iducat. Dico igit qz pbs itēdit qz oē gñabile p̄p̄iā pō de necitate gñabit s3 nō itēdit qz oē gñabile pō remota gñet. Et eodē mō p̄t distigui de corrupibili. q̄ nā aliqd̄ dī corrupibile pō p̄p̄iā ut ē corrupibile actu ex̄ns. z oē tale de necitate corrupet. Aliud vō ē corrupibile pō remota ut ē illō qd̄ adhuc nō ē gñatū ut antichristus. tūc dico qz nō oē tale ē corrupibile de necitate: z hoc intendit pbs hic: z hanc distinctionem innuit p celi.

Quare manifestū ē: qm̄ que sunt sp fm qd̄ semp sūt: nō sunt i tpe. Necqz enī cōtinēt sub tpe necqz mēsurat eē eoz sub tpe.
Ex his q̄ accidūt reb^o ex h̄ qz sūt i tpe pcludit pbs 3^m. s. qz res etne s3 qz sūt etne nō sūt i tpe. z hec ē 68° 2° hui^o li. q̄ pbat duplr z p sic. oia q̄ sūt in tpe p̄tinent. i. excedunt z mēsurant a tpe. s3 res etne s3 qz etne nō p̄tinent a tpe: qz nō excedūt a tpe nec mēsurant a tpe: ḡ res etne s3 qz etne n̄ sūt i tpe.
Signū at̄ huiusmodi: qm̄ necqz patiunt nihil a tpe: tanqz non entia in tempore.
Scdō pbat eadē 2° p qddā fig^m z ē qz res etne nō patiunt a tpe ut p3 ad sēsi. corpa enī celestia n̄ sene scūt nec defiorant ut p3 ad sēsi. z h̄ ē sig^m qz nō sūt i tpe sic nō entia nō sūt i tpe. Adndū s3 2° B qz pbs h̄ itēdit p res etnas corpa celestia. p3 enī sēsi qz tps nō opat i eis. hec 2°. Itē. d. 2° qz pbs p nō entia i tpe inuit sepata a mā. qz corpa celestia: lz nō sūt cū tpe s3 qz tps nō p̄tiet ista. tñ sē coex̄ntia cū tpe. i. qz eē eoz qd̄ ē i motu ē ex̄ns cū eē tps coex̄ntia q̄titas cū q̄titate: res vō sepate n̄ h̄nt cōtinētā nec coex̄ntiā. z iō dīc Ari. qz res etne. s. corpa celestia nō sūt i tpe sic i mēsurā tanqz nō entia in tpe. i. sic sbe sepate: ut de^o z itelligētie nō sūt i tpe sic i mēsurā. Ex dīc 2° h̄ p̄t accipi qz corpa celestia vno^o sūt i tpe alio^o nō sūt i tpe. qm̄ sūt i tpe coex̄stūt cū tpe coex̄ntia q̄titas cū q̄titate. qz sūt sil' si multa q̄titas cū tpe z nō sepant fm locū. nā q̄titas ce li nō sepatur fm locū a tpe. sed alio mō nō sūt in tpe: qz nō mēsurant tpe: nō enī pōt duratio corpis celestis sciri p tps. nō enī pōt p tps cogsci qz celuz

Dubitatio.
 Solutio.

68 c. d. huius
 buua 4. 4.

Notandus

2° corpa
 ra celestia
 sint in tpe z
 non sūt.

Dubium
Solutio.

Durabit tñ sic q nō plus: z b ē pprie mēsurari tpe
f. cogscere p tps q; diu res durabit ita q nō ul' i
CS3 dubiū ē b. s. utz aliq mō debeat pcedi q s
stātie sepate sint i tpe. Dicēdū q aliqd eē i tpe ē tri
pl'r. vno^o aliqd dī: eē i tpe coerētia entitativa z b ē
existē qñ tps existit. z illo^o oē qd ē: est i tpe. z illo^o
sbe sepate sūt i tpe. f. coerētia entitativa. Alio^o est
aliqd i tpe. v3. coerētia q̄stiatia z illo^o corpa cele
stia sē i tpe s3 sbe sepate nō. 3° dī: aliqd eē i tpe sic
i nūo z i mēsurā. z illo^o solū corru^o sē i tpe q̄re z c.

C. 6. 118.

Quāntū atē tps mēsuratio mor: erit z get
metrū fm accidēs. Dis eni ges in tēpo
re. Nō eni sicut qd in motu est necē mo
ueri: sic z quod in tempore est.

Hec ē 3^a ps pñ^o hui^o capli i q̄ declat q tps ē mē
sura get: z quō: z p̄tinet duas p̄ticias. qm i p^a de
clat q tps ē mēsurā get z remouet vntū dubiū. i
2ª ibi Quare qd mouet. Onidit quō tps ē mē
sura mor z get. P̄tia p̄ticia p̄tinet duas p̄ticias:
qm i p^a declat q ges mēsurat tpe. i 2^a at ibi Nō
eni oē. Declat phūs qb^o cōpetit vā ges z qb^o nō.
P̄tia ps hēt duas p̄ticias: qm i p^a p̄bat q̄ itē
ta. i 2^a ibi Nō eni mor. Remouet dubiū. P̄tio
igit declat phūs q tps ē mēsurā get. z hec ē 6^a q̄
hui^o li. q̄ p̄bat sic. Illō qd ē mēsurā mor ē mēsurā
get. s3 tēp^o ē mēsurā mor: q̄ tps ē mēsurā get. De
ista rōne p̄ pōit mior: deide q̄. Deide narrat phūs
quō tps ē mēsurā get dices q tps ē mēsurā get p
accūs. CS3 dō vō p̄bat eadē q̄ sic. Eē i tpe eē i
tpe sic i nūo ul' i mēsurā. s3 ois ges ē i tpe. q̄ ois q̄
es ē i tpe sic i nūo ul' i mēsurā. z p̄ p̄tis tps ē mēsu
rā get. De ista rōne sola mior pōit i lra cū dī. Dis
eni ges i tpe ē. C̄ntelligēdū q̄ cū dī q̄ tps mēsu
rat getē z q̄ ges ē i tpe sic i mēsurā q̄ b̄ nō ē sic in
telligēdū. f. q̄ ges sic mēsurat tpe q̄ p̄tis^o tps cor
rūdeat ptes getis i medietate tps si medietas get
z 4^a ps get i 4ª pte tps. ut sic mor didit s3 dīstio
tē tps: ita ges didat fm dīstionē tps. qm si ita eēt
tē gescēs tñsmutaref s3 illō s3 qd gescit qd ē ipo^o
q̄ trāsmutatio z ges eiusdē s3 idē sūt opposita. cō
sequētia vō p̄bo sic. qm si ges didat s3 dīstionē tps
tē gescēs i vna pte tps hēret vna pte get z sic ge
scēs se hēret alr z alr respectu get: q̄ nē s3 vna pte
get eēt z iā nō eēt s3 illa pte get: s3 sub alia pte. cūz
igit gescēs formāl'r gescit s3 getē sic albū formāl'r
ē albū s3 albedinē segtur q̄ si gescēs sit cōtinue s3
alia pte get z gescēs trāsmutat fm getē: tñ gescit
formāl'r s3 getē z sic gescēs s3 idē gescēt z trāsmu
taref qd ē ipo^o. Dico igit q̄ de v̄tute fm dīs nō est
v̄z q̄ ges mēsurat tpe q̄ s3 v̄tate ges nō ē aliqd
eris i rez nā accipiēdo getē p̄ vā p̄uatiōe mor: q̄
p̄uatio nō existit ut declatū ē p̄ hui^o. phūs tñ z etiā
p̄^o p̄cludit istā. f. q̄ ges mēsurat tpe s3 b̄ intelle
ctu. v3. q̄ p̄ tps pōt cogsci ul' sciri q̄; diu aliqd cor
pus p̄uat motu sic q̄; diu gescit ut cognita q̄stitate
vni^o hore si cōcedat q̄ illō cor^o p̄ vna horā non
moueat tūc p̄ vna horā cogscit q̄; diu illō cor^o ge
scit. CS3 dō ē sciēdū fm p̄^o iferi^o i isto eodez p̄^o
q̄ ga ges ē p̄uatio mor z eodē mō cogscit h̄it^o p̄
se z p̄uatio p̄ accūs ut p3. Sēsus eni app̄hēdit albū
p̄ se z nigrū s3 q̄ ē p̄uatio albi: z iō q̄ tps ē per se
mēsurā q̄ cogscit mor. iō mor pōt eē p̄ accūs mē
sura get. C̄ū ē sciēdū q̄ p̄^o nō itelligit q̄ nigre
do sit p̄uatio s3 q̄ nigredo sit q̄dāmō p̄uatio albe

63 cōclusio
huius libri.

dis qz magis accidit ad iperfectionē z ad p̄natio
nē qz albedo: z ita ē de alijs accūtibus p̄rijs ut de
calore z frigiditate. v3. q̄ vnum est ut habitus. rel
quum vō ut p̄uato.

Nō eni mor tps est: s3 numer^o motus.

In numero aut mor p̄tingit eē z gescēs.

Hec ē 2^a p̄ticia p̄ p̄tis p̄ p̄ticle 3^e p̄tis p̄n^o hui^o
capli i q̄ remouet qd dā dubiū z ē tale. tps ē mēsu
rā mor. p̄ q̄ q̄ nihil ē i tpe nisi mor ul' qd est i mo
tu. s3 ges nec ē mor nec ē i motu: s3 ges nō ē in tpe.
Illud dubiū remouet phūs. d. q̄ nō opz q̄ sic necē
ē oē qd ē i motu moueri: sic sit necē oē qd est i tpe
moueri. qz tps nō ē mor s3 ē nūo mor: nūc aut ge
scēs pōt eē in nūo q̄uis motus non sit in motu.

Nō eni oē imobile gescit: s3 p̄uatiū motu
aptū natū moueri: sic dēn ē in p̄oribus.

Hec ē 2^a ps p̄ p̄ticle 3^e p̄tis p̄n^o hui^o capli i qua
phūs narrat qb^o cōpetit vā ges z qb^o nō ut ex hoc
appeat vē q̄ mota z q̄ gescētia sūt i tpe z q̄ nō sūt i
tpe. p̄ tñ narrat s3. 2° vō cū dīc̄. Eē at i nūo. Declat
q̄ tā motū q̄ quiescēs sūt i tpe. P̄tio igit nar
rādo dīc̄ phūs. d. nō oē imo^o b̄ ē nō oē nō motus
gescit. f. quiete vā. sed solū illō imo^o seu nō motus
quiescit vē qd ē p̄uatiū motu: sed ē aptū natū mo
ueri. Et p̄^o. d. b̄ q̄ qz quiescēs dī trāstūptiue ut dī
q̄ poli sūt gescētes: z dī vē. f. i eis q̄ sūt inata mo
ueri eēntial'r. z quies q̄ ē i tpe ē vā ges. icipit dēla
re b̄ ne i eo cadat deceptio. z dīc̄ q̄ nō oē nō motū
necē ē q̄ gescat z c̄. C̄ū s3 p̄^o dup^o ē quies. f. ges
vā. z illa ē i eo qd nō mouet qd tñ inatū ē moueri.
Alia ges ē trāstūptiue dicta z illa ē i eo qd nō mo
uet nec inatū ē moueri. Itē. d. p̄^o q̄ p̄ h̄ qd dicit
phūs q̄ nō oē imo^o quiescit. s3 solū illō qd inatū ē
moueri inuit q̄ mota z q̄ gescētia sūt i tpe. mota enī
sp̄ ut orbis: s3 gescētia sp̄ ut t̄ra nō sūt i tpe cū tps
nō excedit illa. hec p̄^o. Ex hoc igit p3 q̄ solū mo
ta z gescētia q̄ aliqui mouēt z aliqui gescūt s̄ i tpe.

Essē aut i nūero: ē eē quēdā nūez rei: z
mēsurari eē ip̄si^o nūero in q̄ est. Quare si
in tpe: z sub tpe ē. Adēsurabit aut tps qd
mouebif z quiescēs fm qd b̄ quidē mo
tū: illud aut quiescēs. Adotū eni ip̄oruz z
quietem mēsurabit fm qd quāta q̄daz.

Uiso q̄ mota z q̄ quiescētia sūt i tpe declat phūs
q̄ tā illō qd mouet q̄; ē illō qd quiescit mēsurat
tpe. z hec ē 7° q̄ hui^o libri. p̄ tñ phūs declat illaz
p̄nē. 2° vō narrat q̄stū ad quid mor z etiāz quies
mēsurant tpe. P̄tio igit q̄ declat sic. Dē qd est in
nūo mēsurat nūo in quo ē. sed tā illō qd mouet q̄;
etiā illō qd quiescit est i tpe sicut i nūo igit tā illud
qd mouet q̄; illud qd quiescit mēsurat tpe. De il
la rōne p̄ ponif p̄batō maioris que talis est. Esse
in nūo est esse nūm quēdā rei z mēsurari eē ip̄sus
numero in q̄ est. b̄ est esse in nūo ē eē in nūo sicut i
mēsurā ut declaratū est p̄^o. z ex hoc sequif q̄ oē
qd est in nūo mēsurat nūo in quo est. Deide mior
ponif z s̄l' p̄cludit q̄ cū dī. Quare si i tpe. hoc est si
p̄ qz illō qd mouet z qd gescit i tpe tps mēsurabit
tā illō qd mouet q̄; illō qd gescit. qz cū tps nō mē
surat illā rē q̄ mouet z illā q̄ gescit q̄stū ad entita
tes suas. s3 solū in q̄stū s̄i aliqui i motu z aliqui i gete
z iō s̄dit phūs. d. q̄ tps mēsurat illō qd mouet z

Duplex est
quies.

70 cōclusio
huius libri.

illud quod gescit h3 qd h e motu z illud gescies. C Deinde narrat phis qtu ad qd motus z ges mēsuratur tpe. d. qd tps mēsurat motu z gete qtu ad qta qda h e inqtu sūt qta. s. termiata h e inqtu motus e tāt sic qd nō e maior: z sic inqtu ges est tāta sic qd ista res diu nō moueat ita qd nō uli. Et 2^{or}. d. qd phs 2^{or} e iduce motu mēsuratiōis z ges a tpe: qnā dicē modū qnis hēt i se qnē lz nō expsse. iō iducit modū qnis. i. modū mēsuratiōis ges z motus a tpe. Itē. d. 2^{or} sic qd qd ges e puatio motus z puatiōes terminant i respectu suoz hituū z mēsurant nece e ut mēsuratiō getis z tps nihil aliud sit qz mēsurare puatiōē motus. hec 2^{or}. Et postea dicit 2^{or} qd tps mēsurat motu p z eēntialr. gete vō mēsurat 2° z p accns. C Intelligēdū qd mēsurare gete e mēsurare puatiōē motus. h e mēsurare gete est mēsurare p qtu tps e mo^{le} i pō ad motu cū ipsuz mo^{le} nō mouet. ul' p qtu tps mo^{le} potuit fuisse motu cū nō mouebat. Cū puatio nō cogscit nisi i cōparatiōe ad suū hituū. qm nō cogscim qz diu mo^{le} geuit nisi cogscēdo qz diu fuit i pō ad motu z non mouebat. ul' p qtu potuit fuisse motu dū nō mouebat. C Intelligēdū e et qd qn. d. phs qd tps mēsurat motu z gete inqtu sūt qta qda. credo qd phs nō itelligat qd ges heat uerā qtitatē. qm h3 vitatē ges cūsit mere puatio motus nullā qtitatē hēt nec p us nec posteri^o nisi h3 imaginatiōē cōparādo gete ad motu imaginādo gete hēre pus z posteri^o i rēone ad motu. s. i puādo motu a sbo: z iō fm talē imagiatiōē. s. imaginādo qd mo^{le} nūc nō mouet nec itez adhuc mouebit: sic imagiam pri^o z posteri^o i gete imaginādo motu puari a mobili fm prius z posterius.

Quare quod mouetur: non simplr erit mensurabile sub tempore: fm qd qtu aliqd est: h fm qd motus ipsius qtus.

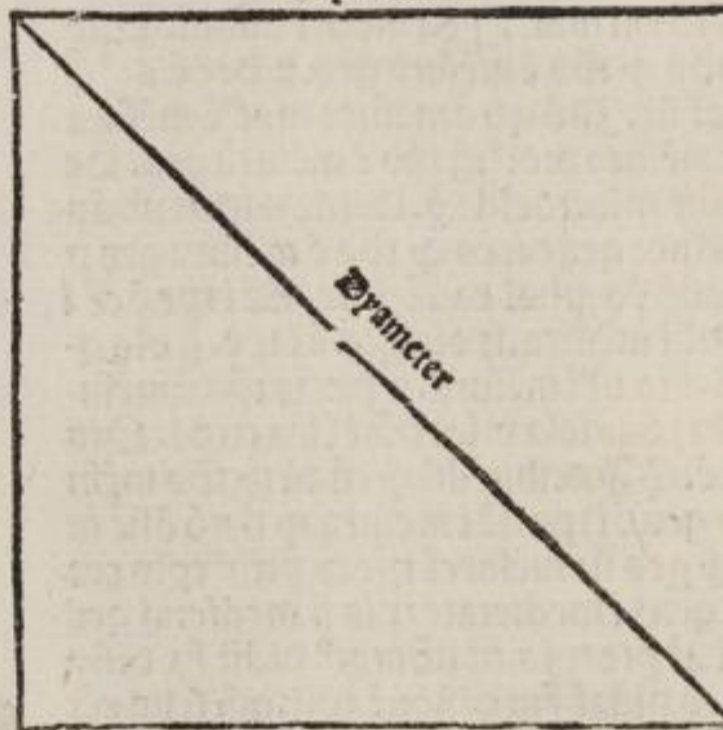
Hec e 2^a pticla 3^e ptis pn^o hui^o capli i qd phs declat quō tps e mēsuratiō illi^o qd mouet z gescit. z et motus z ges. z ptinet duas ptes. qm i p^o declat quō tps mēsurat motu z gete. i. 2° ibi. Quare qcuqz. Ex dicit pcludit qnez. Dicit igif phis p qd illud qd mouet nō simplr e mēsurabile tpe fm qd qtu aliqd e. h e h3 qd e sba aut qtu aut qle. s. illud qd mēsurat tpe h3 qd motus ei^o est qtu. Cū itēdit phs dicē qd tps nō mēsurat rē motā fm qd e mota simplr. s. fm qtitatē accntē motui ut expōit 2^{or}. Et itēdit ut mibi vī qd tps nō mēsurat rē motā h3 qd e mota simplr. qz sic mēsuraret oēs rē motā h3 qd e mota. z sic mēsuraret rē motā motu et nō h3 qd est mota motu et nō qd e flz. s. tps mēsurat rē motā fm qd motus ei^o e qtu. i. finit^o z tmiat^o. z sic pt tps mēsurare p^o mo^{le} h3 qd mouet aliq motu finitū ut vna rēlatiōe ul' qcuqz alia pte motus finitū. Adhuc et p^o tps nō mēsurat motu finitū nisi h3 qtitatē accntē illi motui. qm sic ulna nō mēsurat pānū nisi mēsurādo qtitatē pāni sic p^o tps nō mēsurat aliq motus a motu p nō mēsurādo qtitatē. ppria successiuā istoz motuū ut dcm e pri^o. Cū 2^{or}. d. h3 qd tps nō mēsurat motu nisi qd e i pdicamēto passiois. Item 2^{or}. d. qd illud qd dcm e de mo^{le} z moto d3 itelligi de gete z gescēte qm tps mēsurat gescēs nisi h3 qd i eo e qtitas nō fm qd e gescēs simplr. z qtitas i gescēte tmiat existatiōe ges i respectu motus. hec 2^{or}. z illud e et sup^o expō^o. z illud idē qd dcm est

o moto z gescēte et itelligēdū e o motu z gete. s. qd tps mēsurat motu z gete h3 qd sē ul' estimat eē qta

Quare qcuqz neqz mouet: neqz gescit neqz sē i tpe. In tpe eni eē e mēsurari tpe Tps aut motus z getis mēsuratiō est.

Hec e 2^a ps hui^o ptic^o i qd phs ex dicit pcludit qnē il lā. s. qd oē qd nō mouet nec gescit nō mēsurat tpe. z hec e 7^a 2° hui^o li. q. pbat ex pcedētib^o z et p sig^m ex pcedētib^o sic. De qd e i tpe aut e gescēs aut motu: ut p3 ex iā dicit. ex q segtur p puerfionē p pō. nē qd oē qd nō mouet nec gescit nō mēsurat tpe. Idē pbat p sig^m sic. Eē i tpe e mēsurari tpe ut pri^o dcm e. s. tps e ppria mēsuratiō motus z ges z h e sig^m qd tps nō mēsurat aliqd qd nec e motus nec ges nec motu nec gescēs. Et 2^{or}. d. h3 qd mēsuras d3 eē de gñe mēsurati. z ex h3 segtur qd oē qd mēsurat a tpe mēsurat h3 qd e motus aut gescēs: qm liea mēsurat p liea. z corp^o p corp^o. z supfcies p supfcie. hec 2^{or} vñ itēdit 2^{or} qd tps e de gñe successiuoz. iō nihil mēsurat tpe nisi successiuū ul' hñs attributiōez ad successiuū cuiusmodi sē motus z ges. motu z gescēs.

Symeter.

Adāi festū igif qm neqz qd nō est oē i tpe erit: ut q cūqz nō ptigit alr sicut dya metrō lateri lymetrō. Di no eniz si

mēsuratiō e tps motus p se alioz at h3 accns: manifestū est qd quoz eē mēsuratiō: his oibus inerit eē immoueri z quiescere.

Hec e 4^a ps pn^o hui^o ca. i qd declat qd nō entia sē i tpe z qd nō entia nō sūt i tpe. z ptinet duas pticlas qm i p^o phs demonstrat qd nō entia nō sē i tpe. In 2° vō ibi. Quecuqz qdē igif. Declat qd nō entia sē i tpe. Prio igif phs inuit ditionē nō entiu q talis e qd dā e nō ens qd sp e nō ens. z qd dā e nō ens qd nō sp e nō ens. s. aliqn ens z aliqn nō ens. Cū sic ens dup^o e. s. ens sp. z ens nō sp. ita nō ens e dup^o s. qd dā qd e nō ens sp. z qd dā qd nō sp e nō ens. hac ditionē inuit phs dicēs. qd manifestū e qnias nec qd uez e z c. C Deide phs declat qd sp nō ens nō e i tpe z hec e 7^a 2° hui^o li. q. pbat sic. Illud qd nec e i tpe p se nec p accns nō e i tpe. s. sp nō ens nec e i tpe p se nec p accns. qd sp nō ens nō e i tpe. maior e p se manifesta: z mior sic declat: tps e p se mēsuratiō motus z e mēsuratiō p accns alioz q nata sūt moueri p accns z gescē: ita qd oē qd mēsurat tpe e motus ul' mo^{le}. s. illud qd sp e nō ens nec e motus nec mo^{le} nec e natū moueri nec gescē. qd sp nō ens nō mēsurat tpe p se nec p accns. z p pns nō ens nec e i tpe p se nec p accns. de hac rōne p pōit 2° cū d3 ut qcuqz supple nō etia nō ptigit alr se b3e ut dya metros

Idē. s. c. 130 Notabile

2. cō. 119.

21. pclusio huius libri.

Probatur et a signo.

2. cō. 120.

22. cōclusio huius libri.

eē lateri symetros nō sunt i tpe: deide ponit pba-
 tio minoris cum dīl. Omnino enī mēsurare zc.]
¶ Quēcūq; qdē igit gñabilia z corruptibi-
 lia sūt: z oino q aliqñ qdē sūt: aliqñ at nō
 sūt: necesse ē i tpe eē. Est enī qddā tēpus
 plus qd excellit eē ipoz: z mēsurat subāz
¶ Nec ē 2ª ptiēta 4ª ptiē pñ^{is} hui⁹ capli i q pbs de
 clarat q nō entia sūt i tpe. z p ondit q illa nō entia
 q aliqñ nō sūt z aliqñ sūt: sūt i tpe. Scdo vō disti-
 guit tale nō ens cū dīl. Ipoz at q nō sūt.] Tertio
 vō reuertit ad narrādū q sp nō ens nō ē i tpe cuz
 dīl. Quoz at nō ptiēt.] Prio igit phūs declarat
 q qcuq; aliqñ sūt z aliqñ nō sūt: sūt i tpe. z hec est
 7^a p hui⁹ li. q pbat duplr fm expōnē 2^{is}. z p sic.
 Quēcūq; sūt mota ul' mobilia sūt i tpe: sed qcuq;
 aliqñ sūt z aliqñ nō sūt: sūt mota ul' mobilia. q
 cuq; aliqñ sūt z aliqñ nō sūt: sūt i tpe. Illa vō q ali-
 qñ sūt z aliqñ nō sūt: sūt gñabilia z corruptibilia.
 iō oia gñabilia z corruptibilia sūt i tpe. maior hui⁹
 ppositiōis sumit ex textu pcedēti. s. ex illo textu.
 Manifestū at q qz eē zc.] mior at de se nota ē.
 2° vō pbat eadē pñē. d.] Eteniz qddā tps.] z
 ē rō talis. Illō qd excedit a tpe ē i tpe seu mēsurat
 tpe. s. illa q aliqñ sūt z aliqñ nō sūt excedunt a tē-
 pore: q illa sūt i tpe. de q rōne mio: pōit in textu.
¶ Un ē notādū fm 2^{em} h q tā eē q nō eē taliū q
 aliqñ sūt z aliqñ nō sūt: mēsurat tpe. q: tā eē q nō
 esse taliū excedit a tpe ex utraq; pte. **¶** Et si dicat
 q nō eē forz qd pcedit suū eē nō excedit a tpe ex
 utraq; pte. q: ē ism i pterito. z sūr nō eē forz. seqns
 suū eē i finitū i tpe futuro z sic nō excedit a tpe ex
 utraq; pte. q flz ē dicē q nō eē rei q aliqñ ē z aliqñ
 nō ē sūt i tpe. **¶** Illō remouet 2^{or}. d. q tpa puatio
 nū rez det minant p tpa sboz ppiquoz i qb⁹ ē pos-
 sibilitas eēndi illaz rez. vbi gra. Qm puatio forz.
 q pcedit eē suū terminat p tps qñ accipit i respectu
 sibi pping ei. vbi gra. ex q spma cōiūgebat cū san-
 guie mēstruo. cū aut puatio ei⁹ accipit in respectu
 politas i p^a mā iuenit i finitū i pterito: z sūr puatio
 ei⁹ qñ puat res i pterito i finitū ē i futuro. hec 2^{or}.
 Un 2^{or} itēdit q puatio forme rei vno mō mēsurat
 tur tpe z alio mō nō. qm puatio ut hēt eē i sbo ppi-
 quo forme mēsurat tpe: q: excedit a tpe ex utraq;
 pte: sicut sbo ppiquū forme excedit a tpe ex utra-
 q; pte. sed puatio forme ut hēt eē i sbo remoto. i. i
 mā p^a sic nō mēsurat tpe. q: si sic: tūc puatio pce-
 dēs eē forme sic eēt i finitū i pterito: z sūr seqns eē
 forme eēt i finitū i futuro. z q: quis puatio pcedens
 eē rei respectu alicui⁹ sibi. s. respectu sibi pping men-
 suret tpe: tūc puatio sequēs eē rei respectu nulli⁹ sibi
 mēsurat tpe. q: cū ea nō ptingit politas eēndi rē ni-
 si i reb⁹ reciprocat ut dic 2^{or}. Et itelligit q i reb⁹
 reciprocat. s. q ex se iuicē gñant sic aq gñat ex aere
 z ecōuerso: puatiōi i sequēti eē spēi ptingit politas
 eēndi eadē spēm siue eadē rē fm spēm. s. puatiōi
 forme nō cōiūgit politas eēndi eadē rē s. nūz. q
 ipole ē p nāz q idē nūo reuertat postq; corruptū
 ut i fine scōi de gñatiōe. Illō vō. s. qd 2^{or}. d. q p-
 uatio pcedēs eē rei respectu sibi pping ē mēsurata
 z terminata tpe z respectu sibi remoti nō ē i tpe: itelli-
 go sic q puatio māe q hēt eē in sbo. s. i denoiando
 sbo ut visu ē sup nō ē i sbo isto mō denoiando qñ
 sbo ē. qm oculus nō ē cec⁹ nisi qñ oculus ē. z iō p-
 uatio ut ē i sbo pping nō mēsurat eodē tpe q men-

surat sbo ppiquū. s. s. aut ppiquū puatiōis ē sbo
 cōposita q excedit a tpe ex utraq; pte: z iō puatio
 ut ē i sbo ppiquo mēsurat tpe. s. sbo remotū pu-
 tiōis ē mā p^a q nō excedit a tpe: z iō puatio q est
 i mā p^a nō mēsurat tpe. nec tū puatio q ē i mā p^a ē
 alia a puatiōe q ē i mā pping s. eadē. iō vno mō
 mēsurat tpe ut i denoiando sbo remotū: ut i sil'i
 gra exēpli: eadē q: titas nūo ē i me. z i mā p^a q ē in
 me. z sic q: titas ut ē i me mēsurat tpe. sed ut est in
 mā pma nō mēsurat tpe qm illa q: titas est tpalit⁹ i
 me z in mā pma eternaliter.
¶ Ipoz aut q nō sūt: qcuq; cōtinet tēpus
 alia qdē erāt: ut Homer⁹ aliqñ erat. Alia
 vō erūt: ut futuroz aliqñ tps utraq; pti-
 net. Et si ad ambo utraq; z erāt z erunt.
 Quoz aut nō cōtinet: neq; erit: neq; est:
 neq; erāt. Sūt aut huiusmodi: eoz q nō
 sūt qrcūq; opposita sp sūt: ut a symetrō
 eē dyametrō semp est: z nō erit b in tēpo-
 re: ergo neq; symetron. Unde semp nō
 est qz contrarium est ei quod semper est.
¶ Cū phūs declauit q ea q aliqñ sūt z aliqñ nō sūt
 sūt i tpe. Subdiuidit tale nō ens qd aliqñ ē z ali-
 qñ nō ē. z dic q ipoz nō entitū q cōtinetur a tpe q-
 dā sūt pterita ut Homer⁹. z qdā sūt futura seu erūt
 ut futuroz aliqñ cuiusmodi ē eclipsis. Tps enī cōti-
 net utruq; modū taliū nō entitū. ad q: cuq; enī pte
 ispereris tps taliū nō entitū est terminatū. z respici-
 endo utraq; pte ex utraq; pte ē terminatū. Unde
 2^{or} dic h q tps terminat puatiōne istaz rez ita q
 nūc possum⁹ dicere q tot anni sunt lapsi i qb⁹ talis
 res erat ita q nō eē talis rei sequēs suū eē mēsurat
 tpe medio inter hoc instans presens z tempus
 in quo ista res erat.
¶ Qdēūq; at nō sp ē pñū. Nec at z pñt eē
 z nō eē: z est gñatio z corruptio ipozoz.
¶ Declato q aliqñ nō ens z aliqñ ens mēsurat tpe:
 phūs reuertit ad declādū q sp nō ens nō men-
 surat tpe z et narrat q sūt illa q nō sp sūt nō entia.
 Et dic p q illa sūt quoz nō ē tps mēsurat ptingēs il-
 la: ita q nec fuerūt nec erūt nec sūt. z sūt illa quoz
 opposita sūt ut dyametrū eē assymetrū. s. ē icōmēsu-
 rabile coste ē sp ens z neq; iō dyametrū eē symetrū
 ē sp nō ens z flz. Illa vō quoz opposita nō sp sūt
 talia pñt eē z nō eē z taliū ē gñatio z corruptio.
 Q: at sp nō ens nō sit i tpe pōt duplr declari. p qz
 nec pñt mouē nec qescē. 2° qz nō extendunt a tpe.
¶ S. s. sūt duo dubia. Quoz pñū ē. qz nō vī q
 nullū nō ens sit i tpe: qz si aliqñ nō ens eēt i tpe il-
 lud eēt i tpe pñti qz s. pbs i 2ª pte hui⁹ capli appet
 q ex eē alicui⁹ i tpe nec iō segtur illō tps eē: s. qz
 qd ē i tpe pñti ē: q si nō ens ē i tpe segtur q nō ens
 est. z sic idē sil' ē z nō ē qd ē ipole. **¶** Scdo dubi-
 taf. qz vī q nō ens sit i tpe: qz ges ē i tpe. z ges est
 sp nō ens cū sit puatio pura. s. **¶** Ad p^m dicēdū q
 illa de vtute fmōis ē la z icludēs opposita. s. nō
 ens est in tpe. qz segtur nō ens est i tpe: q nō ens ē
 ens. sed phūs p ista. aliqñ nō ens est in tpe: itelli-
 git q aliqñ nō ens est natū eē i tpe ul' q aliqñ nō
 ens sūt ul' erit i tpe. Ul' forte phūs p illa pponē. s.
 aliqñ nō ē ens i tpe itelligit q aliqñ tps determinā

73. cōclusio
huius libri

Quo itelli-
gitur octm
cōmen

Primum
dubium

Secundus
dubium.
Ad primum

tū ē i q̄ vificaf nō ens de aliq̄ nō ente post ul' ante
fui eē: qm̄ nō eē vificaf de Homero: nō p se s̄ tpe
definiato. ut si dicaf q̄ tot anni sūt elapsi post q̄s
Homerus fuit. 7 hec v̄ itētio 3°. Ad 2^m dubi
um dico q̄ de v̄tute f̄monis nō d̄z itelligi q̄ qes ē
i tpe: q̄ qes ē sp̄ nō ens. s̄ p̄hs cōcedit illā ppōnē
sub illo itellectu res q̄scit i tpe hoc est res q̄ nata
ē moueri p̄uat motu p̄ aliq̄d t̄ps̄ def̄miatū. q̄re z c̄.
Capl'm 6^m tractat^o tertij libri q̄rti in q̄ determina
tur de his q̄ sunt in tpe ei intrinseca sicut ptes z pas
siones uel continuatiua p̄tium temporis.

Ad se. iudā

L. cō. 121.

Psū at̄ nē ē cōtinuatio t̄pis ut dcm̄
i ē p̄t^o. Cōtinuat enī t̄ps̄ p̄terituz z
futurū: z oīno termin^o t̄pis ē. Est
enī hui^o qdē p̄n^m illi^o aut̄ finis. S̄z b̄ non
s̄c̄ z linea i p̄cto manēte māifestū didit
at̄ p̄o. Et in q̄tū qdē hui^o ē sp̄ alter^o ē ip̄z
nūc. In q̄tū aut̄ copulat: sp̄ idē ē sic i ma
thematicis lineis. Nō enī sp̄ idē p̄ctū in
tellectu ē. Didētū enī sp̄ aliō ē. Sed z aut̄
q̄ copulat: vnū idēq̄ penit^o ē sic z ip̄z nē
Aliō qdē t̄pis d̄sio s̄z potētā ē. Aliud at̄
termin^o utrorūq̄ z vnitio. Est aut̄ idēz z
f̄m idē d̄sio z vnitio: eē autē nō idē est.

L. cō. 122.

C Istō ē 6^m capl'z hui^o t̄ctat^o in q̄ determinat̄ de tē
pore i cōparatiōe ad ea q̄ sūt intrinseca t̄pi tanq̄ par
tes ul' passioēs ul' cōtinuatiua p̄tū t̄pis. z cōtinet
q̄tuor ptes p̄ncipales: qm̄ i p̄^a determinat̄ de ip̄so
nūc def̄miatō ei^o significatiōes. In 2ª ibi | Ip̄m
aut̄ tūc. | Def̄miat̄ de ip̄so tūc oñdēdo q̄lit̄ se hē
at ad t̄ps̄. In 3ª ibi | Ip̄m aut̄ iā. | Determinatur
quō ip̄z iā se hēat ad t̄ps̄. In 4ª ibi | Ip̄z at̄ mō. |
Oñdit̄ q̄lit̄ mō oli repēte se h̄nt ad t̄ps̄. Priaps
ctinet duas p̄tulas. qm̄ in p̄^a p̄hs declat̄ de ip̄so
nūc describēdo ip̄z nūc pp̄rie dcm̄. In 2ª ibi | Hoc
qdē sic d̄z. | Determinat̄ de ip̄so nūc trāsūptiue di
cto. C In p̄ma igit̄ p̄te hui^o ca. p̄hs describit ip̄m
nūc pp̄rie dictū. z etiā narrat quomodo ip̄sum
nūc pp̄rie dictū assimilaf̄ p̄cto z quō differt a p̄
cto. nūc vō pp̄rie dcm̄ describit sic: q̄ est cōtinuatio
t̄pis hoc ē nūc pp̄rie dcm̄ ē cōtinuatiuū p̄tū t̄pis
adiuicē. ip̄m nūc pp̄rie dcm̄ assimilaf̄ p̄cto i b̄ q̄
sicut idē p̄ct^o f̄m rē diuersificat^o f̄m rōnē est cōti
nuatiu^o p̄tū lineē adiuicē z d̄sio^o p̄tū lineē ab iui
cē: ita idē nūc f̄m rē: z diuersificatiuū f̄m rōnez est
cōtinuatiuū p̄tū t̄pis z diuersificatiuū earūdē ab
iui cē. z sicut p̄ct^o f̄m q̄ ē vn^o z idē ē cōtinuatiuus
p̄tū lineē z ē d̄sio^o p̄tū lineē abiuicē: ita nūc s̄z
q̄ ē idē ē cōtinuatiuū p̄tū t̄pis. z s̄z q̄ diuersificaf̄
ē d̄sio^o p̄tū t̄pis. qm̄ f̄m q̄ ē finis p̄teriti z initiū
futuri ē d̄sio^o p̄tū t̄pis. z sic nō ē idē f̄m rōnē: q̄
ut sic diuersa p̄dicata v̄ficarent̄ de ip̄so. aliō enī est
eē finis p̄teriti z aliō ē eē initiū futuri. s̄z nūc z p̄
ctus differūt i b̄. q̄ p̄ct^o ē p̄n^m z finis manētis i
actu. z nunc est p̄n^m z finis non manentis in actu.
q̄ ē p̄n^m initiātis futuri. z finis deficiētis p̄teriti.

Quo nunc
pprie dcm̄
describat,

C Hoc quidē igit̄ sic d̄z ip̄sorū nunc: aliud
at̄ cū t̄ps̄: qdē hui^o p̄pe sit: ueniet nunc:
q̄z hodie uenit. Sed in illion facta nō sūt
nūc: neq̄z diluuiū factum est nūc: t̄n tēpus

tinuū nunc est: sed q̄z non est prope.

C Nec ē 2^a p̄tula p̄^a p̄tis p̄ncipalis hui^o capl'i in q̄
declat̄ de nūc trāsūptiue accepto. vñ p̄hūs itēdit
demōstrare q̄ nūc nō solū d̄z de idisibili cōtinuāte
ptes t̄pis adiuicē s̄z ēt d̄z de tpe pp̄nq̄ istāti p̄nti
pp̄rie accepto. z ēt d̄z de tpe qdē cōtinet ip̄m nunc
ex utraq̄ pte. s̄. de tpe p̄nti cui^o ptes p̄ns nūc cōti
nuat adiuicē. sed nūc nō d̄z de tpe mltū remoto a
p̄nti istāti. v̄bi gr̄a. dicim^o q̄ sortes nē uenit. q̄z ue
nit i hac hora ul' i aliq̄ tpe pp̄nq̄ huic istāti. ul' di
cim^o q̄ sor. uenit nūc. q̄z uenit hodie. s̄. i nonis bti
Nicolai. z sic p̄z exēplarit̄ q̄ nūc d̄z de tpe pp̄nq̄
huic p̄nti istāti. C Sed q̄ tūc z nūc nō dicatur de
tpe mltū remoto a p̄nti tpe p̄z p̄ ex^m qm̄ nos non
dicim^o q̄ bellū qdē fuit i Illio ul' q̄ bellū troianuz
ē nūc ul' q̄ fuit nūc. nec dicim^o q̄ diluuiū ē ul' fuit
nūc: q̄ illa sc̄a fuerūt i tpe mltū remoto a p̄nti istā
ti: z sic p̄z q̄ nūc d̄z pp̄rie z trāsūptiue: qm̄ nūc p̄
prie dictū est diuisibile z non indiuisibile.

L. cō. 123.

C Ip̄z aut̄ tūc t̄ps̄ determinatū p̄ p̄t^o nūc
est: ut tūc destructa est troia: z tūc erat di
luuiū. Op̄z enī icludi ad ip̄m nē. Erit enī
q̄tū aliq̄d ab b̄ tpe illō: z erat ad p̄teritū

C Nec ē 2^a ps p̄n^o hui^o capl'i i q̄ declat̄ de ip̄so tunc
oñdēdo quō ip̄z tūc se hēat ad t̄ps̄. z cōtinet duas
p̄tulas qm̄ in p̄^a declat̄ qualr̄ ip̄z tūc se hēat ad tē
pus. In 2ª ibi | Si vō neq̄z z c̄. | Mouet z soluit
vnā dubitationē. In p̄^a igit̄ p̄tula hui^o p̄tis dicit
p̄hs q̄ tūc ē t̄ps̄ determinatū p̄ p̄t^o nūc. ut cū dici
mus tūc destructa ē troia. tūc erat diluuiū: vñ ip̄m
tūc ē t̄ps̄ determinatū p̄ duo istātia. s̄. p̄ istās qdē ē
p̄n^m t̄pis i q̄ illa res erat z p̄ istās qdē ē finis t̄pis i
q̄ illa res sil' sc̄a erat. z b̄ qm̄ illō t̄ps̄ fuit note distā
tie ab istāti p̄nti: z sic p̄z q̄ ip̄z tūc d̄c t̄ps̄ def̄miā
tū p̄ tria nūc. s̄. p̄ nūc qdē ē ei^o p̄n^m. z p̄ nūc qdē ē ei^o
finis. z p̄ nē p̄ns. s̄. p̄ distātiā illi^o t̄pis a p̄nti nūc. ut
si q̄rat qm̄ Aristoteles vixit: z dicaf̄ q̄ tē vixit. s̄. i ta
li tpe icipiēte a tali istāti z finiēte i tali istāti i t̄m di
stāti a suo initio. qdē t̄ps̄ p̄ t̄m distat a p̄nti istāti. s̄.
p̄ mille ānos ul' p̄ duo milia. C Intelligēdū q̄ ubi
text^o noue t̄nslatiōis hēt tē: text^o quē 2° expōit hēt
qm̄. z forte cecidit ita i ideomate suo: uerūtū f̄m q̄
ip̄e v̄z exponē: tūc ē illō t̄ps̄ p̄ qdē r̄ndet̄ ad qōnē fa
ctā p̄ qm̄: ut si q̄rat qm̄ f̄m ē b̄: r̄ndet̄ tūc. z illō tūc
terminat̄ p̄ duo istātia quoz vnū ē ei^o p̄n^m z alter^o ē
ei^o finis. z p̄ distātiā ab hoc istāti p̄nti. ut d̄c 2°
q̄ necesse est q̄ terminet̄ tēp^o de q̄ it̄rogat̄ p̄ qm̄
p̄ istās p̄ns. s̄. p̄ distātiā ei^o ab eo: v̄bi gr̄a cū d̄z qm̄
fuit capta illion z dicatur in tali die talis mensis
talis anni: qm̄ dies diffinit̄ p̄ mēsez. z mēsis p̄ an
nū. ann^o vō p̄ suā distātiā ab istāti p̄nti: z sic dies i
q̄ capiebat̄ terminat̄ p̄ istās qdē ē ei^o p̄n^m. z istans
qdē est ei^o finis: p̄ distātiā ab istāti p̄nti. z sil' si ca
pta fuerit i quq̄z horis aut in sex tūc ille hore t̄mi
nātur p̄ tria instātia. hec 2°. z sn̄ia hui^o plana est.
C Sed circa dicta p̄hi sunt duo intelligēda. Pri
mo q̄ cū p̄hs dicit q̄ tunc est tēpus determinatū
z c̄. q̄ p̄hūs non itelligit q̄ de nullo dicaf̄ tunc ni
si de tēpore qm̄ tēpus dicit̄ de istāti. ut si queratur
qm̄ talis mutatio subita fuit: respōdendū est per in
stans dicēdo q̄ fuit in instanti distanti ab hoc istā
ti per annum vnum uel per vnā horam. q̄z quoniā
tempus est notius nobis q̄z instans: ideo dicit p̄hs

Quo tps̄ se
hēat ad
t̄ps̄.

Primum

Secundus

q̄ tē ē tps̄ determinatū. C̄ Sec̄do ē itelligēdū q̄ q̄
uis p̄hs̄ dicat q̄ ip̄m tē ē determinatū p̄ p̄us nūc q̄
p̄hs̄ itelligit p̄ h̄ q̄ ip̄z tē solū dicat de tpe uel istā
ti p̄terito. s̄z q̄ p̄teritū ē magis nobis notū q̄ futu
rū: iō magis describit ip̄z tūc p̄ p̄teritū q̄ p̄ futuz.

2. cō. 124.

C Si voneq̄ tps̄ ē: qd̄ nō sit tūc: oē erit tē
p̄us finitum. Aut ergo deficiet aut non.

C Hec ē 2^a p̄ticula 2^a p̄tis p̄n^o hui^o caplⁱ i q̄ p̄hs̄ sol
uit z mouet vnā dubitationē: z cōtinet tres p̄tes:
qm̄ in p̄^a p̄hs̄ mouet dubitationē. In 2^a ibilⁱ Sig
dē sp̄ci ē.] Soluit dubitationē. In 3^a ibilⁱ Qm̄ at
min^o.] Declarat solones. C̄ In p̄^a igit̄ p̄te hui^o p̄ti
cule p̄hs̄ mouet talē dubitationē. nā dcm̄ ē q̄ tē
est tps̄ determinatū p̄ istās p̄us z p̄ istās posteri^o ter
minatia rē factā z ē determinatū ēt p̄ suā distātiāz
ab instāti p̄nti: z sic oē tps̄ qd̄ iducit ad r̄nsionē da
tā p̄ tūc est finitū. Est igit̄ dubiū utz oē tps̄ sit fini
tū: ita q̄ tps̄ aliq̄n deficiet oino. Et v̄z q̄ oē tps̄ sit
finitū p̄ talē rōnē. qd̄ pōt reduci in r̄nsiōe data p̄
tē est finitū ut p̄z. q̄ tūc ul̄ ē finitū. sed oē tps̄ pōt
iduci p̄ r̄nsionē datā per tūc. q̄ oē tps̄ ē finitū. z p̄
p̄ns tps̄ aggregatū ex oib^o t̄pib^o ē finitū. q̄ oē ag
gregatū ex finit^o ē finitū. q̄ tps̄ aliq̄n deficiet s̄z ge
nus. z h̄ ē qd̄ dic̄ p̄hs̄. Si v̄o neq̄z tps̄ ē qd̄ nō sit
tūc h̄ ē si tūc t̄pis tps̄ sit ita q̄ oē tps̄ iducat i r̄nsio
ne data p̄ tūc oē erit tps̄ finitū. aut igit̄ deficiet aut
nō. ē igit̄ dubitatio an tps̄ deficiet aut nūq̄z deficiet

Dubius an
oē tps̄ sit fi
nitum.

C Sigdē sp̄ ē mor^o: Alio igit̄. aut idē m̄to
tiēs. Adāifestū qm̄ ut utiq̄z mor^o: sic z tps̄.
Sigdē eniz vn^o z idē sit mor^o aliq̄n erit z
tps̄ vnū z idēz. Si aut̄ nō: nō erit.

Solo vubij
p̄cedit.

C Hec ē 2^a p̄s 2^a p̄ticule 2^a p̄tis p̄n^o hui^o caplⁱ i q̄ p̄hs̄
soluit dubiū. solo igit̄ ē talis. Q̄ si mor^o ē perpetu^o
s̄z gen^o tps̄ ē p̄petuū s̄m gen^o z nunq̄z deficiet. z si
mor^o nō sit p̄petu^o s̄m gen^o tps̄ nō erit p̄petuūz s̄m
gen^o: s̄z morū eē perpetuū s̄z gen^o p̄t dupl^r itelligi
vno mō q̄ sint ifiniti mor^o sibi iuicē succedētes ex
qb^o nō sit vn^o mor^o ut gnatio z corruptio succedūt
adiuicē circa eādē m̄z. Alio mō p̄t itelligi q̄ mo
tus sit p̄petu^o s̄z gen^o qd̄ vn^o mor^o sit perpetu^o p̄ cir
culationē seu reciprocationē. z siue mor^o sit p̄petu^o
s̄z gen^o s̄m successionē siue s̄m reciprocationē sp̄ se
quit̄ q̄ tps̄ ē p̄petuū s̄z gen^o eo mō q̄ mor^o ē p̄petu
us. C̄ Itelligēdū q̄ q̄ p̄hs̄ nōdū declāuit et̄ni
tatē mor^o: iō soluit istā dubitationē s̄z p̄ditioē sic:
si mor^o ē p̄petu^o tps̄ ē p̄petuū. an̄s declābit 8° hu
ius. Et ad rōnē dubitationis nō r̄ndet p̄hs̄. att̄n
r̄nsio ē illa q̄ nō oē tps̄ iducit in r̄nsiōe data p̄ tūc.
sed solū tps̄ finitū ex utraq̄z p̄te. Un̄ 2° dic̄ hic q̄
manifestū ē ex se q̄ nunq̄z tps̄ deficiat. z h̄ probat
2° sic. Illō qd̄ deficiat in aliq̄ tpe deficiat: si igit̄ tps̄
deficiet tūc erit aliq̄d tps̄ a tpe deficiēte. z iō nul
lus pōt auferre tps̄ absq̄ eo qn̄ pōat tps̄: imo qui
aufert tps̄ pōit ip̄m neciō. hec 2°. sed q̄ sit v̄itas
de eternitate t̄pis d̄no largiēte videbit̄ 8° huius.

2. cō. p̄.

C Qm̄ at̄ ip̄z nūc p̄ncipiū z finis t̄pis est: s̄
nō eiusdē: s̄ p̄teriti qdē finis. p̄ncipiū aut̄
futuri habebit: sicut circulus quodāmō.

Conflē. 8.
p̄. t. c. 10.
z. 11.

C Hec ē 3^a p̄s 2^a p̄ticule 2^a p̄tis p̄n^o hui^o caplⁱ in qua
p̄hs̄ declat solonē z p̄tiet duas p̄tes: qm̄ in p̄^a de
clarat solō. In 2^a ibilⁱ Et in eodē.] remouet qd̄dā
dubiū. In p̄^a igit̄ p̄ticula hui^o part̄ p̄hs̄ declat q̄

2. cō. 125.

tps̄ ē p̄petuū z hec ē 74^a hui^o libri q̄ p̄bat sic. In
stās se hēt ad tps̄ sic p̄ct^o ad lineā circularē. s̄z q̄li
bet p̄ct^o i lineā circulari ē finis vni^o linee z p̄n^o al
teri^o q̄ qd̄libet istās in tpe est p̄n^o vni^o t̄pis z finis
alteri^o. z p̄ns nō est dare ultimū istās totū tps̄. z
per p̄ns totū tps̄ est perpetuū z ifi^m. De illa rōne p̄
ponit declatio maioris q̄ talis ē. Ip̄z nūc ē p̄n^o z
finis z nō eiusdē. s̄z ē finis p̄teriti z initiū futuri: sed
illō qd̄ sic se hēt qd̄ est p̄n^o vni^o z finis alteri^o sic se
hēt ad illō cui^o ē p̄n^o z finis sic p̄ct^o se hēt ad line
am circularē: s̄z ē sic se hēt p̄ct^o ad lineā circularē
sic instās se hēt ad tps̄ z tps̄ ē quasi circulus: s̄z est
tps̄ se hēt ad instās sic circulus ad p̄ctū. z ecōuer
so. ergo. C̄ Deinde in 2^a particula hui^o partis p̄hs̄
remouet duo dubia dicens.

24. confo
huius libri.

C Et i eodē ābitū z planū: sic z tps̄ sp̄ i p̄n
cipio z fine. Et pp̄ h̄ videt̄ semp̄ alteruz.

C Primū igit̄ dubiū ē tale: si istās sit p̄n^o vni^o t̄pis z
finis alteri^o tē istās ē distabile. q̄ s̄m aliqd̄ ei^o ē p̄n^o
z s̄m aliqd̄ ei^o ē finis. Hoc remouet p̄hs̄. d. q̄ sic
in eodē circulo nō ē ambitū. i. p̄cauū z planū. i. cō
uexū. illa enī eadē sup̄ficies. i. circūferētia circuli ē
cōcaua respectu p̄tētoz̄ ifra eā z cōnexa absolute
nō cōparādo eā ad p̄tēta ifra eā ul̄ cōparādo eā
ad extrinseca sic idē nūc oino idiuisibile ē p̄n^o vni
us t̄pis z finis alteri^o t̄pis. z sic tps̄ sp̄ in suo p̄n^o z
i suo fine hoc ē semp̄ ē p̄n^o vni^o z finis alterius. s̄.
t̄pis. s̄z q̄ istās est p̄n^o z finis iō istās videt̄ alterū
eē. s̄z nō ē ita qm̄ idē instās ē p̄n^o z finis. C̄ Intel
ligēdū q̄ accipiēdo cōcauū z cōuexū p̄ eo qd̄ utriū
q̄z denoiat sic sūt idē realr̄ z sic h̄nt sup̄positionez
personalez. ista enim superficies que est cōcaua est
etiā cōuexa: sed accipiēdo illa pro his que signifi
cāt sic nō sunt idē q̄ aliā z aliā habitudinē signifi
cant: z sic habent sup̄positionem personālē.

C Nō enī semp̄ eiusdē p̄ncipiū z finalitas
ip̄z nūc. Simul enī z s̄z idē opposita eēt
z nō deficiet itaq̄z tps̄: sp̄ enī i p̄ncipio ē.

C Remouet aliō dubiū tale qm̄ dictū est q̄ idē istās
est p̄n^o z finis: ex hoc posset aliqs̄ credē q̄ sic istās
qd̄ ē p̄n^o z finis ē idē qd̄ sic tps̄ cuius istās ē p̄n^o.
z finis esset idēz ita q̄ idēz istās eēt p̄n^o alicuius
t̄pis z finis eiusdē t̄pis. Hoc remouet p̄hs̄. d. q̄
ip̄m nūc nō est semp̄ p̄n^o z finis eiusdē t̄pis: z hoc
declat p̄hs̄. d. s̄. q̄ idē nūc nō ē p̄n^o alicuius t̄pis
z finis eiusdē z hec est 75^a hui^o libri que p̄bat sic.
p̄n^o z finis eiusdē t̄pis s̄t opposita. si igit̄ idē nunc
eēt p̄n^o alicui^o t̄pis z finis eiusdē t̄pis sequit̄ q̄ op
posita iēnt eidez sil. p̄ns est falsū z ipo^l. de illa rō
ne p̄hs̄ facit illā p̄ntiaz si ip̄z nūc esset p̄n^o z finis
eiusdēz t̄pis: q̄ opposita eidē iēssent sil. p̄ntia tenet
per hoc. q̄ finis z p̄n^o eiusdē t̄pis sūt opposita. De
inde p̄hs̄ p̄cludit q̄nez suā p̄n^o z t̄agit̄ medium
p̄bas istā q̄nez dicens q̄ tps̄ itaq̄z nō deficiet. z rō
est. q̄ semp̄ est in suo p̄n^o hoc est. q̄ semp̄ est aliqd̄
p̄n^o t̄pis. q̄ semp̄ est aliqd̄ istās qd̄ ē p̄n^o t̄pis fu
turi. h̄ic dubitat̄ q̄ videt̄ q̄ p̄n^o z finis eiusdē nō
sunt opposita: qm̄ i lineā circulari idēz p̄ct^o ē p̄n^o
z finis eiusdē qm̄ quilibet p̄ct^o i lineā circulari est
p̄n^o totius linee circularis z finis eiusdē: cū igitur
instans assimilet̄ p̄cto in lineā circulari. sequit̄ q̄
idē instās pōt eē p̄n^o alicuius t̄pis z finis eiusdēz.
C̄ Dicēdum q̄ in successiuis p̄n^o z finis respectu

25. p̄clusio
huius libri.

Dubium.

Solutio.

L

eiusdem sunt opposita: quoniam si idem esset principium et finis eiusdem in successivis tunc idem esset tempus preteritum et futurum. quod certum est quod istas partes finis preteriti et initium futuri. et sic idem esset tempus preteritum et futurum. et sic sequitur quod semper esset idem tempus nunc et tempus non haberet diversas partes ad invicem succedentes. et sic tempus non esset de genere successivorum. In permanentibus tamen bene potest esse principium et finis eiusdem ut patet de puncto in linea circulari. nec quantum ad hoc est similitudo inter punctum et lineam circula rem et instans in tempore.

2. co. 126.

Consum autem iam prope est presentium aethamio nunc pro futuro tempore: ut quoniam vadet: iam quod prope est tempus: in quo futurum est et preteriti tempore: quod non procul est ab ipso nunc: ut quoniam vadis: iam iui. Illud autem destrui iam non dicimus quod procul multum est ab ipso nunc.

Quo ipse iam se habeat ad tempus.

Condec est 3^a pars 1^{ae} huius capituli in qua ostenditur quod ipsum iam se habet ad tempus. et intendit philosophus quod ipse iam est pro tempore futuro: vel preteriti tempore prope presentium instanti. et non est pars tempore remota a presentium instanti. ubi gratia. si quoniam quoniam venit fortis. si veniet in tempore futuro prope presentium instanti dicimus quod iam veniet. et si quoniam quoniam troia capta fuit: nos non dicimus quod iam capta fuit. et hoc idem. quod tempus in quo capta fuit est multum remotum a presentium instanti. **C**onintelligendum quod loco huius dictionis iam habet textus quem exponit 2° hanc dictionem ecce. et sic 2° dicit quod ecce est pro tempore preteriti vel futuri prope presentium instanti quod inducit in responsione ad quoniam querentem quado.

2. co. 127.

Consum autem modo quod prope presentium nunc est pro preteriti: ut quoniam venit. modo: si sit tempus proximum presentium nunc. Olim autem quod procul. Repete autem quod in sensibili tempore est propter parvitatem.

Quo olim et repente se habeant ad tempus.

Condec est 4^a pars 1^{ae} huius capituli in qua ostenditur quod olim et repente se habent ad tempus. et dicit philosophus quod modo est pro tempore preteriti prope presentium instanti. et pro hoc differt modo ab ipso iam: quod iam dicitur tam de tempore futuro quam de tempore preterito prope presentium instanti: sed modo solum dicitur de tempore preterito. quod est intelligendum secundum ideoma grecorum. sed secundum ideoma latinorum modo dicitur tam de tempore futuro quam de tempore preterito prope presentium instanti. sed olim dicitur de tempore preterito remoto a presentium instanti. Repete autem significat aliquid esse vel fieri in tempore insensibili propter parvitatem. **C**onnotandum quod loco huius dictionis modo habet translatio 2° hanc quod dico paulo ante. et loco huius dictionis olim habet translatio 2° hanc et antiquus. et loco huius dictionis repete habet translatio 2° hanc dictionem subito. Et dicit 2° quod significata omnium istarum dictionum sunt quasi species eorum que significat hec dicitio quoniam. id est inducunt in responsione ad quoniam. hec 2°. **C**onitem dicit 2° hic quod subito significat aliquid esse in tempore insensibili. id est in tempore valde veloci. hec 2°. **C**onSed hic dubitatur: quod secundum philosophum tempus nec est velox nec tardum. igitur nihil fit in tempore valde veloci. **C**onDicendum quod 2° hic non loquitur de velocitate secundum quod est passio mobilis. sed propter velox intelligit breve. Illud enim quod fit subito fit in tempore valde veloci. id est valde brevi.

Dubium. Solutio.

ConCapitulum 7^m tractat 3° tertij libri quarti in quo determinatur de tempore per comparationem ad illa: quorum tempus est causa.

2. co. 128.

Mutatio autem omnis a natura remota est. In tempore autem omnia fiunt: et corrumpunt. **A**lii

et alij quidem sapientissimi dicebant. Pythagoricus autem et Paron penitus indisciplinabile: quod omnia obliuiscunt: in hoc recte dices. Manifestum igitur quoniam corruptionis magis erit pro se causa quam generationis: sicut dictum est prius. destructivum autem mutatio per se est. Generationis autem et ipsius esse secundum accidens.

Constud est 7^m capitulum huius tractatus in quo determinatur de tempore in comparatione ad illa quorum tempus est causa. et continet duas partes 1^{ae}: quoniam in 1^a declarat quod tempus est magis causa corruptionis quam generationis: quod motus quem tempus consequitur est magis causa corruptionis quam generationis. In 2^a ibidem ipse iam sic declarat. **C**onDeclarat illud quod supponit. In 3^a igitur parte principali huius capituli dicit philosophus quod tempus sequitur motum et quod omnis motus est in tempore. hec tamen pars continet duas particulas. quod in 1^a parte proponit intentionem suam. In 2^a ibidem dicit quod idem igitur. **C**onPhilosophus epilogat determinata. **C**onPrima particula continet duas partes: quod in 1^a parte ponit philosophus unum medium ad probandum quod non suum. In 2^a ibidem Signum autem est. **C**onPhilosophus probat suam intentionem per quoddam signum. **C**onIn 3^a igitur parte huius particule philosophus ponit medium ad probandum quod non suum. et narrat duas trias opiniones de tempore. et adducit rationem ad probandum quod non suum. Dicit igitur philosophus pro quod omnis mutatio est a natura remota. hoc est omnis transmutatio aliquid aufert de substantia transmutati. et dicit 2° quod omnis transmutatio naturaliter aufert substantiam transmutati in quantum ad speciem transmutationis fuerit nisi in loco. hec 2°. **C**onQuod tamen non est intelligendum quod in omni transmutatione preterquam in motu locali aliquid substantia corporea corrumpatur: quod tunc nunquam esset transmutatio: quod tunc non esset transmutatio in quantitatibus sine transmutatione in substantia quod credo esse falsum. sed intelligo quod in omni transmutatione alia a motu locali: vel corrumpatur substantia: vel educatur dispositio ad corruptionem sube. **C**onDeinde narrat philosophus duas opiniones contrarias de tempore. quod enim omnia que fiunt: fiunt et corrumpunt in tempore id quod quodam respicientes ad hoc quod omnia fiunt in tempore dixerunt tempus esse sapientissimi: hoc est tempus esse causam sapientie et doctrine. Alii autem: ut pythagorici. id est pythagoras: eraclit^{us}: paron et sui sequaces dixerunt tempus esse indisciplinabile: hoc est esse causam obliuionis magis quam doctrine vel scie. et in hoc iste. id est pythagoras melius dixit. **C**onHis igitur narratis philosophus ponit et probat quod non suum. v. g. quod tempus est magis causa corruptionis quam generationis. et hec est 7^a 2° huius libri quod probatur sic. **C**onMutatio et tempus consistunt se habent ad generationem et corruptionem. quoniam omnis mutatio est in tempore: et tempus est sequens mutationem. sed mutatio est magis causa corruptionis quam generationis. igitur tempus est magis causa corruptionis quam generationis. maior patet. et minor probatur. nam mutatio est per se corruptiva et destructiva. et secundum accidens est causa generationis et ipsius esse. nunc autem mutatio est causa magis illius cuius est causa per se quam illius cuius causa est per accidens. et sic patet minor. **C**onNotandum secundum 2° hic quod transmutatio non est causa generationis et esse nisi per accidens. Esse enim non est essentialiter in alio ente nisi ex causa generante et agente: quod est aut natura: aut intellectus: aut anima quod idem est. Esse autem forme rei generante ex transmutatione rei precedente que dicitur generatio est per accidens. quoniam ista transmutatio in rei veritate aufert formam transmutati quod est tria forme generabili essentialiter. est igitur causa forme generabilis per accidens: et corruptibilis pro se. hec 2°. **C**onIntelligendum est quod motus potest dupliciter accipi ut vult 2° 3° et 5° huius. scilicet uno modo secundum quod est transmutatio presentium.

26. 260 huius libri.

Motus est dupl^r accipi.

eta tpi. hoc e' fm q' est trāsmutatio successiua: z sic est de gñe passiōis. Alio mō pōt accipi p foia di- minuta q' nō differt a termino ad quē nisi sic min⁹ pfectū a magis pfecto. accipiendo igi' motum p mō: sic tps cōsequit motū. Nā tps p se consequit motū successiuū q' est de gñe passiōis: z ē mēsurā ei⁹. s'z motū q' est de gñe termini ad quē nō sequit tps. nec est p se mēsurā eius. ut patet p 3° cōmēto 33° hui⁹ tractat⁹. nūc aut' successio nō ē i motu alio a motu locali nisi rōne forme p'rie forme gñande. si eni foia gñanda nō haberet p'riū i mā subito in- duceret. z iō mot⁹ est successiu⁹ ppter p'riū resistēs z p hoc mot⁹ successiuus. s. mot⁹ de gñe passiōis ē per se cā effectiua istrumētalis corruptionis foie abijciende. z est p accūs cā gñatiōis: qz posito q' in mā nō esset forma p'ria forme generāde: foia fie- ret in mā subito absqz motu successiuo de gñe pas- sionis: z iō mot⁹ de gñe passiōis p se est cā effecti- ua istrumentalis corruptionis foie q' est p'ria foie generāde: qz illa nullo mō pōt corrūpi nisi p motū successiuū. sed est p accūs cā gñatiōis z foie gene- rāde: qz nō est cā gñatiōis nisi inq'stū p ipz auferē foia p'ria forme gñande. sed mot⁹ q' ē de gñe t'imi- ni ad quē est magis cā gñatiōis qz corruptionis: qz p se ordinat ad gñationez. sed de isto motu q. s. est de gñe t'imi ad quē nō loquitur hic phūs. qz tps so- lū cōsequit z mēsurat motū de gñe passiōis: qz iste modus mot⁹ ē famosior ut patet ex 3° hui⁹. C'Ul- teri⁹ ē intelligēdū qz qz mot⁹ de gñe passiōis est per se cā corruptionis. iō tps est cā corruptionis per se z gñationis per accūs. i. est cā generationis acci- dētalis per accidens.

Signū aut' sufficiens: qz fit qdē nihil nisi moueat ipz quodā mō: z agat. Corruptiō aut' z cū nihil moueatur. Et hāc maxie solem⁹ dicere sub temporis corruptione.

Hec ē 2ª pars p'pticule p'ptis p'n^o hui⁹ capli i qua declarat eadē 2^a. s. qz tps est magis cā corruptionis qz gñatiōis. Un' phūs dicit qz signū sufficiens ei⁹ est. s. qz tps est magis cā corruptionis qz gñationis: qz ad hoc q' aliqd fiat uel gñet: nō sufficit sola trā- sinitio tpi: s'z ēt regrit q' aliqd moueat z agat i aliō. sed ad hoc qd aliqd corrupat sufficit sola trāsitio tpi absqz h' q' illō qd corrupit moueat ul' trans- mutet ab aliq agēte. z talē corruptionez dicim⁹ fie- ri maxie sub tpe. igi' tps est magis cā corruptionis qz gñatiōis. vñ vñ qsi sic arguē. tps est magis cā il- li⁹ qd accidit ex sola trāsitioe tpi qz illius qd reg- rit aliqd agēs pter tps. s'z corruptio accidit ex sola trāsitioe tpi: z gñatio nō accidit ex sola trāsitioe tpi: iō regrit aliqd agēs trāsmutās pter tps. g' tps est magis cā corruptionis qz gñatiōis. C'No- tādū qz 2° distinguit hic de duplici corruptione. qm qdā est corruptio extrinseca ut corruptio violē- ta: z qdā est corruptio ex se. i. ex intrinseco ut corru- ptio ex senectute. Corruptio q' est ab extrinseco nō attribuit tpi: qz cū aliqs morit gladio nō dicimus euz corrupi ex tpe. sed corruptio ex se. s. ex intrinseco bñ attribuit tpi. qm cū aliqs corrupit senio dicim⁹ illū corrupi ex tpe. C'Intelligēdū qz nō est intētio p'bi sine 2° q' aliqd corrupat sine cā agēte z mo- uēte a tpe ul' a motu celi. nā illō qd corrupit a p'n^o intrinseco. ut illō qd corrupit senio hēt aliquā cām intrinsecā sue corruptionis aliā a motu celi: ul' a tpe:

qz hēt in se p'ria q' agūt ad corruptionē ei⁹. sed p'bs z 2° itendūt qz tps ē magis cā corruptionis qz ge- neratiōis: ut i illis q' corrupunt ab intrinseco uel ab extrinseco. ab eis eni pter tps regrit ad eoz corru- ptionē. s'z sola trāsitio tpi cū nā illi⁹ rei sufficit ad ei⁹ corruptionē: sed nō est sic de gñatiōe ei⁹: qz gñā- tio regrit semp aliqd agēs extrinsecū pter tps: z iō tps ē magis cā corruptionis qz gñationis: qz i aliq- bus sola trāsitio tpi cū nā intrinseca rei sufficit ad eius corruptionē: sed illa nō sufficit ad gñationē alicuius rei. qz pter tps z pter nāz intrinsecā rei reg- rit aliqd agēs z mouēs extrinsecū. Pōt ēt dici qz supius dictū est qz tps est p se cā corruptionis: qz semp ē cā corruptionis rei corruptibilis actu exis- tanqz cā formalr p'riuās morā applicatiōis cor- ruptionis ad rē corrupēdā. ut supi⁹ est expositū z ē.

At nō neqz hāc tps facit: sed accidit in tempore fieri: z hanc mutationem.

C'Up'bs dixit qz tales corruptionez q' est sine moto- re extrinseco attribuim⁹ tpi subdit qz hāc mutatio- nez ul' corruptionez nō facit tps. s. p se. s'z accidit hāc fieri in tpe. Un' 2° dicit hic qz trāsmutatio est illō cui attribuit corruptio per se. tpi vō attribuit qz se- quit mutationē. Et postea dicit qz illō qd agit cor- ruptionez rei nō ē tps: s'z tps sequit agēs corruptio- nem essentialr: z est trāsmutatio: qm necesse est qz trāsmutatio sit in tpe. hec 2°.

Qd qdē igi' tps ē: z qd ē: z qd modis di- cimus ipm nūc: z qd ipm tūc: z qd mō: z qd iā: z qd olim: z qd repēte: dictum est.

Hec est 2^a p'pticula p'ptis p'n^o huius capli i q' p'bs epilogat determinata de tpe. d. qz qdē igi' tps est i. iā narrauim⁹ tps esse z dissoluim⁹ qōnes accūtes i eius ec. z declarauim⁹ qd est tps. z qd modis dē ipsum nūc. z qd est ipm nūc. z qd est ipm tūc. z qd olim. z qd repēte. totū illud dictū est.

His aut' nobis sic determinatis: manife- stū est qz oēs mutationez: z oē qd mouet necesse est moueri i tpe. Veloci⁹ eni z tar- dius dicim⁹ fm oēs mutationē. In oib⁹ eni sic vñ. Dico aut' ueloci⁹ moueri prius trāsmutās in subiectū fm idē spatium: z quod fm regularē motū mouet: ut i lo- ci mutatiōe: si utraqz fm circulationē mo- uent: aut utraqz fm rectū: s'z aut z i alijs.

Hec est 2ª pars p'n^o hui⁹ capli in q' declarat illud qd supponit in p' parte. s. qz tps cōsequit motū. z qz oino trāsmutatio est per se i tpe. z p'inet ista ps duas p'ptulas qz duplr pbat phūs itentionez suā put expositores moderni exponūt. Scda ibi. At vō p'us i tpe. In p' igi' particula phūs declarare itendit qz ois trāsmutatio per se est in tpe. z hec ē 77° hui⁹ libri q' pbat p' ex pte uelocioris z tardio- ris. Deinde phūs exponit qd est ueloci⁹. C'P'rio igi' pbat q' sic. ois trāsmutatio uelocior uel tardi- or est in tpe. sed ois mutatio per se est uelocior uel tardior: g' ois trāsmutatio per se est i tpe. de illa rō- ne phūs p'ponit q'nc. d. His iā nobis sic declarat manifestū est oēm mutationē supple: per se neces- se est esse i tpe. z qdlibet qd mouet necesse est mo- ueri in tpe. Deide ponit phūs minores. d. qz uelo-

co. 33. 4. p'p'

Idez supra L. co. 11 7.

Duplx est corruptio

Notabile

L. co. 129.

77. delusio huius libri.

cuis et tardius secundum omnem mutationem. hoc est omnis mutatio per se est uelocior aut tardior. **C** Deinde cum philosophus dicit. Dico autem uelocius. exponit quod est uelocius. d. q. duorum motorum illud est uelocius quod prius accipit esse ac quod mouet in diuisione equali et uno modo. **U**bi breuiter illud est uelocius quod in minori tempore pertransit eam spatium utroque mobili moto uno modo: sic quod utrumque moueat localiter: uel quod utrumque moueat motu alterationis. et si utrumque moueat localiter oportet quod utrumque moueat motu circulari. uel quod utrumque moueat motu recto. et sic de alijs speciebus motorum. quoniam si unum mobile moueat localiter: et alio modo motu circulari: et alio modo motu recto neutrumque mouebit proprie uelocius alio. **U**bi philosophus per motum regularem intelligit eundem motum secundum speciem. quoniam mobilia mota secundum diuersos motus secundum speciem non comparantur proprie in uelocitate et tarditate. sed solum mobilia mota uno motu secundum speciem.

C At non prius in tempore est. **P**rius enim et posterius dicimus: secundum quod ad ipsum nunc distantia. ipsum autem nunc terminus preteriti et futuri est. **Q**uare quoniam ipsa nunc in tempore sunt. et prius et posterius in tempore erunt. **I**n quo enim est ipsum: et ipsius nunc distantia.

C Hec est 2^a particula 2^e partis prime huius capituli in qua philosophus ponit aliam rationem ad probandum quoniam sua que ratio sumitur ex parte prioris et posterioris. et continet duas partes. quoniam in prima philosophus probat quoniam sua. **I**n 2^a ibi. **E**cce contrarium autem prius. **R**emouendo quoddam dubium philosophus ostendit quod prius et posterius dicuntur primo modo secundum tempus preteritum et futurum. **I**n 3^a ibi. **I**tem parte huius particule philosophus probat quod omnis mutatio per se est in tempore. et hoc sic. **O**mnis prius et posterius est in tempore. omnis transmutatio per se habet prius et posterius: quod cuiuslibet transmutationis per se una pars est prior: et alia posterior. ergo omnis transmutatio per se est in tempore. **D**e illa ratione philosophus solum probat minore. s. quod omne prius et posterius est in tempore. et hoc sic: nihil dicitur prius aut posterius alio nisi secundum distantiam quam habet ad nunc presentis. sed nunc est finis unius temporis et principium alterius. igitur ipsum nunc est in tempore. et cum prius et posterius dicantur distantias ad ipsum nunc presentis. uel ab ipso nunc oportet quod prius et posterius sint in tempore. **I**ntelligendum quod de his duabus rationibus 2^a non facit nisi unam talem uidelicet. **I**n omni transmutatione per se sunt uelocius et tardius. et ubi sunt uelocius et tardius in illo sunt prius et posterius: quod uelocius est quod prius pertransit eam. sed in quocumque sunt prius et posterius illud est in tempore. igitur omnis transmutatio per se est in tempore.

C Contrario autem prius dicitur: et secundum preteritum tempus: et futurum. **I**n preterito quidem enim prius dicimus: quod longius est ab ipso nunc. **P**osterius autem quod prope est. **I**n futuro autem prius quod dicitur quod propinquius est ipsi nunc. **P**osterius autem procul. **Q**uare quoniam prius in tempore est: et omnes autem motus sequitur prius manifestum est: quod omnis mutatio: et motus omnis in tempore est.

C Hec est 2^a pars 2^e particule 2^e partis prime huius capituli. in qua philosophus quasi remouendo quoddam dubium ostendit quod prius et posterius dicitur primo modo de tempore preterito. et de tempore futuro. quod hic posset esse dubium. quod illud tempus quod est longius ab instanti presentis dicimus esse prius. nam dicimus quod homerus fuit prius quam plato quod fuit in tempore remotiori a presentis nunc: et illud nunc dicimus posterius in preterito: quod

est propinquius presentis nunc. sed ecce contrario est in futuris: quoniam in illis dicimus illud esse prius quod est propinquius ipsi nunc presentis. et illud dicimus esse posterius quod est remotius a presentis nunc. **N**am in pascha dicimus quod festum ascensionis erit prius quam festum penthecostes. et festum penthecostes. dicimus posterius quam festum ascensionis: quod festum ascensionis erit in pascha propinquius instanti tunc presentis quam festum penthecostes. **D**einde philosophus ibi. **Q**uare quoniam et cetera. **P**onit principalem rationem probantem totam suam opinionem. et 2^a in fine huius cometis ponit rationem sub hac forma. **I**n omni transmutatione uera in qua reperitur uelocius et tardius in eo inuenitur prius et posterius et omne in quo reperitur prius et posterius est in tempore. ergo omnis transmutatio est in tempore. si uel finis transmutationis fuerit de genere illius siue de alio genere. et hoc declarabitur in 6°. hec 2^a. **N**otandum quod 2^a mouet et soluit unam dubitationem hanc que talis est. quod non uidetur quod demonstratio aristoteli sit utilis: quod uidemus multas transmutationes fieri in non tempore ut illuminatio totius orientis a sole et illuminatio domus a candelis. et sicut factio rei in actu fit subito et in instanti. secundum igitur iter illa duo. nam aut oportet concedere hanc demonstrationem esse uniuersalem. et tunc oportet dicere sensum peccare in istis rebus. quod non comprehendit tempus propter uelocitatem eorum. aut oportet dicere quod hec demonstratio non est utilis quod non est uera nisi de quibusdam transmutationibus in quibus reperitur uelocius et tardius. **A**d illam dubitationem respondet 2^a. d. quod transmutatio dicitur equoce. s. de transmutatione que est per se: et de transmutatione que non est per se. s. finis transmutationis. finis autem rei non est de natura rei. et quod transmutationes que sunt in non tempore sunt fines transmutationis et non sunt per se: non sunt transmutationes nisi equoce. **H**ec igitur est ratio 2^a. s. quod omnis transmutatio que est in non tempore est transmutatio per accidens: quod est finis alterius transmutationis. et omnis transmutatio per se est in tempore: unum philosophus non loquitur hic nisi de transmutatione per se. et de tali transmutatione est demonstratio philosophi utilis. **S**ed dubium est quoniam generatio subest transmutationi per se. et in non tempore: **D**icendum quod aliqua transmutatio potest dici per se dupliciter. s. uel ratione termini transmutationis: uel quantum ad nomen transmutationis. ratione termini transmutationis sic generatio subest transmutationi quod est ad per se ens. sed quantum ad nomen transmutationis sic non est per se quod hoc nomen transmutationis significat per se principalem transmutationem successiuam habentem prius et posterius. et ideo non dicitur de generatione per se solum per accidens et ex consequenti. **C**apitulum 8^m tractatus tertij in quo determinatur de tempore in comparatione ad suam causam. s. in comparatione ad aiam.

Ignis autem consideratione est: et quod dicitur igitur se habet tempus ad aiam: et propter quod in omni uidetur esse tempus et in terra: et in mari: et in celo.

C Istud est 8^m et ultimum capitulum huius tractatus in quo determinatur de tempore in comparatione ad suam causam. s. in comparatione ad aiam. et est solutum quedam dubitationes circa tempus et continet duas partes prime: quod in prima philosophus tractat duas dubitationes. **I**n 2^a autem ibi. **D**ubitabit autem aliquis. **M**ouet et soluit philosophus unam dubitationem. s. cuius motus tempus est nunc. **P**rima pars continet tres particulas. quoniam in prima philosophus ponit dubitationem. **I**n 2^a ibi. **A**ut motus est passio. **S**oluit secundam dubitationem. **I**n 3^a ibi. **U**trum autem cum non sic. **R**euertitur ad primam dubitationem. **I**n 4^a ibi. **I**tem parte huius partis. d. philosophus. **D**ignum est considerare. hoc est.

Dubium.

Ad dubium

Obiecto Solutio.

L. c. 130.

signū z utile est p̄siderare quō t̄ps se hēt ad aiam
s. ut t̄ps sit ab aia uel possit esse sine aia. z hec est
p̄ q̄d. z p̄pter qd t̄ps dī esse ubiqz z in oi re. sicut
dī t̄ps est in celo. z i mari. z in terra. Hec est 2^a q̄d
scilicet quare t̄ps est ubiqz.

C Aut qz mot⁹ ē passio quedā: uel habit⁹
numerus existens. Hec aut mobilia oīa.
In loco enī sūt oīa. Tēpus aut z mot⁹ sūt
sunt z s̄m potentiam z actum.

C Hec est 2^a p̄ticula p̄ ptis p̄n^l hui⁹ capti in q̄ p̄hūs
soluit scōdam dubitationē. z solutio ē hec. qz qz t̄ps
est passio ul' numer⁹ mot⁹: z mot⁹ est ubiqz. s. in oi-
bus corpib⁹. Oīa enī corpa sunt in loco: iō oīa cor-
pora sūt mobilia. cū igit t̄ps z motus sūt sūt z mot⁹
sūt ubiqz. sequit̄ ē qz t̄ps sit ubiqz. z qz nō oīa cor-
pora actu mouent sed qdā mouent in actu: z que-
dā mouent i potētia. iō p̄hūs soluit illā dubitatio-
nē. d. qz t̄ps z mot⁹ sūt sūt s̄m potētia z s̄m actū. In
quocunqz enī motus est i actu ē t̄ps est in actu: z in
quocunqz mot⁹ est in pō i eodē ē t̄ps est in pō. Et
qz oīa corpa mouent in pō ul' in actu. iō t̄ps est in
oībus corpibus in pō ul' in actu. **C** Sed hic sunt
tria notāda s̄m p̄^o. Primo notādū est qz t̄ps cōsi-
st̄ in terra in mari z in celo. qz est acc̄ns motui z
forma eius cū sit nūs illi⁹. q. s. est acc̄ns nūati. z cū
t̄ps sit nūerus rez mobilitū. z nūer⁹ iueniat in nūa-
to. z ista oīa. v3. celū terra mare nāliter habeāt mo-
ueri necesse est qz t̄ps iueniat i his. hec p̄^o. **C** Ex
hoc patēt duo quoz p̄^m est qz t̄ps est acc̄ns motus
q̄d est p̄ illos q dicit̄ qz t̄ps z mot⁹ sūt eadē res. qz
certū est qz nihil est acc̄ns sui ipsius. **C** Scōm qd
patet ē qz terra celū z mare nāliter habēt moueri.
iō in oībus his ē t̄ps i pō ul' in actu. **C** Scōdo ē no-
tādū s̄m p̄^o qz t̄ps nō iuenit in oīb⁹ his eodē ordi-
ne. qm̄ p̄ iuenit in celo. z 2° iuenit i alijs p̄pter h̄
qz iuenit in celo. iuenit in gescēte p̄pter h̄ qz iuenit
in moto. vñ t̄ps p̄ iuenit in celo: qz p̄^m t̄ps ē i celo.
z in alijs iuenit t̄ps scōdo z ex p̄nti. qz t̄pa scōdario
iueniunt i alijs. z in gescēte nō iuenit t̄ps in actu:
sed in pō: qz quiescens pōt moueri: z iō in ipō pōt
esse t̄ps in actu z c. **C** Tertio est notādū s̄m p̄^o qz
cā in hoc est: qz illa in qb⁹ iuenit t̄ps innata sūt mo-
ueri. z esse eoz in loco. oē enī qd est in loco innatū
est moueri qz corpa ē. hec p̄^o. **C** Et si dicat̄ qz ter-
ra quiescit. z nō est inata moueri. Dicēdū qz terra
inata est moueri. qz si eēt ex suū locū nāliter moue-
rēt ad locū suū alr terra p̄tinue mouerēt motu al-
terationis. z sic terra innata est moueri.

Solutio se-
cūde dubi-
tationis.

Primo no-
tandum.

Secūda no-
tandum.

Tertū no-
tandum

Obiectio.
Solutio.

L. cō. 131.

C Atz aut cū nō sit aia: erit tūc t̄ps: an nō:
dubitabit utiqz aliqs. Impossibile enī cū
sit nūerātē eē aliqū: impossibile z nūerabi-
le eē aliqū. Quare māifestū ē: qz neqz nu-
mer⁹. Nūer⁹ enī aut quod nūerat ē: aut
nūerabile. Si aut nihil aliud aptū natuz
est q̄ aia numerare: z anime intellectus:
impossibile est tēpus esse: anima si nō sit.

C Hec ē 3^a p̄ticula p̄ ptis p̄n^l hui⁹ capti i q̄ p̄hūs re-
uerit ad p̄^o dubitationē. z p̄tinet duas ptes. qm̄
i p̄^o pte p̄hūs mouet dubitationē z declarat qualr t̄ps
nō ē sine aia. In 2^a ibil. Si aut h̄ qd cūqz. Decla-
rat quō t̄ps pōt eē sine aia. z itēdit sic. v3. qz illud
q̄d h̄ nomē t̄ps significat nō pōt eē sine aia. s3 illud

ens qd h̄ nomē t̄ps denoiat dicēdo h̄ ē t̄ps pōt eē
sine aia. **C** In p̄^o igit pte hui⁹ p̄ticule p̄hūs repetit
dubitationē. d. d. aliqs dubitabit utrū cū non sit
aia. erit t̄ps. aut nō. Deide soluit qōnē z itēdit dicē
qz t̄ps i actu nō pōt eē sine aia. h̄ ē illō qd h̄ nomē
t̄ps significat idē ē qd hec tota oratio. q̄titas suc-
cessiua mot⁹ p̄ quā aia nūerat seu mēsurat motum
z certū ē qz illō qd significat p̄ istā totā orōnē nō
pōt eē sine aia. Nota ḡ dubitatioe p̄hūs soluit eaz
cū dicit̄ Impos^l enī cū sit z c. **C** Et ē solutio talis qz
t̄ps i actu h̄ est illō qd hoc nomē t̄ps significat: nō
pōt eē sine aia. z hoc declarat p̄hūs z ē 78^a huius
libri. s. qz t̄ps i actu nō pōt eē sine aia. hec igit p̄
bat sic. Si ipol^l ē aliqd eē numerātē. ipossibile est
aliqd eē nūerabile aut nūeratū. s3 nūs ē nūerabile
ul' nūeratū. ḡ si ipol^l ē nūerātē eē: ipol^l ē nūerū eē.
s3 nihil ē aptū natū nūare nisi aia z adhuc nō q̄cū-
qz aia nata ē nūerare s3 aie itellect⁹. h̄ ē aia itellecti-
ua: ḡ si ipossibile ē aiaz eē ipossibile ē t̄ps i actu eē.
igit si aia nō ē: t̄ps nō ē. de illa rōne p̄ponit p̄^o p-
positio cū dī. ipossibile enī cū sit nūerātē eē aliqd
ipol^l ē nūerabile eē aliqd. supple nūatū eē aliqd.
h̄ ē si ipol^l ē nūerātē eē ipol^l ē nūabile ul' nūatuz
eē. deide ponit 2^a p̄pō cū dī. Si aut nihil aptū na-
tum ē z c. qz nihil aliō q̄ aia z hoc aia itellectiua
nata ē nūare. deide ifert q̄nē dicēs. Impos^l ē tēp⁹
eē si aia nō sit. Intelligēdū qz qz h̄ nomē t̄ps i actu
significat idē qd h̄ tota orō. q̄titas successiua per
quā aia nūat z mēsurat motū: ita accipiēdo t̄ps p̄
eo qd h̄ nomē t̄ps significat: nō pōt eē sine aia qm̄
illō qd significat p̄ hāc orōnē q̄titas successiua p̄
quā aia mēsurat motū nō p̄t eē sine aia: bñ enī seq-
tur q̄titas successiua p̄ quā aia mēsurat motū est.
igit aia ē: z iō nō soluz tenet p̄ntia cū nota iposs^l
sic. v3. ipol^l ē aiaz esse ḡ ipol^l ē t̄ps eē. s3 ē tenet sine
nota iposs^l. sequit̄ enī nllā aia ē ḡ t̄ps nō ē. Et si
q̄rat qd significat h̄ nomē t̄ps. Dico qz h̄ nomē t̄ps
significat vñū copulatū ex q̄titate successiua z ex
aia z ex actuali nūatiōe mot⁹ ab aia: cū enī aia actu
mēsurat motū copulat̄ adiuicē aia z mot⁹ z q̄titas
p̄ quā aia mēsurat motū: z actio aie: z ita actio for-
te ē formale i significato t̄pis sic i significato hui⁹
orōnis. lapis visus a me. foiale ē ipa visio q̄ copu-
lat lapidē visui meo. z illō itelligit p̄^o cū dīc qz nu-
mer⁹ ē actio nūantis i nūato. z illud qd hec uox. s.
nūs in actu p̄ncipalr significat est actio nūantis q̄
actio copulat̄ adiuicē numerātē z numeratum.

C Sed aut h̄ aut quodcūqz ens est t̄ps: ut
si p̄tingit motū eē sine aia. P̄rius at z po-
sterius in motu sunt: t̄ps autē hec sūt s̄m
quod numerabilia sunt.

C Hec ē 2^a p̄ticula p̄ ptis p̄n^l hui⁹ capti i q̄ de-
clarat qualr t̄ps p̄t eē sine aia. Et itēdit p̄hūs qz illud
ens de q̄ dī qz ē t̄ps dicēdo hec res ē t̄ps accipien-
do t̄ps ut supponit p̄sonalr p̄t eē sine aia. z dīc sic.
Si aut hoc ut qd cūqz ens ē t̄ps. hoc ē illō ens qd
ē t̄ps. s. ista q̄titas successiua mot⁹ pōt eē sine aia:
z hoc declarat p̄hūs. v3. qz illō ens qd ē t̄ps pōt esse
sine aia. z hec ē 79^a huius libri q̄ p̄bat sic. Not⁹ p̄t
eē sine aia. z si mot⁹ sit sine aia p̄us z poster⁹ i mo-
tu s̄t sine aia. hoc ē illō i q̄ p̄ z eēntialr sūt p̄us z po-
ster⁹ z sine aia. qz illō eēntialr p̄sequit̄ motū. s3 t̄ps
nihil aliō ē q̄ p̄us z poster⁹ in motu s3 qz nūabilia
s̄t. hoc est illō ens qd est t̄ps nihil aliō est q̄ illō i

78. cōclusio
huius libri.

Prima p̄-
positio.

Secūda p̄-
positio.

79. cōclusio
huius libri.

q̄ sūt p̄ z p̄ se p̄us z posterius fm̄ q̄ nūabilia sūt. q̄ il-
 lud ens qd̄ ē tps̄ pōt eē sine aia: vñ rō pōt formari
 sic. Sine q̄ p̄us z posterius eēntialr̄ in motu p̄nt esse
 sine illo illd̄ qd̄ ē tps̄ pōt eē: z sine aia p̄us z poste-
 rius eēntialr̄ p̄nt eē. q̄ sine aia illd̄ qd̄ ē tps̄ pōt eē.
 maior patet. qz̄ illd̄ qd̄ ē tps̄ nihil aliud ē q̄ illd̄ qd̄
 est eēntialr̄ p̄us z posterius i motu: nā sic declarātū est
 sup̄ tps̄ est illd̄ in q̄ p̄ z eēntialr̄ sūt p̄us z posterius
 us: z minor declarāt qm̄ sine aia pōt esse motus. s̄ mo-
 tus nō est sine illo i quo sūt p̄us z posterius eēntialr̄
 q̄ sine aia p̄us z posterius eēntialr̄ p̄nt eē. de illa rō-
 ne ponit declaratio minoris cū dicit. Ut si p̄tingit. q̄
 ē si p̄ q̄a p̄tingit motū eē sine aia p̄us z posterius i mo-
 tu sūt. hoc est illd̄ in q̄ ē p̄us z posterius eēntialr̄ ē
 in motu: deinde ponit p̄batio maioris cū dicit qz̄ tps̄
 ē fm̄ q̄ nūabilia sūt. hoc est: tps̄ est p̄us z posterius
 eēntialr̄ fm̄ q̄ sūt nūabilia. z iō sine q̄ p̄us z poste-
 rius eēntialr̄ i motu p̄nt esse. sine illo illd̄ qd̄ ē tps̄
 pōt eē. Un̄ notādū fm̄ p̄^o loquens de illo qd̄ hoc
 nomē nūis significat dicit sic qz̄ eē nūi i aia nō ē oī-
 bus modis eē: hoc ē nūis nō totalr̄ seu oīb̄ modis
 depēdet ab aia. qm̄ si ita esset: esset fictū z falsū ut
 chimera z hircoceruus. s̄ eē ei^o ex mētez est in pō
 p̄pter subm̄ p̄p̄iū. z eē ei^o i aia est in actu. i. qm̄ aia
 egerit illā actionē i subo p̄p̄ato ad recipiēdū illā
 actiōez q̄ dicit nūis. hec p̄^o. Et paulo post exponēdo
 illd̄ dcm̄ p̄bi. S̄z aut hoc utrūqz̄ ens ē tps̄. dicit p̄^o
 sic. Lū nō fuerit aia non erit tps̄ nisi aliqz̄ dicat qz̄
 erit z fuit si aia nō fuit ex illo qd̄ cū fuerit i actu tps̄
 est i pō z hoc est suū subm̄ p̄p̄iū mor^o aut motus.
 Et postea dicit qz̄ tps̄ nō erit i actu nisi aia pō erit
 lz̄ aia nō sit. hec p̄^o. Un̄ tps̄ i actu ē illd̄ qd̄ signi-
 ficat p̄ hoc nomē tps̄. z māle i significato hui^o nois
 est mor^o de gñe q̄titatis. s̄ q̄titas successiva mor^o
 de gñe passionis. s̄ formale i significato hui^o nois
 mor^o est actio aie. i. nūatio aie: z iō qd̄ significat p̄
 hoc nomē tps̄ hēt esse i pō: z si aia nō fuerit qz̄ suū
 māle. s̄ mor^o de gñe passiōis q̄titatis hēt esse si aia
 nō fuerit. z mor^o dicit eē p̄p̄ius subm̄ tps̄. qz̄ ē subz
 circa qd̄ est actio aie: ul̄ dicit subm̄ qz̄ est māle i signi-
 ficato tps̄. **Notādū** fm̄ p̄^o qz̄ p̄b̄ cū. d. qz̄ tps̄
 est p̄us z posterius in motu fm̄ q̄ nūata sūt: inuit
 qz̄ tps̄ diminuat ab eo ex eē p̄fecto ex aiaz hoc qd̄
 mēsurat ab aia tm̄. fm̄ q̄ hūc modū dicit tps̄ hie esse
 ex aiaz s̄ p̄fecto et si non sit p̄fectū. hec p̄^o. Un̄
 p̄^o itendit qz̄ illd̄ qd̄ hoc nomē tps̄ significat ē di-
 minutū ab esse p̄fecto ex aiam. hoc est illd̄ qd̄ signi-
 ficat hoc nomē tps̄ nō ē ens p̄fectū ex aiaz. qz̄ aliq̄
 ps̄ sui significati depēdet ab aia. s̄ actualis nūatio
 aie. ē tm̄ s̄ p̄fecto: qz̄ aliq̄ ps̄ sui significati est ex
 aiam. s̄ mor^o: igit̄ dicit p̄^o qz̄ illa p̄scrutatio de tpe
 ē magis p̄bica q̄ nālis. z iducit ip̄s i hoc loco qz̄
 ē cā ip̄m latē. s̄ eē diminutū i se. hec p̄^o. Intelligē
 dū qz̄ sic hec uox. lapis intellect^o significat qd̄ daz co-
 pulatū eē ex lapide z ex intellectu. z tm̄ v̄e dicit de la-
 pide: nā hec ē v̄a lapis est lapis intellect^o. ita hoc no-
 mē tps̄ significat vñ copulatū ex q̄titate successi-
 ua motus z ex actiōe aie. z tm̄ hec uox tps̄ v̄e dicit
 de q̄titate successiva mor^o. qm̄ sola q̄titas successi-
 ua mor^o ē tps̄ sic solus lapis: lapis intellect^o. z q̄li-
 ter utqz̄ accipiat tps̄ sine p̄eo qd̄ denoiat siue p̄o
 eo qd̄ significat semp̄ ē illa p̄ntia bona. tps̄ ē. q̄ aia
 ē. z hec s̄lr̄. nulla aia ē: q̄ nullū tps̄ est: si hec p̄ntia
 ē bona lapis intellect^o est. q̄ aia est: si tm̄ aliq̄d nomē
 iponat p̄cise ad significādū q̄titate successivā mo-

tus. ut si. a. significaret p̄cise q̄titate successivā mo-
 r^o: hec p̄ntia nō ualēt. a. ē: igit̄ aia est. sic illa p̄ntia
 nō ualēt. lapis ē. q̄ aia ē q̄uis sequat lapis intelle-
 ct^o ē. q̄ aia ē. **Intelligendū** ē qz̄ cū p̄^o dicit qz̄ esse
 tps̄ ē i pō. p̄pter subz p̄p̄iū z qz̄ eē ei^o i aia ē i actu
 qm̄ aia egerit illā opationē i subo p̄p̄ato ad reci-
 piēdū istā actionē q̄ dicit nūis qd̄ p̄^o nō itelligit qz̄
 actio q̄ dicit numer^o seu nūatio sit subiective i motu ul̄
 i moueri tanqz̄ accūs in s̄bo. qz̄ certū ē qz̄ actio aie
 est i aia subiective sed p̄ s̄bm̄ p̄p̄iū seu p̄p̄atū ad
 recipiēdū actionē aie itelligit subm̄ circa qd̄. nō
 subm̄ in quo. Unde mor^o est subm̄ circa qd̄ z nūa-
 tio aie recipit actionē aie tanqz̄ illd̄ circa qd̄ ē actio
 non tanqz̄ illd̄ in quo est actio anime.

Dubitabit at̄ aliqz̄ z q̄lis mor^o tps̄ nu-
 merus sit aut cuiuslibet: z nāqz̄ sit i tpe: z
 augmētat: z alterat i tpe z fert. **Secūdū**
 igit̄ qz̄ mor^o ē: sic ē vñius cuiusqz̄ mor^o nu-
 merus: nō mor^o simplr̄ numer^o est cōti-
 nuus: sed nō cuiusdam.

Hec ē 2^a ps̄ p̄n^o hui^o capli i q̄ p̄hūs monet z soluit
 3ª dubitationē. z p̄tinet tres p̄ticulas. qm̄ i p̄^o p̄b̄
 mouet z soluit dubitationē. In 2ª ibi. Qm̄ at̄ loci
 mutatio. **Declarat** p̄^o tps̄ eē lz̄ qd̄ ē aliq̄d p̄^o tps̄.
 In 3ª ibi. Dicit aut̄ recte. **Irevertit** sup̄ solonez 3^a
 dubitatiois declarādo vñū qd̄ i dca solone suppo-
 nit. P̄tia p̄ticula p̄tinet duas p̄tes. qz̄ i p̄^o p̄b̄ mo-
 uet qd̄nē z eā soluit. In 2ª ibi. S̄z nūc ē moueri. **I**
 obijcit p̄ solonē z soluit. Dicit igit̄ p̄b̄ p̄ qz̄ aliqz̄
 pōt dubitare cui^o mor^o tps̄ est nūis. utrū. v̄z. tps̄ sit
 nūis cuiuslibz̄ mor^o aut nō. **Hac** dubitationē soluit
 p̄b̄. d. **Aut** cuiuslibet z c. **Et** est solo illa qz̄ tps̄
 ē nūis cuiuslibet mor^o. z hec ē 8^a p̄ hui^o li. q̄ p̄ba-
 tur sic. Cuiuslibet mor^o facti i tpe. tps̄ ē nūis. s̄ oī
 mor^o sit i tpe: q̄ tps̄ ē nūis cuiuslibet mor^o. **Maior**
 patet. qz̄ eē i tpe ē eē i tpe sic i nūo: ut patet ex p̄ce-
 dētib^o: minor aut̄ declarāt iductiue: qm̄ illd̄ qd̄ aug-
 mētāt i tpe ē illd̄ qd̄ altat i tpe. z illd̄ qd̄ fert lz̄ ē il-
 ld̄ qd̄ mouet localr̄ fert i tpe: vñ p̄cludit p̄b̄ qz̄ tps̄
 lz̄ qz̄ ē nūis cuiuslibet mor^o vñ tps̄ ē nūis mor^o oī
 p̄tiniui z nō ē nūis cuiusdā mor^o z nō alteri^o. **Notā-
 tādū** lz̄ p̄^o hic q̄ dicit sic. Et debes scire qz̄ tps̄ lz̄ sit
 nūis cuiuslibet mor^o tm̄ nō ē eodē mō: s̄ lz̄ p̄us z
 posterius qm̄ ē nūis alioz motuū p̄ter motū trāslatio-
 nis: qz̄ ē nūis trāslatiois. qz̄ si trāslatio nō eēt: tps̄ nō
 eēt: z si alteratio nō eēt nec augmētatio nec gñatio
 nec corruptio eēt. z si eēt trāslatio tm̄ eēt tps̄. z si
 de modis trāslatiois nō eēt trāslatio circularis nō
 eēt tps̄. z de circulari uelocioris circulariois. s̄ mo-
 tus diurn^o. tps̄ q̄ z si nō ē nūis cuiuslibet mor^o tm̄
 attribuit̄ eis p̄ncipalr̄ z secundario. hec sn̄ia ē plana

Sz ē nūc moueri vñū z aliud q̄rū utri-
 usqz̄ mor^o erit nūer^o. **Alterz** z alterz igit̄
 tps̄ erit: z s̄lr̄ duo tpa eq̄lia erūt: aut nō.
De nāqz̄ tps̄ vñū s̄lr̄ z s̄lr̄ ē. **Spēs** at̄ z
 q̄ nō sit. Si eni z hi sūt canes: illi nō eq̄:
 utriqz̄ at̄ septē: idē nūer^o ē. Sic eni z mo-
 tuū sit terminatoz. idē tps̄ ē. S̄z hic uelox
 fortassis: ali^o nō nō: z ali^o qd̄ loci muta-
 tio ē. **Hic** aut̄ alteratio. **Tps̄** tm̄ idē ē siqdē
 z nūer^o eq̄lis sit: z s̄lr̄ alterationis: z loci

Esse nume-
 ri aia nō ē
 omnib^o mo-
 dis esse.

2. cō. 132.

So. p̄clusio
 huius libri.

Confilic su-
 pra. c. 130.

Notabile

mutatiōis: et pp h mor^o qdē alteri sūt: et se
orsū sūt. tps aut ubiqz idē: qz et nūer^o vn^o
et idē ubiqz est: qui est eqlium et simul.

Dubitatio

Solutio dubitationis.

Hec ē 1^a ps p^o particule: par^o p^o hui^o capli in q^o
p^obs obijcit et solonē et soluit obiectionē. Primo
igif ponit obiectionē. 2° soluit eā. Obiectio igif ta
lis ē qz nō v^o qz tps sit nūs cuiuslibet mor^o: qz si tē
pus sit nūs cuiuslibet mor^o cū ptingat vnū moueri
qñ aliō mouet i eqli tpe igif tps erit nūs istorum
duoz motuū: s; alteri^o et alteri^o mor^o ē ali^o et ali^o nūs
g erūt duo tpa eqlia sil. qd ē ipol^o. g ipol^o ē qz tps
sit nūs cuiuslibet mor^o. Deide cū. d. Aut nō oīno
et c. Soluit illā dubitationē et solō p^ostitit in h qz qz
nis tps sit nūs mor^o nō tñ oz qz si ples mor^o sint sil
qz ppter hoc pla tēpora sint sil. nā oē tps qd ē sil
est vnū nō mltiplicatū qzuis sint mor^o ples: et qz
uis tpa q nō sē sil nō sē vnū tps. Un ad mltiplica
tionē motuū nō sequit mltiplicatio tps: et hui^o rō
est qz tps est nūs mor^o: nūc aut ad mltiplicationē
nūatorz nō sequit mltiplicatio nūi: qm septē canes
et septē eq sē diuersi: et tñ ē idē nūs septē canū et se
ptē eqz. et sic cū tps sit nūs motuū ad mltiplicati
onē motuū nō sequit mltiplicatio tps: qz tūcūqz
mor^o sint diuersi: ut si vn^o mor^o sit uelox et alter tar
dus: ul^o si vn^o motus sit loci mutatio et ali^o alteratio
tñ tps ē idē: dūmō illi mor^o sil sāt: qz nūs est vn^o et
idē ubiqz eqliū et sil exntiū. Itra plana est. Intelligē
dū ē hic qz si ponam^o qz nūs sit accūs iherēs reb^o
nūatis: ut aliq ponūt: sic eēt dicēdū qz nūs posset
cōparari ul^o ad ea quoz ē nūs tñ et nō foza iherēs
illis: ul^o p^o cōparari ad illa quoz ē foza iherēs. vbi
grā. nūs gnari^o q est in qnqz digitz meis: ul^o pōt cō
parari ad ea quoz est nūs tñ. vbi grā. p^o cōparari
ad qnqz equos et ad qnqz canes. possum enī nūare
qnqz equos et qnqz canes p nūm gnariū digitoruz
meoz q nūs ē mibi not^o. p^o et nūs gnari^o qnqz di
gitorz meoz cōparari ad digitos meos i qb^o ē sbe
ctiue. Dico igif qz ponēdo nūz nō eē formā accūta
lē iherētē reb^o nūatis sic nūs nō mltiplicat ad mul
tiplicationē illoz qz nūs tñ: qz p eūdē nūz pos
sū nūare eqs et boues et canes. s; nūs bñ mltiplicat
ad mltiplicationē illoz qz nūs ē foza qm ali^o nūs
est sbectiue i decē digitz meis et ali^o i decē eqs. et qz
tps p^o cōparat ad mor^o iferiores solū sic nūs ad
nūata. iō tps p^o nō mltiplicat ad mltiplicationē
motuū iferioz: s; tps p^o cōparat ad motum p^o sic
foza ad res cui^o ē foza et cui iheret. iō tps hēt vnita
tē et diuersitatē ab vnitate et diuersitate pmi mor^o.
qz vnā ptes pmi mor^o mēsurat p^o tps et aliā pte pri
mi mor^o q nō ē sil cū illa pte mēsurat aliō tps seu
aliā ptes tps. Un illas cōparatiōes nūi ad nūata
pōit 2° hic. d. qz tps mēsurat motū circularē. Et
mor^o circularis accipit i distōe tps et tps mēsurat
illū. s. motū circularē nō s; qz nūs mēsurat nūatū
s; s; qz nūat ad qd ē foza i re. Alios vō mor^o mēsu
rat p^o qz nūs mēsurat nūatū p^o qz nūatū nō acci
pit i distōe nūi. hec 2°. et ita patet qz tps alr mē
surat p^o motū qz illū mēsurat sic forma i re. et alr
mēsurat alios mor^o qz illos mēsurat sic nūs nūatū.
Si vō ponam^o qz nūs nō sit aliqd a reb^o nūatis tē
eēt dicēdū qz nūs p^o accipi duplt. vno mō ut nūa
r^o. alio mō ut aliō q nūam^o. p^o mō nūs mltiplicat
ad mltiplicationē nūatorz. qz eillō idē qd ipa nūa
ta. Un decē eq et decē canes nō sūt eadē decē imo

tantū distiguit qz tū canes et eq. si vō accipit nūs qui
distiguit a reb^o nūatis ut ē illō quo nūam^o sic non
mltiplicat ad mltiplicationē nūatorz p ipsum. vbi
grā. p decē digitos meos qz nūs ē mibi not^o pos
sū nūare decē eqs et decē canes qm p h qz scio qz
digitos hēo possu deuenire i cognitionē nūi eqz
et canū et scire qz sē decē eq et decē canes et decē di
giti sē eadē decē siue p eos nūam^o canes siue eqs.
Cū breuit nūs ex aiaz q nūam^o nō mltiplicat
ad multiplicationē eoz qz nūam^o est nūs tñ siue nūs
ponat accūs siue ponat idēz realr cū reb^o nūatis.
C Si vō p nūm itelligam^o actionē aie p quā nūa
mus sic dico qz talis nūs mltiplicat ad mltiplica
tionē nūatorz qz actio aie mltiplicat ad mltiplica
tionē obiectoz. et sic p^o qz nō ē idē nūs decē hoīuz
et decē canū qm alia ē actio aie p quā nūant decē
hoies et alia p quā nūerant decem canes. Adhuc
possi p nūez itelligē vnū cōe qd significat per no
mē nūerabile. et p h rīdef ad qōnez qzētē de aliq
b^o qz sē cuiusmodi sē duo tres qtuoz et c. et siue ta
le cōe sit res ex aiaz siue sit pcept^o aie dico qz tale
cōe nō mltiplicat ad mltiplicationē nūatorz: qz
supius nō mltiplicat ad mltiplicationē suoz ife
rioz. nūc vō decēz ē vnū cōe ad decē hoies et ad de
cē canes. et iō nūer^o iporat^o p h nomē decē siue sit
res ex aiaz siue sit pcept^o i aia ē idē decē canū et de
cē eqz. pōt igif breuit pōi talis distictio de nūo
vz. qz qdā ē nūs nūat^o. et qdā ē nūs q nūam^o. nūs
nūat^o ē idē qd res nūate. et talis nūs mltiplicat ad
mltiplicationē nūatorū. s; nūs q nūam^o ē duplex.
vz. singlaris et cōis. nūs singlaris ē est duplex: qz
qdā ē ex aiaz ut nūs denari^o digitorz meoz et qdāz
i aia ut actio aie que dī nūatio. Nūs singlaris ex
aiaz q nūam^o nō mltiplicat ad mltiplicationē nūa
toz qz nūam^o est nūs tñ qzuis mltiplicet ad mltiplica
tionē illoz quoz ē foza. s; nūs singlaris i aia quo
nūam^o mltiplicat ad mltiplicationē nūatorz. Nūs
vō cōis p que rīdef aliqb^o ad qōnez qzētēz qz sē
nō mltiplicat ad mltiplicationē nūatorz: qz supe
rius nō mltiplicat ad multiplicationē iferioris. et
detali numero loquit forte phūs dicens qz idem
est numerus decēz hoīum et decem canum.

Qm at loci mutatio et hmōi circularis:
numeraf at vnūqz vno quodā prio:
ut vnitates vnitate: q vō equo sic et tem
pus tempore quodam finito.

Hec ē 2^a pticula 2^a ptis p^o hui^o capli i qz s; expō
nē 2^a p^obs declarat p^o tps eē: et p^oiet tres ptes p^om
expōnē 2^a. qm i p^o declarat qz ē aliqd p^o tps. In 2^a
ibi. Mēsurat at. Qndit p qd tps p^o mēsurat et
tminat qz p motū. In 3^a ibi. Si g qd p^o. J Decla
rat p que motū p^o tps mēsurat. C In p^o igif pte
hui^o pticule pbat p^o tps eē: siue qz p^o tps ē. et hec
ē 8^a p^o hui^o libri q pbat sic. vnūqz nūat et mēsu
rat alio vno p sue spci. sic mor^o iferiores mēsurant
motu circulari q ē p^o mor^o et vnitates mēsurant
vnitate et eq. i. nūs eqz vno eq et sic de alijs. Et ex q
ita est qz vnūqz nūat aliq vno sue spci p opz qz
tps mēsuret qdā tpe. p igif opz qz sit aliqd tps p^o
qd sit mēsurā oīuz alioz tēporuz. C Notādū p^om
2^a p^o qz cuz fuerit positū qz tps sit nūs cuiuslibet
mor^o et fuerit positū qz h ē pōz mor^o ceteris motib^o
sequit ut tps illi^o mor^o sit pus ceteris tpsib^o et nūis.
hec 2^a. Ex q loco hēt expōse qz pla sūt tpa sil. et

Quid rossi
mus itellige
re p nume
rum.

2. cō. 133.

St. cōclusio
huius libri.

q: p^m tps e mensura oiaz alioz tepoz. tñ nō sūt pla
tpa p^m fil: q: h negat pbs in plib^o locis. Un glibet
mot^o habet q̄tūtatē ppriaz successiua itrisecam
que q̄tūtas potest dici motus uel successio. z ista
q̄tūtas est proprium tempus illius motus.

C Mensurat aut sic dixim^o tps motu: z mo
tus tpe. Hoc aut est: q: determinato mo
tu: z tpe mensurat mot^o: z q̄tūtas tps.

C Hec e^o ps^o p^o pticule^o p^o ptis p^o hui^o capli i qua
onidit p qd p^m tps detminat z mensurat. z hec e ps
narratiua. vñ dic pbs. q: tps mensurat motu. i. p^m
tps mensurat motu: z mot^o mensurat tpe ut p^o dcm
e. p tps eni t miatū mensurat q̄tūtas successiua mo
t^o: z q̄tūtas tps. z h itēdit pbs cū dic: motusqz q̄
tūtas tps. i. p tps certū nobis mensurat q̄tūtas mo
tusqz p z q̄tūtas tps. qñ eni q̄tūtas alicui^o tps e
nobis nota tūc p illō tps possum^o mensurare q̄tūta
tē tps nobis igtā. z et q̄tūtatē mot^o nobis igtā z
e^o. qm qñ q̄tūtas alicui^o mot^o e nobis nota z certa:
tē p illū motū possum^o mensurare q̄tūtatē tps. i. q̄
tū e illō tps i q sit tal^o mot^o. vñ h^o z^o e h itelligēdū
q: mot^o mensurat p tps p^oimo z essentialiter.

C Si igit qd p^oimū mensura oiaz p^oiorz cir
culatio regularis. mensura eni maxie qz nu
mer^o hmoi notissim^o e. Alteratio qdē igit:
neqz augmētatio nō sūt regulares. Loci
āt mutatio e. Un z vñ tps eē spe mot^o: qz
h mensurant alij mot^o: z tps hoc motu.

C Hec e^o ps^o p^o pticule^o p^o ptis p^o hui^o capli in q de
clarat p quē motū mensurat p^m tps. z p^oinet duas
pticulas. qz i p^o pbs onidit ppositū suū p rōnes. In
z^o ibil^o p^o p^o h aut. Jcludit ppositū p dcm cōe
vulgi. C In p^o igit pticula hui^o ptis declarat q: p^m
tps mensurat p motū circularē p^m. z hec e^o 8° h
lus li. q. pbat triplr z p sic. Primū i vno qz gñe ma
xime e mensura alioz: s^o mot^o circularis p^m e p^m
i gñe motuū. igit cū tps p^m mensuret p motū. segt
q: tps p^m mensuret p motū circularē p^m. De illa rō
ne p^o pōit maior cū dī. Si p qz p^m e mensura oiaz p
rioz. Deide pōit h cū dī. Lirculario regularis. J
h e mot^o regularis p^m q e maxie regularis mēsu
rat maxie. h e maxie erit mensura tps. Deide: p^o
bat eadē h cū dī q nūer^o hui^o notissim^o e. z e rō ta
lis. p illū motū mensurat p^m tps: q mot^o e nūis notis
sim^o seu mensura notissima. s^o mot^o circularis p^m e
nūis notissim^o seu mensura notissima. igit p motū cir
cularē p^m mensurat p^m tps. de illa rōne ponit mior
i textu. Tertio pbat eadē h cū dī. Alteratio qdē
e. Jq ē rō tal. p^m tps mensurat p illū motuz q e ma
xie regularis z vniformis. s^o mot^o circularis p^m
e maxie regularis z vniformis. g p^m tps mensurat p
motū circularē p^m. De illa rōne pōit p^o pbatō mī
noris i textu. Deide h. minor igit pbat sic. Alij mo
t^o a loci mutatiōe: utputa altatio z augmētatio nō
sunt mot^o regulares ut māifestū e. z iō sola loci mu
tatio e regularis. s^o nō ois loci mutatio e regularis
qz nullus mot^o rect^o nālis nec violēt^o est regularis.
Mot^o et circularis orbū inferiorz nō sūt regulares:
ideo solus mot^o circularis p^m orbis e mot^o oino
regularis. z p^o nūis ille mot^o e mensura p^m tps. z
pp h vñ aliqb^o q tps e mot^o spe. qz sic tpe mensurā
tur alij mot^o: ita motu spe mensurant alij motus: z

tps etiam mensurat hoc motu. s. motu spere.

C Propter h at z p^ouctū dici accidit. Di
cut eni circulū eē hūanas res z alioz mo
tuū habētū nālē: z gñationē: z corruptio
nē. Hoc at e. qz oia h tpe iudicant: z acci
piūt finē z pncipiū: sic si h^o circulariōez sit.
Et tēp^o eni ipz vñ circulus qdā. Hoc aut
itey vñ ob h qd hui^o loco mutatiōis mē
sura est: z mensurat ipm ab huiusmodi.

C Hec est^o pticula z^o ptis p^o pticule^o p^o ptis p^o hui^o
capli i q pbs pbat ppositū suū p cōe dcm vulgare
z et fac suā sniaz de eo qd declavit. C Dic igit p
q: pp h qz tps mensurat p motū circularē z seqtur
accidit illō cōe dcm z vulgare q: oēs res hūane fi
unt z currūt h^o quēdā circulū quē circulū dicūt eē
rotā fortūe. cui^o cā e. qz tps sequit motū circularē:
z mensurat motu circulari z et mensurat ipz. z ideo
sic tps e circularē: eo qz seqtur motū circularē dñt
oia hūana currē h^o quēdāz circulū. s^o l^o oia hūana
mota motu circulari dixerūt moueri h^o quēdā cir
culū: z gñatiōez z corruptionē dixerūt eē circula
rē. z h ideo qz oia hec tpe mensurant: z accipiunt
p^m z finē a tpe. z ideo sic tps e circularē: ita dire
runt oia que sunt in tempore esse z fieri p^m quen
dam circulum.

C Quare dicē eē rez q sūt circulū dicē est
tps eē quēdā circulū. Hoc at e. qz mēsu
rant circulariōe. Et eni metz nihil vñ eē
qz qd mensurat. S^o aut mlta metra totū.

C Hic pbs fac sniam recapitulādo p^odicta. d. qz dicē
eē rez fieri h^o quēdā circulū e dicē tps eē quēdāz
circulū. tps vñ nō pp aliō dī eē circulus nisi qz mē
surat motu circulari. z mot^o circularis e i tpe. Et
sbdit pbs dicēs qz qz tps mensurat motu circulari
iō tps e circularē. z dicē. Et eni metz. h e ex ge
n^o metri nihil vñ eē qd mensurat. h e mensura z men
suratur eiusdē gñis. si at metra mlta totū. h est tā
tps qz mot^o circularis vident eē metra mlta. qm
tā tps qz mot^o circularis e metrū. C Intelligēdū
q: aliq dicūt z exponūt qz pbs ab illa pte. vñ. Qm
aut loci mutatio. usqz ad illā pte. s. dñe aut rerum
Onidit pbs cui^o mot^o tps e nūis. z p^omittit tria no
tabilia necia ad suū ppositū. qm p^m e qz loci muta
tio e vna spēs mot^o. z qz loci mutatio p^oinet sub se
mltas spēs qm vna e mot^o circularis. C Scōz qd
p^omittit e qz vñ qd qz mēsurabile mensurat aliquo
vno eiusdē gñis cū eo. C Tertiu qd p^omittit est qz
tps mensurat motu. z mot^o mensurat tpe. qz p^omissis
pbs ibil^o. Si g qd p^m. J pbat qz tps e p^o z pncipalr
nūis mot^o circularis p^m i z secundario alioz motu
um. C Primū pbat p tres rōnes. z per cōe dictū
vulgi. p pbat p h qz p^m e mensura oiaz alioz. s. mo
tus circularis p^m e p^m iter oēs alios mot^o. g e
mensura oiaz alioz motuū. z p^o nūis tps qd e mensura
mot^o: d^o eē p mensura p^m mot^o circularis: qz mēsu
ra alicui^o gñis p mensurat p^m illi^o gñis qd qdē p^m
mensurat z e mensura et oiaz alioz. C Scōo qz nūis
p^m mot^o e notissim^o. z tps e mensura notissima. iō
tps est p mensura p^m mot^o. C Tertio qz tps cū sit
eqle z regulare e p mensura illi^o mot^o q e maxie eq
lis z regularis. z h^o e p^m mot^o. Deide pbat ide
p dcm cōe vulgi qd e qz oia hūana z oēs mot^o nā

filio huius
capituli
vñ dicitur qz

82. concto
huius libri

etiam sic
mutatio

Primum
notabile.

Secundus.

Tertium.

Prima rō
p^o.

Secunda p
b^o.
Tertia p
b^o.

les currūt s̄z quēdā circulū. i. s̄z rotā fortūe. Et h̄ ē q̄ oīa humana z oēs mor̄ nāles sūt s̄ tpe: z t̄ps ē qdā circulus ex h̄ q̄ p̄ sequit̄ z mēsurat motū circularē. **C** Sed ē notādū q̄ p̄^{or} mouet z soluit hīc vna dubitationē talē. Nos videm̄ q̄ p̄^a mēsurā i reb̄ mēsurat̄ ē duob̄ modis. v̄z. aut mēsurā q̄ dī vniuoce i illo ḡne. aut p̄ncipalr̄ z sc̄dario hoc ē eguoce. totū igit̄ t̄ps cum p̄ tpe mēsurāte cuiuslibet istoz duoz modoz ē: hoc ē q̄ t̄ps p̄tinēs totū hoc ē tpa singuloz motū q̄ mō se h̄nt ad p̄^m t̄ps: aut mēsurātur tanq̄ mēsurā vniuoce. aut tanq̄ mēsurā equoca. **C** Ad illud v̄o dubiū r̄ndet̄ p̄^{or}. d. sic: dicim̄ q̄ si t̄ps seq̄ret̄ oēm motū p̄^m t̄ps cū alijs t̄pib̄ diceret̄ p̄ncipalr̄ z sc̄dario quēadmodū mot̄ quē sequit̄ cū alijs motib̄ p̄ncipalr̄. h̄ ē si qlibet mot̄ h̄eat suū t̄ps. tunc t̄ps dī p̄ncipalr̄ z sc̄dario: q̄ p̄ncipalr̄ dī de tpe p̄mi mot̄. z sc̄dario de p̄tib̄ alioz motū. si at̄ t̄ps totū seq̄t motū totū. s̄. motū circularē tūc p̄^m t̄ps erit dictū cū alio tpe qd̄ mēsurat vniuoce sic est dispō i vnitāte cū nūis. hoc est si nō sit t̄ps p̄^m motū. z illō t̄ps erit dictū vniuoce. q̄ erit vniū z idē t̄ps realiter nō diuersificatum nisi ex hoc q̄ mēsurat plures motus.

Dubium

Solutio.

L. cō. 134. **C** Dicit̄ at̄ recte q̄ nūer̄ qd̄ idē ē z onūz z canū: si eqlis utriq̄ sit. Decē aut̄ nō idē. Neq̄ decē eadē sūt: sic neq̄ triangulus idē q̄ ē eglater̄ z gradat̄: z t̄m eadē figura ē: q̄ utraq̄ triāguli sūt. Idē enī dī a q̄ nō differt dīa. S̄z nō a q̄ dī: ut triāgulus a triangulo dīa differt. Alteri qd̄ enī triāguli ab inīcē sūt. A figura at̄ nō: s̄ i eadē diuīsiōe z vna. Figura enī hec qd̄ talis circulus. Alia v̄o huiusmodi triāgulus huiusmodi aut̄ alia qd̄ eglaterus. Alia v̄o h̄ ḡdatū. Figura qd̄ igit̄ eadē: z hec triāgulus enī ē. Triāgulus aut̄ nō idē ē. Et numer̄ iā s̄l̄r. Nō enī differt a numero dīa numer̄ hoz. Decē aut̄ nō idē est. In qb̄ enī dī differūt. hec qd̄ enīz canes alia v̄o equi. z de tpe quidē ipso: z de circū ip̄m p̄p̄rijs hac intentione dictū est.

S3. cōclusio huiuslibz.

C Hec est 3^a p̄t̄cula 2^a p̄tis p̄n^l hui^o cap^l i i q̄ p̄hs reuertit̄ sup solonē 3^a dubitationis declarādo id qd̄ supponit̄ in dicta solutiōe. s̄. q̄ nūis nō multiplicat̄ ad mltiplicatiōē nūatorz. imo p̄bat q̄ idē est nūis distinctoz nūatorz z hec est ultima p̄ hui^o libz. i. v̄z. q̄ idē ē nūis distinctoz nūatorz itelligēdo q̄ nē sic. s̄. q̄ diuersa nūata eqlia in multitudine sūt idē i nūo: ita q̄ nō diuersificat̄ p̄ dīas diuīsiuas illi^o nūi. **C** cōclusiōe igit̄ sic itellecta p̄bat̄ sic: illud qd̄ attribuit̄ aliqb̄ z nō diuersificat̄ i illis s̄m dīas suas diuīsiuas ē idēz illoz sive i illis. hoc patet q̄ qd̄ ē aliq̄rū z nō diuersificat̄ s̄z q̄ est illoz opz q̄ sit idē illorū ul̄ in illis. s̄z nūis distinctoz nūatorz eqliū s̄m multitudine nō diuersificat̄ i illis s̄m suas dīas diuīsiuas. igit̄ nūis distinctoz nūatorz est idē illis. maior decl̄at̄ p̄ silē sic: q̄ enī eglater̄ z gradat̄ s̄ figure: z nō distiguunt̄ p̄ aliq̄s dīas imediate diuīsiuas figure. imo pueniūt i eadē dīa imediate diuīsiua figure. s̄. in dīa p̄stitutiva triāguli: iō dicim̄ q̄ eg

laterus z gradat̄ sūt eadē figura: q̄ pueniūt in eadem dīa imediate diuīsiua figura: sed q̄ eglater̄ z gradat̄ sūt eadēz dīa imediate diuīsiua triāguli: z p̄pter hoc nō cōcedit̄ q̄ eglater̄ z gradat̄ sint vnus triangulus. z sic patet maior. s̄. q̄ illō qd̄ attribuit̄ aliqb̄ z nō diuersificat̄ in illis s̄m dīas suas diuīsiuas est idē illoz seu i illis. minor v̄o declarat̄: q̄ decē equi z decē canes nō diuersificat̄ per aliq̄s dīas diuīsiuas nūi. imo p̄tinēt̄ sub eadem dīa imediate diuīsiua numeri: q̄ cōtinēt̄ sub numero denario. sed diuersificat̄ p̄ dīas diuīsiuas ipsoz decez. q̄ decē diuidunt̄ in decē canes vel in decē equos. z in decē hoies. z iō b̄n̄ dicit̄ q̄ idēz est numer̄ decez hoium: z decez canū. t̄m decez hoines: z decez canes nō sūt eadē decē. z ita patet q̄ idēz est numer̄ distinctoz nūatorz. de qua rōne p̄ponit̄ p̄batio maioris cū dī. Sicut nec triāguli idēz qd̄ est p̄ silē. s̄. q̄ q̄ equilater̄ z gradat̄ cōueniūt i eadē dīa diuīsiua figure: idēz sūt eadē figura. z hoc p̄bat̄ p̄ hoc q̄ per nullā dīam imediate diuīsiua figure cōueniūt. s̄z nō sūt idēz triāgulus. q̄ nō pueniūt in eadē dīa diuīsiua imediate trianguli. **C** Deinde applicat̄ illō ad nūm cū dicit̄. Et nūis iāz simpl̄r. lege q̄ l̄ra est plana. Deinde cū dicit̄. Et de tpe qd̄z ipsoz z c̄. hoc est de tpe z de p̄p̄rijs circa ip̄m: z circa itentionē ei^o dictū est. **C** Itelligendū q̄ cū p̄hs dicit̄ q̄ idēz est nūis distinctoz nūatorz videt̄ per p̄bationē suā z per exempla qd̄ ipse per numerū itelligat̄ vniū cōe qd̄ significat̄ per nomen nūale p̄ qd̄ respōdet̄ ad questionem factā de aliqb̄s quot sūt. qd̄ patet q̄ nō vult q̄ idem sit numer̄ decez equoz z decez canū: nisi q̄ hoc cōe numer̄ denarius continet̄ utrosq̄: ita q̄ si de utrisq̄ querat̄ quot sūt cōuenienter respōdet̄ q̄ sūt decez. z hoc etiā patet per exemplū suū cū dicit̄. Equilater̄ z gradat̄ sūt eadēz figura. z h̄ac p̄pōnē nō cōcedit̄ p̄hs nisi q̄ eglaterus z gradat̄ p̄tinēt̄ sub eadē s̄pe figure. s̄. sub triangulo. z sic cōcedit̄ q̄ idēz est nūis decē equoz z decē canū: q̄ decem equi z decez canes cōtinēt̄ sub eadem specie nūi. i. sub denario. **C** Et si dicit̄ q̄ illō nō videt̄ esse ad p̄bi p̄positū: q̄ p̄hs nō loquit̄ de aliquo cōi p̄dicabili cū dicit̄ q̄ idem est t̄ps diuersoz motū: q̄ idem est nūis distinctoz nūatorz. Itelligendū q̄ sicut p̄hs per numerū simpl̄r itelligit̄ numerū per quē cōuenienter respōdet̄ ad q̄stionē factā de aliqb̄ quot sūt: ita per numerum nō simpl̄r s̄z determinat̄ ḡnis: cuiusmodi est t̄ps: itelligit̄ t̄ps per quod respōdet̄ de aliqb̄ motib̄ seu t̄pibus ad q̄stionē factā per quādo. Si enim de duob̄ motibus ul̄ mobilibus querat̄ q̄ fuerūt si respōdet̄ per idem t̄ps sequit̄ q̄ idēz t̄ps est numerus z mēsurā eorū. Et cū dicit̄ q̄ p̄hs nō loquit̄ de aliquo cōi p̄dicabili. dico q̄ loquit̄ de aliq̄ cōi distincto p̄ qd̄ r̄ndet̄ v̄e ad q̄nē factā q̄rētes de diuersis s̄z qd̄ illō sit cōe s̄z p̄dicatiōē ul̄ mēsurāz cōez: ul̄ aliq̄ alia cōitate cōe manēs idē h̄ accidit. **C** Itelligendū ē q̄ p̄hs nō itēdit̄ q̄ illa p̄pō sit v̄a de v̄tute s̄mōis. Eglater̄ z gradat̄ s̄ v̄na figura. q̄m si eēt̄ vna figura eēt̄ vn̄ triāgulus: ul̄ vn̄ circulus: ul̄ vn̄ q̄drat̄. z sic de alijs. q̄ de quocunq̄ dī gen̄ supponens p̄sonalr̄ de eodez dī aliq̄ spēs ḡnis ut vult p̄hs i locis mltis. s̄z p̄hs inuit̄ p̄ istā q̄ eglaterus z gradat̄ cōueniūt i aliquo inferiori

pteto sibi triangulo. et idem est una figura: sed est pueniunt in una dicitur distina figure: sed non sunt triangulus unum: quia non pueniunt in una dicitur distina trianguli: de virtute tamen formos utraq; est. Equilaterus et quadratus est una figura equilaterus et quadratus siue quadratus quod idem est unum triangulus.

Explicit liber quartus.

Incipit liber quintus de philosophico auditu.

Exco. pml

Rasmutat at trasmutas oē. Alio qdē s3 accns: ut cū dicim⁹ musicū ambulare: qm̄ cui accidit musicū eē: h ambulat. Hoc at i hmoi aliquid mutari et simplr dz mutari. ut qcu

Q dnr fm ptes. Sanat enī cor p: qz oculi: aut thorax: he at ptes tot⁹ corpis sūt: Est at et aliqd: qd necq; s3 accns mouet: necq; i eo qd aliqd ipi: s i eo qd ipsuz motet pmū. Et h ē s3 seipz mobile. Scd3 at aliū motū et aliū alterz ē: ut alterabile et alteratiōis: sanabile et calefactibile alteruz.

Rasmutat at trasmutas oē aliō qdē s3 accidēs zc. Post q; i pcedētib⁹ libris detmīnātū ē de pncipijs et passiōib⁹ corpis mo⁹. In h s⁹ pbs icipit detmiare de pprietatib⁹ passiōnū mot⁹. Et p̄tinet liber iste tres tractat⁹. qm̄ pm⁹ ē de distiōe mot⁹ i suas ptes sbinas: et de diuersitate sp̄rū mot⁹. scd3 est de vnitāte mot⁹. et icipit ibi Post h at dicem⁹ J3 ē de p̄rietate mot⁹ et icipit ibi Ampli⁹ aut detmīnādū. Prim⁹ tractat⁹ p̄tinet tria capla. qm̄ i p pbs distiguif et sepat illa que eēntialr attribuunt motui ab his q̄ attribuunt motui p accns ut excludat illa q̄ s p accns a sua p̄sideratiōe. In 2⁹ caplo ibi Qm̄ at ois mutatio. Definat de diuersitate sp̄z mutatiōis distiguēdo mutatiōez i suas ptes. In 3⁹ ibi Si igit p̄dicamēta. Declarat i qb⁹ p̄dicamētis ē mot⁹ pprie dicit⁹. Primū capl3 p̄tinet duas ptes p̄n^{le}: qz i p^a ponit qdā distiōes necie ad ppositū. In 2^a ibi Qm̄ igit mutatio zc. Excludit pbs illa q̄ attribuūt motui p accns a sua p̄sideratiōe. P̄ria ps p̄tinet qnq; pticulas qm̄ i p^a pōit vna distiō ipsi^o mo^{le}. In 2^a vō ibi Est at i mouēte. Ipōit eadē distiō seu distictio de ipso mouēte. In 3^a ibi Qm̄ at qdē. Ipōit 3^a distiō p̄tines ea q̄ regunt ad motū. In 4^a ibi Est aut z i illis. Ipōit 4^a distiō ipsi^o termini ad quē. In 5^a ibi Quod qdē igr. Ipōit epilogatio p̄dcōz. C In p^a igit p̄t^{ia} pbs pōit vna distiōne trimēbrē ipsi^o mo^{le} q ē tal. qdā ē mo^{le} p accns: ut music⁹ ē s3 cursus p accns. et qdā ē mo^{le} s3 ptē. et illo mō hō sanat qz ps illi^o ut oclus ul thorax. i. pect⁹ sanat. qdā ē mo^{le} p^m ut ē illō qd s3 q̄libet suā ptē mouet: et nō mouet ex h qz aliō mouet. Et sdit phūs. d. qz in alia et alia mutatiōe ē aliō et aliō mo^{le} p^m: qm̄ aliō ē p^m mo^{le} i altatiōe et aliō i augmētatiōe. Nā altabile ē mo^{le} p^m i alteratiōe: et augmētabile ē mo^{le} p^m i augmētatiōe. et i alia et alia sp̄e altatiōis: ē aliō et aliō mo^{le} p^m. C Notāda sē h qdā s3 p^{es}. et quedā dubitāda. vñ notāda sē q̄tuor. C P̄rio ḡ ē notādū s3 p^{es} qz ille mot⁹ q̄ s3 ptē reducif ad illū q̄ ē fm accns: et ē q̄si mediū iter illō qd ē p accns: et illud

Mobile ē triplex.

Primum notandus.

qd ē p se: qm̄ ps pōt moueri p se qm̄ distiguif a toto: qd tñ ē ipossibile i musica aut i albedie. hec p^{or} CS ē itelligēdū qz p accns accipit duplr q̄tuz spectat ad ppo^m: et eodē mō p se p̄t accipi duplr: vno mō illō dī p accns cōpetē alicui qd puenit ei p aliō qd cūq; sit illō aliō: siue sit ei^o accns: siue sit ei^o ps. siue qd cūq; aliō fuerit: et isto mō iēē p accns oppōit ei qd ē iēē p s3 qz illō dī p iēē alicui qd iest sibi nō p aliō. et isto mō iter p se et p accns nō ē ali qd me^m: qz oē qd iest alicui: aut iest sibi p aliō aut n̄ p aliō. Alio^o accipit p accns s3 qz illō dī p accns iēē alicui qd iest sibi: et nō p aliqō itrisecū ei: qz nec p se nec p p̄tē: et p oppositū p se dī iēē qd iest alicui p aliqō itrisecū ei siue isit toti gr̄a toti^o siue gr̄a partis: et iter p accns isto mō et p se nō ē mediū: qz qd iest alicui: aut iest ei p itrisecū aut p extrisecū. Dico igit qz iesse s3 ptē ē mediū iter iesse s3 accns 2° mō: et iter iesse p se p mō: qm̄ illō qd iest s3 ptē iest p aliō: et sic nō iest p: qd ē iest s3 ptē iest p aliqō itrisecū: et sic nō iest s3 accns 2° mō. Dico et qd illō qd iest alicui s3 ptē iest ei fm accns p mō. qz inest ei p aliō: et ad istū modū s3 accns reducif modus q̄ s3 ptē. vñ iter p se et p accns qd sibi p mō oppōit nō est mediū. CS cdo ē notādū s3 p^{es} h qz ille mot⁹ q̄ s3 ptē et mot⁹ q̄ s3 accns dnt i h: qz cū mot⁹ attribuūt alicui p accns: attribuūt ei gr̄a alicuius qd nō ē inatū p se moueri: ut cū dicim⁹ musicū p accns currē illa accntalitas ē rōne musice q̄ nō est nata p se moueri. s3 cū mot⁹ attribuūt alicui gr̄a ptis attribuūt ei gr̄a ei^o qd inatū ē moueri p se: qm̄ ps pōt separi a toto. et tē p̄t moueri p se. C Tertio ē notādū s3 p^{es} qz isti tres modi. v3. iesse s3 accns et s3 ptes et p iueniunt i his q̄ mouent i loco et alteratiōe qm̄ tā i motu locali q̄ i motu altatiōis puenit iuenire motū fm accns et motū fm ptē: et ē p^m motū. sed utrū isti tres modi iueniant i gnatiōe et corruptiōe siue i motu gnatiōis et augmētatiōis et diminutiōis nihil dicit p^{or}. attñ pbabilr p̄t dici qz isti tres modi iueniunt in oi motu. C Intelligēdū qz iste determinatiōes p se et p accns in pposito nō referunt ad extrema pponis sed ad totā ppositiōne ita qz denotat qz ppositio est vā per accidēs ul per se. hec enī est per accidēs music⁹ currit et hec ē p se. ambulās currit. s3 qz de istis sat est dictū p hui⁹ ideo nūc trāseo. C Quarto ē notādū s3 p^{em} hic qz motū p se didif i duo: s3 pbs i h libro nō idi get didē motū p se i hec duo: s3 7° et octauo hui⁹ faciet h: s3 hic p̄tē ē trib⁹ modis. s. motū p accns et motū fm ptē et motū p se ad declarādū qz fm̄ ei^o nō ē nisi de motu p se: qm̄ nulla ars p̄siderat de motu p accns. Et itēdit p^{or} qz motū p se didif i motū p se et p: et i motū p se nō p. In motu enī aialis vna ps ē mouēs et alia mota: et totū aial ē mouēs et motū rōne diuersaz p̄tū. Illa enī ps q̄ p mouet ab alia pte ē motū p se et p. et ps mouēs ē p p se mouēs: s3 totū aial ē p se mouēs et p se motū: s3 nō ē p mouēs nec p motū. qz nō mouet nec mouet nisi rōne partiū. C Intelligēdus est hic qz due p̄ditiōes requirunt ad hoc qz aliqd sit p motuz fm qz phūs loquitur hic. Una cōditio est qz mot⁹ nō insit illi per motū alicui^o extriseci. s. p hoc qz aliqd extrisecum moueat. 2ª cōditio est qz ipm moueat fm q̄libet ptē. Uñ ad hoc qz aliqd sit p^m motū nō sufficit qz moueat s3 q̄libet ptē ipsi^o: qz cū hō mouet i nauī mouet s3 q̄libet ptē ipsi^o. s3 nō mouet p qz mouet

Idem. 4. p̄p. 32. 4. 8. p̄p. 27. 4. 6. mo de an. ma. 37. 3. 4. h. co. 17.

Secundū notandum.

Tertius notandum.

Quartū notandum.

Idē primo cō. 6. vide cam. 6. m. 1. a. cō. 6.

Aliquid si primus duc cōditio nec requirunt.